

4 Jongeren treffen elkaar op hun jaarlijkse dag in Zwolle. Die jongerendag stond dit keer in het teken van het actief werken met nieuwe media, (relatie)netwerken en het starten van een eigen bedrijf.

Tweehonderd jongeren aan de slag in Zwolle

Nederland Distributieland; Nederland Recreatieland? Wij zijn een heel beweeglijk volk, alleen gaat dat bewegen steeds meer met een slakkengang in de file. Verkeersminister Annemarie Jorritsma is zowel met het heden als met de toekomst bezig om ons mobiel te houden. Zij weet als geen ander hoe langdurige inspraakprocedures vaak jarenlang noodzakelijke weg-, rail- en waterwerken tegenhouden.

Dit thema gaat over mobiliteit, maar nu eens wat minder over de auto. Het grootse vervoer over het water en het openbaar vervoer dat eeuwig in het strafbankje wordt gezet krijgen de aandacht. Uiteraard ook een interview met Annemarie Jorritsma.

JANUARI/FEBRUARI 1997

Nr. 1443

ISBN: 0166 - 8498

EN VERDER....

- Anke van Blerck: 'Nieuwe bijstandswet is gemaakt om op maat ondersteuning te kunnen bieden'
- Is het met de nieuwe Flora- en Faunawet straks uit met de jacht? Commotie over een wetsontwerp in zijn eerste fase
- Oud-sportleraar Jan Rijpstra: 'Als er één plaats is waar je kunt leren accepteren dat mensen verschillend zijn en kunt leren daarvoor respect op te brengen dan is dat wel bij sport'
- Vervolgtraject Leergang Besturen
- Uit uw bladen
- Congres Organisatie Vrouwen in de VVD over veiligheid
- VVD'ers van het eerste uur. Mevrouw De Boer-De Boer
- Spreekbeurten VVD-top

VVD-Tweede-Kamerlid Anke van Blerck:

In onze samenleving spelen ouderen een steeds grotere rol

Door Michiel Krom, foto: Theo Meijer

Anke van Blerck-Woerdman

In juni 1995 volgde Anke van Blerck Dick Dees op na diens vertrek naar de Eerste Kamer. Die eerste maand moest zij haar kamerlidmaatschap nog combineren met het wethouderschap in Tilburg. Daarna kreeg zij al snel met dubbele portefeuilles in de Kamer te maken. Naast haar eigen onderwerpen verving zij namelijk de zieke (en inmiddels herstelde) Margreet Kamp in het parlement.

Het zomerreces van 1995 was even een adempauze tussen de functie van wethouder en Kamerlid. Ik begon met niets. Ik moest mijn eigen portefeuilles gaan veroveren. De nieuwkomers van direct na de verkiezingen waren inmiddels aan hun trekken gekomen. Zo gaandeweg ben ik zaken gaan behandelen op het gebied van gezondheidszorg, ouderen- en gehandicaptenbeleid, de bijstandswet en een heel ander onderwerp: gokken.'

Dubbelfunctie

'De nieuwe bijstandswet was net aangenomen. Het leek dus of op dat gebied weinig was te doen. Toen kwam de armoede-discussie op gang en daardoor werd dit onderwerp opnieuw actueel in de Kamer. Staatssecretaris Erica Terpstra was bezig met nieuwe wetgeving voor het ouderenbeleid. Dat bleek ook in het parlement een belangrijk onderwerp. Eigenlijk had ik dus vrij snel veel te doen. Dat verdubbelde toen begin 1996 Margreet Kamp ziek werd. Ik heb het 'cure' deel van de gezondheidszorg toebedeeld gekregen en tijdelijk twee portefeuilles tegelijk vervuld.'

Dan moet je zeker zijn aangelopen tegen de verschillen tussen een bestuurdersfunctie in een gemeente en het kamerlidmaatschap. In de Kamer had ik gelukkig een goed ingevoerde persoonlijk medewerker die samen met een uitstekende beleidsmedewerker hard hebben meegelezen en meegelezen. Maar natuurlijk is het verschil tussen beide functies enorm groot. Ik spreek geen voorkeur uit. Je moet veel tijd nemen om aan het politieke handwerk te wennen en te werken. Een concreet voorbeeld is bijvoorbeeld hoe het gaat met interrupties. In de gemeenteraad geef je één keer antwoord op een vraag van een raadslid en dat is het dan. In de Tweede Kamer gaat het maar door. Soms krijg je wel driekeer een vraag over hetzelfde. Ik denk dan bij mijzelf, moet ik het nu nog een keer zeggen. Kennelijk is dat zo.

Ook de verantwoordelijkheid die je draagt, toont grote verschillen. In de Kamer oordeel je op basis van wetsvoorstellen of beleidsvoornemens. Daar heb je een standpunt over. Het hele proces is van relatief korte duur. Voor het verdere traject ben je dan, met uitzondering van de controlerende functie die je hebt als Kamerlid, niet meer direct verantwoordelijk. Sterker nog, je hebt het vaak niet eens meer over dat betreffende onderwerp. Wat dat betreft heb je het als Kamerlid wat rustiger.

Daarnaast is de afstand tot de kiezer veel groter. In Den Haag is het allemaal wat meer in zichzelf gekeerd. Als wethouder had ik ook sociale zaken en zorgonderdelen in mijn portefeuille. Ik maak nog steeds graag gebruik van ervaringen die ik als wethouder heb opgedaan. Ik maak ook vooral gebruik van het netwerk dat ik in het verleden heb opgebouwd.'

Is dit een verkapt pleidooi voor een maximale periode als VVD-Kamerlid?

'Dat is afhankelijk van de persoon. Zelf heb ik altijd dingen gedaan die niet lan-

ger dan twee periodes duurden.'

Overigens hoor je niet vaak dat VVD'ers in grotere gemeenten de portefeuille sociale zaken vervullen.

'In mijn jaren als wethouder in Tilburg kwam ik landelijk vrijwel nooit VVD-collega's uit grotere steden tegen met dezelfde portefeuille. De VVD is van oudsher wat meer gericht op financiële en economische onderwerpen. Als volkspartij moet je een bredere belangstelling hebben. Ik geef toe dat ik destijds enkele drempels heb moeten slechten, bijvoorbeeld als iemand zich af vroeg of dit onderwerp nou door een VVD'er gedaan moest worden.'

Op welke boeiende debatten in de Kamer kun je nu al terug kijken?

'Het debat over de overgangswet op de verzorgingstehuizen. In het verleden werd op basis van geld soms een keuze gemaakt of iemand naar een verzorgings- of verpleeghuis ging. Dat is veranderd met een overgangswet. Ik wist hoe lastig dit onderwerp te realiseren was binnen de bestaande wetgeving, maar het is gelukt om alle financiële schotten weg te halen. Verder denk ik terug aan de armoedebestrijding. Je hebt dan het gevoel dat de VVD alleen staat, terwijl je toch heel verdedigbaar bezig bent. Het grote verschil met andere partijen is dat andere partijen voor iedereen met een laag inkomen in ons land wat willen gaan doen. De VVD wil vooral helpen als het gaat om mensen die het echt nodig hebben. Concreet geef ik liever één keer duizend gulden uit aan iemand die het echt nodig heeft, dan vier keer tweehonderdvijftig gulden aan mensen die toevallig tot een groep behoren. De nieuwe bijstandswet bijvoorbeeld, is er ook juist voor gemaakt om via gemeenten mensen op te zoeken en om ondersteuning op maat te kunnen bieden.'

Na een jaar lang twee portefeuilles te hebben beheerd, kun je je nu weer op je eigen onderwerpen richten. Krijg je het rustiger?
'Ik heb minder werkbezoeken kunnen afleggen vanwege de Kamer-activiteiten. Die wil ik nu weer oppakken. Ik wil congressen en symposia bezoeken. Zien wat er leeft. Ik ga uiteraard meer aandacht aan mijn eigen portefeuille besteden. Iedereen kan zien dat de vraagstukken rond het ouderenbeleid steeds belangrijker worden. Onze samenleving zal veel eerder dan iedereen denkt behoorlijk gaan veranderen door de toename van het aantal ouderen. Dat wil niet zeggen dat de jeugd niet meer belangrijk is. Integendeel. Het is een solidariteit die een wisselwerking heeft. Straks moeten wij een groot beroep op jongeren gaan doen. Ik denk dat de inzet van jongeren straks extra gewaardeerd moet worden. Ook door ouderen.'

Wim Passtoors:

AANGEPASTE FLORA-EN FAUNAWET HOUDT JACHT OVEREIND

door Ernst van Splunter

Wim Passtoors had de moed om in de zomer van 1995 zijn baan als rector van het Sint-Maartenscollege te verruilen voor het VVD-Kamerlidmaatschap. Moedig, omdat de portefeuilles van de Tweede-Kamerleden gelijk na de verkiezingen worden verdeeld. Bij tussentijds vertrek van een Kamerlid - Wim nam de plaats in van Rudolf de Korte - vindt wel een herverdeling plaats, maar iedereen weet dat dan de meeste krenten al uit de pap zijn. Tegen zijn juridische achtergrond lag het voor de hand dat hij de Algemene Wet Bestuursrecht in zijn portefeuille kreeg. Daarnaast verdiept hij zich in donorbloed en stelde hij nog gedurende het kerstreces samen met Clemens Cornielje vragen over een zinvoller besteding van de wachtgelden voor onderwijskrachten.

Wim Passtoors bleef daarnaast ook zijn fractie in de Leidschendamse raad trouw. Een andere zaak waar hij intens mee te maken kreeg was de nieuwe flora- en faunawet.

De afgelopen maanden was daar veel over te doen in de Tweede Kamer. Verschillende kabinetten - altijd met CDA-bewindslieden op Landbouw - hadden die herziening als een hete aardappel voor zich uitgeschoven. Jozias van Aartsen vatte de koe bij de horens en kwam met de nieuwe Flora- en Faunawet. Daardoor raakte de jachtwereld in rep en roer. Jagers vrezden dat er aan hun hobby een abrupt einde zal komen. Wim Passtoors legt uit dat de nieuwe wet de jacht voor een klein deel beperkt, of zoals hij het zelf zegt: 'De benuttingsjacht blijft overeind.'

De geschiedenis van dit wetsvoorstel begint bij een poging de Jachtwet te repareren. We schrijven dan december 1995. Wim Passtoors zegt hierover: 'We hebben er alles aan gedaan de Jachtwet te repareren. Jozias van Aartsen, de minister van Landbouw, was hier ook voor. Helaas waren toen alleen PvdA en VVD bereid hieraan mee te werken. Daarom kwam de minister met voortzetting van de nieuwe Flora- en Faunawet. Wim Passtoors kan zich wel voorstellen dat de jachtwereld bezorgd is over de effecten van de nieuwe wet. 'In eerste instantie ging het nieuwe wetsontwerp veel verder dan een reparatie van de Jachtwet. In de nieuwe voorstellen blijkt nu toch nog zo'n 85% van de jacht overeind te blijven. Weliswaar is het aantal vrij bejaagbare soorten sterk beperkt, maar de belangrijkste 6 zijn gebleven, te weten de hazen, fazanten, wilde eenden, konijnen, houtduiven en patrijzen. Met vergunning blijft in het kader van beheer en schadebestrijding de jacht onder andere open op wilde zwijnen,

Wim Passtoors, VVD-Tweede-Kamerlid

reeën, edelherten, damherten en de moeflons.

Nee-tenzij

De Flora- en Faunawet gaat verder uit van het nee-tenzij-principe: dat wil zeggen dat op de andere soorten buiten de zes vrij bejaagbare in principe géén jacht plaatsvindt tenzij dit nodig is voor de soortbescherming of ter voorkoming of bestrijding van schade. Er is een aantal soorten waarvoor landelijke vrijstelling is verleend in verband met de schade die deze dieren veroorzaken. Daar ontbreken nu nog: de vos, de kraai-achtigen, zoals roeken, kraaien en kauwen, en de zwerfkatten. Deze soorten veroorzaken veel schade en zijn zeer talrijk. Wim Passtoors: 'Ik vind dat deze soorten onder de vrijstelling moeten vallen of vrij bejaagbaar moeten zijn. De vossen en kraaien richten veel schade aan bij de bodembroedende vogels en weidevogels. Die soorten moeten goed worden beschermd.' In principe zijn trekvogels niet bejaagbaar tenzij door deze groep veel schade wordt veroorzaakt.

Wildbeheer

In de nieuwe wet is de wildbeheereenheid (wbe) verankerd. De wildbeheereenheid is een groep jagers en jachthouders die in samenwerking met politie, natuurbescherming en landbouw een gebied beheeren. Het opnemen in de wet is een beloning voor het goede werk die deze eenheden al hebben verricht. Via de wildbeheerplannen wordt vastgelegd hoe men het beheer wil regelen. Met goedkeuring van dit plan moeten de vergunningen of voorwaardelijke vergunningen worden verleend.

In de Flora- en Faunawet is het verlenen van vergunningen naar de provincie verschoven. Wim Passtoors is het hier niet mee eens: 'Er moet meer eenheid in het beleid komen. De richtlijnen moeten door het ministerie worden gesteld, de provincie kan dan als uitgifteluik voor de vergunningen of ontheffingen fungeren. Een andere mogelijkheid is dat het verlenen van vergunningen wordt doorgeschoven naar de wildbeheereenheid. De vergunningen moeten snel kunnen worden verleend. Als schade wordt geconstateerd moet de jacht gelijk kunnen worden geopend, anders hoeft het niet meer.'

Veldpolitie

Passtoors maakt zich zorgen over de handhaving van de nieuwe wet: 'Enige jaren geleden is de veldpolitie verdwenen en de aantrekkelijkheid om jachttopziers in dienst te hebben lijkt af te nemen. De gevolgen laten zich raden: de stroperij neemt toe en er wordt meer afval in het milieu gestort. Wij willen dat de wet wordt gehandhaafd. Stroperij is onaanvaardbaar. Ik heb de minister gevraagd het toezicht goed te regelen en hier streng op toe te zien.'

De VVD is verder van mening dat ook in natuurgebieden wildbeheer moet gaan plaatsvinden om de soorten in stand te houden en dat jacht mogelijk moet zijn.'

Thans wordt het eindoverleg gemaakt. Wim Passtoors verwacht april/mei de voortzetting van de behandeling van de nieuwe Flora- en Faunawet door de Tweede Kamer. Hij zal daarover dan nader in Vrijheid & Democratie verslag doen.

LA CLOCHE

RESTAURANT

Kloksteeg 3 Leiden Telefoon 071 5123053

SPECIALITEITEN RESTAURANT

„Het Kasteel van Rhoon” b.v.

Tevens zalen voor recepties, diners en vergaderingen.

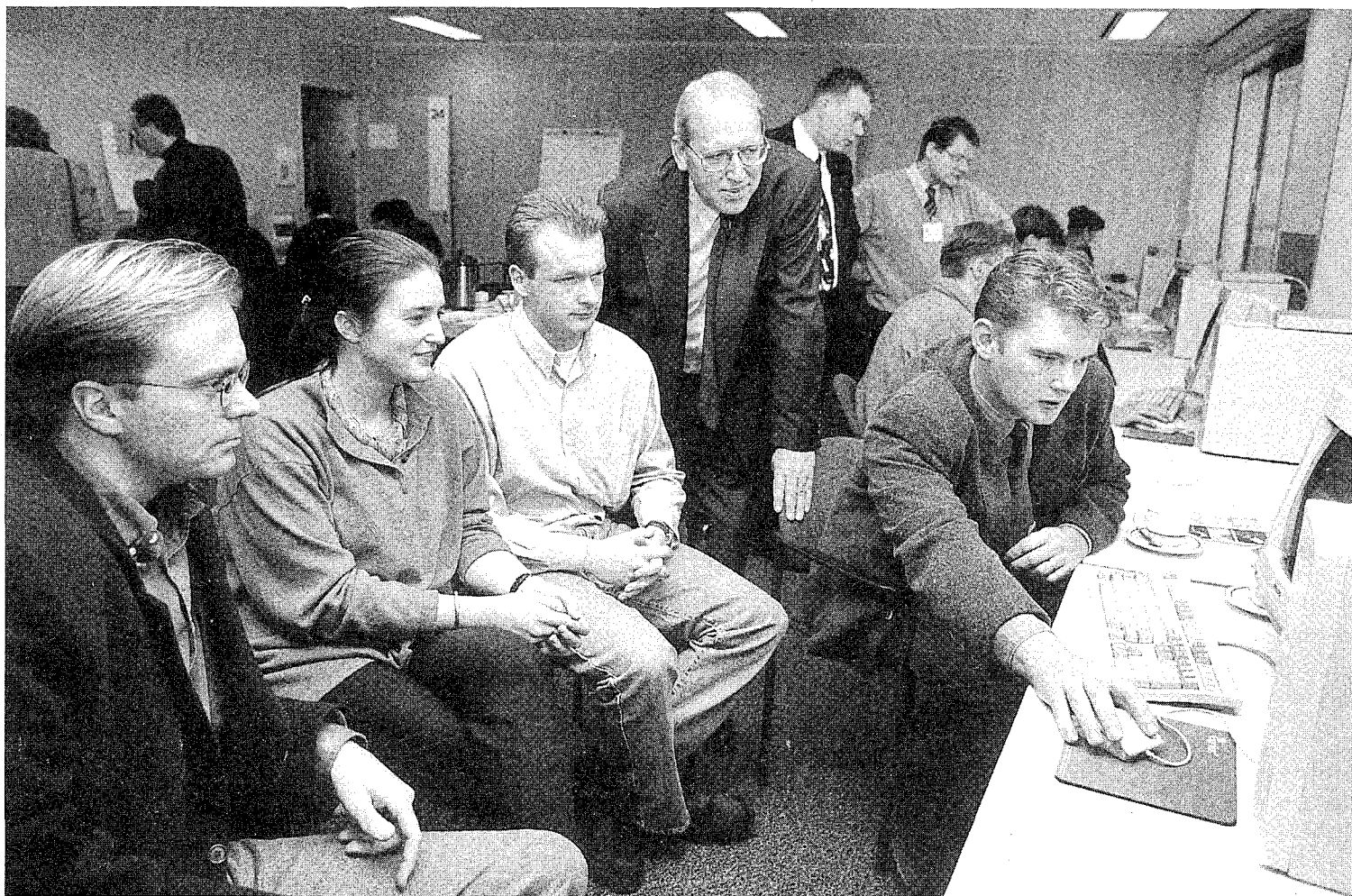
S.G. Abel Dorpsdijk 63, 3161 KD Rhoon, 010-5018896 / 5018884 / 5018488

VVD-jongeredag in teken van Internet en netwerken

door Lody Pieters, foto's: Jan Drost

Het organiserend comité van de Landelijke VVD-Jongeredag op 7 december jl. kan tevreden zijn. Ruim 200 jongeren, van wie circa een kwart niet-VVD-lid, werkten een hele zaterdag geestdriftig aan hun toekomst. Onder de inspirerende leiding van een heterogeen samengestelde sprekersgroep leerden ze het geheim van de smid: nieuwe media, een 'slim' opgezet relatiernetwerk, stimulerende overheidsmaatregelen en een heilig vertrouwen in de 'maakbaarheid' van een carrière.

In de workshop Zelf doen met Internet onder leiding van Aris Doelman van NLnet (staande) konden de deelnemers naar hartelust browsen (naar informatie zoeken op Internet)

Onder het motto *Internetworken* kregen de deelnemers die uit alle hoeken van het land naar Zwolle waren gekomen, een veelheid aan onderwerpen voorgeschoteld. Alle onderwerpen hadden te maken met ontwikkelingen in onze samenleving die direct of indirect van invloed (kunnen) zijn op de maatschappelijke positie van de huidige jongere.

Zo kwam Karin Straus uit Roermond specifiek voor de workshop *Wat doet de politiek voor jonge ondernemers?* Anderhalf jaar geleden startte zij met een compagnon een bedrijf dat zich toelegt op advies en implementatie op het gebied van automatisering. De zaken gaan goed, het bedrijf groeit. Dankzij de inzet van stagiaires en freelancers is het Karin gelukt om de toename van werk op te vangen. Maar hoe moet het nu verder? In de toekomst zal ze toch personeel moeten aannemen, wil het bedrijf een goede doorstart kunnen maken. Maar de overheid maakt het starters niet altijd even gemakkelijk, vond Karin. Ziektewet, Arboret en andere overheidsmaatregelen leggen een zware verantwoordelijkheid op een jonge werkgever. En verzekeren tegen dit soort bedrijfsrisico's kost handen vol geld.

Workshopleider Johan Remkes, in de Tweede-Kamerfractie woordvoerder Economische Zaken, onderkende dit dilemma. 'Enerzijds is er sprake van deregule-

ring: de ondernemer moet zich zelf maar indekken tegen risico's die hij met zijn bedrijf loopt. Anderzijds is het dwaas dat Den Haag voorschrijft, hoeveel vierkante meter werkruimte een bedrijf een werknemer minimaal moet bieden en hoe hoog een stoel moet zijn.' Dat zowel centralisatie als maatwerk een jonge onderneming in groei kan belemmeren, werd door de deelnemers aan de workshop bevestigd. Men was het dan ook van harte eens met de suggestie van Karin Straus om de bestaande regelgeving te versoepelen voor startende ondernemers. Bijvoorbeeld gedurende de eerste vijf jaar. Wat Remkes betref, was een algehele versoepeling ook bespreekbaar.

Netwerken is ook gezellig

Van de aanwezige jongeren bij de workshop *Menselijke Netwerken* had circa de helft nog geen werk. Aangezien solliciteren steeds meer een kwestie van lange adem en geluk is, wordt alle hoop gevestigd op het vinden van een goede 'kruiswagen'. Ofwel: hoe maak ik voor zakelijke doeleinden gebruik van mijn relaties? Hugo Dittmar, adjunct-directeur van Nederland Distributieland, kan dankzij zijn lange staat van dienst in het bedrijfsleven en binnen de VVD bogen op een uitgebreid netwerk aan formele en informele contacten. Vanuit die riantie positie gaf hij bruikbare adviezen aan de gretig luisterende zaal. 'Wees niet te krampach-

tig in het nastreven van dat ene zakelijke doel; dat strijkt mensen tegen de haren in. Een *lowprofile* houding is het meest effectief. Vergeet niet dat netwerken voor velen ook een belangrijk gezelligheidsaspect heeft.' Dittmar wees in dat kader ook op de netwerkfunctie van VVD-bijeenkomsten. Nog te weinig jongere leden laten zich daar zien. Jammer, oordeelde Dittmar, want er lopen altijd wel mensen rond die voor een 'netwerker' interessant kunnen zijn.

Een carrière is maakbaar

Dat VVD-jongeren op ledenvergaderingen vaak schitteren door afwezigheid, was ook de ervaring van Ankie Bokma uit Barendrecht en Arjen Verkijk uit Ridderkerk. Om VVD-leeftijdgenoten te ontmoeten gaan ze regelmatig naar de maandelijkse borrelbijeenkomst voor jonge VVD'ers in de KC Dordrecht. Daarom ook waren ze naar Zwolle gekomen: voor de gezelligheid, om contacten te leggen en natuurlijk ook voor de workshops. Thirza van Agter uit Delfzijl is lid van de VVD in Rotterdam, waar ze studeert. Goede contacten met andere VVD'ers vindt ze heel belangrijk, zeker als je - zoals zijzelf - een bestuursfunctie ambieert. Of een zetel in de gemeenteraad, zoals Maaïke van den Bosch uit Nijmegen. Thirza en Maaïke zijn actief geweest binnen de JOVD. Daarom kenden ze op de VVD-Jongeredag veel van

de aanwezigen. Het blauwe-blazersgehalte op deze bijeenkomst was lager dan bij een doorsnee JOVD-bijeenkomst, viel hun op. En de gesprekken waren geanimeerd. Soms zelfs zakelijk interessant, want regelmatig verwisselden *businesscards* van eigenaar.

Koren op de molen van Pam Evenhuis, communicatieadviseur en mediatrainer

voor de Haya van Somerenstichting. Zijn workshop *Loopbaanplanning* zat keer op keer afgeladen vol. 'Een bestuurlijke of politieke functie moet je zorgvuldig plannen,' adviseerde Evenhuis, 'want een carrière is maakbaar. Ontwikkel een database van je contacten, benader besluitvormers en opinieleiders systematisch, profileer je actief in de media door middel van ingezonden brieven en artikelen. En vooral: begin vandaag!'

Kritischer en mondiger met Internet

In de workshop *Zelf doen met Internet* ondernam Eugène van 't Hooft intussen met zijn vriendin Monique verwoede pogingen om de *homepage* van zijn VVD-afdeling op het scherm te krijgen. Na minutenlang vruchteloos surfen ging de computer *down*: de telefooncentrale bleek overbelast te zijn. Op een andere computer die nog wel *online* was, leverde de *website* van een grote oppositiepartij wel allerlei informatie op. 'De VVD heeft helaas nog geen centrale *homepage*.' Drs. Aris Doelman, zakelijk directeur van NLnet, zei het bijna verontschuldigend. NLnet is een internationaal *access provider* voor de zakelijke markt. Ofwel: het verleent diensten en technische voorzieningen aan bedrijven die toegang willen hebben tot Internet. De organisatie van de Jongeredag had hem gevraagd een multimedia-presentatie en een Internet-workshop te verzorgen. 'Jongeren, met name die gestudeerd hebben, zijn al redelijk vertrouwd met nieuwe media,' stelde Doelman tevreden vast. Internet is hét medium van de toekomst, was zijn overtuiging. 'Ook de politiek moet er rekening mee houden dat de burger dankzij Internet gemakkelijker toegang krijgt tot allerlei informatie en daardoor kritischer en mondiger wordt.'

Ook tijdens de lunch werd druk genetwerkt.

'SPORT IS BELANGRIJK VOOR MENSEN'

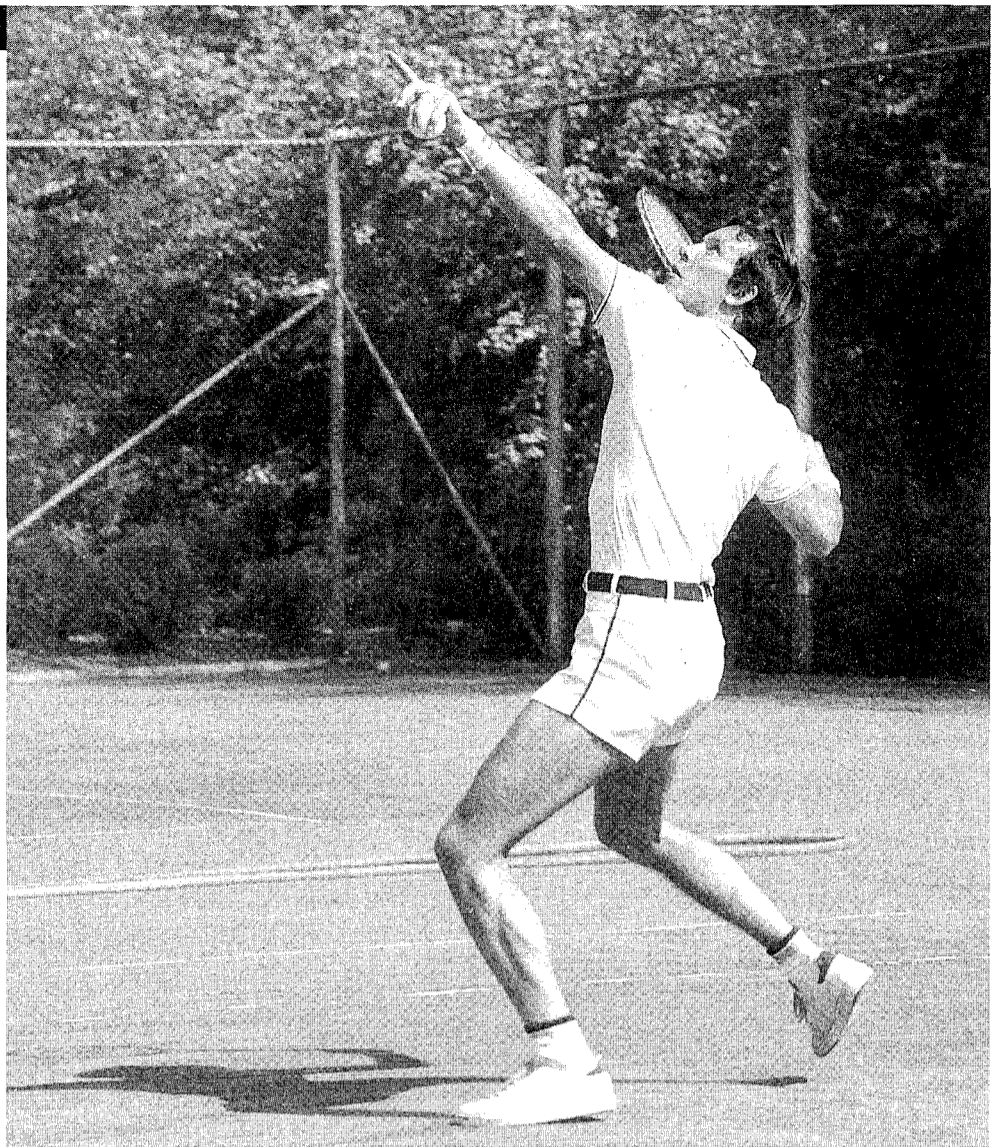
Dit zegt Jan Rijpstra, lid van de Tweede Kamer sinds 1994. Jan is vooral bekend geworden doordat hij het vreemdelingenbeleid in zijn portefeuille heeft. In de fractie is hij echter ook de woordvoerder op het gebied van sport. Niet zo gek eigenlijk, als je weet dat hij leraar lichamelijke opvoeding was voordat hij in de Kamer kwam.

door Johan Hommes

Volgens Jan Rijpstra is sport om een aantal redenen belangrijk. De eerste is dat sport goed is voor de gezondheid. 'Recent wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat het doen aan sport de samenleving op jaarbasis ongeveer 1,6 miljard gulden oplevert. Als we erin zouden slagen de sporter beter te begeleiden (zowel sporttechnisch als medisch) en veel sneller op sportblessures zouden kunnen inspelen, bijvoorbeeld door een betere diagnose van de huisarts of het sneller inschakelen van een fysiotherapeut, dan zou het arbeidsverzuim door sport nog meer naar beneden kunnen. Daardoor zouden de opbrengsten nog veel hoger kunnen worden dan 1,6 miljard gulden. Wij hebben bij de begroting van VWS de toezegging van de minister gekregen dat een project huisarts-sportblessures op financiële steun kan rekenen. Maar van groot belang is en blijft dat kinderen op jonge leeftijd met sporten beginnen en dat de begeleiding zowel sporttechnisch als medisch geïntensiveerd wordt.' Het sociale element van sport noemt Jan Rijpstra een belangrijke tweede pijler. Zeker in deze tijd waar veel mensen er individueel op uit trekken brengt sport mensen bij elkaar. Sport draagt er ook toe bij dat het als normaal wordt ervaren dat niet iedereen even goed is, maar dat de gelijkwaardigheid van mensen vast staat. Het doen aan sport bevordert het respect voor de ander. Dat bij sport prestaties geleverd mogen worden is volgens Rijpstra geen "vies" woord. 'Als individu kun je jezelf een doel stellen waar je naar toe wilt werken. Het kan in teamverband, zoals de VVD-fractie in de Tweede Kamer opereert met 31 individuen. Dat geldt ook voor sport. Maar het belangrijkste om aan sport te doen is gewoon dat het leuk moet zijn. Het is een vrijwillig gekozen activiteit en dat moet ook zo blijven.'

Jeugd in beweging

Het kabinet vindt sport belangrijk. Sport wordt vermeld in de naam van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Er is een VVD-staatssecretaris voor het sportbeleid, Erica Terpstra. Ook de Tweede Kamer interesseert zich voor sport. Er is een aantal initiatieven genomen om de sport de politieke aandacht te geven die het verdient. Rijpstra noemt bijvoorbeeld het actieplan "Jeugd in

beweging". 'Met dit plan wordt geprobeerd om meer jongeren van vijftien jaar en ouder aan sport te laten doen, het liefst blijvend. Dit bevordert de gezondheid, maar draagt ook een steentje bij aan het voorkomen van verveling bij jongeren. Verveling die gemakkelijk kan omslaan in vandalisme en criminaliteit. Deelname aan sportieve activiteiten kan dit naar mijn mening heel goed helpen voorkomen.'

Fair Play

Helaas komen binnen de sportwereld ook ongewenste zaken voor, zoals doping, vernieling en discriminatie. Dat zien we niet alleen bij voetbal. Deze punten zijn door de staatssecretaris opgepakt in de actie "Sport, tolerantie en fair play". Daardoor moet het vandalisme in de sport worden bestreden.

Jan Rijpstra: 'Het gaat vooral om het gedrag van spelers, trainers en toeschouwers op en rond het speelveld. Taalgebruik of spandoekteksten kunnen ook uitingen zijn van het geen respect hebben voor de ander. Als er een plaats is waar je kunt leren te accepteren dat mensen verschillend zijn dan is het wel bij de sport. Ik ben overigens zeer benieuwd hoe het actieplan van Erica dit jaar verder uitgewerkt gaat worden.' Al deze punten zijn opgenomen in de Sportnota, genaamd "Wat sport beweegt". Hierin wordt geprobeerd het beleid vanuit één visie gestalte te geven. De verkokering moet worden doorbroken en het sportbeleid moet meer op elkaar worden afgestemd. Volgens Rijpstra biedt de sportnota daarvoor een heel goede aanzet. 'De nota geeft een overzicht van het beleid vanuit verschillende invalshoeken. De nota is een begin waar we de komende jaren mee vooruit kunnen. Ik heb in die nota wel iets gemist, namelijk de integratie tussen sport en lichamelijke opvoeding op de scholen. Bij het actieplan "Jeugd in beweging" is daarvoor wel een aanzet gegeven, maar in de Sportnota is daarvan helaas weinig terug te vinden. Het is wenselijk dat lichamelij-

ke opvoeding in het basisonderwijs door een goed opgeleide leerkracht wordt gegeven. Nu is dat amper het geval. Een vakleerkracht gymnastiek kan naast het geven van gymlessen ook in de naschoolse activiteiten een stimulerende rol vervullen. Hij kan in samenspraak met sportverenigingen kinderen na schooltijd kennis laten maken met sportbeoefening. Het wordt hoog tijd dat het kabinet de discussie over vakleerkrachten gymnastiek in het basisonderwijs beëindigd en dat het duidelijk stelt aan welke eisen het geven van dit vak moet voldoen. Als wij er niet in slagen om een goede basis te leggen tijdens het basisonderwijs dan zal elk actieplan later mislukken.'

Topsport

De VVD is voorstander van topsport. Het kabinet is dat ook. Dat geeft de investering van 35 miljoen in het fonds van de topsport duidelijk aan. Er mag worden gestreefd naar een maximale prestatie met de daarbij behorende faciliteiten op het gebied van training en begeleiding. Zonder steun van sponsors en organisaties zoals NOC*NSF is bereiken van de wereldtop uitgesloten. Aan topsport doen kost veel geld, tijd en inspanning. Als wij in Nederland meer topsportprestaties willen leveren dan zal het fonds voor de topsporters moeten worden aangevuld. Jan Rijpstra is tevreden over de aandacht die het sportbeleid in de politiek krijgt. 'Maar we zijn er nog niet. In andere landen is een veel nauwere band tussen de lichamelijke opvoeding en de sport. Juist omdat er zoveel raakvlakken zijn.' Wat Jan betreft zou dat in Nederland ook mogen. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door in een volgende regeerperiode de lichamelijke opvoeding onder te brengen bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

VVD'ers van het eerste uur

Mevrouw De Boer-De Boer volgt politiek op de voet

door Hans de Bie, foto: Luuk Gosewehr

Mevrouw R.C. de Boer-de Boer volgt de landelijke politiek nog met buitengewoon veel interesse. Zij is ondanks haar gevorderde leeftijd nog enorm bij de pinken. Het uitzicht op haar tachtigste verjaardag aan het einde van dit jaar weerhoudt haar er niet van om via krant, radio en televisie de politieke ontwikkelingen aandachtig in de gaten te blijven houden. Daardoor is ze dan ook in staat daarover duidelijke meningen te hebben. 'Ik heb enorm veel bewondering voor Frits Bolkestein', zegt ze.

Mevrouw De Boer noemt als redenen hiervoor de diverse keren, dat de politieke leider van de liberalen uitspraken deed, die in eerste instantie veel stof deden opwaaien. 'Waarna later altijd bleek dat Bolkestein gelijk kreeg. Ook van zijn politieke tegenstanders, zoals de PvdA', voegt ze er aan toe. 'Een moedig man, die toch maar zei dat de allchtonen in ons land in ieder geval Nederlands moesten leren. Niet lang daarna was iedere politicus die mening toegedaan'. Ook over Bolkestein: 'Die zaak rond MSD? Een lachertje hoe pers en politiek hem probeerden onderuit te halen. Gelukkig toonde Bolkestein zich zo'n grote persoonlijkheid, dat de zaak hem geen schade deed.' Over de CTSV-problemen zegt ze: 'Dat heeft onze partij geen goed gedaan. Jammer dat het uiteindelijk de politieke kop van Linschoten kostte.'

Friezin

In haar mooie flatwoning in Zeist blikte mevrouw De Boer met plezier terug op de dagen van weleer. Ze laat de grote VVD-mensen uit het verleden met respect in haar gedachten voorbijgaan: Oud, van Riel, Geertsema, Toxopeus, Haya van Someren en Wiegel. Drees maakt ook deel van haar "eregalerij" uit. Als rasechte Friezin zegt ze onmiddellijk, dat 'die Wiegel zo enorm veel voor Friesland betekend heeft.' Een terugkeer bijvoorbeeld in het kabinet zou zij Wiegel niet willen aanraden. 'Hij kan nog op vele andere manieren de VVD goede diensten

bewijzen. Dat doet hij trouwens nog steeds'. De bijzonder alerte mevrouw De Boer praat over zo'n zestig jaar sterke verwantschap met de liberale politiek. Als jong meisje al lid van de VDJO (Vrijzinnige Democraten Jongeren Organisatie), waarvoor zij enkele jaren voor de Tweede Wereldoorlog jongerenkampen meemaakte. Ze vertelt er over: 'Ik herinner mij van die kampen Anne Vondeling. Hij was ook lid van de VDJO, hoewel hij later een overtuigd socialist werd. Wat had die man vaak het woord!'

Later, na de oorlog, toen verhuisd werd van Akkrum naar Driebergen, werd zij samen met haar echtgenoot lid van de VVD. 'Mijn man had dezelfde naam als ik. We hadden elkaar op een HBS-feestje leren kennen. We waren niet van dezelfde familie, maar gelukkig wel van dezelfde politieke familie. Die zelfde familienaam deerde mij niet. Ik werd, toen we trouwden, gewoon van juffrouw De Boer mevrouw De Boer.' In Driebergen werd meneer De Boer directeur van een grote vleeswarenfabriek. Een voortzetting van zijn functie in Friesland, waar hij adjunct-directeur van een varkensslachterij was. Het echtpaar kreeg drie dochters. Hierover pratend toont mevrouw De Boer zich een bijzonder tevreden mens. Zij zegt: 'Ze hebben het alle drie maatschappelijk goed gedaan. Ze werden tandarts, dermatologe en voedings-technologe.' Als weduwe-oma geniet zij iedere keer weer van de komst naar Zeist van haar zeven kleinkinderen. Mevrouw De Boer was een groot deel van haar leven actief voor de gemeenschap. Mede door haar politieke belangstelling werd zij in de loop der jaren voor nogal wat functies gevraagd. Zoals voor Veilig Verkeer Nederland, de

Unie van Vrouwelijke Vrijwilligers en een plaatselijke verkeerscommissie in haar vroegere woonplaats Driebergen.

Turbulente eeuw

Ze herinnert zich nog: 'Vaak deden met name de mannen zo gewichtig in die organen'. Duidelijk wordt dat mevrouw De Boer een nuchtere Friezin is. Een vrouw ook, die zich niet zo direct laat wegpoetsen. Dat heeft men aan de Haagse Koninginnegracht ervaren. Na haar verhuizing naar Driebergen leek ze uit het ledenbestand te zijn weggefallen. Het heeft haar heel wat telefoontjes gekost, ook in de richting van haar nieuwe partij-afdeling, voordat zij het blad "Vrijheid en Democratie" weer in de bus kreeg. Ze formuleert het kort en bondig: 'Ik wil niet in het vergeethoekje worden gestopt.' Ze realiseert zich terdege, dat zij in wellicht de meest turbulente eeuw na Christus leeft. 'De eeuw van stoomtram naar maanraket', zegt ze. Waarmee zij niet wil aangeven het nu niet meer leuk te vinden. 'Het enige dat ik van de huidige tijd wil zeggen is dat het vaak zo hectisch is. Met al die apparaten ook'. Hoewel ook deze uitdaging haar niet te groot was, Het heeft wat training gekost, maar haar nieuwe computergestuurde video-apparaat heeft zij onder controle. Op één punt kan zij met haar dochters van mening verschillen. Dat gebeurt als mevrouw De Boer aangeeft dat vrouwen van haar zo nodig niet in de politiek hoeven. 'Alleen achter het aanrecht gaat mij misschien wel te ver, maar mannen en vrouwen hebben nu eenmaal ieder hun eigen levenstaken. In volkomen gelijkwaardigheid natuurlijk.'

Eind december 1996 is het rapport "Vrij en Verantwoordelijk. Een liberaal toekomstperspectief" uitgekomen, dat is geschreven door de commissie Liberalisme 21ste eeuw.

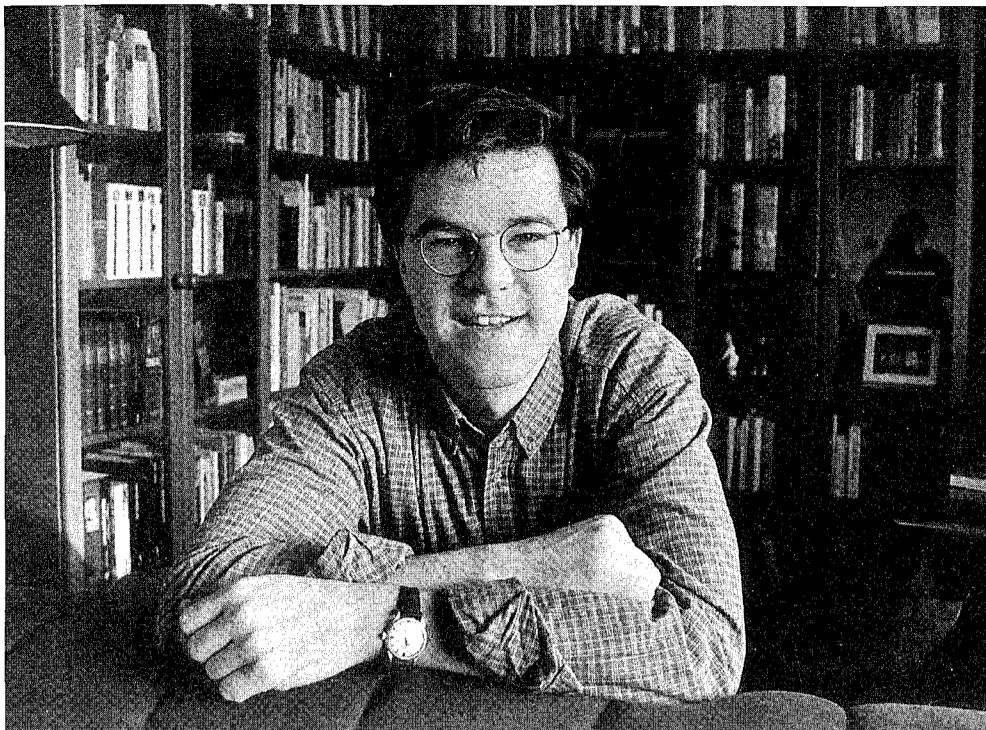
Als taakopdracht kreeg de commissie "zich te buigen over welke antwoorden en oplossingen kunnen worden gegeven op de veranderende omstandigheden in de samenleving in de breedste zin des woords. Waar ligt voor ons liberalen het evenwicht tussen markt en overheid, tussen individuele vrijheid en verantwoordelijkheid, en de collectieve verantwoordelijkheid. Hoe kan in deze de publieke moraal worden ontwikkeld...".

VAN DE VOORZITTER
Bij het beantwoorden van deze vragen is de commissie mijns inziens terecht uitgegaan van de liberale fundamenten: vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid van alle mensen.

In de komende drie maanden trekken het hoofdbestuur en de commissie gezamenlijk door het land om met u te discussiëren over dit rapport. De afsluiting van deze discussie heeft plaats tijdens de 50ste jaarlijkse algemene vergadering, 23 en 24 mei aanstaande te Venlo. De uitkomsten van onze discussies zullen aan de commissie Verkiezingsprogramma 1998 - 2002 worden meegegeven.

Omdat dit rapport, en met name onze discussies, richting zullen geven aan en van wezenlijk belang zijn voor het verkiezingsprogramma, roep ik u op om werkelijk deelnemer te zijn.

Hans de Bie

MARK RUTTE VERLAAT HOOFDBESTUUR

door Reny Dijkman, foto: Theo Meijer

Drs. Mark Rutte (29) zal tijdens de komende jaarlijkse algemene vergadering in mei 1997 aftreden als hoofdbestuurder. Mark, die dan vier jaar hb-lid is, kwam eind vorig jaar vrij onverwacht tot dit besluit. Het is voor hem onmogelijk zijn drukke carrière te combineren met het hoofdbestuurdersmaatschap, te meer daar de nieuwe campagnevoorbereidingen en het 50-jarig bestaan - waarvan hij met de voorbereidingen is belast - heel veel tijd zullen vergen. En die tijd heeft Mark niet.

Zelf vindt hij het jammer tussentijds op te moeten stappen. 'De combinatie werk en VVD red ik de komende periode niet, maar iedereen kan er van op aan dat ik tot aan de algemene vergadering mij volledig voor mijn portefeuille blijf inzetten. Mijn beslissing is het gevolg van het feit dat ik nu eenmaal niet heb gekozen voor een 8-urige werkdag. Wat ik beslist niet wil is dat één van beide door tijdtekort moet gaan lijden. Mijn standpunt is: je doet iets of je doet iets niet, maar nooit iets half.'

Vóór hem ligt zijn oude agenda 1996 en daarnaast de nieuwe bureau-agenda 1997. De laatste heeft de helft van de omvang van de eerste, die uit zijn voegen is geraakt.

Campagnes

Onder bestuurlijke leiding van Mark Rutte heeft de VVD de succesvolle campagnes van 1994 en 1995 gevoerd. Het tij zat mee, maar er is ook hard gewerkt. 'De samenwerking in het hoofdbestuur, de Landelijke Propagandacommissie (LPC) en natuurlijk mijn eerste periode met Meint Waterlander en daarna met Petra Ginjaar, Ineke Sybesma en Elisabeth Gans was bijzonder goed.

In de laatste campagnes stonden professionalisme en vernieuwing centraal. De VVD is toen als een professionele partij overgekomen, die klaar stond mede het land te regeren met goede mensen en een helder programma.

De vernieuwing van onze verkiezingscampagnes sprak vooral uit de infotainment-formule, die met de modernste presentatiemiddelen werd ondersteund. Toen hebben we gezamenlijk de basis gelegd voor de campagnes van 1998 en 1999.'

Ontspannen bestuur

Rutte heeft de laatste hoofdbestuurdersjaren ervaren als 'opgewekt en collegiaal'. 'Men werkt ontspannen met elkaar samen vanuit de overtuiging dat het

politek primaat bij de fracties ligt, maar dat de partijorganisatie een eigen verantwoordelijkheid kent. Dit hoofdbestuur stelt zich tot taak om een pakkende visie te ontwikkelen op hoe de VVD over vijf of tien jaar professioneel moet opereren;

Op 7 januari 1997 nam Jan Kamminga de voorzittershamer in ontvangst in het Provinciehuis in Arnhem. Tot grote vreugde van loco-commissaris der Koningin Van Dijkhuizen had 'het commissarisloze tijdperk zich tot slechts één maand beperkt. Het is goed om weer voltallig te zijn.' De waarnemend commissaris benadrukte dat een min of meer neutrale voorzitter noodzakelijk is voor het goed functioneren van het provinciaal

Mark Rutte

hoe wij deskundige, integere mensen aan onze partij kunnen binden.

Ruggengraat

Met grote waardering praat Mark over de LPC. Een ieder die deze public relationsclub kent, weet dat het de lastigste maar ook de meest creatieve commissie binnen de VVD is. Die twee eigenschappen gaan nu eenmaal altijd samen.

'De LPC vormt de ruggengraat van de campagnes en de motor van de ledenwerving. Iedereen steekt heel veel tijd in onze club en voelt zich er buitengewoon bij betrokken.'

Marks grootste waardering betreft Elisabeth Gans: 'Ik ken haar vanaf mijn eerste uur als actief VVD'er. Zij is het geweten van de LPC. Ze bleef geduldig en ondersteunend, ondanks al mijn gehaaste telefoontjes en het te vaak moeten verzetten van vergaderingen.'

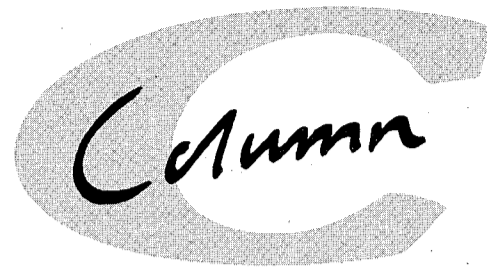
Tot de jaarvergadering in mei zal Mark al zijn VVD-werk volop blijven verrichten. Hij is van plan het gezegde te logenstraffen dat zéppen dat je weggaat al een beetje weg zijn is.

bestuur. 'Gelderland heeft een boegbeeld nodig!'

In zijn dankwoord in de overvolle vergaderzaal zei Commissaris Kamminga ondermeer dat zijn werk zal bestaan uit 'het vinden van een balans tussen twee uitersten. Er is economisch veel te winnen en ecologisch veel te verliezen. Het is de kunst om tweemaal te winnen. Het investeren in de economische groei van Gelderland zal basis zijn, maar we weten ook dat Nederland zijn groene longen niet kan missen.'

Vele honderden mensen benutten na afloop van de installatie de mogelijkheid om kennis te maken met het echtpaar Kamminga-Rozen tijdens de Nieuwjaarsreceptie.

(foto Peter Drent)

Dit jaar is Nederland zes maanden lang voorzitter van de Europese Unie. Een van de belangrijkste gebeurtenissen van 1997 wordt de Europese topconferentie in Amsterdam. Dan moet het Verdrag van Amsterdam worden getekend: een verbeterde uitgave van het Verdrag van Maastricht. Dat zal niet eenvoudig zijn. Alle vijftien lidstaten hebben hun eigen verlanglijstje. Het zal van het kabinet veel dynamiek en inzicht vereisen tot een goed verdrag te komen.

Maar alles begint met ambitie. Tijdens het debat dat in december plaats had over de Europese top in Dublin hebben de minister-president en de minister van Buitenlandse Zaken gezegd: wij zijn bescheiden. Ik denk dat dit komt door de moeilijke totstandkoming van het Verdrag van Maastricht. In dit verband vallen nog wel eens de woorden 'Black Monday'.

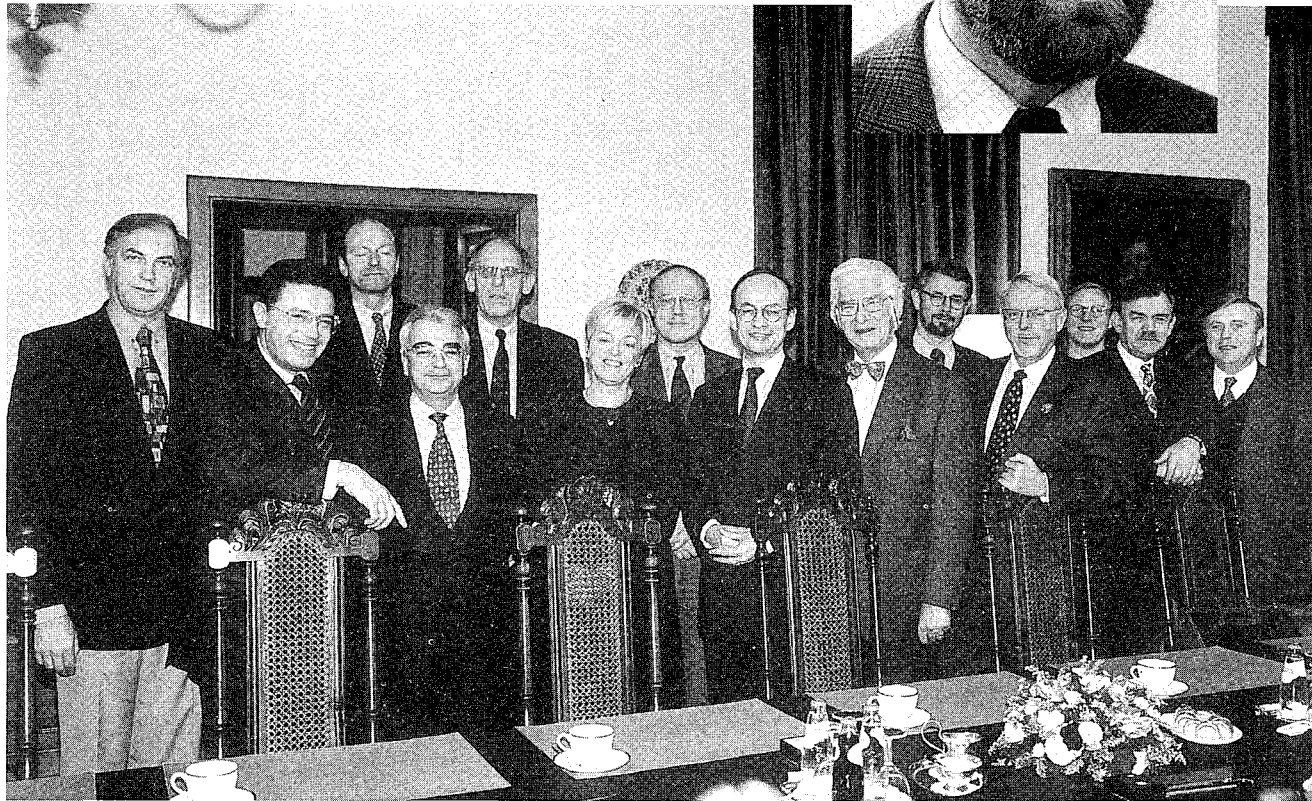
Maar als men in het buitenland denkt aan Black Monday, is dat vooral aan de beurskrach op Wall Street en niet aan het vorig Nederlands voorzitterschap van de EU. Dat is men al lang vergeten.

Daarom zeg ik tegen het kabinet: wees niet te bescheiden. Men kan alleen iets bereiken als men met volle kracht, ambitie en energie een bepaald doel nastreeft. Daarom moet het kabinet het voorzitterschap onverschrokken tegemoet treden. Dan zal het waarachtig wel gaan!

Ik wens u een heel voorspoedig 1997.

Frits Bolkestein

ELDR-man van het eerste uur, Florus Wijsenbeek:

Florus Wijsenbeek, VVD-lid EuroParlement

Voorzitter Gijs de Vries kwam met zijn bestuur van de Liberale en Democratische fractie in het Europees Parlement in december naar Den Haag om met de Nederlandse regering de prioriteiten van het Nederlands voorzitterschap van de Europese Unie te bespreken.

In die eindperiode van het Iers voorzitterschap en dus tevens de aanloopperiode van het Nederlands voorzitterschap werd ondermeer gesproken over de eventuele afronding van de Intergouvernementele Conferentie (IGC) met een Verdrag van Amsterdam, over de Economische Monetaire Unie (EMU), de financiële middelen van de Unie, de uitbreiding van de Europese Unie met nieuwe lidstaten, en over meer Nederlandse accenten. Ook werden de prioriteiten van de liberale fractie aangekaart.

Midden op de foto van links naar rechts naast elkaar: Hans Dijkstal, minister van Binnenlandse Zaken; Annemie Neijts-Uytbroeck; Michiel Patijn, staatssecretaris Europese Zaken - belast met alle voorbereidingen en de gehele organisatie en coördinatie -; Gijs de Vries en Willy de Clercq.

foto: Theo Meijer

EUROPA IS EEN FEEST

Het gaat goed met de VVD. Het gaat ook goed met Europa. Wanneer onder het Nederlands voorzitterschap te Amsterdam de herziening van de Verdragen van Maastricht succesvol kan worden afgesloten en dit jaar de definitieve beslissing over de invoering van de Euro is genomen dan is het "point of no return" definitief gepasseerd.

In 1971 begon ik mijn loopbaan bij de juridische dienst van de Europese commissie in een gemeenschap van 6 lidstaten. Nu zijn dat er 15. Na de afsluiting van het Verdrag van Amsterdam kunnen wij de onderhandelingen tot toetreding van nieuwe staten verwachten. Daar is uiteindelijk de Europese samenwerking om begonnen. We mogen nooit uit het oog verliezen dat de Europese samenwerking niet alleen om economisch gewin gaat. Hoe belangrijk dat voor ons exportland ook is. Het hoofddoel is en blijft een steeds nauwere band tussen de volkeren van de Unie. Daardoor zal ons in het verleden zozeer door oorlogen verscheurde werelddeel een vredzamer toekomst krijgen.

Ijzeren gordijn

Voor iemand die het zo van nabij meemaakt is dan ook duidelijk dat Oostenrijk, Finland en Zweden nooit lid hadden kunnen worden wanneer het ijzeren gordijn nog had bestaan. Als ik de welvaartsstijging van de Zuid-Europese landen waarneem, dan weet ik dat dit voor een zeer groot gedeelte aan Europa te danken is. Je mag dan niet gaan rekenen wie er meer of minder heeft betaald. Het is zeker waar dat in grote delen van de Europese Unie nog een onaanvaardbaar hoge werkloosheid heerst. Juist daarom mogen wij als liberalen niet zeg-

gen dat er geen Europese sociale politiek mag worden gevoerd en dat Europa er niet is voor banenplannen. Integendeel, zoals dat ook in ons eigen land het geval is geweest, zijn wij aan onze beginselen verplicht ook op Europees niveau een bodem van sociaal aanvaardbaar werk te leggen. Ik noem als voorbeelden: het verbieden van kinderarbeid, het aanvaarden van een maximum aantal uren en het creëren van gezonde werk-omstandigheden. Wanneer die normen, die bij ons allang algemeen aanvaard zijn, ook door de landen worden geaccepteerd die ons op de vrije interne markt concurrentie aandoen, dan is dat ook in ons belang, omdat we dan geen oneerlijke concurrentie op sociaal onaanvaardbare gronden te duchten hebben. Ook die banenplannen zijn niet zo gek als sommigen - ook in onze partij - ons willen doen geloven. Niet voor niets is het motto van samenwerking van onze partij met de sociaal-democraten "werk, werk en nog eens werk". Dat motto vind ik in mijn eigen portefeuille, vervoer en juridische zaken, volop terug.

Trans-Europese Netwerken

In het vervoer hebben wij na veel onderhandelingen bereikt dat er een Europees infrastructuur plan: de Trans-Europese Netwerken, tot stand is gekomen. Die infrastructuur is een investering voor toekomstige generaties. Daardoor wordt voor Nederland Distributieland een duurzame mobiliteit - het thema van onze minister Jorritsma - en een betere bereikbaarheid van ons achterland vanuit onze mainports Rotterdam/Amsterdam en Schiphol bewerkstelligd. Niet voor niets staan de Betuwelijn en de TGV-verbindingen met het Zuiden en het Oosten bij de voorrangprojecten. Dus vangen we nog iets terug voor onze relatief hoge

contributie. Omdat ons land steeds voller wordt is het ook voor het personenvervoer en het toerisme een goede zaak dat die gebieden van Europa die minder dicht zijn bevolkt voor ons steeds gemakkelijker bereikbaar worden.

Deregulering

In de vaste commissie voor juridische zaken span ik mij nu al vanaf mijn verkiezing tot lid van het Europees parlement in voor de deregulering. Een van de oorzaken van de fraudes in Europa is gelegen in de veelheid en ingewikkeldheid van regelgeving. In de oude Gemeenschap van zes nog niet aan elkaar gewende landen was dat misschien nog onvermijdelijk, maar nu met vijftien lidstaten wordt het steeds moeilijker de uitvoering de uitvoering en de handhaving te controleren. Daarom vind ik het een goede zaak dat mede op mijn suggestie het Nederlands Voorzitterschap niet heeft ingezet op allerlei nieuwe regels, maar juist de uitvoering en handhaving van de bestaande wetgeving bovenaan de agenda heeft geplaatst. Ondanks het feit dat het Euro-scepticisme in ons land en in onze partij groeiende is behoort Nederland nog steeds tot de kern van de lidstaten die er wel bij vaart dat Europa steeds verder integreert en dat wij als zodanig een rechtsgemeenschap vormen.

Naar mijn smaak heeft het Europees Parlement bepaald nog niet genoeg bevoegdheden. Dat geldt vooral op het terrein van Justitie en Politie. Maar als Europees Parlement zijn we toch al een enorm eind opgeschoven van een adviserende debatclub naar de positie van medewetgever. Het is fascinerend om daarbij te mogen zijn en met zoveel verschillende maar gelijkgestemde mensen uit alle delen van Europa samen te hebben mogen werken en hun achtergronden te leren kennen. Terwille van vrede, vrijheid en democratie hoop ik dit nog lang te mogen doen.

Nederland is een beweeglijk land. Wij verplaatsen ons met onze dikke 15 miljoen inwoners veel en graag. Dat zal nooit meer veranderen. Die grote mobiliteit is pas in de jaren zeventig gaan wringen. Met de groeiende welvaart steeg het aantal personenauto's snel en zocht men zijn recreatie verder van huis. Slaapsteden brachten toename van het woon-werkverkeer mee. Bovendien wordt een aanzienlijk percentage van de Nederlandse economie verdiend in de vervoerssector.

Er wordt in Nederland wat getierd op de kapitalen kostende files. Dat daarnaast vele tonnen vracht over onze binnenlandse wateren worden vervoerd, weet bijna niemand. Ook niet dat onze spoorwegen het heel wat beter doen dan vaak door gelegenheidsgebruikers van het openbaar vervoer wordt gesuggereerd.

Maar onze transportproblemen - zakelijk en particulier - zijn niet weg te poetsen. Op dit moment is een inhaalslag gaande om de achterstand op dit gebied weg te werken. Tegelijkertijd bereidt dit kabinet met daarin VVD-minister Annemarie Jorritsma, Verkeer & Waterstaat, een aantal broodnodige infrastructurele zaken voor de nabije toekomst voor. Daarvoor wordt nu al geld gereserveerd. In het verleden is dat niet gebeurd. Maar langdurige inspraakprocedures houden vaak jarenlang de noodzakelijke weg-, rail- en waterwerken tegen.

In dit thema gaan we nader in op een aantal aspecten.

Door Ernst van Splunter (themaredeacteur), Reny Dijkman (eindredacteur), Lody Pieters en Marcel Gerritsen

Annemarie Jorritsma:

'ONZE OPVOLGERS

MOETEN KUNNEN

KIEZEN'

Sinds augustus 1994 is Annemarie Jorritsma minister van Verkeer & Waterstaat. Er gebeurt veel op haar beleidsterrein. In snel tempo worden knopen doorgehakt. Het is niet moeilijk een opsomming te maken: Betuwelijn, A-73, HSL, vliegveld Beek, Scheldeverdragen, versterking rivierdijken. Aan daadkracht ontbreekt het de minister niet. Daadkracht die broodnodig is want iedereen kan zien dat Nederland dreigt vast te lopen. Er komen meer en langere files. Het openbaar vervoer is niet populair.

De minister aan het woord. Over mobiliteit op het water op de weg en per spoor. En over het gevoel van urgentie dat bij het kabinet aanwezig is om nu handelend op te treden.

'Eind mei 1996 is er een grote bijeenkomst geweest op het Catshuis', vertelt Annemarie Jorritsma. 'Bijna alle ministers en staatssecretarissen waren daar aanwezig. Te gast waren invloedrijke personen, hoge ambtenaren, maar ook mensen van buiten, die met het kabinet hebben gesproken over de economische infrastructuur van Nederland in de eenentwintigste eeuw.'

Het kabinet realiseert zich de achterstand

'De vraag was: wat moet er allemaal gebeuren en wat kost dat. Die bijeenkomst is gehouden omdat het kabinet zich realiseert dat er sprake is van een achterstand. Achterstand wat betreft de infrastructuur maar ook de kennisinfrastructuur. Het raakt beleidsterreinen als onderwijs, ruimtelijke ordening, milieu, ik denk aan de bodemsanering. Na die bijeenkomst zijn de problemen op papier gezet wat heeft geleid tot de brief die Margreet de Boer, Hans Wijers en ik op Prinsjesdag naar de Kamer hebben gestuurd. Nu wordt geïnventariseerd wat er in deze kabinetsperiode moet worden gedaan en wat wij voor volgende kabinetten moeten regelen. Aan ons is de taak nu voor te bereiden wat in de volgende periodes moet worden uitgevoerd. Het is uiteraard aan de opvolgende kabinetten om te kiezen wat moet gebeuren. Maar als wij nu geen voorwaarden scheppen om die keuzes te kunnen maken, staan onze opvolgers machteloos.'

Voor het uitvoeren van haar plannen die zij in de nota 'Samen Werken aan Bereikbaarheid' heeft neergelegd, heeft Annemarie Jorritsma om te beginnen 2 miljard gulden nodig tot het jaar 2000. Die komen er ook, zegt Jorritsma. 'Daarnaast reserveer ik voor volgend jaar 100 miljoen binnen de eigen begroting om de voorbereiding van projecten aan te kunnen vangen. Het is nu zo, gezien de achterstand die wij hebben, dat ik moet zorgen dat onze opvolgers niet worden geconfronteerd met het beleid dat wij nu voeren. Dat betekent dat ik niet de allermooiste varianten als het gaat om nieuwe wegen, bruggen, tunnels, spoorwegen kan laten aanleggen. Dat betekent een extra last voor het nageslacht. Hoe duurder de gekozen oplossing, hoe kostbaarder het onderhoud voor de volgende generaties'.

De mobiliteitsproblemen spitsen zich toe op de Randstad. Tal van oplossingen hebben de afgelopen tijd via de media het publiek bereikt. Een van die oplossingen is een metronet, à la Parijs of Londen. De Randstad is immers net zo groot als Groot-Londen, Berlijn, Moskou of Washington, zo redeneert men. Annemarie Jorritsma spreekt zich duidelijk uit over deze oplossing: 'Een metronet in de Randstad is niet reëel. Ten eerste valt de Randstad in twee delen uiteen: in een Noordvleugel rond Amsterdam en Utrecht en een Zuidvleugel rond Rotterdam en Den Haag. In die twee sectoren moeten we allerlei soorten vervoer gaan regelen. Bovenaan beginnend is dat allereerst ervoor zorgen dat via Schiphol en de HSL de internationale bereikbaarheid is verzekerd. Daaronder komt dan het Inter-

rekening kunnen houden: 'De voorbereiding moet zo zijn dat de ruimtelijke ordening bijvoorbeeld rekening kan houden met huizenbouw. Langs die busbaan woont nu bijna niemand. Maar dat kan veranderen zodat een light-rail systeem rendabel wordt. Als er dan wordt gebouwd, moet dat worden gedaan op die plaatsen waar het openbaar vervoer wordt gerealiseerd. Maar dat betekent wel dat men bijvoorbeeld rond Hoofddorp in de problemen komt met het glastuinbouwgebied. Het zal nog heel veel hoofdbrekens kosten dit probleem op te lossen. In de steden heb je met andere problemen te kampen. In stedelijk gebied kom je onder de grond terecht, daar valt niet aan te ont-

Annemarie Jorritsma

tynet en het stoptreinennet en tenslotte volgt dan het stadsgewestelijk openbaar vervoer.'

Stadsgewestelijk vervoer is een zaak van de regionale overheid

'Het stadsgewestelijk vervoer is, redenerend vanuit het liberale uitgangspunt dat je verantwoordelijkheden daar moet leggen waar ze worden uitgevoerd, een zaak van de regionale overheden zelf. Bedrijven denken daar nog wel eens anders over. Zij menen te vaak dat het Rijk alles het beste kan regelen. Ik denk dat de besluitvorming daar moet plaatsvinden waar de uitvoering plaatsvindt.

Aan de zuidkant van de Randstad kunnen we goed gebruik maken van de systemen die er al zijn. In Rotterdam ligt een vrij uitgebreid metro-, in Den Haag een vrij uitgebreid tramnet. Het is een enorme uitdaging om bestaande tram- en metrolijnen en gewone spoorwegen met elkaar te verknopen tot een light-rail systeem. Het voordeel van een Randstadrail is dat gebruik kan worden gemaakt van bestaand spoor. Het uiteindelijke doel is dat je straks in Rotterdam op het Hofplein opstapt en in Scheveningen uitstapt.'

Aan de Noordvleugel wordt het metronet van Amsterdam uitgebreid. De busbaan naar Muiden-Weesp wordt zo aangelegd dat deze ook voor light-rail kan worden gebruikt. Annemarie Jorritsma vindt het belangrijk dat andere beleidsterreinen met die plannen

men. Dat is wel ingrijpend want in het verleden hebben de steden altijd gekozen voor bovengronds openbaar vervoer. Het Rijk maakt die keuzes niet, dat doen de steden zelf.'

De minister is geen zwartkijker als zij over ons openbaar vervoersysteem praat: 'Met alle kritiek die er op ons openbaar vervoer is te leveren, is het ontegenzeggelijk waar dat van alle vergelijkbare Europese Staatspoorbedrijven de Nederlandse Spoorwegen verreweg de beste zijn. Maar de NS en ik vinden dat het nog beter kan. Huisinga (Algemeen Directeur NS-Reizigers, red.) heeft gelijk dat het zo lijkt dat we alleen maar met Betuwelijn en HSL bezig zijn. Per saldo is dat niet zo, zeker als je kijkt naar de extra investeringen die nu worden gedaan. Ons openbaar vervoernet wordt bijna 100% opgewaarderd. In de Randstad maar ook daar buiten op de drukke plaatsen.'

De minister erkent dat Verkeer & Waterstaat lange tijd andere prioriteiten stelde, ten koste van het openbaar vervoer: 'Het is waar dat de Deltawerken veel geld hebben gekost, maar het ging om de veiligheid van ons land. Er is de laatste jaren minder uitgegeven aan ons openbaar vervoer. Een van de redenen was dat men redeneerde: het openbaar vervoer levert maar een kleine bijdrage aan ons vervoersprobleem. Bovendien was het weggennet toereikend. Nu zien we dat geen van de systemen meer toereikend is en dat we een enorme investeringsachterstand hebben. Iedereen is er thans van overtuigd dat we het openbaar vervoer voor de verbindingen tussen de stadsgewesten hard nodig zullen hebben. En in de stadsgewesten nog veel meer. Daar maken we dan ook een enorme inhaalslag. Dat merk je ook elke dag. Werk in uitvoering levert vertra-

ging op. Dat is vervelend maar als je uitlegt waarom men stilstaat is er veel minder irritatie. Via borden, informatie van de hoofdconductor in de trein, en via de media wordt hier veel aan gedaan.'

de marktkansen voor het water en het spoor zijn groot

De minister is positief over mogelijkheden die de binnenvaart biedt. 'In het verleden werd de Betuwelijn als een concurrent van het water gezien. Als we nu de groei van het goederenvervoer bekijken, wordt duidelijk dat we zowel het water als het spoor hard nodig hebben om te voorkomen dat op de weg de groei zodanig is dat we komen vast te staan. De marktkansen voor zowel water als spoor zijn groot. Wel is het belangrijk dat beide de concurrentie aankunnen. We moeten onderzoeken of de kosten van overslag naar beneden kunnen. Overslag is duur maar naarmate dat goedkoper wordt, kan het een stuk interessanter worden.'

Annemarie Jorritsma maakt er geen geheim van dat

zij er niet om treurt dat de schippersbeurs verdwijnt: 'Daar is de VVD altijd voor geweest. Niet om de kleine schippers kapot te maken, maar juist omdat ik zo vaak van verladers hoor dat zij een vrije vervoerskeuze willen maken. Wij willen de schippers die nu nog via de beurs varen, helpen om tot samenwerking te komen. Samenwerking kan kwaliteit bieden. Schippers die een gezin hebben, kunnen kortere afstanden varen waardoor hun problemen kleiner worden. Men kan met grotere en kleinere schepen varen en inspelen op de vraag vanuit de markt.'

'Het Twente-Mittellandkanaal is voor ons zeer interessant. De Duitsers hadden het op een gegeven moment van de agenda gehaald. Begrijpelijk als je kijkt naar de problemen die de hereniging met het Oosten met zich mee brengt. Er is nu weer wat beweging. Het wordt over een paar jaar weer bekeken.

Knelpunten op de waterwegen worden zoveel mogelijk verwijderd. Dat kost veel geld. Gelukkig reikt de binnenvaart ons zelf prioriteiten aan. Voorbeeld is de vaarweg Lemmer-Delfzijl. Natuurlijk zou ik best meer willen doen, maar, en dat geldt eigenlijk voor mijn hele beleidsterrein, het kan niet allemaal tegelijk.'

Binnenvaart beleeft 'renaissance'

'VERVOER OVER WATER IS VOOR VEEL MENSEN TE VER VAN HUN BED'

Volgens het Bureau Voorlichting Binnenvaart loopt Nederland binnen Europa voorop met het stimuleren van de binnenvaart. Samenwerking tussen vervoer over land en over water is echter soms nog moeilijk, omdat door de overlappende competenties bij gemeentelijke, provinciale en rijksoverheid nog te veel sectoraal wordt gedacht. Maar het goederenvervoer per schip wordt herontdekt, ook bij EZ en VROM. Het maakt een soort renaissance door. Vervoersmodaliteiten worden steeds beter op elkaar afgestemd en verladers tonen steeds meer bereidheid om de binnenvaart in hun logistieke keten op te nemen.

De toenemende belangstelling van overheidswege voor de binnenvaart blijkt onder meer uit een aantal beleidsnota's van de overheid zoals het Structuurschema Verkeer en Vervoer II (SVV II), de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX) en het Nationaal Milieubeleidsplan (NMP). Daarin is een accentverschuiving waarneembaar in het goederenvervoer. Bij ongewijzigd beleid zal dit naar verwachting een steeds zwaardere maatschappelijke belasting tot gevolg hebben. Door het aandeel van binnenvaart, spoor en gecombineerd vervoer te vergroten hoopt men belangrijke milieuvoordelen te creëren: vermindering van uitlaatgassen, energieverbruik, geluidshinder en risico's. Kees de Vries, secretaris van het Bureau Voorlichting Binnenvaart, is blij met deze ontwikkeling. Naast de milieuaspecten speelt volgens hem het kostenaspect eveneens een belangrijke rol. 'Vervoer over water van punt naar punt is nu eenmaal de goedkoopste variant, met name waar het gaat om containervervoer. Containervervoer bedraagt circa 15% van het vervoer over water. Ik zie dat aandeel in de komende jaren nog groeien naar 50%.' De kans op filevorming op het water acht hij daarbij minimaal. De capaciteit van het Nederlandse vaarwegennet zou voldoende moeten zijn om zelfs een verdubbeling van de huidige vaarintensiteit op te vangen.

Capaciteitsuitbreiding van vaarwegennet is noodzakelijk

Niettemin wordt in de *Vaarwegenrapportage 1994/1995* van het Centraal Overleg Vaarwegen (COV) geconcludeerd dat de groei van het goederenvervoer over water vraagt om een capaciteitsuitbreiding van het vaarwegennet. In de rapportage wordt een groot aantal knelpunten en prioriteiten aangegeven: verhoging of verwijdering van bruggen ten behoeve van de containervaart, aanleg van speciedepots, vergroten van de diepgang van havens en meren, aanleg van sluizen, omleggingen, aanleg van het Twente-Mittellandkanaal enzovoort.

'De bestaande vaarwegen en de faciliteiten daaromheen zijn niet toereikend voor de groei van met name het containervervoer,' licht De Vries toe. 'Veel bruggen zijn qua hoogte niet berekend op schepen met zo'n vijf lagen van in totaal 400 containers. Het is een achterhaald idee dat binnenvaart pas interessant is bij een afstand van 500 km of meer. Ook op korte afstand, binnen Nederland, is vervoer over water rendabel, mits we "hoogte kunnen maken". In Nederland gaat het om enkele tientallen bruggen die verhoogd moeten worden.'

Volgens recente cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek vervoert de Nederlandse binnenvloot elk jaar minder vracht. Het binnenlandse vrachtvervoer daalde tussen 1990 en 1995 van 85 miljoen ton naar 77 miljoen ton. Internationaal gezien daalde het tonnage van 202 naar 197 miljoen. Bovendien nam het aantal schippers met een eigen (motor)schip de laatste vijf jaar af van 5074 naar 4439.

De Europese Commissie in Brussel heeft 400 miljoen gulden beschikbaar gesteld voor een sloopregeling, één van de saneringsmaatregelen die de overcapaciteit in de binnenvaart moeten terugdringen. Nu reeds hebben 700 schippers, van wie meer dan de helft uit Nederland, zich aangemeld voor deze regeling. Onder meer omdat er in de familie geen opvolger te vinden is, omdat de wal trekt of omdat het schip onverkoopbaar of niet meer te financieren is.

Sluiting van de schippersbeurzen zal de overcapaciteit niet verminderen

Een andere maatregel is de afschaffing van het vrachtverdelingssysteem, in 1975 en 1993 nog inzet van massale blokkades. De schippersbeurzen, opgericht in 1933 om aangeboden vrachten bij toerbeurt te verdelen, gaan over drie jaar definitief dicht. De Onafhankelijke Nederlandse Schippersbond (ONS) is van mening dat de overheid hier ten onrechte het vrije-marktprincipe hanteert. Het is volgens de ONS aan de schippersbeurs te danken dat Nederland beschikt over zo'n grote en gevarieerde binnenvaartvloot. Sluiting van de schippersbeurzen zal slechts de omzet verlagen, niet de overcapaciteit verminderen, vreest de ONS. Nu al zien de schippers met spijt dat steeds meer contracten buiten de beurs om worden gesloten, met name door grote bedrijven. De kleine schipper dreigt daarvan de dupe te worden. De sanering van de binnenvaart komt echter onherroepelijk dichterbij.

De negatieve berichtgeving over binnenvaart en schippers wijt De Vries aan een hardnekkig negatief imago. 'Het is volstrekt bezijden de waarheid dat binnenvaart een verouderde, want trage manier van vervoeren is. De recente blokkades van schippers versterken dat imago helaas. Dat ebt nog jaren na.' Hij zoekt de oorzaak van die negatieve beeldvorming vooral in onbekendheid met de branche. 'Vervoer over water is voor veel mensen te ver van hun bed. Blijkbaar kunnen ze zich makkelijker identificeren met een vrachtwagenchauffeur dan met een schipper. Die kom je ook nauwelijks tegen. Alleen bij een geopende brug.'

Om daar tegenwicht aan te geven nodigt de bedrijfstak jaarlijks een groot aantal mensen uit: ministers, hoge en lagere ambtenaren, kamerleden. De Vries: 'Die mensen weten niet wat ze zien. Moderne, dynamische bedrijven met jonge, goed opgeleide mensen die van aanpakken weten. Ondernemers die kapitaal investeren in de distributiefunctie van Nederland. Neem nou bijvoorbeeld het stopzetten van de spoorshuttle tussen Rotterdam en Almelo. Reeds de volgende dag hebben wij de shuttle met drie schepen overgenomen. Er is geen container blijven staan.' De Vries verwacht zelfs dat omstreeks 2000 een groot deel van het goederenvervoer over spoor is overgeheveld naar de binnenvaart.

De status van Rotterdam is voor de Rijnsoeverlanden onaantastbaar

Als werkterrein voor de Nederlandse binnenvaart ziet De Vries een gebied met een actieradius van maximaal 400 km rond Rotterdam. 'We moeten niet de illusie hebben om ons achterland tot bijvoorbeeld Moskou te willen uitbreiden. Daar zijn andere zeehavens voor. Vaak wordt de indruk gewekt dat heel Europa aan de haven van Rotterdam hangt. Dat is beslist niet zo. De status van Rotterdam voor met name de Rijnsoeverlanden is onaantastbaar. Er is zelfs geen Betuwelijn nodig om die positie te versterken. Elk industriegebied in dat achterland is met een schip van elke omvang tegen scherp concurrerende prijzen te bevaren.'

Gevraagd naar zijn mening over de omstreken aanleg van de Betuwelijn antwoordt De Vries gedicteerd: 'Het belang van de Betuwelijn wordt mijns inziens overdreven. Waarom keek tot voor kort niemand er vreemd van op dat een wereldhaven als Rotterdam geen goede spoor aansluiting met het achterland heeft? Omdat de verbindingen over water zo gigantisch goed zijn natuurlijk. De Betuwelijn is vooral voor het imago - en voor de portemonnee - van Rotterdam bedoeld.' Een positief effect van de Betuwelijn ziet De Vries in het railservicecentrum dat in Valburg zal worden gebouwd. Met name de spin-off-werking ervan op de werkgelegenheid in Oost-Nederland juicht hij van harte toe. 'We willen daar ook een bijdrage aan leveren door de aanleg van een containerhaven bij Valburg, één van onze grootste prioriteiten die ook reeds in de nieuwe begroting is opgenomen. We zijn met Minister Jorritsma voor een werkbezoek naar de plaats geweest waar het railservicecentrum moet komen. Een knooppunt van drie vervoersmodaliteiten: Betuwespoorlijn, binnenvaarthaven en wegvervoer.' In dat kader heeft het Bureau Voorlichting Binnenvaart een nieuw idee gelanceerd. Niet bij Rotterdam beginnen met de bouw van de Betuwelijn, maar starten met de bouw van het railservicecentrum in Valburg. Vervolgens het spoortraject naar de containerhaven en dat naar de grens. De open stukken kunnen voorlopig namelijk over water worden "overbrugd". Het grote voordeel van dit voorstel zou zijn dat er vijf jaar eerder gestart kan worden met de Betuwelijn. Vanaf Rotterdam kunnen containers per schip naar Valburg worden vervoerd en daar per spoor naar de grens. Dit voorstel is volgens De Vries op verschillende niveaus bij de overheid positief ontvangen. Met name vanwege de optimale *match* tussen weg, water en spoor.

Het oplossen van alle knelpunten in het vervoer over water vergt voor een periode van 10-15 jaar volgens De Vries een extra investering van één miljard gulden. 'Daarmee kunnen we niet het Twente-Mittellandkanaal aanleggen; dat alleen al kost vijf miljard. En het verdubbelen van alle sluizen is ook van een totaal andere orde. Maar we kunnen daarmee in ieder geval een verdubbeling van goederenvervoer over water in technische zin realiseren.'

De 200 miljoen extra die Minister Jorritsma voor 5 jaar heeft toegezegd voor spoor en water tezamen, vindt De Vries 'niet niks', maar ook lang niet toereikend. Slechts enkele punten uit het plan van aanpak kunnen daarmee worden aangepakt. 'Een inhaalslag' noemt De Vries dat, want door de bouw van de Oosterscheldewerken (vanaf 1977) is er een achterstand van 40% in aanleg en onderhoud van scheepvaartwegen ontstaan. De achterstand in het onderhoud zal naar verwachting rond het jaar 2000 zijn ingelopen. De achterstand in aanleg is onder meer veroorzaakt door het gebrek aan depots waar de specie van de uitgebaggerde vaarwegen kan worden opgeslagen. Die speciedepots zullen de komende jaren met voorrang worden aangelegd in het Ketelmeer, in de Slufter en in het Hollands Diep. Of de binnenvaart daarmee de concurrentie met weg en spoor aankan? De Vries is voorzichtig optimistisch: 'Alles is relatief, maar in elk geval werken we tegen die tijd met vergelijkbare budgetten.'

BINNENVAART: ENKELE KENGETALLEN

Ruim 60% van het internationale goederenvervoer vindt plaats over water. Ter vergelijking: het wegvervoer is goed voor ruim 35% en het spoor voor 5%. Een binnenvaartschip van 85 meter lengte vervoert evenveel lading als 50 spoorwagens of 60 vrachtwagens.

Nederland heeft een goede en voor de meeste scheepstypen geschikte waterinfrastructuur met een lengte van circa 5200 aaneengesloten kilometers. Alleen al tussen bestemmingen in België en Nederland wordt jaarlijks meer dan 100 miljoen ton per schip vervoerd. Totaal wordt per jaar ruim 400 miljoen ton over water vervoerd met zo'n 10.000 kanaalschepen, rivierschepen en duwbakken van verschillende Europese nationaliteiten. Het laadvermogen van de schepen is afhankelijk van de afmetingen van sluizen en de doorvaarthoogte van bruggen op het betreffende traject. Per vaargebied zijn daardoor bepaalde scheepstypen ontstaan, waarvan het laadvermogen varieert van 100 tot 5.500 ton. Een zeskaks-duwstel kan zelfs tot 16.000 ton in één keer vervoeren. Veel traditionele sleepboten zijn inmiddels tot duwboot omgebouwd, terwijl de afgelopen decennia tientallen nieuwe duwboten van stapel zijn gelopen.

Vaarwegennet

De binnenvaart heeft in Noordwest-Europa - van Nederland tot aan de Zwarte Zee en van Zuid-Frankrijk tot aan Noord-Duitsland - ruim 25.000 km aan vaarwater ter beschikking: kanalen, rivieren en meren. Dit vaarwegennet verbindt de Noordzee, Oostzee, Zwarte Zee, Middellandse Zee en Atlantische Oceaan met elkaar. Naast massaproducten (veevoer, kunstmest, oliën, bouwmaterialen, zand en grind) worden steeds meer andere producten over water vervoerd: containers, personenauto's of complete vrachtwagencombinaties. Vaak is hierbij sprake van gecombineerd weg-watervervoer.

Vervoersalternatief

De binnenvaart wordt onder het motto *Vervoer over water, natuurlijk beter* gepromoot als relatief schoon, veilig, geluidsarm, betrouwbaar en goedkoop in vergelijking met andere manieren van transport. Zo zou vervoer over water per ton lading maar liefst zesmaal schoner zijn dan wegvervoer en anderhalf maal schoner dan railvervoer. Een ander argument is dat met vervoer over water tijd en geld verslindende files op de weg omzeild worden.

De binnenvaart wordt als schoon en veilig alternatief voor andere vormen van goederenvervoer herontdekt, ook in landen en gebieden waar men relatief weinig aandacht voor schepen en vaarwegen had. De Franse regering bijvoorbeeld heeft onlangs toegezegd extra maatregelen ten gunste van de binnenvaart te zullen treffen.

Tankvervoer

Vervoer van vloeibare stoffen over lange afstanden gaat doorgaans per schip. Het veruit grootste marktsegment in de binnentankvaart is het vervoer van minerale brandstoffen als gasolie (diesel) en benzine. Per jaar gaat een kleine anderhalf miljoen ton aardolieproducten per tankauto vanuit Nederland naar het buitenland, tegen ruim 26 miljoen ton per tankschip. Deze schepen bevoorraden depots, waarvandaan de fijnere distributie plaatsvindt per tankauto. Gecombineerd vervoer in optima forma.

In de afgelopen 20 jaar is veel geïnvesteerd in steeds meer geavanceerde tankschepen. Het vervoer over water per tanker is daardoor niet duurder geworden, dankzij de toepassing van nieuwe technieken en een hogere productiviteit van de vloot.

De Nederlandse tankschepen behoren tot de meest geavanceerde en veilige vervoermiddelen van West-Europa.

Containervervoer

Momenteel gaat 40% van het internationale en 20% van het binnenlandse containervervoer via de binnenwateren. In ruim 10 jaar tijd is het containervervoer over water gegroeid van nul tot 730.000 containers per jaar. Voor 1996 bedraagt die groei circa 15%. Als deze trend zich voortzet, zal in 2005 de helft van het aantal containers per binnenschip vervoerd worden.

De kosten voor containervervoer zullen verlaagd kunnen worden door intensivering van de containerstromen en betere benutting van de vloot en overslagstations.

Containervervoer over water kan, eventueel gecombineerd met andere vervoersvormen, ook op korte afstand concurrerend zijn met het wegvervoer. Bijvoorbeeld door een netwerk van overslagpunten voor rail en binnenvaart, waarvoor plannen bestaan in de Randstad.

Dankzij moderne overslagtechnieken kan gecombineerd vervoer van schip en vrachtwagen of trein voor bedrijven die niet in de buurt van een waterweg gevestigd zijn, een functionele oplossing bieden. Met name bij het vervoer van containers is aan- en afvoer per schip van en naar doorvoerterminals in het achterland een goede logistieke oplossing gebleken.

Binnenvaartshuttles

Binnenvaartshuttles zijn lijndiensten waarbij binnenschepen met containers, roll-on/roll-off materieel of bulkgoederen volgens vaste tijdschema's varen. Momenteel zijn circa 200 schepen bij deze shuttlediensten ingeschakeld op de Rijn en de aansluitende vaarwegen. Op de knooppunten (in Nederland: Born, Nijmegen, Meppele en Harlingen) wordt het intermodale vervoer compleet gemaakt. Daar worden containers of andere goederen voor natransport over de weg of via het spoor afgevoerd. In principe beschikken alle terminals langs de Rijn over een spoor aansluiting. Deze wordt nog niet overal benut. Het succes van de shuttles toont aan dat zij weg- en railvervoer prima kunnen vervangen of aanvullen.

De groeiende stroom containers heeft tot gevolg dat de binnenvaartondernemers steeds meer bestemmingen aan het water gaan bedienen op steeds kortere afstanden, waarbij weg- en watervervoer elkaar kunnen aanvullen. De afvaartfrequenties worden steeds hoger. Dagelijks vinden nu afvaarten plaats van en naar Antwerpen, Beneden-Rijn en Boven-Rijn. Bovendien worden de kosten steeds lager. Inzet van grotere schepen en gebruik van overslagterminals verhogen de efficiency bij grotere hoeveelheden.

Circa 12.500 mensen zijn werkzaam in de binnenvaart. Dat is ruim 5% van het totale aantal werkzame personen in de transportsector. Van de in totaal 21.500 transportondernemingen behoort bijna 25% tot de binnenvaart.

Bronnen:

Bureau Voorlichting Binnenvaart

Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart (CBRB)

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

DE TOTALE "NATTE" INFRA-STRUCTUUR MOET VOOR 100% BENUT WORDEN'

'Politiek en overheid zijn misschien wel "binnenvaart-minded" te noemen, maar de binnenvaart is electoraal en publicitair niet interessant. Daarom spreken politici liever over weg en rail. Ik heb het stoute vermoeden dat dat te maken heeft met de grote financiële belangen die gemoeid zijn met de infrastructuur op de wal. Wegen en spoorlijnen moeten worden aangelegd. Het water ligt er al, daar is weinig aan te verdienen.'

Bernhard van Welzenes, directeur van het KSCC (Katholiek Schipperscentrum) in Nijmegen en aalmoezenier van de binnenvaartschippers "van Rotterdam tot Bazel" is een fanatieke pleitbezorger van alles wat met binnenvaart te maken heeft. De aandacht van de media voor saneren en slopen, staken en blokkades als het om de binnenvaart gaat, ergert hem. Juist nu wegen en spoor overbelast raken, biedt het water voor het goederenvervoer ongekende mogelijkheden. Mits de vaarwegen gerevitaliseerd worden. Maar - zo betoogt Van Welzenes - het kan gevaarlijk zijn om alleen de hoofdvaarwegen geschikt te maken voor grotere schepen van 3-4000 ton. De totale "natte" infrastructuur moet voor 100% benut worden. Dat betekent dat er ook meer aandacht geschonken moet worden aan wat Van Welzenes de "sociale" infrastructuur in de binnenvaart noemt. Die is namelijk niet zonder meer berekend op een groei van de binnenvaart. Zeker niet nu er 40% bezuinigd is op die sociale infrastructuur. Van Welzenes vreest dat dat ten koste gaat van de professionele hulp die met name vanuit de vijf schipperscentra in Nederland wordt geboden aan circa 40.000 mensen in de binnenvaart.

De contacten met de wal zijn intensiever

Zelf afkomstig uit een schippersfamilie heeft Van Welzenes de afgelopen decennia het sociale leven binnen het schippersmilieu zien veranderen. Schippers voelen zich meer zelf verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Vaak leidt dat tot het besluit om een woning aan de wal te nemen voor het gezin, in plaats van de kinderen op een internaat onder te brengen. In ieder geval zijn de contacten met de wal intensiever dan vroeger. Soms zelfs zo intensief dat de schipper het water vaarwel zegt en definitief voet aan wal zet. Een groot verlies van nautisch-technische kennis en kwaliteiten, ondernemerschap en verbondenheid met het water, vindt Van Welzenes.

Hij ziet met lede ogen de uitstroom uit de branche toenemen. Voornaamste oorzaken zijn volgens hem: de steeds groter wordende werkdruk ten gevolge van het "just-in-time"-principe en het altijd onderweg zijn. 'Zodra een schipper schoolgaande kinderen heeft, zie je zijn vaarpatroon veranderen. Hij gaat "rond de kerktoren varen", zeg ik altijd. Korte afstanden om maar niet te lang van wal te zijn.' Gevraagd naar het verschil met andere beroepen waarin iemand lang van huis is, wijst Van Welzenes op het verschil in uitdrukking. 'Een schipper neemt zijn huis mee en is dus niet "van huis" maar "van wal". Zijn hele leven speelt zich af op en rond het water.' In de hoop de werkgelegenheid in de binnenvaart te stimuleren probeert de bedrijfstak tijdens onder meer de jaarlijkse Open Scheepvaartdagen het publiek te informeren over de goede kwaliteit van de vloot, de toepassing van nieuwe technologieën in bijvoorbeeld

besturing, navigatie en communicatie en de ruimte voor jong en creatief ondernemerschap. Het archaische, sterk geromantiseerde beeld van de schipper als "zigeuner op het water" lijkt echter hardnekkig. Het is de vraag of en zo ja, wanneer de wal het schip keert.

Directeur NS Reizigers:

Algemeen directeur NS Reizigers drs. ir. J.W. Huisinga

'MARKTWERKING ALLÉÉN LEIDT NIET TOT VERBETERING OPENBAAR VERVOER'

Volgens de heer drs. ir. J.W. Huisinga, Algemeen Directeur NS reizigers, is met de plannen van minister Jorritsma op het gebied van de verbetering van het openbaar vervoer een belangrijke aanzet gegeven voor het bespreekbaar maken van de mobiliteitsproblematiek. De topman van de NS juicht het toe dat het mobiliteitsvraagstuk nu hoog op de politieke agenda staat.

Daarmee toont de heer Huisinga zich redelijk tevreden over de voorstellen van de minister. Vanuit materieel oogpunt plaatst hij echter wat kanttekeningen bij die voorstellen.

'Bij deze voornemens van minister Jorritsma is duidelijk sprake van een inhaalslag. Aangezien zich omvangrijke vertragingen hebben voorgedaan bij onder meer de uitbreiding van spoorrails, moeten we nu eerst de achterstand inlopen.'

Voorts is de Algemeen Directeur NS Reizigers van mening dat te weinig nieuwe exploitatiemiddelen worden verstrekt. 'Het nu beschikbaar gestelde budget moet worden beschouwd als een eerste financiële bijdrage aan de verbetering van het openbaar vervoersaanbod.'

Huisinga verwijst daarbij naar de harde kritiek van VNO/NCW. De werkgeversorganisatie constateerde dat op het gebied van de mobiliteitsbevordering bar weinig is gebeurd. De NS neemt een duidelijk milder standpunt in: 'Wij zijn gematigd positief over de plannen.'

Er wordt één stevig dijkje gebouwd

Maar de ministeriële inspanningen om de mobiliteit in betere banen te leiden hebben echt niet de allure van de Deltawerken en ook zeker niet het budget dat daarmee gepaard is gegaan. 'Als we het goed doen wordt er één stevig dijkje gebouwd. Daarmee wordt het probleem niet opgelost.'

Volgens de heer Huisinga komt daar namelijk nog veel meer voor kijken.

'Niet alleen de overheid maar ook de verschillende openbare vervoersbedrijven zullen veel grotere stappen moeten nemen om de achterstand in te lopen. Pas dan zal sprake kunnen zijn van een op de Deltawerken gelijkend project.'

Overigens betreurt de heer Huisinga het dat de discussie over de verbetering van het openbaar vervoer wordt vertroebeld doordat te sterk de nadruk op de decentralisatie en de introductie van marktwerking wordt gelegd.

'Daardoor ontstaat een veel te eenzijdige benadering van het probleem. Marktwerking alléén leidt niet tot verbetering van het openbaar vervoer. Daar dien je zorgvuldig en verstandig mee om te gaan.'

Met Johan Remkes is de NS-bestuurder van mening dat deze marktwerking een logisch gevolg is van de doorgevoerde verzelfstandiging van de NS. De vraag blijft dan echter wel hoe je marktwerking feitelijk gestalte geeft. Volgens Huisinga is dat onvoldoende uitgekristalliseerd. 'De bedoeling van de verzelfstandiging van de NS is om de efficiëntie te verbeteren en tevens om kosten te besparen. Die verzelfstandiging is niet van de ene op de andere dag gerealiseerd. De NS bevindt zich momenteel in de laatste fase van dit verzelfstandigingsproces waarbij feitelijk invulling moet worden gegeven aan de uitgewerkte plannen en waarbij de financiële consequenties van de open-einde regelingen moeten worden ingevuld.'

De NS is geen financieel sterke onderneming

'Indien men marktwerking binnen het railvervoer wenst te benadrukken dan dient men wel deze feitelijke situatie van de NS onder ogen te zien. We mogen niet vergeten dat de NS nu niet bepaald een financieel sterke onderneming is en dat van winstgevendheid al helemaal geen sprake is. Daarbij moet men beseffen

dat de NS geen onderneming is die gewend is financiële risico's te nemen, terwijl deze onderneming nu wel wordt geconfronteerd met de grote onzekerheden van de laatste fase van het zelfstandigingsproces. Als je marktwerking in het railvervoer wenst te introduceren dien je dat weloverwogen te verwezenlijken en alle factoren te laten meewegen. Verder moeten met de verschillende betrokken partijen duidelijke afspraken worden gemaakt over de binnen die nieuwe markt te hanteren spelregels. Er moet sprake zijn van eerlijke concurrentie. Maar bovenal moet het uitgangspunt zijn dat het niveau van de dienstverlening aan de klant niet achteruit gaat.'

Slechts een aantal stukken van het Nederlands spoorwagennet kan rendabel worden geacht. Dat geldt voor de lijnen van de Intercities. 'Wat de rest betreft kan worden gesteld dat het merendeel van de lijnen onrendabel is. Daar moet dus dik geld bij.'

Geen concurrentie op het "kernnet"

Volgens de Nederlandse Spoorwegen kan op het zogenaamde "kernnet", de hoofdverbindingen tussen de hoofdsteden van de provincies, geen sprake zijn van concurrentie. Volgens de heer Huisinga zou die zeer nadelig voor de reizigers uitpakken.

'De gebruiker van het openbaar vervoer wenst een vloeiend lopend product, waarbij het vervoer goed op elkaar is afgestemd. Indien je concurrenten op het kernnet gaat introduceren, dan zal de onderlinge afstemming alleen nog maar moeilijker worden. Je zult dan wel meer variatie maar zeker niet meer samenhang in het openbaar vervoer krijgen. Het gevolg is een ontevreden treinreiziger.'

Alleen op bepaalde onderdelen van het kernnet zou concurrentie wel kunnen. Huisinga noemt het doelgroepenvervoer. Daarbij zal de mogelijkheid van concurrentie met name van belang zijn voor de regionale lijnen en het stadsgewestelijk vervoer.

Maar ook daarvoor geldt dat als daar geconcurrereerd gaat worden men wel verzekerd moet zijn van coördinatie en samenhang in het vervoersaanbod 'Er bestaan verschillende uitgewerkte en aantrekkelijke plannen op dit gebied. De enige manier waarop het ook kan werken is door goede onderlinge afspraken te maken en in samenwerkingsverbanden te werken. Daar ligt voor de overheid een belangrijke rol.'

ons vervoerssysteem is het beste ter wereld

De overheid zal moeten zorgen dat ons openbaar vervoerssysteem goed in stand blijft. 'Ons openbaar vervoerssysteem is qua kosten per kilometer en qua gebruik van de infrastructuur het beste in de wereld'.

'We moeten zo efficiënt mogelijk gebruik blijven maken van de in Nederland beschikbare infrastructuur. En laten we vooral niet vergeten dat in Nederland voor zo'n f 200 miljard aan infrastructuur ligt.' Ook bij het stadsgewestelijk vervoer ziet de NS mogelijkheden voor nieuwe toetreders.

'Daar zal bijvoorbeeld het aantal opstappunten moeten worden uitgebreid en kan worden gedacht aan een ander vervoerssysteem. Ook de NS heeft hier uitgebreide en uitgewerkte plannen voor liggen en is graag bereid deze plannen, maar dan in samenwerking met anderen, uit te voeren.'

collectief openbaar vervoer kan nooit 'op maat' zijn

Of door uitbreiding van het openbaar vervoer de automobilist echt zijn auto laat staan durft de heer Huisinga niet te verzekeren. "Openbaar Vervoer op maat" acht hij evenmin realistisch. 'We moeten niet vergeten dat wij hier spreken over *collectief* openbaar vervoer, waarbij nooit sprake zal kunnen zijn van *volledig op maat* gesneden openbaar vervoer. Wel kunnen wij het collectieve openbaar vervoer verbeteren en het "openbaar vervoer op maat" enigszins benaderen, zodat het reizen met het openbaar vervoer efficiënter en gerieflijker wordt. Maar de vraag blijft of de automobilist hierdoor zijn auto laat staan.'

Ook de NS zelf doet er alles aan om haar product te verbeteren:

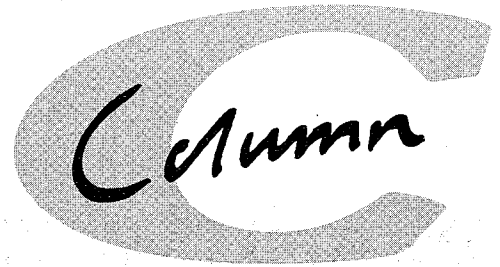
'De laatste jaren heeft de NS ongeveer f 400 miljoen geïnvesteerd in nieuw materieel en wordt het nodige in het werk gesteld om het niveau van het vervoersaanbod verder te verhogen. We trachten op deze manier vertragingen zoveel mogelijk te voorkomen en proberen tevens de informatie aan de reizigers over de vertragingen, een belangrijk punt van kritiek, te verbeteren en te optimaliseren.'

De NS denkt - zoals gezegd - ook een belangrijke rol te kunnen spelen bij de verbetering van het stadsgewestelijk vervoer. Echter alleen met deelname van de overheid.

'Juist op die vervoersstroom is een belangrijke winst te halen met de aanpak van de files en de mobiliteitsproblematiek' en volgens de heer Huisinga betekent dit dat de overheid moet trachten daartoe de juiste voorwaarden te scheppen.

Tot slot heeft de algemeen directeur van NS-reizigers nog een tip voor de overheid, die steeds bekritiseerd wordt voor het laat en daardoor veelal duurder opleveren van plannen op het gebied van de mobiliteit. 'Binnen het aandachtsgebied van de mobiliteit is sprake van een scheve verdeling. De ontwikkelingen rond de Hoge Snelheidslijn en de Betuwelijn leggen een te groot beslag op de totale discussie. Minister Jorritsma heeft nu een aanzet gegeven voor een verdere discussie over het openbaar vervoer in Nederland. De overheid moet het hier echter niet bij laten zitten en met de nodige voortvarendheid doorgaan.'

De overheid kan hierbij de NS aan haar zijde zien: 'Wij zijn er klaar voor!'

Nederland bereikbaar

Mobiliteit wordt algemeen onderkend als een maatschappelijke behoefte en als noodzakelijk voor de economie. Infrastructuur is daarbij de levensader. De vitaliteit van deze aders laat echter steeds meer te wensen over. Nederland dreigt dicht te slibben. Files ontstaan steeds vaker, worden langer en hardnekkiger. Onze mainports en economische centra blijken steeds moeilijker bereikbaar. Het probleem is hardnekkig in de Randstad, maar ook daar buiten slaat het file-virus steeds vaker toe.

Het is goed dat het kabinet de versterking van de infrastructuur van ons land van meet af aan hoog op de politieke agenda heeft geplaatst. Wij staan voor een uitdaging, en nieuwe impulsen zijn nodig. Die uitdaging is tweërlei: Nederland moet optimaal gebruik kunnen blijven maken van haar economisch potentieel. Tegelijkertijd zal ook invulling moeten worden gegeven aan het streven naar een duurzame en kwalitatief hoogwaardige samenleving. Een compleet geasfalteerd Nederland voldoet niet aan die norm.

Een selectieve uitbreiding van het wegennet zal echter onvermijdelijk zijn. Daarnaast zal ook moeten worden gewerkt aan het verbeteren van alternatieven voor het autovervoer. Dit vraagt tegelijkertijd om een forse investering in de infrastructuur van het openbaar en het goederenvervoer per spoor en over het water. Dus geen óf - óf, maar een én - én benadering. Dit impliceert dat de uitgaven voor infrastructuur in een volgende kabinetsperiode structureel op een hoger niveau zullen moeten worden gebracht. De overheid mist aan slagkracht doordat de uitbreiding van de infrastructuur veel tijd vergt. Het bekorten en stroomlijnen van procedures zal aan de politieke agenda moeten worden toegevoegd.

Voor de korte termijn zullen maatregelen, zoals toeritdoserend, verkeerssignalering en doelgroepstroken, een positieve bijdrage kunnen leveren aan een betere benutting van de bestaande infrastructuur. Een doelmatiger gebruik kan ook worden gestimuleerd door rekeningrijden en een grotere keuzevrijheid met betrekking tot werktijden.

Kortom, alleen met een integrale aanpak blijft ons land ook op termijn bereikbaar. Vanuit de liberale uitgangspunten blijft het zaak erop toe te zien dat vrijheid van mobiliteit en vervoermiddelenkeuze binnen redelijke grenzen gewaarborgd blijft.

Nellie Verbugt,
VVD-Tweede Kamerlid

BARTELS ADVOCATEN

Bartels Advocaten is een middelgroot advocatenkantoor te Utrecht. De werkzaamheden concentreren zich op cliënten met vermogensrechtelijke belangen, zowel in het bedrijfsleven als in de privé-sfeer. Specifieke aandachtsgebieden van het kantoor zijn: onroerend goedrecht, arbeidsrecht, ondernemingsrecht, huurrecht en incasso's. Een ingewerkt team van meer dan 10 advocaten en juridisch medewerkers staat voor u klaar.

Contactpersonen:

Mr D.A.N. Bartels MRE • Mr R.L. Boerman

HET HOOGELAND

Museumlaan 2 • 3581 HK Utrecht • Postbus 64 • 3500 AB Utrecht • Telefoon 31 (0)30-252 25 77 • Fax 31 (0)30-252 39 43 • E-Mail: Bartels@worldaccess.nl

UIT DE AFDELINGSBLADEN

Heel veel dank aan de meer dan 30 afdelingen die per kerende post reageerden op onze oproep in het decemnummer om het eigen afdelingsblad naar de redactie te zenden. Ga daar alstublieft mee door!! Afdelingen kunnen van elkaar ideeën oppakken.

Het adres is: *Reny Dijkman, Postbus 622, 2280 AP Rijswijk.*

Uit de bladen ontstaat 'voor het land' een beeld waar de afdelingen mee kampen. Verdriet over samenvoegingen van gemeenten en de wijze waarop men zich daartegen verweert (Diepenveen bijvoorbeeld!). Daar tegenover de wens tot vorming van de provincie Haaglanden, die bij de Delftse afdeling leeft, maar die betreurt dat besluitvorming daarover mede doordat de Westlandse gemeenten, Voorburg, Wassenaar en Rijswijk plus een deel van Zoetermeer dwars blijven liggen, zeer traag gaat.

Weerbericht (De Bilt/Bilthoven) heeft een nieuwe formule voor ledenbinding. Daar sprak op een afdelingsvergadering Chris van Draanen, muntmeester te Utrecht, over het betalingsverkeer nu, en in de toekomst met de Euro. Voor dit onderwerp bestond bijzonder veel belangstelling. Door verder te kijken dan de direct gemeentelijke en afdelingsbelangen en daarvoor een spreker uit te nodigen weet deze afdeling iets nieuws te brengen.

De Vrije Rotterdammer ging op 14 januari in discussie met vertegenwoordigers van 'de Generatie Nix', waarvan een

Het Haags VVD-nieuws meldt dat ook dit jaar het politiek café 'En plein public' weer zal doorgaan met deze sessies, die elke laatste dinsdag van de maand worden gehouden in Café Plein XIX om 20.00 uur. Die politieke discussies hebben de laatste jaren zoveel succes gehad dat men soms naar het perscentrum Nieuwspoor moest uitwijken.

Bulletin (Hillegom) verdiepte zich in het succes van de lokale partijen. Volgens het blad 'Binnenlands Bestuur' weten lokale partijen landelijk 20% van de stemmen aan zich te binden. Die partijen komen in het bijzonder op voor het gemeentelijk belang. Voor de kiezer is het van minder belang of de lokale partijen links of rechts zijn. Hillegom had ook sponsors gevonden voor een grote spelletjes- en loterij-avond, die 60 deelnemers trok. Alle sponsors werden vermeld in Bulletin.

De provinciale nieuwsbrief van Limburg 'Vrijpostig' licht zijn leden uitvoerig voor over de uitbreiding van het vliegveld Beek met een Oost-Westbaan. Limburg heeft twintig jaar moeten wachten op een beslissing van Den Haag. De VVD Midden-Limburg heeft een Internetsite. E-mailadres: Huijben_AJM@cft.philips.nl Edwin van der Graaf van de VVD Capelle a/d IJssel trekt in zijn exposé de conclusie 'dat het bij de volgende verkiezingen zal en behoort te gaan over wat het beste voor ons land is en niet wat het beste voor de kijkcijfers zal zijn.' Van der Graaf refereert aan het zeer omstreden t.v.-programma 'Over de Rooie'.

VVD-info Avereest prijst de intense betrokkenheid van de leden tijdens een debat over de aanstaande gemeentelijke herindeling. Avereest had een bijzonder geestige column (en die zijn zeldzaam!!). De VVD-afdeling Oss heeft Omroep Maasland onderscheiden met 'De blauwe draad'. Die onderscheiding, bestaande uit een oorkonde voor alle medewerkers en een kunstwerk van een Osse kunstenaar, werd uitgereikt tijdens de Nieuwjaarsreceptie. Omroep Maasland kreeg die waardering voor de wijze waarop zij zich de laatste jaren heeft ingezet om de gemeentepolitiek van Oss helder en duidelijk onder de belangstelling van haar inwoners te brengen.

Info Leidschendam heeft naar aanleiding van de ledenenquête (zie V&D van november) een informatieavond georganiseerd voor degenen die kenbaar hebben gemaakt actief te willen zijn in bestuur, afdeling of werkgroep. Het was weer vol op deze 'pré-actievenavond'.

Wageningen geeft bij monde van voorzitter Bert van Houten een helder overzicht van alle activiteiten die de VVD in 1997 te wachten staan. 'Het spannende proces van de vorming van een goede

nieuwe VVD-kandidatenlijst (gemeenteraad) moet na de zomer al geheel zijn afgerond. Zulke processen vragen tijd. Individuen moeten afwegen en kiezen voor hun rol; partners als achterban ook. Veel mensen moeten elkaar beter leren kennen om die beslissingen te kunnen nemen. Het bestuur acht het van het allergrootste belang dat een goed team VVD'ers de fractie in de gemeenteraad vormt...'

De Kamercentrale Gelderland hield een flitscongres over de veranderingen in het mediabeleid met vier deskundige inleiders. Amersfoort begon de Nieuwjaarsreceptie van de VVD-afdeling met een Nieuwjaarswandeling. Ook Amersfoort hield een ledenenquête. Van de circa 320 leden beantwoordden 132 de vraag over de geringe opkomst op afdelingsavonden. 55 mensen gaven op daar geen tijd voor te hebben (geen prioriteit, concludeert het bestuur); 19 hebben ronduit geen belangstelling; 18 mensen hebben bezwaar tegen de gemiddelde leeftijd en

14 vonden dat deze avonden te weinig politieke inhoud hebben. Daarentegen bleken 40 geënquêteerden bereid enkele uren per week tot enkele uren per maand tijd te willen stoppen in VVD-activiteiten. Daarnaast hebben 38 leden aangegeven incidenteel tot politieke activiteiten bereid te zijn. De hoge respons op deze Amersfoortse enquête (177 van de 320 VVD-leden) was te danken aan het feit dat de formulieren ook weer door de enquêteurs werden opgehaald. Ook Hillegom hield onder de leden een enquête. Resultaat: 60 reacties op de 135 leden. Een actieplan volgt. Duidelijk blijkt dat de lokale en landelijke politiek op veel grotere belangstelling kan rekenen dan de provinciale en Europese. De Roder Liberaal (Roden) constateert dat tussen 1993 en 1997 er bijna een verdubbeling van de afvalstoffenheffing heeft plaatsgevonden waarvan de gemeente geen cent rijker wordt.

SPREEKBEURTEN VVD-TOP

(in verband met de deadline zijn wijzigingen voorbehouden)

maandag 3 februari spreekt Jozias van Aartsen, minister van LNV, in Zeewolde. Aanvang: 20.00 uur. Locatie: Arcade, Raadhuisplein 19-20. Onderwerp: Actuele politiek

maandag 17 februari spreekt Erica Terpstra, staatssecretaris VWS, voor de Organisatie Vrouwen in de VVD. Aanvang: 19.30 uur. Locatie: Hotel-Restaurant Vreewijk, Folgeren 14 in Drachten. Onderwerp: Zorg over de gezondheid

maandag 24 februari spreekt Frits Bolkestein, politieke leider VVD, op een grote bijeenkomst van de kamercentrales Amsterdam en Haarlem. Aanvang: 20.00 uur. Locatie: Internationale School, Sportlaan 45, Amstelveen. Onderwerp: Nog een jaar Paars

maandag 10 maart spreekt Erica Terpstra voor de kamercentrale Dordrecht (locatie nog niet bekend)

CONGRES ORGANISATIE VROUWEN IN DE VVD

De organisatie Vrouwen in de VVD houdt op

14 en 15 februari 1997

in Noordwijkerhout

haar jaarcongres.

Thema:

**Vrijheid en Veiligheid:
Vanzelfsprekend en Duurzaam?**

De vrijdagmiddag is bestemd voor de huishoudelijke vergadering van de aangeslotenen.

Het openbare gedeelte begint om 17.00 uur met aperitief en diner. 's Avonds spreken de voorzitter van de organisatie Tine van der Stroom, VVD-voorzitter Willem Hoekzema, vice-premier Hans Dijkstal en de voorzitter van de Raad van Hoofdcommissarissen, de heer S.J. van Hulst. De avond wordt afgesloten met een discussie, gevolgd door de 'Noordwijkse kringen'.

Op zaterdag wordt in drie ronde tafelgesprekken het congressthema verder uitgediept.

Sociale Veiligheid en Preventie. Dit thema

heeft o.a. als sprekers de districtschef regiopolitie Rotterdam-Rijnmond, Carla Hoekstra-van Maris en mr. Monique Schelthout-ter Hart, Officier van Justitie te Den Haag; *Vrouwenhandel en Preventie* met als spreker van buiten de VVD Trijntje Kootstra, Stichting tegen vrouwenhandel; *Het gevoel van veiligheid en de rol van de media.* Hierover houdt o.a. de chef parlementaire redactie Telegraaf, Sjuul Paradijs, een inleiding.

Vanaf het NS-station Leiden gaan pendebussen gratis naar het congrescentrum. Wel moet dit van te voren aan de organisatie worden gemeld. Het spreekt vanzelf dat ook mannen welkom zijn. Informatie over kosten en aanmelding kunt u krijgen bij Loes Trompet, algemeen secretariaat VVD, tel: 070 - 361 30 61.

TV & RADIO UITZENDINGEN

De VVD-partijprogramma's en herhalingen daarvan kunt u zien op:

woensdag 29 januari: Nederland 2, van 15.54 - 15.57 uur

donderdag 13 februari: Nederland 1 van 11.54 - 11.57 uur

woensdag 5 februari: Nederland 3, van 21.52 - 21.55 uur

dinsdag 25 februari: Nederland 1, van 19.52 - 19.55 uur

vrijdag 28 februari: Nederland 3 van 13.07 - 13.10 uur

maandag 17 maart: Nederland 3, van 17.52 - 17.55 uur.

De VVD-radioprogramma's zijn te beluisteren in de oneven weken op de zaterdagen van 18.12 - 18.22 uur.

VERVOLGTRAJECT LEERGANG BESTUREN

In 1996 heeft de Haya van Somerenstichting, het Vormings- & Scholingsinstituut, een specifiek programma ontwikkeld: 'de Leergang Besturen'.

Het doel van de Leergang Besturen is het gericht opleiden van met name nieuwe en zittende bestuursleden in afdelingen en centrales. Bovendien wordt aandacht besteed aan het vertalen van de VVD-visie op besturen in de praktijk. Gevolg hiervan moet zijn dat op lokaal niveau meer aansprekende activiteiten plaatsvinden en adequater wordt bestuurd. Het actieve kader van de partij wordt op deze manier versterkt.

De leergang is van start gegaan met een centrale dag per kamercentrale waarvoor alle bestuursleden van afdelingen en centrales zijn uitgenodigd. De Leergang Besturen biedt naast de centrale dag tevens een scala van cursussen en trainingen die het functioneren van de bestuursleden ondersteunen. Uit ervaring blijkt bovendien dat de cursussen ook een ideale kans bieden om kennis te maken met andere bestuursleden. Hierdoor kunnen niet alleen ervaringen en ideeën worden uitgewisseld, maar ook nieuwe vrienden worden gemaakt. Dat maakt het volgen van cursussen naast nuttig ook nog gezellig.

De cursussen die in het vervolgtraject worden aangeboden zijn: de Bestuurderscursus, de Workshop Actief besturen, de Workshop verhouding bestuur - fractie, Liberalisme in de praktijk en Discussie- en vergadertechnieken.

WORKSHOP VERHOUDING BESTUUR - FRACTIE

Deze workshop bestaat uit twee dagdelen en is bestemd voor zittende en aspirant fractie- en bestuursleden.

Tijdens de workshop wordt de VVD-visie op de verhouding bestuur - fractie behandeld, maar ook de communicatie tussen beide. Ook is er een globale kennismaking met het voeren van functioneringsgesprekken. Daarnaast worden de wederzijdse verantwoordelijkheden en de rechten en plichten van het afdelingsbestuur aan de ene kant en de gemeenteraadsfractie aan de andere kant uitvoerig besproken.

Tijdens het middagprogramma wordt in groepjes geoefend op het voeren van functioneringsgesprekken.

De doelstelling van deze workshop is dan ook het verkrijgen van inzicht in relatie c.q. communicatie tussen het afdelingsbestuur en de gemeenteraadsfractie en een kennismaking met functioneringsgesprekken.

De kosten voor deze workshop bedragen f 50,- per deelnemer.

De mogelijkheid bestaat deze workshop uit te breiden tot vier dagdelen met als doel om tijdens de twee volgende dagdelen de cursisten de mogelijkheid te bieden zich verder te trainen in het voeren

van functioneringsgesprekken.

WORKSHOP ACTIEF BESTUREN

Tijdens deze workshop wordt de nadruk gelegd op het functioneren van het afdelingsbestuur als team, op de interne en de externe communicatie, de continuïteit van het bestuur en de mogelijkheden tot het activeren van nieuwe leden voor bestuurlijke, politieke en maatschappelijke taken.

De workshop omvat drie dagdelen en de doelgroep bestaat uit gehele afdelingsbesturen. Aan de workshop kunnen maximaal 4 gehele afdelingsbesturen meedoen.

De kosten bedragen f 75,- per deelnemer.

BESTUURDERSCURSUS

Deze cursus bestaat uit twee dagdelen en is bedoeld om inzicht te geven in de diverse taken van een afdelingsbestuur. Tevens komt de opbouw van de VVD als organisatie aan de orde, alsmede de reglementen en de kandidaatsstellingsprocedures.

De doelgroep bestaat uit VVD-bestuursleden, in het bijzonder secretarissen, en toekomstige bestuursleden van afdelingen, ondercentrales en kamercentrales. Aan de cursus kunnen minimaal 10 en maximaal 20 personen deelnemen.

De kosten bedragen f 25,- per deelnemer

LIBERALISME IN DE PRAKTIJK

De cursus is bestemd voor alle VVD-bestuursleden en legt de nadruk op de praktische invulling van het Liberalisme. Naast de historie van het Liberalisme wordt een aantal cases voorgelegd aan de deelnemers. In deze cases worden het uitdragen en in praktijk brengen van de liberale beginselen behandeld.

De cursus beslaat twee dagdelen en kost per deelnemer f 50,-

KANDIDAATSTELLING GEMEENTERAAD EN TWEDE KAMER 1998

Het hoofdbestuur heeft de procedure voor de gemeenteraadsverkiezingen en de Tweede-Kamerverkiezing in 1998 aan de besturen van de afdelingen en centrales bekend gemaakt.

De kandidaatstellingsreglementen zijn opgenomen in een A-5-pocket. U kunt hiervan in het bezit komen tegen een vergoeding van f 6,- per stuk te voldoen op rekeningnummer 4018323 o.v.v. naam en adres en het gewenste aantal exemplaren. De pocket en een tijdschema worden u dan zo spoedig mogelijk toegezonden.

Het hoofdbestuur roept de leden op om

DISCUSSIE- EN VERGADERTRAINING

Deze training bestaat uit twee dagdelen en is bedoeld voor bestuursleden die zich willen verdiepen en bekwamen in discussie- en vergadertechnieken. In het bijzonder wordt aandacht besteed aan het in staat zijn andere gedragspatronen toe te passen tijdens vergaderingen en discussies.

Aan de training kunnen minimaal 10 en maximaal 16 deelnemers meedoen. De kosten bedragen f 50,- per deelnemer.

AANMELDING

Voor opgave voor en informatie over al deze cursussen kunt u contact opnemen met uw vormings- en scholingsfunctionarissen of met de Haya van Somerenstichting, Postbusnummer 30836, 2500 GV Den Haag, telefoonnummer: 070-361 30 10.

AANMELDING KADERCURSUS - TOPKADERTRAINING 1997

Zoals aangekondigd in Vrijheid en Democratie van december 1996 zal op 19 april, 31 mei en 28 juni het voortraject van de Topkadertraining plaatsvinden. Gedurende deze zaterdagen worden de drie politieke hoofdstromingen besproken. In de ochtend wordt een hoorcollege gegeven en in de middag inhoudelijk gediscussieerd in werkgroepen van maximaal 20 personen. De cursus is toegankelijk voor alle geïnteresseerde leden van de VVD. De cursus heeft als doel het vergroten van kennis en vaardigheden met betrekking tot politieke stromingen. Voor potentiële deelnemers aan de Topkadertraining 1997 is de cursus een "must". Ter voorbereiding op de cursus krijgen de deelnemers literatuur toegestuurd die van te voren dient te worden bestudeerd. De kosten bedragen f 25,- per dagdeel.

Leden kunnen zich aanmelden bij de Haya van Somerenstichting.

VVD Algemeen Secretariaat
T.a.v. Gerda Velthoen
Postbus 30836
2500 GV Den Haag
tel. 070-361 30 10

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Maandblad voor de Volkspartij
voor Vrijheid & Democratie

JANUARI/FEBRUARI nr. 1443
ISBN: 0166 - 8498

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redactie:
Alexander Beels
Hans de Bie
Marcel Gerritsen
Johan Hommes
Michiel Krom
Lody Pieters
Ernst van Splunter

Correspondentie-adres:
(alléén betr. dit blad)
Reny Dijkman,
Postbus 622,
2280 AP Rijswijk.

Redactiesecretariaat:
Elisabeth Gans,
tel. 070 - 361 30 61.

Ledenadministratie:
VVD, Postbus 30836,
2500 GV 's-Gravenhage.
tel: 070 - 361 30 61

Druk:
Ten Brink, Meppel b.v.

Lay-out: Siem Willems

Redactieraad:
p/a VVD, Postbus 30836,
2500 GV 's-Gravenhage,
t.a.v. Mevr. W.J.M. Bregman-Kaaks, vz.

hoofdbestuur zal in nauwe samenwerking met de stichting Organisatie Vrouwen in de VVD de voorlichting hierover aan de afdelingen verzorgen.

vóór 15 april 1997 aan het bestuur van de afdeling namen te noemen van leden die in aanmerking willen komen voor de voorlopige kandidatuur voor de Gemeenteraad of de Tweede Kamer. De jaarlijkse ledenvergadering van de afdeling besluit voor 1 juni 1997 welke leden voorlopig kandidaat worden gesteld.

Bij de procedures voor de kandidaatstelling vraagt het hoofdbestuur speciale aandacht om bij het samenstellen van de kandidatenlijsten er alles aan te doen om de diverse doelgroepen (o.a. vrouwen, allochtonen) op evenwichtige wijze op de lijsten vertegenwoordigd te krijgen. Het

2 Gesprek met VVD-staatssecretaris mr. Michiel Patijn over de belangrijkste zaken die tijdens het Nederlands voorzitterschap van de Europese Unie gedurende dit half jaar aan de orde komen: de start van de Economische en Monetaire Unie; de uitbreiding van het aantal lidstaten; en de heronderhandeling van het Verdrag van Maastricht.

5 VVD-Tweede-Kamerlid Henk van Hoof: 'de VVD wil de negatieve spiraal van de werkloosheid doorbreken'

4 Zij trekken door het land: de Commissie Liberalisme 21ste eeuw en het hoofdbestuur. Vijf avonden wordt gediscussieerd over het rapport "Vrij en Verantwoordelijk". De eerste discussieavond vond in Den Haag plaats. Achter de tafel v.l.n.r. de commissieleden mr. P.G. Brood, mr. H.E. Koning, ondervoorzitter van de VVD Rolf Haafkens (discussieleider), mevr. prof. dr. H. Dupuis, dr. K. Groenveld, dr. A.A.M. Kinneking en dr. G. van der List. Achter het kathedraal prof. dr. G. Zoutendijk.

6 Otto Vos, VVD-Tweede Kamerlid toetste door een stageperiode de praktijk in de Haarlemse en Scheveningse gevangenis

7 Ruim 200 vrouwen namen deel aan het congres van de Organisatie Vrouwen in de VVD

11 VVD-Europarlementariër Jan Mulder beschrijft de achillespees van de Europese democratie: de landbouw

13 De Haya van Somerenstichting begint deze lente met het voortraject van de Topkadertraining; ook zoekt zij nieuwe inleiders voor de Leergang Gemeenteraad. Deze Leergang gaat weer van start in verband met de gemeenteraadsverkiezingen in 1998. Bovendien publicatie van alle cursussen

MAART 1997

Nr. 1444

ISBN: 0166 - 8498

14 De VVD-Tweede-Kamerfractie biedt afdelingen, centrales en ondercentrales de mogelijkheid om in Den Haag op bezoek te komen

EN VERDER....

- Uit de regio's en uit de afdelingsbladen
- Beknopte agenda voor de 50ste jaarlijkse algemene vergadering op 23 en 24 mei 1997. De complete beschrijvingsbrief is gratis op te vragen bij het algemeen secretariaat (070 - 361 30 61)
- Spreekbeurten VVD-top
- Voorlopige agenda voor de partijraadsvergadering van 5 april 1997 in de Reehorst in Ede

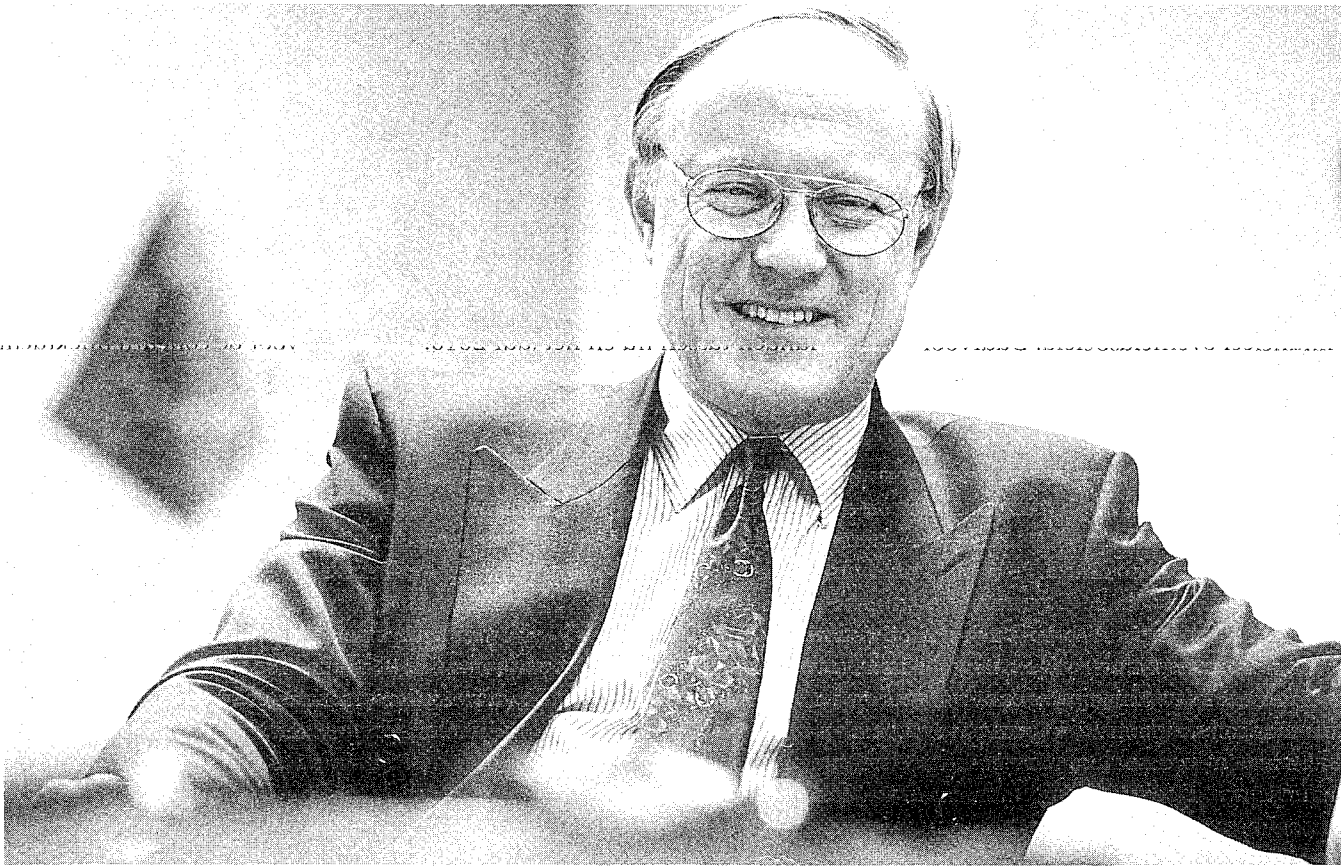
Op de Internationale Vrouwendag, 8 maart 1997, organiseren de ministeries van Binnenlandse Zaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid een conferentie over: 'Lokale Democratie' van 13.00 uur - 18.00 uur in de Eenhoorn in Amersfoort (tegenover het station). Toegang gratis. Verdere informatie bij Binnenlandse Zaken: faxnummer 070- 333 40 20

Onder het Nederlands voorzitterschap van de Raad van Ministers van de Europese Unie moeten veel besluiten worden genomen. Onze regering zit in een hectisch half jaar. Hoe waren de voorbereidingen? Welke hobbels moeten worden genomen om op de Top in Amsterdam, eind juni, tot een bevredigend resultaat te komen? Wat gebeurt er met de Euro?

Niemand kan deze vragen beter beantwoorden dan de liberale staatssecretaris van Europese Zaken, mr. Michiel Patijn.

Mijn wens is dat we scherp in het oog houden waar we in europa mee bezig zijn

Door Reny Dijkman, foto's: Theo Meijer

Staatssecretaris Europese Zaken, Michiel Patijn

De voorbereiding op het Nederlands voorzitterschap is al in de zomer van 1995 begonnen. Michiel Patijn: 'Het allereerste wat gebeurt is dan de reservering van locaties, zalen, faciliteiten, hotels. Als je een grote conferentie houdt moet je allereerst die zaken regelen. Daarna begint zo'n driekwart jaar tevoren het inhoudelijke deel. Toen moesten we een globaal beeld hebben van wat op ons af kwam. Wat van ons wordt verwacht. Zijn er zaken die wij in een bepaalde richting moeten sturen of moeten we op sommige dingen passief reageren? Het zijn allemaal inschattingen die je moet maken. Dan praat ik niet alleen over het heel zichtbare Verdrag van Amsterdam, maar over alle vakronden, alle werkgroepvergaderingen, het enorme aantal externe verplichtingen, want die hebben ook hun deadline. Er komt een topontmoeting met Clinton; een topontmoeting met Jeltsin; de besprekingen met de Middellandse-Zee-landen, met de Asaenlanden, en met

Midden- en Zuid-Amerika. Ook daaraan moet je vrij vroeg beginnen. Eigenlijk begin je drie voorzitterschappen van tevoren.'

Hoe kon men in 1991 al plannen dat het Verdrag van Maastricht moest worden bijgesteld en herzien tijdens het Verdrag van Amsterdam?

De staatssecretaris: 'Dat is ook niet zo gepland. In Maastricht is afgesproken dat in maart 1996 in Turiijn het Verdrag van Maastricht moest worden heronderhandeld. De voorbereidingen zijn daartoe gedaan door de zogenaamde Reflexiegroep, een groep van wijze mannen die daar allemaal diepere gedachten over hebben geformuleerd. Op basis van hun bevindingen heeft vervolgens de Europese Raad vastgesteld dat er een goede start lag. Zo zijn in 1996 de onderhandelingen begonnen, die binnen vijftien maanden moeten worden afgerond. Daarmee zitten we midden in het Nederlands voorzitterschap. Daarop hebben

wij gezegd dat de Europese Top van Amsterdam een goede gelegenheid is om dat af te sluiten.'

Dan kun je toch niet zeggen dat dit níet een ambitieus programma is?

Michiel Patijn: 'Het ambitieniveau heeft te maken met hoeveel schepjes je daar als gastland zelf nog eens bovenop legt. Het programma is ambitieus. Dat heeft te maken met de drieslag:

We werken toe naar het starten van de Economische en Monetaire Unie (EMU). We werken toe naar uitbreiding van de EU met 6 à 10 nieuwe leden, wat heel ambitieus is. En in dat kader moet je ook nog eens het Verdrag van Maastricht heronderhandelen om dat institutioneel mogelijk te maken.

Dat is een ambitieus programma. Maar wij hebben er niet nog eens bij gezegd dat Nederland wil dat in Europa ook nog eens het hele landbouwbeleid geherformuleerd moet worden, en dat we een ander nieuwe beleidssector uit de grond willen stampen.'

En de bespreking van een Europees Werkgelegenheidsplan dan?

'Dat staat op de agenda en er zal zeker aandacht aan worden besteed. Maar dat zal meer neerkomen op het codificeren wat er allemaal is dan dat er echt nieuwe barrières worden doorbroken.

De regering heeft zelf gezegd: "Wij vinden het goed dat de Gemeenschap door verdragswijzigingen ook zeer diep nadenkt over de werkgelegenheidsproblematiek in Europa." Er zijn 18 tot 20 miljoen geregistreerde werklozen binnen de EU.

Als Nederland hebben wij daar drie randvoorwaarden aan verbonden:

- het mag niet leiden tot overdracht van nieuwe bevoegdheden van de lidstaten naar Brussel;
- het mag geen effect hebben op de EMU-discussie. Een van de verwijten die wordt gemaakt, is dat de EMU zoveel bezuinigingen in diverse lidstaten noodzakelijk maakt dat daardoor extra werkloosheid ontstaat. We zullen dus niet gaan zeggen dat we de voortgang van de EMU temporiseren om het

werkgelegenheidseffect minder zwaar te laten wegen;

- het mag niet leiden tot allerlei nieuwe uitgavenprogramma's om daarmee nieuwe werkgelegenheidsprogramma's te financieren. Banenplannen vinden wij nationale zaken. Wij hebben onze Melkertbanen, wij willen geen Brusselse Melkertbanen.'

De reacties richten zich de laatste tijd steeds meer tegen Brussel en tegen de invoering van de Euro. Het lijkt wel of Nederland nu pas ontdekt wat er gaande is.

Michiel Patijn: 'Ik wil graag geloven dat de doorsnee burger niet precies weet wat Brussel inhoudt. Maar hij kent ook niet het wetgevend programma van de Kamer of van de Gemeenteraad. De groepen die er rechtstreeks mee te maken hebben zijn echter buitengewoon goed op de hoogte van de van de beleids- en wetgevingsontwikkelingen van Brussel. Dat geldt voor de boerenorganisaties, diverse middenstandsorganisaties, het financieel en industrieel bedrijfsleven, transportorganisaties. Zij alle weten precies wat op hun vakgebied gebeurt. Wat de Euro betreft denk ik dat de banken, het bedrijfsleven, de handel, middenstandsorganisaties en de pensioenfondsen redelijk goed geïnformeerd zijn over wat er op het spel staat. Bovendien vindt de overgang van gulden naar Euro pas plaats in het jaar 2002. Wij hebben dus nog jaren de tijd om details uit te werken en ze ook nog goed over het voetlicht te brengen. Daar ben ik trouwens al mee bezig.'

Er bestaan wat zorgen over de kosten. Wat kost nou de omschakeling van alle automaten en de herprogrammering van alle computers, omdat we met andere financiële eenheden gaan werken? Daar tegenover staan de voordelen, zoals het wegnemen van transactiekosten, van wisselkoersrisico's, het transparanter worden van kostenfactoren in de diverse lidstaten, en het stabielere worden van de Europese eenheden ten opzichte van de dollar. Allemaal voordelen. Wel moet de gemiddelde Nederlandse burger nog goed worden voorgelicht over zijn pensioenaanspraken of over zijn dertig jaar lopende hypotheek. De intentie van de regering en van de coalitie is om de hele zaak zodanig in te richten dat het voor de burgers neutraal uitpakt.'

Voor die Euro moet aan bepaalde criteria worden voldaan. Hoe strak zal men aan die eis vasthouden?

Patijn: 'Over het algemeen heerst nu binnen de EU de mening dat die criteria er zijn om te worden nageleefd. Praktisch alle landen zijn ervan overtuigd dat het niet in hun belang is als de start van de hele monetaire unie en de start van de Euro beginnen met een minder dan gewenst vertrouwen in de Euro. De financiële markten zouden dit onmiddellijk vertalen in een stukje rente-opslag. Dat moeten we voorkomen.'

Onze regering houdt vast aan een strakke toepassing van de toelatingscriteria. Wim Kok heeft zich daar buitengewoon scherp en precies over uitgelaten tot vreugde van de VVD en haar partijleider Frits Bolkestein. Hij kan zich naadloos vinden in het woordgebruik van de premier.

Dat houdt in dat sommige lidstaten niet zullen behoren bij de eerste groep die aan die criteria voldoet. Dat leidt tot politieke twijfel in die landen. Tot de vragen: "Waar zijn we mee bezig? Om politieke of beleidsredenen willen wij wél bij die eerste groep horen. Kunnen we niet een beetje minder stringent die criteria toepassen?" Maar daar laten we geen twijfel over bestaan. Er wordt niet gerommeld met de criteria.'

Er zijn nu toch ook landen bezig om hun tekorten kunstmatig terug te brengen om aan die criteria te voldoen?

'Financial engineering heet dat in de wandeling. Daar zijn we hartstikke tegen! Het gebeurt wel, maar de Commissie en het Europees Monetair Instituut moeten controleren of niet met begrotingen van nationale staten wordt gegoed. Trouwens, er wordt ook gekeken of men op een correcte wijze meerdere jaren aan die criteria kan voldoen. Een lidstaat heeft er niets aan als hij één jaar de normen haalt om het jaar daarna tot strafstaat te degraderen, omdat hij door het ijs gaat. Als het die kant op zou gaan, zijn we slecht bezig.'

Als een lidstaat na een paar jaar niet meer aan de criteria voldoet wat gebeurt er dan?

'Daarvoor is het Stabiliteitspact. Dat is een Duits initiatief geweest waarin de waarborgen zijn vastgelegd om te bereiken dat EMU-landen blijven voldoen aan de zorgvuldigheidscriteria wat betreft het financieel overheidsbeleid. Daarvoor komt een apart traject. Er komen sancties op overtredingen.'

Veren plukken van een kale kip?

'Ieder land kan geld lenen als hij dat niet heeft. Het is alleen duur. Als een land een boete krijgt en geld moet storten op het deposito bij de Europese Commissie, of die boete zelfs helemaal moet afstaan, dan doet dat pijn. Ieder land kan overigens in de donkerste dagen van overheidstekorten en inflatie nog geld lenen op de kapitaalmarkt. Geld is er altijd, maar het doet pijn. Het gaat erom dat als er sancties worden ingesteld, ze ook worden gevoeld, zodat er een beweging ontstaat om het gedrag te verbeteren.'

Er zit in deze periode toch een aantal ingebouwde risico's, zoals bijvoorbeeld de verkiezingen in Engeland?

Patijn: 'Die verkiezingen hebben geen invloed op de discussie over de Euro, want die beslissing wordt pas in 1998 genomen. Ze zijn wel van belang voor de Intergouvernementele Conferentie (IGC). Voor de wijzigingen van het Verdrag van Maastricht, die moeten we in beginsel in Amsterdam afsluiten. Dat is de afspraak, maar het is ook nodig. Als dat niet gebeurt verschuift de hele start van de uitbreidingsonderhandelingen naar achteren en dat heeft dan ook weer zijn uitwerking op de beslissing over de EMU met de Franse en Duitse verkiezingen in die periode. Dan wordt 1998 politiek gezien een heel ingewikkeld jaar. Zoals het er nu uit ziet zullen de Britse verkiezingen kort voor of op 1 mei plaatsvinden. Dat betekent dat we ongeveer zes weken hebben tussen die verkiezingen en de Top van Amsterdam. Dat wordt lastig. Sommige zaken kunnen voordien wel uitonderhandeld worden,

maar van andere dingen weten we eigenlijk nu al dat de huidige regering onvoldoende marge heeft in de binnenlandse discussie om überhaupt te bewegen of compromissen te sluiten. Die zullen we netjes in beeld moeten brengen en dan wordt het tussen 1 mei en 15 juni lekker hard werken met de Britten. Gewoon hard onderhandelen.'

Aansluiting van nieuwe lidstaten kan toch niet voor het jaar 2002?

Michiel Patijn: 'Tussen aansluiting van nieuwe landen bij de Europese Unie en de EMU ligt geen link. Er zit een link met de herziening van het Verdrag, omdat de lidstaten vinden dat de huidige institutionele voorzieningen - dus de samenstelling van de Commissie en de besluitvormingsprocedures - niet geschikt zijn om een steeds uitdijend ledental te accepteren.'

We zullen moeten praten over unanimitéitsbesluiten versus meerderheidsbesluiten. We zullen moeten komen tot een verbetering van de procedures voor een gemeenschappelijk buitenlands beleid. Men vindt eigenlijk dat het Verdrag duidelijk gerationaliseerd moet worden vóór de toetreding van nieuwe lidstaten. De start van de uitbreiding is afhankelijk gesteld van die institutionele vernieuwing.'

Daarna staat het lidmaatschap open voor tien landen aan wie het in beginsel is toegezegd. Dan praten we over het in etappes of in groepjes lid worden van landen tussen nu en het jaar 2010.

Die beslissing over de toetreding van een nieuwe lidstaat moet worden genomen op basis van zo objectief mogelijke criteria. De eerste is dat een aspirant-lidstaat democratisch is. Er moet een goede rechtsorde functioneren en de mensenrechten moeten worden gerespecteerd. Daar zullen de meeste wel aan kunnen voldoen. De tweede omvat een aantal economische zaken. De toekomstige lidstaten moeten de belangrijkste elementen van de gemeenschappelijke markt kunnen overnemen - wellicht met een overgangperiode. Hun bedrijfsleven moet de concurrentie kunnen weerstaan waarmee de leden van de Europese Unie te maken hebben.

Dit najaar komt de Europese Commissie met een rapport over alle aspirant-lidstaten waarin in beeld is gebracht of zij kunnen voldoen aan die criteria. De Europese Commissie kan dan concluderen welke van die landen daar zonder meer aan voldoen. Vanuit dat rapport krijgen we een zo objectief mogelijke uitsortering van welke landen snel met de onderhandelingen kunnen beginnen en snel lid kunnen worden, en landen die pas later kunnen starten.'

Gesteld dat een van de lidstaten onder dictatoriaal regime komt of anderszins geheel uit de boot valt, kan de EU dan zeggen: Je doet niet meer mee?

Patijn: 'Die mogelijkheid bestaat nog niet. Op Nederlands voorstel zal daarover een clause in het Verdrag van Amsterdam worden opgenomen. Wij hebben de Mensenrechtenclause voorgesteld, die is met vrij groot enthousiasme ontvangen.'

Natuurlijk ligt het nooit zo zwart-wit. Je kunt nooit zo zeggen: "Er vindt een ern-

stige duurzame schending van de mensenrechten plaats, dus dat land moet eruit." We willen voorzien in een keurige procedure, waarin eerst wordt vastgesteld of er zo iets ernstigs aan de hand is dat de EU moet optreden. Daarna moet het vervolg worden vastgesteld. Dat traject kan bestaan uit vermindering van de uitkeringen, de opschorting van bepaalde stemrechten of markttoegangen. Dat staat dan in verband met de ernst van de schending en of een land - in reactie daarop - zich verbetert. Het is natuurlijk nooit de bedoeling landen uit de EU te gooien als ze democratisch zijn. Het is juist de bedoeling landen in die EU te brengen en te houden.'

Wat is het droomscenario en wat de nachtmerrie in dit half jaar?

Michiel Patijn kijkt peinzend voor zich uit. 'Een droomscenario heb ik niet, wel een nachtmerrie. In Europa maken de regeringsleiders de dienst uit. Zij bepalen of een verdrag wel of niet wordt gesloten, of de EMU in werking treedt of niet. De nachtmerrie is, dat regeringsleiders zo gepreoccupeerd zijn door hun binnenlandse belangen en politieke discussies, door hun beeldvorming bij de volgende nationale verkiezingen, dat ze in feite het zicht verliezen op waar ze in Europees verband mee bezig zijn.'

We zijn nu bezig met twee grote bewegingen. Het afronden van de interne markt via de EMU, wat voor het bedrijfsleven en voor het economisch functioneren, en voor de concurrentiekracht van Europa - een absoluut vitale beweging is. Als we daar het zicht op verliezen, zouden wij die kans missen.'

De tweede grote beweging bestaat uit het definitief wegnemen van de tegenstellingen tussen West- en Oost-Europa, die sinds de Tweede Wereldoorlog volstrekt kunstmatig door de toenmalige politieke toestand zijn ontstaan. Wij moeten die niet accepteren als een blijvende politieke, economische, sociale en psychologische grenslijn in Europa.'

Mijn nachtmerrie is dat degenen die verantwoordelijkheid dragen voor dat politiek proces, dát uit het oog kunnen verliezen.'

Als het collectief van regeringsleiders het oog op die twee strategische vragen houdt dan denk ik dat de rest wel gelijk trekt. Ik heb één wens. Die wens is dat we scherp in het oog houden waar we in Europa mee bezig zijn.'

Zijn er lidstaten die het Nederland niet gunnen dat zoveel zaken hier tot stand worden gebracht?

Michiel Patijn: 'Ik zou het zelfs anders willen zeggen. Als alles op tijd tot stand komt en in de juiste vorm, dan is de plaats een nevenzaak. Leuk, een Verdrag van Amsterdam! Maar als het 't Verdrag van Lutjewier wordt, vind ik het ook goed. Als het er maar komt. En als het de weg maar opent naar al die strategische besluiten die wij de komende achttien maanden moeten nemen.'

Rapport liberalisme 21ste eeuw trekt veel belangstellenden

door Reny Dijkman, foto's: Theo Meijer

In Den Haag vond eind januari de eerste discussieavond plaats over "Vrij en Verantwoordelijk, een liberaal toekomstperspectief". Circa 120 leden uit Zuid-Holland discussieerden onder leiding van VVD-ondervoorzitter Rolf Haafkens met de leden van de Commissie Liberalisme 21ste eeuw.

Haafkens benadrukte in zijn welkomstwoord dat deze clusteravonden bedoeld zijn om met de leden van de Commissie Opstelten te discussiëren over de heersende problemen in een snel veranderende wereld. Deze vijf avonden, waarop het VVD-bestuur en de commissieleden met de zaal debatteren, zijn niet bedoeld voor het indienen van moties. Dat is het recht van de afdelingen, centrales, bijzondere groepen en partijcommissies.

In dit concept-rapport trekt de Commissie Opstelten de conclusie dat het bedenken van nieuwe principes en waarden een overbodige exercitie is. "Waar het op aan komt, is de oude principes en waarden krachtiger toe te passen." Daarbij moet rekening worden gehouden met de groei van de technologische kennis, de demografische evolutie, de mondialisering en de individualisering. Die individualisering maakt het wenselijk burgers veel meer keuzemogelijkheden en zelfstandigheid te gunnen. De waarborgstaat, die de liberalen voorstaan, beperkt zich tot kerntaken. Die waarborgstaat vergroot het individueel verantwoordelijkheidsbesef door de band tussen kiezen, betalen en genieten, waar mogelijk te herstellen en burgers zoveel mogelijk met de gevolgen van hun gedrag te confronteren. Politieke partijen vormen, volgens het rapport, een onmisbare schakel tussen burger en staat en dienen gerevitaliseerd

te worden. Partijen, die een heldere visie op het algemeen belang presenteren, zijn beter in staat maatschappelijke belangen tegen elkaar af te wegen en rekening te houden met de wensen van minderheids-groeperingen dan deelnemers aan allerlei vormen van directe democratie.

De ondervoorzitter van de Commissie Liberalisme 21ste eeuw, Guus Zoutendijk, vatte de opdracht van het hoofdbestuur nog eens samen met: 'Enkele decennia vooruit te kijken. Het was geen opdracht om een visie aan te dragen voor concrete problemen.' De inhoud van het rapport mag dan ook niet over enkele jaren verouderd zijn. Zoutendijk wees erop dat de commissie door haar brede samenstelling van zeventien leden, ieder met een eigen maatschappelijke achtergrond, geen eigen stokpaardjes heeft kunnen berijden.

In de inleiding en de discussie kwamen de twee eerste en tevens belangrijkste hoofdstukken van het rapport ter sprake. De aanvang is een beschrijving van het liberaal gedachtegoed. "Vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid zijn de normatieve fundamenten van een beschaafde samenleving. Het zijn eveneens de centrale waarden van het liberalisme."

Over de sociale rechtvaardigheid zegt de commissie het volgende: "Ruim een eeuw geleden merkte de Nederlandse liberaal Goeman Borgesius op dat de samenle-

ving behoefte heeft aan een rechtssysteem dat het principe der gerechtigheid tracht te verwezenlijken 'door de zwakken te beschermen en de sterken te verhinderen eigen voordeel uitsluitend richtsnoer van hun handelen te maken.' Hiermee is de essentie van het beginsel der sociale rechtvaardigheid aangegeven. Dit beginsel is gebaseerd op de gedachte dat wij deel uitmaken van een samenleving waarin hulpbehoevenden kunnen rekenen op steun van anderen, van individuen, groepen én overheid. De staat heeft onder meer als taak sociale grondrechten, die een ieder een menswaardig bestaan garanderen, te waarborgen." Zoutendijk onderstreepte nog enkele andere aspecten van dit hoofdstuk, zoals het liberaal streven naar zoveel mogelijk zelfregulering.

Eeuwwisseling

Op de liberale uitgangspunten, nu toegesneden op heden en nabije toekomst, volgt het hoofdstuk over de uitdagingen die rond de eeuwwisseling op ons afkomen. Het rapport licht daaruit als speerpunten: de groei van de technologische kennis, de demografische evolutie, de mondialisering - 'Wij gaan geen toevlucht zoeken in het protectionisme', aldus Guus Zoutendijk -, en de individualisering.

De overige hoofdstukken gaan in op de hoofddoelstellingen voor de Nederlandse politiek in de komende decennia. Zoutendijk sloot zijn inleiding af met de conclusie dat de liberale beginselen een uitstekend uitgangspunt zijn. 'In essentie is er geen reden tot bijstelling van het beginselprogramma van 1980.'

Uit de algemene ronde over het totale rapport bleek dat de vele aanwezigen het stuk grondig hadden bestudeerd. Mevrouw Bruggeman uit Den Haag noemde het een uitstekend stuk, waarin niet alleen vooruit is gezien, maar ook is teruggeblikt op onze geschiedenis, onze wortels. Zij noemde de

formulering van de liberale normen en waarden 'voortreffelijk'.

De heer Kanters uit Leiderdorp was verheugd over de waarborgstaat. In de jaren tachtig bij een eerder rapport dreigde de VVD naar een nachtwerkerstaat te neigen. Kanters: 'Laat de staat goed zorgen voor degenen die dat zelf niet kunnen.' Hij miste een hoofdstuk over het migratieprobleem. Daar dit onderwerp nauw samenhangt met ontwikkelingssamenwerking werd hier iets langer over gedebatteerd. Zoutendijk achtte het niet uitgesloten dat de commissie daar in het definitieve rapport nog op terug komt. Over de relatie arme landen-rijke landen stelde Klaas Groenveld, directeur Teldersstichting en commissielid: 'Het is niet een koek waarbij je kunt zeggen: "Als wij een groot deel nemen, hebben zij een klein deel".'

De overvolle zaal ging uitvoerig met de commissie in discussie over de toekomst van het liberalisme.

Henk van Hoof:

DE VVD WIL DE NEGATIEVE SPIRAAL VAN DE WERKLOOSHEID DOORBREKEN'

door Ernst van Splunter

Henk van Hoof is het afgelopen jaar veel in het nieuws geweest. Vorig voorjaar was hij namens de VVD woordvoerder in het CTSV-debat. In het najaar loodste hij belangrijke wetsvoorstellen in het kader van de sociale zekerheid door de Tweede Kamer. Dit jaar januari stond hij weer op de bres voor de bestrijding van de hardnekkige werkloosheid. Met Frits Bolkestein pleitte hij voor de verlaging van het minimumloon, wat overigens niet betekent dat het inkomen van een werknemer onder het bestaansminimum daalt. Van Hoof was dus regelmatig op de televisie te zien.

Marine

Henk van Hoof begon zijn carrière bij de marine. Hij werd daar vrij jong officier van administratie van de sociaal-medische dienst. In die functie behandelde hij o.a. de declaraties van de oud-marineofficier en thans VVD-staatssecretaris van Defensie Jan Gmelich Meijling. Daarna doceerde hij aan het KIM voorraad-, voeding- en kledingbeheer aan toekomstige officieren van administratie. Vervolgens zette hij het vak personeelswerk op poten, en gaf daar ook les in. Vanuit het personeelswerk kwam hij bijna automatisch terecht in de Vereniging Voor Marineofficieren. Toen hij opklom tot secretaris van deze vakorganisatie, werd hij vrijgesteld van andere officiersdiensten. Hoewel hij betreunde dat hij daardoor niet meer kon varen, had dit werk ook aantrekkelijke kanten. 'Ik voerde niet alleen overleg met de marineleiding, maar ook met de defensieleiding. Tegelijkertijd werd ik rond 1974 lid van de VVD. Zoals velen in de partij begon ik met folders rondbrengen. In mijn geval gebeurde dat in de wijde Anna Paulownapolder. Daar kun je tot ruim na één uur 's nachts folders. Ik werd voorzitter van de afdeling en de ondercentrale, lid van de kamercentrale, volgde diverse cursussen. Wat ik leuk vond, was actief te zijn in een grotere wereld dan alleen Den Helder.'

Sportverslaggever

Binnen dat kader pasten ook de hobby's van Henk van Hoof. Een hobby die hij nog steeds uitoefent is het wielrennen. Hij fietst zowel in binnen- als buitenland lange afstanden. Als voorzitter van de wielclub in zijn omgeving, moedigde hij het meest prominente lid van de vereniging, Steven Rooks, aan bij het behalen van de bolletjestrui in de Tour de France. Destijds reisde de hele club af

naar de Champs Elysées om Rooks te huldigen en werd het café waar men samenkwam wit geverfd met rode ballen.

Zijn passie voor de sport uitte zich ook op andere wijze: als verslaggever versloeg Henk van Hoof de gang van zaken rond voetbalwedstrijden en interviewde hij Ard Schenk. Tenslotte mag zijn carrière als diskjockey niet onvermeld blijven. Bij de ziekenomroep in Alkmaar presenteerde hij een radioprogramma met zoekplaten.

Hoogovens

In 1981 maakte Henk van Hoof de overstap van de Koninklijke Marine naar Hoogovens. Hij werd uitgenodigd bij dit bedrijf als vertegenwoordiger op te treden namens het hoger personeel. Hij stapte uit de boeiende wereld die marine heet in een andere wereld: de totaal andere wereld van het bedrijfsleven. 'Ik herinner me het allereerste overleg nog waar ik aan deelnam', zegt Van Hoof. 'De daar aanwezige FNV-bestuurder sloeg keihard met zijn vuist op tafel. Dat was ik totaal niet gewend. Bij de marine heerste een heel andere sfeer. In de tijd bij Hoogovens leerde ik heel veel over het bedrijfsleven, zowel van werkgevers- als van werknemerskant. Ik kwam ook bij andere bedrijven, bij Akzo, bij de petrochemische sector. Later werd ik CAO-coördinator en kreeg ik de leiding over de onderhandelars van mijn club.' Met veel plezier spreekt hij over collega's in de Kamer met een vakbondsachtergrond: 'Als je Karin Adelmund en Henk Vos (beiden PvdA) en Gerrit Terpstra (CDA), Paul Rosenmöller (GroenLinks) en mij aan een tafeltje zet, zie je dat daar mensen bij elkaar zitten die hun vakbondservaring gebruiken om hun beroep uit te oefenen', lacht Henk van Hoof. 'We hebben dezelfde achtergrond en ervaring, dezelfde trucs ook. Het is voor de VVD goed dat we weten hoe bepaalde processen lopen, waarom dingen gezegd worden, en vooral ook waarom dingen niet worden gezegd.'

De Kamer

Henk van Hoof werd in 1991 lid van de Tweede Kamer. Hij volgde Henk Koning op die President van de Rekenkamer werd. Hij werd door de fractie hartelijk ontvangen. Zelfs zo hartelijk dat hij zo nu en dan uitriep dat het verstandig zou zijn dat de 'nieuweling' niet zou worden 'doodgeknuffeld'. Iedereen was aardig voor hem, hij kon meteen aan de bak. Er was veel werk, omdat Robin Linschoten op het terrein van Sociale Zaken grotendeels alleen opereerde. Daar kwam bij, dat hij vrij snel na zijn aantreden lid werd van de enquêtecom-

missie- Buurmeijer, die een onderzoek instelde naar de uitvoeringsorganisaties van de sociale zekerheid. Als ondervoorzitter was hij ook belast met het afnemen van verhoren. Nadeel van dit werk was wel dat hij in deze periode niet in staat was zijn gewone kamerwerk te doen. 'Ik heb veel met Robin Linschoten samengewerkt. Het was dan ook het dieptepunt in mijn tijd in de Kamer dat hij vorig jaar moest aftreden. Ik was daar zeer van onder de indruk. Hij heeft veel bereikt in de relatief korte tijd die hij als staatssecretaris heeft gefunctioneerd. Het merendeel van de afspraken die in het Regeerakkoord zijn gemaakt over de veranderingen in de sociale zekerheid zijn onder zijn verantwoordelijkheid door de Kamer geloodst', stelt Van Hoof vast.

Personeelswerk

Als lid van het fractiebestuur houdt Henk van Hoof zich bezig met het personeelswerk. 'De staf is belangrijk. Er zijn 31 kamerleden die ondersteuning nodig hebben en dus is goed personeelsbeleid noodzakelijk. Als Kamerlid kamp je overigens altijd met de handicap dat het gewone werk heel veel tijd opslokt en dat je aan bepaalde dingen niet, of te laat naar je zin, toekomt. Zoals een nieuwe beloningsstructuur die in januari is ingevoerd. Ik had gepland dat al in 1996 in te voeren. Nou kan ik iedereen uitleggen dat dit te maken had met CTSV, wetgeving sociale zekerheid etc., maar ik vind het wel jammer dat het een jaar moest worden uitgesteld'.

Minimumloon

Henk van Hoof kijkt met genoeg vooruit naar het laatste deel van deze kabinetsperiode. 'Er staat nog genoeg op stapel op mijn beleidsterrein', zegt hij. Hij noemt de nieuwe Bijstandswet als voorbeeld, waarbij hij het merkwaardig vindt, dat juist in een tijd waarin het kabinet in staat is de lonen te koppelen aan de uitkeringen, er een enorme discussie is losgebarsten over de armoede in Nederland. In dat kader is het rapport "Tweedeling in Perspectief" van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid voor hem een belangrijk gegeven. "Tweedeling in Perspectief" stelt dat er helemaal geen sprake is van een toenemende kloof tussen arm en rijk in Nederland. Het is niet zo dat de rijken rijker en de armen armer worden. Wel vindt de WRR dat we goed moeten kijken naar mogelijkheden om de hardnekkige kern van mensen die langs de kant staan een perspectief te geven. Daarom heeft de VVD het voornemen het minimumloon te verlagen. Dat betekent overigens niet dat de VVD wil tornen aan het sociaal minimum. Daarvan is geen sprake. Wat wij willen is dat iemand die onder het minimumloon gaat werken een toeslag krijgt van de overheid zodat hij boven het bijstandsniveau uitstijgt. Op die manier maakt zo iemand weer deel uit van het arbeidsproces met kansen op promotie. Zo wordt de negatieve spiraal van werkloosheid doorbroken. Of zoals wij het in een korte, kernachtige zin zeggen: beter de warmte van een baan, dan de kilte van een uitkering'.

Eric Mackay, kc-voorzitter Leiden, toonde zich warm voorstander van een discussie over langere termijn gespreid, zodat naast het verkiezingsprogramma ook een lange termijnvisie ligt. 'Wij proberen deze discussie met onze leden te voeren. Het moet geen bestuursdiscussie worden.' Toch werden ook enkele gemiste kansen gesignaleerd, zoals bijvoorbeeld een definitie van de kerntaken van de overheid en een visie op het informatie- en communicatiebeleid of de infrastructuur in de 21ste eeuw.

In zijn antwoord wees Guus Zoutendijk er onder meer op dat het niet eenvoudig is om alle kerntaken van de overheid te definiëren. 'Het midden is een enorm grijs gebied. Wat kan wel of niet worden verzelfstandigd? Ik denk dat het niet mogelijk is een dergelijke lijst te produceren.'

Over de liberale beginselen constateerde Hillegom opgelucht: 'We hebben het Veronica-liberalisme gehad ("Omdat het zo fijn is om jezelf te zijn!", red.). Dit rapport geeft aan dat sociale verbanden belangrijk zijn, maar het diept niet de eigen verantwoordelijkheid uit. Het commissielid Kinneging ging daarop nader in op de drie aspecten van vrijheid. Hij benadrukte dat een waarborgstaat alleen goed kan functioneren als mensen hun verantwoordelijkheid nemen.

Het was een vruchtbare avond. Complimenten gingen naar Gerry van der Listy die het rapport grotendeels heeft geschreven.

Na de clusteravonden kunnen de afdelingen nog inhoudelijke moties indienen die uiterlijk 4 april binnen moeten zijn op het algemeen secretariaat. De publicatie volgt in de aanvullende beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering. Daarna zal worden bekeken of de commissie nog voor de jaarlijkse algemene vergadering met een aanvulling op haar rapport komt. Tot slot zal tijdens de algemene vergadering op 23 en 24 mei in Venlo het rapport zijn eindbespreking krijgen.

De Tweede Kamer heeft aangedrongen om de maximale straf voor georganiseerde criminaliteit te verhogen. Het VVD Tweede-Kamerlid mr. Otto Vos ging onlangs op stage in de gevangenissen van Haarlem en Scheveningen. Een verslag.

Gevangenisstraf blijft vergelding

door Otto Vos, VVD Tweede-Kamerlid

De afgelopen tien jaar is het aantal cellen in Nederland bijna verdrievoudigd. En nog steeds kan de honger naar cellen niet worden gestild. Minister Sorgdrager wil de discussie op gang brengen over de zin van straffen. Zij vraagt zich onder meer af of het iets uitmaakt of iemand acht of zes jaar moet zitten. Wat wil de samenleving met gevangenisstraf bereiken? Dit los gezien van de bescherming van de samenleving tegen de dader en om te voorkomen dat hij opnieuw delicten begaat.

De huidige gevangeniswet heeft als doelstelling de gevangenisstraf dienstbaar te maken aan de voorbereiding van de gedetineerde op de terugkeer in de samenleving. De nieuwe gevangeniswet, die binnenkort in de Tweede Kamer wordt behandeld, laat een aardser geluid horen, maar nog steeds niet aards genoeg.

Wat mij betreft moet helemaal worden afgezien van hoogdravende doelstellingen. Gevangenisstraf geldt in eerste instantie ter vergelding en afschrikking.

Florerende bedrijfstak

Onlangs ben ik op stage geweest in gevangenissen in Haarlem en Scheveningen. Beide complexen zijn allesbehalve luxueus. Direct uitzicht op de blauwe lucht is beperkt aanwezig. De cellen zijn kleine kale pijpenlaatjes van twaalf vierkante meter. In moderne inrichtingen zijn de cellen nog een stuk kleiner. Overal tref je wel een tv aan als 'spionnetje' op de samenleving. Dat het gevangeniswezen een 'florerende bedrijfstak' is blijkt onder meer uit de grootscheepse verbouwingen die in Haarlem en Scheveningen worden uitgevoerd.

Ook uit de samenstelling van de gevangenispopulatie blijkt dat resocialisatie geen gemakkelijke opgave is. De vierhonderd gevangenen te Haarlem tellen gezamenlijk ongeveer dertig nationaliteiten. Circa 50% is van buitenlandse afkomst. Dat is een van de redenen waarom het vrijwel onmogelijk is een eenduidig resocialisatieprogramma te hanteren. De overgrote meerderheid van de gevangenen heeft drugs gebruikt. Soms worden drugs zelfs in babyluiers binnengesmokkeld. Circa 10% van de gevangenen heeft psychische problemen.

Er zijn programma's op het gebied van onderwijs en voor terugkeer in de maatschappij. Circa 80% van de gevangenen wil nauwelijks iets. Voor hen resteert het basisregime. Dat betekent 26 werkuren per week, als er tenminste werk is. Ook uit de cijfers blijkt duidelijk dat de vlieger van de resocialisatie niet opgaat. Circa 70% vervalt na de gevangenisstraf meerdere malen in herhaling. Het gevangenispersoneel raakt daardoor niet ontmoedigd en wekt de indruk goed tegen

Otto Vos

het werk opgewassen te zijn. Bewaarders signaleren of iemand 'een kort lontje' heeft, dan wel zich kwetsbaar opstelt. Hun houding is nuchter en menswaardig: 'Als jij normaal doet tegen mij, doe ik dat tegen jou.'

Een bewaarder heeft mij met toewijding de verzamelbak getoond bestemd voor menselijke uitwerpselen van iemand die pillen of andere objecten heeft doorgeslikt. Een groepsleider vertelt ook na vijftien jaar gevangeniswezen met zichtbaar plezier dat hij ontmoetingen organiseert tussen jong volwassen gedetineerden en jongeren uit de HALT-projecten, om de laatsten schrik in te boezemen voor de gevangenis. 'Misschien helpt het een beetje'. Een verpleegkundige verklaarde met vriendelijke glimlach dat zij ervaring heeft opgedaan met schurft en TBC.

Vervroegde invrijheidstelling

Geen van de gesprekspartners binnen het gevangeniswezen in Haarlem en Scheveningen pleit voor een milder strafklimaat. De gesprekken die ik met gedetineerden heb gevoerd zijn ook niet ontwaard in tirades op de zinloosheid en onrechtvaardigheid van gevangenisstraf als zodanig. Betoogd werd dat 'first offenders' zelfs te mild worden gestraft. Een groter schrik-effect zou preventief werken. Wel werd geklaagd over de hardheid van het standaardregime. In het weekeinde betekent dit bijvoorbeeld dat de gedetineerden slechts drie uur per dag uit hun cellen kunnen.

Ter voorbereiding op de terugkeer in de samenleving zien zowel gedetineerden als bewaarders de stok achter de deur als het beste middel. Neemt een gedetineerde bijvoorbeeld deel aan een onderwijsprogramma en doet hij niet zijn uiterste best,

dan moet hij automatisch terug naar het standaardregime. De vervroegde invrijheidstelling na tweederde deel van de straf zou geen vanzelfsprekendheid meer moeten zijn. Goed gedrag moet worden beloond.

Drempel

Resocialisatie of niet, gedetineerden blijven de terugkeer in de samenleving als een enorme drempel zien. Buiten de muren valt het stempel van ex-gedetineerde zwaar. Het openen van een bankrekening of het sluiten van een verzekering is niet meer mogelijk. Het vinden van werk is slechts voor een enkeling weggelegd.

De conclusie dringt zich op dat bij gevangenisstraf geen hooggestemde doelstellingen passen. De gevangenisstraf blijft noodzakelijk als ultieme methode van vergelding en afschrikking.

Er is geen reden tot wijziging van de huidige trend dat ernstige delicten zwaarder worden gestraft. De samenleving is ook gebaat bij veiligheid op lange termijn, dat wil zeggen op minder kans op herhaling.

De overheid kan daaraan beter in praktische zin een bijdrage leveren. Volgens de gedetineerden maken zij een grotere kans op een geslaagde terugkeer in de samenleving als voldaan wordt aan de drie W's: wijf, wonen en werken. Op de laatste twee W's kan de overheid invloed hebben door een steuntje in de rug te bieden. Dat is geen boter aan de galg, maar een investering in veiligheid.

TV & RADIO UITZENDINGEN

De VVD-partijprogramma's en herhalingen daarvan kunt u zien op:

maandag 17 maart: Nederland 3, van 17.52 - 17.55 uur

maandag 17 maart: Nederland 2, van 15.54 - 15.57 uur

dinsdag 1 april: Nederland 1, van 11.54 - 11.57 uur

donderdag 3 april: Nederland 2, van 17.21 - 17.24 uur

woensdag 16 april: Nederland 2, van 15.54 - 15.57 uur

woensdag 23 april: Nederland 3, van 21.52 - 21.55 uur

De VVD-radioprogramma's zijn te beluisteren in de oneven weken op de zaterdagen van 18.12 - 18.22 uur

AANMELDING KADERCURSUS - TOPKADERTRAINING 1997

Zoals aangekondigd in Vrijheid en Democratie van december 1996 zal op 19 april, 31 mei en 28 juni het voortraject van de Topkadertraining plaatsvinden. Gedurende deze zaterdagen worden de drie politieke hoofdstromingen besproken. In de ochtend wordt een hoorcollege gegeven en in de middag wordt inhoudelijk gediscussieerd in werkgroepen van maximaal 20 personen. De cursus is toegankelijk voor alle geïnteresseerde leden van de VVD. De cursus heeft als doel het vergroten van kennis en vaardigheden met betrekking tot politieke stromingen. Voor potentiële deelnemers aan de Topkadertraining 1997 is de cursus een

"must". Ter voorbereiding op de cursus krijgen de deelnemers literatuur toegestuurd die van te voren dient te worden bestudeerd.

De kosten bedragen f 25,- per dagdeel.

Leden kunnen zich aanmelden bij de Haya van Somerenstichting.

VVD Algemeen Secretariaat
T.a.v. drs. Gerda Velthoen
Postbus 30836
2500 GV Den Haag
tel.: 070 - 361 30 10

CONGRES ORGANISATIE VROUWEN IN DE VVD IN TEKEN VAN VEILIGHEID

door Reny Dijkman, foto's: Theo Meijer

Meer dan 200 vrouwen én mannen namen op 14 en 15 februari deel aan het jaarcongres van de Organisatie Vrouwen in de VVD in Noordwijkerhout. Centraal stond het thema "Veiligheid". Sub-thema's waren: het gevoel van veiligheid en de rol van de media; vrouwenhandel en preventie; sociale veiligheid en preventie. Sprekers van uit de VVD, maar ook veel deskundigen van buiten de partij hielden daarover op de zaterdag inleidingen en discussieerden onder de deskundige leiding van Jessica Larive, VVD-Europarlementariër.

De vrijdagmiddag was bestemd voor de huishoudelijke vergadering van de aangesloten vrouwen. Ruim 100 vrouwen discussieerden over het beleidsplan van de organisatie en over het liberale toekomstperspectief "Vrij en Verantwoordelijk". De discussie leverde veel suggesties voor amendementen en aanvullingen op. Tijdens de avond spraken de voorzitter van de Organisatie, Tine van der Stroom-van Ewijk, VVD-voorzitter Willem Hoekzema, vice-premier Hans Dijkstal en Sijbrand van Hulst, voorzitter van de Raad van Hoofdcommissarissen.

Elke verkiezing 5% meer vrouwen gekozen

Tine van der Stroom wees in haar openingspeech op een opgave die de aanwezigen moet raken, namelijk samen er voor zorgen dat de invloed van de vrouwen in de VVD op de politiek wordt vergroot. Zij schetste hoe de stereotype beeldvorming van mannelijkheid en vrouwelijkheid beter aan de orde kan worden gesteld door gebruikmaking van het begrip "gender".

'Politici, beleidsmakers, politie en justitie zullen "gender-bewust" moeten worden.'

De voorzitter bepleitte sterk dit op te nemen in het liberale toekomstperspectief "Vrij en Verantwoordelijk" en ook in het verkiezingsprogramma.

De snel veranderende tijd brengt steeds nieuwe eisen mee. Was vroeger "Een slimme meid op haar toekomst voorbereid", sinds kort geldt "Een slimme meid krijgt haar kind op tijd." Maar dan moet de VVD wel meewerken aan een politiek beleid dat het mogelijk maakt dat vrouwen voor het arbeidsproces blijven behouden; afhaken is een ongewenste kapitaalvernietiging.

De voorzitter van de Vrouwen prees het bestuur vanwege de instelling van de commissie positieve actie. Haar wens is: 'Na elke verkiezing moet het percentage van vrouwelijk gekozenen met 5% omhoog.'

In haar afronding deed Tine van der Stroom een oproep om veel meer vrouwen mee te laten doen in de politiek. 'Laten wij ons zelf als liberale vrouwen, maar ook als liberale partij niet nalaten te wijzen op het feit dat wij van de grote partijen de minst geëmancipeerde zijn. Emancipatie moet niet worden gezien als een probleem. Het is namelijk juist de oplossing voor de problemen waar de maatschappij mee wordt geconfronteerd.'

Veiligheid

Ook VVD-voorzitter Hoekzema pakte het thema op. 'Bij onze samenleving past de waarborgstaat die liberalen voorstaan. Die staat - en nu citeer ik het rapport *Vrij en Verantwoordelijk*: "beperkt zich tot de kerntaken zoals zorg voor de fysieke en bestuurlijke infrastructuur, het garanderen van een bestaanszekerheid voor een ieder en de bescherming van de veilig-

heid van burgers." Veiligheid is een veel omvattend begrip. Waar de één bij het woord veiligheid denkt aan internationale veiligheid en de NAVO, denkt een ander aan een veiliger leefklimaat in de buurt. Op welke wijze je dan ook aankijkt tegen veiligheid, het is een onderwerp dat direct de persoonlijke levenssfeer van iedereen raakt.'

In zijn inleiding sprak de voorzitter zijn teleurstelling uit over het feit dat momenteel bij de aanmelding voor de verkiezingslijst van de Tweede Kamer slechts 20% vrouw is. 'Dat dit veel te weinig is, heeft geen betoog. We moeten zoeken naar nieuwe mogelijkheden om nog meer vrouwen aan de VVD te binden. De partij zal daarvoor de nodige voorwaarden scheppen. Dat belooft ik', aldus Hoekzema.

Slachtoffers

Minister van Binnenlandse Zaken, Hans Dijkstal, ging ook nader in op de veiligheid. De meeste slachtoffers vallen in de grote steden; bij het uitgaan en het drinken, vooral onder jongeren, en het zijn meer vrouwen dan mannen. 'Dan praat je over het objectieve gevoel van onveiligheid. Het subjectief gevoel van onveiligheid leeft vooral onder ouderen. Een vier-

VVD-voorzitter Willem Hoekzema

de deel van de bevolking voelt zich soms onveilig. Dat geldt vooral in wijken met veel problemen. Maar, objectief of subjectief, het is een belemmering om te gaan en te staan waar je wilt.'

Als abnormale facetten noemde hij de toename van geweld, de wijze waarop de misdaad zich heeft georganiseerd en de zeer verontrustende toename van de criminaliteit door jongeren. Maar liefst 15% van alle jongeren komt in negatieve zin in aanraking met de politie.

Als oorzaken noemde Dijkstal het vaak ontbreken van gezagsverhoudingen.

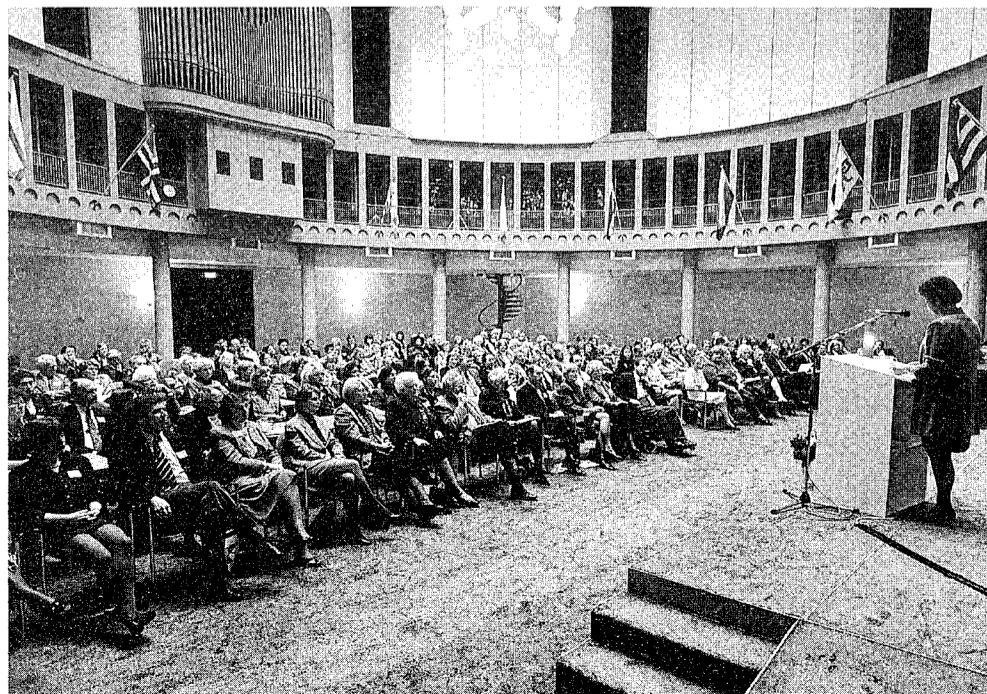
'Gezag wordt niet meer zo makkelijk aanvaard.' Maar ook de normloosheid, want er is niet meer één overwegend algemeen aanvaard waardepatroon. Daarnaast nog de sociale en culturele omstandigheden.

Hans Dijkstal vermeldde dat de overheid de criminaliteit bestrijdt met het grotestedenbeleid, het jeugdbeleid en het drugbeleid. Hij bepleitte een specifiek beleid voor allochtonen, waarvan de tweede en derde generatie vaak de mist in gaan.

Veel geld is uitgetrokken voor jeugdzorg. Gericht op de situatie in de grote steden zijn er nu onder andere al 20.000 Melkertbanen, die moeten leiden tot meer toezicht op het publiek domein.

Tine van der Stroom-van Ewijk, voorzitter Organisatie Vrouwen in de VVD opent de avond

Column

VAN DE VOORZITTER

In mijn vorige column heb ik een beroep op u gedaan. Naar aanleiding van het verschijnen van het rapport 'Vrij en Verantwoordelijk' vroeg ik u om werkelijk deel te nemen aan de discussie over de liberale toekomst. Deze discussie is thans partij-breed gaande en ik kan nu al concluderen dat u aan mijn oproep gehoor geeft. De discussiebijeenkomsten trekken volle zalen. Hierover ben ik verheugd. Velen van u vinden het belangrijk om mee te denken en mee te praten over de met uitdagingen bezaaide weg naar de 21ste eeuw. Vanaf deze plaats zou ik ook graag vooruit willen kijken. 1997 gaat voor de VVD een druk jaar worden.

Zo zullen dit jaar op zowel landelijk als lokaal niveau veel voorbereidende activiteiten voor de komende verkiezingen plaatsvinden. Herkenbare en aansprekende verkiezingsprogramma's moeten worden geschreven, de kandidaatstellingsprocedures gaan van start en wervende verkiezingscampagnes moeten worden georganiseerd.

Deze inspanningen vergen veel tijd en kracht. Velen van u zijn hiermee reeds druk doende. Misschien bent u op dit moment nog niet actief. De komende maanden bieden u wellicht de gelegenheid om na te denken of u, net als zo vele anderen, actief wil worden in de VVD. De VVD is continu op zoek naar nog meer enthousiaste mensen die zich willen inspannen voor de liberale zaak.

Er zijn veel mogelijkheden om actief te worden: in besturen en commissies, maar natuurlijk ook in politiek vertegenwoordigende functies. Landelijk en lokaal kunt u zich inzetten voor de idealen en beginselen van de VVD. Met name specifieke groepen als vrouwen, jongeren en allochtonen, die thans nog erg ondervetegenwoordigd zijn, roep ik op om actief te worden.

Vele handen maken licht werk. Als liberalen de krachten bundelen, de schouders eronder zetten, dan zijn we tot nog meer in staat. Laten we met ons allen dit jaar tot een succes maken opdat in 1998 de vruchten van deze noeste arbeid geplukt kunnen worden.

Willem Hoekzema

DITA FEITH-DE GRAAFF IS GOUD WAARD VOOR DE VROUWEN IN DE VVD

door Reny Dijkman, foto: Theo Meijer

Op 4 maart - de dag waarop dit blad uitkomt - stapt zij op als voorzitter van de zeer vitale afdeling Renkum van de Organisatie Vrouwen in de VVD. Dita Feith-de Graaff heeft zich dan ruim twaalfeneenhalf jaar met al haar energie ingezet voor de vrouwen. Die energie straalt zij nog steeds uit. Die heeft zij ook volop gebruikt in haar banen als directiesecretaresse van verschillende bedrijven in Amsterdam, waar zij gedurende twintig jaar de eerste automatiseringsgolf meemaakte. 'Ik zat altijd in een mannenmaatschappij'. Dan verhuist zij met haar man naar Oosterbeek. Dita zet een streep onder haar carrière en zoekt nieuwe activiteiten.

Zij vertelt: 'Begin jaren tachtig liep de Brede Maatschappelijke Discussie over energie. Ik vond dat juist vrouwen daar veel mee te maken hadden. De Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen, het CDA-Vrouwenberaad en Vrouwenbelangen waren ook op dat terrein bezig. Ik heb toen een werkgroep Vrouwen in de VVD opgericht om intern deze discussie op gang te brengen.' Dita kan nog met verbijstering verhalen hoe de hazen-toen-liepen. 'We werden ingepakt door een of andere milieugroep uit Amsterdam. Alles kon besproken worden, maar kernenergie was niet bespreekbaar. Zo werken die discussies niet.' Na een periode van vijf jaar werd de werkgroep afgesloten met een cabaretje. 'En daarna zijn we gewoon doorgedaan als afdeling van de Vrouwen in de VVD,' vertelt zij nuchter.

Politiek en gezelligheid

Wat deze afdeling zo apart maakt, is dat het een van de eerste afdelingen was die met uitwisselingen begon. Dita Feith:

'Wij hebben uitwisselingsbezoeken gehad met tal van VVD-Vrouwenafdelingen uit andere gemeenten. Het programma bevatte altijd een politiek en een cultureel deel. Wij discussieerden over alle belangrijke politieke onderwerpen met sprekers die wij uitnodigden.' Menige vrouw is door Dita lid van de VVD geworden en heeft door haar een bestuurs- of politieke functie gevonden. Zij was heel actief in het organiseren van allerlei evenementen.

Laetitia van der Perk heeft zich bij ons gevoegd. Zij is gemeenteraadslid in Renkum en secretaris van De Organisatie. Heel eerlijk: 'Als ik zie hoeveel tijd Dita

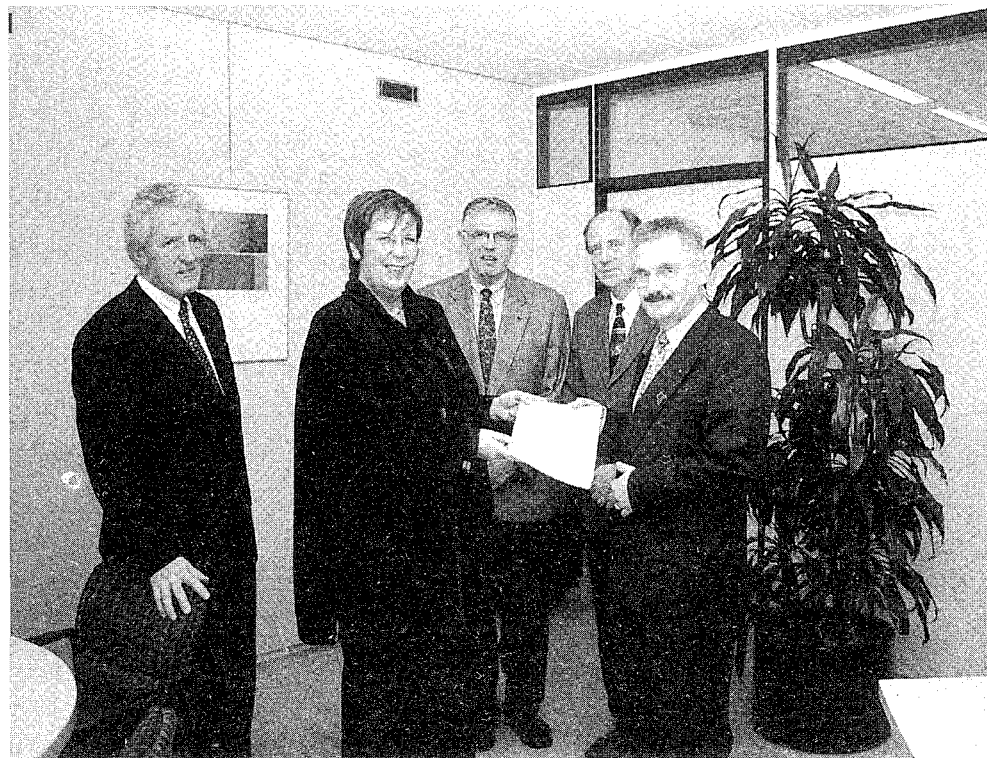
als voorzitter in de Organisatie stak, kan ik dat nooit evenaren. Zij heeft heel veel energie gestoken in allerlei politieke onderwerpen, maar ook in de contacten met het lokale bestuur. Ze heeft een goede band met de hele regio opgebouwd. We nemen echt node, node, node afscheid van haar als voorzitter.' Mevrouw Van der Perk haalt grinnikend nog een van de laatste wapenfeiten van de vertrekkende voorzitter aan. 'Zoals overal lopen ook bij ons de gesprekken over kandidaat gemeenteraadsliden. De VVD-afdeling Renkum wilde daartoe een commissie vormen van twee wijze mannen, een vertrouwenscommissie met adviserende stem. Dita heeft toen bepleit

om geen commissie van twee wijze mannen, maar een commissie van drie met daarin één wijze vrouw te formeren.' Mevrouw Feith heeft haar zin gekregen.

Dita zal echt niet in de luwte verdwijnen. Ze blijft actief, ook als onbezoldigd ambtenaar van de burgerlijke stand. In die functie heeft zij al heel veel huwelijken gesloten. Allemaal met een heel persoonlijk woord, waar zij thuis uitvoerig voor gaat zitten. En de Organisatie hoeft echt niet te vrezen dat Dita in de toekomst er niet meer bij zal zijn, maar dan wél als gewoon lid. 'Het wordt tijd voor een nieuwe voorzitter, maar ik ga met bloedend hart weg,' zegt zij. 'Ik heb evenwel het volste vertrouwen in mijn opvolgster.'

MINISTER JORRITSMA NEEMT WATERSCHAPS-ENQUETE IN ONTVANGST

door Andreas W. Dijk, adjunct-secretaris VVD-Bestuurdersvereniging

De Ir Lely Kring, Kring van liberale waterschapsbestuurders aangesloten bij de VVD, een onderdeel van de VVD-Bestuurdersvereniging, heeft vorig jaar een enquête onder de VVD-provincie- en -waterschapsbestuurders gehouden. Een onderzoek naar de bestuurlijke uitwerking van de in 1992 van kracht geworden Waterschapswet. Het onderzoek richtte zich in het bijzonder op het takenpakket van het waterschap, de bevoegde instantie bij wijziging van de waterschapsorganisatie, de trits belang-betaling-zeggenschap in relatie tot bestuurlijke organisatie, verkiezingen, participa-

tie vrouwen in het waterschapsbestuur en de wenselijkheid van een VVD-verkiezingsprogramma-leidraad. Het onderzoeksresultaat werd op 12 februari jl. door een delegatie van de Ir Lely Kring onder leiding van voorzitter Everhardus Togtema aangeboden aan de minister van Verkeer en Waterstaat Annemarie Jorritsma. Enkele onderzoeksconclusies waren:

- met het huidige takenpakket kunnen de waterschappen goed functioneren;
- het beheer over het ondiepe grondwater moet aan het waterschap worden toegewezen; het beheer over het diepe grondwater dient bij de provinciale besturen te blijven;
- de provinciale besturen moeten het primaat houden over de vormgeving van het waterschapsbestel;
- de trits belang-betaling-zeggenschap staat niet ter discussie;
- het personenstelsel wordt ervaren als een zwakke schakel in het kiessysteem;
- een grotere participatie van de vrouwen in het waterschapsbestuur is gewenst.

In haar dankwoord gaf Annemarie Jorritsma aan dat zij met de Unie van Waterschappen wil overleggen over de mogelijkheden om het aantal vrouwen in waterschapsbesturen te laten toenemen. Ook voelde zij er wel wat voor om de nu nog gespreide verkiezingen op een dag of binnen een beperkte periode te laten plaatsvinden.

De enquête inclusief resultaten, aanbevelingen en commentaren, is verkrijgbaar door overmaking van f 12,50 op Postbankrekeningnummer 1687886 t.n.v. Penningmeester Vereniging van Staten en Raadsleden van de VVD te 's-Gravenhage o.v.v. "enquête Ir Lely Kring".

Dita Feith-de Graaff

Leden van het eerste uur

De telefoon van Amsterdam

door Michiel Krom, foto: Frank Fahrner

'Het partijbelang gaat bij mij voor persoonlijk belang. Het grapje gaat hier in Amsterdam dat ik met de VVD getrouwd ben. Dat valt wel mee. Ik heb met de partij een sterke band. Ik was jarenlang directiesecretaresse en dan krijg je te maken met de politiek. Bij mijn laatste werkgever, Ballast Nedam, zag ik regelmatig dat het bedrijf te maken had met de gemeentelijke en soms ook met de landelijke politiek. Ik ben mij toen steeds meer voor de politiek gaan interesseren. En nu ben ik al jaren actief voor de VVD.'

An het woord is Henny van Kerkum (met toestemming, leeftijd: 71 jaar). Dat zij meer dan een actief lid is in Amsterdam, merk je direct als je haar belt: 'Met de VVD, Henny van Kerkum.' Later blijkt dat ze de telefoon beheert voor de kamercentrale Amsterdam. Gemiddeld krijgt ze 150 telefoontjes per maand. En in verkiezingsstijd - ze houdt het allemaal in een schriftje bij - loopt dit op tot 460 telefoontjes. Bij haar thuis lijkt het wel of je een dependance van het landelijk bureau betreedt. Los van de ruime aanwezigheid van VVD-stickers en ander promotiemateriaal, is een kamer van haar flat in Amsterdam Osdorp volledig ingericht als VVD-kantoor. Van daaruit regelt ze gevraagd en ongevraagd van alles voor de VVD in de wijkraad Osdorp en voor de kc-Amsterdam.

'Jaren geleden werd het eigen VVD-kantoor in Amsterdam opgeheven. Het telefoonnummer bleef behouden. Via een antwoordapparaat moest de secretaris van de kamercentrale alle gesprekken afluisteren. Daar kwam weinig van terecht. Uiteindelijk is mij gevraagd het telefoonnummer te beheren. Ik zei meteen ja. Ik had geen baan meer en ben niet het type om stil te gaan zitten. Mij is ook gevraagd regelmatig een uitvoerig telefoongidsje te maken van actieve VVD'ers in Amsterdam. Dat doe ik er graag bij. Verder ben ik actief in de deelraad en help ik bij het organiseren van VVD-activiteiten. Ik bezoek altijd trouw VVD-bijeenkomsten en help dan met alles dat nodig is. Als er bijvoorbeeld voor mij onbekende mensen komen naar Libertijn (Amsterdams politiek café, red.) ga ik op ze af en maak een praatje. Het is belangrijk dat wij mensen goed opvangen.'

Perfectionist

'Ik ben een echte regelnichter. Ik wil alles regelen. In een getuigschrift, na beëindigen van een van mijn banen, staat: "Zij dacht vooruit en was daarom de directie tot grote steun." De ervaring die ik opdeed als secretaresse juridische zaken komt mij nog steeds van pas. Toen wij in Amsterdam bijvoorbeeld wijkafdelingen kregen moesten wij dat reglementair

vastleggen. Dat moet je goed regelen. Ook hoe je eventueel dergelijke afdelingen ooit weer moet opheffen. Ik ben bij dat soort zaken heel precies. Misschien wel een verschrikkelijk vervelende perfectionist. Ik heb dat ook als ik de krant lees. Fouten streep ik met pen aan. Zo streng ben ik overigens ook voor mijzelf. Ik verlang daarbij van anderen wel eens hetzelfde. Dat moet ik niet doen, want dat kan natuurlijk niet.'

'Die telefoon is echt heel leuk om te beheren. Mensen bellen over van alles op. VVD-stemmers die zich willen aanmelden als lid, adhesiebetuigingen, maar ook mensen die ons uitschelden. Omdat de telefoonlijn een gecombineerde privé en VVD lijn is, schakel ik hem nooit uit. Mensen bellen op de gekste tijden. Een aardige anekdote is dat ik een keer op een avond naar de Amsterdamse televisiezender AT5 zat te kijken en daar een partijgenoot onderuit ging. Heel vervelend. De uitzending was nog niet afgelopen of daar ging de telefoon al. Een man begon enorm te razen en te schelden. Het hield maar niet op. Toen hij eindelijk klaar was met zijn opmerkingen zei ik: "Zo hebt u nu voldoende stoom afgeblazen." Het was even stil waarna hij zei: "Bent u live?" Hij dacht dat ie een antwoordapparaat had vol gesproken.'

Meer warmte

'Je hebt meestal heel leuke gesprekken met mensen. Ook wel eens met mensen die geen lid zijn en alleen maar even willen praten. Dan bedanken ze je ook. Ik vind dergelijke gesprekken belangrijk. Het zijn vaak wel VVD-kiezers. Om goed op de hoogte te blijven luister ik de hele dag naar de radio en lees alles wat de VVD uitgeeft, van Liberaal Reveil tot VVD-Expressie. Bovendien krijg ik van een Tweede Kamerlid en enkele Kamer-medewerkers regelmatig politiek leesmateriaal.'

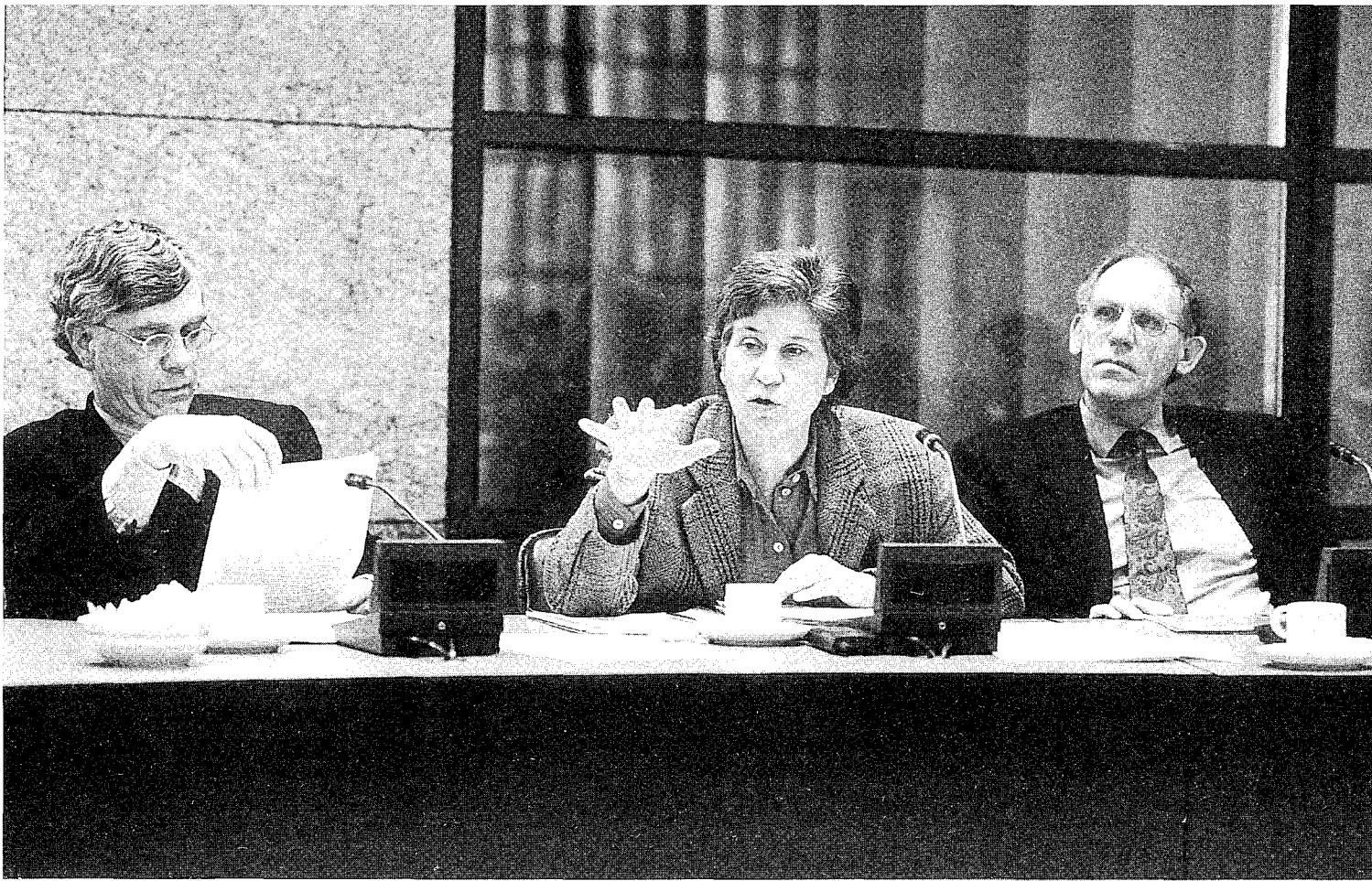
'Wat ik zeker weet is dat het liberalisme nog een hele tijd mee kan. Ik ben wel kritisch op de VVD. Het is net een huwelijk. Er zit altijd een vlekje aan je partner. Wat voor mij soms ontbreekt is warmte in de partij. Ook opkomen voor de zwakkeren in de samenleving hoort bij liberalisme.'

Henny van Kerkum

Als ik soms Kamerleden op de televisie zie vertellen over waar ze allemaal nog in willen hakken, dan denk ik: "Nee, dat kan ook wel anders." Dat kritische komt ook wel omdat ik Amsterdamse ben. Sommige PvdA'ers zouden hier zo lid van de VVD kunnen zijn. Mijn burens zijn vluchtelingen uit Irak. Die mensen zijn dolblij als ik ze de weg wijs in onze bureaucratie. Daar kun je als VVD'er niet voor weglopen. Ook bij de discussie over het minimumloon heb ik een ander mening dan ik bij de VVD vaak hoor. Voor mij zijn wij een brede volkspartij. Ik heb wel eens mensen aan de telefoon gehad, die zeiden: "Mevrouw, ik heb een uitkering. Mag ik dan lid worden van de VVD?" "Wees welkom", zeg ik dan. Ook als het gaat om het koppelen van uitkeringen aan de AOW, denk ik: ik ben zelf ook AOW'er met niet zo'n groot pensioen.'

'De ouderenpartijen vind ik onzin. Ze zijn hier in Osdorp ook actief aan het werven. Ik vergelijk ze een beetje met het paard van de schillenboer. Ze hebben oogkleppen op. Politiek gaat om veel meer dan het behartigen van een enkel belang. Wat dat betreft heb ik meer waardering voor de kleine christelijke partijen. Je hoeft het niet met ze eens te zijn. Maar ze hebben in tegenstelling tot D66 een duidelijke achterban en komen voor een breed aantal politieke onderwerpen altijd goed beslagen ten ijs. Mijn hart ligt bij de VVD. En zolang ik gezond blijf, kunnen ze mij voor alles waar ze mij voor nodig hebben inzetten. Als het voor de VVD is, dan doe ik het.'

Jan te Veldhuis, Tine van der Stroom en Hans Dijkstal

MEER VROUWEN, NIET ALLEEN EEN EIS VAN GERECHTIGHEID

door **Andreas W. Dijk**
adjunct-secretaris VVD-Bestuurdersvereniging, foto: Theo Meijer

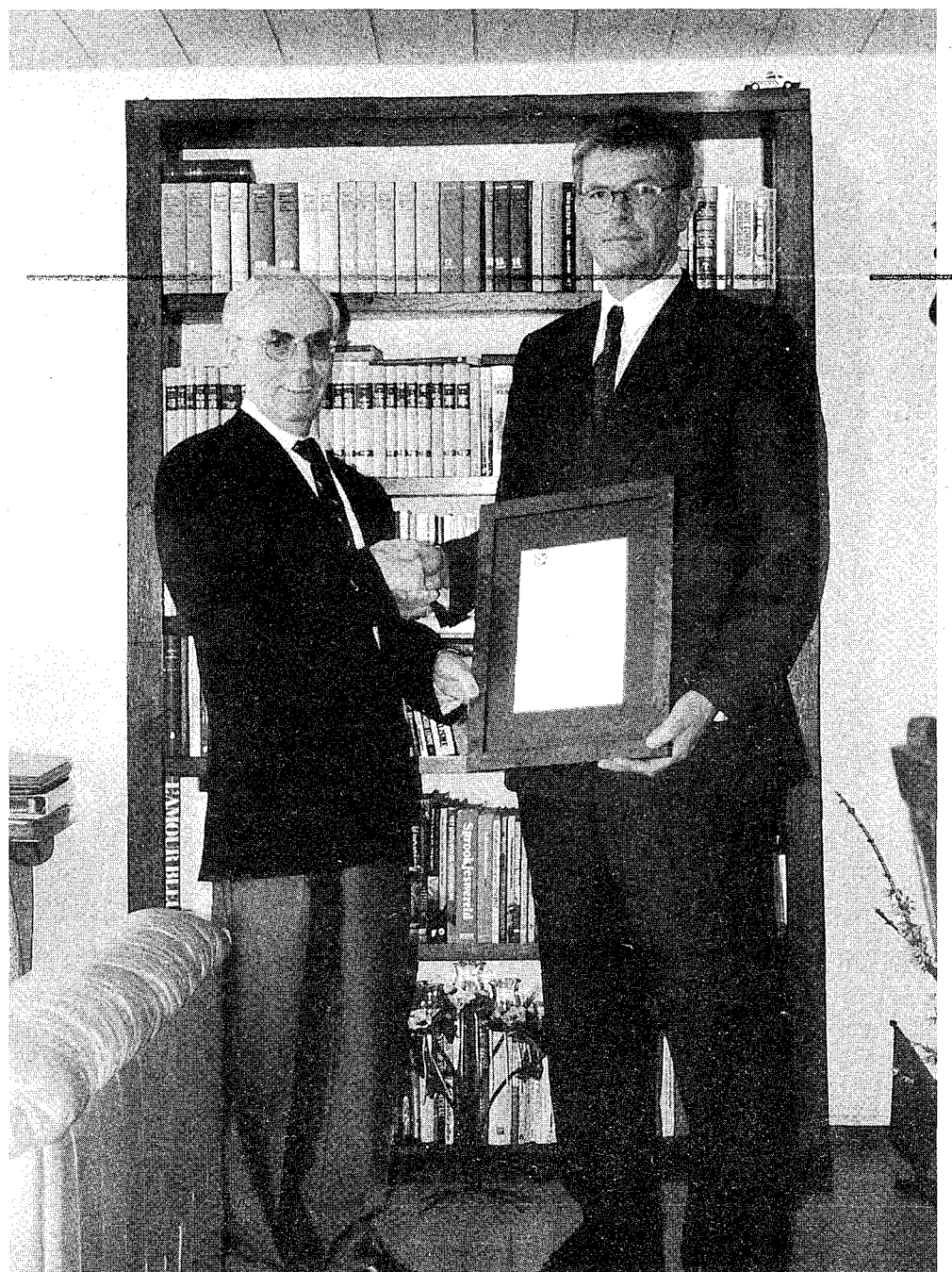
Van Wagenborg tot Serooskerke, van Anna Paulowna tot Maastricht. Uit alle windstreken trok een groot aantal VVD-vrouwen, voor het merendeel gemeente- of provinciebestuurder, op 3 februari jl. naar Den Haag. De Organisatie Vrouwen in de VVD en de VVD-Bestuurdersvereniging hadden in het Tweede-Kamergebouw een middag belegd over belemmeringen en mogelijkheden voor vrouwen om burgemeester te worden. Tine van der Stroom, voorzitter van de Organisatie Vrouwen in de VVD, toonde zich verheugd met de grote opkomst, het begin van een nieuw vrouwen netwerk. Willibrord van Beek, penningmeester van de VVD-Bestuurdersvereniging, noemde een dilemma waarmee de VVD kampt. De VVD wil meer vrouwelijke burgemeesters, maar dat moeten wel VVD-leden zijn. Gaat de keuze tussen een VVD-man en een vrouw van een andere politieke kleur, dan gaat de politiek voor de emancipatie. Rolf Haafkens, ondervoorzitter van de VVD en belast met wat tot voor kort talentmanagement heette, stelde nadrukkelijk dat de partij in al haar gelegingen moet stimuleren en activeren dat bij de verkiezingen in 1998 meer vrou-

wen moeten worden verkozen.

Minister van Binnenlandse Zaken Hans Dijkstal had het gevoel tegen de verkeerde groep te praten. "De vrouwen in deze zaal zijn al actief, hoe bereik je die andere groep?" Volgens hem is meer vrouwen in de politiek, in het openbaar bestuur niet alleen een kwestie van rechtvaardigheid maar ook van doelmatigheid. Op zoek naar kwaliteit moet je een groot reservoir mogelijke kandidaten niet uitsluiten. Dat zou ook verspilling zijn, want via onderwijs en andere opleidingen is geïnvesteerd. Het benoemen van meer vrouwen in bestuurlijke en topambtelijke functies kent als lijn werving, selectie, opleiding en benoeming. En vrouwen die je niet bereikt, kun je ook niet benoemen. Dat betekent enerzijds goede communicatie en anderzijds het kunnen putten uit geschikte kandidaten. En ook bij positieve actie geldt: geen concessies ten aanzien van kwaliteitseisen.

Tweede-Kamerlid Jan te Veldhuis wees erop dat men zich niet moet blindstaren op burgemeestersbenoemingen. Potentiële burgemeesters zijn ook voor andere functies geschikt. Als belangrijke lijn bij benoemingen noemde hij kwaliteit, meer vrouwen, het belang van burgemeesters uit heringedeelde gemeenten en een evenwichtige politieke spreiding. Laatste spreker was Liesbeth Tuijnman,

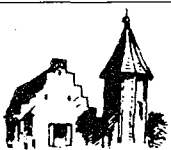
burgemeester van Papendrecht. Zij belichtte de praktijk. Het vak is mooi, maar het is keihard werken. Slechts 5% van het werk is zichtbaar. Voordat je eraan begint, moet je al een boel bestuurlijke ervaring hebben. Volgens haar is het voor beginnende burgemeesters nuttig steun te zoeken bij een mentorachtige figuur. Ook tijdens de vragenronde werd het duidelijk: meer vrouwen benoemen, betekent dat meer vrouwen actief moeten worden en dat de basis moet worden verbreed. Gelet op de tijd die het in het algemeen kost ervaring op te doen om voor een zware politiek-bestuurlijke functie in aanmerking te komen, is het absoluut noodzakelijk dat meer jonge vrouwen lid, en dan actief lid worden.

Artie van Hulst, voorzitter van de kamercentrale Den Bosch, heeft aan het VVD-Tweede-Kamerlid Broos van Erp de oorkonde overhandigd behorende bij de benoeming tot 'Lid van Verdienste' van de kamercentrale. Broos, die zwaar ziek is, heeft zich altijd intens en buitengewoon positief ingezet voor de VVD. Door zijn optreden heeft hij velen er toe bewogen lid te worden van de partij. Hij heeft veel mensen gestimuleerd actief deel te nemen aan de liberale politiek.

SPECIALITEITEN RESTAURANT

„Het Kasteel van Rhoon” b.v.

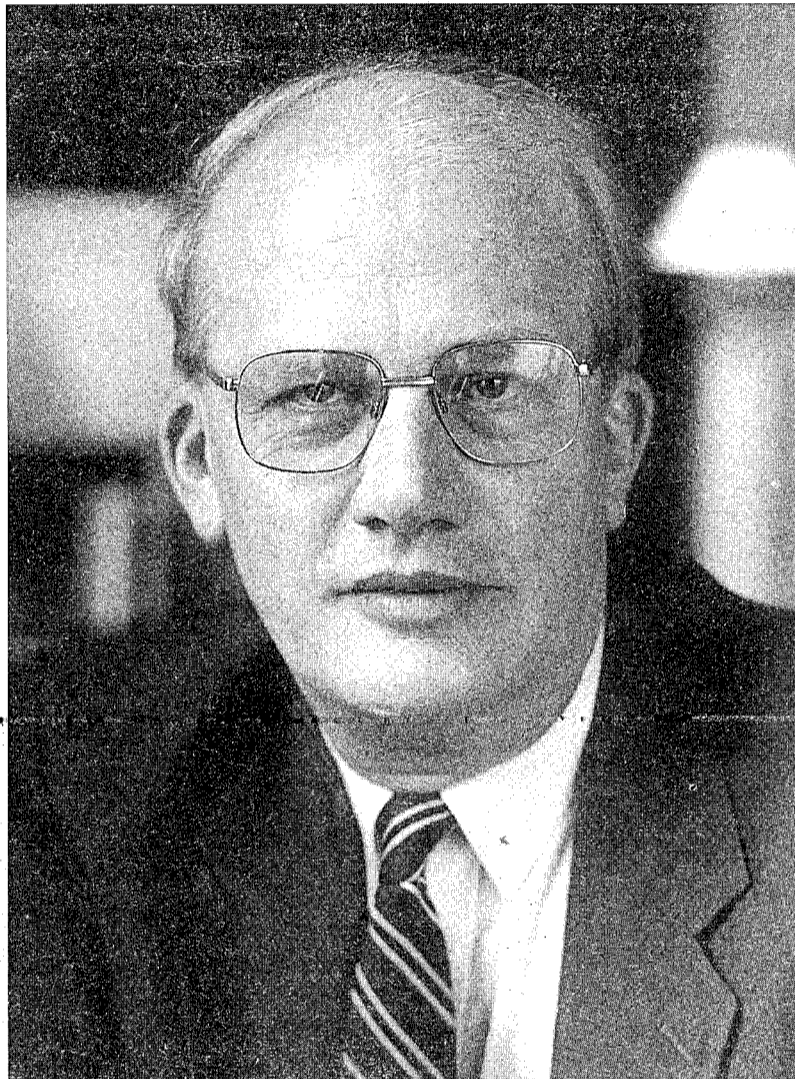

Tevens zalen voor recepties, diners en vergaderingen.

S.G. Abel Dorpsdijk 63, 3161 KD Rhoon, 010-5018896 / 5018884 / 5018488

Landbouw achilleshiel van Europese democratie

door Jan Mulder, VVD-Europarlementariër

Jan Mulder, VVD-lid Europees Parlement

Vanaf het ontstaan van de Europese Gemeenschap maakt de Europese landbouwpolitiek een prominent onderdeel uit van het Europees beleid. Het was het eerste beleidsterrein waarvoor gemeenschappelijke doelstellingen zijn geformuleerd en waarvoor een volledige interne markt tot stand kwam. Aanvankelijk ging 90 procent van de Europese begroting naar de landbouwsector. Dit aandeel is inmiddels aanzienlijk gedaald en bedraagt in 1997 circa 48 procent.

Hoewel de landbouwcommissie in het Europees Parlement, te vergelijken met de vaste Commissie van Landbouw in de Tweede Kamer, één van de grootste commissies is, zijn de bevoegdheden van het Europees Parlement op landbouwgebied beperkt. Het heeft slechts een adviserende bevoegdheid. Het advies van het Europees Parlement is echter wel een vereiste voor besluitvorming in de Raad van Ministers. Zolang er geen advies ligt van het Parlement, kan de Raad van Ministers dus geen

besluit nemen. Zo nu en dan wordt deze negatieve macht door het Parlement uitgeoefend. Vorig jaar zomer bijvoorbeeld stelde de Europese Commissie voor de kosten van de BSE-crisis te financieren uit de akkerbouwpremies. De landbouwcommissie was het daar in overgrote meerderheid mee oneens en stelde daarom het advies uit totdat de Europese Commissie op andere gedachten was gekomen. Het Parlement werd hierin ondersteund door de weerstand binnen de Raad van Landbouwministers tegen dit voorstel. Het niet verlenen of uitstellen van een advies is echter een wapen dat in beperkte mate wordt gehanteerd.

Verskillende meningen

Op een indirecte wijze kan het Europees Parlement een grotere invloed op het landbouwbeleid uitoefenen. De Europese Commissie stelt immers in toenemende mate voor de landbouwsector relevante wetgeving op milieugebied voor. Op milieugebied heeft het Europees Parlement bevoegdheden die inhouden dat in samenwerking met de Raad van Ministers wetgeving vastgesteld wordt. In dit proces zijn de landbouwcommissie en de milieuc commissie binnen het Europees Parlement vaak verschillende meningen toegevoegd. De uiteindelijke stemmingen in het Parlement zijn echter lang niet altijd ten nadele van de landbouw afgelopen.

Daarnaast kan het Europees Parlement sinds het Verdrag van Maastricht enquêtecommissies instellen. De tijdelijke enquêtecommissie van het Parlement inzake BSE is een voorbeeld van toepassing van deze bevoegdheid op landbouwgebied. Omdat de uitkomsten van deze enquêtecommissies geen bindende gevolgen hebben, is de invloed van het Parlement vooral een morele. Een van de laatste mogelijkheden is aan de uitkomsten van zo'n enquête een motie van wantrouwen te verbinden. Tenslotte staat het Europees Parlement in het uiterste geval nog een ultiem machtsmiddel ter beschikking. Om zwaarwegende redenen kan het Parlement de begroting, inclusief de landbouwbegroting, in z'n geheel verwerpen. Van deze bevoegdheid heeft het Parlement in het verleden een aantal keren gebruik gemaakt, hoewel de algemene consensus is dat van deze bevoegdheid maar sporadisch gebruik moet worden gemaakt.

Werking GATT-ronde

Van groot belang voor de landbouwsector is de zeggenschap van het Europees Parlement over handelsovereenkomsten en de toetreding van nieuwe lidstaten. Het Europees Parlement moet in de mees-

te van deze gevallen, die juist de komende jaren hoogst actueel zullen zijn, zijn goedkeuring verlenen. Per 1 juli 1995 is voor de landbouwsector de GATT-ronde in werking getreden, wat inhoudt dat de traditionele bescherming van de landbouwsector in de deelnemende landen, dus ook in de Europese Unie, aanzienlijk verminderd wordt. Minder exportsubsidies, minder hoeveelheden gesubsidieerde export en vermindering van de interne steun. Bovendien moet de markttoegang voor import worden verruimd. Het is nu na ruim anderhalf jaar nog te vroeg om de resultaten precies te kunnen evalueren. De subsidies worden immers over een periode van zes jaar verminderd. Maar er zijn nu reeds duidelijke effecten in bepaalde sectoren zichtbaar (denk aan de zuivelsector): de prijzen voor de producenten zijn gedaald (deze daling geldt echter niet voor de consumentenprijzen!).

Leefbaar platteland

De liberale fractie in het Europees Parlement heeft ten aanzien van de GATT/WTO tot nu toe een voorzichtige houding aangenomen. Voordat tot verdere liberalisatie wordt overgegaan moeten de effecten van de eerste ronde min of meer duidelijk zijn. De leidraad in deze discussie is dat het platteland leefbaar moet blijven. Voor moderne bedrijven moet het mogelijk blijven het inkomen uit de markt te halen. Inkomensvoelers zijn bespreekbaar, mits deze voor langere tijd worden vastgesteld. De landbouw, en dan vooral de grondgebonden landbouw, weet dan waar ze aan toe is. Veel hangt echter af van de budgettaire mogelijkheden binnen de Europese Unie na 1999, het jaar waarin de huidige afspraken over de financiering van de Europese begroting aflopen. De voor 1998 geplande onderhandelingen over nieuwe afspraken zijn bij voorbaat al zeer beladen.

Het Europees Parlement heeft onlangs ook een eerste positie ingenomen over de toetreding van de Midden- en Oost-Europese landen tot de Europese Unie. De gevolgen van deze toetreding kunnen voor de landbouwsector inderdaad ingrijpend zijn. Indien de tien Midden- en Oost-Europese landen toetreden, nemen de bevolking en de oppervlakte van de Unie beide met circa één derde toe, de hoeveelheid bebouwbare landbouwgrond echter met 55%.

Het Europees Parlement kwam tot de conclusie dat de huidige Europese landbouwpolitiek niet als zodanig kan worden toegepast in Midden- en Oost-Europa. De producentenprijzen in de Unie zijn ongeveer het dubbele van die in Midden- en

Oost-Europa. Besteedt de consument in de Unie circa 15 procent van zijn inkomen aan voedsel, in Midden- en Oost-Europa varieert dit tussen de 30 en 60 procent. Toepassing van de Europese prijzenpolitiek in Midden- en Oost-Europa zou daarom tot onaanvaardbare sociale spanningen leiden. Hetzelfde geldt min of meer voor de inkomensvoelers die wij in de Europese Unie kennen. Een langzaam naar elkaar toegroeien van de landbouwsectoren zal noodzakelijk zijn.

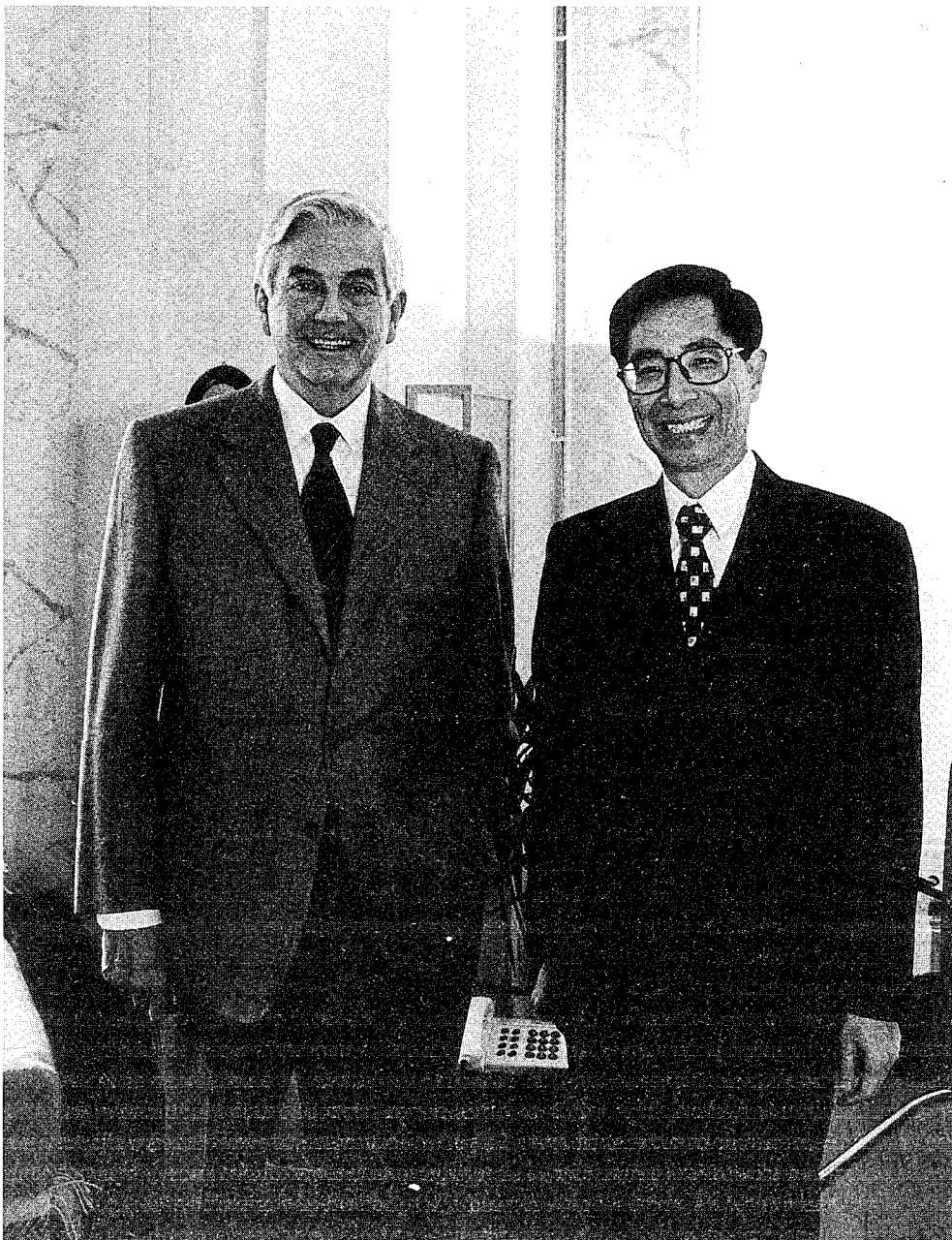
Structuurhulp

Teneinde de Midden- en Oost-Europese landbouw een impuls te geven kan wel op grote schaal structuurhulp worden verleend. De liberale fractie in het Europees Parlement heeft in dit verband gepleit voor het beschikbaar stellen van Europese fondsen die rentesubsidies en investeringsgaranties geven aan particuliere bedrijven dan wel coöperaties die in de Midden- en Oost-Europese landbouw willen investeren. Handel drijven doet men tenslotte in het belang van beide partijen en kan daarom alleen maar aangemoedigd worden.

Het is wellicht interessant om te vermelden dat de vrees van de Europese landbouwsector dat na het afsluiten van de Europa-akkoorden de handelsbalans tussen beide partners sterk in het voordeel van Midden- en Oost-Europa zou uitvallen vanwege de lage producentenprijzen aldaar tot nu toe niet is uitgekomen. De Europese Unie exporteert veel meer naar Midden- en Oost-Europa dan omgekeerd. De toekomst zal leren of dit zo zal blijven, mede gezien het enorme potentieel in Midden- en Oost-Europa.

Onbevredigend

Ongetwijfeld zullen we de komende jaren nog veel aandacht aan bovenstaande onderwerpen besteden. Vast staat dat binnen het Europees Parlement een ruime meerderheid van mening is dat de huidige bevoegdheden van het Parlement op landbouwgebied in hoge mate onbevredigend zijn. Het ontbreken van wetgevende bevoegdheid op een terrein dat bijna de helft van de Europese begroting beslaat, valt aan onze eigen kiezers en aan die van eventueel toetredende landen moeilijk uit te leggen. Hopelijk brengt het Verdrag van Amsterdam daarin verbetering.

Martin Lee ontmoet Frits Bolkestein

Martin Lee Chu-ming ontving op 8 juni vorig jaar tijdens het 47ste Liberale Internationale congres in Noordwijk de Freedom Prize. Deze maand keerde Lee vanuit Hongkong terug naar de Europese Unie om de aandacht te vestigen op de bedreigde democratie in Hongkong. Hij sprak daartoe met vele vooraanstaande politici. Op 1 juli 1997 wordt Hongkong na 150 jaar Brits bewind ingelijfd door China.

Frits Bolkestein, voorzitter van de Liberale Internationale, ontving Martin Lee op 1 februari bij zich thuis in Amsterdam voor een discussie met wetenschappers en journalisten. De gesprekken gingen uiteraard over de gevolgen van de machtsovername door China voor de vrijheid, democratie en mensenrechten in Hongkong.

(foto: Frank Fahrner)

FRITS BOLKESTEIN

Hoewel er jaarlijks ruim 100.000 banen bijkomen, blijft een grote groep mensen langdurig zonder werk. Het betreft vooral mensen met weinig of geen opleiding en met een lage arbeidsproductiviteit. Zij dreigen de aansluiting op de arbeidsmarkt definitief te verliezen. Dat is een sociale tijdbom. We zullen alles moeten doen om de explosie daarvan te voorkomen.

Reguliere banen in de marktsector hebben daarbij mijn voorkeur boven de zogenaamde 'Melkertbanen'. Het voorstel om werkgevers toe te staan mensen gedurende twee jaar onder het minimumloon te laten werken, is een stap in de goede richting. Maar

het is onvoldoende om langdurig werklozen voldoende perspectief te bieden op een betaalde baan.

Vandaar mijn voorkeur om het minimumloon te verlagen. Het probleem is immers terug te voeren op wat in de loop van de jaren aan laaggeschoold werk is weggesaneerd. De opleiding, ervaring en productiviteit van langdurig werklozen sluiten niet aan op de hoogte van het minimumloon. Dat vormt dus een belemmering bij toetreding tot de arbeidsmarkt. Terecht stelt het WRR in zijn recente rapport 'Tweedeling in perspectief' dat regelingen die ooit zijn ingevoerd met het oog op een adequate bescherming van zwakkeren, nu averechts dreigen te werken en tot uitsluiting leiden. De hoogte van het minimumloon is daar een uitstekend voorbeeld van.

Een toekomstige algemene verlaging van het minimumloon moet overigens alleen voor nieuwe toetreders tot de arbeidsmarkt gelden. Bestaande rechten blijven onaangetast. Bovendien moet er een prikkel blijven om een baan onder het minimumloon te aanvaarden. Werk moet lonen.

Vandaar mijn pleidooi om in voorkomende gevallen een toeslag tot 10 à 15% boven het sociaal minimum te geven. Deze toeslag kan of door de gemeentelijke sociale dienst worden gegeven, of in de vorm van een negatieve inkomstenbelasting. De werkloze krijgt een baan, altijd het belangrijkste middel tot sociale integratie, en de staat bespaart op de uitkering. Daar kan toch niemand tegen zijn?

Frits Bolkestein

LEERGANG GEMEENTERAAD VAN DE HAYA VAN SOMERENSTICHTING

In het kader van de Gemeenteraadsverkiezingen 1998 gaat de Leergang Gemeenteraad van de Haya van Somerenstichting wederom van start. Deze leergang is bedoeld voor zittende en aankomende Gemeenteraadsleden.

De **introductie cursus Gemeenteraad** gaat in op het werk en de taak van de Gemeenteraad en is bedoeld voor mensen die geïnteresseerd zijn in een eventueel raadslidmaatschap. Vanaf het voorjaar 1997 kunt u deze introductie cursus in uw kamercentrale volgen.

De **cursus Gemeenteraad** is bedoeld voor mensen die op de kandidatenlijst komen te staan en zich op deze manier

goed willen voorbereiden op het raadslidmaatschap. De doelstelling van deze cursus is de cursisten de instrumenten in handen te geven om als gemeenteraadslid aan het werk te gaan.

De **cursus Fractiemanagement** is een nieuwe cursus en is bedoeld voor hele fracties. In deze cursus staat het functioneren van een fractie centraal. Tevens worden de interne en externe relaties van de fractie besproken.

De **Terugkomdag Gemeenteraad** is bedoeld voor zittende raadsleden. Gedurende deze dag wordt aan de hand van een aantal artikelen gediscussieerd over onderwerpen die in de gemeente spelen.

Tevens treft u in de Leergang Gemeenteraad aan de workshop "verhouding bestuurfractie" en verschillende vaktechnische cursussen.

Voor aanvraag van de folder Leergang Gemeenteraad of voor meer informatie kunt u contact opnemen met de vormings- & scholingsfunctionaris van uw kamercentrale of met de Haya van Somerenstichting, tel nr: 070 - 361 30 10. U wordt dan te woord gestaan door Gerda Velthoen of Maaïke van Utrecht.

CURSUSSEN HAYA VAN SOMERENSTICHTING 1997

Hieronder treft u aan een overzicht van de cursussen die bij de Haya van Somerenstichting zijn aangevraagd. Voor opgave en/of meer informatie kunt u contact opnemen met de genoemde contactpersoon. Indien u vragen heeft of meer informatie wenst over Vorming & Scholing kunt u contact opnemen met de Haya van Somerenstichting, tel: 070 - 361 30 10. U wordt dan te woord gestaan door Gerda Velthoen of Kim Nihôt.

KC 'S-HERTOGENBOSCH
Mevrouw I. Kloosterman
Brouwersbos 88
5432 BE Cuijk
0485 - 32 18 15

Presentatietechniek I
4 & 5 april

workshop "Verhouding Bestuur/Fractie"
8 april

Discussietechniek I
18 & 19 april

workshop "Actief Besturen"
9 & 10 mei

Liberalisme I
14 mei

KC GELDERLAND
De heer K.M. Rajkowski
J. Bechstraat 37
6904 NX Zevenaar
0316 - 52 97 94

Presentatietechniek II
21 & 22 maart

KC ROTTERDAM
Mevrouw S. Korbee-Yildiz
Wilgensingel 184
3053 CZ Rotterdam
010 - 461 17 01

Liberalisme I
18 maart

Mediatraining
19 april

Cursus Europa
31 mei

KC DEN HAAG
De heer mr. drs. C.D.A.
Ruijgrok
Zeekant 65
2586 AD Den Haag
070 - 350 29 17

Introductie cursus Gemeenteraad
15 maart

Cursus Europa
31 mei

KC LEIDEN
Mevrouw M.E.R. de Vos
van Steenwijk
Wittenburgerweg 124
2244 CG Wassenaar
070 - 517 89 29

workshop "Actief Besturen"
14 & 15 maart

workshop "Verhouding Bestuur/Fractie"
15 maart

Presentatietechniek I
18 & 19 april

Presentatietechniek II
30 & 31 mei

Cursus Europa
31 mei

KC AMSTERDAM
De heer dr. D. Pinto
van Baerlestraat 75 I
1071 AS Amsterdam
020 - 675 10 88

workshop "Verhouding Bestuur/Fractie"
5 april

Introductie cursus Gemeenteraad
12 april

Liberalisme I
16 mei

Liberalisme II
30 & 31 mei

Liberalisme in de Praktijk
13 juni

KC DEN HELDER
De heer J. von Bönninghausen
Klokkeweid 27
1616 SH Hoogkarspel
0228 - 56 36 93
(tijdelijk waargenomen)

door:
de heer J. Petter
Prinsessenlaan 8
1616 BS Hoogkarspel
0228 - 56 25 77)

Liberalisme I
25 maart

Cursus Gemeenteraad
19 april

workshop "Actief besturen"
20 & 21 juni

OC NOORD-KENNEMERLAND:
Mevrouw C.C.M. van den Akker-Smit
Cornelis Kooijmanlaan 9
1862 GG Bergen
072 - 581 22 21

Onderhandelen
1 maart

Introductie cursus Gemeenteraad
22 maart

Cursus Gemeenteraad
8 & 15 maart

PR-training
22 maart

Introductie cursus Gemeenteraad
22 maart

Infoavond Gemeenteraad
24 maart

KC HAARLEM
Mevrouw M. Overakker
Zonnelaan 15
1217 NE Hilversum
035 - 621 36 72

workshop "Verhouding Bestuur/fractie"
22 maart

Introductie cursus Gemeenteraad
22 maart

workshop Gemeentelijke herindeling
5 april

KC ZEELAND
Mevrouw C. den Baars-Alberts
Postbus 47
4328 ZG Burgh Haamstede
0111 - 65 23 00

Centrale Bijeenkomst Leergang Besturen
1 maart

KC UTRECHT
Mevrouw C.F.M. Veenendaal - Gloude-mans
Couwenhoven 52-10
3703 ER Zeist

Workshop "Verhouding Bestuur/Fractie"
22 maart

Introductie Nieuwe Leden
3 maart
17 maart

Informatieavond Leergang Gemeenteraad
17 maart

Discussietechniek II
4 & 5 april

Training Gesprekken voeren
5 april

Introductie Nieuwe Leden
7 april

Informatieavond Leergang Gemeenteraad
15 april

Informatieavond Leergang Gemeenteraad
22 april

Presentatietechniek I
25 & 26 april

Informatieavond Leergang Gemeenteraad
19 mei

Liberalisme I
27 mei

Gemeenteraadssimulatie
31 mei

VIPP-cursus
31 mei

KC FRIESLAND
Mevrouw M. Montanus-Jongstra
Elzewal 1
9203 LR Drachten
0512 - 51 17 50

VIPP-cursus
8 maart

Public Relations
14 & 15 maart

Liberalisme I
22 maart

workshop "Verhouding Bestuur/Fractie"
12 april

Introductie cursus Gemeenteraad
19 april

KC OVERIJSEL
De heer J.P. Gebben
Hemminckmate 32
8014 LJ Zwolle
038 - 465 47 90

Liberalisme I
7 maart

Training Gesprekken voeren
8 maart

Presentatietechniek I
28 & 29 maart

Discussietechniek I
11 & 12 april

Workshop "Verhouding Bestuur/Fractie"
18 & 19 april

Liberalisme II
9 & 10 mei

KC GRONINGEN
De heer drs H.H. Dijkstra
Noorderstraat 96
9611 AM Sappemeer
0598 - 39 11 23

Liberalisme I
8 maart

workshop "Actief Besturen"
4 & 5 april

Bestuurderscursus
26 april

KC DRENTHE
De heer P.H. Sniijders
Binnenweg 1
7751 GG Dalen
0524 - 55 29 47

Introductie cursus Gemeenteraad
12 april

Discussietechniek I
6 & 7 juni

KC FLEVOLAND
De heer Chr. Kerkhof
Postbus 135
3890 AC Zeewolde
036 - 522 71 95

Presentatietechniek II
14 & 15 maart

Discussietechniek II
28 & 29 maart

Informatieavond Gemeenteraad
7 april

Workshop "Actief Besturen"
11 & 12 april

OPROEP NIEUWE INLEIDERS LEERGANG GEMEENTERAAD

Met de gemeenteraadsverkiezingen van 1998 in het vizier start de Haya van Somerenstichting de vernieuwde Leergang Gemeenteraad. Voor de Introductie cursus Gemeenteraad en de cursus Gemeenteraad is de Haya van Somerenstichting op zoek naar nieuwe inleiders. De Introductie cursus Gemeenteraad is bestemd voor VVD-leden die wel geïnteresseerd zijn in het werk van de gemeenteraad, maar nog geen gemeenteraadslid zijn. Men denkt hierbij aan afdelingsbestuurders, fractiemedewerkers, leden van de steunfracties en potentiële kandidaat-gemeenteraadsliden. In de cursus Gemeenteraad wordt het functioneren van een gemeenteraadslid en wordt de rechtspositie van de gemeenteraad in

relatie tot overige instanties uitgediept.

Gaarne zien wij uw reactie tegemoet. Met name raadsleden, wethouders en fractievoorzitters worden verzocht te reageren. Selectie vindt plaats aan de hand van motivatie, cv en eventueel een gesprek.

Anmeldingen en informatie:
Haya van Somerenstichting
t.a.v. drs Gerda Velthoen
Postbus 30836
2500 GV Den Haag
tel.: 070 - 361 30 10

BARTELS ADVOCATEN

Bartels Advocaten is een middelgroot advocatenkantoor te Utrecht. De werkzaamheden concentreren zich op cliënten met vermogensrechtelijke belangen, zowel in het bedrijfsleven als in de privé-sfeer. Specifieke aandachtsgebieden van het kantoor zijn: onroerend goedrecht, arbeidsrecht, ondernemingsrecht, huurrecht en incasso's. Een ingewerkt team van meer dan 10 advocaten en juridisch medewerkers staat voor u klaar.

Contactpersonen:

Mr D.A.N. Bartels MRE • Mr R.L. Boerman

HET HOOGELAND

Museumlaan 2 • 3581 HK Utrecht • Postbus 64 • 3500 AB Utrecht • Telefoon 31 (0)30-252 25 77 • Fax 31 (0)30-252 39 43 • E-Mail: Bartels@worldaccess.nl

BUITENLANDER MAAR GEEN BUITENSTAANDER

(VVD'ers in den vreemde)

Veel VVD'ers denken dat zij bij verhuizing naar het buitenland maar beter hun lidmaatschap kunnen opzeggen, omdat ze toch geen binding meer hebben met Nederland. Zij vergeten daarbij dat in België, Duitsland, Frankrijk en Luxemburg actieve afdelingen bestaan.

Wat doen deze zoal?

Ten eerste moet worden gezegd dat alle afdelingen in het buitenland als gewone afdelingen opereren. Zij spreken dus (al dan niet via hun kamercentrale) mee over het verkiezingsprogramma en de kandidaatstelling voor zowel de Tweede en Eerste Kamer als voor het Europees Parlement, alsmede over bestuurlijke zaken binnen onze partij.

De buitenlandafdelingen hebben zich in de afgelopen jaren met name ingezet voor het vergemakkelijken van het uitoefenen van het stemrecht voor in het buitenland wonende Nederlanders, helaas tot nu toe met beperkt succes. De VVD neemt daarbij als grootste Nederlandse partij in het buitenland het voortouw.

Voorts bieden de VVD-afdelingen een goede gelegenheid om Nederlanders die in de liberale politiek zijn geïnteresseerd te blijven ontmoeten. Zo zijn in België verschillende kamerleden en bewindspersonen te gast geweest. Voor diegenen onder u die regelmatig in Brussel zijn, is iedere eerste dinsdag van de maand een liberale borrel in Kitty O'Shea (hoek Karel de Grotelaan/Stevinstraat) vanaf 18.00 uur. Kom eens binnen als u toch op bezoek bent.

Het lidmaatschap van de VVD voor u die in het buitenland woont of daar naar toe verhuisd is goed voor u en voor de VVD. Onze partij kan alle leden goed gebruiken, waar zij ook wonen. Zoals u kunt zien biedt de VVD u in het buitenland de mogelijkheid om sociaal en politiek deel uit te blijven maken van de partij die Nederland voorbereidt op de volgende eeuw.

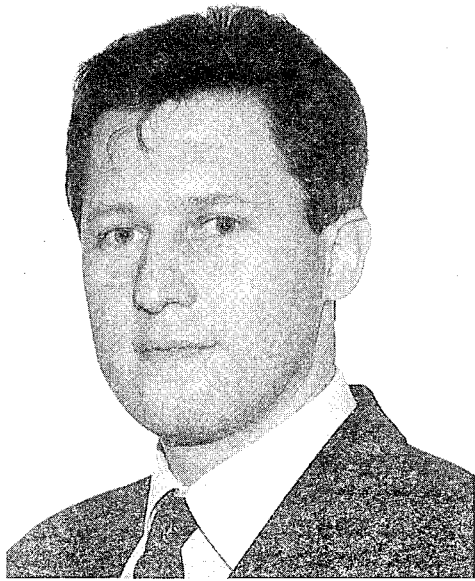
Eddy Hartog, voorzitter Brussel.

Ondercentrale België:
Voorzitter: de heer dr. E.W. Hartog
Vorstlaan 144, bus 25
B 1160 Brussel

Secretaris: de heer W. Piek
Ketelberg 11, bus 16
B 1150 Brussel

Ondercentrale Duitsland:
Voorzitter: de heer mr. R.B.H. Th. van Broeckhuysen
Napo 881 21-13
3509 VH Utrecht

Secretaris: de heer A.P. Huis
Eibenweg 15 A
D 27404 Zeven
Duitsland

Eddy Hartog, voorzitter Brussel

Ondercentrale Luxemburg:
Voorzitter: de heer W. Laarhoven
Rue de Reckenthal
LUX 2410 Luxemburg

Secretaris: de heer drs. A.N. van der Looff
Rue de la Paix 7
7244 Bereldange
Luxemburg

Afdeling Antwerpen:
Voorzitter: de heer mr. H.A. van Walt Meijer
Eburonenlei 12
B 2900 Schoten
België

Secretaris: mevrouw J.M.C.A. Wijnants-Spee
Churchillaan 787
B 2900 Schoten
België

50STE JAARLIJKE ALGEMENE VERGADERING

23 en 24 mei 1997, Maaspoort te Venlo

(beknpte agenda. Alle aanvangstijden onder voorbehoud van wijziging)

**23 MEI 1997, VRIJDAGMIDDAG
AANVANG OM 15.00 UUR**

Opening door de voorzitter, drs. W.K. Hoekzema

Algemene huishoudelijke agendapunten:

- Rekening en verantwoording van het hoofdbestuur over 1996, alsmede het gevoerde beleid van het hoofdbestuur in 1996 (jaarverslag)
- Verslag van de financiële commissie
- Vaststelling van het beleidsplan/begroting 1997 en de meerjarenbegroting 1997-2000 van het hoofdbestuur
- Benoeming van een commissie van drie leden (financiële commissie)

Huishoudelijke voorstellen van het hoofdbestuur

- 16.00 uur: Behandeling van het voorstel tot wijziging van de statuten
- Behandeling van het voorstel tot wijziging van het huishoudelijk reglement

Avondpauze van 17.30 - 19.00 uur

Avondprogramma:

Herdenking overleden vooraanstaande VVD-leden
Redevoering door drs. W.K. Hoekzema, partijvoorzitter
Redevoering door mr. drs. F. Bolkestein, fractievoorzitter Tweede Kamer
Bespreking van het rapport "Vrij en Verantwoordelijk"

24 MEI 1997, ZATERDAG

AANVANG 9.30 UUR:

Huishoudelijke voorstellen van centrales en afdelingen

- Voorstel afdeling De Bilt/Bilthoven
- Voorstel afdeling Den Haag
- Voorstel afdeling Hilversum

Huishoudelijke voorstellen van het hoofdbestuur (9.45 uur)

- Modernisering van het contributiestelsel
- Financiële acties
- Vaststelling door de algemene vergadering van het aantal leden van het hoofdbestuur
- Verkiezing van een aantal leden van het hoofdbestuur
- Rondvraag

Beleid van de fracties (11.30 uur)

- Bespreking van het beleid van de Tweede-Kamerfractie, Eerste-Kamerfractie en het beleid van de VVD-leden in het Europees Parlement

• Sluiting

(wijzigingen voorbehouden. De complete agenda kan door individuele leden gratis worden opgevraagd bij het algemeen secretariaat, tel: 070 - 361 30 61)

PARTIJRAADS-VERGADERING

(voorlopige agenda)

zaterdag 5 april 1997
Congrescentrum De Reehorst,
Bennekomseweg 24 te Ede
Aanvang: 10.30 uur

Tijdens deze partijraadsvergadering zal onder leiding van voorzitter drs. W.K. Hoekzema worden gediscussieerd over het liberaal ouderenbeleid. De fractievoorzitter van de Tweede Kamer, mr. drs. F. Bolkestein, zal deze bijeenkomst met een speech afsluiten.

Wilt u zich i.v.m. de catering voor 21 maart opgeven voor de lunch bij Elisabeth Gans 070 361 30 31.

DE TWEDE KAMERFRACTIE NODIGT U UIT!

Nieuw bezoekersprogramma start medio april

**door Frans Weisglas, secretaris
VVD-Tweede-Kamerfractie**

In 1992 nodigde de VVD-Tweede-Kamerfractie afdelingen, ondercentrales en kamercentrales uit in groepsverband naar Den Haag te komen voor een nadere kennismaking met de Tweede Kamer. Het was daarbij de bedoeling dat naast leden van de VVD ook gasten werden meegevraagd die geen lid waren van onze partij, zoals burens en familieleden. Het initiatief was zeer succesvol. Meer dan 3500 mensen werden ontvangen. Velen maakten er een 'dagje Den Haag' van en combineerden het bezoek aan de Tweede Kamer met het bezichtigen van het Mauritshuis of Madurodam. Daarom start de VVD-fractie medio april een nieuw bezoekersprogramma.

Programma:

- 10.30 uur: Start bij Plein-ingang, ontvangst door fractiemedewerker
- 11.00 uur: Bezoek aan de Burgerzaal (met meubilair uit de oude vergaderzaal). Aldaar vertoning videoband over de Tweede Kamer
- 11.15 uur: Bezoek nieuwe vergaderzaal
- 11.45 uur: Gesprek met kamerlid in VVD-fractiekamer
- 12.30 uur: Rondleiding door o.a. de oude vergaderzaal
- 13.00 uur: Einde programma.

In principe vinden de bezoeken op

woensdag of op vrijdag plaats. Op vrijdag kan men in de plenaire vergaderzaal rondlopen. Op woensdag is dat onmogelijk omdat de Kamer dan in vergadering bijeen is. Woensdag is een gewone "Kamerdag" in Den Haag, waardoor de kans groot is dat u een minister of Kamerlid tegen het lijf loopt.

Heeft uw afdeling, onder- of kamercentrale belangstelling? Neem dan contact op met het VVD-fractiesecretariaat. Sandra Boot en Petra Beijersbergen, bereikbaar op het telefoonnummer 070 - 318 30 35 maken graag een afspraak met u.

UIT DE AFDELINGSBLADEN EN DE REGIO'S

door **Reny Dijkman**

Het loopt storm met de toegezonden afdelingsbladen. In ons land wordt heel wat afgeschreven om de eigen afdelingsleden voor te lichten over de activiteiten van de VVD. We zien prachtige samenwerkingsproducten van besturen en fracties. Vele malen komt ook het gemeentelijk herindelingsleed ter sprake. Humor is een zeldzaam artikel, maar ook wij kunnen dat in Vrijheid & Democratie zelden leveren. Het zal wel niet bij onze volksaard passen. Daarom openen wij dit keer met de uitzondering op de regel uit de **VVD-Leeswijzer, Stadskanaal**.

HET GAAT GOED MET DE ECONOMIE

alleen...
*de bananenhandelaar is de pisang
 en de tabakshandelaar de sigaar.
 De bakker verdient geen droog brood meer
 en de herenmode is de das omgedaan.
 De lampenwinkeliers zien de toekomst donker in
 en de scheepvaart is de wind uit de zeilen
 genomen.
 Menig timmerman heeft het bijltje erbij neer
 gelegd,
 terwijl de kousenfabrikant er geen gat meer
 in ziet.
 Horlogemakers zouden de klok terug willen
 draaien,
 en de confectie-industrie probeert er een
 mouw aan te passen,
 terwijl men de tuinders knollen voor citroenen
 verkoopt.
 Binnenschippers zijn aan lager wal geraakt
 en chauffeurs zijn de macht over het stuur
 kwijt.
 Wielrenners kunnen niet meer rondkomen
 en badmeesters zien geen kans het hoofd
 boven water te houden.
 Bierbrouwers moeten uit een ander vaatje
 tappen
 en voor bioscoopexploitanten valt het doek.
 Kwekers zitten op zwart zaad,
 schoorsteenvegers komen op straat te staan
 en stratenmakers kunnen wel op het dak
 gaan zitten.
 De mijnbouw graaft zijn eigen graf,
 Rijnmond gaat de pijp uit,
 de NS is het spoor bijster,
 terwijl de metselaars in de put zitten
 en caféhouders het zat zijn.
 De kapper zit met de handen in het haar,
 de boer is uit het veld geslagen
 en de helderziende schemert het voor de
 ogen.
 Verder gaat het prima.
 Zou het helpen als de wapenindustrie zou
 inzien dat er geen schot meer in zat?*

Son en Breugel gaat onderzoeken of het haalbaar is met andere politieke partijen een politiek café te organiseren.

Wapenfeiten maakte een mooie samenvatting van de landelijke VVD-successen en roept de leden op voor het afdelingsblad te schrijven, zodat het een communicatiemiddel wordt voor en door de leden.

In **Regio IJssel en Vecht** wijst voorzitter Talen op de resultaten van de onderlinge goede samenwerking. Thans wordt in 15 omliggende gemeenten de noodzakelijke verkeersruut rond Zwolle besproken. Albert Holters, Overijssels statenlid,

schrijft over het project "Staten aan zet". Een op de toekomst gericht voorstel van de statenleden aan gedeputeerden. Bijvoorbeeld, moet in de toekomst meer aandacht worden besteed aan recreatie en toerisme of moeten wegen en industrieterreinen drastisch worden uitgebreid? En... "De Staten, bestaat dat instituut nog wel?" Een bezinning op de eigen rol en de toekomst: "Het gaat erom dat de Staten aan zet zijn en aan zet blijven."

Het Mededelingenblad VVD Amstelveen besteedt aandacht aan de profiel-schets van de toekomstige raadsfractie (1998 - 2002). Daarnaast publiceerde de redactie een duidelijke beschrijving van en het traject voor een liberaal toekomstperspectief met de uitnodiging aan de leden om aan die discussie deel te nemen.

De Vrijbuiterexpress, afdeling Ermelo roept leden op met ideeën te komen voor het nieuwe gemeenteraadsprogramma. Zij kunnen hun suggesties schriftelijk aan de afdelingssecretaris zenden.

De VVD-lijn van Valkenswaard staat geheel in het teken van de N96, beter bekend onder de naam Eindhoveneweg. Deze weg snijdt dwars door het hart van Valkenswaard. VVD-wethouder Verkeer, Alex van Hedel, heeft alle belanghebbende partijen bij elkaar weten te brengen. Hij is echter wel teleurgesteld dat aan de oplossing pas in 1998 daadwerkelijk kan worden begonnen. Van Hedel heeft daarover contact gezocht met de VVD-statenfractie Brabant en met Nellie Verbugt. Het VVD-Tweede-Kamerlid heeft hierover vragen gesteld aan verkeersminister Annemarie Jorritsma.

Haags VVD Nieuws. De kamercentrale en onderafdelingen zijn hyperactief. Zo werden in het Haagse alleen al in de maand februari 15 VVD-activiteiten gehouden.

De Rijswijkse Kroniek publiceert als Nieuwjaarsvoornemen om de afdeling weer gezellig te maken. De vervelende klusjes rond de campagnes werden altijd samen in een gezellige sfeer verricht. Trouwens, de Nieuwjaarsborrel was ook gezellig!

INFO, afdeling Zeist heeft een voortreffelijke rubriek onder de titel: "Mensen achter namen". Dit keer staat de 20-jarige Mellanie Denise Linde voor het voetlicht. Op haar 10de wist zij al dat ze VVD'ster zou worden.

Mellanie is nu onder meer bezig om voor de kamercentrale Utrecht een structuur op te zetten voor jongere VVD-leden, die tenslotte moet uitmonden in een Kamer Jongeren Centrale en Ondercentrale. De Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen (ANBO) krijgt ruimte in het blad om toe te lichten: Wat kan de VVD voor de ANBO betekenen?

In de **Nieuwsbrief van Etten-Leur** schrijft het VVD-fractielid M.H. van Beugel-de Wit dat langzaam maar zeker op milieugebied het realisme het lijkt te winnen van het idealisme. 'Ik bespeur steeds meer milieumoehheid, bij zowel gemeente als het bedrijfsleven... Zonder dat ze zich daarvan bewust is (was) heeft de rijksoverheid de spankracht van zowel de gemeente als het bedrijfsleven flink op de proef gesteld.' Zij besluit haar artikel met: 'Het is mooi te streven naar het beste voor ons milieu. Het beste moet ook betaalbaar en - zeker zo belangrijk - ook internationaal te verantwoorden zijn. Ik zou liever streven naar een zo groot mogelijk milieurendement tegen redelijke kosten. Of te wel: de investering in het milieu moet in redelijke verhouding staan tot het rendement ervan.'

In **Liberaal Gouda** schrijft voorzitter Lenards: 'De VVD wil niet alleen een kiesvereniging zijn, doch een partij die beleid maakt. Nog meer dan voorheen zullen we duidelijk dienen te maken dat we een partij zijn voor de gehele bevolking. Een ieder die het liberalisme een warm hart toedraagt is welkom binnen onze partij, ongeacht welke rang of stand zij of hij inneemt in de maatschappij. De VVD is als liberale partij een echte sociale partij.' Het blad geeft uitvoerige informatie over de uitvoering van het Goudse jaarplan algemene bijstandswet 1997.

De Nieuwsbrief, Waddinxveen geeft een helder beeld van hoe het Gemeentefonds jaarlijks wordt samengesteld. Doordat Waddinxveen tot de zogenaamde nadeelgemeenten behoort krijgt de gemeente te maken met een jaarlijkse korting van f 800.000,-. Dat tekort is voor een belangrijk deel opgevangen door een efficiëntere organisatie van het gemeentelijk apparaat. Het afdelingsbestuur van de VVD-Waddinxveen heeft de wens kenbaar gemaakt fietsers altijd voorrang te verlenen bij het kruisen met een auto. 'Dat is een enorme kostenbesparing van niet aan te leggen voorrangstekens, haaiantanden e.d. In de praktijk heeft de fietser altijd gelijk bij een aanrijding en moet de automobilist de schade aan de fiets c.q. de fietser betalen. Als dat zo is, geef hem dan ook altijd voorrang.' Het idee werd uitvoerig in "De Rijn en Gouwe" gepubliceerd.

Veel afdelingsbladen geven een overzicht van wat in en rond de gemeenteraad zich afspeelt. De Gemeenteraadsvergaderingen blijven het politiek speelveld dat het dichtst bij de burger ligt. **V.V. Direct van de afdeling Zutphen** vat alle beleidspunten kort samen voor er dieper op in te gaan. Zo begint de rubriek: "Van de fractie", als volgt: "Ton Garritsen doet mee met de fractie; het is nog niet zeker of de skateboardlocatie niet aan de Emmerikseweg komt maar wel aan de laan naar Eme; een

tuinvullend atelier is teveel van het goede; de Bornhof raakt geprivatiseerd; het Graaf Otto bad kan het weer een jaar proberen; en, woningbouw mogelijk hoek Heemstratraat/Spittaalderkamp."

In de stad Utrecht is het stalen van fietsen een probleem. In **Liberaal Utrecht** komt Thijs Ornstein met een analyse en een aantal praktische oplossingen. Hij bepleit voldoende gratis stallingsplaatsen... 'want zoals wij geen zak patat per maand overhadden voor Sport 7, zo hebben wij zeker geen kroket per dag over voor onze fiets...'

Het oudkamerlid voor de VVD, Reinier Braams, schrijft onder de kop 'Utrecht annexeert': 'Het annexeren van gemeenten waarvan door de geannexeerde burgers geen voordelen worden verwacht is m.i. in strijd met de huidige opvattingen over democratisch bestuur. Het levert geen bijdrage aan de verkleining van de afstand tussen bestuur en kiezers, en er komt geen betrokkenheid tussen burgers en het centrale bestuur...'

Voor hoeveel andere gemeenten en gebieden geldt dit adagium eveneens? Ter inleiding op een spreekbeurt van het VVD-Tweede-Kamerlid Henk van Hoof over het sociaal-economisch beleid van het huidige kabinet publiceerde **VVD nieuws & actualiteiten te Oss** een warming up. Leden kunnen zich voordien inlezen om een goede discussie met Van Hoof aan te gaan. Reina de Bruijn schrijft: 'Als het om zaken als sociale rechtvaardigheid gaat komt er steeds meer kritiek op de neo-liberale stroming in Nederland. De VVD wordt in deze discussies aangemerkt als de enige echte liberale partij. De VVD wordt dan vaak verantwoordelijk gesteld voor de negatieve effecten van liberalisering en individualisering. Toch staan er in beginselverklaring van de VVD zaken die sociaal zeker te rechtvaardigen zijn, als het gaat over collectieve verantwoordelijkheid, de rol van de arbeid en het recht op een menswaardig bestaan.'

Kwartalbericht (Oisterwijk-Moergestel) bericht over de gaande en komende mensen na de gemeentelijke herindeling. Zeer persoonlijk wordt van een aantal mensen afscheid genomen.

Ook in **Eijsden Liberaal** speelt de pijn van een eventuele herindeling. Eijsden heeft een referendum gehouden. De inwoners hebben zich nagenoeg unaniem uitgesproken voor een zelfstandig Eijsden. 'In navolging van onder andere Eijsden besloot ook de Provincie Limburg dat een grootschalige herindeling rondom Maastricht behoudens enkele grenscorrecties niet nodig is. De Provincie adviseerde Staatssecretaris Van de Vondervoort van Binnenlandse Zaken inmiddels te volstaan met deze grenscorrecties en niet te besluiten tot verdere herindeling rond Maastricht. Gezien eerdere uitspraken van de staatssecretaris rekent Eijsden op een goede afloop.'

Liberaal Leusden heeft tijdens de nieuwjaarsreceptie *De Liberale Klepel* uitgereikt aan Gerard Koelmans en Peter van Herp vanwege hun belangrijke bijdragen aan de verschijning van het afdelingsblad.

In De Delftse Liberaal worden alle plannen toegelicht voor de ruimtelijke ontwikkeling van Delft tot het jaar 2015. Of de stadsprovincie Haaglanden er komt, is nog steeds een open vraag. 'Enerzijds doordat men er in Den Haag (kabinet en parlement) niet zo om staat te trappelen. Anderzijds zie je ook bij sommige gemeenten binnen de Haaglanden de animo sterk afnemen. Vanuit het kabinet en parlement is nu reeds meerdere malen aangegeven dat het alternatief voor de provincie nieuwe stijl moet worden gezocht in grenscorrecties.'

Westvoorne Aktueel heeft tot zijn spijt het open fractiebestuur moeten beëindigen. De belangstelling daartoe was beperkt tot een (te) kleine groep en het kostte de fractie veel tijd en moeite. 'Bestuur en fractie zullen er alles aan doen om het unieke directe contact tussen onze politieke vertegenwoordigers en de leden te handhaven,' schrijft voorzitter Hendriks.

In de Roder Liberaal wordt aan vier leden een aantal vragen voorgelegd o.a. over het lidmaatschap van de VVD, de herindeling, de komende gemeenteraadsverkiezingen en de verwachting voor 1997. Die formule levert een boeiend verslag op.

De Vrije Rotterdammer bepleit verplaatsing van de sportclub Sparta naar de deelgemeente Prins Alexander. 'De VVD-fractie is na vele gesprekken met voor- en tegenstanders door de argumenten van het Spartabestuur en anderen overtuigd dat op de huidige locatie hun voortbestaan in gevaar komt.'

Info Echteld verschijnt na elke vergadering van de gemeenteraad. Ook hier spelen de gemeentelijke samenvoegingen een belangrijke rol. 'Het lijkt erop dat de gemeenten Buren, Lienden, Maurik zichzelf uiteindelijk gaan samenvoegen tot één nieuwe gemeente. Dat zou betekenen dat voor Echteld geen andere keuze overblijft dan een samengaan met Kesteren en Dodewaard, een optie die in de Echteldse raad unaniem de voorkeur geniet.'

Wordt vervolgd.

(Uit de afdelingsbladen tot 15 februari 1997.)

Meer dan 300 Friezen togen op maandag 10 februari 1997 naar het Theater Romein in Leeuwarden voor het optreden van "een paar apart", namelijk de voorzitter van de commissie verkiezingsprogramma, Robin Linschoten, met Emile Ratelband. Hun gespreksonderwerp was 'Communicatie: digitaal of verbaal?!'

In de pauze werd een infomarkt gehouden. De kamercentrale en het jongerenteam VVD Friesland kunnen terugkijken op een buitengewoon geslaagde spetterende bijeenkomst!

(foto Dickvanderheijde jr.)

SPREEKBEURTEN VVD-TOP

(onder voorbehoud)

10 maart - kc Dordrecht
Staatssecretaris VWS, Erica Terpstra en VVD-Tweede Kamerlid Piet Blauw
Onderwerp: algemene politiek
De Vijf Schelpen
Laan van Westmolen 117, Mijnsheer-land
Aanvang: 20.00 uur
Contactpersoon: de heer J. Lindberg, tel: 0180 - 41 60 86

13 maart - kc Den Helder, Haarlem en Amsterdam
Discussiebijeenkomst Liberalisme 21ste eeuw
De Industriële Groote Club
Dam 27, Amsterdam
Aanvang: 20.00 uur
Inlichtingen: algemeen secretariaat VVD, tel: 070 - 361 30 31

17 maart - kc Limburg
Frits Bolkestein
Onderwerp: actuele politiek
De Bonbonnière
Achter de Comedie 1, Maastricht
Aanvang: 20.00 uur
Contactpersoon: de heer A.J.M. Huijben, tel: 0475 - 48 14 85

17 maart - kc Leiden
Staatssecretaris Frank de Grave (SoZaWe)
Onderwerp: sociale zekerheid als stimulerend vangnet
Golden Tulip Plazahotel Zoetermeer
Danny Kayelaan 20, Zoetermeer
Aanvang: 19.30 uur
Contactpersoon: mevrouw C.M. de Paepe, tel: 010 - 45 01 753

21 april - kc Overijssel
Frits Bolkestein
Onderwerp: actuele politiek
Auditorium van het Dish-Hotel
Boulevard NO 1945-2, Enschede
Aanvang: 20.00 uur
Contactpersoon: de heer G. Dijkslag

TOPKADERCURSUS EUROPA

Op vrijdag 18 en zaterdag 19 april wordt door de Mr. H.R. Nordstichting in samenwerking met Vorming en Scholing van de VVD een Topkadercursus Europa georganiseerd.

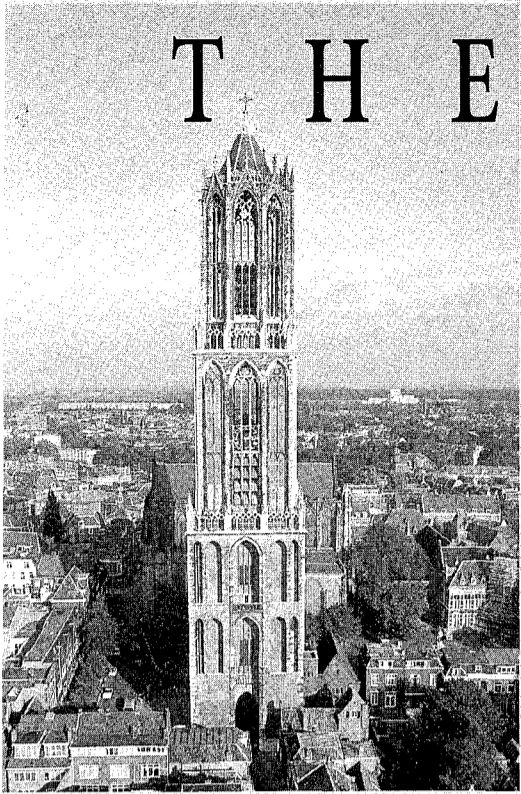
In verband met het Nederlands voorzitterschap en de komende Verdragsherziening op de Topconferentie van Amsterdam zal deze cursus aanvangen met een openbare bijeenkomst op Het Binnenhof. Daarna zullen de deelnemers de publieksvoorlichting en de programmatische uitwerking van de Europese politiek in workshops en voordrachten verder behandelen te Scheveningen. De cursus is bedoeld voor kaderleden van de VVD die deelnemen aan Eurocontact; of voor degenen die kandidaat (willen) zijn voor het Europees Parlement; leden van de partijcommissie Europese Zaken; en, naar volgorde van binnenkomst, overige belangstellenden. Eigen bijdrage voor diner, overnachting, ontbijt en lunch in het Steigenberger Kurhaus Hotel is f 50,-.

U kunt zich aanmelden bij het kantoor van de Europese fractie VVD:
Postbus 11581
2502 AN Den Haag
fax: 070 - 345 10 26
Informatie tijdens kantooruren op tel: 070 - 364 74 47

LA CLOCHE
RESTAURANT

Kloksteeg 3 Leiden Telefoon 071 5123053

T H E M A

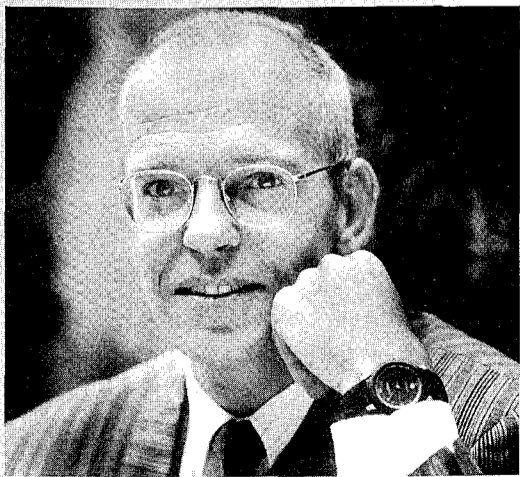
zitter van de Utrechtse gemeenteraad Jan van Zanen schrijft over de stad.

Het wel en wee in het hart van Nederland

5 Het kan dus nog wél: intensieve ledenwerving. Zie het artikel 'Ledenstijging door unieke aanpak' Op een bevolking van 6100 in Graft-De Rijp zijn 137 mensen lid van de VVD. Cees de Graaff, secretaris van de afdeling, vertelt hoe de afdeling de laatste drie jaar 60 leden wierf

6 Na 95 jaar heeft de Eerste Kamer weer een liberale voorzitter. Frits Korthals Altes ontving de voorzittershamer uit handen van een van zijn voorgangers, de CDA'er Piet Steenkamp. Door de 23-koppige VVD-Eerste-Kamerfractie werd Leendert Ginjaar gekozen tot fractievoorzitter

8 VVD-minister van Financiën Gerrit Zalm gaat beslist niet gebukt onder het juk van "zijn" financiën. Hij veranderde de begrotingssystematiek drastisch. Nu worden de financiële zaken één keer per jaar afgehandeld. 'Dan hebben wij de rest van het jaar tijd voor andere

onderwerpen. Er is rust ontstaan.' Over zijn functie: 'Ik vind het nog steeds leuk en ga iedere dag om zes uur naar huis.' Zalm worstelt nog wel met de vraag of hij zich kandidaat zal stellen voor de Tweede Kamer

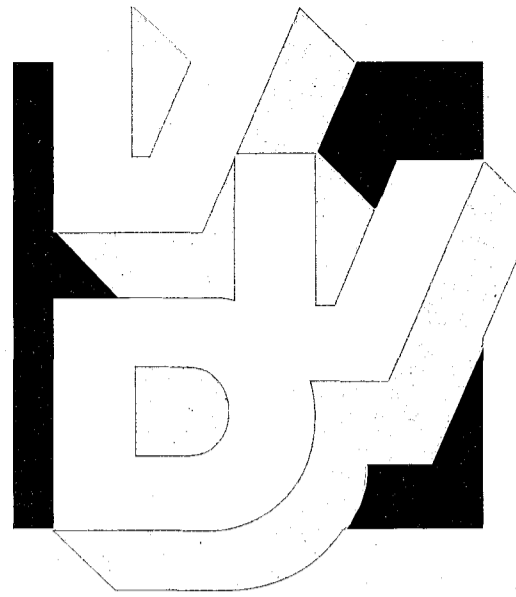
9 Nog één keer de Flora- en Faunawet. Een tegenstander en een voorstander aan het woord

11 Wat heeft dit kabinet bij zijn aantreden beloofd? En wat is waargemaakt? De VVD stond voor forse lastenverlichting. Die hebben wij ook gekregen. Het VVD-Tweede-Kamerlid Hans Hoogvorst zet alles voor u nog eens op een rij

...EN VERDER...

- De verkorte aanvullende agenda voor de jaarlijkse algemene vergadering op 23 en 24 mei in Venlo. Intekensbon voor diner en lunch!! (De volledige beschrijvingsbrief plus aanvullingen zijn gratis op te vragen bij het algemeen secretariaat 070 - 361 30 61)
- Europarlementariër Jan Mulder over de EP-enquêtes naar de runderziekte BSE en de fraude in het Europees douanevervoer
- Mogelijkheid tot aanmelding voor de JOVD-VVD-topkadercursus
- Welke jongeren doen mee aan de VVD-Government Game gemeenteraad?
- VVD-bestuur benoemt Hans van Baalen tot campagneleider

APRIL 1997

Nr. 1445

ISBN: 0166 - 8498

VRIJHEID VVD MEMORATIE

Utrecht, hart van NEDERLAND

In het hart van ons land groeit de werkgelegenheid bovengemiddeld. Utrecht, niemand kan er óm heen. Praktisch iedereen die ons land doorkruist moet door die provincie. Het Centraal Station in Utrecht-stad verwerkt jaarlijks meer passagiers dan Schiphol. De autosnelwegen worden vaak zuchtend gememoreerd vanwege de vele files. Vooral de A-2 is berucht. Utrecht-stad bouwt en breidt zich uit. Ook in de provincie zijn vele Vinex-locaties in ontwikkeling. Nieuwe groene gebieden worden zorgvuldig ontwikkeld. Ter voorbereiding op het bezoek van Frits Bolkestein vroegen wij Cees van den Oosten, gedeputeerde te Utrecht, en Jan van Zanen, vice-fractievoorzitter van de VVD in de Utrechtse Raad, om een beeld te schetsen van de ontwikkeling in respectievelijk hun provincie en stad. De artikelen vormen een prélude op de grote landelijke VVD-avond die op 2 juni in de provincie Utrecht wordt gehouden.

VVD- Gedeputeerde C.G.J. van den Oosten

Cees van den Oosten is Gedeputeerde van de provincie Utrecht. Zijn portefeuille is omvangrijk: Economische Zaken & Werkgelegenheid, Recreatie & Toerisme, maar hij heeft ook het toezicht op de financiën van de gemeenten en daarnaast is hij belast met Europese aangelegenheden.

De provincie Utrecht voert bij voortduring een actief beleid gericht op het bevorderen van de werkgelegenheid en het versterken van de economische structuur, en wil dit beleid intensiveren. De komende jaren staan de provincie, de Utrechtse gemeenten en het bedrijfsleven voor grote uitdagingen om de gunstige economische ontwikkelingen van de afgelopen jaren voort te zetten. Hierbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan de economische ontwikkeling in de Vinex-locaties (Vinex: Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra, red.). In onze provincie zijn die ontwikkelingen spectaculair. "Leidsche Rijn", de grootste Vinex-locatie van Nederland, start in 1998 en moet in 2015 gereed zijn met 30.000 woningen, 200 hectaren bedrijfsterrein en 660.000 m² bruto vloeroppervlakte aan kantoren. Maar ook de Vinex-locaties Houten-Zuid en Amersfoort Vathorst zijn locaties die maximale inzet van de betrokken overheden vragen. De inzet van de VVD daarbij zal duidelijk zijn: **kwaliteit**, wijken met toekomst - dus niet bouwen in hoge dichtheden -, wijken met groen, tijdig openbaar vervoer, maar ook goede toegankelijkheid voor de auto. Gemillimeter over parkeernormen past daarin niet.

Laten wij vooral aansluiten bij wat de mensen echt willen.

Nederlandse ondernemers vinden Utrecht aantrekkelijk als vestigingsplaats

Er is vanzelfsprekend meer dan wonen en werken. Zo wordt in het centrale deel van de provincie maar liefst 1.030 ha nieuw strategisch groen ontwikkeld, gefinancierd door rijk, provincie en gemeenten.

De centrale ligging van de provincie Utrecht en het genoemde wervende woon- en leefklimaat maakt de regio tot een aantrekkelijke vestigingsplaats voor veel bedrijven. De hoge waardering van Utrecht als vestigingslocatie blijkt ondermeer uit de regelmatig terugkerende enquêtes onder Nederlandse ondernemers (bijv. FEM-Legendijk-enquête). Cruciale factoren, complementair aan de centrale ligging, zijn de goede infrastructurele verbindingen met de mainports Schiphol en Rotterdam als ook met het Duitse achterland. Hiermee is Utrecht niet alleen als "distributieregio" gebaat, maar ook als "dienstenregio".

Ook internationaal gezien staat Utrecht als vestigingslocatie goed op de kaart. Inmiddels zijn circa 800 bedrijven in onze provincie gevestigd. Deze vestigingen bieden circa 33.000 arbeidsplaatsen (± 8% van de totale werkgelegenheid).

In de jaren 1995 - 1996 was de jaarlijkse banengroei 2,2%, inclusief de groei van het aantal parttime banen zelfs 2,8%, waardoor er medio 1996 circa 423.000 fulltime banen op de Utrechtse markt bezet waren. Deze groei is zeer gunstig en ligt boven het nationaal gemiddelde.

De werkloosheid ligt in Utrecht aanzienlijk onder het landelijk gemiddelde

Opvallend is de sterke groei van de flexibele arbeid. Dit blijkt uit de relatief forse toename met bijna 7% van het aantal (parttime)banen van minder dan 15 uur, en uit de stijging van het aantal uitzendbanen met maar liefst 20% binnen één jaar. De CBS-cijfers, gepubliceerd in 1997, geven aan dat de werkloosheid in de provincie Utrecht met 4,2% van de beroepsbevolking aanzienlijk lager ligt dan gemiddeld in Nederland (6,6%). Het aantal vestigingen nam in onze provincie met maar liefst 2,8% toe.

In een nieuw provinciaal economisch beleidsplan trekken wij het beleid voor de toekomst door.

We gaan aan de slag met ondermeer verdere versterking van de zo manifest aanwezige kennisinfrastructuur, versterking van de industriële basis, vernieuwend ruimtegebruik, verdere internationalisering, maar ook met de kansen die de verdere Europese integratie biedt.

Verkeerscongestie neemt onacceptabele vormen aan

De verkeerscongestie op het wegennet in onze provincie neemt onacceptabele vormen aan. Vooral het woon-werkverkeer staat vrijwel elke ochtend en middag op dezelfde plaatsen stil: op de A2, de A12, de A28, de Lekbrug bij Vianen en zo zijn er meer plaatsen te noemen. Deze keerzijde van onze centrale ligging is slecht voor onze provincie als woon-, verblijf- en vestigingsplaats, maar hij heeft ook een sterke doorwerking naar andere regio's. Het hart van ons land heeft immers ook veel doorgaand verkeer. De hoofdoorzaak is, los van alle maatregelen ter beperking van de mobiliteit, het dramatisch achterblijven in het verleden van tijdige investeringen in ons hoofdwegennet en hoogwaardig openbaar vervoer.

Eén voorbeeld: hoe is het toch mogelijk dat pas na de bouw van de brug bij Zaltbommel de bouw van de nieuwe brug bij Vianen op gang is gekomen? Die bouwtijd is nu nog 2 jaar en als de brug klaar is, moet de bestaande brug een jaar worden afgesloten voor groot onderhoud.

Elke ochtend en elke middag staat werkend Nederland daar stil

De files blijven dus nog circa 4 jaar...!! Elke ochtend, elke middag staat werkend Nederland daar stil. Hoezo Nederland Distributieland?

Onze minister van Verkeer & Waterstaat, Annemarie Jorritsma, heeft een fantastische inhaalslag gemaakt. Infrastructuur staat gelukkig weer hoog op de politieke agenda. Sinds lange tijd is daarvoor weer meer geld beschikbaar in plaats van minder.

Maar nog steeds ontbreken de mogelijkheden om tijdig daadwerkelijk met de voorgenomen investeringen te beginnen. De Kamers van Koophandel in de zwaar onder de verkeerscongesties lijdende Randstad hielden middels de brochure "Eindeloos touwtrekken rond de aanleg voor infrastructuur" daarover een helder betoog en staafden dat met schrijvende voorbeelden.

Door de lange procedures zijn de cijfers hopeloos verouderd

Een citaat: "Er zijn met de Tracé- en Nimbywet aanzetten gegeven voor snellere besluitvorming. Van een apar-

Doordat de autosnelwegen steeds verder dichtslibben, zoeken steeds meer automobilisten naar sluiswegen, zoals op deze provinciale weg. Ook daar staat men meestal bumper aan bumper.

te wet voor de grote infrastructurele werken is het echter niet gekomen.

De conclusie is duidelijk. De procedures duren veel te lang en als het besluitvormingsproces uiteindelijk is afgerond zijn de achterliggende cijfers vaak hopeloos verouderd of is, door inmiddels in werking getreden wetgeving, alsnog een aanvullende procedure nodig. Het is onzin te denken dat uitgebreide procedures garant staan voor een optimale belangenafweging. Hierdoor worden besluiten slechts uitgesteld en niet beslist is ook beslist," aldus de Kamers van Koophandel.

De komende tijd dient alle aandacht uit te gaan naar de feitelijke uitvoering, stroomlijning en inkorting van procedures, ook voor onze provincie.

Jan van Zanen, vice-fractievoorzitter van de VVD-gemeenteraadsfractie in Utrecht

Jan van Zanen is vice-fractievoorzitter van de VVD in de Utrechtse Gemeenteraad. Hij won onlangs de eerste prijs in een landelijke debatwedstrijd. Jan heeft verschillende boeken op zijn naam staan, zo schreef hij ondermeer de biografie van Haya van Someren-Downer.

Utrecht, bruisend centrum van Nederland

Utrecht is als centraal gelegen vierde stad van ons land een plek om trots op te zijn. Het is een stad met talloze historische monumenten, gezellige grachten (met uit de 17e eeuw), een Jaarbeurs en vele musea (denk aan het Spoorwegmuseum en het Museum van Speelklok tot Pierement). Utrecht is ook een stad van festivals (bij-

Leidse Rijn is als grootste vinexlocatie onaantastbaar

voorbeeld Oude Muziek, Spring Dance en Filmfestival) en sport. In 1998 vindt in en om stadion Galgwaard het WK Hockey voor dames en heren plaats. Utrecht biedt werkgelegenheid aan bijna 170.000 mensen, herbergt de grootste universiteit van ons land (24.000 studenten) en het grootste HBO-cluster (28.000 studenten). Het centraal station verwerkt jaarlijks meer passagiers dan Schiphol. De stad is rijk aan culturen. Van de circa 234.000 inwoners zijn er ruim 24.000 van allochtone afkomst. Tenslotte geldt de Domkerk (de bouw startte in 1254) als het herkenningspunt van Utrecht. "Zonder die mastodont geen heden, zonder de dom geen stad, zonder die spil geen wentlend firmament", schreef Marsman ooit.

Met 6 van 45 zetels is de VVD in Utrecht de grootste 'oppositie' partij in de gemeenteraad. D66 (9), Groen Links (9), PvdA (9) en CDA (6) vormen sinds de laatste verkiezingen het Utrechtse College van Burgemeester en Wethouders.

Utrecht heeft een aantal zeer ambitieuze plannen. Het kent met Leidse Rijn de grootste VINEX-locatie. Het masterplan Leidse Rijn schetst de wijze waarop Utrecht en Vleuten-De Meern de taakstelling uitwerken om in de periode tot 2005 20.000 woningen (waarvan 10.000 in Vleuten-De Meern) en in de periode 2005-2015 nog eens 10.000 woningen willen gaan realiseren. De twee gebieden zijn gescheiden door een groene zone die als centraal park in Leidse Rijn komt te liggen. Eind 1997 moet de eerste paal de grond in voor het deelgebied Langerak (860 woningen). In 1998 volgt de bouw van 1.600 woningen en in 1999 van 1.700 woningen. Daarnaast worden in Leidse Rijn een groot aantal werklocaties voorzien (660.000 m2 kantooroppervlak en 220 ha bedrijventerrein), onder meer in de polder Papendorp. Op het terrein van voorzieningen zijn in het toekomstige centrum van Leidse Rijn onder meer 40.000 m2 bruto vloeroppervlak detailhandel en 8.000 m2 bruto vloeroppervlak horeca voorzien.

Ook infrastructureel is veel nodig. Allereerst natuurlijk de integratie van de A2 (die dwars door het Utrechtse deel van Leidse Rijn loopt). Voorts vergt de aansluiting met de bestaande stad aanleg van een aantal bruggen over het Amsterdam-Rijnkanaal en goede openbaar vervoerverbindingen (waaronder Randstadspoor en Hoogwaardig Openbaar Vervoer).

face-lift voor het hart van utrecht

Een ander groot project is de voorgenomen face-lift van de omgeving van het winkelcentrum Hoog Catharijne,

het station en het Jaarbeursplein. De in het Utrecht Centrum Project (UCP) samenwerkende partners NS Vastgoed BV, Winkel Beleggingen Nederland, Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs en gemeente Utrecht hebben recentelijk een voorlopig stedenbouwkundig ontwerp gepresenteerd. De plannen voorzien onder meer in zo'n 360.000 m2 nieuwe kantoorruimte (westzijde Centraal Station en Jaarbeursplein), de bouw van 1.900 woningen, een nieuw Stationsplein, modernisering van het winkelcentrum Hoog Catharijne, een vernieuwd Muziekcentrum (aangevuld met een derde zaal) en een geheel vernieuwd openbaar vervoersstation waarin trein, bus en tram samenkomen met een overkapping van 10 voetbalvelden groot. Het vergt f 3 miljard aan investeringen en zal zo'n 20.000 arbeidsplaatsen opleveren. De VVD ziet bij beide megaprojecten onder meer de financiering, bereikbaarheid en adequate mogelijkheden tot parkeren als knelpunten. Ook het volume - en de inpasning en de fasering van de uitvoering daarvan - verdient bij voortduring aandacht.

Naast deze twee grote projecten zijn in samenwerking met de corporaties en marktpartijen wijkontwikkelingsplannen vastgesteld voor de wijken Zuilen en Hooggraven/Tolsteeg. Voor deze wijken moet dit leiden tot het wegnemen van kwaliteitsachterstanden in de woningvoorraad en woonomgeving (herontwikkeling en sloop/nieuwbouw) en het verminderen van de concentratie van maatschappelijk zwakkere bevolkingsgroepen. Voor de wijken Overvecht en Kanaleneiland worden vergelijkbare plannen voorbereid.

krachtige criminaliteitsbestrijding blijft noodzakelijk

Een recent verschenen trendrapport over integrale veiligheid laat enerzijds een aantal bemoedigende ontwikkelingen zien. De geregistreerde criminaliteit in Utrecht neemt sinds 1993 af. Het aantal misdrijven ligt inmiddels onder het niveau van 1990. Zo is het aantal woninginbraken sinds 1993 gehalveerd. Ook de veiligheidsbeleving van de Utrechtse burgers is in de periode 1993-1996 verbeterd. Anderzijds moet de VVD helaas constateren dat er voor enthousiasme nog weinig reden is en dat we er nog lang niet zijn. Zo vonden er in 1996 bijvoorbeeld 9.171 diefstallen van of vanaf een auto plaats (dat zijn er 25 per dag!) en nog steeds 3.477 woninginbraken (bijna 10 per dag). Een krachtige bestrijding van de criminaliteit is volgens de VVD onverminderd noodzakelijk.

Het feit dat Utrecht per 1 januari 1997 de artikel 12 status heeft kunnen verlaten en de schulden zijn gesaneerd dient als startpunt te worden beschouwd en niet als eindpunt. Hierbij hoort dat Utrecht een terughoudend tarievenbeleid voert, afgesproken omhoogingen realiseert, de budgetdiscipline met kracht handhaaft en het weerstandsvermogen (de algemene reserves) versterkt. Versterking van het weerstandsvermogen (nu f 100 miljoen door de verkoop van het kabelnet aan de N.V. Casema) is volgens de VVD zeer noodzakelijk. Zeker gelet op grote infrastructurele investeringsprojecten als het Hoogwaardig Openbaar Vervoer, Rail 21 (HSL-Oost naar Duitsland) en Randstadspoor. De onzekere toekomst van de stadsvernieuwing (BEleid voor de STAdsvernieuwing in de TOekomst, oftewel BELSTATO) en de grote risico's verbonden aan de eerdere genoemde twee grote projecten onderstrepen dit nog eens. De Utrechtse burgers en bedrijven moeten niet uiteindelijk met de lasten worden opgezadeld. De tarieven zijn in Utrecht al hoog zat.

Auto niet weg te denken uit utrecht-stad

Utrecht is de poort van de Randstad en een nationaal knooppunt van vervoersstromen over de weg, het spoor en het water. Dat maakt de stad tot een aantrekkelijke plaats om te wonen en te werken. Het is ook een uitstekende vestigingsplaats voor bedrijven. En dat moet vol-

Cursussen Haya van Somerenstichting

MEI T/M AUGUSTUS 1997

Hieronder treft u een overzicht aan van de cursussen die bij de Haya van Somerenstichting zijn aangevraagd. Voor opgave en/of meer informatie kunt u bellen met de genoemde contactpersoon. Indien u vragen heeft of nadere inlichtingen wenst over Vorming & Scholing kunt u contact opnemen met de Haya van Somerenstichting, tel: 070 - 361 30 10. U wordt dan te woord gestaan door Gerda Velthoen.

gens de VVD zo blijven. In en om de (binnen)stad is de bereikbaarheid over de weg een enorm probleem.

Van alle grote steden is het openbaar-vervoergebruik naar de binnenstad in Utrecht weliswaar het hoogst, maar het gebruik en het kunnen parkeren van een auto is niet weg te denken. Economische vitaliteit maakt onderdeel uit van een leefbare stad (en met de grote projecten mikken we immers op de vestiging van nieuwe bedrijvigheid!). Ook is in vergelijking met Amsterdam, Rotterdam en Den Haag reeds sprake van een sterke stijging van de mobiliteit en van de ingaande en uitgaande pendel. In de periode tot 2015 zal het aantal inwoners met bijna 45.000 toenemen en het aantal arbeidsplaatsen met ongeveer 70.000. Dat betekent dat zowel aan de westkant van Utrecht (waar Leidse Rijn komt te liggen) als aan de oostkant maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat Utrecht dichtslibt. Naast verhoging van de efficiency in het gebruik van de bestaande stedelijke infrastructuur, de toepassing van productinnovatie en telematica, hoort daar ook bij dat nieuwe verbindingen voor het noodzakelijke autoverkeer mogelijk worden gemaakt.

Wat betreft het huidige verkeersbeleid in Utrecht is de VVD allesbehalve tevreden. Het college wil een HOV-

Liberalen ontevreden over huidig verkeersbeleid

bustracé aanleggen door de binnenstad. Dit plan is zeer omstreden. De VVD vindt dat snelle aanleg van een route Om de Zuid (CS-De Uithof) op dit moment een beter alternatief is. Voorts is sinds 1 november 1996 de binnenstad onder aanvoering van de verkeerswethouder van Groen Links autoluw gemaakt. De VVD heeft zich hiertegen verzet. Het autoluw maken van de binnenstad heeft zeer nadelige effecten voor de bewoners en de ondernemers nu dit is gebeurd zonder dat eerst reële alternatieven zijn geschapen. Hierbij valt onder meer te denken aan de realisatie van voldoende parkeervoorzieningen aan de oostelijke rand van de binnenstad en van transferia aan de rand van de stad. De ongunstige effecten van het hanteren van de verkeerde volgorde worden nu reeds pijnlijk duidelijk.

Er is met andere woorden op velerlei terreinen werk aan de winkel. Met name ook voor de VVD. Tenslotte is het voor de stad Utrecht, om succes te kunnen boeken, wenselijk goed samen te werken met de omliggende gemeenten en de provincie. Ook blijft een goede samenwerking met de rijksoverheid noodzakelijk. Ik ga er daarbij overigens van uit dat de raadsverkiezingen van maart 1998 de Utrechtse VVD een zodanige versterking opleveren dat aan al deze ontwikkelingen een nog krachtiger bijdrage kan worden geleverd. Want er is veel te doen in het hart van Nederland. ■

KC 's-Hertogenbosch
Mevrouw I. Kloosterman
Brouwersbos 88
5432 BE Fghijkkyyyo°
0485 - 32 18 15

Discussietechniek I
2 & 3 mei

Liberalisme I
14 mei

Presentatietechniek I
13 & 14 juni

KC Gelderland
De heer K.M. Rajkowski
J. Bechstraat 37
6904 NX Y °
0316 - 52 97 94

Liberalisme in de praktijk
30 mei

KC Rotterdam
Mevrouw S. Korbee-Yildiz
Wilgensingel 184
3053 CZ Rotterdam
010 - 461 17 01

Cursus Europa
31 mei

Mediatraining
7 juni

Workshop verhouding bestuur-fractie
14 juni

KC Den Haag
De heer mr. drs. C.D.A. Ruijgrok
Zeekant 65
2586 AD Den Haag
070 - 350 29 17

Cursus Europa
31 mei

KC Leiden
Mevrouw M.E.R. de Vos van Steenwijk
Wittenburgerweg 124
2244 CG Wassenaar

070 - 517 89 29

Presentatietechniek I
2 & 3 mei

Liberalisme I
3 mei

Presentatietechniek II
30 & 31 mei

Cursus Europa
31 mei

Debating
14 juni

Terugkomdag gemeenteraad
30 augustus

KC Amsterdam
De heer dr. D. Pinto van Baerlestraat 75 I
1071 AS Amsterdam
020 - 675 10 88

Liberalisme I
16 mei

Liberalisme II
30 & 31 mei

Liberalisme in de Praktijk
13 juni

Mediatraining
30 augustus

KC Den Helder
tijdelijk waargenomen door: J. Petter
Prinsessenlaan 8
1616 BS Hoogkarspel
0228 - 56 25 77

Workshop "Actief besturen"
20 & 21 juni

OC Noord-Kennemerland:
Mevrouw C.C.M. van den Akker-Smit
Cornelis Kooijmanlaan 9
1862 GG Bergen
072 - 581 22 21

Presentatietechniek I
2 & 3 mei

Discussietechniek II
16 & 17 mei

KC Haarlem
Mevrouw M. Overakker
Zonnelaan 15
1217 NE Hilversum
035 - 621 36 72

Introductiecursus Gemeenteraad
17 mei

Discussietechniek II
20 & 21 juni

KC Utrecht
Mevrouw M.L. Meuwesen-Verstraaten
Dodaarslaan 142
3645 JG Vinkeveen
0297 - 26 38 25

Discussietechniek II
2 & 3 mei

Introductiecursus Gemeenteraad
17 mei

Informatie-avond Gemeenteraad
19 mei

Liberalisme I
27 mei

Gemeenteraadssimulatie
31 mei

Debating
31 mei

VIPP-cursus
7 juni

Introductiecursus Gemeenteraad
7 juni

Training Gesprekken voeren
21 juni

KC Overijssel
De heer J.P. Gebben

van der Schuerenmarke 45
8016 MB Zwolle
038 - 465 47 90

Liberalisme I
10 mei

Liberalisme II
23 & 24 mei

Presentatietechniek I
13 & 14 juni

Discussietechniek I
22 & 23 augustus

KC Drenthe
De heer P.H. Snijders
Binnenweg 1
7751 GG Dalen
0524 - 55 29 47

Discussietechniek I
6 & 7 juni

KC Tilburg
De heer G. Kocken
Palestrinastraat 13
5144 XJ Waalwijk
0416 - 33 92 47

Discussietechniek II
30 & 31 mei

Cursus Gemeenteraad
24 & 31 mei

KC Dordrecht
De heer ir. M. Groosman
Haven 22
3143 PC Maassluis
010 - 591 75 68

Europa
31 mei

Workshop verhouding bestuur-fractie
7 juni

Het algemeen secretariaat is het organisatorisch en administratief centrum van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie. Het secretariaat is gevestigd in het Thorbeckehuis te 's-Gravenhage en bestaat uit ca. 20 medewerkers die het hoofdbestuur dagelijks ondersteunen bij het voorbereiden en afhandelen van het beleid en reglementaire, organisatorische en administratieve handelingen. Het werk kenmerkt zich door de grote verscheidenheid van taken, de onregelmatige piekbelastingen (voor en tijdens verkiezingen) en de frequente contacten met de leden van de partij en de vele vrijwilligers die in en voor de VVD actief zijn.

Door vertrek van de huidige functionaris zijn wij per direct op zoek naar een:

bestuursassistent financiën (m/v)

met gevoel voor en zicht op een liberale toekomst

Functie-omschrijving

- Het geven van beleidsadviezen aan de penningmeester.
- Het voorbereiden en afhandelen van beleid.
- Het beheren en verwerken van de financiële administratie.
- Het opstellen en bewaken van de begroting.
- Het verstrekken van managementinformatie.
- Het samenstellen van de jaarrekening.
- Het verzorgen van de totale ledenadministratie/ contributie-inning.
- Het signaleren van trends en ontwikkelingen en hierop anticiperen.

Functie-eisen

- U heeft affiniteit met de liberale beginselen van de VVD.
- U heeft een opleiding op HBO-niveau.
- U heeft minimaal 5 jaar relevante werkervaring.
- U heeft kennis van financiële software.
- U heeft grote affiniteit met automatisering.
- U heeft leidinggevende capaciteiten.
- U heeft geen bezwaar om ook op ongebruikelijke tijden te werken.

Wat mag u verwachten?

- Werken in een jong team hardwerkende collega's.
- Een zelfstandige functie

waarin eigen initiatief wordt gewaardeerd.

- Een salaris in overeenstemming met de functie.
- Een psychologisch onderzoek kan deel uit maken van de procedure.

Geïnteresseerd?

De VVD laat zich in deze procedure ondersteunen door Impressive Company Services. Reageer binnen 14 dagen en stuur uw curriculum vitae voorzien van een korte brief aan:

Impressive Company Services
Van Boetzelaerlaan 12
2581 AH 's-Gravenhage
t.a.v. Robert F. Robinson
O.v.v. ref.: RFR/DZ/INT

Cees de Graaff, secretaris VVD-afdeling Graft-De Rijk

Ledenstijging door unieke aanpak

door Michiel Krom, foto: Frank Fahrner

Vrijwel alle politieke partijen hebben moeite met het behouden van hun leden. Anno 1997 is de interesse voor het lidmaatschap van een politieke partij kennelijk minder aanwezig. Over de oorzaken hiervan wordt vaak gesproken. Misschien kunnen alle deskundigen op dit gebied eerst eens contact opnemen met de heer Cees de Graaff, secretaris van de VVD-afdeling Graft-De Rijk in Noord-Holland. In Graft-De Rijk wonen 6100 mensen, waarvan er inmiddels 137 lid zijn van de VVD. De laatste drie jaar is het ledenaantal met 60 gestegen. Over het ledenwerfrecept van Graft-De Rijk en over zijn eigen persoon laten wij de heer De Graaff graag aan het woord.

Zelf ben ik lid geworden van de VVD in de periode van de koude oorlog. De directe aanleiding weet ik niet eens meer. Ik herinner mij dat ik boos was op de gemeente Oost-Zaan. Dat was zo'n gemeente met links-rodé ideeën. In die periode was ik in ieder geval nog niet actief voor de VVD. Ik heb een enerverende levensgeschiedenis. Ik diende als militair in Indonesië, was later in Nederland marechaussee, besloot daarna iets totaal anders te gaan doen en werd vertegenwoordiger van vrachtwagens. Juist omdat ik weinig van techniek wist werd ik hiervoor aangenomen. De kennis over relatiebeheer die ik daarmee opdeed komt mij nu nog steeds goed van pas. Je moet in kaart brengen waar zich mogelijke klanten bevinden, goed luisteren naar de behoefte van een klant, op een vriendelijke manier doorzetten in het wervingstraject en uiteraard een goed product aanbieden.

Niet alleen

'Laat ik voorop stellen dat ik niet alleen verantwoordelijk ben voor de ledenaanwas in Graft-De Rijk. Wij hadden een uitstekende voorzitter, Fré Harmsen, die iedereen hier goed kent. Hij was twaalf jaar wethouder en heeft veel betekend voor ons dorp. Dat is al heel belang-

rijk als het gaat om een binding met mensen. Daarnaast hebben wij een actieve PR-commissie waarin ik samenwerk met twee jonge ondernemende leden. Onze basisfilosofie is dat wij leden regelmatig van informatie voorzien en niet wachten tot verkiezingstijd. Voor onze leden beschikken wij over een informatiebulletin waarin - na verkregen toestemming van de leden - opgenomen de ledenlijst van de afdeling, de structuur van de landelijke VVD, een kort uittreksel van ons gemeenteprogramma, coalitie-afspraken, portefeuilleverdeling en een overzicht van enkele relevante nevenactiviteiten van actieve lokale VVD-leden. Daarnaast hebben wij een uitgebreider boekwerkje van het VVD-gemeenteprogramma, inclu-

sief de afspraken met coalitiepartner PvdA. Iedere nieuw lid krijgt dit pakket. Voor geïnteresseerden hebben wij nog een rapport Welzijn en een beleidsplan Toerisme. Dit beleidsplan is door een VVD-ledencommissie opgesteld en aangeboden aan het college van B&W en aan de plaatselijke VVV. Graft-De Rijk is immers een heel mooi toeristisch dorp. In het lokale blad "De Uitkomst" plaatsen wij maandelijks een advertentie in de vorm van een "open brief aan alle liberaal denkende inwoners van Graft-De Rijk". Zo publiceerden wij een soort vervolghet verhaal over onze Algemene Beschouwingen.'

Twintig namen

'Voor wat betreft de ledenwerving moet ik eerlijk zeggen dat wij door de kleinschaligheid van ons dorp misschien makkelijker dan elders kunnen inschatten wie bij de laatste verkiezingen op de VVD heeft gestemd. Als bestuur gaan wij bij iedere ledenvergadering een gedeelte van het telefoonboek na en noteren dan twintig namen. Vervolgens stuur ik dan als secretaris een vriendelijke brief en uitnodiging voor de ledenvergadering naar deze mensen. Enkele personen reageren daar dan meestal wel op door de vergadering te bezoeken, waarna het doorgaans weinig moeite kost ze over te halen lid te worden. Dat lukt vooral tijdens het "navergaderen". Ik moet daar wel bij vermelden dat wij met uitzondering van de zomerperiode elke zes weken een ledenvergadering uitschrijven. Gemiddeld bezoeken 37 leden plus enkele 'aspirantleden' deze bijeenkomsten. Onze vier fractieleiden inclusief wethouder zijn altijd aanwezig en geven een kort verslag van wat de afgelopen weken is gebeurd en welk plannen in behandeling komen. Daarover wordt gediscussieerd. Ook luisteren zij naar de meningen van de aanwezigen en beantwoorden eventuele vragen. Naast de officiële vergadering praten wij bijna altijd nog lang informeel verder. Juist dan komen de meest interessante gesprekken los met bestuur en fractieleiden.'

Vreemde mensen bellen

'Overigens is dit nog niet alles. Want wat gebeurt er met mensen die niet reageren? Die laten wij uiteraard niet zwemmen. Wij bellen ze allemaal op. De antwoorden wisselen sterk, zoals: "sorry, maar ik ben van een andere partij"; "sorry, maar ik ben niet geïnteresseerd in politiek"; "hoe haal je het in je hoofd om mij een uitnodiging te sturen" enzovoort. Die mensen bedanken wij dan vriendelijk voor hun reactie en wij beëindigen het gesprek. Een flink gedeelte reageert, waarschijnlijk door de voorselectie, best positief. Dan komen er antwoorden als: "geen tijd" of "ik stem wel op de VVD". Deze mensen vragen wij toch of zij voor de eerstvolgende vergadering weer een uitnodiging willen hebben. Vaak reageren zij dan positief. Vervolgens blijven wij deze mensen convocaties sturen en bellen hen regelmatig op, desnoods een jaar lang. Alle gesprekken noteer ik in een uitvoerige lijst. Als ik er ooit mee ophoud, ik ben immers ook al weer 70 jaar oud, kan elke opvolger zo nalezen wie je nooit meer moet benaderen. Maar je kunt ook zien hoe vaak sommige personen al zijn aangeschreven en nagebeld. Kijk maar deze meneer is eerst drie keer nagebeld en daarna lid geworden.'

Gerichte acties

'Verder houden wij gerichte acties. Ik leer daarbij best veel van de informatie die ik opdoe tijdens de cursussen van de Haya van Somerenstichting. Vooral van medecursisten kun je veel leren. Een gerichte actie was een brief aan 100 adressen waarvan de partners nog geen lid waren. Daar is op zich weinig uitgekomen moet ik zeggen, maar toch weer een paar nieuwe leden. Wij blijven actief in Graft-De Rijk.' ■

**Wij publiceren een soort
vervolghet verhaal over onze
algemene beschouwingen**

Frits Korthals Altes voorzitter van de Eerste Kamer

Door Johan Hommes, foto: Theo Meijer

Op 11 maart jl. is mr. Frits Korthals Altes gekozen tot voorzitter van de Eerste Kamer. Korthals Altes is daarmee de eerste liberale Kamervoorzitter geworden in 95 jaar. In 1902 overleed de laatste liberale Kamervoorzitter en sinds die tijd is het voorzitterschap afwisselend in handen geweest van sociaal-democraten en christen-democraten. Korthals Altes heeft een lange staat van dienst. Hij was onder meer algemeen secretaris, partijvoorzitter, minister van Justitie in het eerste en tweede kabinet-Lubbers, lid van de Tweede Kamer en laatstelijk fractievoorzitter in de Eerste Kamer.

Korthals Altes is zeer verheugd over zijn nieuwe functie. 'Het is een boeiende functie, waarbij het belangrijkste is dat de Kamervergaderingen goed verlopen. Dat betekent een goede voorbereiding en een goede timing. Het is van groot belang om een zo goed mogelijk relatie te hebben met de diensten van de Kamer. Die leveren immers een belangrijke bijdrage aan een goed verloop van de werkzaamheden. Het bedrijf is weliswaar klein, maar alles speelt zich af op de dinsdag en dat zorgt voor piekbelasting.'

Politiek pimaat

De Eerste Kamer speelt een specifieke rol in het Nederlands staatsbestel. Zij kan wetsvoorstellen van de Tweede Kamer alleen aannemen of verwerpen, maar geen veranderingen daarin aanbrengen, zoals de Tweede Kamer dat wel kan. Volgens Korthals Altes is het duidelijk dat het politiek pimaat ligt bij de Tweede Kamer. 'In de Eerste Kamer vindt een kwalitatieve controle plaats, toetsing aan de beginselen van de rechtsstaat en de Grondwet. Natuurlijk gebeurt dat vanuit een politieke achtergrond, maar je kijkt ook naar zaken als uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van wetgeving. Je ziet dat deze aandacht ook leidt tot verbeteringen, bijvoorbeeld door het verschijnen van novelles.

Uitgangspunt is en blijft dat de politieke toetsing heeft plaatsgevonden in de Tweede Kamer. In beginsel wordt een wetsvoorstel dan ook aangenomen. De Eerste Kamer is er niet voor om het werk van de Tweede Kamer zon-

der meer over te doen. Ook is deze Kamer er niet voor om wetsvoorstellen die de Tweede Kamer zijn gepasseerd nog maar eens te gaan verwerpen. Dat moet een hoge uitzondering blijven. De discussie in de Eerste Kamer moet gaan om verbeteringen bij de uitvoering, verduidelijking van bedoelingen en wensen voor toekomstige wetgeving, en niet om veto's. Ik beoordeel het huidige functioneren van de Kamer in dat licht als voldoende en bevredigend.

Wel komt het steeds vaker voor dat de Eerste Kamer een functie vervult als vangnet, als laatste instantie waar de samenleving haar invloed uitoefent. Ik kan dat niet goed verklaren, maar het gebeurt. De vermoedelijke verklaring is dat de samenleving ondanks de zorgvuldige procedure in de Tweede Kamer soms overrompeld lijkt door een nieuwe wettelijke regeling en dan toevlucht zoekt bij de Eerste Kamer.'

Geen terugzendingrecht

Er is veel geschreven over de noodzaak van een conflictregeling tussen beide Kamers. Vooral de mogelijkheid om wetsvoorstellen terug te zenden naar de Tweede Kamer heeft daarbij veel aandacht gekregen. Korthals Altes heeft geen behoefte aan een dergelijke regeling. 'Er heeft zich immers sinds 1814 nooit een conflict voorgedaan van zodanige aard dat de praktijk om een conflictregeling vraagt. Zolang het politieke pimaat bij de Tweede Kamer ligt en door de Eerste Kamer wordt erkend, acht ik de kans op zo'n conflict miniem. Op het moment dat er een conflictregeling zou zijn roept die de conflicten op. Ik voorzie dat een terugzendingrecht van de Eerste Kamer zal leiden tot veel problemen en tot een uiteindelijke uitholling van de positie van de Kamer. Ook in het geval dat de Kamer het laatste woord zou behouden. Als de Tweede Kamer na terugzending bij haar standpunt blijft, zal de Eerste Kamer in de praktijk niet veel anders kunnen doen dan het pimaat van de Tweede Kamer erkennen. Dat is dus minder dan de Eerste Kamer nu heeft. Het huidige systeem waarbij de Eerste Kamer met grote terughoudendheid gebruik maakt van haar verwerpingsrecht is beter. Ik ben er niet voor om de fundamenteën van het tweekamerstelsel aan te tasten en dat gebeurt bij de invoering van een terugzendingrecht.'

Terug naar het oude kiesstelsel

Korthals Altes heeft zich kort geleden uitgesproken voor een wijziging van het kiesstelsel voor de Eerste Kamer, zodat wordt teruggekeerd naar de situatie van vóór 1983. Toen werd de Kamer iedere drie jaar voor de helft vernieuwd. 'Dat heeft het voordeel van geleidelijke doorwerking van grote politieke schokken. De continuïteit van de Kamer is ook beter gewaarborgd en de vraag of de Eerste Kamer op sommige momenten niet een betere legitimatie heeft dan de Tweede Kamer zal niet meer worden gesteld.'

Om alle verkiezingen op één dag te houden vindt Korthals Altes geen goede gedachte. 'Dat kent een praktisch bezwaar. De stembureaus zullen zwaar belast zijn en er heel lang over doen om de uitslag vast te stellen. Alleen bij elektronisch stemmen doet dit bezwaar zich niet voor, maar deze wijze van stemmen is nog niet algemeen ingevoerd. Daarnaast zal bij gecombineerde verkiezingen de gemeentelijke en provinciale politiek nog meer aan belang inboeten,' aldus Korthals Altes.

Als de VVD volgend jaar bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer als grootste partij uit de bus zou komen, hoopt Korthals Altes dat het voorzitterschap van die Kamer in handen van de VVD zal komen. 'Mocht dit zo zijn dan kom ik op deze stoel na 1999 niet terug, want het is niet gebruikelijk dat het voorzitterschap van beide Kamers in dezelfde politieke handen is. Dat kan alleen in een overgangssituatie.'

De nieuwe voorzitter geeft toe dat hij de praktische politiek wel een beetje zal missen. 'Als Kamervoorzitter past mij terughoudendheid bij het doen van politieke uitspraken. Alleen thuis en in de kleine kring van de fractie heb je nog de volle vrijheid van meningsuiting.' ■

SPECIALITEITEN RESTAURANT

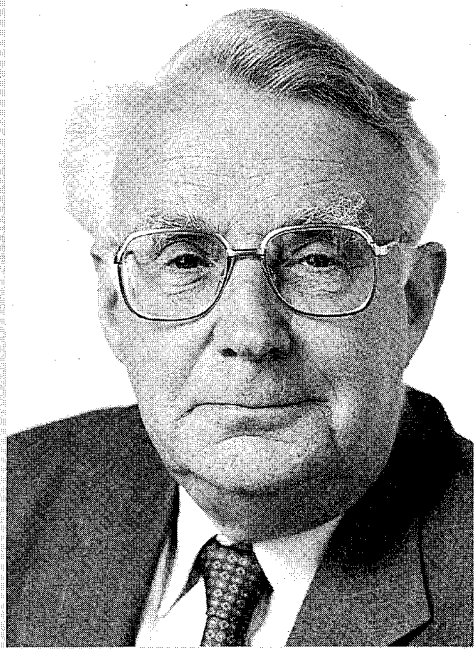
„Het Kasteel van Rhoon” b.v.

Tevens zalen voor recepties, diners en vergaderingen.

S.G. Abel Dorpsdijk 63, 3161 KD Rhoon, 010-5018896 / 5018884 / 5018488

Ginjaar nieuwe fractievoorzitter in de Eerste Kamer

Prof. dr L. Ginjaar, fractievoorzitter van de VVD in de Eerste Kamer

Prof. dr Leendert Ginjaar is op 11 maart jl. Frits Korthals Altes opgevolgd als voorzitter van de VVD-Eerste-Kamerfractie. Dit was noodzakelijk omdat Korthals Altes op die dag werd gekozen tot voorzitter van de Eerste Kamer. Leendert Ginjaar heeft zijn sporen verdiend in de politiek, maar ook daarbuiten. Zo was hij minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne in het kabinet Van Agt-Wiegel, VVD-partijvoorzitter en nu al weer lange tijd lid van de Eerste Kamer. Buiten de politiek was hij onder meer voorzitter van het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Utrecht, voorzitter van de Gezondheidsraad en voorzitter van de toenmalige Centrale Raad voor de Milieuhygiëne.

Volle inzet

'Een mengeling van gevoelens heeft mij ertoe gebracht fractievoorzitter te worden,' aldus Ginjaar. 'Ik was vicevoorzitter en dat vond ik erg leuk. Je vervangt in die functie af en toe de voorzitter en kunt op die manier een kijkje in keuken nemen.' De vraag om fractievoorzitter te worden kwam voor Ginjaar onverwacht. 'Er zijn veel goede fractiegenoten die het ook best hadden kunnen worden. Uiteindelijk kwam de fractie echter bij mij uit. Ik heb alle mogelijke bezwaren aangevoerd waarom ik het niet moest worden, maar die bezwaren hebben de anderen niet overtuigd. Ik heb toen de aarzelingen opzij gezet en zal de functie uiteraard met volle inzet vervullen.'

De grootste fractie

De VVD-fractie is sinds de laatste verkiezing de grootste fractie in de Eerste Kamer. Dat geeft die fractie een bepaalde positie, aldus Ginjaar. 'Het is in het algemeen zo dat door de andere fracties wordt gekeken naar de grootste fractie. Wat doen zij. Daarnaast is de VVD-fractie onmisbaar in de besluitvorming en dat geeft een bepaalde positie in de Kamer. Voor het overige heb ik niet het gevoel dat ik als fractievoorzitter een bijzondere rol vervul. Dat komt natuurlijk ook omdat de Eerste Kamer niet een politiek geprofileerd gezelschap is, zoals de Tweede Kamer. Hier gaat het allemaal wat meer op een afstand.'

De fractievoorzitter in de Eerste Kamer speelt ook een rol in de partij. Zo woont hij de vergaderingen van het hoofdbestuur bij en neemt hij deel aan het wekelijkse bewindsliedenoverleg. Ook bij het overleg van het hoofdbestuur met de Kamercentralevoorzitters zal Ginjaar present zijn. 'Ik word geacht daar iets te zeggen over het wel en wee in de Eerste Kamer en namens de fractie mijn mening te geven.'

Kwaliteitsbeoordeling staat voorop

Het werk van de Eerste Kamer bestaat voor een groot deel uit het beoordelen van wetgeving, die door de Tweede Kamer is aanvaard. De kwaliteit van de wetgeving verdient aandacht en zorg en het is typisch de taak van de Eerste Kamer om daarop te letten. Naast deze kwaliteitsbeoordeling bevat het werk volgens Ginjaar in toenemende mate een politieke component. Vooral als het politieke belang van het wetsvoorstel groot is. Dit geldt bijvoorbeeld voor financiële voorstellen. 'De fractievoorzitter moet met de fractie tot een politiek oordeel komen en de fractie binnen de coalitie een eigen plaats geven.'

Positief over paarse kabinet

Het paarse kabinet wordt door Ginjaar positief gewaardeerd. Overigens met de kanttekening dat de Eerste-Kamerfractie niet is gebonden aan het regeerakkoord. Volgens Ginjaar werd er aanvankelijk met enige afstandelijkheid gekeken naar het paarse kabinet. 'Na enkele jaren van regeren denken wij nu dat het kabinet het heel goed doet. De aarzelingen van het begin zijn eigenlijk helemaal verdwenen.' Of er een paars II zal komen in 1998 is niet te voorspellen. 'Dat hangt af van de verkiezingen en van de politieke situatie van dat moment. Ik constateer echter wel dat het CDA op dit moment niet echt klaar is om te regeren.' ■

Rectificatie

In het vorig ledenblad is een fout geslopen bij de publicatie van de namen van VVD-bestuursleden van buitenlandse afdelingen.

De ondercentrale Luxemburg heeft als secretaris: De heer drs. A.N. Schim van der Loeff, 7, Rue de la Paix, L-72244 Bereldange ■

Lokale democratie: vernieuwing en diversiteit

Onder dit motto werd op de Internationale Vrouwendag, 8 maart, een conferentie georganiseerd door Binnenlandse Zaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Beide bewindsleden deden dit vanuit hun zorg over de vorige gemeenteraadsverkiezingen in 1994 toen slechts 22% van de gekozenen vrouw was. Het aantal allochtonen dat toen raadslid werd, was helemaal bedroevend.

De conferentie was bedoeld om een betere voorbereiding te treffen voor de kandidaatstelling bij de komende gemeenteraadsverkiezingen, volgend jaar maart.

De belangstelling was buitengewoon groot. Driehonderd aanwezigen, waaronder 6 partijvoorzitters, en uiteraard de bewindslieden Dijkstal en Melkert, gingen in discussie over het vraagstuk hoe meer vrouwen en allochtonen te werven voor het politiek metier.

De zes partijvoorzitters, waaronder uiteraard VVD-voorzitter Willem Hoekzema, mochten via een forumdiscussie de zaal uitleggen welke plannen zij hebben ontwikkeld en - eventueel - al hebben uitgevoerd om het percentage vrouwelijke kandidaten op te krikken.

Hoekzema verklaarde ondermeer: 'Wij steven er nadrukkelijk naar dat 1/3 van de kandidaten vrouw is. We zijn ons doodgeschrokken toen maar twee vrouwen in de Eerste-Kamerfractie kwamen (op de 23 VVD-Eerste-Kamerleden, red.). Daarna hebben wij een projectgroep Positieve Actie opgericht onder leiding van onze ondervoorzitter Rolf Haafkens. Daarnaast moeten wij het integratieproces van migranten steunen. Dat doet de VVD onder meer door cursussen in de grote steden.'

Hoekzema benadrukte dat de VVD een pakket cursussen kent voor degenen die de gemeenteraad in willen. Ook bestaat een helder traject voor begeleiding van de nieuwe raadsleden. 'Maar wij willen de afdelingen vooral duidelijk maken dat lokale politiek iets anders is dan landelijke politiek. Het gaat om zaken die in de wijken spelen. Aan afdelingen geven wij - zonder op hun stoelen te willen gaan zitten - het advies niet in het stadhuis te blijven zitten, maar de wijken in te gaan.'

Uit de verklaringen van de voorzitters bleek duidelijk dat praktisch alle partijen zich intensief inzetten om de deelname van vrouwen aan de actieve politiek te vergroten. ■

Column

geen sprake zijn. Nu de werkgelegenheid groeit moet het resultaat voelbaar zijn voor iedereen.

De Nederlandse economie groeit sneller dan het gemiddelde van Europa. Dat blijkt uit het Centraal Economisch Plan. In deze kabinetsperiode komen er 500.000 nieuwe banen bij. Dat is een groot succes. De verhouding tussen hen die werken en degenen die van een uitkering afhankelijk zijn, ontwikkelt zich in een gunstige richting. Tijdens de Partijraadsvergadering heb ik gewezen op de positie van de oudere werknemers. Daaraan valt nog veel te verbeteren. Voor hen bestaat veel te weinig aandacht en inspanning als zij hun baan kwijtraken. Het kabinet zal zich sterker moeten inzetten om ook deze categorie weer aan werk te helpen. Van leeftijdsdiscriminatie mag

Overal in Europa is men jaloers op de cijfers van onze minister van Financiën Gerrit Zalm. De staatsschuld daalt nu met 2 procent per jaar.

De VVD heeft zich eerst in haar verkiezingsprogramma en vervolgens tijdens de kabinetsformatie sterk gemaakt voor ombuigingen en lastenverlichting. Dat deze medicijnen heilzaam werken bewijzen nu de cijfers van het Centraal Economisch Plan. Steeds minder mensen worden afhankelijk van een uitkering. Lage, midden en hogere inkomens profiteren van dit beleid. Hans Hoogervorst heeft voor dit blad de premie- en belastingverlagingen nog eens duidelijk in kaart gebracht

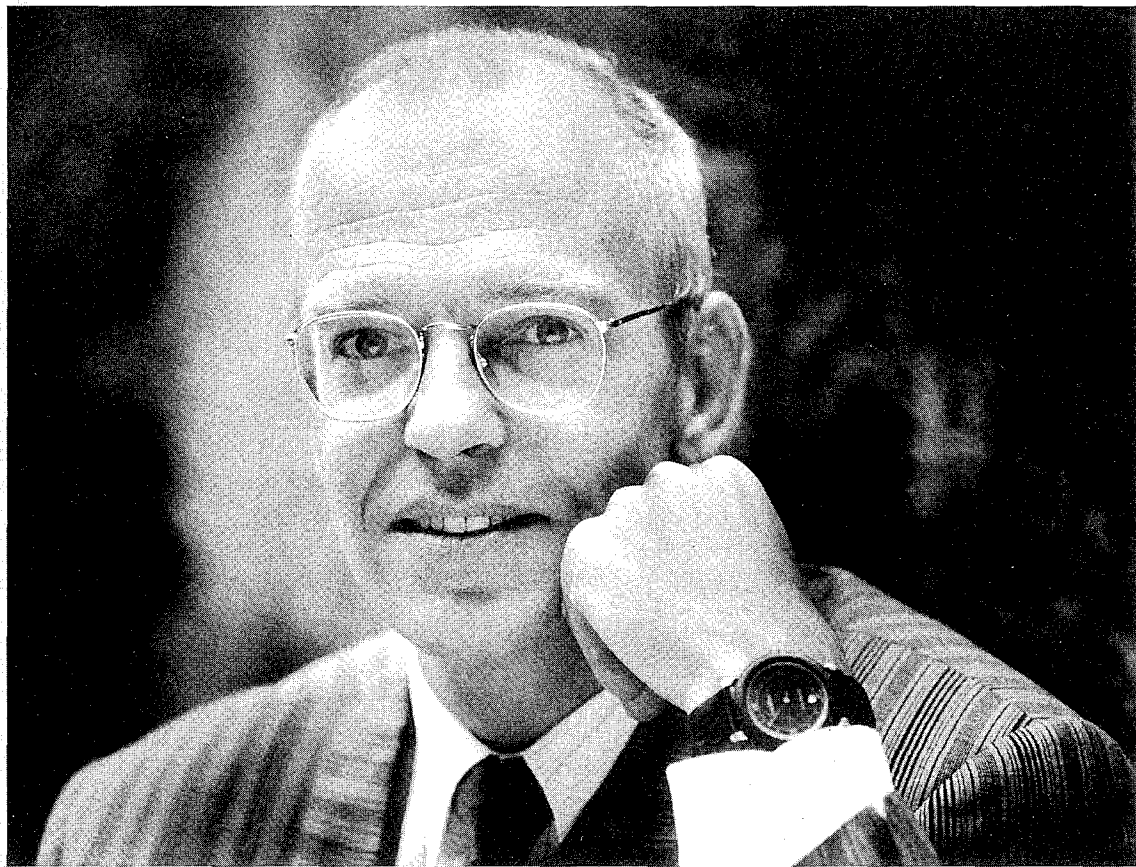
Het gaat er nu om die strakke koers te blijven volgen. Het is nog veel te vroeg om te juichen. De begroting die door het kabinet voor 1998 wordt opgesteld is niet alleen de laatste maar ook de belangrijkste van deze regeerperiode. Als de ingeslagen weg tot de laatste klinker wordt afgelopen, heeft Nederland een voortreffelijk uitgangspunt voor de 21ste eeuw. Wij moeten ons daar allemaal voor inzetten.

Frits Bolthuis

Minister van Financiën Gerrit Zalm:

'Een minister moet elk moment kunnen opstappen'

door Ernst van Splunter

Gerrit Zalm, minister van Financiën

Seth Gaaikema heeft de minister van Financiën eens getypeerd als een zurige man die naast de schatkist staat, erin kijkt en zegt: 'Leeg is een groot woord. Legerig!'

Wie bij Gerrit Zalm op bezoek is, zal moeite hebben hem in dat beeld te herkennen. Tegenover Vrijheid & Democratie zit een opgeruimde optimist die zo nu en dan een bulderende lach door zijn kantoor laat schallen. Hij maakt absoluut niet de indruk genoeg te hebben van de politiek. 'Ik vind het nog steeds leuk en ga iedere dag om zes uur naar huis', vat hij samen.

Toen Gerrit Zalm aantrad, veranderde de begrotings-systematiek drastisch. Waren er vroeger jaarlijks vier gelegenheden waarop het kabinet de financiële toestand van ons land besprak, nu is nog slechts sprake van één periode in het jaar waarin het werkelijk spannend is. 'Tussen half maart en half april heb ik het erg druk. Dan wordt in feite de begroting voor het volgende jaar opgesteld. De bewindslieden leveren dan hun begroting in en hun wensenlijstjes. Dan worden besluiten genomen. Voorheen had je drie, eigenlijk vier beslissingsmomenten. Dat bracht met zich mee dat bewindslieden meevalers gingen achterhouden en claims boven water hielden. Dit bracht veel spanning met zich mee. Het was een soort loopgravenoorlog met weinig resultaat. Nu is het zo dat er op één moment zaken worden gedaan en we de rest van het jaar tijd hebben voor andere onderwerpen. Er is orde en rust ontstaan. Het levert ook veel vrije tijd op voor de ministers, waardoor ze veel meer ontspannen kunnen werken. En daar ben ik best trots op. Job Cohen, oud-staatssecretaris van Onderwijs, werd tijdens de kabinetsformatie gevraagd minister te worden. Hij heeft dat geweigerd vanwege de lange vergaderingen. Nu hij weet hoe het er in deze periode aan toe gaat heeft hij, denk ik, spijt dat hij het niet heeft gedaan.'

Creatief ombuigen

Als Zalm wordt gevraagd wat in financieel opzicht het beste kabinet van na de Tweede Wereldoorlog is, zegt hij zonder enige aarzeling: 'Dit kabinet', waarna een bulderende lach volgt die seconden lang aanhoudt. Na enig nadenken zegt hij: 'Lubbers I. Die hebben destijds heel krachtig ingegrepen. Er moest worden gekort en bevroren. Dat was ook hard nodig. Of je dergelijke maatregelen kunt nemen is natuurlijk sterk afhankelijk van de

omstandigheden. Als die zich er voor lenen, kun je echt wat doen. Je ziet dat in de tweede helft van de jaren '80 het economisch beter gaat. In die tijd is er ook meteen 10 miljard gulden extra uitgegeven. Dat had men beter niet kunnen doen. In die fout mogen we nooit meer vervallen. Ik hoop er op te kunnen terug zien dat we die fout niet hebben gemaakt. In deze periode hebben we anders, creatiever, kunnen ingrijpen dan destijds Lubbers I kon doen. De hervormingen in de sociale zekerheid getuigen daarvan. Het sluitstuk moet de differentiatie in de WAO-premie worden. Een bedrijf moet premie gaan betalen naarmate er meer of minder werknemers in de WAO terecht komen'.

Meedenk-minister

Stond de minister van Financiën vroeger te boek als de man waarbij zijn collega's te biecht moesten om geld te vragen, nu is hij de meedenk-minister van het kabinet geworden. Gerrit Zalm heeft in deze periode al heel wat bewindslieden uit de brand geholpen als ze in politieke

Ik las dat Jozias van Aartsen serieus heeft overwogen af te treden

problemen dreigden te geraken. 'Het mooiste moment vond ik toen de mestproblematiek voor zware averij dreigde te zorgen', zegt Zalm. 'Later las ik dat Jozias van Aartsen serieus heeft overwogen af te treden. Toen de hulp van Financiën werd ingeroepen om uit de proble-

men te komen, bleek dat er geld kon worden aangewend waarvan werd gedacht dat men het niet mocht gebruiken'.

Gerrit Zalm noemt de begroting die nu wordt opgesteld voor 1998 de moeilijkste van deze kabinetsperiode. 'Het komt er nu op aan de koers vast te houden die we de afgelopen jaren hebben gevaren. Dat moet ook gebeuren want anders ben ik vertrokken. Ik hou natuurlijk veel van mijn baan, maar niet op die manier dat ik hem coûte que coûte wil houden. Een minister moet eigenlijk elk moment willen aftreden. Hij moet daar natuurlijk niet mee lopen dreigen, maar de omgeving moet wel het besef hebben dat als bepaalde normen worden overschreden de minister zal vertrekken'.

Voorzitter Ecofin

Ook op Europees niveau denkt Gerrit Zalm, sinds januari voorzitter van de Ecofin, de Europese ministerraad voor Economie en Financiën, mee met zijn collega's. Met afgunst kijken de Europese ministers van Financiën naar de Nederlandse prestaties op het gebied van de economische groei en het begrotingsbeleid. Vooral de Duitse bondskanselier en de minister van Financiën Waigel stellen Nederland regelmatig ten voorbeeld aan de andere Europese landen. 'Frankrijk is vooral geïnteresseerd in het model van onze overlegeconomie, de Duitsers hebben veel belangstelling voor de hervormingen in ons sociaal zekerheidstelsel, het verdelen van arbeid en de flexibilisering van de arbeidsmarkt', zegt Gerrit Zalm. 'In de tijd van minister Van der Stee werkte ik als ambtenaar op dit departement. Toen keken wij met afgunst naar de cijfers van Duitsland. Nu doet Duitsland zijn best om onze prestaties te benaderen'.

Kennis maken

Bij zijn aantreden heeft Gerrit Zalm te kennen gegeven snel met de partij te willen kennis maken. Die kennis-making is hem goed bevallen: 'Ik ben leuk binnen gehaald. Er is een sfeer van niet zeuren, je hoort bij ons en we vertellen je wel of je het goed of slecht doet. De discussie op spreekbeurten in het land vind ik erg leuk. Er wordt van alles gevraagd. Soms zijn de simpelste vragen de leukste om te beantwoorden. Er zijn ook vaak heel gedetailleerde en technische vragen. Zo klaagden gemeentebestuurders eens over het feit dat het met de Rijksbegroting zó goed ging dat het gevolg was dat de gemeentefondsuitkeringen omlaag gingen. Met die opmerking heb ik echt iets kunnen doen. Dat soort signalen heb ik op een partijbijeenkomst opgepikt. Ik voel me goed thuis in de partij. Wat ik leuk vond was het bezoeken van de VVD-jongeredagen. Daarna heb ik mij zelfs laten verleiden tot een jongerenontbijt.'

Tweede Kamer

Nieuw voor de minister was de rechtstreekse confrontatie met de Tweede Kamer. De debatten zijn hem meegevallen en de directe contacten met de financieel woordvoerders verlopen goed. Toch aarzelt Gerrit Zalm als hem de vraag wordt gesteld of hij beschikbaar is voor de Tweede Kamer: 'Ik ben daar nog niet helemaal uit. Ik vind namelijk dat als je op zo'n kandidatenlijst wilt staan, je de bereidheid moet hebben ook daadwerkelijk vier jaar Kamerlid te willen zijn. Het is natuurlijk heel ander werk dan als minister. Ik moet er nog over nadenken. Daar komt bij dat bij andere partijen de gewoonte bestaat dat wie als minister terug wil komen, op de lijst moet willen gaan staan. Bij de VVD is men daar wat makkelijker in. Die medaille heeft echter haar keerzijde want als je dan besluit op de lijst te gaan staan, heb je naar mijn mening ook de morele plicht om lid van de Kamer te willen zijn. Daar worstel ik wel een beetje mee. Maar wat ik in ieder geval zeker weet is dat ik de politiek als vak leuk vind'. ■

Reacties op Flora- en Faunawet

door Reny Dijkman

In het februari-nummer publiceerden wij de ontwikkelingen rond de nieuwe Flora- en Faunawet, die thans in behandeling is in de Tweede Kamer. Hierop ontvingen de woordvoerder, het VVD-Tweede-Kamerlid Wim Passtoors, het hoofdbestuur en de redactie een aantal uitlopende reacties van VVD'ers. Wij hebben daarop besloten via korte artikelen een voor- en een tegenstander aan het woord te laten.

TEGEN

Als lid en voorzitter van de VVD-afdeling Rijnsburg en als voorzitter van de Nederlandsche Vereniging tot Bescherming van Dieren maak ik mij ernstig zorgen over de koerswijziging van de VVD-Tweede-Kamerfractie over de jacht. De jacht wordt nader geregeld in de voorstellen voor de Flora- en Faunawet. Ik ben het absoluut niet eens met de stellingen van de woordvoerder van de VVD, het Tweede-Kamerlid Wim Passtoors, zoals o.a. verwoord in Vrijheid & Democratie van januari/februari j.l. Ook de bijdrage van de VVD voor het Eindverslag voor de Flora- en Faunawet is inconsistent, slecht onderbouwd en sluit totaal niet aan bij de maatschappelijke opinie. De stappen in de goede richting die minister Van Aartsen heeft gezet, worden door zijn eigen partij onderuit gehaald. De huidige pro-jachtkoers van de fractie is onbegrijpelijk: minstens tachtig procent van de Nederlandse bevolking is tegen de plezierjacht. Dit blijkt systematisch uit verschillende peilingen (Motivaction, 1993; Intomart, 1996).

De VVD heeft bij de UCV over de nota 'Jacht en Wildbeheer' in 1993 gesteld dat zij de intrinsieke waarde van het in het wild levende dier erkent. Ook wees de VVD de jacht alleen voor het plezier of de wildconsumptie af. Dat is te herkennen in haar bijdrage in het Voorlopig Verslag voor de Flora- en Faunawet. De VVD veroordeelde ook het barbaarse doodslaan van jonge vossen bij de vossenjacht. Die insteek wordt echter geheel op zijn kop gezet in het Eindverslag. De VVD verguist vossen, kraaien en roeken net als jagerscommentaar zonder enige onderbouwing. Vossen en kraaien zouden vrij bejaagbaar moeten blijven vanwege vermeende schade aan met name weidevogels. Dus of ze nu jongen hebben of niet, schieten zou het VVD-devies zijn. Van Aartsen vindt echter - terecht - dat vossen en kraaien niet langer bejaagbaar zouden moeten zijn. Kraaien en vossen leiden niet tot het uitsterven van weidevogelpopulaties. De teloorgang in de weiden is te wijten aan de verdroging van het veld. Hierdoor holt het aantal bodemdieren, dat als voedsel voor de vogels dient, achteruit. Wat te denken van het steeds vroegere tijdstip waarop de landbouwmachines het veld opgaan? Ik verwijs naar onderzoek van o.a. de universiteit Leiden.

De merkwaardige koers blijkt ook uit de lofzang van de VVD op de 400 wildbeheereenheden (WBE's). Dit zijn hobbyjagersclubs die wettelijke erkenning zouden moeten krijgen. Geenszins wordt duidelijk gemaakt waarom WBE's privileges genieten ten opzichte van natuurliefhebbers die zonder wildbraadbeloning zich voor de natuur inzetten. Een leger van minstens 60.000 vrijwilligers werkt hard zonder opzichtig de trom te roeren zoals jagers dat nu noodgedwongen doen. Is het niet veel liberaler om werkloze mensen te werven voor een nuttige toezichttaak op de leest van de stadswachten? Voorwaarde hierbij is mijns inziens wél dat de veldpolitie in ere wordt hersteld. Ik ben het dan ook met Passtoors eens dat het moeilijk is om de nieuwe wet te handhaven zonder veldpolitie. De VVD wil echter de WBE's de bevoegdheid geven afschotvergunningen af te geven. Jagers die bij afschot belang hebben, geven een vergunning voor afschot. De VVD lijkt even de staatsrechtelijke beginselen over scheiding van machten vergeten te zijn.

Ik ben van mening dat de VVD zich sterk vergist in de huidige aanval op Van Aartsen's voorstellen voor de Flora- en Faunawet. De VVD kan zowel natuurvrienden als agrariërs naar zich toe trekken door af te zien van eenzijdige privileges voor jagers. Ook dient de VVD gehoor te geven aan de behoefte die bij minstens 70%

van de agrariërs bestaat aan alternatieve schadepreventiemethoden. De Flora- en Faunawet moet die inzet mijns inziens stimuleren in plaats van afremmen, zoals nu gebeurt. Laat de VVD bovendien reëel zijn over het belang van de beheerjacht. Uit cijfers van het Landbouw Economisch Instituut blijkt dat de kosten van schade door vogels of zoogdieren landelijk hooguit 1 à 2% uitmaken van de 370 miljoen gulden die landbouwers in totaal aan gewasbescherming uitgeven. Voor de individuele ondernemer die veel ganzen op een ongunstig tijdstip op bezoek krijgt, kan het wél tegenvallen. Daartoe dient dan ook een reële en vlotte schadevergoeding vanuit een overheidsfonds plaats te vinden. Een fonds met een jaarlijks budget van 10 miljoen gulden is hiervoor toereikend, zeker als het huidige, uitzonderlijk lage eigen risico van f250,- per schadegeval wat wordt verhoogd.

Kortom, de VVD heeft veel meer in haar mars dan de huidige, sterk tekortschietende, inbreng voor de Flora- en Faunawet. Haalbare ingrediënten zijn: honorering van het werk van de tienduizenden niet-jagende vrijwilligers, werven van werklozen bij het toezicht in het buitengebied, de ontwikkeling van alternatieven voor schadepreventie, een faunaschadefonds van 10 miljoen gulden voor de agrarische ondernemer en het weer herstellen van het oorspronkelijke VVD-standpunt: erkenning van de intrinsieke waarde van het dier naast soortenbescherming.

VOOR

Jacques Damen (44), is al 25 jaar jager. Hij is lid van de VVD-partijcommissie Landbouw, Visserij en Natuurbeheer, en lid van de Utrechtse Provinciale Staten. Damen heeft vele jaren gewerkt bij de Nederlandse Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Hij was medeoprichter van de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu. Ook is hij "de peetvader" van het agrarisch en particulier Natuurbeheer.

'Helaas is het een wat andere vereniging geworden, die wat verder van de realiteit is komen te staan,' constateert Jacques Damen. 'Maar we mogen nooit vergeten dat Natuurmonumenten Nederland wakker heeft geschud op het gebied van natuur- en landschapsbeheersing.' Jacques Damen betreurt het dat de oorspronkelijke reparatie van de Jachtwet door het CDA werd getorpedeerd. 'Die partij zou het schaamrood op de kaken moeten staan. Die reparatiewet was nodig. Het aantal bejaagbare diersoorten had daarin kunnen worden aangepast en de jachtactiviteiten hadden gewijzigd kunnen worden zonder dat de Jachtwet op de kop moest. Als die reparatie door het CDA was gesteund, waren we nu niet in die emotionele discussie beland. Emotie is de slechtste raadgever, want dan kun je niet meer rationeel denken.'

Hij duikt even in de geschiedenis. 'Onder staatssecretaris Gabor (CDA, Kabinet Lubbers III), werd de nota Jachten Wildbeheer aangenomen met steun van de VVD-fractie. Maar bij het vervoltraject heeft het CDA het laten afweten.'

Hinne Reilingh

Damen stamt uit een geslacht van landbouwers en jagers. Hij praat er nuchter over. 'Er blijft verandering en beweging nodig. Natuur, landschap en milieu zijn schaarse goederen geworden. Daar moeten wij verstandig en voorzichtig mee omspringen. Iedereen in Nederland is ervan overtuigd dat we alles wat groen is moeten beschermen. Door ons nu fel pro of contra op te stellen, krijgen we alleen maar losers. Tenslotte wordt de enige werkelijke verliezer de natuur zelf. We zouden kwalitatief en kwantitatief een veel beter leefmilieu hebben als wij al die energie waarmee we elkaar nu bestrijden in het leefmilieu zouden steken.

Binnen de VVD hebben wij gekozen voor optimalisering en vergroting van natuur en landschap. De VVD staat op het standpunt dat natuurbescherming een zaak is van veel meer actoren dan alleen de dierenbescherming en natuurmonumenten. De particuliere eigenaren en de agrariërs spelen een grote rol in de ontwikkeling van natuur en landschap. Dit onderdeel is een van de speerpunten van het VVD-programma van de beleidsvernieuwing op landbouwgebied en daarmee hebben wij heel wat voormalige CDA-stemmers bij de laatste verkiezingen naar ons toegetrokken. Landeigenaren en landbouw omarmen dit nieuwe beleid van VVD-minister Jozias van Aartsen. Maar er zijn twee dingen die voor alles, dus ook voor deze wet gelden: draagvlak en betrokkenheid'

Uiteraard plaatst ook hij de nodige kanttekeningen bij het wetsvoorstel. Een greep daaruit.

Zo is hij van mening dat de Wildbeheereenheden (WBE's) een centrale en wettelijk

verankerde functie moeten krijgen in het Nederlands jachtbedrijf. 'Een grote betrokkenheid en motivatie van de WBE's dreigt in het voorstel door beperking van diverse wildsoorten verloren te gaan. Dat maakt de kans groot dat de WBE's verworden tot administratieve bureaus.' Jacques Damen wil dat "wise-use" wordt vastgelegd. 'Dat betekent dat de uitoefening van de jacht niet op emotionele, ethische gronden mag en kan worden beoordeeld cq. veroordeeld. De behandeling moet gebaseerd zijn op inhoudelijke, wetenschappelijke en praktische aard. Daarom is het van groot belang

Jacques Damen

het effect van de Flora- en Faunawet via een 'natuureffectrapportage' (NER) duidelijk aantoonbaar te maken. Daarbij moet de benutting van de jacht worden erkend. 'Het jachtbedrijf heeft een belangrijke positieve "spin-off" voor het draagvlak en de betrokkenheid van zowel het particulier als het agrarisch natuurbeheer. Bovendien moet het jachtrecht gekoppeld blijven aan het eigendomsrecht van de grond. In het wetsvoorstel krijgen de provincies in beginsel onbeperkte vrijheid om plaatsen als beschermde leefomgeving aan te wijzen. Daardoor ontstaat niet alleen politieke willekeur maar worden inspanningen van particuliere eigenaren en degenen die actief zijn met agrarisch natuurbeheer afgestraft.'

Ook plaatst Jacques Damen vraagtekens bij het feit of Nederland met de voorgestelde maatregelen niet weer voorop gaat lopen ten aanzien van de overige Europese landen. ■

VVD bouwt opleidingsmogelijkheden verder uit

door Michiel Krom, foto's: Peter Drent

De Landelijke Dag Vorming & Scholing op 8 maart in Ede stond in het teken van de verdere professionalisering van het cursusaanbod binnen de VVD. Een enthousiaste stuurgroep presenteerde de belangrijkste opleidingsmogelijkheden voor de leden. Bovendien was er ruim aandacht voor de gemeenteraadsverkiezingen in 1998 en alle procedures op weg daarnaar toe. Hoofdbestuurslid Wil de Vrey-Vringer lichtte de nieuwe kandidaatstellingsprocedures nader toe. Besturen van afdelingen zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de (concept)verkiezingsprogramma's en voor het opstellen van de lijsten. Dat hierbij behoedzaam gewerkt moet worden staat voorop. Nieuw is bijvoorbeeld dat voortaan eerst verkiezingsprogramma's worden vastgesteld. Toekomstige gemeenteraadsleden weten dus voor de kandidaatstellingsvergadering waar zij voor wat betreft de te varen koers aan toe zijn. De hele procedure wordt uitgelegd in een overzichtelijk losbladig boekwerk.

Verhouding bestuur-fractie

Interessant hierbij is de nieuwe workshop verhouding bestuur-fractie. Na gesprekken met vele betrokkenen is deze workshop voor zittende en aspirant fractie- en bestuursleden ontwikkeld. Mede aan de hand van een speciaal voor dit doel gemaakte videofilm (over hoe het niet moet) vindt een kennismaking plaats met het voeren van functioneringsgesprekken. Besturen zullen deze gesprekken moeten gaan houden, maar niet alleen vlak voor het opstellen van conceptlijsten. Zonder last, maar met ruggespraak lijkt het nieuwe uitgangspunt. De wederzijdse verantwoordelijkheden en de rechten en plichten van het afdelingsbestuur aan de ene kant en van de gemeenteraadsfractie aan de andere kant zijn belangrijke onderdelen van deze workshop.

Cursussen voor iedereen

De cursussen binnen de VVD nemen een steeds belangrijker plaats in. Voor een sterke partij in de toekomst zijn goede opleidingsmogelijkheden essentieel. Hoofdbestuurslid Ton van Voskuilen wees tijdens de Landelijke Dag Vorming & Scholing met nadruk op het feit dat vorming en scholing binnen de VVD is ontwikkeld voor ieder lid. Education permanente is belangrijk of het nu gaat om nieuwe leden of mensen die al jaren politiek actief zijn.

Aanbod

Voor nieuwe leden, jongeren, minder actieve leden of voor leden die meer willen weten over politiek en partij kent de VVD bijvoorbeeld cursussen over liberalisme, Europa, presentatie-, discussie- en debatstechnieken

en public relations. Verder zijn er cursussen voor (toekomstige en zittende) leden van afdelingsbesturen, gemeenteraden en provinciale staten. Een greep uit het aanbod: bestuurderscursus (om inzicht te krijgen in de taken van een afdelingsbestuur), liberalisme in de praktijk, introductiecursus gemeenteraad (voor leden die meer willen weten over het gemeenteraadswerk en een 'must' voor iedereen die zich kandidaat stelt voor de gemeenteraad), onderhandelen voor raadsleden en vaktechnische cursussen (zoals gemeentefinanciën, volkshuisvesting, sociale zaken, algemeen bestuur, onderwijs en ruimtelijke ordening/milieu). Tenslotte kent de VVD speciale kadertrainingen en (top)kadertrainingen voor leden die van politiek meer hun dagelijks werk maken.

Haya van Somerenstichting

Alle cursussen binnen de VVD worden georganiseerd vanuit de Haya van Somerenstichting. Aanmelden voor de cursussen kan bijvoorbeeld via de vormings- en scho-

hoofdbestuurslid Wil de Vrey-Vringer licht de nieuwe procedures rond de kandidaatstellingen toe

lingsfunctionarissen in de afdelingsbesturen. De Haya van Somerenstichting heeft een overzicht van alle cursussen. Voor meer informatie over het cursusaanbod en/of deelname, bel: 070 - 361 30 10. ■

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

KLOKKEN? WIJ HEBBEN ER MEER VAN...

1000 HANGENDE EN STAANDE KLOKKEN OP VOORRAAD!

Exclusief dealer van:
Warmink, Orfac, Christiaan Huygens, B-pendule etc.

GRATIS opgehangen en geplaatst door geheel Nederland met schriftelijke juweliersgarantie.

RIKKOERT
SCHOONHOVENS KLOKKENHUYS

Vrijdag koopavond.
Gratis parkeren nabij het Schoonhovense veer.

Bij aankoop van een klok van boven de f250,- een fraai tinnen wandbord cadeau!
*Of de helft hiervan in contanten retour.

Juweliers • Horlogers • Diamantairs • Edelsteenkundige F.G.A. Beëdigd taxateur • Antiquairs • Edelsmeden sinds 1879

Schoonhoven: Haven 1-13 (0182) 38 26 51/38 58 20
Lekkerkerk: Burg. Roosstraat 22 (0180) 66 14 90

Column

23 en 24 mei aanstaande vindt de 50ste jaarlijkse algemene vergadering van de VVD plaats in Venlo. De algemene ledenvergadering is binnen onze democratische partij het hoogste orgaan met de grootste zeggenschap. Het is de gelegenheid van het jaar om elkaar te ontmoeten. Dan presenteren hoofdbestuur, kamerfracties en EP'ers hun beleid. De jaarlijkse algemene vergadering is de enige landelijke bijeenkomst waarop zowel liberale bestuurszaken als het liberaal politiek beleid worden besproken. Een bijeenkomst waar leden kunnen reageren en aan het woord komen.

Het eerste grote onderwerp dat zal worden behandeld betreft het voorstel tot wijziging van de statuten en reglementen van de VVD. Vanuit afdelingen en centrales zijn daarop wijzigings-

voorstellen gekomen, vooral op het voorstel tot opheffing van de verplichting tot het instellen van ondercentrales.

Vrijdagavond zal de behandeling van het rapport "vrij en verantwoordelijk. Een liberaal toekomstperspectief" centraal staan. Afgelopen maanden is het hoofdbestuur samen met de commissie liberalisme 21ste eeuw door het land getrokken om naar aanleiding van het verschijnen van dit rapport met de leden te discussiëren over de nabije liberale toekomst. Deze bijeenkomsten hebben volle zalen getrokken en in Venlo krijgt het rapport zijn eindbespreking. Het rapport, en met name de discussies, zullen mede richting geven aan het verkiezingsprogramma en zijn daarom van wezenlijk belang. Ik verwacht een goede en levendige discussie.

Graag zou ik vanaf deze plek nog eens willen

benadrukken dat die discussie niet op 23 en 24 mei 1997 eindigt. We zullen ons de komende jaren moeten blijven beramen op de liberale beginselen en de toepassing hiervan in de volgende eeuw. "Venlo" vormt slechts een klein, maar belangrijk, onderdeel van deze discussie. We kunnen daar een belangrijke stap voorwaarts maken.

Iedereen die van plan is naar Venlo te komen kan het programma en de aanvullende beschrijvingsbrief opvragen bij het algemeen secretariaat. Ik hoop velen van u te mogen begroeten.

W. J. J. van der Vliet

Hoofdbestuur benoemt campagneleider

Het hoofdbestuur van de VVD heeft mr. drs. J.C. van Baalen benoemd tot campagneleider voor de verkiezingen van de gemeenteraad en de Tweede Kamer in 1998. Hij krijgt de dagelijkse leiding over de campagnes en functioneert onder verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur. Hans van Baalen is thans internationaal secretaris binnen het VVD-hoofdbestuur. Hij is bestuurslid van de Liberale Internationale (LI) en van de Europese Partij van Liberalen en Democraten (ELDR). Hij zal per 1 januari 1998 als hoofdbestuurslid aftreden om zich op de leiding van de campagne te kunnen richten.

Het hoofdbestuur is ervan op de hoogte dat Hans van Baalen beschikbaar is voor de groslijst voor de Tweede-Kamerverkiezingen. In dit verband wordt onder de aandacht gebracht dat binnen de VVD het campagneleiderschap en het eventueel verwerven van het lidmaatschap van de Kamer twee volstrekt gescheiden trajecten zijn.

Hans van Baalen (36) studeerde Nederlands Recht en Staatskundige studierichting (internationale economische betrekkingen) aan de Rijksuniversiteit van Leiden. Sinds 1988 is hij werkzaam als adviseur Communicatie en Public & European Affairs bij Deloitte & Touche Consulting Group (thans directeur van de adviesgroep Public Affairs Consultants te Den Haag). ■

Internationale Cuba-Conferentie groot succes

door Arne Geensen, foto: Theo Meijer

Op zaterdag 19 april vond op initiatief van de VVD in Huis ter Duin in Noordwijk een internationale Cuba-conferentie plaats. Op de conferentie met de titel "Confrontation or Cooperation. How to promote democracy in Cuba" discussieerden onder voorzitterschap van Frits Bolkestein Europese en Amerikaanse politici en Cubaanse oppositieleiders in ballingschap over de situatie in Cuba ten aanzien van mensenrechten, democratie en vrijhandel. Er waren ruim 150 deelnemers van verschillende politieke partijen en van organisaties zoals Pax Christi en Amnesty International.

Aan de conferentie namen onder anderen deel (op de foto van links naar rechts): Lino Fernandez (voorzitter Coordinadora social Democrata Cubana), Marcelino Miyares (voorzitter Partido Democrata Christiano Cubana), Carlos Montaner (voorzitter Unión Liberal Cubana), John Shattuck (US assistant secretary of state for Democracy, Human Rights and Labor), Frits Bolkestein (voorzitter Liberale Internationale), Michiel Patijn (staatssecretaris van Buitenlandse Zaken) en de voormalig Nederlands ambassadeur te Havana, Coen Stork.

De Nederlandse politieke partijen waren vertegenwoordigd door Jan Willem Bertens (D66), Maarten van Traa (PvdA) en Frans Weisglas (VVD). Tevens namen VN-mensenrechtenrapporteur Carl-John Groth, EC-vertegenwoordiger Mendel Goldstein en voorzitter LI-Mensenrechtencommissie Gerold Dieke deel. ■

De VVD-Gemeente Game is bedoeld voor alle jongeren, VVD-lid of sympathisant, al dan niet actief in de politiek en/of de organisatie, en de lokale VVD-bestuurders, fractie- en gemeenteraadsleden.

Een team bestaat uit 5 tot 8 personen, te weten 4 à 5 jongeren, een bestuurslid en een gemeenteraadsfractielid uit de afdelingen.

De kosten bedragen f 200,- per team. De VVD-Gemeente Game wordt per keer georganiseerd door drie kamercentrales. De eerste VVD-Gemeente Game wordt gehouden op 14 juni 1997 in het gemeentehuis van Zaandam en wordt georganiseerd door de kamercentrales Den Helder, Haarlem en Flevoland.

Voor opgave en/of informatie kunt u zich richten tot de functionaris jongerenbeleid of vorming & scholing van uw kamercentrale. Ook kunt u voor informatie terecht bij het algemeen secretariaat: Ineke Sybesma of Gerda Velthoen, tel. 070 - 361 30 61. ■

JOVD-VVD Topkader-cursus Liberalisme

Op 13 & 14 september 1997 organiseert de VVD in samenwerking met de JOVD wederom de Topkadercursus voor jongeren tot 30 jaar.

De Topkadercursus is een cursus die meer 'body' heeft dan een gemiddelde cursus. Als thema is dit keer voor het 'Liberalisme' gekozen. Aandacht wordt geschonken aan de filosofische grondslagen en de praktische politieke praktijk van het Liberalisme. Aan de hand van een aantal stellingen zal een centrale vraagstelling worden uitgewerkt. Plenaire inleidingen door deskundigen, discussies in werkgroepen, presentatie en debat komen tijdens dit weekeinde uitvoerig aan bod. Van de deelnemers wordt verwacht dat zij over enige kennis van het liberalisme beschikken. De cursusprijs voor het weekeinde bedraagt f 100,-.

Leden kunnen zich schriftelijk aanmelden bij de Haya van Somerenstichting. Hun aanmelding moet vergezeld gaan van een curriculum vitae (max. 1-A4) en foto. De motivatie tot deelname en de leerverwachtingen van de cursus dienen in de brief duidelijk te worden aangegeven.

Aanmelden voor 1 augustus 1997 bij:
VVD Algemeen Secretariaat
Dorine Heiden
Postbus 30836
2500 GV Den Haag
tel. 070 - 361 30 10 ■

Oud-Groninger gemeenteraad nog jaarlijks bij elkaar

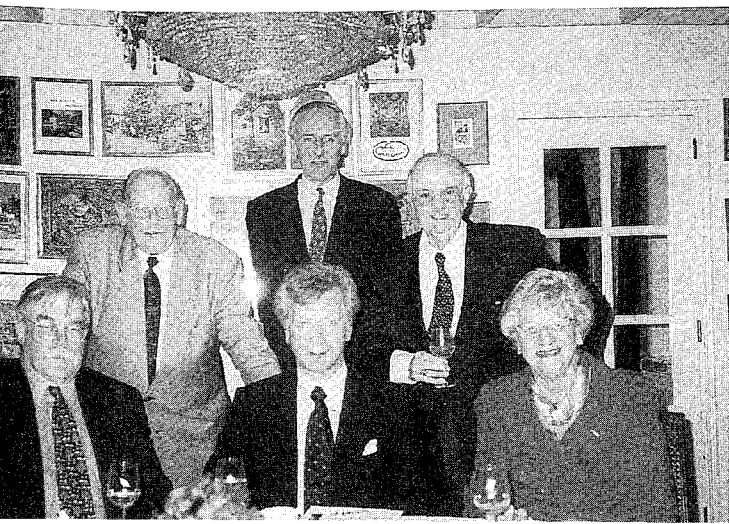
De Groninger Raadsfractie van 1974 gaat nog steeds jaarlijks met elkaar eten. Al zitten de oudraadsleden nu over het hele land verspreid. Alleen Jes Nijhoff is helaas vorig jaar overleden.

Nel Siertsema-Smid rommelt net zo lang met alle agenda's tot er een datum uit de bus komt waarop iedereen kan. Zij schrijft: 'In september 1973 kwam Gerard Kroeb tussentijds in de VVD-fractie van de gemeenteraad. Ik volgde eind oktober. Er moest op korte termijn een fractie-assistent komen. Onze keuze viel (vooruitziende blik) op Johan Remkes. Het verhaal gaat dat hij speciaal een das had geleend of opgezocht en zijn schoenen had gepoetst...

Bij de verkiezingen van 1974 had een wisseling plaats en kwamen Jan Kamminga, Bert Hurink en Geert Otten in de fractie. In die tijd speelde het beruchte verkeerscirculatieplan. (Dit plan vierendeelde de stad en de VVD was mordicus tegen, red.). Jan wou de toenmalige wethouder Max van den Berg graag stevig van repliek dienen, maar het moest natuurlijk wel door de beugel kunnen. Jan aan het woord: "Ik reed met mijn auto door de stad. Eens kijken hoe het ging. En ja hoor, ik wou links af, maar: ho maar! Ik dacht: Barst Max!" Iedereen lag dubbel.

We hebben in de fractie veel plezier met elkaar gehad. Ik heb 15 jaar deel uitgemaakt van de raad, maar in geen periode heb ik zoveel gelachen als in de tijd met Jan Kamminga. We zaten nog naast elkaar ook.

Op 11 april 1997 waren we weer bij elkaar en hebben we alvast de datum voor het volgend jaar vastgelegd. Ook deze keer was de tijd te kort voor alle verhalen van een heel bijzondere gemeenteraadsfractie: de fractie van 1974! ■

v.l.n.r.: Geert Otten, Bert Hurink, Jan Kamminga met achter zich Johan Remkes, Gerard Kroeb en Nel Siertsema-Smid

VVD-Gemeentegame competitie 1997

Om vooral jongeren in de VVD actief te krijgen in de lokale politiek en in contact te brengen met afdelingsbestuurders en fractieleden organiseert de VVD in totaal 7 keer de VVD-Gemeente Game. Dit is een simulatiespel waarbij 25 teams van 5 tot 8 personen de opdracht krijgen met beperkte middelen een gemeente te besturen. De VVD-Gemeente Game is opgebouwd uit vier beleidsjaren die elk één ronde vormen. Aan het einde van elke ronde heeft ieder team de gelegenheid zijn beslissingen door te geven aan de spelleider die de gegevens invoert in de computer. Aan het begin van elk nieuw beleidsjaar worden de uitkomsten van de genomen beslissingen door de computer omgezet in maatschappelijke gevolgen die op hun beurt weer de basis kunnen vormen voor nieuwe beslissingen. Het beleid van ieder team wordt beoordeeld in de verkiezingen.

BARTELS ADVOCATEN

Bartels Advocaten is een middelgroot advocatenkantoor te Utrecht. De werkzaamheden concentreren zich op cliënten met vermogensrechtelijke belangen, zowel in het bedrijfsleven als in de privé-sfeer. Specifieke aandachtsgebieden van het kantoor zijn: onroerend goedrecht, arbeidsrecht, ondernemingsrecht, huurrecht en incasso's. Een ingewerkt team van meer dan 10 advocaten en juridisch medewerkers staat voor u klaar.

Contactpersonen:

Mr D.A.N. Bartels MRE • Mr R.L. Boerman

HET HOOGELAND

Museumlaan 2 • 3581 HK Utrecht • Postbus 64 • 3500 AB Utrecht • Telefoon 31 (0)30-252 25 77 • Fax 31 (0)30-252 39 43 • E-Mail: Bartels@worldaccess.nl

Bronnen over vooroorlogs liberalisme gevraagd

Het Nederlandse liberalisme tussen 1900 en 1940 is grotendeels onbeschreven gebleven.

Patrick van Schie, wetenschappelijk medewerker van de Teldersstichting, werkt momenteel aan een proefschrift dat daarin verandering moet brengen. Helaas is nogal wat bronnenmateriaal van liberale partijen en politici van vóór de Tweede Wereldoorlog verloren gegaan, of althans niet in de openbare archieven bewaard gebleven.

Wellicht zitten in persoonlijke of familiearchieven interessante stukken over de vooroorlogse liberale partijen (Liberale Unie, Vrijzinnig-Democratische Bond, Bond van Vrije Liberalen, Economische Bond, Vrijheidsbond/Liberale Staatspartij, of een kleinere partij), of van politici die in of rond een van deze partijen actief waren. Bent u in het bezit van dergelijk bronnenmateriaal dan zou Patrick van Schie daarin gaarne inzage hebben. Bent u bereid die te verlenen, dan wordt u verzocht contact met hem op te nemen. Uiteraard zal alleen na onderling overleg tot publicatie van het ter inzage gegeven materiaal worden overgegaan.

Patrick van Schie is te bereiken bij de Teldersstichting, Koninginnegracht 55a, 2514 AE Den Haag. Telefoon tijdens kantooruren: 070 - 363 19 48; fax: 070 - 363 19 51 ■

Beknopte agenda Van de 50ste Jaarlijkse Algemene Vergadering

Data: vrijdag 23 en zaterdag 24 mei 1997
Locatie: De Maaspoort, Oude Markt 30, Venlo
Telefoon: 077 - 320 72 22

(alle tijden zijn onder voorbehoud van wijzigingen)

...vrijdag 23 mei 1997, 15.00 uur...

Opening door VVD-voorzitter, drs. W.K. Hoekzema

I. Huishoudelijke voorstellen van het hoofdbestuur

- Behandeling van het voorstel tot wijziging van de statuten
- Behandeling van het voorstel tot wijziging van het huishoudelijk reglement

...vrijdag 23 mei 1997, 17.00 uur...

II. Algemene huishoudelijke agendapunten

- Rekening en verantwoording van het hoofdbestuur over 1996, alsmede het gevoerde beleid van het hoofdbestuur in 1996
- Verslag van de commissie van drie leden (financiële commissie)

LA CLOCHE

RESTAURANT

Kloksteeg 3 Leiden Telefoon 071 5123053

- Benoeming van een commissie van drie leden (financiële commissie)

—PAUZE—

...vrijdag 23 mei 1997, 19.00 uur...

- Herdenking overleden vooraanstaande VVD-leden
- Redevoering door drs. W.K. Hoekzema, voorzitter van de VVD
- Redevoering door mr. drs. F. Bolkestein, fractievoorzitter Tweede Kamer
- Behandeling van het rapport *Vrij en Verantwoordelijk, een liberaal toekomstperspectief*

...zaterdag 24 mei 1997, 9.30 uur...

- ### II. Algemene huishoudelijke agendapunten
- Indien nodig voortzetting van de algemene huishoudelijke agendapunten van de vrijdagmiddag*
- Vaststellen van het beleidsplan/begroting 1997 en de meerjarenbegroting 1997 - 2000 van het hoofdbestuur

...zaterdag 24 mei 1997, 10.00 uur ...

III. Huishoudelijke voorstellen van centrales en afdelingen

- Voorstel afdeling de Bilt/Bilthoven
- Voorstel afdeling Den Haag
- Voorstel afdeling Hilversum

...zaterdag 24 mei 1997, 10.30 uur ...

IV. Huishoudelijke voorstellen van het hoofdbestuur

- Modernisering contributiestelsel
- Financiële acties
- Vaststelling door de algemene vergadering van het aantal leden van het hoofdbestuur
- Verkiezing van een aantal leden van het hoofdbestuur
- Rondvraag

...zaterdag 24 mei, 12.00 - 13.00 uur...

-centrale lunch-

V. Beleid van de fracties

Indien het zaterdagochtendprogramma het toelaat zal dit agendapunt al voor de lunch aanvangen. Het is mogelijk tot uiterlijk vrijdagavond schriftelijke vragen in te dienen.

...zaterdag 24 mei, 13.00 uur...

- Bespreking beleid van de fracties in de Eerste en Tweede Kamer en in het Europees Parlement

VI. Sluiting

(De volledige beschrijvingsbrief is gratis opvraagbaar bij het algemeen secretariaat, tel.: 070-361 30 61)

Vrijdagmiddag 15.00 - 17.00 uur Spreekuur door kamerleden

Op vrijdagmiddag wordt een aantal parallelsessies georganiseerd waarbij leden de gelegenheid krijgen om met kamerleden van gedachten te wisselen over een aantal thema's. Mocht u zich hiervoor willen opgeven dan kunt u contact opnemen met het algemeen secretariaat, Christiaan van Eekhout, tel: 070 - 361 30 21.

Spreekbeurten VVD-top tot het zomerreces

(onder voorbehoud)

2 juni - kc Utrecht

Frits Bolkestein

Onderwerp: actuele politiek

Locatie Nieuwegeins Business Center

Blokhoeve 1, Nieuwegein

Tel. 030 - 604 77 10

Aanvang 19.30 uur

Contactpersoon: Petra Ginjaar,

algemeen secretariaat

tel: 070 - 361 30 31

2 juni - kc 's-Hertogenbosch

Erica Terpstra, staatssecretaris VWS,

Onderwerp: actuele politiek

De Lieve Kamp

Raadhuislaan 14, Oss

Aanvang: 20.15 uur

Contactpersoon: Mieke Peeters,

tel: 0411 - 62 30 38 ■

Aanmeldingsbon Diner en Lunch 50e JAV

Ondergetekende neemt deel aan:

(betaling is aan de persbalie. Indien korter dan 4 dagen voor de JAV wordt geannuleerd, is betaling van de volledige kosten verplicht.)

Diner à f 35,00 op vrijdag 23 mei 1997

Lunch à f 25,00 op zaterdag 24 mei 1997

Naam:.....

Adres:.....

Postcode en woonplaats:.....

Telefoon:.....

Handtekening:

Graag ontvangen wij uiterlijk 13 mei 1997 de aanmeldingsbon:

VVD-algemeen secretariaat

postbus 30836

2500 GV Den Haag

t.a.v. mevrouw E. Gans

email: alg.sec@vvd.nl

fax: 070 - 360 82 76

 Maandblad voor de Volkspartij
voor Vrijheid & Democratie

APRIL/MEI 1997 nr. 1445
ISBN: 0166 - 8498

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redactie:
Alexander Beels
Hans de Bie
Marcel Gerritsen
Johan Hommes
Michiel Krom
Ernst van Splunter

Correspondentie-adres:
(alleen betr. dit blad)
Reny Dijkman,
Postbus 622,
2280 AP Rijswijk

Redactiesecretariaat:
Elisabeth Gans,
tel: 070 - 361 30 61
Email: alg.sec@vvd.nl

Ledenadministratie:
VVD, Postbus 30836,
2500 GV 's-Gravenhage
tel: 070 - 361 30 61

Druk:
Ten Brink Meppel b.v.
Lay-out:
Siem Willems

Advertenties:
VOME
Bureau Van Vliet B.V., Postbus 20,
2040 AA Zandvoort,
tel: 023 - 57 14 745
fax: 023 - 57 17 680
E-mail: vlietvan@euronet.nl
Site: http://neturl.nl/van_vliet

Ouderenbeleid ingebed in VVD-beleid

door Reny Dijkman, foto: Arie Nijhof

Het VVD-hoofdbestuur koos voor een lang traject om tot een zo gedegen mogelijke inbedding te komen van een liberaal ouderenbeleid. De laatste bespreking daarover had plaats op de partijraad van 5 april te Ede.

Het ouderentraject begon in januari 1996 met de Projectgroep Ouderen die onder leiding van de heer drs. N.A.M. Ornstein een discussienota vervaardigde waarin alle knelpunten waarmee ouderen te maken (kunnen) krijgen, werden geïnventariseerd. Aan de hand van deze nota werd op de themadag van 30 november door deskundigen uit onze partij, maar ook door velen van buiten, gediscussieerd. Tijdens deze themadag installeerde VVD-voorzitter Hoekzema voor het vervolgtraject de Initiatiefgroep Ouderen, onder leiding van het oud-VVD Tweede-Kamerlid drs. Len Rempt. Deze groep kwam met een discussienota Waardevol Ouderenbeleid. Beide nota's werden aan de hand van stellingen besproken tijdens de partijraadsvergadering in Ede op 5 april. De aangenomen, deels door de partijraad gewijzigde, stellingen zijn aan de commissie Verkiezingsprogramma 1998 - 2002 meegegeven.

In zijn toespraak benadrukte voorzitter Willem Hoekzema dat de VVD in haar algemeenheid geen voorkeur uitspreekt voor leeftijdsgrenzen (leeftijdsciscriminatie). 'De overheid moet zorgen dat een veilige samenleving ontstaat met gelijke kansen voor iedereen. De VVD is een partij die zorgt voor de zwakkeren in de samenleving en die voorzieningen wil treffen voor burgers - dus ook oudere burgers - die het echt nodig hebben.' Hij refereerde aan een onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau. Daaruit blijkt dat een grote groep alleenstaande ouderen op of onder de minimumgrens zakt of al is gezakt. Hoekzema: 'Voor de VVD is dit ontoelaatbaar. In een welvarend Nederland moeten ook voor ouderen de

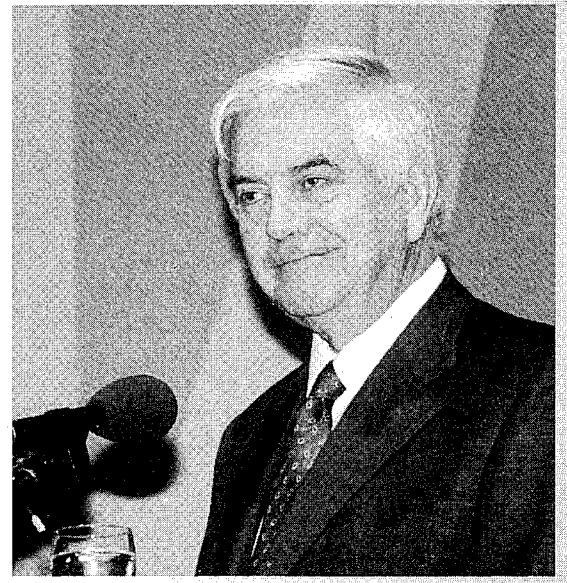
mogelijkheden er zijn om mee te profiteren van de welvaart.'... 'Juist bij het vormgeven van ouderenbeleid is het een uitdaging om het begrip verantwoordelijkheid van individu en overheid te vertalen en toe te passen. Wij zullen ons daarbij steeds moeten afvragen waar de individuele verantwoordelijkheid eindigt en de overheid taken op zich moet nemen om op die manier te komen tot een waardevol ouderenbeleid.'

Grijze panters

Initiatiefgroepvoorzitter Len Rempt constateerde in haar inleiding dat we wel ouder willen worden, maar niet oud zijn. 'Maar de senioren van vroeger zijn allang grijze panters geworden. Vaak hebben ouderen het gevoel er niet meer bij te horen. We hebben de indruk een kostenpost te zijn. Over die kostenpost moeten we nu eens ophouden. Wij zijn een heel grote bevolkingsgroep.' Len haakte in op het door Hoekzema geschetste voorbeeld van de slechte financiële positie van veel alleenstaande ouderen. 'Hoe is die ontstaan? In de Tweede Kamer is na de Tweede Wereldoorlog besloten het kostwinnerschap in te voeren. Dat heeft ertoe geleid dat nu heel veel oudere vrouwen alleen AOW hebben. Nu wordt dus weer gestimuleerd dat vrouwen de arbeidsmarkt opgaan.' Als tweede foutieve overheidsbeslissing uit het verleden noemde zij de tendens in de jaren zeventig en tachtig om 55+ers in verband met de jeugdwerkloosheid terug te laten treden. Nu echter duidelijk blijkt dat een te kleine groep alle financiële lasten moet dragen, moet iedereen weer aan de slag.' Nederland telt zo'n 125.000 organisaties. 'Het overgrote deel daarvan wordt gerund door ouderen.' Len Rempt maakte onderscheid tussen ouderen en oudere ouderen. 'Onze echte gezondheidsproblemen beginnen doorgaans pas bij 80, 85 jaar.'

Tijdens de bespreking van de stellingen merkte oud-Commissaris der Koningin Henk Vonhoff op dat hij niets in beide rapporten had aangetroffen over een waardige beëindiging van het leven. 'Door fusies in de gezondheidszorg is voor een deel van de ouderen die zaak niet meer goed geregeld. Dat scheidt onrust.'

Dit punt zal door de adviesgroep worden overgenomen. Uitvoerig werd gediscussieerd over het wonen. De woningbouw zal zich moeten realiseren dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig willen blijven wonen, maar dat moet dan wel met aanpassingen mogelijk worden gemaakt. Binnen 20 jaar zal 55% van alle woningen worden bewoond door 55+ers.

Frits Bolkestein: '... Welvaartsvaste WAO...'

Welvaartsvaste AOW

Ook politiek leider Frits Bolkestein benadrukte de steeds belangrijker wordende positie van de ouderen. Bolkestein vindt dat de ouderen drie jaar geleden bij de verkiezingen een duidelijk signaal hebben afgegeven dat met hun belangen rekening moest worden gehouden. 'De Unie 55+ en Senioren 2000 behaalden 7 zetels bij de Tweede-Kamerverkiezingen. Zij waren een belangrijke oorzaak van de politieke aardverschuiving die zich toen voordeed.' Bolkestein heeft zich in het verleden herhaaldelijk uitgesproken voor flexibele pensionering. 'Die biedt oudere werknemers de gelegenheid vanaf een bepaalde leeftijd te stoppen met werken dan wel door te gaan. Daarnaast is deeltijdpensionering een mogelijkheid. Voorts wil de VVD de AOW in de huidige vorm handhaven. Dus een welvaartsvast, geïndividualiseerd basispensioen, gefinancierd via een omslagstelsel en niet afhankelijk van het inkomen van de partner.

Veel ouderen met een eigen huis dreigen vermogensbelasting te moeten betalen. De hypotheek op hun huis hebben zij inmiddels afgelost. Dat huis is in de loop der jaren sterk in waarde gestegen. Over die waardevermeerdering moet vermogensbelasting worden betaald. Ook door mensen die niet gefortuneerd zijn. Er zijn ouderen die dertig jaar in hun huis hebben geïnvesteerd. Nu worden zij extra belast. Velen ervaren dat als onrechtvaardig en ik ben het daar mee eens. De vermogensbelasting dient in grote stappen te worden afgebouwd om te vermijden dat grote groepen ouderen hiermee te maken krijgen. Een motie van de VVD-fractie vraagt reeds in 1998 hiermee een begin te maken. Wij rekenen erop dat het kabinet deze motie zal uitvoeren,' aldus Bolkestein ■

Hans Hoogervorst

Kabinet heeft belofte lastenverlichting ruimschoots ingelost

door Reny Dijkman

In haar verkiezingsprogramma 1994 - 1998 beloofde de VVD een forse lastenverlichting aan de mensen. Die belofte werd overgenomen in het regeerakkoord. Wat is er - nu een jaar voor de Kamerverkiezingen - van waargemaakt? Wij vroegen dat aan financieel specialist en VVD-Tweede-Kamerlid Hans Hoogervorst. Hij zette alle lastenverlichtingen nog eens op een rij. Uit onderstaande gegevens blijkt dat het kabinet zijn belofte ruimschoots heeft ingelost. In dit overzicht is - om een

eerlijk beeld te geven - ook de lastenverzwaring van de decentrale overheid opgenomen. Desondanks is het overgrote deel van de Nederlandse bevolking er netto op vooruitgegaan.

Lastenverzwaring decentrale overheden	f 1,3 mld
Verlaging sociale premies	-f 2,7 mld
Fiscale lastenverlichting	-f 9,8 mld
waarvan:	
2,8%-verlaging tarief 1 ^e schijf	f 3,8 mld
basisaftrek + f 1400,-	f 1,6

ouderenaftrek + f 2400,-	f 0,2
verhoging arbeidsonkostenforfait	f 0,4
verlenging 2 ^e schijf met f 7500,-	f 0,2
verlaging overhevelingstoeslag 1,35% (werkgevers)	f 1,0
specifieke afdrachtkorting (f 1800,-, werkgevers)	f 1,0
afdrachtkorting langdurig werklozen (werkgevers)	f 0,2
BTW-pakket (werkgevers)	f 0,5
MKB-pakket (werkgevers)	f 0,5
overige	f 0,4

Totaal netto-lastenverlichting -f 11,2 mld

Maar waarom merken wij zo weinig van die lastenverlichting?

Hans Hoogervorst heeft daarvoor de volgende verklaringen:

- Ruim f 3 miljard is naar de werkgevers gegaan in de vorm van verlaging van de bruto-loonkosten. Die lastenverlichting heeft echter sterk bijgedragen tot de banengroei en dus ook tot inkomensverbetering;
- de tariefsverlagingen slaan voor de meeste burgers neer in de loonheffing. Dit soort voordeeltjes wordt betrekkelijk ongemerkt geïncasseerd;
- de lokale belastingen moeten daarentegen veelal via acceptgiro's worden betaald. Hoewel zij minder dan 5% van de totale lasten beslaan, veroorzaken zij minstens 50% van de ergernis.

Uit de getallen blijkt dat tot en met 1997 sprake is van een micro-lastenverlichting van f 11 miljard. Hans Hoogervorst verwacht ook volgend kalenderjaar nog een bescheiden lastenverlichting. Zijn conclusie: 'Het economisch optimisme onder de burgers, de aanwakkerende consumptie en de hoge opiniepeilingen voor de VVD geven duidelijk aan dat de burgers wel degelijk doorhebben dat wij goed op hun portemonnee letten.' ■

Uit de afdelingsbladen en de regio's

door Reny Dijkman, cartoons Gerard Wiegel

Praktisch om de dag ren ik langs mijn postbusje (622, 2280 AP Rijswijk) om de afdelingsbladen uit het te kleine busje te vissen. De respons op de oproep in het decemnummer is zo groot dat het onmogelijk is om alle afdelingsbladen te bespreken. Niet geciteerde bladen zijn echt niet minder interessant, maar ook deze rubriek is aan een bepaald volume gebonden. Dat de rubriek gelezen wordt staat buiten kijf, getuige de reacties.

Wat begon als een proefballonnetje groeit uit tot een zeppelin!

Onze indruk is dat u onderling grote belangstelling hebt naar wat er gebeurt in andere afdelingen, maar vooral naar zaken als... hoe weten anderen (meer) leden te trekken, en hoe maken wij een aantrekkelijk afdelingsblad?

Met deze rubriek hopen wij u regelmatig op nieuwe ideeën te brengen. De originaliteit van een afdeling kan anderen weer inspireren, want vaak moet u met een kleine harde kern al het werk in een afdeling doen. Daarvoor ons diep respect!

Hieronder volgt een selectie uit de bladen tot 7 april. Uiteraard zijn sommige zaken allang achterhaald als wij op 8 mei uitkomen, maar goede vondsten in het jonge verleden, kunnen ook in de toekomst in andere afdelingen misschien van pas komen.

Deze rubriek kan zeker in de komende verkiezingsperiode een belangrijke rol gaan spelen. Laten we elkaar inspireren!

(Deze rubriek is niet bestemd om tevens post voor het hoofdbestuur of de redactie te verzenden. bij de behandeling daarvan kan vertraging ontstaan!)

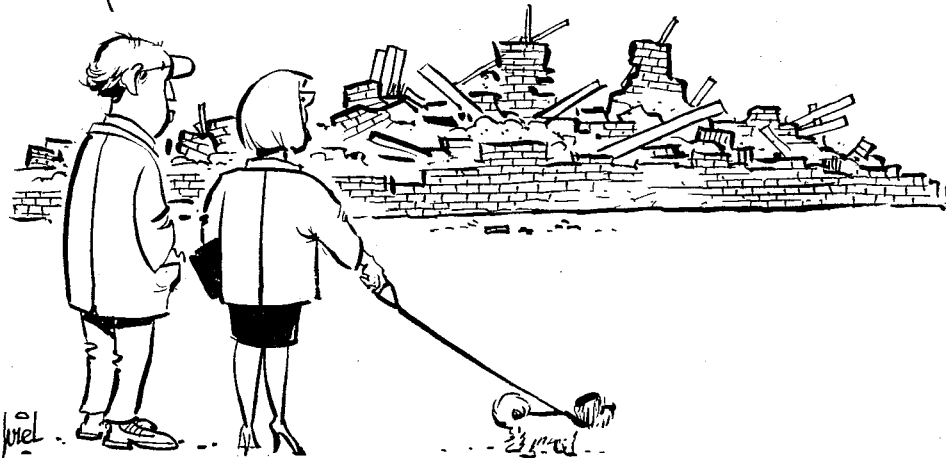
Hillegom hield 29 maart voor haar leden een tennistoernooi. Ook de bridge- en scrabbleliefhebbers zijn weer welkom. De afdeling roept haar leden op zaken te melden die voor de Hillegomse politiek van belang zijn.

Daarnaast reageert Hillegom op de regeringsnota "De andere kant van Nederland". Henk Ruigrok schrijft dat juist door de oudere ouderen die rond het minimum zitten te weinig gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden. 30% van de huishoudens onder de armoedegrens vraagt geen huursubsidie aan en 20% geen aanvullende bijstand. Ook wordt door veel betrokkenen geen kwijtschelding van reinigingsheffing of onroerende zaakbelasting aangevraagd.

De Kroniek van de afdeling **Rijswijk** viel wel zeer actueel in de bus op de dag van het NAVO-debat. Over de hele cover stond de tekst: "Rusland heeft er moeite mee als z'n burenlid worden van de NAVO. Wij hebben er geen moeite mee als uw burenlid worden van de VVD". In de Kroniek hekelt fractielid Jan Duin de op hol geslagen milieumambtenaren. Na een symposium in Haaglanden over de handhaving van milieuwetten concludeert hij onder meer dat veel milieuwetten absoluut niet voldoen aan redelijkheid.

'Enkele huidige of toekomstige wetten zal ik u noemen. De geurwet: Deze wet bepaalt bijvoorbeeld dat bij een bakkerszaak de broodgeuren niet gerooken mogen worden. In de viswinkel mag het niet naar vis ruiken! Enzovoort. Geluidswet: Burengerucht geldt alleen voor bedrijven. Burgers maken vaak meer burengerucht! De milieudienst doet hier niets aan... Het nieuwste wat gevonden is, is de Radonstraling (zie Elsevier 1 februari j.l.). Radonstraling is de hoeveelheid radioactiviteit gemeten in een bepaalde hoeveelheid materiaal, o.a. in steen. Het Europese maximum is bepaald op 200 eenheden. Nee zegt de Nederlandse milieuwet, bij ons in Nederland stellen wij de maximale hoeveelheid op 20 eenheden. Op zich zou dat niet zo erg zijn, ware het niet dat in natuursteen de hoeveelheid radioac-

HET IS JAMMER VAN HET TWEDE KAMERGEBOUW MAAR DE RADONSTRALING IN DE NATUURSTEEN WAS MEER DAN 20 EENHEDEN!

tiviteit meestal hoger is dan de 20 eenheden waaraan iedereen straks moet voldoen. Ons natuursteen stadshuis en het Tweede-Kamergebouw zullen straks niet aan het criterium van 20 kunnen voldoen. Dus afbreken? ... De te nemen maatregelen in de nieuwbouw zullen straks voor de koper veel geld kosten, maar wel veel werk opleveren voor de milieudiensten. Zo houden de milieudiensten zich dus in stand.'

Goes is afgelopen maart goed gestart met "De VVD-Nieuwsbrief", eerste jaargang nummer 1. Wat VVD-wethouder Sjoerd Heijning betreft wordt de aanleg van de Rondweg West een belangrijk onderwerp voor en na de raadsverkiezingen. 'Klanten van buiten Goes kunnen dan zonder door de stad te rijden de winkels in West bereiken.'

Het VVD-afdelingsblad **Zwijndrecht** attendeert erop dat het fractieberaad toegankelijk is voor alle VVD-leden. Zwijndrecht heeft een PR-commissie ingesteld, die via de nota "PR van top tot klant" heeft vastgesteld wat haar taken zullen zijn.

VVD-venster Renkum doet een dringend beroep op haar leden om actief te worden. De redactie schrijft: 'Als een rode draad loopt door Venster de noodkreet om hulp heen: "Wie helpt, want er is zoveel te doen". Groter groeien schept ook grotere verplichtingen, dat geldt zeker ook voor de VVD.'

Renkum heeft het niet bij een passieve oproep gelaten. Via een ledenenquête heeft de afdeling al actievelingen verzameld, die regelmatig in Eekhoornbijeenkomsten praten met bestuurs- en fractieleiden.

Ook prikkelt zij middels het blad haar leden met: 'HOEZO "MIJN" VVD-PROGRAMMA?' Toch wel, schrijft het programma commissielid Creutzberg: 'Straks je eigen belangrijke wensen in ons verkiezingsprogramma. Volgend jaar is het al zover. En de drukker begint er misschien dit jaar al aan. Dus laten we nu even gaan nadenken... Zullen we nu eens uitgaan van de stelling dat we allemaal mondig zijn geworden in de laatste tientallen jaren? En dat de burgers - zeker op gemeentelijk niveau - hun eigen leefgemeenschap kunnen aangeven?'

VVD-nieuws van de afdeling **Rheden/Rozendaal** zet zich schrap tegen herindeling. Geertje van der Burg-Berendsen, fractievoorzitter, in haar inleiding: 'Herindeling? NEEN!' Zij zet zich af tegen de notitie van Arnhem "Versterking bestuurskracht van Arnhem".

De ambtelijke uitwerking is er al, zo blijkt uit een reeds gedrukte folder "Arnhem nader bekeken". 'Immers, als we een kaartje in deze folder bekijken,

dan valt ons iets op: waar zijn Velp, Rozendaal, Oosterbeek, Westervoort en Huissen gebleven? Juist..., u begrijpt het al: zij zijn alle toegevoegd aan Arnhem. Het zal U niet verbazen dat de omliggende gemeenten niet enthousiast zijn over de Arnhemse plannen. Sterker nog, zij zijn faliekant tegen... Inmiddels is gebleken dat de Eerste en Tweede Kamer terughoudend zijn bij ideeën voor gemeentelijke herindeling. De echte reden voor annexatie van Velp is dan ook niet anders dan het vergroten van het financiële draagvlak. Arnhem beroept zich op het gebruik van voorzieningen door inwoners van Velp. Dat kan dan wel zo zijn, maar tegelijk kan gesteld worden dat er ook Arnhemmers komen in "ons" openluchttheater, Kunsthuis 13, bibliotheek, zwembad en natuurgebied. De Arnhemse argumenten zijn niet valide, omdat met de nieuwe Financiële Verhoudingswet ongelijkheden uit het verleden zijn rechtgetrokken ten gunste van de centrumgemeenten, in dit geval Arnhem...'

In de stad **Utrecht** is de gemeenteraadsfractie begonnen met het uitbrengen van een Nieuwsbrief die het komend jaar voornamelijk in het teken zal staan van de voorbereiding op de verkiezingen voor de gemeenteraad en de Tweede Kamer in 1998. Deze Nieuwsbrief zal de Utrechtse leden optimaal van informatie voorzien over de actualiteiten in de Utrechtse politiek en over het standpunt van de fractie over diverse onderwerpen, aldus fractievoorzitter Frans Kokshoorn.

Liberaal Vizier, Groningen-stad, meldt dat een doorstart van het zogeheten Politiek Café op stapel staat. Voorts kunnen afdelingsleden die deel hebben genomen aan de enquête hun schriftelijke inbreng mondeling toelichten als daaraan behoefte bestaat. In het artikel Regiovisie 2030 geven Mark Bouman en Jolanda Hekman hun visie op de ruimtelijke toekomst van de stad Groningen en de regio Groningen-Assen.

Kommunikatie Ondercentrale Montferland is druk doende om met de oc-Oost-Achterhoek tot een sterke ondercentrale voor de Achterhoek en Liemers te komen.

De Nieuwsbrief van Hellevoetsluis bevat een enthousiast verslag van de deelname aan Governmentgame afgelopen winter. De fractie zorgde voor de financiën voor de deelnemende jongeren. Francien Biesheuvel, wethouder, was teamcaptain. De jongerenfunctionaris, Jiles Groenendijk, meldt onder het kopje: 'Volgende keer weer?' 'Persoonlijk weet ik het niet. Afgezien van het feit dat het een heel leerzame dag was, vond ik het heel zwaar. Ik heb geen economische achtergrond en dat was in dit tempo zeker een vereiste. Dit werd mede bevestigd door de winnaars: een team van beleidsmedewerkers van het ministerie van Financiën. En ook het leggen van contacten (netwerken) was goed opgepakt. Zo hadden een paar teams contacten met de makers van het programma, en wisten ze waar ze mee konden scoren. Aan het eind van de dag was ik bekaft, maar had ik veel geleerd.'

VVD Harderwijk-Hierden organiseerde op 26 maart een politiek jongerencafé met als thema's: tolerantie, vooroordelen naar andere groeperingen, tolerantie van jongeren onderling, eigen verantwoordelijkheid, en milieu (scooters, brommers, fiets of auto).

In **Den Haag** was de nieuwe burgervader Willem Deetman de spreker in het Politiek Café 'En Plein Public'. Uiteraard kwam het grote-stedenbeleid ter sprake, maar daarnaast ook de leefbaarheid van de residentie en de economische structuur.

's-Gravenzande roept haar leden op tot een open discussie met de wethouder en raadsleden over de Voorjaarsnota. Eventuele voorstellen van leden kunnen dan nog in de gemeenteraadsvergadering worden meegenomen.

In **Oosterhout** sprak Victor Rosierse, oud-VVD-wethouder en thans directeur WAVA op 21 maart. WAVA is een instelling die mensen met een handicap onder aangepaste omstandigheden aan het werk kan houden.

De afdeling zorgt voor een laagdrempelig entree op haar VVD-café-avonden. Leden met ver-

DE DOORSTART HANGT NOG AF VAN EEN AZIATISCHE GEÏNTERESSEERDE, MAAR DIE WIL ER LIEVER EEN CHINEES RESTAURANT VAN MAKEN!

voersproblemen worden graag geholpen door het afdelingsbestuur!!

VoortVarenD, het Voorburgs afdelingsblad, publiceerde een zeer informatief vraaggesprek met het VVD-Tweede-Kamerlid Enric Hessing. Uiteraard ging een deel van het gesprek over de eventuele stadsprovincie Haaglanden. Enric Hessing: 'Ik ben voorstander van een goede intergemeentelijke samenwerking. De essentie hiervan is dat op vijf inhoudelijke thema's zoals ruimtelijke ordening, economie en dergelijke nauw wordt samengewerkt tussen de grote stad Den Haag en de randgemeenten. Je moet dus intergemeentelijk samenwerken waarbij iedere gemeente zijn eigen autonomie en eigen positie houdt en respect voor elkaar moet opbrengen. Alles wat riekt naar overbestuur of annexatie is a priori fout. Zulke ideeën komen alleen maar uit de kokertjes van ambtenaren op het departement. Ik noem ze structuurdenkers, die zelf geen feitelijke ervaring hebben. Samen met de structuurdenkers en de mensen die op politieke macht uit zijn bedenken zij ideeën, terwijl diegenen die de problemen echt willen oplossen geen tijd hebben voor dat bestuurlijke geneuzel en gewoon aan de slag gaan...'

Diepenveen geeft in het afdelingsblad 'De Vrije Kikker' een uitvoerig vervolg op de gemeentelijke herindelingsperikelen. De bijeenkomst in het Zwolse Provinciehuis leidde - de vele inspanningen van het VVD-afdelingsbestuur en de fractie ten spijt - tot grote desillusie. Diepenveen heeft zich vervolgens tot het VVD-kamerlid Henk Kamp gewend. Deze heeft beloofd alle belangen - dus niet alleen die van Deventer - mee te laten wegen. In onze ogen is 'herindeling' net zo'n eufemisme als 'afslanking', want in de meeste gevallen gaat het gewoon om respectievelijk 'samenvoeging' en 'bezuiniging'. Nu klinkt het wat vriendelijker, maar onze mondige VVD-leden kijken echt dwars door die terminologie heen.

Raalte hield op 22 maart een kennismakingsbijeenkomst onder het motto: 'Een ondernemende partij voor ondernemende mensen'. Zes liberale volksvertegenwoordigers uit alle drie de geledingen waren aanwezig om met de VVD-leden van gedachten te wisselen. Raalte koos voor een verstandige tijd, namelijk van 16.30 - 19.00 uur. Ook voor geïnteresseerden blijft er dan nog veel vrije zaterdag over voor andere zaken.

De Delftse Liberaal riep de VVD-leden op om op 19 maart naar een thema-avond over het gemeentelijk VVD-verkiezingsprogramma te komen. In het periodiek werden daartoe alvast de nodige discussiepunten aangestipt.

Xeanette Klein Langenhorst-Dijksman toont zich in het blad van **Ouder-Amstel** teleurgesteld. 'Teleurgesteld in de burgers van Ouder-Amstel die het achteraf niet eens zijn met beslissingen, maar dat vooraf nooit kenbaar maken.' Zij geeft een aantal voorbeelden die vermoedelijk alle afdelingsbesturen en -raadsfracties zullen aanspreken. Wij halen er één uit: 'Als fractie publiceren wij elke vier weken in de Amstelgids de datum waarop wij ons inloopspreekuur houden (altijd de maandag voor de raadsvergadering om 19.30 uur in het gemeentehuis). Dit doen we nu ruim een half jaar en alleen de eerste keer is er iemand gekomen, verder nooit! Hoe zou u zich dan voelen als raadslid?'

Bert ten Houten, voorzitter van de afdeling **Wageningen**, schreef een behartigenswaardig hoofdartikel over vrijheid van meningsuiting. '...Er is in West-Europa een grote individualisering opgetreden. Ieder voor zich, ook in meningsuiting. Maar zijn we daarin wel echt vrij? Neemt commercieel (eigen)belang niet te veel de invulling van die beoordeling over? Ook bij de media is opportunisme aan de orde van de dag. Gedreven door luister- en kijkcijfers, krantenverkoop, commerciële omzet woedt het dagelijks gevecht om aandacht en de portemonnaie van individuele con-

sumenten... We zullen onze kinderen moeten leren beoordelen, beslissen, kiezen. Vooral omgaan met onzekerheden bij dat kiezen, zelfstandig oordelen en een mening vormen.'

Henri van Gelder, fractievoorzitter van **Lisse**, schrijft over de in 1998 te kiezen raadsleden: 'Zowel van raadsleden als wethouders wordt professionaliteit en specifieke deskundigheid verwacht. Ook niet zo verwonderlijk. De diversiteit van taken waarmee de gemeenten tengevolge van het decentralisatiebeleid van de Rijksoverheid worden belast, vereisen dat. Bovendien worden de maatschappelijke problemen steeds ingewikkelder. De burger is mondiger geworden. Meer dan voorheen is hij in staat zijn zegje te doen, weet hij waar hij het over heeft en laat hij zich niet met een kluitje in het riet sturen. Rechtstreeks contact tussen bestuurder en burger via informatie- en inspraakbijeenkomsten wordt wenselijk geacht. Zeker als het gaat over zaken die de directe woon- en leefomgeving betreffen.'

Arnhem voegt daar voor kandidaat-raadsleden nog enige kwaliteiten aan toe: Betrokkenen moeten naast hun gedrevenheid naar inzicht van het bestuur beschikken over rederijderskunst en bereid zijn om voldoende tijd (circa 20 uur per week) in het raadslidmaatschap te investeren. Hiernaast moet men in de inlooperperiode bereid zijn om enkele cursussen te volgen...'

Capelle aan den IJssel maakt een uiterst professioneel blad. De redactie kijkt over de schutting van de eigen afdeling, pakt ter zake doende artikelen uit dagbladen op en...gaat vermoedelijk als eerste afdelingsblad experimenteren op Internet. Als Cappelletje aan den IJssel ons op de hoogte houdt, hoort u in het volgende ledenblad hoe de verdere ontwikkelingen zijn.

Het hele blad ademt de sfeer van een goed, direct contact met de leden.

De Vrije Rotterdammer besteedt uiteraard aandacht aan de uitbreiding van de haven. 'Maasvlakte 2 cruciaal voor Mainport Rotterdam'. Prof. Dr. Heleen Dupuis, hoogleraar medische ethiek aan de RU Leiden, was gastspreker tijdens een discussie-avond over actuele medische vraagstukken zoals abortus en euthanasie. Mevrouw Dupuis is ook lid van de Commissie Liberalisme 21ste eeuw. De beslissing over de nieuwe locatie van Sparta, tergeve voorbereid door de VVD-fractie, werd uitgesteld tot de raadsvergadering in maart. Andere fracties hadden daar nog geen helder standpunt over.

Amstelveen roept haar leden op om mee te komen praten over het rapport 'Ontwikkelingsvisie Amstelveen 2010'. Tot 2 mei volgt nog een traject van informatie. De besluitvorming zal plaatsvinden in de gemeenteraad op 18 juni 1997.

VVD-nieuws Friesland ging op de koffie bij de Commissaris der Koningin Loek Hermans. Hermans' liefste wensen voor Friesland: 'Mensen die hier in Friesland opgeleid worden ook in Friesland aan het werk te houden.' Zijn tweede punt: 'Friesland economisch goed uit te bouwen, maar ook als recreatieprovincie aan de top te houden.' Loek Hermans gaf begin maart een presentatie van de mogelijkheden van Friesland in het Internationaal Perscentrum Nieuwspoor voor zo'n 150 deskundigen.

Leidschendam publiceert in haar **Info** de visie van fractievoorzitter Charles Corver op de stadsprovincie, annexatie of gewoon blijven samenwerken. Zijn mening ligt er niet om. Hij weet zich gesteund door een enquête in de Haagsche Courant waaruit bleek 'dat de bevolking niets, maar dan ook niets voelt voor gemeentelijke herindelingen. Zelfs de Haagse bevolking was in grote meerderheid tegen.'

Corver weet zich niet alleen in de strijd tegen herindeling. 'Wij bevinden ons in goed gezelschap van een meerderheid in de eerste Kamer waaron-

der VVD-senator Hans Wiegel. Zij zien weinig heil in de vorming van stadsprovincies. Echter, dat heeft nog altijd de voorkeur boven herindelingen. Leidschendam een wijk van Den Haag. Nee toch!'

Het **Haags VVD-nieuws** verscheen met het aprilnummer in een totaal nieuwe uitvoering. Aantrekkelijk! Bruno Bruins constateert n.a.v. het Amsterdamse IJburg-referendum dat het referendum de burgers geen echte invloed geeft en bovendien in een te laat stadium. 'De VVD-fractie vindt dat burgers in een vroeg stadium moet worden gevraagd naar hun wensen en opvattingen. De fractie vindt dat de burger tekort wordt gedaan als hij zijn opvatting alleen maar kenbaar kan maken door "ja", "nee" of "blanco" te antwoorden op een referendumvraag.'

Het Haags politiek café zal op 29 april een avond houden waarop 'Asielbeleid en migratie' worden behandeld door de liberale Europarlementariër Jan Kees Wiebenga, het VVD-Tweede-Kamerlid Jan Rijpstra en het RPF-Tweede Kamerlid André Rouvoet.

Etten-Leur vierde het 25-jarig bestaan van de afdeling met een formu disuccsie-avond over "Duurzame land- en tuinbouw". De afdeling maakte een veelzijdig blad rond dit thema waarin minister Van Aartsen, de Kamerleden Blauw, Passtoors en Keur aan het woord kwamen. Maar ook onze liberale Europarlementariër en landbouwspecialist Jan Mulder, Van Nieuwenhuijzen van Provinciale Staten Noord-Brabant, de heer Van Beerendonk, voorzitter vakgroep Tuinbouw N.C.B. en het raadslid mevrouw Van Breugel-de Wit. De brede opzet aan informatie moet voor een heel boeiende avond hebben gezorgd.

Afgezien nog van de goede inhoud is **Liberaal afdeling Apeldoorn** te benijden om het buitenland gewoon grote aantal advertenties! Daar moet

tingstermijn van drie maal zes jaar heeft vol gemaakt.

Nieuwsbrief, bestemd voor de afdelingen Diever, Dwingeloo, Havelte, Ruinen en Vledder geeft in een ingezonden brief commentaar op de lage organisatiegraad van Nederlanders in de politiek. Mieke waarschuwt: 'Door politieke desinteresse verandert men niets aan de situatie... 97% van de kiesgerechtigden laten zich de mogelijkheid ontgaan om daadwerkelijk van meetaf aan invloed uit te oefenen op programma- en kandidatenlijsten. Ons wordt voortdurend voorgelaten dat de samenleving maakbaar is. Aan de consequentie van die stelling kan men zich niet onttrekken: als de burgers zich wat meer gelegen hadden laten liggen aan waarom het werkelijk gaat. Veel is te wijten aan de negatieve houding van de burger zelf. Wie de zaken op zijn beloop laat verliest het recht zich te beklagen dat het zo blijft gaan. Juist daarom blijft het noodzakelijk om te trachten de publieke opinie te mobiliseren voor die normen en waarden waarom het werkelijk gaat...'

Misschien een leuk suggestie voor andere afdelingsbladen met gebrek aan goede kopij. Het afdelingsblad van **Zwolle** citeert een aantal markante uitspraken van Frits Bolkestein uit de televisie-uitzending "Buitenhof". René de Heer, voorzitter PR-commissie gaat in op de waarde van opiniepeilingen. Naar aanleiding van die peilingen constateert hij: 'De groei zit er nog steeds in, dat staat buiten kijf. Maar of de VVD ooit de grootste partij wordt is nog niet zeker.' Hij spoort een ieder aan om geïnteresseerden te attenderen op de mogelijkheid een openbare VVD-bijeenkomst bij de wonen. Zijn artikel is een prikkelende prélude op de komende campagnetijd.

(samenvattingen tot 7 april. Wordt vervolgd)

door de actieve leden hard aan zijn getrokken. Wij lezen dat kc-voorzitter Paul Tirion gaat aftreden. Hij zal worden opgevolgd door de huidige voorzitter van Apeldoorn, Hans Nieukerke.

In het **Leids Liberaal Bulletin** wordt een uitvoerige beschrijving gegeven van de procedure rond burgemeestersbenoeming. Aanleiding daartoe vormt het feit dat de huidige burgemeester Goekoop volgend jaar de wettelijke maximale zit-

Enquêterecht aanwinst voor Europees Parlement

door Jan Mulder, VVD-lid Europees Parlement

Jan Mulder, VVD-lid van het Europees Parlement

Met de ondertekening van het Verdrag van Maastricht in 1992 kreeg het Europees Parlement een aantal nieuwe bevoegdheden. Één daarvan was het recht van enquête. Een recht dat de Tweede Kamer allang kent en waar zij ook regelmatig gebruik van maakt. Begrippen als RSV-enquête of Commissie Van Traa zeggen iedere burger iets. Ook kan men constateren dat deze enquêtecommissies belangrijke zaken aan het licht hebben gebracht.

In Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen een parlementaire enquêtecommissie en een parlementaire onderzoekscommissie. Het belangrijkste verschil tussen de twee is dat in een parlementaire enquêtecommissie getuigen onder ede worden kunnen worden gehoord en dat getuigen verplicht zijn voor de enquêtecommissie te verschijnen als zij daartoe worden opgeroepen. Voor een parlementaire onderzoekscommissie gelden dergelijke kenmerken niet.

Wat dat betreft lijkt een parlementaire enquêtecommissie in het Europees Parlement meer op een parlementaire onderzoekscommissie in de Tweede Kamer, want eventuele getuigen hebben niet de verplichting voor de commissie te verschijnen en zij worden ook niet onder ede verhoord. Het Europees Parlement heeft tot nu toe twee parlementaire enquêtecommissies ingesteld. De eerste enquêtecommissie werd in het leven geroepen om *de fraude* in het Europese douanevervoer te onderzoeken. Er waren sterke aanwijzingen dat sinds de opheffing van de Europese binnengrenzen per 1 januari 1993 deze fraude aanzienlijk was toegenomen. Ik had het voorrecht aan de werkzaamheden van deze commissie te mogen deelnemen. De tweede enquêtecommissie had betrekking op de recente crisis in de rundvleessector naar aanleiding van het uitbreken van *de runderziekte BSE* en het mogelijke verband met de ziekte Creutzfeldt-Jakob bij mensen.

De werkzaamheden van de transitfraude-enquêtecommissie duurden zo'n 15 maanden; die van de BSE-enquêtecommissie vijf maanden.

Engelse minister blijft weg

De enquêtecommissie inzake BSE publiceerde haar eer-

ste rapport. Daarbij viel in de eerste plaats op dat niet iedereen voor de commissie wenste te verschijnen. Het meest prominente voorbeeld was de Britse minister van Landbouw, Douglas Hogg, die verklaarde dat hij slechts verantwoording schuldig was aan het Britse Lagerhuis. Merkwaardig, omdat dat zelfde Britse Lagerhuis het Verdrag van Maastricht - dat de weg vrijmaakte voor Europese enquêtecommissies - heeft geratificeerd. Gezien de omstandigheden mocht op zijn minst van de Britse regering worden verwacht dat zij niet alleen naar de letter, maar ook naar de geest van het Verdrag zou handelen.

Desondanks kwam de Commissie met een aantal interessante conclusies. Zo werd duidelijk dat in de jaren na de eerste uitbraak van BSE in het Verenigd Koninkrijk de Europese Commissie marktbelangen had laten prevaleren boven de belangen van de consument. Daarnaast is de Europese Commissie ernstig tekortgeschoten in haar controle op de Europese wetgeving rond deze zaak. Een motie van wantrouwen tegen de Europese Commissie over het gevoerde beleid haalde het niet, al was het aantal voorstemmers verrassend hoog. In de plaats daarvan stemde het parlement voor een motie van wantrouwen op termijn. De Europese Commissie moet voor het eind van dit jaar aan een aantal duidelijke voorwaarden voldoen wil zij een motie van wantrouwen voorkomen.

Medezeggenschap

Ook de liberale fractie in het Europees Parlement was van mening dat het redelijk was de Europese Commissie een zekere mate van tijd te geven om orde op zaken te stellen. Het doel moet immers zijn dit soort situaties in

de toekomst te voorkomen en niet koste wat 't kost de Europese Commissie naar huis te zenden. Dit laatste zal echter wel het gevolg zijn als de Europese Commissie niet aan de voorwaarden voldoet. Deze voorwaarden zijn niet alleen van technische maar ook van politieke aard. Zo eist het parlement volledige medezeggenschap op het gebied van de wetgeving die verband houdt met veterinaire en phytosanitaire wetgeving (wetgeving op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen, red.). Dat lijkt logisch want als de enquêtecommissie één ding duidelijk heeft gemaakt, is het wel dat het huidige systeem van besluitvorming en uitvoering op deze gebieden niet heeft kunnen voorkomen dat de grootste crisis ooit in de rundvleessector is ontstaan. Openheid en doorzichtigheid is in dit geval het antwoord en dat kan alleen door deelname van het EP aan het besluitvormingsproces. Want alleen daardoor kan zijn rechtstreekse vertegenwoordiging de burger invloed geven in de besluitvorming en hem informeren over de ontwikkelingen. De Europese Commissie is hier vóór, de Raad van Ministers - zo bleek onlangs - unaniem tegen. De afloop van deze zaak kan dus nog interessant worden.

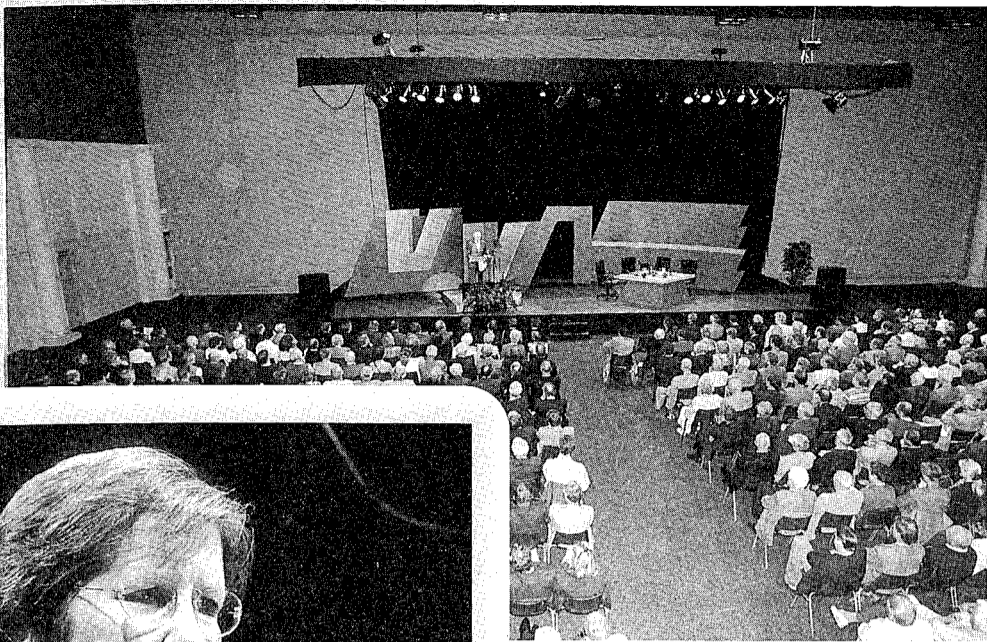
Misstanden

De resultaten van de enquêtecommissie over fraude in het douanevervoer waren politiek duidelijk minder geladen. Zowel de Europese Commissie als de Raad van Ministers spraken hun tevredenheid uit over de vele nuttige conclusies en aanbevelingen in het rapport. De Commissie bracht een groot aantal misstanden aan het licht. Zo had het invoeren van het Europa zonder binnengrenzen gepaard moeten gaan met een versterking van de douane aan de buitengrenzen. Het tegengestelde was echter het geval. Daarnaast maken de douanediens- ten nauwelijks gebruik van de moderne technologieën. In deze tijd van informatietechnologie worden miljoenen douaneformulieren nog steeds met de hand afgestempeld en per post naar de diverse bestemmingen verstuurd. Een dergelijke praktijk werkt ontegenzeggelijk fraude in de hand. Douanediens- ten in de diverse Europese landen hebben bovendien hun eigen controlemethodes en diegenen die er op uit zijn vinden gemakkelijk de zwakste schakel in de keten.

De hoorzittingen van deze enquêtecommissie waren opmerkelijk in die zin dat veel van de getuigenverklaringen begonnen met de mededeling hoe verheugd men was dat nu eens op Europees niveau een commissie zich bezig hield met het probleem. Deze verklaringen kwamen niet alleen van de zijde van de douanediens- ten, die zich door toenemende kortingen op hun budget meer en meer gedemoraliseerd toonden, maar ook van de zijde van de expediteurs. Want deze laatsten worden in het geval dat er iets mis gaat met het aan hen toevertrouwde transport aansprakelijk gesteld voor de waarde van de verloren gegane goederen.

Macht die op Europees wordt uitgeoefend moet ook op Europees niveau worden gecontroleerd. In die zin heeft de enquêtecommissie een nuttige rol vervuld. Geen van de nationale parlementen van de Europese Unie had de controle op deze gebeurtenissen op Europees niveau op een zelfde wijze kunnen uitoefenen.

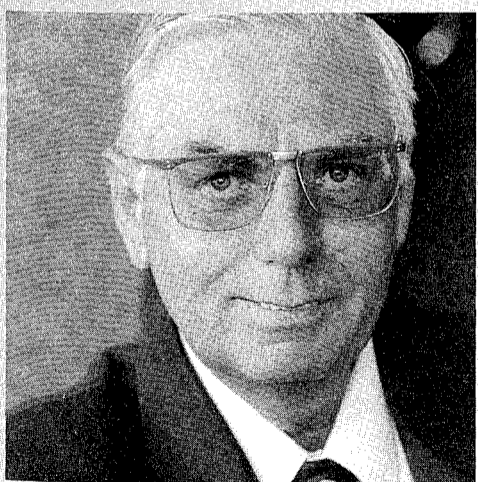
Het Europees Parlement heeft met het nieuw verworven enquêterecht een instrument in handen gekregen dat bij ieder parlement hoort, waar ook ter wereld. Namelijk een instrument om de uitoefening van bestuurlijke macht te kunnen controleren. ■

2 Massale opkomst op de landelijke VVD-avond in de regio Utrecht. Rond de 700 leden en sympathisanten togen op 2 juni naar het Nieuwegeins Business Center in Utrecht om te luisteren

naar en deel te nemen aan de debatten over de toekomst van de regio Utrecht, maar ook over het landelijk VVD-beleid. Naast de speeches van Frits Bolkestein en Annemarie Jorritsma werden twee talkshows gehouden over de maatschappelijke verantwoordelijkheid en over infrastructuur en bereikbaarheid. (foto's Theo Meijer)

6 Stadsprovincie of niet? Johan Remkes hoopt nu voorlopig het laatste couplet van dat Lied ohne Ende gezongen te hebben. Alle zaken rond de zeven potentiële locaties zet hij nog eens zorgvuldig op een rij. Waarom Eindhoven/Helmond wél en Haaglanden geen stadsprovincie wordt

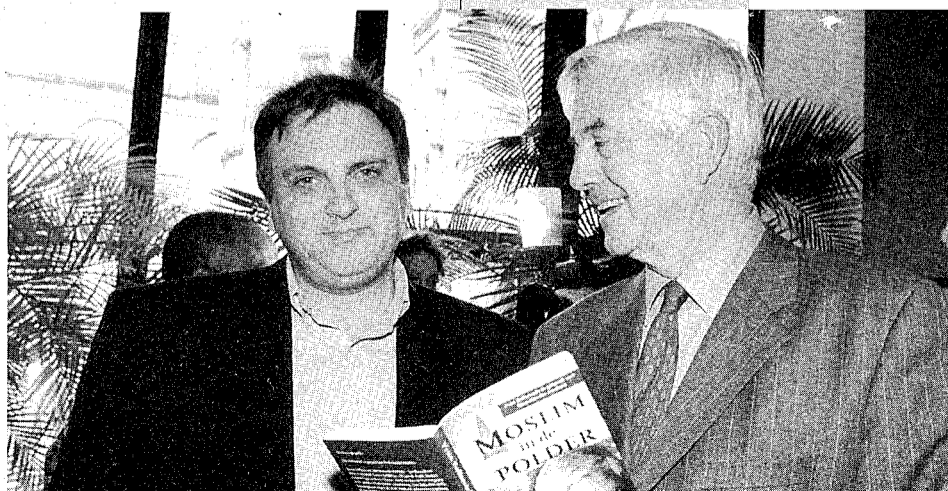
8 Op 2 juni overleed het VVD-Tweede-Kamerlid Broos van Erp in zijn geboorteplaats Best.

Een terugblik op zijn rijke, arbeidzame leven en een herdenking

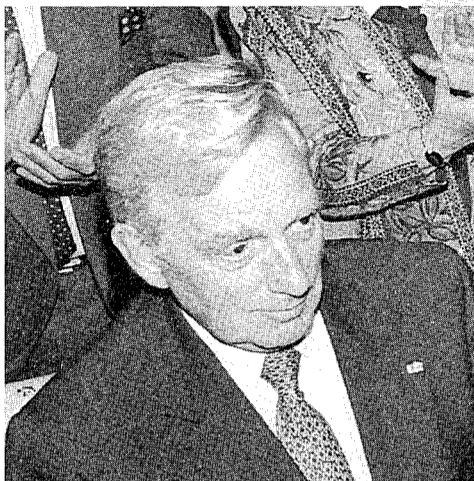
(foto: Theo Meijer)

9 Bij de presentatie van zijn boek "Moslim in de Polder" kreeg Frits Bolkestein voor zijn speurtocht door de Islam in het Westen lof uit onverwachte en onverdachte hoek. Oudvoorzitter Felix Rottenberg van de PvdA uitte zijn waardering voor de 'intellectuele nieuwsgierigheid' van de VVD-voorman.

(foto: Ruud van der Linde, Telegraaf)

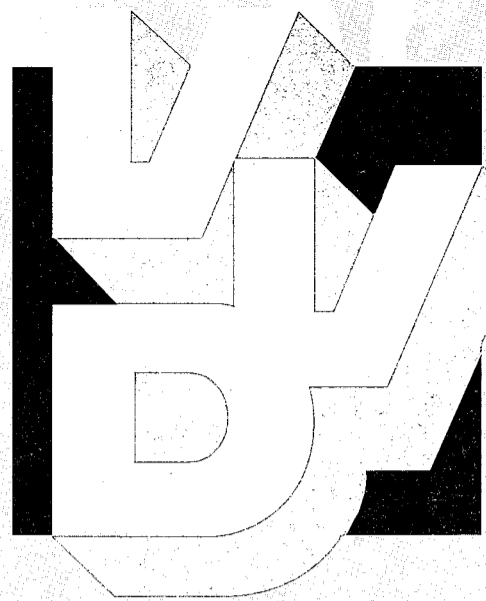

4 Frits Korthals Altes, thans voorzitter van de Eerste Kamer, werd tijdens de jaarlijkse algemene vergadering tot erelid van de VVD benoemd. De

oud-voorzitter van de VVD, voormalig minister van Justitie en thans senator was zichtbaar ontroerd. (foto: Peter Drent)

10 De VVD en de armoedebestrijding. Het VVD-Tweede-Kamerlid Anke van Blerck noemt armoede 'een cumulatie van ellende'. In Nederland neemt het aantal armen af, maar degenen die het treffen blijven langer in de narigheid zitten. Hier is hulp op maat nodig. Het VVD-Tweede-Kamerlid Henk van Hoof en beleidsmedewerker Geert Wilders brachten alle financiële maatregelen in kaart die tijdens deze kabinetsperiode zijn genomen

JUNI/JULI 1997

Nr. 1446

ISBN: 0166 - 8498

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

VRIDEMOCRATIE

VVD-top bezoekt regio Utrecht

De VVD trekt het land in.

Tot aan de verkiezingen zullen Frits Bolkestein, VVD-ministers en -kamerleden een aantal regio's bezoeken.

Deze bijeenkomsten zijn uiteraard gratis toegankelijk voor u en uw introducties. Die avonden worden ruim op tijd aangekondigd in dit blad. Tijdens deze bezoeken wordt zowel aan de landelijke als aan de regionale politiek aandacht besteed.

De VVD biedt u op die avonden een flitsend programma, met onder andere talkshows over boeiende onderwerpen, maar natuurlijk ook de mogelijkheid om met uw vragen te komen, publiekelijk of na afloop tijdens het informeel samenzijn met een drankje.

Het VVD-bestuur hoopt ook u een van de komende avonden te verwelkomen.

Annemarie Jorritsma en Frits Bolkestein worden geïnterviewd door Kees Mijnten

Annemarie Jorritsma steelt de show. Haar benadering van de mogelijk- en onmogelijkheden in haar functie van minister van Verkeer & Waterstaat werkt uiterst verfrissend. Dat anderen daar ook zo over denken bleek een week later toen in een groot weekblad een representatieve steekproef onder mannen werd gepubliceerd (ter ere van vaderdag). Annemarie kwam als de één na machtigste vrouw van Nederland daar uit naar voren.

Naar de eerste hoeft u niet te raden, dat is uiteraard Koningin Beatrix.

Annemarie is meester in het eenvoudig weergeven van gecompliceerde feiten. Onze infrastructuur vormt een gecompliceerde materie waar zij haar tanden stevig inzet.

Utrecht heeft bijna twee keer zoveel passagiersbewegingen als Schiphol

Onze minister van Verkeer & Waterstaat wees er op dat Utrecht meer dan 50 miljoen passagiersbewegingen per jaar krijgt. De luchthaven Schiphol rond de 30 miljoen. Het overgrote deel van de Nederlanders dat per openbaar vervoer Noord-Zuid of Oost-West reist, doorkruist de provincie Utrecht. Daarom staat alleen al deze regio voor een dikke twee miljard aan spoorinvesteringen op de rol. 'Alles draait om kwaliteitsverbetering. Dan heb ik het niet alleen over extra bielzen of rails. Daarmee krijg je geen reiziger de auto uit en de trein in.' Zij benadrukt dat de klant centraal moet staan. Dat kan alleen door meer marktwerking. Ook bij de Nederlandse Spoorwegen moet een normale bedrijfsvoering komen, waarbij

Bolkestein opteert voor tweede paars kabinet

door Reny Dijkman, foto's Theo Meijer

Infrastructuur, cultuur en sport. Deze drie onderwerpen vormden de hoofdmoot van de landelijke VVD-bijeenkomst die in de regio Utrecht op 2 juni werd gehouden.

Ruim 700 mensen trokken die avond naar het Nieuwegeins Business Center om te luisteren naar en te discussiëren met landelijke, provinciale en gemeentelijke VVD-politici. Na afloop was er een gezellig samenzijn en bestond de mogelijkheid om de aanwezige politici onder vier ogen nog die vragen te stellen, die in de zaal niet aan de orde waren gekomen.

en de hele Utrechtse top was aanwezig...

Annemarie Jorritsma, Jan Dirk Blaauw, VVD-vervoers- en verkeersdeskundige, Cees van den Oosten, gedeputeerde in de provincie Utrecht en Henk Rootliep, voorzitter van de Kamer van Koophandel in Utrecht spraken over de verkeerstagnatie in de provincie Utrecht

het duidelijk is dat het om de klant gaat. Eerder op de avond heeft Frits Bolkestein op dit punt al gepreludeerd. Hij wees erop dat Jorritsma voorstellen had gedaan tot invoering van meer marktwerking in het openbaar vervoer. 'Zij wil geen hots-knots-begoniabeleid, maar een beheerste en geleidelijke verandering. Niet als doel op zichzelf. Maar een verandering die bedrijven moet prikkelen doelmatiger te werken en de klant een beter product te bieden.' Die marktwerking zal een einde moeten maken aan de huidige situatie waarin de belastingbetaler nog van iedere openbaar-vervoersgulden 66 cent betaalt.

Annemarie Jorritsma heeft beslist niet het karakter om de kool en de geit te sparen. Bovendien wil zij tempo in de uitvoering van projecten die het dichtslibbende Utrecht weer lucht kunnen bieden. De extra Lekbrug moet niet over drie maar over twee jaar klaar zijn. De oude Lekbrug wordt - als het aan haar ligt - eerder vervangen. 'Het woord Vianen schrap ik nog liever gisteren dan vandaag uit mijn file-woordenboek.' Ook de wegverbreding tussen Utrecht en Bunnik tot twee maal drie rijbanen moet binnen twee jaar gerealiseerd zijn. De minister wijst daarnaast op een goede inpassing van wegen waar nieuwe steden verrijzen, zoals de locatie Leidsche Rijn. Maar wel zal steeds moeten worden bekeken waar de haalbaarheidsgrens ligt. Voor het project A2 bij de Leidsche Rijn is maar liefst 300 miljoen gulden gaan zitten in geluidsweringen en stedelijke inpassing, terwijl de totale kosten 700 miljoen bedragen. Zij besteedt veel geld en aandacht aan het leefmilieu. Maar er is een keiharde grens, want iedere gulden méér voor inpassing is er een minder voor de infrastructuur zelf. En het geld kan maar een keer worden uitgegeven. Regeren is knopen doorhakken. Prioriteiten stellen. Files beteugelen binnen de grenzen van de begroting. Daarom weigert deze minister een tunnel van 125 miljoen bij Abcoude. Daar is geen dekking voor. 'Ik heb mij daarmee in Abcoude niet populair gemaakt,' zegt zij tegen de zaal. 'Nederland telt zo langzamerhand veel "Abcoudes". We zullen altijd keuzes moeten blijven maken. Maar mijn eerste opdracht is om aan de bereikbaarheid van Nederland te werken.'

Dat de houding van de mensen ten aanzien van het vervoer - trein of auto - moet veranderen staat voor haar als een paal boven water. Zij is aanspreekbaar voor de infrastructurale noden van het bedrijfsleven. Anderzijds

verwacht zij van dat bedrijfsleven een stimulans naar het personeel om meer aan carpoolen te doen en het openbaar vervoer te kiezen.

Twee gespreksronden over heikele onderwerpen houden de zaal geboeid. Eerst schuiven VVD-Kamerlid Jan Rijpstra (Sportzaken), Ronald Spelbos (hoofdtrainer FC Utrecht) en Ben Verkerke (directeur NOC/Nederlandse sportfederatie rond de podiumtafel. Het gesprek gaat over het plezier in, nut van en schade door sport. Kees Mijntjes leidt de discussie. De tweede gespreksronde gaat over de Utrechtse infrastructuur.

Ronald Spelbos, hoofdtrainer van FC Utrecht met VVD-Tweede-Kamerlid Jan Rijpstra

betekent voor de korpsen dat zij minder mensen kunnen inzetten voor gewone werkzaamheden.' Bolkestein noemde het onaanvaardbaar dat de maatschappij zo zwaar wordt belast door problemen in en - in toenemende mate - buiten de stadions. Hij ziet veel in een voorbeeldfunctie van spelers en coaches. 'Politici kunnen veel woorden vuil maken aan de problematiek, een enkel woord van een speler of trainer legt veel meer gewicht in de schaal. Dat moeten wij gewoon erkennen. Supporters hebben een band met hun club, de spelers en de trainers.'

Frits Bolkestein wees erop dat Nederland zijn bekendheid in de wereld voor een deel ontleent aan beroemde Nederlandse voetballers. 'Iedereen die in het buitenland wel eens een taxi neemt kan dat bevestigen. Het is daarom onaanvaardbaar dat een kleine groep kwaadwillenden het plezier van miljoenen vergalt.' VVD-Kamerlid Jan Rijpstra overhandigde het eerste exemplaar van het VVD-tienpuntenplan Bestrijding Voetbalvandalisme aan Ronald Spelbos. Daarin wordt ondermeer gepleit dat er voor iedere sta-

Supporters hebben een band met hun club

Iedere gulden voor het leefmilieu is er een minder voor de infrastructuur

Ronald Spelbos vindt dat door de media te veel aandacht aan (supporters)excessen wordt besteed. Veel liever zag hij door de pers de mooie en goede momenten in de sport benadrukt. Ook wees hij op de voorbeeldfunctie die trainers en spelers naar de supporters toe hebben. Hij noemde de situatie zoals die een paar jaar geleden was slecht. 'De laatste anderhalf, twee jaar is door de inzet van het bestuur, trainers en spelers, de situatie verbeterd en is het ook in het stadion rustiger. Gelukkig gaat het nu om incidenten.'

In zijn openingswoord had Frits Bolkestein zich al kritisch over de noodzaak van een veelvuldige inzet van de ME bij voetbalwedstrijden uitgelaten. 'De politie is immers overbelast. Het leveren van agenten voor de ME

dionbezoeker een persoonsgebonden toegangkaart met pasfoto en chip komt. Die toegangkaart kan worden ingetrokken bij wangedrag. De VVD wenst aanstelling van meer supporterscoördinatoren en de invoering van één uniform supportersbeleid. Ook moeten alle organisaties in het betaald voetbal een veiligheidsplan en een sociaal-preventief beleidsplan gereed hebben.

In gesprek met discussieleider Kees Mijntjes liet Bolkestein weten dat hij - zoals de zaken er nu voor staan - het meest voelt voor een voortzetting van de Paarse coalitie met dezelfde partners.

Zowel hij als Annemarie Jorritsma schreven de groei en kracht van de VVD toe aan de interne eenheid, de liberale ideeën en idealen, maar ook aan de consistentie van haar beleid.

Annemarie vond dat dit kabinet in feite het verkiezingsprogramma van de VVD had overgenomen. 'Wij weten een eigen profiel te houden zonder agressief te zijn. Ik hoop dat de VVD ook in het komend jaar de VVD in harmonie naar oplossingen zal zoeken.'

In een volgende kabinetsperiode zullen de prioriteiten van de VVD vooral betrekking hebben op het gebied van de infrastructuur, volksgezondheid, sport, onderwijs, en bestrijding van discriminatie. ■

Door Reny Dijkman en Johan Hommes, foto's: Peter Drent

Voorzitter Hoekzema op jaarlijkse algemene vergadering:

VVD moet als hecht team kiezer tegemoet treden

'De VVD kan terugkijken op een goed liberaal jaar' constateerde voorzitter Willem Hoekzema tijdens zijn toespraak tot de jaarlijkse algemene vergadering. Als hoogtepunt noemde hij de benoeming van oud-partijvoorzitter en oud-minister van Justitie Frits Korthals Altes tot voorzitter van de Eerste Kamer. 'Voor het eerst in 95 jaar en voor het eerst in de geschiedenis van de VVD wordt de Eerste Kamer door een liberaal geleid.'

Het beheerst dualisme van de TK-fractie is verfrissend en houdt de coalitie scherp. De EK-fractie maakt op een constructieve manier gebruik van haar positie als grootste fractie en de bewindslieden dragen bij aan het succesvolle kabinetsbeleid. Ook de liberalen in het EP doen volgens Hoekzema wat van hen mag worden verwacht. Ze nemen het initiatief en geven leiding aan de discussies in Europees verband. Partijvoorzitter Hoekzema sprak zijn tevredenheid uit over het rapport "Vrij en Verantwoordelijk, een liberaal toekomstperspectief," uitgebracht door de commissie Opstelten. Als belangrijkste conclusie noemde hij dat de 5 uitgangspunten voor de VVD: vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid van alle mensen, stevig overeind blijven staan. Nadat het rapport die avond werd vastgesteld, werd het meegegeven aan de commissie verkiezingsprogramma 1998 - 2002. Daarnaast biedt het rapport een basis voor voortgezette discussie over de eisen die gesteld zullen worden aan de VVD in de toekomst.

De partijvoorzitter sprak zijn bezorgdheid uit over het ledenaantal. De verminderde belangstelling voor de politieke partijen versmalt het draagvlak voor de democratie en dat is een slechte zaak. Volgens Hoekzema moeten twee zaken worden aangepakt. Ten eerste moeten de mogelijkheden worden onderzocht om samen met de andere politieke partijen gericht actie te voeren. Ten tweede zal in de partij moeten worden gediscussieerd over de vraag "wat heeft de VVD als partij en politieke organisatie de burger anno 1997 nog te bieden?" Hoekzema pleitte daarbij voor een actieve open instelling. 'We zullen ons meer extern moeten opstellen als politieke organisatie, meer naar de burger met zijn werkelijk gevoelde behoeften moeten luisteren en min-

geroerd. Hoekzema roemde de lange staat van dienst en de grote inzet van Korthals Altes voor het liberalisme en voor de VVD, zijn partij.

Frits Korthals Altes toonde zich zeer ingenomen met zijn erelidmaatschap. Hij dankte zijn familie, de partijgenoten en zijn collega's op kan-

toor, die het hem mogelijk hadden gemaakt zich al die tijd zó voor de liberale zaak te kunnen inzetten. Tenslotte merkte hij fijntjes op dat het voor de Eerste-Kamerfractie aardig is om twee ereleden in haar midden te mogen hebben. ■

Frits Korthals Altes wordt benoemd tot erelid van de VVD. Op de voorgrond v.l.n.r.: Frits Korthals Altes, Henny Korthals Altes, Frits Bolkestein en Frank de Grave

Enkele hoofdpunten van de 50e jaarlijkse algemene vergadering

De 50e jaarlijkse algemene vergadering die op 23 en 24 mei in Venlo werd gehouden leidde tot de volgende resultaten:

- De wijziging van de statuten en reglementen, waaronder de eventuele opheffing van de ondercentrales is aangehouden tot een volgende algemene vergadering. De huidige reglementen blijven dus van kracht;
- De rekening en verantwoording over het financiële beleid 1996 van het hoofdbestuur is goedgekeurd;
- Het beleidsplan voor 1997 en de meerjarenbegroting 1997 - 2000 kregen het fiat;
- Ook is het groene licht gegeven voor twee financiële acties ter financiering van de verkiezingen;
- Mr. F. Korthals Altes, voorzitter van de Eerste Kamer, is benoemd tot erelid van de VVD;
- Het rapport "Vrij en Verantwoordelijk" over de toekomst van het liberalisme is vastgesteld en meegegeven aan de commissie verkiezingsprogramma. Het rapport vormt het begin van een verdere discussie;
- Het VVD-bestuur heeft afscheid genomen van Frans Breukers (ledenwerving, ledenbehoud) en Mark Rutte (public relations). Als opvolgers werden benoemd Paul Tirion en Lody Pieters.

Actie met andere politieke partijen

der met onszelf als organisatie bezig zijn. Elkaar niet bezig houden met allerlei procedures, maar verticaal door de partij heen in projectgroepen van hoofdbestuur tot afdeling de burgers benaderen. Kortom, de wat afstandelijke soms wat afwachtende houding moeten we van ons schudden en op een projectmatige manier steeds die burger, die kiezer opzoeken en niet afwachten tot hij of zij naar ons toekomt.'

Aan het eind van zijn betoog volgde onder groot applaus de benoeming van Frits Korthals Altes tot erelid van de VVD. Een bekroning van diens lange carrière in de politiek.

Korthals Altes was er zichtbaar door verrast en door

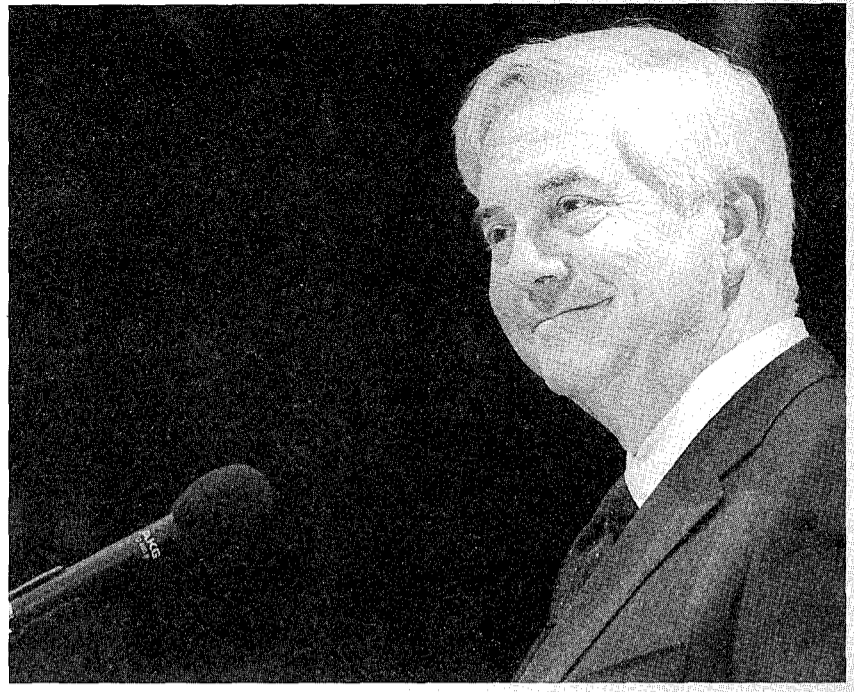
In verband met de gemeenteraads- en Tweede-Kamerverkiezingen in 1998 vroeg VVD-penningmeester Ruud Sandberg de algemene vergadering toestemming om dit najaar een extra financiële actie te houden. 'De momenten zullen wij in overleg met de penningmeesters zorgvuldig kiezen,' zei Sandberg. Hij kreeg het fiat van de zaal. De suggestie om het bedrijfsleven te benaderen voor bijdragen werd door voorzitter Hoekzema verworpen. Hij noemde sponsoring 'een buitengewoon griezelige zaak'. Een politieke partij hoort hoe dan ook onafhankelijk te blijven. ■

Ruud Sandberg, VVD-penningmeester

Frits Bolkestein:

Van Dutch disease tot sociaal-economische modelboerderij

Frits Bolkestein verhaalde hoe de houding van de Europese landen ten aanzien van Nederland is omgeslagen. 'Vijftien jaar geleden sprak men nog over de Dutch disease. Nu is Nederland de sociaal-economische modelboerderij van Europa.' Hij wees erop dat Duitsland en Frankrijk worstelen met de EMU-criteria, terwijl Nederland dankzij het beleid van Gerrit Zalm dit examen haalt zonder trucs of gerommel. Tegenover de instortende werkgelegenheid in onze buurlanden staat in Nederland een jaarlijkse banengroei van 500.000. De economische groei in de Europese Unie stagneert; bij ons is sprake van + 3%.

Frits Bolkestein

Bolkestein wees op het eerste concept-regeerakkoord van Paars, waar hij destijds 'nee' tegen heeft gezegd. 'Die plannen bevatten miljarden aan oningevulde bezuinigingen. Als wij dat eerste regeerakkoord hadden getekend waren alle meevallers gulden voor gulden verdwenen in het gat van de oningevulde bezuinigingen.' Daardoor zijn er nu miljarden extra voor tekort verkleinigen en lastenverlichting. Maar reden tot op de borstklopperij is er niet. Er moet nog veel gebeuren op het gebied van de infrastructuur, van goed onderwijs, goede gezondheidszorg en lastenverlichting. Het volgend kabinet zal dus weer van een behoedzaam scenario moeten uitgaan. Bolkestein sprak de hoop uit dat het volgend kabinet 'niet alleen qua samenstelling, maar ook wat betreft het beleid een voortzetting kan zijn van Paars I. Als de ingeslagen weg tot de laatste klinker wordt afgelopen heeft Nederland een voortreffelijke uitgangspositie voor de 21ste eeuw.

Die historische kans moet door de VVD worden waargemaakt.

Het succes van de VVD is niet altijd over rozen gegaan. Door andere partijen wordt de VVD nog al eens op onheuse wijze bejegend. Bolkestein riep op om de andere partijen niet met gelijke munt te betalen. 'Laten wij ons altijd houden aan onze eigen argumenten. Ons ideaal blijft een zakelijk, redelijk en stijlvol debat. Wie scheldt heeft geen argumenten.

Ons ideaal blijft een zakelijk, redelijk en stijlvol debat

Wij hebben ze wel en ze zijn ijzersterk.' Of het nu gaat over de noodzaak de overheidsuitgaven te beteugelen, over bestrijding van de stijgende criminaliteit of over het misbruik van de sociale zekerheid. Dat geldt ook voor de problemen die gepaard gaan met de integratie van minderheden. 'Ons beleid blijft gebaseerd op drie beginselen: beperk de immigratie, bevorder de integratie en bestrijdt de discriminatie.' ■

Wisseling bestuur Hoekzema herkozen tot voorzitter

Er waren geen tegenkandidaten voor twee van de Ebestuursleden die statutair moesten aftreden maar herbenoembaar waren. Ton van Voskuilen kreeg lof voor zijn intense inzet op het gebied van vorming en scholing en vooral voor zijn professionalisering van de vele cursussen die de VVD biedt.

Ondervoorzitter Rolf Haafkens beklom het kathedraal om de herkozen VVD-voorzitter Willem Hoekzema in het zonnetje te zetten. 'Drie jaar geleden,' zo begon hij, 'hing er een sfeer van achterdocht en wantrouwen. Jij hebt alles opengebroken.' Haafkens roemde de goede sfeer in het bestuur, Willems goede relaties met de fracties en de bewindslieden, en prees zijn initiatieven, zoals bijvoorbeeld de snelle organisatie van de landbouwavond vorig jaar.

Hoekzema schoof een groot deel van de hulde door naar zijn vrouw Elly. 'Als ik Elly niet had gehad, dan had ik nooit een ander gehad. Zij pikte mijn afwezigheid geweldig op!'

Dankwoorden waren er voor Mark Rutte, die na 4 jaar vanwege zijn drukke werkzaamheden het bestuur moest verlaten. Mark kreeg de Thorbeckepenning en een humidor voor zijn grote inzet - samen met de Landelijke Propagandacommissie - tijdens de succesvolle verkiezingen van 1994 en 1995 en zijn voorbereidingen voor de jubileumviering volgend jaar.

Ook sprak de voorzitter waarderende woorden tot Frans Breukers, die zich om gezondheidsredenen voor een tweede bestuursperiode had teruggetrokken. Frans - die wegens zijn verdiensten voor de VVD de Thorbeckepenning al bezat - ontving een gravure van het Binnenhof.

De nieuwkomers in het bestuur komen niet in een vreemd pakhuis terecht. Lody Pieters heeft tot de op de dag van haar benoeming tot hoofdbestuurslid deel uitgemaakt van de redactie van dit blad. Voordien zat zij in

het hoofdbestuur van de Vrouwen in de VVD. Paul Tirion was net aan zijn laatste weken als kamercentrale-voorzitter te Gelderland bezig. Hij kent de VVD van haver tot gort.

Er viel een stilte in de zaal toen Willem Hoekzema het voorstel deed aan Broos van Erp een telegram te zenden. 'Wij weten dat hij zijn laatste strijd aan het voeren is.' De tekst van het telegram luidde: 'Broos, wij zijn in gedachten bij je. De 50^e jaarlijkse algemene vergadering 1997.' ■

Ruud Sandberg

Wil de Vrey-Vringer

Het huidige hoofdbestuur met adviseurs: v.l.n.r. zittend: Miep Bregman, Willem Hoekzema, voorzitter, Lody Pieters. Daarachter staande: Daan Zwart, directeur algemeen secretariaat; Ed Haaksman, voorzitter Bestuurdersvereniging; Ineke van Ark, voorzitter Org. Vrouwen in de VVD; Ton van Voskuilen, Roos Baljé, Paul Tirion, Rolf Haafkens, Hans van Baalen, Leendert Ginjaar, fractievoorzitter Eerste Kamer en Benk Korthals, vice-fractievoorzitter Tweede Kamer. (foto: Theo Meijer)

(Inzetjes) De ontbrekende bestuursleden: Jan Korff, Ruud Sandberg en Wil de Vrey-Vringer

Johan Remkes over vorming stadsprovincies:

De knoop moest worden doorgehakt

Johan Remkes, VVD-woordvoerder Binnenlands Bestuur (foto: Peter Drent)

door Reny Dijkman, foto: Peter Drent

‘Vanuit bestuurlijk Nederland heb ik de laatste tijd heel duidelijk het signaal gekregen. “Hak alsjeblieft de knoop door! Maak een einde aan de onzekerheid en onduidelijkheid.” Bestuurders werden volledig in beslag genomen door de alles overheersende discussie: stadsprovincie of niet. Die discussie werd volstrekt over de hoofden van de bevolking heen gevoerd. Niemand begreep er nog iets van. Dát beeld móest worden gestopt!’

Het is de eerste reactie van het VVD-Tweede-Kamerlid Johan Remkes, na de paarse beslissing over de Kaderwet. Inmiddels komen volop protesten binnen, want één ding staat vast: alle politieke partijen - dus ook de VVD-achterban - zijn hopeloos verdeeld over de Kaderwet.

De kaart van Nederland kent hij zo langzamerhand uit het hoofd. Hij weet waar in den lande de ups en downs leven over het compromis van de drie Tweede-Kamercoalitiepartijen. Het is donderdag 29 mei en aanstaande zaterdag kan Johan Remkes het VVD-standpunt voor de eigen achterban in het Brabantse gaan verdedigen. ‘Provinciale Staten van Brabant hebben zich het vuur uit de sloffen gelopen tegen de vorming van de stadsprovincie Eindhoven. Daar hebben onze mensen echt alles er tegen ondernomen. Nee, die zijn - evenals sommige gemeenten - niet blij, daarom ga ik natuurlijk zaterdag daar naar toe.’

Maar waarom deze beslissingen en waarom nu?

Johan Remkes: ‘De hele discussie over de vorming van stadsprovincies is eind jaren tachtig ontstaan naar aanleiding van het rapport van de *commissie Montijn*. Een

nota's (Besturen Op Niveau, red.) van het vorig kabinet en ook tot initiatieven in Amsterdam en Rotterdam tot de vorming van stadsprovincies met een opgedeelde stad. Vervolgens is de *kaderwet Bestuur in Verandering* in procedure genomen. Die is in 1993/94 parlementair afgehandeld en 1 juli 1994 in werking getreden. Daarin werd uitgegaan van zeven kaderwetgebieden. Dat was een compromis tussen PvdA en CDA. Het CDA wilde Nederland opdelen in 24 provincies.

Voor de VVD, met toen Jan Franssen als woordvoerder, stond al vanaf het wetsontwerp vast dat die zeven gebieden niet op de automatische piloot door zouden kunnen groeien tot stadsprovincie. Voor Amsterdam en Rotterdam zagen wij wel enige aanleiding, omdat de problematiek daar erg groot is. Voor Haaglanden werd de deur op een kier gezet en ten aanzien van de andere gebieden: Twente, Arnhem/Nijmegen, Utrecht en Eindhoven vond de VVD het eigenlijk niet nodig.

Die lijn is door de huidige fractie aangehouden. Maar bij het eerste wetsvoorstel betreffende de stadsprovincie Rotterdam dat vervolgens aan de orde kwam, zorgde de uitslag van het daar gehouden referendum voor zwakke knieën bij de PvdA en D66. Het wetsvoorstel werd ingetrokken. Toen dreigde een impasse. Voor Rotterdam is toen de commissie Andriessen ingesteld. Daarnaast werd in 1995 in de notitie *Vernieuwing Bestuurlijke Organisatie* nog eens bevestigd wat de VVD eigenlijk wilde. In 5 van de 7 gebieden moest sprake zijn van een open evaluatie. Het was dus niet de vooropgezette bedoeling dat er ook zeven stadsprovincies zouden komen.

Al die gebieden is de vraag voorgelegd: “Wil je versneld evalueren?” om zo snel mogelijk meer duidelijkheid over

de organisatie van het binnenlands bestuur te krijgen. Die gebieden zijn toen aan de slag gegaan en hebben hun verhaal aangeleverd. Het kabinet had zich verplicht omstreeks de jaarwisseling 1996/97 met een standpunt te komen.

Dat is de achtergrond voor en aanleiding tot de huidige discussie.’

Wat is het VVD-standpunt over de vorming van stadsprovincies?

Remkes: ‘In ons verkiezingsprogramma 1994 - 1998 gaan wij ervan uit dat ons binnenlands bestuur binnen de drie lagen dient te blijven die Thorbecke heeft bedacht: rijk, provincies en gemeenten. Daar ben ik zeer vóór. Wel heeft de VVD in het regeerakkoord wat concessies moeten doen ten aanzien van de Kaderwet. Vervolgens is in feite de tekst van het regeerakkoord in 1995

Deze kaderwet heeft tot verdeeldheid in alle politieke partijen geleid

vervangen door de tekst van de notitie *Vernieuwing Bestuurlijke Organisatie*. De PvdA en D66 zijn overigens bij de eerste gelegenheid: Rotterdam, al door de knieën gegaan. Toen hebben zij na het referendum kenbaar gemaakt dat zij afscheid namen van het oude concept van de stadsprovincie, waarin sprake was van een zekere mate van opdeling van de stad. Daardoor kwam ook voor onze fractie de Kaderwet in een wat ander daglicht te staan en ontstond voor ons wat meer ruimte. Laat ik voorop stellen dat de vrienden van de stadsprovincie niet in de eerste plaats bij de VVD zijn te vinden. Wij staan op het standpunt dat de regionale problematiek rondom de grote steden in beginsel oplosbaar is met behulp van de bestaande bestuurlijke voertuigen. De provincie moet eindelijk doen waarvoor zij is ingehuurd, namelijk regionaal regisseren en conflicten oplossen. Als een grote stad ruimtegebrek heeft moet dat worden geregeld via grenscorrecties of - in een enkel geval - beperkte gemeentelijke herindeling. En tenslotte rust er wat ons betreft geen enkel verbod op gemeentelijke samenwerking. Ook kan wel meer gebeuren in termen van decentralisatie van taken. Daarnaast is aan een belangrijk speerpunt uit het rapport Montijn, het versterken van het financieel draagvlak van de grote steden, al het nodige gedaan via de versterking van de financiële verhoudingswet en het grote stedenbeleid.’

Wat maakt de hele discussie zo beladen?

Johan Remkes: ‘Stadsprovincies hebben ook een aantal evidente nadelen. Zij leiden tot versnippering van het middenbestuur, tot extra bestuurskosten. Bestaande provincies vinden het natuurlijk niet leuk als zij een deel van hun gebied kwijtraken. Eventueel minpunt is de taakverdeling. De reden tot de vorming van stadsprovincies is dat deze nieuwe provincies een regionaal regisserende zwaardere rol krijgen. Dit vaak tot ongenoegen van de deelnemende gemeenten, want zij moeten daar qua taakverdeling een zware prijs voor betalen. Daarnaast speelt natuurlijk de reorganisatiepijn. Dus je moet zware argumenten hebben om daartoe over te gaan.’

Een andere gevoeligheid in de discussie is de mate van differentiatie die het rijk wil toestaan in het binnenlands bestuur. Dus hoeveel *soorten* provincies en gemeenten willen wij hebben. Het kabinet stelt zich op het standpunt dat wij in Nederland, om het nog een beetje overzichtelijk te houden, niet meer dan twee soorten provin-

Het CDA wilde 24 provincies

inhoudelijk rapport met een paar pagina's bestuurlijke problematiek, waarin als aanbeveling stond rond Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht voor agglomeratiegemeenten te kiezen. Zoals dat in Nederland wel vaker gebeurt, stortte vervolgens heel bestuurlijk Nederland zich op die bestuurlijke discussie en verdwenen de inhoudelijke problemen voor een aantal jaren achter de horizon. Dat leidde tot de zogenaamde BON-

cies en gemeenten kunnen hebben. Daar ben ik het mee eens. Dus de bestaande provincies hebben een wat afstandelijker taak en de daarin liggende gemeenten een grotere autonomie, terwijl de stadsprovincies een zwaardere taak hebben en de daarin opgenomen gemeenten minder zeggenschap krijgen.

Het laatste zeer gevoelige punt is de dreiging van grootschalige gemeentelijke herindeling, die volgens het kabinet noodzakelijk is als de stadsprovincies niet doorgaan. Johan Remkes weet uit ervaring dat de optel- en aftreksom van al die gevoeligheden plus het feit dat het om 7 kaderwetgebieden gaat tot verdeeldheid heeft geleid in alle politieke partijen. 'Vooral doordat op lokaal en provinciaal niveau zeer grote meningsverschillen waren tussen de bestuurders in die gebieden. De Tweede Kamer stond voor een buitengewoon moeilijke puzzel.'

Stapels brieven heeft hij binnengekregen. Remkes somt op: 'De gemeenteraadsfracties uit Eindhoven en Waalre zeiden dat de stadsprovincie er beslist moest komen. Waalre zei ook: Mocht die stadsprovincie er niet komen dan willen wij per se geen gemeentelijke herindeling. Enschede bepleitte de stadsprovincie, maar andere gemeenten in Twente vonden dat zij er niet moest komen. Dat geluid hoor je vooral van gemeenten die wat verder van het stedelijk gebied aflaggen. Uit Den Haag en Delft: dat er een zware stadsprovincie moest komen. Wassenaar wilde helemaal niet. Rijswijk en Voorburg een beetje "lichte" stadsprovincie, maar lieten doorscheren dat - als het even kon - zij ook daar van af wilden, maar ze wilden ook geen gemeentelijke herindeling. Het is een onmogelijke opgave om iedereen in zo'n proces tevreden te stellen. De brieven die ik na het besluit tot twee stadsprovincies binnen krijg, gaan weer helemaal de andere kant op. De regio's Zuid-Oost-Brabant en Haaglanden zijn tot op het bot verdeeld. Ik heb de laatste tijd talloze gesprekken hierover gevoerd. We moesten in coalitieverband ergens uitkomen, omdat het om de uitvoering van het regeerakkoord ging. Vanuit heel bestuurlijk Nederland werd op een beslissing aangedrongen. De onzekerheid heeft al veel te lang geduurd.'

In de Kamer bleek een hopeloze verdeeldheid over het kabinetsvoorstel en de woordvoerders van de drie paarse fracties staken tenslotte de koppen bijeen. Dat leidde tot een resultaat waarin het kabinet zich kon vinden. Remkes: 'Rotterdam mag stadsprovincie worden. Wij hebben de indruk dat daarover in die regio redelijk overeenstemming bestond. Het is overigens wel essentieel dat de neuzen daar in de goede richting blijven wijzen; er zijn voortekenen dat de meerderheid in de gemeenteraad nu weer dwars gaat liggen.

In de regio Amsterdam wil men de keuze voor de stadsprovincie nu nog niet maken. Daar hoeft niets te worden geforceerd, want Amsterdam kent geen acute ruimtenood. We zullen de ontwikkelingen daar afwachten en over een aantal jaren moet dat gebied zelf maar zeggen wat men wil. Daar is overigens moeilijk tot een juiste gebiedskeuze te komen.

Utrecht is inmiddels zelf tot de conclusie gekomen dat men geen stadsprovincie wilde. Dat gold ook voor Arnhem/Nijmegen. Twente wilde in meerderheid wel een stadsprovincie, maar de provincie Overijssel is daar mordicus tegen. Er is, wat ons betreft onvoldoende aanleiding tot de vorming van een stadsprovincie. Bovendien wil men daar weer een andere, lichtere, stadsprovincie.

Het hele debat concentreerde zich dus op de regio's Haaglanden en Zuid-Oost-Brabant.

Daarop heeft onze fractie in een uitvoerige discussie de consequenties van de vorming van de stadsprovincie Haaglanden op een rij gezet. Het zou een driedeling van Zuid-Holland betekenen, waardoor in het resterende deel van de provincie weinig interne samenhang overblijft. De oude provincie zou dan drie Commissarissen der Koningin en meer gedeputeerden en statenleden tellen dan er kabinets- en Tweede-Kamerleden zijn. Dus de walging tegen die driedeling was in de VVD-fractie groot. Maar er moest wel iets aan de problematiek van Den Haag worden gedaan. De Hofstad heeft een groot

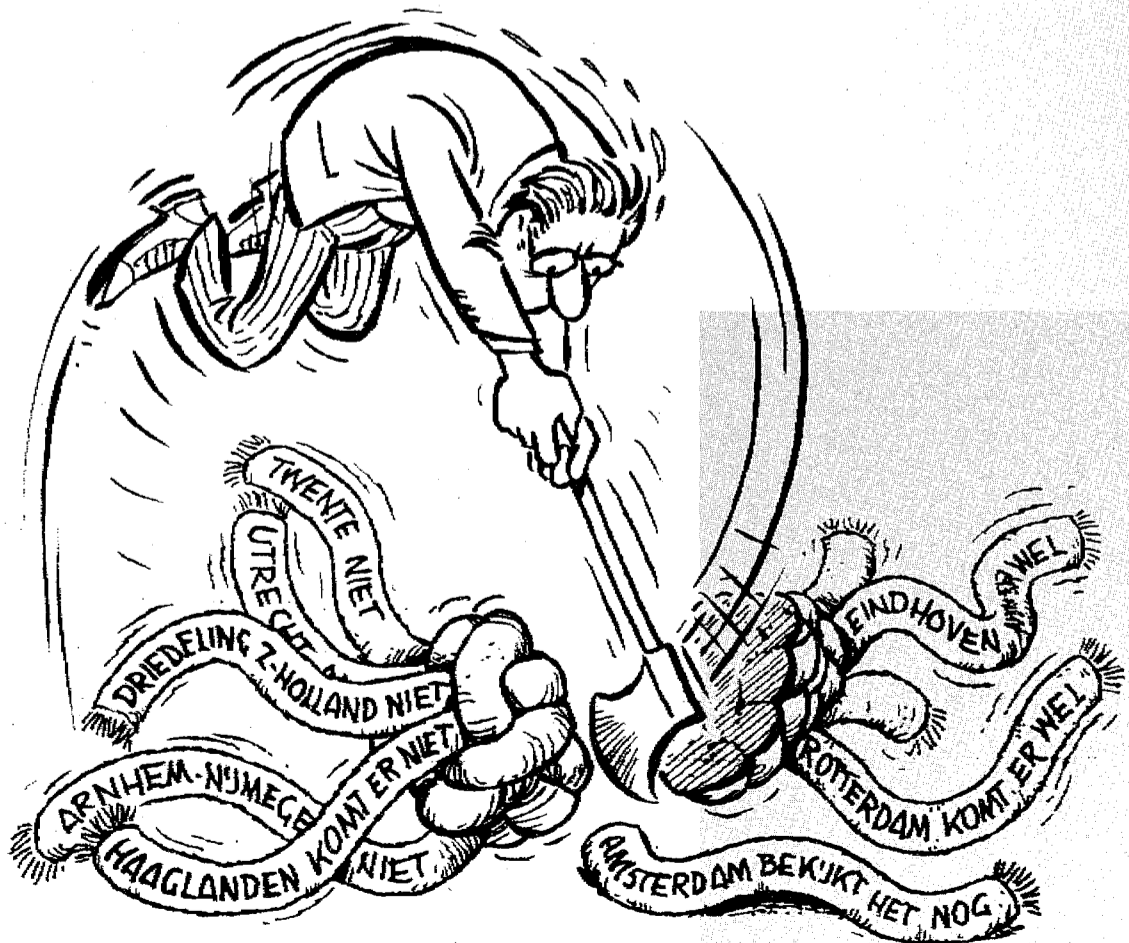
Het is een onmogelijke opgave om iedereen in zo'n proces tevreden te stellen

financieel en een ruimtelijk probleem, waardoor zij voor haar eigen bevolking een aantal zaken niet meer op eigen grondgebied kan doen. Dat heeft geleid tot de totale deal. Den Haag moet financieel worden geholpen en wat de bouwlocaties betreft, moeten er een paar worden toegevoegd. Natuurlijk begrijp ik best dat gemeenten als Rijswijk, Leidschendam, Nootdorp en Pijnacker dat niet best vinden, maar ergens moet een knoop worden doorgehakt. Men is nu verlost van de discussie over de stadsprovincie, maar men betaalt daarvoor wel een prijs.

Voor Z.O.-Brabant heeft gegolden dat - wilden wij er in coalitieverband nog uitkomen - de VVD ook iets moest geven om tot die deal te komen. Men heeft ons uiteindelijk tot de stadsprovincie kunnen bekeren, maar voor onze fractie waren de argumenten daar een dubbeltje op zijn kant. Vooral ook doordat een deel van het gebied net een gemeentelijke herindeling achter de rug heeft. Er is echter wel een ratio onder de totale deal: zowel in Rotterdam als in de regio Eindhoven/Helmond loopt die discussie over de regionale bestuursstructuur al jaren met in beide regio's mislukte experimenten. Daarnaast heeft de laatstgenoemde regio een omvangrijke ruimtebehoefte met een gecompliceerde ruimtelijke structuur.'

Betekent deze deal niet een schot voor open doel voor de lokale partijen?

Johan Remkes onderkent dat risico, maar heeft wel een steekhoudend tegenargument. 'Men vergeet nu dat er varianten in omloop waren waarin - en Eindhoven/Helmond én in de Haagse regio een grootscheepse gemeentelijke herindeling plaats zou moeten vinden. Die zijn nu van de baan. Bovendien kan men er niet omheen dat voldoende ontwikkelingsmogelijkheden van de centrale stad ook een belangrijke uitstraling hebben op de totale regio. Stad en land hebben elkaar nodig. Ik denk dat dát perspectief electoraal het allerslechtste is voor de lokale partijen. Een gevoelig punt blijven natuurlijk die bouwlocaties. Het kabinet mag zich buigen over hoe aan die afgrenzing precies vorm wordt gegeven.'

Johan Remkes verwacht dat tijdens de huidige kabinetsperiode alleen nog het interimwetje voor Rotterdam zal worden behandeld. Voor de rest zal alle wetgeving in de volgende periode aan de orde komen. 'We hebben gedaan wat ons door de lokale bestuurders met klem is gevraagd: "Maak een eind aan de onzekerheid. Hak de knoop door!"

Wil hij dezelfde portefeuille ook in een volgende periode?

'Het Binnenlands bestuur is een boeiend onderwerp. Daartegen zeg ik in een volgende periode niet bij voorbaat nee. Het is ook wenselijk dat in die discussie enige continuïteit zit, maar ik sta bepaald niet te trappelen om deze discussie over te doen. Wat mij betreft is het boek over de reorganisatie van het binnenlands bestuur voor vele jaren dicht!'

Snel zet hij de resultaten nog even op een rij. De winsten verliesrekening:

Winst:

- De stadsprovincie Haaglanden komt er niet. De driedeling Zuid-Holland komt er niet;
- Er komen geen stadsprovincies Twente, Arnhem/Nijmegen, Utrecht;

Verdere wetgeving komt pas onder volgend kabinet

- Dat Rotterdam er wél komt, is omdat de bestuurders het voor het merendeel willen en het daar ook voordelen biedt;
- Dat Amsterdam rustig de zaak kan bezien zonder dat een zwaard boven tafel hangt; Rondom Den Haag en Eindhoven is de bedreiging van zeer grootschalige herindeling van tafel. Verlies (en hij heeft ook geen zin daar een ander woord voor te gebruiken):
- Dat - redenerend vanuit de fractie - er een stadsprovincie Eindhoven komt. Maar sommigen in dat gebied zullen dat als winst ervaren;
- Pijnpunt voor enkele gemeenten rondom Den Haag is dat men bouwlocaties moet afstaan. ■

Broos van Erp

Tijdens de uitvaartdienst van Broos van Erp heeft

Frits Bolkestein, fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer, deze afscheidswaarden gesproken:

Tegen het einde van zijn leven zei Broos: 'Ik ben tevreden omdat ik de kans heb gehad mijn plicht te doen.' Dat was zijn levenshouding: in bescheidenheid hard werken en zo je plicht jegens onze samenleving doen.

Broos is in Best in de crisistijd geboren, in een echt katholiek gezin met negen kinderen. Hij heeft op de mulo gezeten en enige vakdiploma's gehaald. Over die tijd zei hij: 'Als kinderen hadden mijn broertje en ik al een broodroute. Vanaf mijn achtste. Die moest je elke dag lopen. Dat is jarenlang zo gebeven. Weinig luxe. Ik was achttien toen ik voor het eerst naar de film ging.' En wat heeft hij gewerkt: als jongen in zijn vaders bakkerij; in de atletiek; in middenstandsorganisaties; als journalist; als kamerlid. Zijn vrouw en zijn familie zijn er door te kort gekomen, vond hij.

In het weekend kon je hem met een bevriend huisarts in de bossen rondom Best zien hardlopen, tot zijn kracht hem ontviel. In zijn jeugd was hij een bescheiden atleet. Ooit wilde hij sportinstructeur worden. Hij behoort tot de oprichters van de atletiekvereniging, de judovereniging, de wiel- en de wandelsportvereniging. Hij was een geboren organisator.

In 1962 werd hij voorzitter van de plaatselijke middenstandsorganisatie. Vrij snel daarna secretaris van de afdeling Brabant, Zeeland en Gelderland. Van daaruit in de Kamer van Koophandel in Eindhoven. Die vond hij maar een elitaire bedoening. 'Ik ben niet van de sjeke,' zei hij.

Dat was een uiting van zijn bescheidenheid. Zijn moeder zei eens: 'Onze Broos is altijd een gewone volksjongen gebleven.' Uit haar mond klonk het als een eretitel, en dat is het natuurlijk ook. Zelf zei hij: 'Als een kamerlid denkt dat hij status heeft, is het geen goed kamerlid. Met status kun je niet werken.'

Zijn vader was liberaal, hij was het ook. Liberaal zijn in de Brabantse middenstand, daar was moed voor nodig. De bakkerij heeft er klanten door verloren. Maar de vrijheid en verantwoordelijkheid, die begrippen spraken hem als ondernemer aan. Hij was des duivels toen in de jaren vijftig de bakkerij op zondag dicht moest. De bakkerij stond tegenover de kerk. Het gezin Van Erp maakte tompouces, draaide ijs en verkocht dat op zondagochtend. Toen de wet werd aangenomen, is het alles via de achterdeur blijven verkopen.

In vier jaar tijd is hij van beginnend Statenlid via de gemeenteraad naar de Tweede Kamer opgeklimmen. Broos en ik zijn op dezelfde dag als lid van de Kamer beëdigd. Het was 16 januari 1978, negentien jaar gele-

den. Wij waren even oud: 44 jaar. Hij stond op nummer 34 van de kandidatenlijst, ik op nummer 35. Vijf jaar hebben wij aan de fractietafel naast elkaar gezeten. Hij was afkomstig uit het kleinbedrijf, ik uit het grootbedrijf. Zo zijn wij vrienden geworden. De sfeer in de fractie was niet goed. Vaak hebben wij daarover gesproken en bij elkaar steun gezocht.

Terug in Best werd hij de dag van zijn beëdiging door een fanfare-orkest verwelkomd. Best was terecht trots op hem. Wie kende hem niet, het immer actieve raadslid, Statenlid, bestuurslid, plaatselijk organisator, journalist, middenstander en ombudsman?

Tegen een dagblad zei hij toen: 'Warme bakkers willen werken. Ik zal dat in de Kamer bewijzen. Je maakt veel uren, je bent nooit klaar en je doet het nooit goed.' Toch nam hij de uitdaging graag aan.

Broos was een echte volksvertegenwoordiger. Niemand klopte tevergeefs bij hem aan. Er was altijd open huis. Het ging dan om een verzoekschrift dat moest worden geschreven of een formulier dat moest worden ingevuld. Ook al kon hij niet echt helpen, hij leende het willige oor. Hij zei: 'Pas nog kwam er iemand die me vroeg of ik hem niet in contact kon brengen met die meneer Arob.' Broos zocht de mensen en de mensen zochten Broos. Brigitte hielp de klanten terwijl Broos spreekuur hield.

De kracht van Broos was dat hij uit de praktijk wist waar hij over sprak. Hij kwam, zoals hij dat uitdrukte, uit de hogeschool van het leven. 'Het zou goed zijn als die meesters in de rechten in de politiek een tijdje in de praktijk zouden stappen, dan zouden er heel wat ogen open gaan,' zei hij tegen deze meester in de rechten. Hij had weinig illusies. 'Dat is een deugniet,' kon hij van iemand zeggen.

Ik heb zijn maiden-speech nog eens nagelezen, die hij op 14 februari 1979 heeft gehouden. Die betrof de begroting voor Ruimtelijke Ordening. Hij sprak toen over decentralisatie, natuurgebieden, bestemmingsplannen en vooral over inspraak 'om mensen de mogelijkheid te geven te doen blijken van hun medeverantwoordelijkheid.'

In memoriam Broos van Erp

Op 2 juni overleed het VVD Tweede-Kamerlid A.A.M.E. (Broos) van Erp op 63-jarige leeftijd.

In de herfst van 1996 kreeg hij volstrekt onverwacht te horen dat hij ongeneeslijk ziek was en zijn weken of maanden waren geteld. Broos reageerde daarop met buitengewone moed. Niet alleen pakte hij, voor zover zijn gesteldheid dat toe liet, zijn fractiewerk weer gewoon op. Hij maakte ook zijn ziekte - kanker - bespreekbaar.

In de media sprak hij er vrij over, maar ook over de wijze waarop hij samen met zijn vrouw dit fatale nieuws verwerkte. Hij hief het taboe, dat nog steeds rond kanker heerst, op. Na het winterreces lag een brief van hem bij de fractie, waarin hij - zichzelf geheel wegcijferend - alleen schreef over de toekomst van de VVD met ten aanzien van de partij de conclusie: 'Zolang ik adem heb zal ik mij ook daarvoor inzetten. Mijn gedachten en hart zijn bij jullie...'

Broos van Erp was na de dood van zijn vader de aangewezen om het familiebedrijf in banketbakkerij voort te zetten. Vanuit zijn bakkersbedrijf klom hij op de maatschappelijke ladder omhoog via vakopleidingen en de praktijk van alledag. Hij was 8 jaar lid van de Gemeenteraad van Best, werd lid van Provinciale Staten en was - met enkele korte onderbrekingen Kamerlid van 1978 tot op heden. Het Midden- en Kleinbedrijf had zijn hart. In de periode 1991 - 1994 was hij voorzitter van de vaste Commissie voor het Midden- en Kleinbedrijf. Daarnaast was hij onder andere van 1973 - 1988 bestuurslid van het Koninklijk Nederlands Ondernemers Verbond (KNOV), secretaris-penningmeester van de Stichting Aids Info en bestuurslid van tal van charitatieve en beroepsinstellingen. De Brabantse Kamer van Koophandel benoemde hem in 1996 tot erelid vanwege zijn vele verdiensten voor de middenstand.

Broos had - mede door zijn veelzijdige belangstelling - 19 nevenfuncties. Die bestreken de meest uiteenlopende sectoren, van de horeca tot de sport. Sinds de laatste Kamerverkiezingen was hij in het fractiebestuur penningmeester. Mensen, die een beroep op hem deden, klopten nooit vergeefs bij hem aan. Hij verdiepte zich in iedere zaak die aan hem werd voorgelegd. Directheid en eerlijkheid stonden bij hem hoog in het vaan. Zijn benaderbaarheid voor een ieder, maakte hem tot een volksvertegenwoordiger in de ware zin des woords. Terwijl velen bij het vorderen van de leeftijd zich min of meer voor nieuwe zaken afsluiten, vertoonde Broos daartoe geen enkele neiging. Hij stortte zich met groot enthousiasme op alle mogelijkheden die de opmars van de computer met zich brengt. Honderden columns heeft hij geschreven voor diverse middenstandsbladen.

Broos van Erp was Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw en drager van de gouden erepenning van de gemeente Best.

De VVD zal Broos van Erp missen. Zowel de praktische liberaal als de bourgondiër, maar vooral zijn warmte en collegialiteit.

Ons meelevan gaat uit naar zijn vrouw, Brigitte, zijn twee dochters en hun gezinnen.

VVD-Tweede-Kamerfractie en hoofdbestuur

Broos heeft vele jaren aan het midden- en kleinbedrijf gewijd. Maar dat deed hij verre van blindelings. Hij zat in de Kamer allereerst voor het algemeen belang. Op de twee meest emotionele onderwerpen voor het MKB, de winkeltijdenwet en de vestigingswet, nam hij een heel ander standpunt in dan de middenstandsorganisaties. Hij was en bleef onafhankelijk.

In een mismoedige bui dacht hij: 'Broos, je bent 55 jaar en waarom doe je het eigenlijk nog?' Maar hij was voorzitter van de vaste kamercommissie voor het midden- en kleinbedrijf en penningmeester van onze fractie. Over het resultaat van zijn kamerlidmaatschap zei hij: 'Ik ben in zoverre tevreden dat ik heb kunnen meehelpen aan het creëren van ruimte voor de ondernemer.' Voor dat werk is hij in april 1991 verheven tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Sinds 1960 schreef hij regelmatig artikelen voor het weekblad "Groeiend Best". Ik heb er 164 geteld. Zij gaan over de meest verschillende onderwerpen: over voerdeurdelers en reiskosten, over sociale dienstplicht en het ouderenbeleid, over Philips en de herindeling, over politiek en de elektronische snelweg. Die artikelen lieten zijn veelzijdigheid zien.

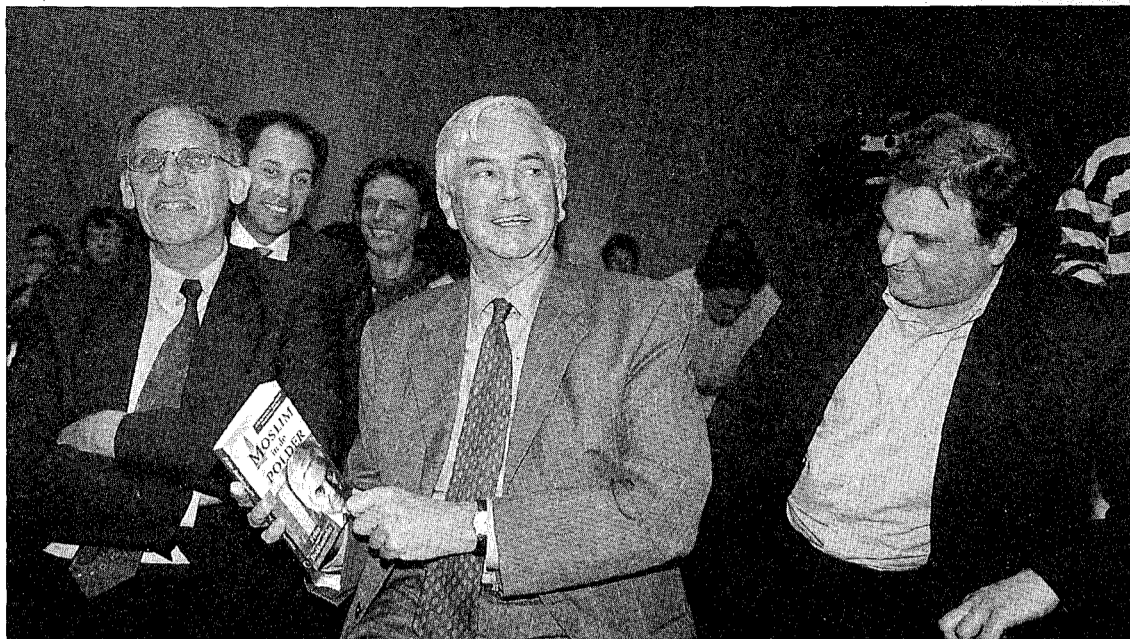
Hij was een goede wijnkenner. Hij beoordeelde restaurants voor het vakblad "Neerlands Dis". Hij goocheelde met kaarten. Een journalist schreef: 'Broos schudt, deelt, gesticuleert en praat aan één stuk door, voornamelijk over zijn diensttijd, toen hij deze trucs leerde'. De journalist werd keer op keer gefopt.

Hij was geboeid door computers en de elektronische snelweg. In zijn laatste column: "Gesprek met de Dood", kondigde hij zijn 'Broos van Erp - hemel - site' aan. Naar hem is een prijs vernoemd voor een jonge innovatieve ondernemer die de creativiteit heeft gehad om via de elektronische snelweg nieuwe kansen te scheppen. De Broos van Erp-prijs.

De dood is niet zachtzinnig met de VVD omgesprongen. Annelien Kappeyne van de Coppello, Haya van Someren en Koos Rietkerk zijn voor hun zestigste overleden. Gijs van Aardenne en Matty de Bruijne waren vóór in de zestig. En nu Broos. Op 18 oktober 1996 deed de dood hem een aanzegging. Van de een op de andere dag voelde hij zich machteloos en reddeloos. Maar hij wilde tot het einde toe een normaal leven leiden. Zo verscheen hij op 19 november in de Kamer om een mondelinge vraag te stellen over software. En op 20 december schreef hij nog een brief aan de minister en staatssecretaris van VROM over de bouwproblematiek in Brabant. Hij wilde in het harnas sterven. Hij had de hardlopersmentaliteit. En hij wilde alles goed regelen zoals het een nauwgezet burger betaamt: zijn nalatenschap, zijn verplichtingen, zijn afspraken en deze dienst. Hij zei: 'Velen zullen mij zien als een conservatieve liberaal, omdat ik het goede wil behouden. Ik houd van discipline, orde en gezag.'

Hij was uiteindelijk blij dat hij katholiek was opgevoed. Zijn geloof was voor hem een thuishaven, een rustpunt. 'De cocon blijft, maar de vlinder vliegt uit,' zei hij.

Wij zullen hem missen - zijn optimisme, zijn aanstekelijke lach, de berichten die hij meebracht uit het Breed Brabants Treinberaad, zijn eenvoudige hartelijkheid. Een dag zonder lach was voor hem als een weg zonder pleisterplaats. Hij was een voortreffelijk burger, het zout der aarde, mijn bakker uit Best, mijn vriend. ■

V.l.n.r. Hans Dijkstal, Frits Bolkestein en Felix Rottenberg

Moslim in de polder krijgt lof van Felix Rottenberg

door Reny Dijkman; foto: Theo Meijer

Bij de presentatie van het nieuwste boek van Frits Bolkestein "Moslim in de polder; Frits Bolkestein in gesprek met Nederlandse moslims" kwam de lof uit onverwachte hoek

Die was afkomstig van oud-PvdA-voorzitter Felix Rottenberg.

Frits Bolkestein verdiept zich al heel lang in de vele vormen en stromingen van de Islam, die in Nederland steeds meer aanhang krijgt. Voor de meeste Nederlanders is deze religie nog terra incognita.

Voor zijn boek sprak hij met 7 geslaagde moslims in Nederland. Drie zijn afkomstig uit Turkije, 2 uit Marokko, 1 uit Suriname en de Nederlander Jan Beerenhout, die moslim werd.

Enkele jaren geleden publiceerde hij samen met Mohammed Arkoun "Islam en democratie".

In zijn openingswoord schetste Bolkestein kort de situaties van de geïnterviewden. Zij waren hem voorgesteld door het huidige VVD-Tweede Kamerlid Oussama Cheribi, die ook de eerste redactie verzorgde.

Bolkestein noemde de geïnterviewden: 'Personen die kunnen dienen als rolmodel. Zij kunnen tot voorbeeld zijn van anderen.' Hij stelde dat de Nederlandse overheid niet in staat is gebleken de Marokkaanse en Turkse gemeenschappen te bereiken. 'Wat is nu het succes van al die minderhedenprogramma's?' en 'Als die niet werken moeten er andere programma's komen.' Zijn pleidooi voor Imams met een West-Europese achtergrond komt onder andere voort uit de gevoerde gesprekken. In het boek besluit hij zijn voorwoord met: 'Ondanks de verschillen tussen mijn gesprekspartners hebben zij een aantal zaken gemeen. Zij zien integratie als een wederkerig proces waarbij er rechten én verantwoordelijkheden zijn, ook aan de kant van de allochtone burgers. Allen hebben een complexe identiteit waarin zij elementen uit verschillende culturen combineren. Maar zij richten zich op een toekomst in de Nederlandse samenleving. Dat is ook de reden waarom zij met een voorstel tot een Nederlandse imamopleiding instemmen. Zij hebben een duidelijke band met de islamitische godsdienst maar stellen zich open en verdraagzaam op jegens andersdenkenden.'

Vice-premier Dijkstal die uit zijn handen het eerste exemplaar ontving beaamde dat het na de tijd van prachtige plannen over het minderhedenbeleid tijd wordt voor verzakelijking. 'Wij hebben tot op de dag van vandaag nog nooit de goede combinatie gevonden', bekende Dijkstal. En hij pleitte ervoor niet verder meer te kiezen voor categoriaal maar voor algemeen beleid gericht op zowel autochtonen als allochtonen die in een achterstandspositie verkeren.

Thatcher

Felix Rottenberg memoreerde in zijn speech dat sommige discussies over de integratie in Nederland uit de weg

worden gegaan, 'terwijl het noodzakelijk is alle aspecten van de migratie grondig te bespreken.'

'Bolkestein doet mij soms denken aan Joop den Uyl. De parallel ligt in de methode van werken. Een werkwijze van de man of vrouw die zich er niet om bekommert geen allemansvriend te zijn. Den Uyl vroeger, Bolkestein nu, zijn in eerste instantie geen binders. Hun intellectuele nieuwsgierigheid schept onrust. Bolkestein lijkt het toppunt van innerlijke rust, maar hij wordt permanent gedreven, lijkt het soms, door vragen, irritaties, waarnemingen, ideeën uit de literatuur, de wereldgeschiedenis en de dagelijkse praktijk. Dat had Den Uyl ook: altijd weer vragen, uitproberen, stellingen innemen, de kwesties op scherp zetten. Dat is het ware karakter van de politicus die eenzaamheid, laster en ongemak verdragen kan.'

Rottenberg benadrukte dat een dergelijke attitude voor het integratiedebat nodig was om duidelijk te maken wat aan spanningen leefde. 'De statenverkiezingen van 1995 waren een dieptepunt voor de Bühne. Ik heb Bolkestein toen ten onrechte met Thatcher vergeleken. En het gesprek over Nederland als immigratieland bevroor en kreeg hysterische tonen.

Ik vond het eerste boekje "Islam en democratie", een verslag van de ontmoeting tussen Bolkestein en de erudiete en stimulerende professor Arkoun een verademing: lessen in wereldgeschiedenis, over religie, culturen en de toestand in de Middeleeuwen. Bolkestein bleef maar vragen, naïef, oprecht, worstelend naar een kern.' Bolkestein schrijft in "Moslim in de Polder": 'Scholing is cruciaal.' Hij werkt dat niet uit, dat hoeft ook niet, maar het moet wél. Het is de eerste en hoogste urgentie van een nieuw paars sociaal-liberaal kabinet,' aldus Felix Rottenberg.

Moslim in de Polder, ISBN 90 254 2093 1, uitgeverij Contact. Prijs f 29,90.

Te koop bij de erkende boekhandel. ■

Correctie

In het vorig ledenblad stond vermeld dat de staatsschuld met 2% per jaar daalt. De Heer Stoorvogel attendeerde de redactie erop dat het de staatsschuldquote betrof die van 61,9% tot 60,5% daalde. ■

De VVD en de armoedebestrijding

door Reny Dijkman

Onlangs heeft de Bestuurdersvereniging van de VVD in het Jaarbeursgebouw voor haar leden een discussieochtend gehouden over armoedebestrijding. Op deze ochtend waren veel wethouders en raadsleden aanwezig om gezamenlijk deze problematiek te bespreken.

De VVD heeft bepaald niet voor de sier in haar grondbeginselen "sociale rechtvaardigheid" en "verantwoordelijkheid" opgenomen. In de Tweede Kamer is Anke van Blerck-Woerdman hierover woordvoerder en is Henk van Hoof de deskundige op het gebied van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Beiden steken veel tijd in het project.

Anke van Blerck: 'Bij discussies over armoede lopen allerlei definities over armoede door elkaar heen. Het is geen eenduidig begrip. Oplossingen om armoede te bestrijden zijn dus ook niet eenduidig. Als we globaliseren spreken we over 830.000 huishoudens die tijdelijk of blijvend van een minimuminkomen leven. Van de Nederlandse bevolking is een beperkte groep van 1,5 % die na vier tot zes jaar nog onder het sociaal minimum verkeren. Hulp aan deze mensen betekent voor de VVD maatwerk en geen generieke regelingen, want die bieden geen oplossingen voor individuele problemen. Daarom is de VVD tegen categoriale maatregelen. Die lossen weinig op, bereiken lang niet altijd degenen die het echt nodig hebben - de stille armoede - en stimuleren de betrokkenen niet om uit het dal te klimmen.'

Anke van Blerck typeert armoede als: 'een cumulatie van ellende'.

'Het gewoon verhogen van de bijstandsuitkering zodat de bijzondere bijstand kan worden afgeschaft, was geen goed voorstel van het CDA. Daardoor wordt armoede niet bestreden. Lang niet iedereen met een bijstandsuitkering verkeert in armoede. Door die uitkering te verhogen zou er geen mogelijkheid meer voor hulp op maat bestaan. Bovendien neemt een dergelijke maatregel de

Anke van Blerck

Armoede is cumulatie van ellende

prikkel weg om werk te aanvaarden.'

Anke wijst erop dat het in Nederland na de Tweede Wereldoorlog vooral gaat om *sociale* armoede, dus om weinig perspectief, onmacht, schulden en isolatie. 'Men hoeft geen brood te stelen, maar bijvoorbeeld het lidmaatschap van een sportclub schiet er bij in. Daarom is in de onlangs verschenen nota over het armoedebeleid een zwaar accent gelegd op de "sociale uitsluiting". Maar bij de bestrijding van armoede moeten ook kennis, communicatiemiddelen, sociale verbanden en duurzame consumptiegoederen worden betrokken. We moeten scherp gespist zijn op sociale uitsluiting. Dat doet meer recht aan de opvatting dat armoede de cumulatie van ellende is. Daardoor wordt de financiële rol van armoede in een breder perspectief geplaatst en armoedebeleid tot integraal beleid gemaakt. En niet alleen maar tot een hogere uitkering.'

Geen tweedeling

Sinds het begin van de tachtiger jaren is het aantal mensen dat in een armoedesituatie zit sterk gedaald. Dat komt mede doordat er meer dan een miljoen banen zijn bijgekomen.

'Het aantal mensen in een armoede situatie daalt, maar de problemen van de "blijvers" worden groter,' constateert Anke van Blerck.

Overigens heeft de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid onlangs aangehouden dat de vrees voor tweedeling van de Nederlandse maatschappij overtrokken is.

Maar in een tijd van economische voorspoed moet extra aandacht zijn voor de minder bedeedden. 'In individuele gevallen is wel degelijk sprake van een financiële proble-

matiek, want van een (alleenstaanden)bijstandsuitkering vier monden voeden is geen sinecure.'

Wel betreurt zij het dat het allang niet meer gaat over het *brede* begrip "armoedebestrijding", maar dat alles lijkt te draaien rond de discussies waarbij de hoogte van de uitkeringen en wijzigingen van de Bijstandswet centraal staan.

'De essentie is dat het gaat om de problematiek van het individu voor wie de (Bijzondere) Bijstandswet is bedoeld. De hulp op individuele basis moet juist de kracht zijn van de nieuwe Algemene Bijstandswet. Ook moet deze wet activeren tot uitstroom en die doelstelling staat haaks op het simpelweg ophogen van de uitkering waardoor de bijzondere bijstand niet meer nodig hoeft te zijn. Daarmee ontnemen je mensen de prikkel om werk te aanvaarden en het is funest voor wat we met ons allen willen en moeten willen: werk. Werk is nog altijd de beste bestrijding van zowel armoede als sociale uitsluiting.'

Henk van Hoof

We moeten de te hoge drempel slechten om bijzondere bijstand te vragen

De VVD is voor maatwerk. 'Het heeft mijn voorkeur liever 100 gulden aan iemand te geven die het echt nodig heeft, dan 20 gulden aan vier personen, omdat iedereen recht op een "extraatje" heeft. Een categoriale verlening vergroot het gevaar op de armoedeval,' concludeert Anke. 'Wij zien categoriale verlening slechts als het belang van de bureaucratie, want die hoeft dan niet zo veel uit te zoeken. Maar het is niet in het belang van de cliënt. Zeker niet op termijn. Die bijzondere bijstandsverlening is de taak van de gemeenten. Daar moet de overheid zich niet mee bemoeien. De gemeenten staan dicht bij hun burgers en kunnen beter de specifieke omstandigheden beoordelen. Kosten zijn namelijk ook afhankelijk van bijvoorbeeld de woonsituatie en de gezinssamenstelling.'

Maar de burgers moeten beter worden voorgelicht over de mogelijkheden die er voor hen zijn. Nog steeds blijkt dat een belangrijke oorzaak van armoede kan worden gevonden in het feit dat men geen gebruik maakt van voorzieningen waarop men wel recht heeft, zoals de individuele huursubsidie, de bijzondere bijstand en kwijtscheldingsregelingen.

Ook moeten wij de kennelijk te hoge drempel slechten voor mensen om bijzondere bijstand aan te vragen. Vooral bij ouderen speelt vaak schaamte een rol. Die is nergens voor nodig, maar dat gevoel is er wel. Juist die individuele benadering kan uitkomst bieden. Dat is de taak van de gemeentelijke sociale dienst om dat op een niet-bureaucratische wijze te doen. Wat werk betreft kan dan gezamenlijk worden gekeken naar bijvoorbeeld de Melkertbanen, het Jeugdwerkgarantieplan (JWG). Het gaat erom dat het individu centraal staat en niet de uitkering.'

(fotobijschrift) Anke van Blerck-Woerdman

Inkomenspositie minima

VVD-woordvoerder Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Henk van Hoof bracht kort geleden samen met beleidsmedewerker Geert Wilders alle financiële maatregelen in kaart die tijdens deze kabinetsperiode zijn genomen. Het gaat om die zaken die de koopkracht van de laagste inkomens moeten handhaven of kunnen verbeteren.

1. Koppeling

De volledige koppeling van minimumloon, uitkeringen en AOW-pensioen aan de gemiddelde contractloonstij-

Geert Wilders

goed is, of hoe iets verbeterd kan worden. Noordwijk heeft, denken wij, geen behoefte meer aan dat "oprakelen" van "missers" uit het verleden.'

Dienny Kroos-van der Meij schrijft in VVD Capelle aan den IJssel over de partijraad Ouderenbeleid van 5 april. Zij brengt als een van de weinigen via het afdelingsblad verslag uit van een landelijk gebeuren voor de eigen afdelingsleden.

De Delftse Liberaal toont duidelijk voorkeur voor een provincie Haaglanden. Maar een stadsprovincie 'mag niet opdraaien voor de begrotingstekorten van Den Haag zoals die in het verleden tot stand zijn gekomen'

(afsluitingsdatum 27 mei; wordt vervolgd) ■

Fanmail voor Bolkestein

De meeste aan een persoon gerichte post krijgt ongetwijfeld Frits Bolkestein. Tussen de vele serieuze epistels duikt tegenwoordig af en toe een lichtvoetig vers op van een onbekende. Zo ontving hij ook deze:

*Geen zorg Mijnheer,
men prefereert de
Rosencavaliër boven de -müller,
die smal van zwier,
te gratig om een smuller te verbeelden
brutaal gewaagde van de
onderbuik (een fuik, Mijnheer,
een delta zonder weelde).*

*Geen zorg, nogmaals,
culturen komen, gaan -
zij zijn het tragisch spel van
de bespeelden, en wij
Europeaan.*

Madame Aubergine ■

Thorbeckepenning voor Peter Kortenray

Peter Kortenray heeft uit handen van het hoofdbestuurslid Miep Bergman-Kaaks de Thorbeckepenning ontvangen. Hij kreeg deze onderscheiding omdat hij zich twintig jaar voor de VVD op bijzondere wijze heeft ingezet voor de afdeling Hummelo en Keppel. Hij was achtereenvolgens raadslid, fractievoorzitter en wethouder en nam zitting in verschillende besturen van stichtingen zoals Mensen zonder Werk, Kinderopvang Hummelo en Keppel, Banenpool en de Regio Achterhoek. Ook was hij voorzitter van het regionaal Overleg Platform en de Maatschappelijke Dienstverlening.

(foto) Henk Westerveld

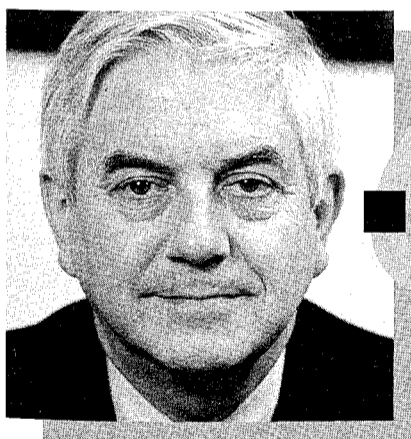
VVD-Gemeente Game Competitie

Om vooral jongeren in de VVD te activeren in de lokale politiek en in contact te brengen met afdelingsbestuurders en fractieleden organiseert de VVD de VVD-Gemeente Gamecompetitie. De VVD-Gemeente Game is een simulatiespel waarbij per ronde 25 teams van 5 - 8 personen de opdracht krijgen met beperkte middelen een gemeente te besturen. De VVD-Gemeente Game is opgebouwd uit vier beleidsjaren die elk één ronde vormen. Aan het eind van elke ronde heeft elk team de gelegenheid zijn beslissingen door te geven aan de spelleider die de gegevens invoert in de computer. Aan het begin van elk nieuw beleidsjaar worden de uitkomsten van de genomen beslissingen door de computer omgezet in maatschappelijke gevolgen die op hun beurt weer de basis kunnen vormen voor nieuwe beslissingen. Het beleid van elk team wordt beoordeeld in de verkiezingen.

De VVD-Gemeente Game is bedoeld voor alle jongeren, VVD-lid of sympathisant, al dan niet actief in de politiek en/of de organisatie, en de lokale VVD-bestuurders, fractie- en gemeenteraadsleden. De VVD-Gemeente Game is bij uitstek geschikt om de lokale politiek te promoten. Aan de VVD-bestuurders wordt gevraagd hun medewerking te verlenen aan deze Game door met een aantal jongeren een team samen te stellen en zo de lokale politiek te promoten.

Een team bestaat uit 5 - 8 personen, bijvoorbeeld 4 tot 5 jongeren, 1 afdelingsbestuurslid en een fractielid. De kosten bedragen f 200,- per team.

Voor opgave en/of informatie kunt u zich richten tot de functionaris jongerenbeleid of vorming & scholing van de kamercentrale. Natuurlijk kunt u ook bellen met het algemeen secretariaat, tel. 070 - 361 30 65 of 361 30 10. U wordt dan te woord gestaan door Ineke Sybesma, Dorine Heiden of Gerda Velthoen. ■

Column

Manifestaties als het Holland Festival, het Festival Oude Muziek en daarnaast de Nationale filmdagen zijn van groot belang voor onze samenleving. Het culturele erfgoed en de ontwikkelingen in Nederland komen er in tot uitdrukking. Dat deel van onze culturele erfenis, samen met gebouwen, geschriften en afbeeldingen, maakt deel uit van onze nationale identiteit. De VVD wil meedenken over het cultuurbeleid van de komende jaren.

Liberalen gaan uit van de gelijkwaardigheid van alle mensen. Dat brengt met zich dat cultuuruitingen die de verscheidenheid van individuele mensen onderstrepen, moeten worden gestimuleerd. Hiermee kan niet vroeg genoeg worden begonnen. Het is een taak voor ouders en de school. Daarom moet bijv. op de muzikscholen jong talent eerder en beter worden gestimuleerd.

Met het Kabinet is afgesproken dat van 1997 tot en met het jaar 2000 bijna vijftig miljoen gulden per jaar extra aan cultuur zal worden uitgegeven. Ons land kent activiteiten en gezelschappen die een internationale uitstraling hebben. Het zijn visitekaartjes van Nederland in de wereld. Wij moeten er voor zorgen dat die uitstralingsdimensie gewaarborgd blijft.

Daarom is de VVD voorstander van meer middelen voor het Koninklijk Concertgebouw Orkest en het Nederlands Danstheater. Ook voor het Holland Festival, dat de laatste jaren duidelijk onder bezuinigingen te lijden heeft gehad, moet meer geld worden uitgetrokken.

Onlangs heb ik in een televisieprogramma aandacht gevraagd voor de Nederlandse filmindustrie. Twee Oscars, toegekend aan de films "De Aanslag" van Fons Rademakers en "Antonia" van Marleen Goris, bewijzen dat het niet schort aan vakmanschap. Maar dat neemt niet weg dat de hele filmbranche grote achterstand heeft opgelopen. Daarom moet om te beginnen

vier miljoen gulden extra per jaar, structureel, hiervoor worden uitgetrokken. En we moeten zien hoe de film verder kan worden gestimuleerd.

Ik ben mij ervan bewust dat onze plannen ambitieus zijn. De VVD hecht dan ook grote waarde aan de Nederlandse cultuur. Wij willen ons sterk maken voor een VVD-staatssecretaris voor Cultuur in de volgende kabinetsperiode.

Frits Bolkestein

Landelijke VVD-jongere- rendag 1997

Ook dit jaar zal weer een landelijke Jongerendag worden georganiseerd. Deze keer naar alle waarschijnlijkheid in Rotterdam.

De exacte locatie is op dit moment nog niet bekend, maar zeker is dat je vast kunt noteren dat de dag zal gaan over het dan net uitgekomen verkiezingsprogramma waarmee de VVD de campagnes van 1998 in zal gaan. Partijvoorzitter Willem Hoekzema, Frits Bolkestein en program-commissievoorzitter Robin Linschoten zullen die dag mee discussiëren over de thema's die in de komende jaren op de politieke agenda zullen staan en waarop we als partij een visie moeten formuleren.

Voor de landelijke Jongerendag ontvangen alle jonge leden een persoonlijke uitnodiging. Introducés zijn van harte welkom. Wie in je omgeving gaat dus mee naar de landelijke jongerendag op 8 november in Rotterdam?? ■

jovd-vvd topkadercursus

Liberalisme 13 & 14 september 1997

Op 13 & 14 september organiseert de VVD in samenwerking met de JOVD wederom de Topkadercursus voor jongeren tot 30 jaar.

De Topkadercursus is een cursus die meer 'body' heeft dan een gemiddelde cursus. Als thema is dit keer voor het 'Liberalisme' gekozen. Aandacht wordt geschonken aan de filosofische grondslagen en de praktische politieke praktijk van het Liberalisme. Aan de hand van een aantal stellingen zal een centrale vraagstelling worden uitgewerkt. Plenaire inleidingen door deskundigen, discussies in werkgroepen, presentatie en debat komen tijdens dit weekeinde uitvoerig aan bod. Van de deelnemers wordt verwacht dat zij over enige kennis van het liberalisme beschikken. De cursusprijs voor het weekeinde bedraagt f 100,-.

Leden kunnen zich schriftelijk aanmelden bij de Haya van Somerenstichting. Hun aanmelding moet vergezeld gaan van een curriculum vitae (max. 1-A4) en foto. De motivatie tot deelname en de leerverwachtingen van de cursus dienen in de brief duidelijk te worden aangegeven. Aanmelden voor 1 augustus 1997 bij: VVD Algemeen Secretariaat
Dorine Heiden
Postbus 30836
2500 GV Den Haag
tel. 070 - 361 30 10 ■

LA CLOCHE

RESTAURANT

Kloksteeg 3 Leiden Telefoon 071 5123053

De VVD op Internet

Vanaf 23 mei 1997 heeft de landelijke VVD-organisatie haar eigen site op het Internet. De VVD site is niet de eerste site van de VVD, maar wel de eerste site van de landelijke partijorganisatie. Hier presenteert de VVD gegevens over de partijstructuur, over de reglementen en statuten, over het lidmaatschap, de historie van de VVD, en nog veel meer. De site richt zich zowel op partijleden als op kiezers en geeft een ruim aanbod aan informatie.

Deze informatie wordt natuurlijk gepresenteerd onder een eigen domeinnaam. Neem hiervoor eens een kijkje bij: www.vvd.nl Doe mee met de prijsvraag en maak kans op het nieuwste boek van Frits Bolkestein.

Verder kunt u via deze site kennis maken met de VVD-Tweede-Kamerfractie op Internet en met het aanbod van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting.

Door de mogelijkheden om Internet te combineren met een reeds lang gekoesterde wens om meer aandacht te besteden aan publicaties van de VVD en de archiefmogelijkheden, is het ook mogelijk om via Internet inzage te krijgen in de plaatsingslijst van de VVD. Dit alles via de Internetsite van de VVD. Een plaatsingslijst is een hulpmiddel bij archiefonderzoek. Die regelt de toegang tot een archief, in die geval dat van de VVD en van organisatorische voorlopers zoals de Liberale Staatspartij en de Partij van de Vrijheid. De plaatsingslijst is te raadplegen via de website van het DNPP (www.ub.rug.nl/dnpp) en de website van de Rijksarchiefdienst "Geschiedenis on line" (www.archief.nl). Ook kunt u kennis te nemen

van de 9^e druk van het Documentenregister van de VVD, dat tot 1 juni 1997 geheel is aangevuld met verschenen materiaal.

Omdat de VVD graag ziet dat ook kamercentrales, afdelingen en fracties gebruik maken van de mogelijkheden van dit medium, is in samenwerking met NLnet een pakket diensten ontwikkeld dat door iedere fractie en/of bestuur kan worden afgenomen. Dit pakket bestaat onder meer uit de mogelijkheid om een eigen homepage/site op de servers van NLnet te plaatsen onder het VVD domein, eigen e-mailadressen en nog veel meer.

In Utrecht hebben de Provinciale Statenfractie, het kamercentralebestuur, de gemeenteraadsfractie en het afdelingsbestuur gezamenlijk een site volgens dit concept ontwikkeld. Met name het interactieve aspect van Internet heeft op de site een plaats gekregen. Bezoekers kunnen bijvoorbeeld niet alleen hun mening geven over de site, maar ook over het (concept) verkiezingsprogramma en men kan reageren op de gepresenteerde stellingen.

Deze site is te bezichtigen op het adres:

www.vvd.nl/utrecht

Ga ook hier eens kijken, en zie hoe de site van uw afdeling of centrale er uit zou kunnen zien. Of neem contact op met een van de onderstaande nummers.

Meer informatie over de site van het VVD Algemeen Secretariaat is te verkrijgen bij:
drs. Lucas H.M. Osterholt (070- 361 30 61) E-mail: alg.sec.@vvd.nl

Meer informatie over het aanbod van NLnet is verkrijgbaar bij:
Helpdesk InterNLnet (024 - 365 36 53) E-mail: helpdesk@inter.nl.net ■

 Maandblad voor de Volkspartij
voor Vrijheid & Democratie

JUNI/JULI 1997 nr. 1446
ISSN: 0166-8498

Hoofredacteur:
Reny Dijkman

Redactie:
Marcel Gerritsen
Johan Hommes
Michiel Krom

Correspondentie-adres:
(alleen betr. dit blad)
Reny Dijkman,
Postbus 622,
2280 AP Rijswijk

Redactiesecretariaat:
Elisabeth Gans,
tel: 070 - 361 30 61

Ledenadministratie:
VVD, Postbus 30836,
2500 GV 's-Gravenhage
tel: 070 - 361 30 61
Homepage: www.vvd.nl

Druk:
Ten Brink Meppel b.v.
Lay-out:
Siem Willems

Advertenties:
VOME
Bureau Van Vliet B.V., Postbus 20,
2040 AA Zandvoort,
tel: 023 - 57 14 745
fax: 023 - 57 17 680
E-mail: vlietvan@euronet.nl
Site: http://neturl.nl/van_vliet

Illusies van Den Uyl?

Het kabinet Den Uyl en de herverdeling van macht, kennis en inkomen (1973-1977)

In 1998 is het een kwart eeuw geleden dat het kabinet-Den Uyl aantrad. Dit jubileum vormt voor de Vereniging Geschiedenis van de Twintigste Eeuw (VGTE) aanleiding een eerste balans op te maken.

In Illusies van Den Uyl? Staat het ideaal van de herverdeling van macht, kennis en inkomen centraal. Historici en politicologen onderzoeken op welke manier het kabinet-Den Uyl deze idealen concreet vorm heeft gegeven en welke problemen het daarbij ontmoette. Ex-ministers en staatssecretarissen krijgen de gelegenheid kort te reageren op de wetenschappelijke bevindingen.

Op het congres wordt het kabinet-Den Uyl niet alleen beschouwd als een erfgenaam van de jaren zestig, maar ook als een belangrijk erflater. De organisatoren zoeken dan ook niet alleen naar de inspiratiebronnen van de zo heftig beleden idealen, maar ook naar de najlende effecten van het kabinetsbeleid. Ook komen zaken als politieke cultuur en partijpolitieke verhoudingen aan de orde. Het geheel wordt afgesloten met een panel waarin Frits Bolkestein en Ed van Thijn optreden.

Illusies van Den Uyl?
Nijmegen, 16 januari 1998

Organisatie: VGTE, i.s.m. het Centrum voor Parlementaire Geschiedenis (Nijmegen), Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (Groningen) en Vakgroep geschiedenis (KUN). Inlichtingen drs. Jan Ramakers (CPG), tel: 024 - 361 59 18, Mary Bluyssen (Congresgebouw KUN), tel: 024 - 360 20 84

ging is sinds het aantreden van dit kabinet jaarlijks toegepast. De VVD heeft hier steeds mee ingestemd.

2. Individuele Huursubsidie (IHS)

Gedurende deze kabinetsperiode worden de IHS-uitgaven met zo'n 500 miljoen gulden verhoogd. De IHS gaat per 1 juli 1997 gemiddeld met een derde omhoog. De meeruitgaven moeten vooral ten goede komen aan de minima. Overigens komt de IHS al per definitie ten goede aan de lagere inkomens.

3. Lastenverlichting

Het kabinet heeft de micro-lastenverlichting met 11 miljard verlaagd, waarvan een aanzienlijk deel ten goede is gekomen aan koopkrachtverbetering voor de minima (zie het vorige ledenblad, red.).

4. Ouderenaftrek

Dit is een inkomensafhankelijke aftrek specifiek voor mensen met AOW of een klein aanvullend pensioen (grens: eerste belastingschijf). De VVD is hiervan altijd een warm voorstander geweest. Deze ouderenaftrek is in de loop der jaren fors verhoogd: van 792 gulden via 910 gulden tot 923 gulden.

Voor 1997 geldt voor alleenstaande AOW-ers bovendien nog eens een extra aftrekpost van 1040 gulden,

5. Bijzondere bijstand

De gemeenten hebben de mogelijkheid om categoriaal bijzondere bijstand aan minima te verlenen (zie bovenstaand interview, red.)

6. Zachte landing oudere herkeurde WAO-ers

Met de Wet BIA (Wet beperking inkomensgevolgen arbeidsongeschiktheidscriteria) is voor groepen oudere

herkeurde WAO-ers recht ontstaan op een WW-vervolguitkering in plaats van een bijstandsuitkering. Dit betekent hetzelfde uitkeringsniveau als de bijstand, maar geen inkomens- en vermogenstoets. Deze zachte landing is door de VVD ondersteund.

7. Uitbreiding Wet Van Otterloo: AOW-ers in het Ziekenfonds

Per 1 januari 1997 is de ziekenfondsgrens voor boven 65-jarigen verhoogd van 31.450 naar 35.300 gulden. Per 1 juli zal nog een verhoging plaatsvinden naar 38.300 gulden. Hierdoor worden 200.000 ouderen ziekenfondsverzekerd met alle positieve koopkrachtgevolgen van dien.

8. Meer werk: meer banen

Het krijgen van een betaalde baan is de beste vorm van koopkrachtverbetering. Jaarlijks komen er ruim 100.000 banen bij als gevolg van het door de VVD ondersteunde kabinetsbeleid. Volgens het CBS nam de werkzame beroepsbevolking in 1996 met maar liefst 120.000 banen toe.

Bovendien blijkt uit deze CBS-cijfers dat het aantal huishoudens op het bijstandsniveau van 1990 - 1994 nog groeide met 35.000 per jaar. Na 1994 is er geen sprake meer van een groei. Dit is mede het gevolg van een forse daling van de werkloosheid. Volgens het CBS was er in 1995 voor de meeste uitkeringsgerechtigden sprake van een koopkrachtverbetering. Ook voor 1997 zal dat het geval zijn. ■

In memoriam mr. J. de Wilde

Op 28 april 1996 overleed mr. J. (Bob) de Wilde op 83-jarige leeftijd te Epse. De heer De Wilde is van 1956 tot 31 januari 1976 lid geweest van de VVD-fractie in de Eerste Kamer.

Mr. de Wilde studeerde rechten aan de Rijksuniversiteit van Leiden. Hij voltooide zijn studie aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam. Hier vestigde hij zich in 1947 als advocaat. Van 1951 tot 1956 was hij directeur van de Bataafse Hypotheekbank. Ongeveer gelijktijdig werd hij VVD-lid van de Noord-Hollandse Provinciale Staten en lid van de Amsterdamse gemeenteraad. In 1956 werd hij voorzitter van de Raad van Bestuur van de Friesch-Groningsche Hypotheekbank.

In de Eerste Kamer was Bob de Wilde financieel-economisch woordvoerder voor de VVD. Hij is in de senaatsfractie bijna dertien jaar plaatsvervangend fractievoorzitter geweest, namelijk van 1963 tot zijn vertrek uit de senaat op 31 januari 1976.

Ook was hij van 1959 tot eind 1960 lid van het Europees Parlement.

Mr. Bob de Wilde was Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Ons meeleven gaat uit naar zijn gezin, familie en vrienden.

Willem Hoekzema,
Voorzitter VVD.

Partijraadsvergadering en spreekbeurten

Op 25 juni spreekt staatssecretaris Jan Gmelich Meijling, Defensie, over Defensie in A.M.T. Seedorf, legerplaats Seedorf in Duitsland. Aanvang: 20.00 uur

Na het zomerreces wordt op 20 september een partijraadraadsvergadering gehouden over de Miljoenennota en de Algemene Beschouwingen.

Op 24 september spreekt Erica Terpstra, staatssecretaris VWS, over sport en jeugd

in het Sport- en uitgaanscentrum Amstelhof, Noorddammerweg 30 te Uithoorn. Aanvang: 20.00 uur.

Contactpersoon: H. de Ceuninck van Capelle, tel: 0297 - 53 36 22

Op 13 oktober spreekt Frits Bolkestein in Motel Assen, Balkweg 1 Assen over actuele politiek. Aanvang: 20.00 uur.

Contactpersoon: mevrouw J.M.R. Lubbers, tel: 0593 - 52 55 38 ■

SPECIALITEITEN RESTAURANT

„Het Kasteel van Rhoon” b.v.

Tevens zalen voor recepties, diners en vergaderingen.

S.G. Abel Dorpsdijk 63, 3161 KD Rhoon, 010-5018896 / 5018884 / 5018488

BARTELS ADVOCATEN

Bartels Advocaten is een middelgroot advocatenkantoor te Utrecht. De werkzaamheden concentreren zich op cliënten met vermogensrechtelijke belangen, zowel in het bedrijfsleven als in de privé-sfeer. Specifieke aandachtsgebieden van het kantoor zijn: onroerend goedrecht, arbeidsrecht, ondernemingsrecht, huurrecht en incasso's. Een ingewerkt team van meer dan 10 advocaten en juridisch medewerkers staat voor u klaar.

Contactpersonen:

Mr D.A.N. Bartels MRE • Mr R.L. Boerman

HET HOOGELAND

Museumlaan 2 • 3581 HK Utrecht • Postbus 64 • 3500 AB Utrecht • Telefoon 31 (0)30-252 25 77 • Fax 31 (0)30-252 39 43 • E-Mail: Bartels@worldaccess.nl

Column

Hoewel ik liever vooruit kijk, kunnen we bij de afsluiting van dit politieke jaar met enige voldoening terugkijken op een actieve periode. Het is een belangrijk en goed jaar voor de VVD geweest.

Er is een partij-brede discussie over de toekomst van het liberalisme gevoerd. Gebleken is dat de vertrouwde liberale beginselen nog altijd een uitstekend richtsnoer voor het politieke handelen vormen. Het aloude liberale ideaal van de verantwoordelijke mens in een vrije samenleving heeft niets aan kracht en actualiteit ingeboet. We kunnen dan ook vol zelfvertrouwen de eerste stappen in de 21ste eeuw gaan zetten.

Tevens weet de VVD in de huidige en turbulente wereld van de politiek eenheid en kracht uit te stralen onder leiding van een geïnspireerd aanvoerder die weet wat hij wil. Die eenheid, die inspiratie spreekt de burger aan.

De 50ste jaarlijkse algemene vergadering in Venlo was een succes. De opkomst was hoog, de sfeer ontspannen en de discussies waren kritisch en constructief. Als iets duidelijk is geworden in Venlo, dan is het wel dat de VVD vol ambitie zit. Ik heb veel mensen gesproken en iedereen is enthousiast om er een fantastisch jaar van te maken, uitmondend in goede verkiezingsresultaten in 1998.

Met het oog op die verkiezingen zal komende

tijd veel werk moeten worden verzet. De VVD heeft u thans meer dan ooit nodig. De zomervakantie staat voor de deur en die periode biedt u wellicht de mogelijkheid om de accu op te laden, opdat we straks met zijn allen aan de slag kunnen.

Ik wens u een prettige vakantie!

W. Gellen Hoekzema

VVD-Kamerlid Enric Hessing drijvende kracht achter viering 50 jaar Marshall Plan

door Reny Dijkman, foto: Jeroen van der Meyde

v.l.n.r. Enric Hessing, initiatiefnemer "Viering 50 jaar Marshall Plan", in gesprek met Wim Kok en Bill Clinton

De viering van 50 jaar Marshall Plan op Nederlandse bodem moet vooral Enric Hessing, lid van de Tweede Kamer voor de VVD, veel voldoening hebben gegeven. Als woordvoerder Buitenlandse Zaken voor de VVD nam hij het initiatief tot deze viering bij de behandeling van de begroting van Buitenlandse Zaken in november 1995.

Hij zegt daarover: 'Bij de voorbereiding realiseerde ik me de grote betekenis van het Marshall Plan in verleden, heden en toekomst. Naast de wederopbouw heeft het plan in 1947 een belangrijke impuls gegeven aan de Europese samenwerking. Tevens zijn de visie en ideeën achter dat plan goed bruikbaar bij de ontwikkeling van landen in Midden- en Oost-Europa. Ook zag ik mogelijkheden voor versterking van de transatlantische samenwerking op dit gebied.'

Voorjaar 1996 richtte Enric Hessing de stichting "Viering 50 jaar Marshall Plan" op en nam de voorbereidingen voor de feestelijke herdenking voortvarend ter hand.

Marshall Plan

Op 5 juni 1947 presenteerde de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, George C. Marshall, zijn plan voor de financiële ondersteuning van de wederopbouw en het structureel economisch herstel van Europa. Marshall stelde als nadrukkelijke voorwaarde dat de deelnemende landen zouden samenwerken bij het opstellen en uitvoeren van het herstelprogramma. Het ging om Engeland, Frankrijk, Ierland, Nederland, België, Luxemburg, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Zwitserland, Oostenrijk, Portugal, Griekenland, Turkije, IJsland en West-Duitsland. In de periode 1948-1952 stelden de Verenigde Staten ruim 12 miljard dollar beschikbaar aan deze landen. Nederland kreeg relatief veel: ruim 1,1 miljard dollar. Omgerekend naar heden is dat 22 miljard gulden. Het zwaar gehavende Nederland had die hulp hard nodig, met name voor de import van voedsel en kapitaalgoederen. Door het reserveren van de tegenwaarde van de import-dollars in guldens, kon ook op langere termijn aan de infrastructuur worden gewerkt: wegen, bruggen, havens, de Velsertunnel, de Deltawerken, enz. Mede hierdoor kon Nederland in latere jaren een hoog welvaartsniveau bereiken.

Feestelijke herdenking

Enric Hessing concludeerde dat er voldoende redenen

waren om de vijftigste verjaardag van het Marshall Plan feestelijk te herdenken. Na overleg met de regering richtte hij een stichting op en stelde een Comité van Aanbeveling samen met klinkende namen als Kok, Dijkstal, Van Mierlo, Dornbush (de ambassadeur van de VS), Duisenberg en van der Beugel. Vervolgens stelde hij een stuurgroep samen bestaande uit personen van diverse sectoren uit de samenleving zoals overheid, bedrijfsleven, onderwijs, wetenschap, cultuur en de media.

De financiering regelde hij op basis van publiek-private-samenwerking: naast een bijdrage van de regering heeft hij vijftien grote bedrijven bereid gevonden op te treden als "founding partner".

Vervolgens is een breed geschakeerd programma samengesteld met bijna 50 activiteiten, waaronder: een opstelwedstrijd voor middelbare scholieren, een essaywedstrijd voor studenten, presentaties in 1000 bibliotheken, tentoonstellingen in tien musea, optredens van het Boys Choir of Harlem, een presentatie van de BV Nederland in de VS ("thank you USA and by the way: we are the gateway to Europe"), de Young Atlantic Generation (100 jongeren uit 50 landen op bezoek in Nederland), een internationaal symposium, diverse lezingen en culturele manifestaties, een zilveren herdenkingsmunt van

tien gulden, twee postzegels (munt en zegels verkrijgbaar op het postkantoor!), diverse publicaties en een feestelijke placemat bij McDonalds.

Maar de hoogtepunten waren natuurlijk het bezoek van president Clinton en zijn vrouw aan Nederland, de feestelijke herdenking in de Ridderzaal en het feest in Rotterdam op 28 mei jl.

Op die dag heeft Enric Hessing ook een gesprek gehad met president Clinton, onder meer over de ontwikkelingen in de landen in Midden- en Oost-Europa, inzake democratie, markteconomie en liberalisme. Tevens heeft hij de president het George C. Marshall Fonds en een herdenkingsboek aangeboden.

De vele geslaagde festiviteiten vormen een terechte beloning voor vele maanden hard werken, zowel door Enric Hessing als door Anita Besselsen, zijn medewerkster en tevens secretaris en penningmeester van de stichting. Met de "Viering 50 jaar Marshall Plan" is Nederland internationaal positief over het voetlicht getreden en is een belangrijke bijdrage geleverd aan het versterken van de vriendschappelijke relatie tussen de VS en Nederland. Dit liberaal initiatief heeft Nederland mondiaal weer in het beeld gebracht. ■

Inge Hehenkamp-Zwiers

'De mevrouw van de keet'

door Michiel Krom, foto: Peter Drent

Inge Hehenkamp:
'Het gaat niet om het ikke, ikke, ikke...'

mogelijk mensen te betrekken. Bij onze activiteiten nodig ik ook de vertegenwoordigers van omliggende afdelingen uit. Ik schrijf de uitnodigingsenveloppen met de hand, omdat ik dat persoonlijker vind. Mensen van andere afdelingen komen regelmatig. Je hoeft op een leuke avond bij mij, in tegenstelling tot veel andere bij-

Open communicatie en sfeer zorgen voor het plezier in de politiek

Mevrouw Inge Hehenkamp-Zwiers is enthousiast en actief bestuurslid van de afdeling Eindhoven. Zij vindt dat politiek vooral leuk moet zijn. Het organiseren van activiteiten kan haar meer boeien, dan het bedrijven van politiek. Toch is zij een politicus in hart en nieren.

Met veel plezier ben ik al jaren verantwoordelijk voor het PR-werk in de afdeling Eindhoven. Toen ik eind 1984 voor het eerst voor een bestuurlijke functie werd gevraagd, moest ik wel even nadenken. Ik heb helemaal geen verstand van politiek. Hoewel je natuurlijk mee groeit, is dat eigenlijk nog steeds het

geval. Ik hou van organiseren. Lekker vanuit de achtergrond zorgen dat alles binnen de afdeling voor elkaar komt. Dat is toch het leukste werk. Ik heb ook altijd dezelfde functie in het bestuur gehad en dat is PR. Ze noemen mij wel 'de mevrouw van de keet'. Ik ben ook degene die de keet maakt. Als wij een afdelingsvergadering moeten uitschrijven, zorg ik bijvoorbeeld dat wij de zomerborrel na afloop plannen.'

Vrijwilliger

'Voordat ik bij de VVD actief werd was ik al dol op organiseren. Als vrijwilliger begeleidde ik toneel voor gehandicapten. Elke woensdag die God gaf, nou en die geeft er véél hoor, haalden wij de deelnemers op. Ook het uitzoeken van leuke rollen was enig. Niet alleen voor de deelnemers, maar ook voor mijzelf. Als ik het zelf prettig vind, zet ik mij ergens honderd procent voor in. Dat geldt zeker ook voor de VVD.'

'Bij de eerste verkiezingscampagne, dacht ik wel even: Jongens, wat moet ik daar mee. Met aardige en behulpzame leden ga je dan borden plakken. En reken maar dat wij heel goede plak gebruikten. De andere partijen vielen bij een flinke regenbui van de borden af. De VVD bleef tot na de verkiezingen hangen. Zo rol je van het een in het ander.'

'Ik voel mijzelf ontzettend verwend door "Den Haag". Ik bel veel op en bewonder de mensen van "de Gracht". Ze zitten daar uitgedund zichzelf te pletter te werken. Ik bel af en toe alleen maar op om mensen even op te fleuren. Hoewel ik het er niet voor doe is Eindhoven van mijn telefoontjes niet slechter geworden. Als je een leuke spreker wilt hebben dan is - ondanks terechte spelregels - best wel eens wat te regelen. Vorig jaar nog hadden wij die goede van Financiën hier, Hans Hoogervorst. Dat er iets te regelen valt is overigens prettig, want Eindhoven ligt best ver van Den Haag. Als je hier woont, merk je dat. Politiek lijkt zich vaak vooral op Den Haag en de Randstad te concentreren. Dat vind ik jammer.'

'Ik vind het belangrijk om bij alle activiteiten zoveel

eenkomsten, ook geen zaken te doen. Veel te vaak ont-aardt de politiek in het lelijk zijn tegen elkaar. Daar word ik heel moe van. Natuurlijk moet je voor je mening opkomen. Het gaat mij om de manier waarop. Vooral een ontspannen sfeer maakt de politiek leuk.'

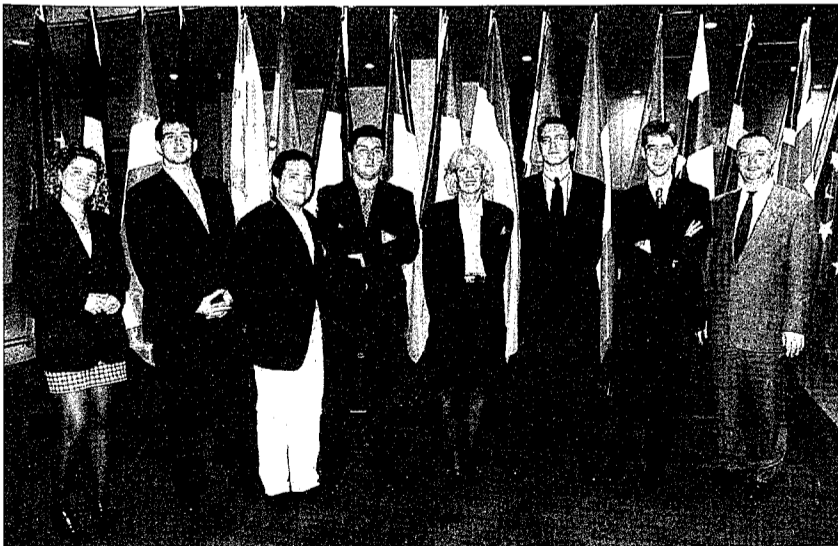
'Ook het samenwerken met jongeren in de partij vind ik erg belangrijk. Wij hebben in Eindhoven een actieve jongerenclub binnen de VVD. Samen met de JOVD organiseren de VVD-jongeren regelmatig een Eindhovens café. Met echt topsprekers! Wiegel, Boonstra en tjakka-tjakka zijn hier geweest. Het is heel grappig. Als ik bijvoorbeeld iemand als Boonstra vraag, zou hij vast niet komen. Bij de jeugd komt hij wel. Zo'n bijeenkomst is ook leuk voor de wat ouderen. Het is alleen jammer dat de jongeren altijd geld tekort komen. Ik ben dan ook donateur van de JOVD. En regelmatig gaan wij met elkaar eten, dan kunnen wij gezelligheid en afstemming combineren.'

'Het belangrijkste wat in de VVD moet verbeteren? Communicatie, schrijf dat maar op. Als mensen niet communiceren is alles wat je doet en alles wat de mensen organiseren zonde van de tijd. Communiceren kan je niet in je eentje. Vroeger zeiden wij: 'Je kunt het wel uitzenden, maar als de andere partij de apparatuur mist om 't op te vangen, dan heeft dat dus weinig zin. Professionele communicatie is ook kostbaar. Een goed georganiseerde en ontspannen bijeenkomst is een belangrijk communicatie-middel. Als ik naar bijvoorbeeld Venlo ga, dan zie ik allemaal mensen die ik ken. Open communicatie en de sfeer eromheen zorgen voor het plezier in

Wiegel, Boonstra en Tjakka- Tjakka zijn hier geweest

de politiek. Het gaat immers niet om het ikke, ikke, ikke. Eigenlijk vraag ik mij ook af waarom ik voor dit blad wordt geïnterviewd. Ik ben zo'n mens van op de achtergrond. Laat mij maar lekker mijn gang gaan.' ■

Uitgedund zit men zich daar te pletter te werken

Winnaars Government Game bezoeken Brussel

Eind november 1996 werd in Den Haag de VVD Government Game gehouden. Daaraan namen zo'n 300 jonge leden deel. Het winnende team, afkomstig uit Haarlem, won de prijs: een bezoek aan de VVD-Europese fractie in Brussel. Daar werden zij door de VVD-Europarlementariërs wegwijs gemaakt in het Europees Parlement. Op de foto ziet u één van onze Europarlementariërs, Jessica Larive, met het winnende team.

Uit de afdelingsbladen en de regio's

door Reny Dijkman

Hieronder volgt de selectie uit de afdelingsbladen die tot 26 mei binnen kwamen. Weer dank voor de toezending.

Statenleden krijgen in de media amper of geen kans om hun provinciaal bestuurlijk werk over het voetlicht te brengen. De Liberale Koerier (Amersfoort) biedt statenleden regelmatig de kans over hun werk te schrijven. Dat betekent een goede opbouw naar de Provinciale Statenverkiezingen in 1999!

In Zwolle spant de VVD-fractie zich in om tot de oprichting van de publiek-private onderneming "Stadsherstel Zwolle" te komen. Die onderneming zal zich vooral moeten bezig houden met het herstel en de conservering van de kleine historische binnenstad, maar ook als vraagbaak en adviseur voor particulieren moeten dienen.

De kamercentrale Limburg besteedt in haar blad Vrijpostig ruime aandacht aan hun Liberale sociëteit Haverschmidt, die vooral is bedoeld om de Limburgse VVD wat meer financiële armslag te bieden. Daarnaast stelt de sociëteit haar leden in de gelegenheid om in informele sfeer contacten te leggen en met elkaar van gedachten te wisselen. Het lidmaatschap is f 1000,- per jaar, inclusief een galadiner en een buffet.

Regio IJssel/Vecht gaat uitvoerig in op het hoofdbestuursvorstel de ondercentrales op te heffen. Voorzitter J. Talen schrijft daarover: 'De afdelingen in ons gebied hechten niet aan de formele status van de oc maar wel aan een regionaal bestuur dat de betrokkenheid en de communicatie van de afdelingen weet te realiseren. Het intermediair daartoe heeft u momenteel in handen.' (Talen kan gerust zijn; het hoofdbestuur komt volgend jaar met aangepaste voorstellen tot reglement- en statutenwijzigingen. Alles blijft nog even bij het oude, red.)

In Info Zeist gaat Gerard Dieks in op de benoeming van Karin Adelmund tot PvdA-voorzitter: 'Deze combinatie van macht lijkt mij wat te veel van het goede. Uit oogpunt van zuiverheid lijkt het mij wenselijk beide functies gescheiden te houden...' Over het NAVO-debat schrijft hij: 'Wat is nu mijn inschatting van de kern van Bolkesteins opmerkingen? Deze: bekijk het ook eens van hun (Ruslands) kant. Neem niet alles voetstoots aan. Probeer tot een wezenlijke afweging te komen.'

De Vrije Rotterdammer vroeg in het april nummer namens de raadsfractie de leden om een reactie op de geplande aankoop van het cruiseschip s.s. Rotterdam. Alle argumenten pro en contra worden opgevoerd. Een goed idee om te leden te activeren.

Het betrekken van de leden doet Rotterdam trouwens ook door de opzet van discussieavonden: 'Uw eigen mening staat centraal. In een speakerscorner kunt u uw mening over een onderwerp geven. U krijgt daarvoor enkele minuten de tijd. Vervolgens krijgen de aanwezigen tien minuten de tijd om met u in discussie te gaan voordat een volgende spreker aan de beurt is.'

De leden van de afdeling Schiedam kunnen via een enquêteformulier reageren op en zelf onderwerpen aandragen voor een nieuw raadsprogramma.

VVD-nieuws Arnhem breekt zich het hoofd over hoe Arnhem de burgers beter kan betrekken bij de besluitvorming. Alle goede initiatieven werden te niet gedaan door de komst van een kliniek voor exverslaafden. 'Alle plannen waren al bekostigd voordat de bewoners hun zegje hadden kunnen doen.' Nu liggen nieuwe voorstellen ter tafel om de kloof tussen bewoners en gemeentebestuur te verkleinen.

Rheden/Rozendaal levert sinds kort ook alle actuele berichten van de VVD-fractie via Internet. Uiteraard blijft voor de (nog) niet-internetters het afdelingsblad als informatiebron bestaan.

Voorzitter Nico Maas schrijft in Prioriteiten (Dordrecht) over de trage gang van zaken rond het ontstaan van de stadsprovincies. Zijn visie: 'Willen wij ons meten met economische centra als Parijs of Londen dan zouden wij de hele Randstad als één bestuurlijk gebied moeten beschouwen. Op die schaal moeten wij minimaal denken om aanzetten op economisch of ruimtelijk ondernemingsgebied te kunnen geven...' (De beslissing viel in de Tweede Kamer kort daarop, op 27 mei stemde de Kamer over de voorstellen. Een verslag hierover vindt u elders in dit blad, red.)

VVD-fractievoorzitter Herman de Boois zet voor Nieuwegein uiteen dat de gemeentelijke autonomie een spagaat is. 'De schaalvergroting komt voort uit een bestuurlijke behoefte. Lijnrecht daarop staat de behoefte van de burgers naar meer betrokkenheid bij besluitvorming over lokale zaken.... Wij zullen ons moeten bezinnen op de mate van autonomie die het gemeentebestuur wil en kan hebben en daadwerkelijk nog heeft...'

Informeel Assen meldt onder meer dat de Drentse kabelkijkers nog jarenlang opgezadeld zullen worden met de verliezen van de regionale kabelclub. De Drentse statenfractie had daar destijds al tegen gewaarschuwd. Tevergeefs. De Drenten betalen naast "het tientje van Nuis" voor onbepaalde tijd 6 gulden extra kabelkosten om de verliezen te dekken.

Son en Breugel (Info) herinnert politiek Den Haag er aan dat landelijke partijen bij de eerste verkiezingen na annexatie altijd verliezen. Wet-

houder Vincent Braam wil maar één ding: 'Een besluit. We moeten verder - 20 jaar praten is lang genoeg!'

Het provinciebestuur van Friesland heeft in meerderheid besloten om een eventuele herindelings van en rond Leeuwarden niet langer serieus te nemen. Dit gebeurde volgens De Zeepkist (Leeuwarden) na 'een gezochte discussie over een niet actueel probleem (ruimteproblemen in 2007 of 2010, red.), waarbij de echte problemen niet meer in de discussie mochten worden betrokken.'

'Utrecht de-criminaliseert,' constateert VVD-afdelingsvoorzitter Eric Balemans in Liberaal Utrecht. De criminaliteit daalde sinds 1993 met 18%. Hij schetste ook de schaduwzijde. Bij geweldsmisdrijven als tasjesroof en mishandeling is sprake van een duidelijke toename.

In het VVD-nieuws van Arnhem krijgen alle kandidaat-raadsleden de gelegenheid hun politieke visie in tien regels in het blad te presenteren. Dit gebeurt vóór de vergadering waarop de kandidatenlijst zal worden vastgesteld.

De afdeling Bergh is met een Nieuwsbrief gestart. Veel succes!

In Groningen-stad heeft men een lichte stijging van het ledental, zo meldt Liberaal Vizier. Ook constateert het afdelingsbestuur dat het aantal actieve leden structureel mee blijft groeien met het stijgende aantal leden.

De afdelingsvoorzitter van Diepenveen riep 9 april uit tot "Black Wednesday". Het was de dag waarop Provinciale Staten het herindelingsvoorstel rond Deventer behandelden. 'Er is gezegd: besturen is mensenwerk. Daár zijn we het mee eens, maar beslissingen nemen over mensen, zonder met hun eigen standpunten en wensen rekening te houden is en blijft ondemocratisch!'

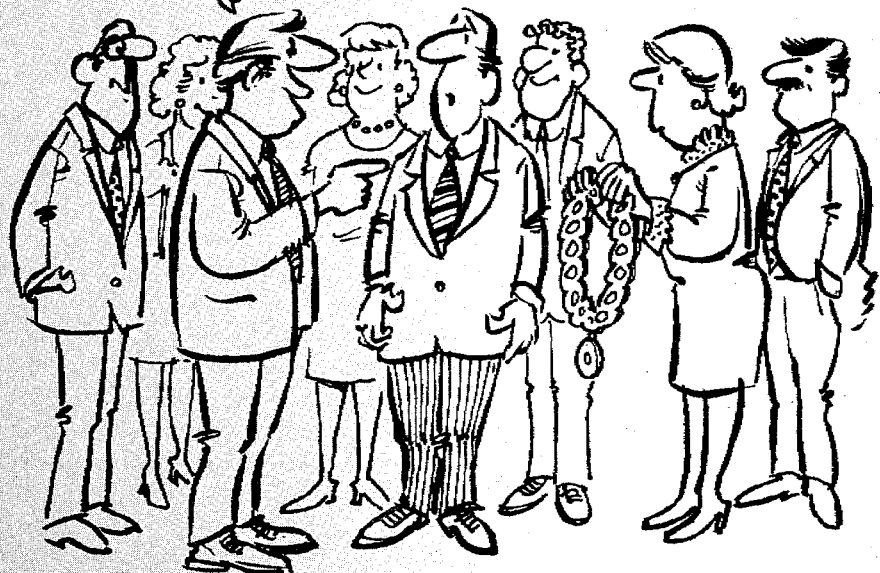
Liberaal Vuur in 's Gravenzande meldt de organisatie van een Paarse avond in samenwerking met de afdelingen van PvdA en D66.

In Nieuwsbrief (Lopikerwaard) wordt de Onroerende Zaak Belasting omgedoopt in Ontrechte ZondeBok.

De afdeling Etten-Leur organiseert naar aanleiding van haar 25-jarig bestaan een sportieve feestavond waarbij de leden een uur gratis kunnen skiën of skiles kunnen krijgen van aanwezige instructeurs.

VVD-Nieuwsbrief Noordwijk constateert dat het Noordwijk's weekblad wel met veel kritiek van de oppositiepartijen komt, maar dat de betrokkenen geen echte oplossingen aandragen. 'Positiever zou het zijn om eens te schrijven wat nou wel

ALS WE ÉCHT OP VOET VAN GELIJKHEID MET LONDEN EN PARIJS WILLEN PRATEN, MOETEN WE DE BURGEMEESTER VAN DE RANDSTAD STUREN!

GROSLIJST

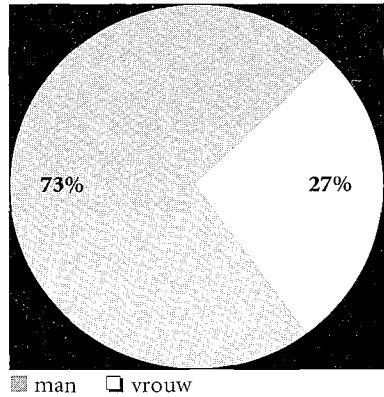
Tweede Kamer 1998

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 22 september 1997 de groslijst voor de Tweede Kamer 1998 vastgesteld. De groslijst bevat 171 namen in alfabetische volgorde. De voorlopige kandidaten zijn door de afdelingen voorgedragen. Bewindspersonen (8) en zittende kamerleden (27) die zich als voorlopige kandidaat beschikbaar hebben gesteld, zijn door het hoofdbestuur voorgedragen. Het hoofdbestuur heeft tevens besloten 6 personen aan de groslijst toe te voegen. In alle gevallen betrof dit personen waarvan de afdeling besloten had tot kandidering, maar waarvan de aanmelding te laat werd ontvangen en/of waarvan de commissie Tweede Kamer adviseerde tot opname op de groslijst. Het hoofdbestuur stelt de ontwerp-kandidatenlijst eind oktober vast, na verkregen advies van de commissie Tweede Kamer onder voorzitterschap van ir. D. Luteijn. Deze lijst zal worden gepubliceerd in *Vrijheid en Democratie* nr. 1448 (verschijningsdatum begin november), alsmede in de beschrijvingsbrief voor de 100e Algemene Vergadering. De kandidatenlijst zal worden vastgesteld in deze AV op 31 januari 1998 te Papendal (Arnhem).

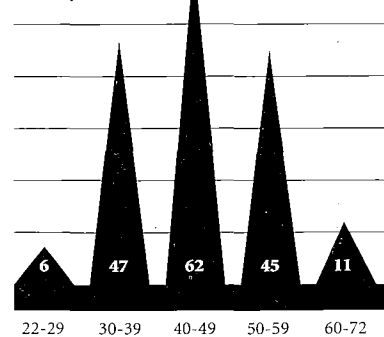
Mr. D.W. Zwart
directeur

Statistiek

Sekse

Leeftijd

Regio

Kamercentrale	Aantal
Den Bosch	9
Tilburg	11
Gelderland	6
Rotterdam	7
Den Haag	12
Leiden	21
Dordrecht	8
Amsterdam	23
Den Helder	10
Haarlem	8
Zeeland	4
Utrecht	19
Friesland	2
Overijssel	6
Groningen	8
Drenthe	4
Limburg	10
Flevoland	3
Totaal	171

Tabel 1: groslijstcode

- Straat
- Postcode
- Plaats
- Geboortedatum
- Aanvang lidmaatschap VVD
- Opleiding na de lagere school
- Beroepshalve uitgeoefende functies gedurende de laatste 10 jaar
- Functies in de VVD en/of andere politieke partijen gedurende de laatste 10 jaar
- Functies in politiek vertegenwoordigende lichamen in de laatste 10 jaar
- Gevolgde cursussen bij de Haya van Somerenstichting en/of andere instituten
- Andere maatschappelijke activiteiten
- De onderwerpen die de voorlopige kandidaat naar eigen inzicht het beste liggen (zie code onderwerpen)
- Afdeling(en) die betrokkene voorlopig kandidaat heeft/hebben gesteld

Tabel 2: code onderwerpen

- algemene politiek
- belastingen/ fiscaliteit
- financiën
- economische zaken
- energie
- midden- en kleinbedrijf
- toerisme
- sport en recreatie
- sociale zaken
- volksgezondheid
- milieu
- ontwikkelingssamenwerking
- natuurbeheer
- buitenlandse zaken
- cultuur
- mediabeleid
- maatschappelijk werk
- jeugd- en jongerenwerk
- emancipatie
- welzijn
- volkshuisvesting
- ruimtelijke ordening
- verkeer
- waterstaat
- landbouw en visserij
- grote stedenbeleid
- wetenschappelijk/ beroeps onderwijs
- voortgezet onderwijs
- speciaal onderwijs
- basisonderwijs
- binnenlandse zaken
- lagere overheden
- openbare orde en veiligheid
- justitie
- defensie
- industriebeleid
- technologie
- innovatie
- multiculturaliteit
- klimaatontwikkeling
- minderhedenbeleid
- marktwerking
- Ned. Antilliaanse zaken
- Europese zaken
- luchtvaart
- subsidies
- ouderbeleid
- bevordering buitenlandse handel en investeringen in Nederland

AARTSEN, J.J. VAN (M)

- Postbus 20401
 - 2500 EK
 - Den Haag
 - 25-12-1947
 - 1970
- Gymnasium A/VU-rechten (niet afgerond)
 - 1985-1994: secretaris-generaal Binnenlandse Zaken/1994-heden: minister van LNV
 - cie. verkiezingsprogramma 1994/1986-1988: steun fractie gemeente Pijnacker
 -
 -
 - voorzitter Stella (jeugdtheater)/voorzitter LOKV (kunstzinnige vorming)/commissaris BNG, SDU, RCC/curator Thorbecke-academie/bestuurslid Stichting Maatschappij en Politie/redactie Liberaal Reveil (bij aantreden als minister alle nevenfuncties neergelegd)
 - 1/13/14/15/22/25/31/44/48
 - HB

ALDEWERELD, B.A.H. (M)

- Raadhuislaan 19
 - 5931 NR
 - Tegelen
 - 06-05-1948
 - 1989
- 1967-1969: Cios/akte J/applicatiecursus aardrijkskunde
 - docent LO/docent aardrijkskunde/directeur MAVO-VBO-IVBO
 - bestuurslid afdeling Tegelen/lid VVD-raadsfractie Tegelen/fractievoorzitter/penningmeester bestuurdersvereniging KC Limburg
 -
 - cursus raadslid/3 managementcursussen bij Interstudie-Hogeschool Gelderland
 - lid bestuur mannenkoor Exelsior (14 jaar als voorzitter)/lid en voorzitter bestuur OBD Venlo/voorzitter Verkeers Educatie Voortgezet Onderwijs in Limburg
 - 1/7/10/12/8/17/18/23/28/29/32/33
 - Tegelen

ANEMAET, MR. J.P. (M)

- Froissartstraat 119, bus 18
 - 1040
 - Brussel, België
 - 13-12-1938
 - 1967
- Gymnasium A en B/voltooidere rechtenstudie
 - 1989: secretaris-generaal van de Vereniging van maiszetmeelindustrieën/heden: consultant EU-zaken
 - 1984: mede-oprichter en vice voorzitter van de afdeling Brussel e.o./1987: lid KC bestuur Tilburg
 -

- Presentatiecursus Haya van Somerenstichting
- functies in verenigingen in de Nederlandse "kolonie" te Brussel/vice-voorzitter Nederlandse Vereniging
- 1/4/5/25/14/44
- Brussel e.o.

ANGEVAREN, C.M. (V)

- Kalmoes 14
 - 5432 DE
 - Cuijk
 - 08-04-1965
 - 1996
- Politie diploma A diverse modules diverse diploma's Centrale Opleiding Opsporing Sociale Zekerheidsfraude modules I/II/III/IV
 - agent/hoofdagent politie Den Haag opsporingsfunctionaris Sociale Dienst Delft opsporingsfunctionaris GUO Uitvoeringsinstelling
 - commissie sociale/arbeidszaken, gemeente Cuijk
 -
 - introductie cursus gemeenteraad/cursus ondernemingsraad/ Liberalisme I/Presentatietechnieken I
 - emancipatie commissie politie Den Haag ondernemingsraad gemeente Delft/DMZ
 - 8/9/33/34
 - Cuijk

BAALEN, MR. DRS. J.C. VAN (M)

- Noordeinde 10c
 - 2514 GH
 - Den Haag
 - 17-06-1960
 - 1986
- Atheum-A/doctoraal examens Nederlands recht en Staatskundige studierichting (internationale economische betrekkingen) aan de Rijksuniversiteit Leiden
 - eind jaren '70-medio jaren '80: freelance journalist Sijthoff Pers/1986-1988: officier Koninklijke Landmacht (thans reserve-kapitein)/1988-heden: adviseur Communicatie en Public & European Affairs bij Deloitte & Touche Consulting Group, thans in de functie van directeur Public Affairs Consultants
 - 1991-1993: lid bestuur KC Den Haag, LCV en Eurocontact/1990, resp. 1993-heden: lid partijcommissies Buitenland/OS, Europa en Defensie/1993-heden: internationaal secretaris in het hoofdbestuur/1993-heden: lid bestuur Liberale Internationale en ELDR-partijraad/lid ELDR-programmacommissies Europese verkiezingen 1994 en 1999/1997-heden: voorzitter Liberale Internationale -Groep Nederland (LIGN)
 -
 - topkadertraining VVD (1991)/trainer en cursusleider bij diverse cursussen van de Haya van Somerenstichting/co-auteur "Wel vrijwillig, niet vrijblijvend; talentmanagement bij de VVD", (1991)
 - lid Koning Willem I Kring /fellow 21st Century Trust/lid R.v.T. Stg. voor het Nieuwe Zuid-Afrika/lid Leids Volkenrechtelijk Dispuut prof. mr. B.M. Telders/gedelegeerde algemene vergadering NOVIB
 - 1/4/5/12/14/15/16/23/31/33/34/35/43/44
 - Den Haag

BAERT VAN OPSTALL, DR. H.A. (M)

- Laan Copes van Cattenburch 96
 - 2585 GE
 - Den Haag
 - 24-12-1935
 - 1992
- Gymnasium B/Universiteit Leiden, arts, gynaecoloog/1984: gepromoveerd tot doctor aan RUU
 - officier van gezondheid, landmacht,

kapitein-arts/wetenschappelijk onderzoeker CLB, Amsterdam/gynaecoloog, hoofd v.d. afdeling Gynaecologie-Verloskunde/bestuurslid KNMG/lid nagaanscommissie v.h. Bestuur Nederlandse Vereniging van Obstetrie en Gynaecologie/werkzaam geweest als gynaecoloog in verschillende landen binnen en buiten de EEG: ontwikkelingshulp en nomadenpraktijk/gast spreker op congressen in Engeland, India, Frankrijk en China/pro memorie: werkzaamheden (gynaecologie) zowel in privé-praktijk, Nederland, als in dienstverband, Nederland en buitenland

h) (mede)oprichter Liberale Studenten Vereniging Leiden

i) lid werkgroep Verkeer van de WLP, Den Haag

j) introductie cursus gemeenteraad/dagen Den Haag: Tweede Kamer, KC Den Haag/cursus debating, 14/6/97, Zoetermeer

k) voorzitter belangenvereniging Laan Copes van Cattenburch

l) 1/10/11/12/14/20/23/26/34/35/44/45/47

m) Den Haag

BAKKER, DRS. J. (M)

a) Frans Halsstraat 86/1
b) 1072 BW
c) Amsterdam
d) 04-09-1948
e) 1996

f) HBS/studie Rechten aan Rijksuniversiteit Groningen en Leiden

g) directeur van 's-Gravenheem te Leiden/jurist bij Helmen counsellors at law te Brussel/directeur Westdeutsche Immobilien Bank te Amsterdam

h) -

i) -

j) topkadercursus

k) -

l) 1/3/4/12/14/16/21/22/44/36/48

m) Amsterdam

BALEMANS, E.R.M. (M)

a) Bloemstraat 89
b) 3581 WD
c) Utrecht
d) 17-11-1961
e) 1981

f) Universiteit Rechten (doctoraalfase)

g) consultant voor defensie en buitenlands beleid (IFPA, USA)

h) lid commissies soc. econ. zaken, emancipatie, PR, hoofdredacteur VVD Utrecht/algemeen secretaris en landelijk voorzitter JOVD hoofdbestuur/lid Raad van Advies en Aanbeveling Young Europeans for Security (YES)/vice-voorzitter YES secretaris commissies jongerenbeleid VVD-JOVD secretaris partijcommissie Defensie voorzitter afdeling/ondercentrale Utrecht lid algemeen bestuur KC Utrecht lid redactie "Liberaal Reveil" cursusleider Haya van Somerenstichting

i) -

j) Public Relations, Liberalisme I & II, Presentatietechniek I & II, Discusstie-techniek I & II, Forumtechniek, Leer-gang Besturen, Topkadertraining 1996 Image Management (First Impressions Business Group)

k) militaire dienst, vice-voorzitter/voorzitter/hoofdredacteur hoofdbestuur AVNM

l) 1/12/19/22/23/26/32/35

m) De Ronde Venen/Utrecht/Nieuwegein/Zeist

BARTELS MRE, MR. D.A.N. (M)

a) Willem de Zwijgerstraat 17
b) 3583 HB
c) Utrecht
d) 26-12-1958
e) 1978

f) 1977: Gymnasium B/1977-1978: KMA/1978-1982: RUU-Rechten/1990-1992: postdoctorale opleiding Vast-

goed- en Beleggingskunde Universiteit Amsterdam

g) advocaat en procureur

h) voorzitter en secretaris JOVD Utrecht/voorzitter district Utrecht JOVD/1979-1982: voorzitter en secretaris van diverse afdelingscommissies VVD

i) 1980-1982: fractie-assistent VVD-gemeenteraadsfractie Utrecht/1982-1990: lid gemeenteraad Utrecht VVD

j) Topkadercursus 1996 + diverse cursussen op het gebied van advocatuur, presentatie en management

k) 1986-1990: bestuurslid van het Plessenschap Loosdrecht/1990-1994: lid van de Bezwaar- en Beroepscommissie van de gemeente Roosendaal en Nispen/sinds maart 1996: secretaris ondernemersvereniging Het Fluwelen Handvat

l) 1/4/6/21/22/34

m) Utrecht

BEEK, W.I.I. VAN (M)

a) Kijkakkers 78
b) 6026 ER
c) Maarheeze
d) 15-01-1949
e) 1973

f) 4 jaar HBS-B/MEAO/HEAO-BE

g) 1973-1992: financieel manager bij Philips NV/1992-heden: gedeputeerde Noord-Brabant voor financiën, toezicht gemeenten en gewesten, algemene en juridische zaken, openbare nutsbedrijven, automatisering en informatievoorziening, interne dienst en bestuurlijke organisatie

h) 1983-1989: lid partijraad/1992-heden: penningmeester bestuurdervereniging VVD

i) 1978-1992: lid gemeenteraad Maarheeze/1982-1986: wethouder gemeente Maarheeze/1987-heden: lid van Provinciale Staten Noord-Brabant/1992-heden: lid van Gedeputeerde Staten

j) -

k) Lid Raad van Commissarissen van: NV Provinciale Noordbrabantse Energie Maatschappij/NV Electriciteits-productie maatschappij Zuid-Nederland/NV Samenwerkende Electriciteits Productiebedrijven/Waterleidingbedrijf Oost-Brabant/Waterwinningbedrijf Brabantse Biesbosch Obargas NV en voorzitter van: Stichting Vliegveld Welschap/bestuurslid Stichting Expertise Centrum Den Haag/Stichtingsbestuur instituut voor verstandelijk gehandicapten Eckardal Eindhoven

l) 1/4/5/31/32

m) Cranendonck

BEELEN-BALAK, DRS. K. VAN (V)

a) Fluitekruidzoom 14
b) 2353 RD
c) Leiderdorp
d) 04-06-1958
e) 1996

f) VWO/Rijksuniversiteit Leiden/Managementleergang De Baak/Nieuw Elan

g) Onderzoek/beleid/PR/management in m.n. (semi-)overheid

h) VVD: lid Vorming en Scholing KC Leiden/lid LIGN/lid Organisatie Vrouwen in de VVD D66: VPO (Biza)/redactieraad Democraat

i) burgerraadslid commissie Financieel Economische Zaken, Sociale Zaken en Onderwijs, gemeente Leiderdorp

j) gemeente financiën (Haya van Somerenstichting)

k) besturen maatschappelijke organisaties/Arbeidsvoorziening en Emancipatie

l) 1/12/15/19/14/26/35/39/41/42

m) Leiderdorp

BEER-VERMEULEN, DRS. A. DE (V)

a) Stationsstraat 3
b) 5131 BL
c) Alphen
d) 15-08-1964
e) 1995

f) kunstgeschiedenis & archeologie

g) manager Styles Art & Antiques Programs stafffunctionaris PR en Veilingorganisatie Veilinghuis De Zon

h) secretaris VVD Alphen bestuurslid PR Alphen en Riel

i) gemeenteraadslid/fractievoorzitter Alphen-Chaam

j) NGPR-A SRM-PRA leergang besturen vergadertechniek topkadercursus

k) -

l) 1/6/7/15/46

m) Breda/Alphen en Chaam

BERG, IR. F.W. VAN DEN (M)

a) Spiegelburgh-laan 27
b) 2111 BL
c) Aerdenhout
d) 25-06-1948
e) 1984

f) Gymnasium B/ingenieur (werk-tuigbouw-kunde) aan TU Delft/MBA-Graduate Business School Columbia University te New York City

g) 1973-1985: 12 jaar buitenland (Shell in Brunei en banken in New York City)/1985-1988: manager Investments Oranje-Nassau Groep bv/1988-1990: hoofd Economische Planning H.B.G. nv/1990-1997: directeur Slijppol Aluminium bv/1997-heden: directeur CR&DO Realisatie bv/projectmanager Plato Hout bv

h) 1983-1985: oprichter-vice voorzitter VVD afdeling USA-New York/1992-heden: vice voorzitter afdeling Bloemendaal/1994-heden: lid VVD Partijraad

i) 1994-1995: schaduwlid VVD raadsfractie gemeenteraad Bloemendaal/1995-heden: lid PS Noord Holland, cluster coördinator Milieu, Water en Energie

j) topkadertraining 1995/PR cursus 1995/bestuurscursus 1992/diverse bedrijfskursussen bij Shell, Chase Manhattan Bank

k) vice voorzitter Industrie Raad Amsterdam (adviescollege B&W Amsterdam)/commissaris NV Afvalzorg, C.E.S. bv/voorzitter werkgroep Energievoorziening Industrie (KvK Amsterdam-Haarlem)/voorzitter van het bestuur van Nederlandse Vereniging van Belastingbetalers

l) 1/2/3/4/5/6/9/11/12/14/21/22/23/24/25/27/28/36/37/38/42/45/46/48

m) Bloemendaal/HB

BERNING-VAN OOSTVEEN, MR. C.M. (V)

a) Van Almondeweg 52
b) 3231 CS
c) Brielle
d) 30-05-1944
e) 1973

f) Gymnasium A/doctoraal Rechten Vrije Universiteit Amsterdam

g) beleidsmedewerker ouderenbeleid en volksgezondheid gemeente Berkel en Rodenrijs

h) sinds 1988: vice-voorzitter OC Voorne-Putten en Rozenburg/1994-1996: secretaris VVD-bestuur Brielle/Vorming en Scholingsfunctionaris OC Voorne, Putten en Rozenburg

i) lid gemeenteraad/1982-1986: lid Rijnsmondsraad

j) Liberalisme I en II/cursus Europa/cursus vergadertechniek

k) 1985-1993: voorzitter stichting slachtofferhulp van misdrijven Voorne, Putten en Rozenburg te Brielle/1979-1990: bestuurslid Ver. Kruisverenigingen Zuid-Hollandse eilanden te Spijkenisse/va. 1986: bestuurslid Provinciale Kruisverenigingen Zuid-Holland/1986-

1990: voorzitter ouderraad o.b.s. "De Catharijne"/sinds 1968: ere-burger gemeente Spantburg (USA)

l) 1/8/9/10/12/15/17/18/19/20/28/33/34/47

m) Brielle

BEUMER-VAN DER SCHAAR, J.C. (V)

a) Antoniuslaan 74
b) 5921 KE
c) Venlo
d) 24-01-1948
e) 1978

f) Gymnasium A/2 jaar Rechten en 1 jaar Frans aan RUU

g) administratie in het onderwijs/kredietadviseur bij een bank/sinds 1971: administratie en assistentie in een huisartsenpraktijk/sinds 1994: docente Vrije Universiteit-Vrouwen en politiek, assertiviteit en presentatie

h) gemeenteraadsfractie VVD/lid commissie van Advies/voorzitter Organisatie Vrouwen in de VVD, provincie Limburg/lid DB KC Limburg/lid DB landelijk bestuur Organisatie Vrouwen in de VVD-portefeuille PR/lid LPC/lid Provinciale Propaganda Commissie/redacteur VVD-bulletin Venlo

i) voorzitter Venlose VrouwenRaad/lid bestuurs Limburgse VrouwenRaad/lid gemeentelijke werkgroep Sociale Veiligheid Venlo

j) planning en beleidmaken/liberalisme/Vipp/presenteren/contacten met de media/pr/leergang gemeenteraad/besturen/onderhandelen en vergadertechniek/kadercursus 1997

k) vice-voorzitter schoolbestuur van 3 basisscholen/voorzitter Stadsomroep Venlo/vice-voorzitter Stadsomroep Venlo Beeldkrant/gemeenteraadslid VVD-fractie Venlo

l) 1/10/8/15/16/17/18/19/28/30/32

m) Venlo

BEYDALS, B.A. (V)

a) Bloemgracht 91
b) 1016 KH
c) Amsterdam
d) 02-06-1934
e) 1995

f) HBS A/Alliance Française te Parijs

g) journaliste, redactrice en schrijfster o.a. telecommunicatiemagazine (V.N.U.), Elsevier's weekblad, LOI cursus antiek en De Telegraaf, columnist, recentelijk verschenen: Boek "Wonen met Antiek", uitgeverij Bzztòh, Den Haag

h) -

i) -

j) R.C. Amsterdam/wedstrijd debatteren/discusstie-techniek I en II

k) handtekeningactie en open brief aan H.M. de Koningin en de Nederlandse regering/pers et al, i.v.m. de plannen van toenmalige staatssecretaris Simons, t.a.v. de zg. vrouwenbesnijdenis

l) 1/4/15/16/29/31/37

m) Amsterdam

BILSEN, L.G.P. VAN (M)

a) Berikstraat 55
b) 6082 AM
c) Buggenum
d) 13-08-1956
e) 1980

f) HAVO/Pedagogische Academie/MO I en II geschiedenis/Politiek en rechten

g) docent geschiedenis, tevens coördinator VWO bovenbouw en internationalisering

h) bestuurslid-penningmeester van de afdeling

i) lid gemeentebestuur van Haalen sinds 1982 waarvan ruim 8 jaar wethouder

j) diverse (begin jaren '80) in verband met raadslidmaatschap/momenteel inleider Leergang Gemeenteraad

k) voorzitter van diverse sociale organisaties en instellingen

l) 1/7/15/27/28/29/30/31/32/44

m) Leudal

BINNEKAMP, J. (M)

a) Hazenveld 1
b) 3402 BL
c) IJsselstein
d) 12-04-1946
e) 1986

f) MULO/HAVO/VWO (Economie I en II)/MO-economie/Hogere Management Opleiding

g) beleidsmedewerker Ministerie van Justitie/hoofd stafdienst arrondissementsrechtbank te Rotterdam

h) voorzitter afdeling IJsselstein/onder-voorzitter OC Weidegebied van de KC Utrecht

i) commissielid VOC van de gemeente IJsselstein/lid Provinciale Staten van Utrecht

j) cursus gemeenteraadslid/cursus besturen/Liberalisme I en II/mediatraining/diverse seminars

k) voorzitter straf- en protestcommissie Nederlandse Handbalverbond/bestuurslid-adviseur Horeca Nederland, afdeling IJsselstein

l) 4/6/9/10/21/22/23/30/31/32/33/34

m) Woerden/IJsselstein/Nieuwegein

BLAAUW, J.D. (M)

a) Julianalaan 43
b) 3708 BB
c) Zeist
d) 27-04-1941
e) 1966

f) HBS-B/Koninklijk Instituut v.d. Marine-beroepsofficier Koninklijke Marine

g) 1986-1988, 1989-1990: Marinestaf (Koninklijke Marine Den Haag)

h) 1987-1993: lid DB/HB VVD, internationaal secretaris 1987-1994: lid Executive/Bureau Liberale Internationale 1987-1993: lid Council Federatie ELDR

i) 1978-1986, 1988-1989, 1990-heden: lid Tweede Kamer 1987-1990: lid VVD-fractie PS Utrecht 1981-1986, 1994-heden: lid Assemblée Raad van Europa en West Europese Unie 1995-heden: vice-president Assemblée West Europese Unie sinds 1997: vice-voorzitter Politieke Commissie West Europese Unie 1994-heden: rapporteur Economische Commissie Raad van Europa en Defensie Commissie West Europese Unie

j) -

k) 1987-heden: lid HB/DB Europese Beweging Nederland 1988-1994: lid HB Koninklijke Vereniging Onze Vloot 1994-1997: voorzitter Stichting Yad-Layeled

l) 1/4/5/6/12/14/23/24/35/36/37/38/43/44/45

m) HB

BLANKHART, MR. DR. J.E. (M)

a) De Nijstraat 13
b) 2551 HD
c) Den Haag
d) 29-01-1934
e) 1996

f) Gymnasium A/officiersopleiding Koninklijke Marine/Rechtenstudie-promotie

g) 1952-1984: Koninklijke Marine/daarna zelfstandig gevestigd juridisch adviseur

h) -

i) -

j) Dag Den Haag/kadercursus 1997

k) voorzitter Stichting Nederland-Verenigde Staten/adviseur Very Special Arts Nederland

l) 1/8/12/14/15/33/34/35

m) Den Haag

BLAUW, P.M. (M)

- a) Vosseveld 4
- b) 9644 XW
- c) Veendam
- d) 30-09-1937
- e) 1965
- f) middelbaar beroepsonderwijs, kader-vormend onderwijs
- g) voorzitter afdeling Paardenhouderij Landbouwschap/voorzitter commissie Paardenfokkerij/voorzitter beroeps-commissie Hengstenhouderij/voorzitter commissie Installatie Beoordelings-onderzoek Paardenhouderij & afgeleide functies/voorzitter Subsidie Commissie Paardenhouderij/lid commissie van Overleg Paardenhouderij/lid commissie van Erkenning & Toezicht Paardenfokkerij/voorzitter Stichting Ecotal (var-kenshouderij)/lid Algemeen Bestuur Vrienden van de Markerwaard/lid Bestuur Stichting Hoger Agrarisch Onderwijs/tijdelijk voorzitter Organisatie Indoor Concours Zuid-Laren/Ministerieel vertegenwoordiger Nederlandse Draf- en Rensport
- h) kamerlidmaatschap
- i) kamerlidmaatschap
- j) -
- k) adviseurschap diverse agrarische onder-nemingen
- l) 6/12/13/24/25/43
- m) HB

BLERCK-WOERDMAN, MR. A.M. VAN (V)

- a) Debussylaan 7
- b) 5049 AB
- c) Tilburg
- d) 20-04-1944
- e) 1977
- f) gymnasium/universiteit Utrecht
- g) -
- h) bestuurslid afdeling/gemeenteraads-lid/wethouder
- i) gemeenteraadslid/wethouder
- j) -
- k) schoolbestuur/museumbestuur/lid bestuur Elisabethziekenhuis Tilburg
- l) 9/10/31/32/34
- m) HB

BLOK, DRS. S.A. (M)

- a) Roelofsstraat 5
- b) 2596 VK
- c) Den Haag
- d) 10-12-1964
- e) 1988
- f) Gymnasium/Bedrijfskunde aan RUG
- g) 1987-1988: 6 maanden stage bij Société Générale te Parijs/1988-1989: management trainee ABN AMRO Bank/1989-1991: kantoordirecteur in Nieuwkoop/1992: senior beleidsmedewerker Krediet/1992-1995: kredietanalist-secretaris Concern Krediet Colle-ges/1996-heden: accountmanager Corporate Banking
- h) lid propagandacommissie gemeente Nieuwkoop/lid programma commissie gemeente Nieuwkoop/fractievoorzitter VVD-gemeenteraadsfractie Nieuwkoop/lid dagelijks bestuur C.A.I. regio Rijnland
- i) -
- j) inleiding Gemeenteraad/gemeentefinanciën/topcursus Raads- en Statenleden/Liberalisme I/voorbereiding op topkadercursus 1997
- k) wedstrijdvoorzitter/diverse functies binnen studentenvereniging/penningmeester tennisvereniging/bestuurslid ondernemersvereniging
- l) 1/3/4/6/9/16/22/23/31/32/33
- m) Nieuwkoop

BÖDEKER, MR. H.Chr. (M)

- a) Noorderstraat 219 H
- b) 9611 AE
- c) Sappemeer
- d) 09-01-1962
- e) 1993
- f) Atheneum B/Rechten-fiscaal juridisch aan RUG
- g) inspecteur bij Belastingdienst/team-leider-projectleider bij Belastingdienst/senior beleidsmedewerker bij Belasting-dienst
- h) -
- i) -
- j) bezig met kadercursus
- k) diverse functies binnen Scouting Neder-land
- l) 2/3/4/10/21
- m) Hoogezand-Sappemeer

BOERTJENS, DRS. J.R.A. (M)

- a) Boslaan 65
- b) 9801 HE
- c) Zuidhorn
- d) 29-07-1948
- e) 1972
- f) MULO A/HBS A/Sociale geografie aan RUG
- g) secretaris Groninger Mij. van Land-bouw/projectmanager Integraal Struc-tuurplan Noorden des lands (ISP IV)/algemeen secretaris NLTO
- h) lid Landelijke adviescommissie LNV/voorzitter Provinciale adviescom-missie Ruimte en Groen
- i) 1986-1990: lid gemeenteraad Zuid-horn/1994-heden: fractievoorzitter
- j) topkadercursus 1989
- k) voorzitter Stg. Borg Verhildersum
- l) 1/4/15/22/25
- m) Zuidhorn

BOLKESTEIN, MR. DRS. F. (M)

- a) Cornelis Schuyt-straat 50
- b) 1071 JL
- c) Amsterdam
- d) 04-04-1933
- e) 1975
- f) gymnasium te Amsterdam/doctoraal examens in de Wijsbegeerte (1959) en Rechten (1965)
- g) 1960-1976: Shell-manager, laatstelijk lid directie Shell Chemie (Parijs)
- h) 1982-1986: staatssecretaris van Econo-mische Zaken/1986-1988: vice-voorzit-ter VVD-fractie in de Tweede Kamer/1988-1989: minister van Defensie/sinds 1990: fractievoorzitter
- i) -
- j) -
- k) commissaris MSD/bestuurslid Amster-damse Bach Solisten
- l) 1
- m) HB

BONGERS, DRS. B.W.A. (M)

- a) Pinksterbloem-straat 5
- b) 4761 ZT
- c) Zevenbergen
- d) 18-01-1959
- e) 1993
- f) Atheneum A/Katholieke Hogeschool Tilburg-fiscaal economie
- g) secretaris fiscaal beleid MKB-Nederland (voorheen KNOV)/vanaf 01-04-1997: adjunct-directeur Nederlands College van Belastingadviseurs/vanaf 01-04-1997: part-time zelfstandig ondernemer inzake fiscale serviceverlening
- h) -
- i) -
- j) -
- k) lid diverse verenigingen, m.n. recreatief
- l) 2/3/6
- m) Zoetermeer

BOTTENHEFT, C.E.M. (V)

- a) Roerdomp 54
- b) 3628 CJ
- c) Kockengen
- d) 06-01-1972
- e) 1996
- f) Gymnasium/Politologie aan UVA/algemene letteren-internationale betrekkingen aan RUU
- g) vanaf november 1996: beleidsonder-steunend medewerker bij Ministerie van Economische Zaken (Europees onderzoeksbeleid)
- h) -
- i) -
- j) vanaf 19 april 1997: topkadercursus
- k) bestuurslid, redactielid, trainer en com-missielid sportvereniging ESDO te Koc-kengen
- l) 1/4/6/12/14/35/38
- m) Breukelen

BREMER, DRS. ING. H.CHR. (M)

- a) Hemonystraat 20/3
- b) 1074 BP
- c) Amsterdam
- d) 10-11-1955
- e) 1990
- f) HTS civiele techniek/Organisatie Psy-chologie/verplicht doctoraal economie
- g) wetenschappelijk medewerker/organisa-tie adviseur/financieel analist
- h) duo-raadslid De Pijp
- i) diverse bestuursfuncties (ENFB, Stads-vernieuwing, schoolbestuur)
- j) Presentatietechniek I en II/Discussie-techniek I en II/Liberalisme I en II/kadercursus Amsterdam
- k) voorzitter Pijp Pro Metro/discussie-groepen Stadsvernieuwing/tennisclub
- l) 21/23/24/26/37/38/42
- m) Amsterdam

BROOD, P.G. (M)

- a) 3 Oktoberstraat 59
- b) 2313 ZN
- c) Leiden
- d) 20-07-1964
- e) 1992
- f) VWO/Rijksuniversiteit Leiden-Rechts-geleerdheid (Nederlands recht en Bestuursrecht)
- g) 1986-1987: manager fastfood bedrijf/1992-heden: repetitor Staats- en Bestuursrecht/1992-1994: universitair docent RUL/1994-heden: bestuurs-rechtadviseur
- h) bestuurslid KC Leiden/bestuurslid afde-ling Voorburg/commissie Liberalisme 21^e eeuw
- i) -
- j) heeft zelf cursus Liberalisme I en II gegeven en geeft regelmatig debatcur-sussen
- k) voorzitter Stichting Talleyrand/ bestuurslid Stg. Holland Debate/1995: commentator TV-programma "Hagens/vast panellid radioprogramma "Praatradio" NCRV in 1997 en ook in 1998 (gesprekken met VARA en TROS)
- l) 1/6/18/22/27/31/32/33/34/42/44/46
- m) Leiden

BRIJNEN, MR. S.M. (V)

- a) Willibrorduslaan 106
- b) 5581 GH
- c) Waale
- d) 04-01-1972
- e) 1990
- f) VWO/Nederlands Recht aan Universi-teit van Maastricht
- g) vanaf april 1997, Notarieel recht aan Universiteit van Nijmegen
- h) diverse studentenbijbaantjes
- g) activiteitcommissie JOVD Eindhov-en/oprichting JOVD Maastricht (sept. 1991)
- h) vice-voorzitter politiek, JOVD Maast-richt
- i) PR-commissie VVD-afdeling Waale

(sinds mei 1997)

- j) Leerling en medezeggenschap Bom-weekeinde (voor alle besturen van studentenverenigingen)
- k) medezeggenschapsraad middelbare school/coach mini-hockeyteam/verzorging hoogbejaarde heer/Ab actis, Senaat van Maastrichtse studentenvereniging TRAGOS, tevens voorzitter van de dames-ondervereniging/dispuutsbe-stuur
- l) 15/23/27/28/29/30/33/34
- m) Waale

BULK, G.W. (M)

- a) Vliegtuigweg 8
- b) 8308 PN
- c) Nagele
- d) 09-11-1957
- e) 1989
- f) VWO/propaedeutische Rechten/doctoraal economische geschiedenis aan RUG/1 jaar HBO-economie/sociale weten-schappen
- g) docent Algemene en Agrarische econo-mie aan Middelbare Agrarische School/docent Geschiedenis, geestelijke stromingen aan gymnasium/agrarisch ondernemer
- h) lid DB KC Flevoland/lid LPC en cam-pagneleider Flevoland/cursusleider Liberalisme I voor de Teldersstichting
- i) lid PS Flevoland-commissie Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting en Cultuur en Financiën, Zorg en Educatie
- j) besturen/mediatraining/Liberalisme
- k) redactie regionaal historisch tijdschrift/junio kamer Flevoland/ver-eniging openbaar onderwijs/landbouw-organisatie FLTO/co-presentatie NOS tv, verslaggeving koninginndag 1994
- l) 1/4/6/7/15/16/17/18/21/22/24/25/28/29/30
- m) Noordoostpolder

BURGER, DR. J. (M)

- a) Eikenduinen 13
- b) 2641 LJ
- c) Pijnacker
- d) 13-01-1951
- e) 1978
- f) middelbare school Economie aan EUR (doctorsgraad behaald)
- g) stafmedewerker financieringsafdeling Nationale Investeringsbank secretaris NIVAG/VG Bouw, werkge-versvereniging van grote bouwbedrijven onafhankelijk bedrijfsadviseur/consul-tant
- h) gemeenteraadslid Pijnacker
- i) -
- j) Liberalisme I en II
- k) lid College van Afgevaardigden van Sociëteit De Witte lid van de Thorbecketafel lid van de Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel, dep. Den Haag
- l) 1/3/4/5/16/21/22/27/31/32/36/37/38
- m) Pijnacker

BURINK, P.E.A. VAN (M)

- a) Ketelaglersdreef 28a
- b) 6162 JW
- c) Geleen
- d) 27-11-1954
- e) 1995
- f) MAVO/Detailhandelvakschool/MTS voor fotografie
- g) inspecteur verzekeringskantoor (vol-macht)/ongeval, afgekeurd, 100% WAO
- h) PR
- i) -
- j) -
- k) Bewoners Belangen Vereniging Heer-len/bestuur IJshockey Club Geleen/ directeur Lokale omroep Geleen/logis-tiek Triathlon Stein
- l) 1/14/16/26/33/34/35/44
- m) Geleen

CEHA-KONINGS, J.A.H. (V)

- a) Plateauweg 15
- b) 6212 EA
- c) Maastricht
- d) 23-12-1933
- e) 1975
- f) Lyceum/HBS-B (geen diploma)/kweek-school-hoofdkate
- g) -
- h) fractiesecretaris/1986-1988: algemeen bestuur lid VVD-Bestuurdersvereni-ging/1991-1997: voorzitter bestuurders-vereniging afdeling Limburg 1991-1997
- i) sinds 1982: lid gemeenteraad Maast-richt/april 1993-april 1994: wethouder
- j) introductie cursus gemeenteraad/discus-sietechniek/cursus besturen (volksuni-versiteit)/spreken in het openbaar (volksuniversiteit)
- k) secretaris bestuur Psycho Medisch Cen-trum Vijverdal/secretaris Cultureel Overleg Maastricht/lid bestuur afdeling en regio Maastricht Veilig Verkeer Nederland
- l) 1/7/10/11/12/15/16/18/19/22/23/29/30/32/33/39/41
- m) Maastricht

CHERRIBI, O. (M)

- a) Plantagekerkkan 1
- b) 1018 SX
- c) Amsterdam
- d) 04-09-1959
- e) 1993
- f) baccalaureat/licence-es-lettres/kandi-daats/doctoraal
- g) wereldomroep/NOS/NOB/Amsterdams Centrum Buitenlanders/onderzoeker UVA
- h) kamerlid VVD
- i) -
- j) diverse cursussen bij de Haya van Somerenstichting
- k) Rushdie comité/fondsmaatschappijge-richt onderzoek/MTV/Exiel fonds UVA/Tolerance unlimited
- l) 14/15/16/18/20/26/27/28/37/38/39/44
- m) HB

CORNIELJE, C.G.A. (M)

- a) David Spanjar-straat 40
- b) 8017 DE
- c) Zwolle
- d) 10-06-1958
- e) 1976
- f) HAVO/nieuwe lerarenopleiding (biolo-gie en wiskunde)
- g) 1983-1988: beleidsmedewerker VVD-Tweede-Kamerfractie/1988-1989: poli-tiek adviseur van de vice-minister-pre-sident/1989-1994: hoofd voorlichting VVD-Tweede-Kamerfractie
- h) voorzitter Nieuwe Kiezers Werkgroep/lid landelijke propaganda commissie/lid commissies jongerenbe-leid (Ginjaar, Jacobse)
- i) -
- j) -
- k) 1987-1993: lid schoolbestuur Haagland (MBO-college)
- l) 1/13/27/28/29/30/31/32/33
- m) HB

DAMEN, J.L.M.M. (M)

- a) Gooyerdijk 20
- b) 3956 MB
- c) Leersum
- d) 17-08-1953
- e) 1993
- f) MULO/Middelbare Landbouw oplei-ding/Bosbouw en Cultuurtechnische opleiding
- g) districtshoofd
- h) Natuurrmonumenten/directeur Stg. Behoud Natuur- & Leefmilieu/directeur Holding Milieutechniek/m.i.v. 12-05-97: directeur groenvoorzieningsbedrijf
- h) statenlid provincie Utrecht/lid en wnd. secretaris partijcommissie Landbouw-Natuurbeheer VVD/m.i.v. 01-06-1997:

secretaris partijcommissie LNV

- i) lid commissie Ruimte en Groen provincie Utrecht/lid commissie Water en Milieu provincie Utrecht
- j) cursus Openlucht Recreatie PBNA/cursus Milieukunde PBNA/cursus Management bij prof.dr. W. de Moor
- k) lid Raad Natuurbeheer, t.b.v. commissie educatie/adviseur rentmeesterbureau De Buisch
- l) 6/7/11/13/22/24/25/32/35/36
- m) Leersum

DIJK, Joh.D. VAN (M)

- a) Albert Plesmanplein 50
- b) 2805 AC
- c) Gouda
- d) 21-05-1938
- e) 1959
- f) MULO A + B/Pedagogische Academie/Akte handelskennis L.O./ geschiedenis/staatsinrichting/managementcursussen
- g) plv. directeur VBO-MBO college/adj. Directeur Delta College Gouda
- h) adviserend statenlid KC Leiden/voorzitter VVD-Bestuurdersvereniging Zuid-Holland
- i) Provinciale Staten Zuid-Holland/sinds 1966 gekozen vertegenwoordiger GR en PS
- j) vele cursussen in de loop der jaren, zowel gevolgd als mee helpen schrijven
- k) bestuurslid Alg. Psych. Ziekenhuis Rosenberg Den Haag/voorzitter R.v.T. Jeugdhulpverlening Midden-Holland/voorzitter Regionale Kunststichting Gouda/voorzitter Stg. Onderwijs zieke kinderen Midden-Holland en Rijnstreek/vele andere organisaties
- l) 1/8/9/10/13/15/18/19/27/28/31/32/41/47
- m) Gouda

DIJKSTAL, H.F. (M)

- a) Poortlaan 5
- b) 2242 GN
- c) Wassenaar
- d) 28-02-1943
- e) 1966
- f) Gymnasium A/drie jaar Rechten
- g) 1982-1994: lid Tweede Kamer der Staten-Generaal/vice-premier - minister Binnenlandse Zaken 1994-heden
- h) lid stuurgroep Haya van Somerenstichting/redactieraad Vrijheid & Democratie
- i) 1982-1994: lid Tweede Kamer der Staten-Generaal
- j) -
- k) bestuurslid toneel
- l) 1981
- m) HB

DIJKSTRA, H. (M)

- a) Dotinga Tún 42
- b) 9035 EW
- c) Dronrijp
- d) 22-03-1952
- e) 1981
- f) HBS-A/RU Groningen Sociale Geografie/NLO Nederlands/Geschiedenis/Rechten Kand. I EUR
- g) directielid-plv. directeur MTS/directeur alg. bestuurlijke en juridische zaken/lid centrale directie ROC/lid College van Bestuur ROC (financiën)
- h) voorzitter OC Franeker/lid partijraad/voorzitter KC Friesland/lid commissie landelijk verkiezingsprogramma/lid TK adviescommissie OC&W/lid Provinciale Staten Friesland
- i) lid VVD-fractie gemeente Menaldumadeel/lid Provinciale Staten van Friesland tal op financieel gebied
- k) voorzitter Raad van commissarissen Technopark beheer Heerenveen/secretaris en penningmeester Stg. Praktijkopleidingen Jachtbouw/secretaris en penningmeester Stg. Edunet Beheer/voorzitter Stg. Registratie/voorzitter commissie Beroep- en Bezwaarschriften AWB/lid BVE-raad stuurgroepen bekostiging en

OKF/(kandidaat)secretaris bestuur Friesche Elf Steden

- l) 1/3/4/5/6/8/9/13/21/22/23/24/25/26/27/28/29/31/32/33/35/36/37/38/42/43/44/45
- m) Menaldumadeel/Leeuwarden

DOEL, M. VAN DEN (M)

- a) Valkenhof 53
- b) 3853 BP
- c) Ermelo
- d) 31-05-1952
- e) 1979
- f) HBS-A/Koninklijke Militaire Academie/Nederlands recht/Hogere Krijgsschool
- g) 1984-1985: officier Koninklijke Landmacht/beleidsmedewerker directie Materiaal KL/1985-1989: staf officier bij staf Eerste Legerkorps (Apeldoorn)/1989-1991: hoofd inlichtingen en veiligheid staf 4 DIV (Harderwijk)/1991-1994: wetenschappelijk medewerker instituut Clingendael
- h) tot 1985: lid sprekerspool vrede-veiligheid/1984-1990: secretaris politiek/vice-voorzitter/voorzitter afdeling Ermelo
- i) 1986-heden: lid VVD Defensiecommissie/1990-heden: voorzitter VVD raadsfractie Ermelo/1994-heden: VVD-Tweede-Kamerlid
- j) -
- k) 1990-1992: bestuurslid Intergemeentelijk Samenwerkingsverband NW-Veluwe/lid algemeen bestuur Recreatie Gemeenschap Veluwe
- l) 1/12/14/22/23/31/32/33/34/35/44
- m) HB

DOP, DR. J.A. (M)

- a) Klaproos 9
- b) 2317 EJ
- c) Leiden
- d) 02-04-1945
- e) ca. 1961
- f) universitair, promotie
- g) managementadviseur/stafdirecteur Heineken
- h) voorzitter afdeling Leiderdorp
- i) -
- j) Heineken International Management Course e.v.a.
- k) bestuurslid Nederlands Rode Kruis afdeling Leiden/bestuurslid Nederlandse maatschappij voor Nijverheid & Handel
- l) 4/6/7/15/16/22/23/27/28/32/36/37/38/42/45/48
- m) Leiden

DUSSEN, W.J. VAN DER (M)

- a) Molenberglaan 81
- b) 6416 EL
- c) Heerlen
- d) 21-10-1940
- e) 1985
- f) Gymnasium A/doctoraal examen geschiedenis RUL/doctoraal examen filosofie RUL/promotie filosofie RUL tot oktober 1988: universitair hoofddocent KUN/hoogleraar cultuurwetenschappen (i.h.b. cultuurgeschiedenis en filosofie) aan de Open Universiteit te Heerlen
- h) vanaf april 1994: fractie-assistent van de VVD-fractie in de gemeenteraad van Heerlen/lid gemeenteraad van Heerlen (vanaf januari 1997) (fractie VVD)
- i) -
- j) lezingen gegeven over het liberalisme voor cursussen bij de Haya van Somerenstichting
- k) lid van het Algemeen Bestuur van het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg
- l) 1/12/8/15/16/14/27/28/32/37/39/41
- m) Heerlen

ENGEL, MR. R.H. (M)

- a) Watermolen 16
- b) 3642 BA
- c) Mijdrecht
- d) 14-06-1950
- e) 1987
- f) Mulo A + wiskunde/Mulo B/HBS A/doctoraal Rechten (privaatrecht)
- g) gemeentesecretaris Weesp/De Ronde Venen/Leidschendam
- h) initiator/mede oprichter-ex-voorzitter liberaal secretarissen platform, thans bestuurslid
- i) A.B. lid VVD-Bestuurdersvereniging kandidaat geweest PS Utrecht bij vorige verkiezingen
- j) -
- k) trainer in voormalige oostblokkanden diverse bestuursfuncties in nationaal en internationaal verband
- l) 1/12/14/16/21/22/23/26/31/32/33/34/43
- m) De Ronde Venen

ESSERS-HUISKAMP, M.J. (V)

- a) Paslaan 39
- b) 7311 AJ
- c) Apeldoorn
- d) 25-08-1954
- e) 1982
- f) voortgezet onderwijs/conservatoriumopleiding, hoofdvakken piano en schoolmuziek/diverse trainingen communicatie en management
- g) muziekdocent/uitvoerend musicus/zelfstandig ondernemer
- h) diverse bestuurlijke functies in VVD op provinciaal en landelijk niveau/lid Partijraad/lid KC bestuur Gelderland
- i) raadslid en wethouder in Apeldoorn/regiораadslid/lid Tweede Kamer VVD
- j) diverse cursussen en topkadercursussen
- k) vrijwilligerswerk bij zieken- en lokale omroep/bestuurslid jazz-stichting
- l) 1/4/6/9/15/26/31/32/39/41/42
- m) HB

GELDORP-PANTEKOEK, C.J. (V)

- a) J. Leysterstraat 6
- b) 7944 AA
- c) Meppel
- d) 11-10-1944
- e) 1974
- f) HBS-B/juridische faculteit UvA
- g) docente v.o.
- h) 1986-1991: AB lid Vereniging Staten en Raadsleden
- i) vanaf 1982: raadslid/1991: fractievoorzitter/1994: wethouder ROM
- j) oktober-december 1989: topkadercursus
- k) AB lid Meppeler woningstg. Tot 1989/AB lid Hogeschool Drenthe tot 1990
- l) 11/22/31/32/34
- m) Meppel

GELUK, J.M. (M)

- a) Heesterlustweg 1
- b) 4317 ND
- c) Schuddebeurs
- d) 06-08-1950
- e) 1986
- f) HBS/Hogere Landbouw School/deelcertificaten Open Universiteit (Recht en Staatsrecht)
- g) directeur-eigenaar "Geluk Management and Services BV", adviseur International Agribusiness Development/directeur Centraal Aziatische Republieken en hoofd project uitvoering bij Cebeco International Projects BV/bestuursfuncties in landbouwcoöperaties en landbouworganisaties/landbouwer
- h) vice-voorzitter fractie in Provinciale Staten/lid VVD-partijraad
- i) statenlid voor Provinciale Staten van de provincie Zeeland/hoofd Waterschap Schouwen-Duiveland
- j) -

- k) belangenbehartiging van leden van diverse landbouworganisaties
- l) 1/4/6/7/11/12/23/24/25/26/32/33
- m) Schouwen-Duiveland

GENT, R.J. VAN (M)

- a) 1^e Brandenburgerweg 107
- b) 3721 ME
- c) Bilthoven
- d) 06-05-1950
- e) 1977
- f) HBS A/kandidaats Rechten
- g) beleidsmedewerker Min. van OCenW (BVE)/jurist, Centrale Financiën Instellingen, Min. van OCenW
- h) secretaris onderwijs, voorzitter politieke commissie en voorzitter afdeling De Bilt-Bilthoven/penningmeester KC Utrecht, raadslid
- i) plv. bestuurslid Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden/raadslid gemeente De Bilt-Bilthoven
- j) Liberalisme I en II/presentatietechniek I en II/discussietechniek I en II/PR-cursus/mediatraining/workshop actief besturen
- k) lid ondernemingsraad en lid depart. Ondernemingsraad/schouwmeester
- l) 9/10/19/20/27/28/29/30/32/46/47
- m) De Bilt

GORTER, DRS. H.J. (M)

- a) Noord Houderingelaan 28
- b) 3722 BR
- c) Bilthoven
- d) 16-03-1959
- e) 1982
- f) 1971-1977: Atheneum B/1977-1983: Economie/1989-1991: Rechten propae-deuse
- g) Accountmanager Nationale Investeringsbank/hoofd en onderdirecteur Commerciële Zaken Rijnlandse Hypotheekbank
- h) 1984-1989: penningmeester Haagse VVD-jongeren/1990-heden: raadslid gemeente De Bilt/sinds 1994: fractievoorzitter VVD
- i) 1990-heden: lid algemeen bestuur Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug
- j) vergader- en discussietechnieken/gemeenteraad (inleiding)/gemeentefinanciën en ruimtelijke ordening/collegeonderhandelingen/liberalisme
- k) -
- l) 1/2/3/4/6/8/21/22/32/33/36/42/46
- m) De Bilt

GRAVE, MR. F.H.G. DE (M)

- a) Postbus 90801
- b) 2509 LV
- c) Den Haag
- d) 27-06-1955
- e) 1976
- f) Gymnasium A/doctoraal Rechten RU Groningen (staats- en bestuursrecht, openbare financiën)
- g) -
- h) -
- i) 1982-1990: lid Tweede Kamer/1982-1986: lid Gemeenteraad Amsterdam/1990-1996: wethouder en locoburgemeester Amsterdam/sinds 1996: staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- j) -
- k) diverse commissariaten/kroonlid SER/lid Raad van het Binnenlands Bestuur/lid Raad van de Gemeentefinanciën
- l) 1/2/3/9/26/31/32
- m) HB

GROEN, DRS. W.B. (M)

- a) J.H. Tromp Meestersstraat 19
- b) 8331 GN
- c) Steenwijk
- d) 17-04-1964
- e) 1991
- f) VWO-B/Bedrijfskunde aan RUG/2^e

- g) fase Informatiekunde aan RUG
- h) 1989-1990: ROAG officier KL (diensttijd)/algemeen directeur Wicherson-Groen Holding BV/1994-heden: full-time wethouder gemeente Steenwijk
- i) raadslid-wethouder gemeente Steenwijk/regiораadslid regio IJssel-Vecht/bestuurslid RBA Overijssel (gem. geleiding)/bestuurslid VNG Overijssel
- j) gemeenteraadscurcus leergang gemeenteraad/mediatraining
- k) bestuurslid ondernemersvereniging ICV
- l) 1/4/5/6/7/32/36/42
- m) Steenwijk

GRUIJTER, J.M.M. DE (V)

- a) Brugsestraat 83
- b) 2587 XR
- c) Den Haag
- d) 14-08-1943
- e) 1994
- f) 1965: Lower Cambridge & Royal Society of Art te Londen/1972: HAVO/1975: School voor Journalistiek & Voorlichting/1975: Radio-televisie NOS-Opleidingscentrum Santbergen/1984: NGPRA/1984-1995: Vrije Universiteit Amsterdam-Politologie & Communicatiewetenschap/Parlement en Politiek/Tijdschriftjournalistiek (Nederlandse Vereniging van Journalisten)/PR-Management, Bedrijfscommunicatie op Beleidsniveau ISW-opleidingen/Management voor Hogere Staffunctionarissen en Leidinggevenden, VNO, De Baak
- g) 1972-1975: freelance journalist/1975-1977: eindredacteur/1977-1991: redacteur/1991-1993: hoofd Perszaken & Voorlichting/1994-heden: journalist-communicatie adviseur/1995-1996: PR-intermediair/1997-lopend: senior adviseur Communicatiemanagement Twijnstra Guddé
- h) -
- i) -
- j) 1994: Discussietechniek I 1995: Bestuurderscursus
- k) Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tuinkunde: keuren van bewonerstuinen voor de tuinprijs gemeente 's-Gravenhage
- l) 1/10/11/16/17/19/21/31/32/34
- m) Den Haag

HAAZEN, J.B. (M)

- a) Veldekelaan 20
- b) 6191 CX
- c) Beek
- d) 08-09-1955
- e) 1994
- f) HBS t/m 3^e jaar/HAVO/MO A + MO B/Duitse Taal- en Letterkunde/diverse cursussen communicatie en management
- g) hoofd bedrijfsopleidingen Handel & Toerisme, partner in adviesbureau (en) directeur stg. RBO Zuid-Limburg/adviseur en zelfstandig ondernemer
- h) bestuurslid afdeling Maastricht/lid PS Limburg/secretaris en penningmeester fractie
- i) -
- j) diverse cursussen op het gebied van PR, communicatie en management/topkadertraining
- k) vice-voorzitter stg. BOM te Maastricht
- l) 1/4/6/7/8/27/28/29/30
- m) Maastricht

HANSE, L.N. (M)

- a) Platteweg 6
- b) 4301 NH
- c) Zierikzee
- d) 30-04-1947
- e) 1990
- f) LAS/MAS/agrarisch roerend en onroerend goed/taxateur
- g) landbouwer/bestuurslid/secretaris/penningmeester G.L.T.O. Zeeland Noord/auteur dag- en weekbladen/lid PR L.T.O.
- h) -

- i) deelnemer op lijst gemeente Schouwen-Duiveland
- j) verschillende cursussen (kader) Hogeschool Zeeland
- k) -
- l) 1/3/4/5/6/7/21/22/24/25/26/36/38/42/44
- m) Schouwen-Duiveland

HARMSSEN VAN DER BEEK, M. TEN (M)

- a) Vincentiusstraat 60
- b) 4701 LR
- c) Roosendaal
- d) 27-08-1964
- e) 1994

- f) Gymnasium B/conservatorium UM/Open Universiteit (Bedrijfskundige Informatica)
- g) musicus (eerste solist slagwerk Vlaamse Opera)/voorzitter orkestcommissie
- h) lid partijcommissie Onderwijs en Cultuurbeleid lid stuurgroep verkiezingsprogramma Roosendaal
- i) kandidaat gemeenteraad Roosendaal verkiezingen 27/11/1996
- j) Liberalisme I en II/Liberalisme en Presentatietechniek Regionale kadertraining/Topkadertraining 1995
- k) training en begeleiding toptalent van orkestmusici/stagedocent/bestuurslid Raad voor WOC Noord Brabant
- l) 15/16/27/28/30/37/38/39/47
- m) Roosendaal

HEEMSKERK-NUSSELDER, H.J. (V)

- a) Koningslaan 51
- b) 1406 KG
- c) Bussum
- d) 16-03-1941
- e) 1981

- f) 1960: examen Gymnasium B/1966: doctoraal examen Rechten RUU
- g) 1968-1973: studentendecaan aan de VU te Amsterdam
- h) tot 1986: afdelingsbestuur/sinds 1986: gemeenteraadslid/lid PS Noord-Holland/1991-1995: bestuurslid Organisatie Vrouwen in de VVD
- i) afgevaardigde vanuit de afdeling naar de algemene ledenvergadering en partijraad
- j) diverse gemeenteraadscursussen/Liberalisme I en II/presentatietechniek/discussietechniek/cursus verhouding bestuur-fractie/mediatraining
- k) vrijwilligerswerk in de zorgsector/ondersteunende adviezen aan de Nederlandse Orde van Advocaten i.v.m. procesvertegenwoordiging en marktwerking
- l) 1/7/10/12/15/16/17/27/34
- m) Bussum

HELM, D. VAN DER (M)

- a) Constantijnstraat 7
- b) 3295 CC
- c) 's-Gravendeel
- d) 05-02-1945
- e) 1982

- f) MULO Economist (ISW) propaedeuse en doctoraal Nederlands Recht (EUR)
- g) inkoper/purchaser Openbaar Nutsbedrijf Schiedam
- h) afdelingsvoorzitter 1987-1990
- i) 1990-heden gemeenteraadslid en fractievoorzitter
- j) topkadercursussen (3) cursussen gemeenteraad (4)
- k) vice-voorzitter NVIG/bestuurslid en penningmeester stichting BGD Rijnmond (i.o.)/markt- en havenmeester/lid Mensa Nederland
- l) 3/4/5/6/9/10/12/22/23/32/33/35/41/44
- m) 's-Gravendeel

HESSING, IR. E.L.P. (M)

- a) Westerlookade 3
- b) 2271 GA
- c) Voorburg
- d) 17-12-1947
- e) 1976

- f) HBS-B/TH-Delft/Erasmus Rotterdam (post-academisch)
- g) 1976-1986: internationaal consultant o.a. voor UN en Wereldbank/1986-1994: directeur VROM
- h) voorzitter partijcommissie/lid partijraad/lid bestuur Liberale Internationale Groep Nederland
- i) voorzitter fractie VVD in gemeenteraad Voorburg
- j) media-presentatie
- k) adviseur strategische beleidsontwikkeling/voorzitter viering 50 jaar Marshall Plan/voorzitter George Marshall Fund
- l) 1/3/4/14/15/22/31/35/38/44
- m) HB

HEY, DRS. J.M. (V)

- a) Douzastraat 4
- b) 2581 RX
- c) Den Haag
- d) 04-01-1962
- e) 1986

- f) OVWO/Staatkundig Internationaal Recht/NIMA-A
- g) medewerker Corporate development Nutricia NV/(senior) beleidsmedewerker Ministerie van Economische Zaken
- h) politiek secretaris Organisatie Vrouwen in de VVD/lid partijcommissie Buitenlandse Zaken/secretaris studiegroep gemeentepolitiek Den Haag/secretaris partijcommissie Ontwikkelingssamenwerking/aangeslotene VVD-sprekerspoule voor OS
- i) -
- j) 1987: Liberalisme/1993: Vrouwen in de plaatselijke politiek/1993: Leergang Gemeenteraad/1995: Topkadercursus/1996: Nederlands Voorzitterschap Europese Unie/Analyse en synthese van beleid/Persoonlijke vergader- en discussietechniek/Europa-cursus/milieucursus, e.a.
- k) plv. voorzitter dienstencommissie Min. van EZ/diverse activiteiten op het gebied van sport, emancipatie, medezeggenschap en maatschappelijke integratie
- l) 1/4/6/8/11/12/19/14/41/42
- m) Den Haag

HOES, O. (M)

- a) Kruisdaalderlaan 7
- b) 5237 RC
- c) Den Bosch
- d) 05-06-1961
- e) 1982

- f) HAVO/HEAO
- g) directeur Hoes & De Winter BV
- h) diverse bestuursfuncties JOVD/VVD, w.o. voorzitter Den Bosch/vice-voorzitter OC Den Bosch/lid stuurgroep Haya van Somerenstichting
- i) 1993: lid gemeenteraad Den Bosch/1992: lid Provinciale Staten Noord-Brabant
- j) 2 x Topkadertraining/cursus Gemeenteraad/Provinciale Staten/Liberalisme I + II/Presentatietechnieken/Discussietechnieken
- k) voorzitter cultureel genootschap Nederland-Israël, stadsgewest Den Bosch/voorzitter Vereniging van agenten en importeurs van internationale interieurstoffen
- l) 1/4/6/7/8/12/15/16/17/18/19/14/31/32/33
- m) Den Bosch

HOFSTRA, IR. P.H. (M)

- a) Hoofdweg 267
- b) 9765 CH
- c) Paterswolde
- d) 24-09-1946
- e) 1985

- f) HBS-B/TU-Delft (ir, civiele techniek)
- g) directeur HVA bv Groningen-Leeuwarden-Almere (verkeer en vervoer)/directeur NAA bv Assen (geluid en milieu)/directeur Datatrafic bv Groningen (management-advisering)/enkele commissariaten (bedrijfsbeleid, exploitatie, financiën, accountancy) c.q. (mede) eigenaar van een aantal andere bedrijven, actief op het terrein van onroerend goed en lichtreclame/1994-heden: VVD-Tweede-Kamerlid
- h) vice-voorzitter OC Noord- en Midden Drenthe/kandidaat statenverkiezingen 1991/1994-heden: VVD-Tweede-Kamerlid
- i) 1983-1992: part-time hoofddocent Noordelijke Hogeschool Leeuwarden/1989-1991: voorzitter landelijk overleg verkeersadviesburo's en bestuurslid ONRI, afdeling ROVV
- j) -
- k) -
- l) 3/4/5/6/7/9/21/22/23/24/42
- m) HB

HOOF, H.A.L. VAN (M)

- a) Isarstraat 21
- b) 1827 GC
- c) Alkmaar
- d) 09-11-1947
- e) 1974

- f) HBS-A/Koninklijk Instituut voor de Marine
- g) 1981-1986: bestuurder vereniging van hoger personeel (VHP)/1986-1990: CAO-coördinator (VHP)/1990-1991: hoofd vakb. Zaken (VHP)/1991-heden: lid Tweede Kamer
- h) tot 1985: voorzitter afdeling Alkmaar/1983-1986: ondervoorzitter KC Den Helder/1990: secretaris Themawerkgroep/vanaf 1990: lid partijcommissie sociale zaken en werkgelegenheid
- i) 1991-heden: lid Tweede Kamer
- j) -
- k) tot 1990: voorzitter wielvereniging/directeur wielersation/tot 1992: medezeggenschapsraad basisschool
- l) 1/3/4/9/10/31/35/36/42
- m) HB

HOOGENDOORN, J.J. (M)

- a) Albastdijk 58
- b) 4706 AP
- c) Roosendaal
- d) 17-06-1947
- e) 1976

- f) HBS-B/Nijenrode
- g) tot 1993: I/T sales en marketing consultancy management bij IBM Nederland NV/sinds 1993: zelfstandig interim management en consultancy
- h) 1979-1982: afdelingsvoorzitter Roosendaal en penningmeester KC
- i) 1982-1986: gemeenteraadslid Roosendaal/1994-heden: gemeenteraadslid-fractievoorzitter Roosendaal/gewest-raadslid Streekgewest West. Noord-Brabant/1995-heden: lid PS Noord-Brabant-vice-fractievoorzitter
- j) mediatraining
- k) voorzitter VVV Roosendaal/bestuurslid Streek VVV West-Brabant/adviescommissie en projectleider Algemene Nederlandse Vereniging van VVV/adviescommissie toerisme en recreatie Kamer van Koophandel West-Brabant/lid Rotary
- l) 1/4/6/7/8/22/23/31/32/33/36/37/38
- m) Rucphen

HOOGERVORST, DRS. J.F. (M)

- a) Nassau Odijkstraat 29a
- b) 2596 AG
- c) Den Haag
- d) 19-04-1956
- e) 1986

- f) Atheneum-B/doctoraal geschiedenis/master of arts international relations
- g) 1983-1986: international banking officer, National Bank of Washington, Washington D.C./1986-1987: beleidsmedewerker Ministerie van Financiën/1988-1994: beleidsmedewerker VVD-Tweede-Kamerfractie, financieel economisch beleid/1994-heden: lid VVD-Tweede-Kamerfractie
- h) 1990-1993: secretaris onderafdeling IC afdeling Den Haag
- i) -
- j) topkadercursus
- k) 1992-heden: lid redactie Liberaal Reveil/bestuurslid St. Johns Hopkins Bologna Center/voorzitter stichting STABIJ (begeleiding startende ondernemers in Den Haag)/"adoptievader" achterstandswijken in Haarlem en Breda
- l) 1/2/3/9/10/14/27/41
- m) HB

HOOIJMAIJERS, A.M.C.A. (M)

- a) Marquette 9
- b) 1081 AD
- c) Amsterdam
- d) 30-07-1961
- e) 1985

- f) MAVO-4/HAVO/Atheneum/propaedeuse bestuurskunde aan de VU
- g) directeur M.O.V.E.-consultants BV/financieel adviseur op het terrein van VH en o.g.
- h) 1990-heden: voorzitter stichting liberale raadsleden Amsterdam/1990-heden: voorzitter 4 kaderwetgebiedenoverleg verkeer
- i) 1987-1990: stadsdeelraadslid Buitenveldert/1990-heden: gemeenteraadslid Amsterdam/1994-heden: lid dagelijks bestuur R.O.A./portefeuillehouder Verkeer en Vervoer/voorheen hoofdbestuurslid JOVD
- j) Liberalisme I en II/topkadercursus etc.
- k) voorzitter R.v.B. stichting C.V.A. (herenberoepte)/adviseur bewonersvereniging De Casteelen
- l) 1/3/4/6/7/16/21/22/23/31/33/34/35
- m) Amsterdam

JOOSTEN, N.E. (M)

- a) Beumerskamp 43
- b) 6983 GE
- c) Doesburg
- d) 19-11-1964
- e) 1993

- f) HAVO HEAO
- g) beleidsmedewerker Rijkswaterstaat hoofd Algemene Zaken Recreatieschap
- h) fractievoorzitter/wethouder
- i) -
- j) m.i.v. april 1997 kadertraining
- k) lid KAN-raad/recreatieschap (AB)/stichting dierenasiel
- l) 1/3/4/7/8/13/21/22/23/24/31/32
- m) Doesburg

JORRITSMA-LEBBINK, A. (V)

- a) Gijsbert Japicxlaan 26
- b) 8701 DV
- c) Bolsward
- d) 01-06-1950
- e) 1973

- f) MMS/School voor Toeristische Vorming
- g) lid Tweede Kamer/Minister Verkeer en Waterstaat
- h) -
- i) -
- j) -
- k) lid Bestuur Perscentrum Nieuwspoor

- tot augustus 1994/lid Curatorium Thorbeckeacademie tot augustus 1994
- l) 1/4/11/19/21/22/23/24/30/42/44/45/48
- m) HB

KAMP, H.G.J. (M)

- a) Lijsterbesstraat 37
- b) 7271 HL
- c) Borculo
- d) 23-07-1952
- e) 1975

- f) HAVO/opleidingscentrum belastingdienst
- g) tot 1986: fiscaal onderzoeker/dinds 1986: wethouder
- h) lid commissie Provincieprogramma
- i) wethouder-locoburgemeester gemeente Borculo/lid Provinciale Staten Gelderland (vice-fractievoorzitter)/lid DB Samenwerkingsverband Oost-Gelderland/lid Regionaal bestuur voor de Arbeidsvoorziening Arnhem-Oost-Gelderland
- j) -
- k) voorzitter Gelders Energie Informatie Systeem/voorzitter Platform Arbeidsvoorziening Arnhem-Oost-Gelderland/lid bestuur Theater van het Oosten/lid Raad van Advies van de Academie Bestuur & Recht van de Hogeschool Enschede
- l) 1/3/16/23/31/32/37/39/41
- m) HB

KAPER, A.M. DE (M)

- a) Bosdreef 29
- b) 4695 JD
- c) Sint Maartensdijk
- d) 30-07-1958
- e) 1989

- f) LTS-T stroom/BEVAM autotechniek/HBO-QAM
- g) Quality Systems specialist/manager Quality Assurance
- h) voorzitter PR afdeling Tholen/voorzitter afdeling Tholen/vice-voorzitter KC Zeeland/lid landelijke partijraad
- i) -
- j) communicatie De Baak/management IBW/organisatiekunde PMH/teamtraining BCI/Liberalisme I
- k) docent PTN opleiding/voorzitter Raad van Commissarissen Van der Kleyne/voorzitter MR O.B.S. Rieburch/bestuurslid kwaliteitskring Zeeland
- l) 5/6/11/25/29/30/31
- m) Tholen

KILINC, C. (M)

- a) Th. Schwartzplein 11 a
- b) 1073 JK
- c) Amsterdam
- d) 26-08-1953
- e) 1986

- f) internationale Economische Hogeschool te Parijs
- g) project-cursusleider, De Baak/VNO-Nieuw Elan, arbeidsmarkt consultant GAB/adviseur minderhedenbeleid RBA-ZNH
- h) lid commissie multicultureel beraad VVD, Amsterdam
- i) raadslid, stadsdeel De Pijp, Amsterdam/statenlid provincie Noord-Holland
- j) management technics/marketing NIMA-A/bedrijfsadviseur/gastpreker bij de Haya van Somerenstichting
- k) oud-lid adviesraad jongeren centrum Alternatief te Amsterdam/oud bestuurslid Vereniging van Allochtone Ondernemers te Amsterdam
- l) 3/4/6/7/8/12/18
- m) Amsterdam

KLEIN, DRS. N.P.M. (M)

- a) Veenlanden 46
- b) 3871 RD
- c) Hoevelaken
- d) 01-03-1956
- e) 1978
- f) VWO/vrije studie Rechtsgeleerdheid (staats- en bestuursrecht)
- g) vanaf 1988: subsidie adviseur/momenteel senior consultant PNO Consultants
- h) 1982-1987: secretaris politiek KC Gelderland/1987-1989: lid Hoofdbestuur/1990-1995: (voorzitter) bestuur afdeling Hoevelaken/1997-heden: lid commissie Provincieprogramma 1999
- i) 1982-1989: lid gemeenteraad Nijmegen/1991-heden: lid Provinciale Staten Gelderland
- j) diverse presentatie- en forumtrainingen/topkadercursus Wolfheze (1991)/1988-1994: lid werkgroep Leergang gemeenteraad/cursusleider/diverse bedrijfscurricula/adviesvaardigheden
- k) 1986-heden: lid Gewestelijk Bestuur Gelderland AVRO (vanaf 1994 voorzitter)/1996-heden: statutair directeur BV Pensioenfonds Van Dungen
- l) 1/4/6/16/23/31/34/46
- m) Hoevelaken

KLEIN MOLEKAMP, DRS. J.H. (M)

- a) Mozartlaan 28
- b) 3161 RL
- c) Rhoon
- d) 10-01-1949
- e) 1974
- f) Erasmus Universiteit economische faculteit
- g) secretaris Kamer van Koophandel Rotterdam e.o./adviseur REO Rijnmond
- h) 1981-1983: lid DB VVD/voorzitter LPC/1983-1990: partijraadslid/1992-1994: voorzitter afdeling Albrandswaard/diverse commissies/Thorbeckewaard/1994-heden: lid Tweede Kamer
- i) 1991-1995: lid PS Zuid-Holland/1992-1995: zuiveringschap Hollandse eilanden en Waarden
- j) -
- k) bestuurslid diverse verenigingen/1996-heden: lid van de Raad van Toezicht Ruwaard van Putten Ziekenhuis te Spijkenisse
- l) 1/4/5/9/11/13/16/22/23/26/31/36/40
- m) HB

KLERKS, MR. E.R. (M)

- a) Loevestein 13
- b) 2352 KN
- c) Leiderdorp
- d) 21-12-1941
- e) 1978
- f) Gymnasium A/doctoraal Nederlands Recht, publiekrechtelijke richting (+ criminologie en forensische psychiatrie)/div. cursussen o.a. management, arbeidsrecht en organisatiekunde
- g) tot 1990: plv. directeur MBO-school/1990-heden: afdelingsdirecteur-hoofd personeelszaken
- h) 1980-1982: bestuurslid afdeling Leiderdorp/1982-1988: gemeenteraadslid Leiderdorp/1988-1989: secretaris afdelingsbestuur Bunnik/1989-1994: secretaris afdelingsbestuur Leiderdorp/1989-1994: burgerlid in raadscommissie/1994-heden: voorzitter afdelingsbestuur Leiderdorp/1994-heden: vice-voorzitter OC Leiden/diverse werkgroepen en commissies/heden: kandidaatstellerscommissie gemeenteraad
- i) gemeenteraadslid
- j) cursus gemeenteraad/bestuurderscursussen/vergader- en discussietechniek
- k) 1977-1982: voorzitter landelijke examencommissie staatsrecht/1983-1988: ouderling-kerkvoogd/4 jaar secretaris-bestuurslid stg. Sociaal cultureel werk/1983-1987: secretaris Vereniging van schoolleiders MBO regio west/1984-1988: lid godsdienstbegeleidingscommissie openbaar onderwijs/1994-heden: lid Adviesraad Stg. Ontwikke-

lingssamenwerking Leiderdorp/1991-heden: freelance docent privaatrecht en bestuursrecht bij een opleiding voor vastgoed adviseurs/1992-heden: vrijmetselaar/1995-heden: hockey scheidsrechter

- l) 1/7/8/9/10/12/13/14/15/17/18/19/23/27/28/29/30/31/32/33/34/35/39/41/47
- m) Leiderdorp

KÖHNE, J.H. (M)

- a) Nekkerweg 18
- b) 1462 LB
- c) Middenbeemster
- d) 13-03-1950
- e) 1993
- f) Lagere en Middelbare Agrarische School/vele cursussen
- g) zelfstandig ondernemer/veehouderij bedrijf
- h) -
- i) -
- j) -
- k) vele bestuursfuncties w.o. voorzitter landbouworganisatie en vice-voorzitter landinrichtingscommissie
- l) 5/6/11/13/22/23/24/25
- m) Beemster

KOMMER, D.W. VAN (M)

- a) Reiger 157
- b) 8103 AP
- c) Raalte
- d) 07-07-1952
- e) 1979
- f) MAVO/HAVO/HTS/interne opleidingen Belastingdienst
- g) controlerend ambtenaar en klantmanager bij Belastingdienst Raalte-Almelo
- h) per medio juni 1997: inleider bij de Haya van Somerenstichting voor de introductie cursus gemeenteraad en de cursus gemeenteraad
- i) fractievoorzitter VVD Raalte/lid Regioraad regio IJssel Vecht
- j) cursus gemeenteraadslid/spreken in het openbaar/omgaan met media/vergader-techniek/sensitiviteitstraining/cursus omgaan met bedreigingen en conflicten
- k) lid ledenraad Vereniging Eigen Huis/vice-voorzitter Programmaraad Zuid-Castel/bestuurslid Wijkvereniging Raalte-Noord/voorzitter werkgroep Communicatie Vereniging Eigen Huis/per 1 juni 1997: bestuurslid van de Stichting Administratiekantoor Vereniging Eigen Huis Holding en de Vereniging Eigen Huis Houdstermaatschappij/lid van de Commissie Bezwaar en Beroep van de gemeente Raalte
- l) 1/3/4/9/16/21/22/33
- m) Raalte

KOMPROE, DRS. CH.M.A. (V)

- a) Javastraat 721
- b) 1095 DS
- c) Amsterdam
- d) 15-01-1958
- e) 1990
- f) VWO B/universitaire studie geneeskunde
- g) assistent-internist, dir. Thuiszorg/algemeen assistent/huisarts/verpleeghuisarts
- h) lid Organisatie Vrouwen in de VVD/lid multicultureel beraad VVD/lid fractievoorzittersoverleg VVD
- i) raadslid (fvz.) Zeeburg/lid rekeningcommissie/technisch voorzitter alle commissies (4) (waarnemend)
- j) Liberalisme I en II/discussietechniek I en II/voortraject kadertraining/gemeentefinanciën/mediatrainingspresentatie-techniek/management VNO-De Baak-WVC/migranten in politiek (De Beuk)/vrouwen in besturen (De Beuk)
- k) lid VVAA/lid KNMG/lid VNVA/lid Ouderraad P.N. college.secretaris van STIBO (i.o.)/lid EBG
- l) 1/3/10/17/18/22/23/30/33/39/46
- m) Amsterdam

KOOI, DRS. H.O. VAN DER (M)

- a) Zwaluw 1
- b) 2381 KL
- c) Zoeterwoude
- d) 30-09-1946
- e) 1985
- f) staatsexamen HBS B/universiteit Chemie
- g) beleidsmedewerker SZW (R.O.), directoraat generaal v.d. Arbeid/hoofd Sector Gevaarlijke Stoffen, DG v.d. Arbeid/cluster coördinator Directie Arbeidsomstandigheden SZW
- h) 1986-1990: fractielid VVD Zoeterwoude/1990-heden: fractievoorzitter VVD Zoeterwoude
- i) lid algemeen bestuur Gemeente vuilverwerking Leidse regio/lid algemeen bestuur Samenwerking Leidse regio en plv. DB/lid van de Blauwe Kamer, regionaal VVD overleg in de Leidse regio en Duin en Bollenstreek
- j) 1994: mediatrainings bij Bob de Ronde te Utrecht/1988-1989: leergang beleidskunde II bij het SIOO te Utrecht
- k) vice-voorzitter OR kerndepartement SZW/lid van departementale OR/bestuurslid Vereniging van Middelbare en Hogere Functionarissen SZW, aangesloten bij CMHF-MHP
- l) 3/5/9/11/19/21/22/31
- m) Zoeterwoude

KORTHALS, MR. A.H. (M)

- a) 's Lands Werf 160
- b) 3063 GE
- c) Rotterdam
- d) 05-10-1944
- e) 1977
- f) gymnasium B
- g) advocaat (en procureur)
- h) LPC/lid Partijraad/KC-voorzitter Rotterdam
- i) lid Tweede Kamer
- j) -
- k) voorzitter Stichting Rechtsbijstand militairen/bestuurslid I.H.S.
- l) 1/3/14/24/28/31/33/34/35
- m) HB

KORTHUIS, MR. S.E. (V)

- a) Statensingel 155 c
- b) 3039 LK
- c) Rotterdam
- d) 18-02-1959
- e) 1977
- f) HAVO/VWO/doctoraal Nederlands Recht
- g) plv. algemeen secretaris landelijke koepelorganisatie/juridisch beleidsmedewerker Ministerie van SZW/sectorhoofd welzijn gemeente Boskoop
- h) voorzitter, secretaris, lid van diverse commissies op gemeentelijk, provinciaal en landelijk niveau, waaronder secretaris partijcommissie sociale zaken
- i) lid gemeenteraad Rotterdam
- j) 2 topkadertrainingen/diverse managementopleidingen
- k) bestuurslid van diverse stichtingen en verenigingen
- l) 1/4/6/9/10/17/18/20/21/26/28/29/30/31/32/33/34/35/46/47
- m) Rotterdam

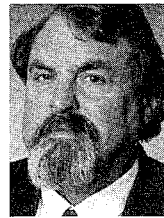
KOSTER, MR. F.H.J. (M)

- a) Westerhoutweg 1a
- b) 1943 HJ
- c) Beverwijk
- d) 11-07-1945
- e) 1963
- f) universiteit
- g) directeur BV
- h) 1965-1971: bestuurslid/1978-heden: fractievoorzitter/1996-heden: lid PS
- i) 1978-heden: fractievoorzitter Raad/1996-heden: lid PS
- j) Liberalisme I en II/kaderweekenden etc.
- k) 1985-heden: voorzitter b.v.v. De Kennemers

- l) 6/8/11/14/16/21/22/23/24/31/32/33/34/43
- m) Beverwijk

KRAAK, IR.ING. K. (M)

- a) Rodenrijseweg 333
- b) 2651 BT
- c) Berkel en Rodenrijs
- d) 14-03-1933
- e) 1989
- f) HTS-werktuigbouwkunde TU-Delft - energievoorziening/marketing vakdiploma's garagehouder/veilinghouder/slijter/cafe en aanve bedrijf
- g) directeur Davon Beheer B.V.
- h) voorzitter afdeling Berkel en Rodenrijs
- i) plaats 15 op kandidatenlijst EP
- j) workshop actief besturen/Europa/gemeentefinanciën/kadercursus/kadercursus Europa (mr. H.R. Nordstichting)/eindfase promotie + deeltijdstudent Rechten
- k) voorzitter stg. NTH/stg. Robotel/stg. Ons Milieu/stg. RDF lid NEWIN/KIVI/ODE
- l) 1/2/3/4/5/6/7/11/12/14/22/23/24/26/27/33/34/35/36/37/40/42/44/45/46/48
- m) Berkel en Rodenrijs

KUIJPER, MR. R. (M)

- a) Kerkeland 14
- b) 1602 LG
- c) Enkhuizen
- d) 17-08-1946
- e) 1994
- f) HBS A/diverse beroepsopleidingen/doctoraal Fiscaal Recht-Notarieel Recht
- g) 1966-1996: directeur-eigenaar assurantiëkantoor/1996-heden: advocaat-fiscalist
- h) -
- i) -
- j) Liberalisme
- k) -
- l) 2/3/4/6/34
- m) Obdam

LAAN, DRS. M.Y. VAN DER (V)

- a) 1^e Helmersstraat 245/3
- b) 1054 DX
- c) Amsterdam
- d) 1966
- e) 1995
- f) universiteit
- g) beleidsmedewerker/secretaris/conferentie assistent
- h) fractiemedewerker/secretaris
- i) -
- j) Liberalisme I/Discussietechniek I/II Presentatietechniek
- k) -
- l) 7/9/12/14/31/32
- m) Amsterdam

LANG, J.C. DE (M)

- a) Waag 15
- b) 3961 LW
- c) Wijk bij Duurstede
- d) 20-05-1951
- e) 1989
- f) HBO (GA I en GA II)
- g) diverse functies w.o. uitvoerende-, beleids- en management bij overheid
- h) wethouder/fractievoorzitter/lid algemeen bestuur VVD-Bestuurdersvereniging/voorzitterskring Utrecht/lid stuurgroep Talentmanagement/lid partijcommissie Verkeer en Waterstaat
- i) lid VNG commissie inzake rechtspositie wethouders en raadsleden
- j) Liberalisme II/2 maal topkadertraining (1993 en 1994)/gemeenteraad
- k) bestuurslid diverse verenigingen/bestuurslid stg. opvang en begeleiding allochtone jongeren/kaderlid vakbond/MC-lid en -voorzitter/voorzitter W.I.H.
- l) 1/22/23/24
- m) Wijk bij Duurstede

LARIVE, MR. J.E.S. (V)

- a) Belliardstraat 97-113
- b) 1047
- c) Brussel
- d) 24-11-1945
- e) 1978
- f) doctoraal Nederlands Recht
- g) jurist Benelux economische unie kabinetschef voorzitter ELDR lid Europees Parlement
- h) adviserend lid partijcommissie belastingen/financieel economische zaken/europese zaken/onderwijs, cultuur en wetenschappen mede-oprichter VVD-afdeling Luxemburg
- i) -
- j) -
- k) Raad van Advies/comité van aanbeveling Trimbos instituut/European Business Club Amsterdam/NIMBAS Utrecht/AEGEE/Sports and City Marketing Rotterdam/Stichting Model European Parliament
- l) 1/7/8/10/15/16/19/26/33/34/44/47
- m) Wassenaar/Amsterdam/Brussel e.o.

LEEUW-VROMEN, R.B. DE (V)

- a) Weegbree 50
- b) 1422 MX
- c) Uithoorn
- d) 02-05-1949
- e) 1989
- f) HBS-A/kand. A - politiek-sociale wetenschappen
- g) advertentie-acquisitie
- h) gemeenteraadslid/sinds 1994: fractievoorzitter
- i) -
- j) mediatrainings Liberalisme I/PR
- k) actief in bridgewereld, o.m. bestuurlijke activiteiten, wedstrijdorganisatie en leiding, (jeugd) docent
- l) 1/7/8/9/10/15/16/17/18/19/47
- m) Uithoorn

LIEBREGS, MR. C.L. (V)

- a) Tulpentuin 341
- b) 2272 EJ
- c) Voorburg
- d) 23-03-1948
- e) 1994
- f) Gymnasium A/Nederlands Recht aan Rijksuniversiteit Leiden
- g) hoofd Algemene, Juridische en Bestuurlijke Zaken en belast met interim management afdelingen Welzijn en Personeel & Organisatie gemeente Zoetermeer/gemeentesecretaris Zoetermeer
- h) lid Commissie Evaluatie en Update Reglementen (CEUR)/inleider en werkgroepbegeleider van de Haya van Somerenstichting/bestuurlid secretaris Projectgroep Positieve Actie/lid commissie Gemeenteprogramma 1998-2002/voorzitter Liberaal platform van gemeentesecretarissen, griffiers en secretarissen van waterschappen van de VVD-Bestuurdersvereniging/lid VVD commissie van advies m.b.t. Binnenlandse Zaken
- i) -
- j) Topkadercursus Liberalisme I en II/inleidersweekende van Haya van Somerenstichting
- k) bestuurlijk secretaris van de Vereniging voor Overheidsmanagement/lid van de Raad van Toezicht Lange Land Ziekenhuis Zoetermeer/lid regionale commissie vervoersmanagement Haaglanden/lid Algemeen Bestuur Bestuursacademie Randstad/lid van de Commissie van Beroep van de Koninklijke Vereniging Warmbloed Paardenstamboek Nederland/beschermvrouwe van de vereniging "De Zoetermeerse Aanspanning"/tot 1 oktober 1994 vice-voorzitter van de Vereniging van gemeentesecretarissen
- l) 1/6/7/10/8/13/16/19/23/24/31/32/33/34
- m) Capelle aan den IJssel/Voorburg

LUCARDIE, R.T. (M)

- a) Hoofdweg 369 hs
- b) 1056 CP
- c) Amsterdam
- d) 04-09-1934
- e) 1986
- f) HBS B
- g) sub-hoofd (administratie)
- h) -
- i) -
- j) -
- k) -
- l) 4/10/15
- m) Amsterdam

LUCHTENVELD, MR. R. (M)

- a) Mathildehof 15
- b) 3813 MN
- c) Amersfoort
- d) 08-05-1956
- e) 1974
- f) Atheneum B Nederlands Recht (Bestuursrecht en Privaatrecht)
- g) advocaat en procureur wethouder gemeente Amersfoort
- h) diversen, w.o. hoofdbestuur tot en met 1985
- i) 1982-heden gemeenteraadslid Amersfoort
- j) 1991-1994 lid Provinciale Staten van Utrecht
- k) onderhandelingen collegevorming Liberalisme I en II
- l) 2 topkadertrainingen mediatraining
- m) Nederlands Juristen Comité Mensenrechten
- n) voorzitter begeleidingscommissie Nederlands Instituut Alcohol en Drugs (1987-1994)
- o) 1/4/10/11/21/22/31/32/34
- p) HB

MANUSAMA, DRS. J.J. (M)

- a) Tournooi 67
- b) 2924 VE
- c) Krimpen aan den IJssel
- d) 18-04-1965
- e) 1988
- f) HAVO/Atheneum B/doctoraal Bestuurskunde aan EUR/propaedeutische Politologie, post-academische studie/toegepaste Bedrijfskunde aan EUR-Stg. Onderwijs Bedrijfsleven/officiersopleiding Nederlandse Politie Academie te Apeldoorn
- g) 1986-1991: bedrijfsconsulent Nationaal Instituut Bedrijfsconsulenten/1991-1993: adviseur projectontwikkelaar onroerend goed/1993-heden: inspecteur van politie, regiopolitie Rotterdam-Rijnmond
- h) 1991-heden: lid gemeenteraad/1987-1996: lid DB OC Krimpenervwaard/voorzitter JOVD district West/voorzitter JOVD afdeling Maas en IJssel
- i) 1991-heden: lid gemeenteraad
- j) vergadering & discussietechnieken (JOVD)/gemeenteraad (VVD)
- k) 1993-1994: lid Senaat Nederlandse Politie Academie (q.q.)/1993-1994: voorzitter dienstcommissie NPA
- l) 22/31/33/34/41
- m) Krimpen aan den IJssel

MEIJDAM, MR. H.M. (M)

- a) Crailoseweg 60
- b) 1272 EW
- c) Huizen
- d) 24-07-1961
- e) 1981
- f) VWO/Nederlands Recht (Staatsrecht)
- g) hoofd afdeling Doc. Kredieten - sectie Corp/Concerns Bank Mees Pierson/wethouder
- h) vice-voorzitter KC Haarlem/voorzitter a.i. OC Gooi en Vechtstreek/voorzitter werkgroep Leergang gemeenteraad/Provinciale Staten/inleider centrale deel

- Leergang Besturen/lid partijraad
- wethouder/lid Gewestraad/vice-voorzitter Provinciale Statenfractie Noord Holland/voorzitter Gewestraad
- onderhandelen/Topkadertraining 1995/mediatraining
- voorzitter Tomingroep (SWV-schap)/voorzitter regionale Prog. Raad (dagelijks bestuurslid STIVAM/bestuurslid Goors Natuurreservaat
- 1/3/4/9/10/16/31/32/33/34/35
- m) Huizen

MEIJER-LUBBERS, E. (V)

- a) Menstraat 23
- b) 7411 EX
- c) Deventer
- d) 14-01-1948
- e) 1993
- f) MMS-verpleegkunde A
- g) moederschap 3 kinderen/zelfstandig kunst-organisatiebureau
- h) gemeenteraadslid/fractievoorzitter/secretaris bestuurdersvereniging Overijssel
- i) bestuurslid verpleegtehuis/bestuurslid St. drugsbeleid
- j) leergang gemeenteraad/leergang gemeentefinanciën/discussietechnieken
- k) -
- l) 1/7/9/10/8/15/16/17/18/19/21/31/32
- m) Deventer

MEIJER, MR. I.C. (V)

- a) Julianalaan 23
- b) 2481 AX
- c) Woubrugge
- d) 12-11-1968
- e) 1994
- f) Gymnasium A/Nederlands Recht, internationaalrechtelijke differentiatie, aan RUL
- g) vice-Editor in Chief, Leiden Journal of International Law/secr. adviescommissie voor vreemdelingenzaken, Min. van Justitie/senior Executive Production Editor, Leiden Journal of International Law/juridisch medewerker Immigratie en Naturalisatiedienst, Min. van Justitie
- h) -
- i) -
- j) Landmark advanced course Landmark Forum/actualiteitencursus vreemdelingen- en vluchtelingenrecht (post-doctoraal)/bedrijfsjournalistiek/architectuur in het oude Egypte/conversatielessen Frans/solozang lichte muziek/Spaans/hieroglyfen lezen voor gevorderden/hieroglyfen lezen/tonaal: tekst in beweging/basiszang/tekenen en schilderen
- k) juridisch advies op VN-gebied/rechterswerkzaamheden bij Moot Courts/NATO-tour Amerikaanse ambassade/model-VN conferentie/deelname internationaal (Engels) pleitconcurr (best oralist, best memorials)/journalistieke en bestuurlijke functies/tonaal/grime/zang
- l) 1/12/14/15/16/19/27/34/35/39/44
- m) Leiden/Jacobswoude

NAT, PROF. DR. M. VAN DER (M)

- a) Tromplaan 17
- b) 3742 AA
- c) Baarn
- d) 13-03-1951
- e) 1979
- f) Gymnasium B/doctoraal examen wiskunde/natuurkunde/promotie wiskunde/informatica/kandidaatsexamen Nederlands Recht
- g) hoofd productmanagement electronic banking AMRO/wethouder EZ Leiden/afdelingsdirecteur ABN/AMRO/hoogleraar treasury management VU
- h) -
- i) gemeenteraad Leiden/fractievoorzitter/wethouder/commissaris Energie- en Watervoorziening Rijnland en Electr. Bedrijf ZH/voorzitter regionaal kabelnet
- j) -
- k) college van toezicht HEAO Arnhem/penningmeester woningbouwvereniging Eemland

- l) 1/3/4/5/6/7/11/16/21/22/23/24/25/27/28/29/30/31/32/34/36/37/38/45
- m) Baarn

NICOLAI, MR. DRS. A. (M)

- a) Bloemgracht 81
- b) 1016 KH
- c) Amsterdam
- d) 22-02-1960
- e) 1993 (lid JOVD 1980-1985)
- f) 1980: Gymnasium B/1987: doctoraal-examen staats- en bestuursrecht en doctoraal-examen politicologie aan de VU
- g) 1986-1987: student assistent vakgroep rechtssociologie van de juridische faculteit van de VU/1987-1988: stafmedewerker van de Directie Kunsten van het Ministerie van WVC/1988-1990: hoofd van het Stafbureau Kunsten van het Ministerie van WVC/1990-1995: algemeen secretaris van de Raad voor de Kunst/1994-1995: interimmanager van de fusie van de Mediarad, Raad voor het Cultuurbeheer, Raad voor de Kunst en Raad van Advies voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging/1997-heden: parttime projectleider politieke uitgangspunten van het Ministerie van OCenW/1995-heden: algemeen secretaris van de Raad voor Cultuur
- h) 1994-heden: lid partijcommissie Onderwijs- en Cultuurbeleid van de VVD
- i) -
- j) 1990: beleidskunde II, SIOO Publiek Domein te Utrecht
- k) bestuurslid van het Rushdie Defence Committee en de Boekmanstichting/artikelen in dagbladen en Liberaal Reveil (nr. 1, 1997)/forum-, radio- en tv-discussies/hobby's: alpinisme en ornithologie
- l) 1/15/16/22/27/28/30/31/34/39
- m) Amsterdam

NIEDERER, J.M.L. (M)

- a) Dostalstraat 20
- b) 4614 VR
- c) Bergen op Zoom
- d) 21-01-1960
- e) 1985
- f) VWO/Nederlands recht aan KUB
- g) wetenschappelijk secretaris Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak/griffier strafkamer rechtbank/stafjurist OM Middelburg/teamhoofd Immigratie- en Naturalisatiedienst Den Haag/plv. hoofd Juridische Zaken, Dienst Justitiële Inrichtingen Den Haag
- h) versch. functies in diverse afdelingsbesturen VVD/schaduw raadslidmaatschappen
- i) gemeenteraadslid Bergen op Zoom/gewestraadslid streekgewest Westelijk Noord-Brabant
- j) Communicatieve vaardigheden en effectief onderhandelen (Stg. Studieceterium Rechtspleging Zutphen)/budget en beleid (opleidingsinstituut voor de Rijksoverheid)/cursus beleidskunde (stg. Publiek Domein)
- k) voorzitter klachtencommissie Woningstg. Woensrecht/plv. lid commissie bezwaar en beroep gemeenten Middelburg en Domburg
- l) 1/4/6/7/14/22/23/24/31/32/33/34/35/39/41
- m) Bergen op Zoom

OOSTHOUT, MR. A.R. (M)

- a) Stekelbrem 8
- b) 3068 TC
- c) Rotterdam
- d) 23-01-1954
- e) 1995
- f) HBS A/doctoraal Nederlands Recht/enige tijd Bedrijfskunde
- g) accountmanager handelsbank/advocaat/bedrijfsjurist/interim manager
- h) lid cie R.O. en vervoer en voorzitter cie economische zaken/voorbereiding verkiezingsprogramma gemeente Leiden VVD
- i) 2 jaar faculteitsraad in studietijd
- j) permanente educatie op het gebied van

- bedrijfskunde, management, effectiviteit en leiderschap en recht
- k) geven van introducties o.h.g.v. effectiviteit en leiderschap voor een onderwijsinstelling
- l) 1/3/4/6/9/22/23/24/25/27/28/33/34
- m) Rotterdam

OPLAAT, G.J. (M)

- a) Visschersdijk 9
- b) 7475 PG
- c) Markelo
- d) 22-11-1964
- e) 1989
- f) MAVO/HAVO 4/kadercursus dierveredeling/Ec. Vorming toek. Ondernemer/middenstandsdiploma Almelo
- g) deelgenoot van een grote agrarische onderneming gespecialiseerd in dierveredeling
- h) VVD-raadslid in Markelo/lid partijcommissie LNV/lid VVD-Bestuurdersvereniging
- i) -
- j) Bestuurderscursus/toekomstig raadslid
- k) helpt van regionaal (dialect) cabaret-duo/columnist landelijke agrarische vakpers/sport/agrarisch ondernemer van het jaar 1994
- l) 1/4/5/6/7/8/11/14/21/22/23/24/25/33/44
- m) Markelo/Nieuwegein/Lochem

ÖRGÜ, F. (V)

- a) Van Oldenbarneveldtstraat 70 c
- b) 3135 AR
- c) Vlaardingen
- d) 15-03-1968
- e) 1996
- f) 1988-1994: studie Duits en Engels te Rotterdam/1993-1994: Politologie en Bestuurskunde te Leiden (niet voltooid)/1991-1993: trainingen en stages bij Council of Europe Minority Youth Committees en Jongerendirectoraat van de Raad van Europa en Long Term Training Course voor internationale jongerenwerkers/1995:cursus Eëncareer bij de Media Academie in Hilversum/1996:cursus Presentatie Televisie en Interview Televisie bij de Media Academie in Hilversum/1996-heden: 2-jarige post-academische studie Taal en Cultuur, specialisatie Turks in Europa in Tilburg
- g) 1984-1986: gezondheidsvoorlichter voor vrouwen/1987-heden: coördinator, begeleider en adviseur van verschillende projecten in binnen- en buitenland/1989: medewerker in het gemeentehuis in Bad Homburg/1991: leraar Basisonderwijs in Londen/1993-1995: medewerker bij Stg. Welzijnsprojecten in Vlaardingen/1995: trainer voor 'Training Course for Minority Youth Leaders' in opdracht van het Jongerendirectoraat van de Raad van Europa en projectcoördinator bij International Dialogues Foundation te Den Haag/1993-heden: freelance programmamaker bij Fatusch Productions te Utrecht/1994-heden: fulltime medewerker bij de Nederlandse Moslim Omroep
- h) -
- i) 1989: medeoprichter en voorzitter migrantenmeiden vereniging Selam/1989-1992: secretaris CEMYC-Nederland, actief lid van Institute for International Migration Issues en Stichting Migranten Ouderraad/1991-1994: medeoprichter en bestuurslid van Stedelijk Overleg Migranten en Platform Vrouwenorganisatie Reyhan/1991-1995: lid cie etnische minderheden van de gemeenteraad te Vlaardingen/1995: actief lid Debating Club '94/1994-1995: commissielid van Common Goals en Common Values van de Stg. International Dialogues Foundation/1993-heden: vice-voorzitter Stg. Bijzondere Leerstoel Islam aan de UVA/1993-heden: medeoprichter en secretaris CEMYC-international, Council of Europe Minority Youth Committees
- j) -
- k) 1989-1994: lid van de Executive Committee van CEMYC/1995-heden: opzet en uitvoering van trainingsprogramma's op aanvraag van instituten/initia-

- tiefnemer en adviseur project 'Moslima'/adviseur van trainingsprogramma multiculturele samenleving voor Z.K.H. de Prins van Oranje/voorlichtende werkzaamheden/presentator en gespreksleider van bijeenkomsten en rondetafelgesprekken
- l) 14/16/18/19/28/30/31
- m) HB

PASSTOORS, MR. W.H.J. (M)

- a) Prinses Annalaan 562
- b) 2263 XZ
- c) Leidschendam
- d) 19-03-1944
- e) 1965
- f) gymnasium B/kandidaats wiskunde met natuur- en sterrenkunde/MOA en MOB wiskunde/doctoraal rechten (staats- en bestuurskunde)
- g) rector VWO-HAVO-MAVO-scholen in Dordrecht en Voorburg/juridisch adviseur/lid Tweede Kamer der Staten Generaal
- h) landelijke onderwijscommissie/commissie secundair onderwijs
- i) burgerraadslid commissie sociaal-economische zaken en commissie welzijn Dordrecht/burgerraadslid adviesraad detailhandel Dordrecht/gemeenteraadslid Leidschendam/lid Tweede Kamer der Staten Generaal
- j) cursus gemeenteraad/gemeentefinanciën/presentatie 1 en 2/liberalisme 1 en 2/afdelingsbestuur en gemeentefractie
- k) bestuurslid van: studentendisputen, district Nederlands genootschap van leraren, regionale katholieke schoolraad Haarlem, stichting Interpar (r.k. schoolbestuur k.o.-l.o.-MAVO-s.o./v.s.o.), stichting katholiek onderwijs Dordrecht, schoolbegeleidingsdienst Zuid-Holland Zuid, landelijke en districtscommissie rechtspraak tennis, priesteropleiding Vronesteyn/lid Raad van Toezicht van: Jacobusziekenhuis, Drechtstedenziekenhuis/commissielid van: regionaal overleg primair onderwijs, werkverband regionale en plaatselijke schoolbegeleidingsdiensten, sociale begeleidingscommissie RK-ziekenhuis, werkgroep rehabilitatie buurt- en opbouwwerk, diverse commissies en werkgroepen in sport, onderwijs, jeugdwerk, welzijnswerk en studentenverenigingen/scheidsrechter hockey/referee en internationaal scheidsrechter tennis/actief sporter hockey, tennis, volleybal, basketbal en judo/trainer-coach hockey, tennis, volleybal, basketbal en handbal
- l) 6/8/10/13/28/31/32/34/wetgeving algemeen/automatiseringsprojecten
- m) HB

PATIJN, MR. M. (M)

- a) Jozef Israellaan 32
- b) 2596 AR
- c) Den Haag
- d) 19-08-1942
- e) 1981
- f) -
- g) Secretaris-Generaal/Ministerie van Defensie
- h) 1981-1989: commissie Buitenland
- i) -
- j) -
- k) -
- l) 1/4/14/34/35/44/48
- m) HB

PINTO, DR. D. (M)

- a) Van Baerlestraat 75 I
- b) 1071 AS
- c) Amsterdam
- d) 02-09-1942
- e) 1991
- f) HBO/MO/doctoraal/gepromoveerd g) ondernemer/publicist/docent aan UVA
- h) trainer Haya van Somerenstichting/lid HB-cie "persoonsregistratie"/lid KC-bestuur/voorzitter VVD-beraad
- i) -
- j) topkadertraining/top-topkadertraining (selectie van deelnemers aan jarenlange

topkadertrainingen)

- k) kroonlid bestuur RUG/lid Governing Council van het Internationale SIET-AR/lid "Beleidswerkplaats Coöperatieve Innovatie Rabobank Nederland" (denktank v.d. organisatie)/lid CKM Raad v.d. Kunst
l) 1/6/9/12/14/19/27/28/30/31/34/35/41
m) Amsterdam/Hummelo en Keppel

PLUCKEL, IR. H. (M)

- a) Spieringweg 1065
b) 2136 LM
c) Zwaanshoek
d) 09-04-1945
e) 1979

- f) Gymnasium B/TU Delft-architectuur en stedenbouw/officier der Genie/div. managementcursussen o.a. bij De Baak voor 1990: adjunct directeur dienst in Haarlemmermeer
1990-heden: hoofd sector Ruimtelijke Ordening/Verkeer en Milieu bij de VNG/lid CEMR te Brussel
h) 1990-1996: lid partijraad/voorzitter afdeling tot 1995/1992-heden: heden lid, thans voorzitter partijcommissie ROV/lid commissie gemeenteprogramma 1994/lid werkgroep Leergang Provinciale Staten
i) 1992-heden: lid PS Noord Holland/clustervoorzitter ROV/lid RVC PWN/lid commissies ROV, VV, OB/woordvoerder Schiphol/lid presidium-fractie belast met PR
j) Liberalisme I en II/presentatie/topkadertrainingen in 1991 en 1994
k) tot 1990: lid bestuur Stg. Open Bouwen/idem Raad van Advies woningcorporatie/tot 1997: voorzitter Heemstedse Trekkers/lid bestuur NIROV
l) 1/4/5/6/7/8/11/12/13/14/15/16/17/18/19/21/22/23/24/25/26/27/28/29/30/31/32/35/36/37/38/39/40/42/43/44/45
m) Haarlemmermeer

POGGENKLAAS, R. (M)

- a) Wester HG 2
b) 1679 GT
c) Midwoud
d) 1945
e) 1993

- f) gymnasium/HBS + HBO + diverse cursussen
g) inspecteur Arbeidsinspectie
h) penningmeester OC Westfriesland/bestuur lid afdeling Noorder-Koggenland
i) -
j) Mediatraining I en II/Introductie cursus gemeenteraad
k) niet meer
l) 1/2/3/4/6/9/21/22/38/42/46
m) Noorder-Koggenland

PONT, MR. J.H. DE (M)

- a) Ranonkelstraat 10
b) 1171 ML
c) Badhoevedorp
d) 17-07-1964
e) 1987

- f) VWO/doctoraal Nederlands Recht (1989)
g) 1990-1993: Rabobank Amsterdam: relatiebeheerder bedrijven/1993-heden: gemeente Haarlemmermeer: wethouder Economische Zaken, Grondbedrijf, Nutsbedrijf/projectwethouder voor: Hoofddorp Centrum 2000, N.S. Station en Toekomstvisie Haarlemmermeer 2015
h) 1983-1985: vice-voorzitter JOVD Kennemerland/1993-heden: cursusleider bij de Haya van Somerenstichting
i) 1986-heden: gemeenteraadslid Haarlemmermeer
j) Liberalisme II (1990)/Topkadertraining (1992)/Onderhandelen (1994)/Topkadertraining "Sociaal-economisch beleid" (1994)/Algemene opleiding Bankbedrijf/Zakelijke kredietverlening I en II/Binnenland
k) 1994-1997: president-commissaris NV Nutsbedrijf Haarlemmermeer

- l) 1/3/4/6/10/22/23/30/32/45
m) Haarlemmermeer

POORTMAN, DRS. H.H. (M)

- a) Binnenlandse Baan 74
b) 2991 EB
c) Barendrecht
d) 12-05-1937
e) 1960

- f) Gymnasium B/doctoraal Geologie RUL/doctoraal fysische geografie VU Amsterdam
g) docent Aardrijkskunde aan het Gymnasium Haganum te Den Haag
h) -
i) raadslid in Barendrecht/lid Algemeen Bestuur stadsregio Rotterdam
j) o.a. Ruimtelijke Ordening en Milieu bij Haya van Somerenstichting/talrijke cursussen t.b.v. werk, o.a. landschap, milieu, derde wereld, demografie
k) oprichter-voorzitter Verbond voor Duurzame Ontwikkeling/lid KNAG
l) 1/5/7/11/12/13/14/22/23/24/25/39/40
m) Barendrecht

PRICK VAN WELY R.I., P.F.L. (M)

- a) Jachthoeve 64
b) 3992 NW
c) Houten
d) 09-08-1945
e) 1992

- f) MBO-electronica/HBO-informatica/Bedrijfskunde, post-academisch
g) lid Management Team Nederlandse vestiging en Europese vestiging van informatica leverancier. D.G.A. bedrijf in Z.D..
h) bestuurslidmaatschap VVD Houten
i) gemeente/commissielid ROV/commissielid BSS
j) meerdere, meest recent Discussietechniek
k) lid Industrie Kring Houten bestuurslid en PR commissielid Vereniging Register Informatica.
l) 1/21/22
m) Houten

PUIJK, J.Th. (M)

- a) Moerheimstraat 148
b) 7701 CJ
c) Dedemsvaart
d) 24-09-1958
e) 1992

- f) vwo-b/fysiotherapie beroepsinhoudelijke vervolgopleiding fysiotherapie + haptonomie
g) fysiotherapeut-haptotherapeut (zowel zelfstandig als in maatschap) part-time docent
h) (vice-)voorzitter VVD-afdeling Avereest redacteur plaatselijk infoblad PR commissie schaduwfractie/mede opsteller VVD gemeenteraadprogramma
i) -
j) -
k) voorzitter st. overdekt zwembad/bestuur st. Topvolleybal Dedemsvaart/voorzitter SGPA/voorzitter Round Table (serviceclub)/bestuurslid beroepsvereniging/voorzitter sportvereniging/commissies/schoolbestuur/culturele evenementen
l) 1/6/8/10/15/16/25/32
m) Avereest

RAASVELD, DRS. J.R.A. (M)

- a) Mauvestraat 49/3
b) 1073 RH
c) Amsterdam
d) 30-05-1958
e) 1985

- f) VWO-B/Geneskunde aan VU Amsterdam (1994: artsexamen)/1996: opleiding Manuele Geneskunde
g) 1982-1983: Ministerie van Justitie, kantongerecht Amsterdam/1991-1995: persoonlijk fractie-assistent fractievoorzit-

- ter VVD gemeenteraad Amsterdam, A.L.E.C. van der Stoel, F.I.M. Houterman/1991-1993: projectmanager Pauline Krikke Organisatie en Promotie/1995: bedrijfsarts SFB ArboDuo
h) 1985-1987: vice-fractievoorzitter VVD Stadsdeelraad Buitenveldert/1988-1994: penningmeester VVD KC Amsterdam/1990-1994: penningmeester VVD Provinciecentrale Noord-Holland/1992-1996: lid Kascie landelijke VVD/1996: inleider-cursusleider diverse leergangen Haya van Somerenstichting
i) 1995: lid Provinciale Staten Noord-Holland/lid commissie van Advies Economische Zaken/lid commissie van Advies Maatschappelijk Welzijn en Cultuur/clustercoördinator Maatschappelijk Welzijn en Cultuur
j) diverse opleidingen binnen de VVD w.o. Topkadertrainingen
k) 1984-1985: bestuurslid Wijkraad Buitenveldert/1987-1995: bestuurslid Stichting Vrienden van het Amstelpark/1992-1996: bestuurslid 4-5 mei Comité Amsterdam/1994: lid Raad van Toezicht woningbouw coöperatie Nieuw Amsterdam/1995: lid aanbevelingscomité charitatief project Galerie Lughien t.b.v. het Emma Kinderziekenhuis-AMC
l) 4/9/10/15/17/18/20/26/39/41/47
m) Amsterdam

RÉMAK-BOERENSTAM, MR. P. (V)

- a) M. Yourcenarstraat 21
b) 1102 AJ
c) Amsterdam
d) 16-07-1965
e) 1992

- f) VWO/Nederlands Recht/Fiscaal Recht
g) commercieel juridisch medewerker/beleidsmedewerker sociale zaken/belastinginspecteur douane
h) sinds 1994: raadslid/1995-17 juni 1997: fractievoorzitter Amsterdam Zuid-Oost/vanaf 17 juni 1997: wethouder Welzijn-Financiën/lid verkiezingscommissie in 1994, 1997 voor Amsterdam-Oost en de gemeente Amsterdam
i) -
j) leergang Gemeenteraad/verhouding bestuur-fractie/Amsterdamse (top)kadercursus
k) bestuurslid Zeister Zending Genootschap/bestuurslid van een basisschool
l) 1/2/3/4/6/7/8/10/12/14/15/16/18/19/25/28/29/30/31/32/39/41/42/44/46/48
m) HB

REMEIJERS-MOLHOEK, W. (V)

- a) Elger 39
b) 1141 CE
c) Monnickendam
d) 19-09-1951
e) 1995

- f) MMS/Rietveld Academie/post-HBO opleiding Management
g) beeldend kunstenaar/stewardess
h) vertegenwoordiger Organisatie Vrouwen in de VVD in KC Den Helder
i) voorzitter Algemeen Vrouwen Overleg Waterland
j) Liberalisme I en II/gemeentefinanciën voor raadsleden/Liberalisme in de praktijk/actief luisteren/presentatietechniek I en II/discussietechniek I/leergang besturen/introductie leergang gemeenteraad/kadercursus 1997
k) voorzitter oudervereniging Vossius Gymnasium Amsterdam/secretaris medezeggenschapsraad/voorzitter Algemeen Vrouwen Overleg Waterland/sociaal Cultureel Centrum Waterland
l) 1/4/7/15/16/19/22/28/30/44/45
m) Waterland

REMKES, J.W. (M)

- a) Haddingestraat 14-I
b) 9711 KD
c) Groningen
d) 15-06-1951
e) 1973

- f) HBS-A te Hoogezand Sappemeer/eco-

nomie RUG (niet voltooid)

- g) 1982-1993: lid van het college van gedeputeerde staten van Groningen
h) 1986-1991: voorzitter Vereniging van Staten- en Raadsleden en diverse commissies/1978-1993: lid PS van Groningen/1994-1995: lid gemeenteraad van Groningen
i) verschillende commissiewerkzaamheden
j) -
k) voorzitter commissie Jongeren/lid Raad van Toezicht Thorbecke Academie/lid R.v.C. ESD
l) 1/3/4/5/16/23/24/25/26/31/32/33/36/37/42/43/45
m) HB

REUS, DRS. J. DE (M)

- a) Burgemeester le Fèvre de Montigny
b) 3055 NE
c) Rotterdam
d) 26-04-1956

- e) 1977
f) Atheneum A/kandidaats bedrijfsconomie/doctoraal bedrijfskunde/postdoctoraal openbare financiën
g) beleidsmedewerker/ambassadesecretaris HMS Ambassade Caracas/afdelingshoofd Buitenlandse Zaken/plv. directeur DFEZ Justitie/interim manager
h) in KC lid van diverse ad hoc ingestelde commissies
i) sedert 1991: deelraadslid Rotterdam (Hillegersberg-Schiebroek)/sedert 1994: fractievoorzitter
j) 1991: Liberalisme I/1991-1992: Topkadercursus
k) lid DB schoolbestuur/voorzitter Nieuwbouwcommissie
l) 3/12/14/22/31/34/35
m) Rotterdam

RIDDER, M.P.J. DE (M)

- a) Hochterpoort 31
b) 6211 BT
c) Maastricht
d) 25-02-1975
e) 1997

- f) VWO
g) -
h) -
i) -
j) -
k) vereniging/dispuut
l) 1/9/34
m) Oosterhout/Maastricht

RIEDEL-CLAUS, I. (V)

- a) Aardamseweg 13
b) 2461 CA
c) Ter Aar
d) 31-05-1955
e) 1986

- f) tot 1987: Nederlandse Taal- en Letterkunde, richting taalbeheersing, aan RUL/tot 1994: Psychologie, richting opleidings- en onderwijspsychologie, aan KUB
g) docent Nederlands/beroepskeuzepsycholoog
h) -
i) VVD-raadslid in Ter Aar/lid commissie aangelegenheden betr. IGOR
j) gemeenteraad/gemeente financiën/ruimtelijke ordening/milieuhygiëne/Europa/aanvullende leergang gemeenteraad en staten
k) bestuurslid Parola/lid Vereniging van Vrouwen met Academische Opleiding/Nederlands Instituut van Psychologen/Vereniging van Afgestudeerde Psychologen Tilburg
l) 1/3/6/18/23/27/28/29/30
m) Ter Aar

RIJPKEMA, IR. A.P. (M)

- a) Van Oldenbarneveldtstraat 110 III
b) 1052 KJ
c) Amsterdam
d) 18-01-1958
e) 1983

- f) Atheneum-B/Landbouwwuniversiteit Wageningen
g) ABN AMRO: hoofd Investment Banking (fusies en overnames)/hoofd Marktbeleid MKB/ABN: hoofd Commerciële ontwikkeling MKB/sectordeskundige Agrarische Bedrijven/STOAS: vakdidacticus Economie, landbouwpolitiek
h) VVD-verkiezingsprogrammacommissie 1990 en 1994 (W'park)
i) sinds 1990: fractievoorzitter VVD-fractie Westerpark (Amsterdam)/voorzitter raadscommissie economie, werkgelegenheid/voorzitter rekeningcommissie en van de rekenkamer/vice-voorzitter raadscommissie volkshuisvesting/vice-voorzitter projectcommissie
j) Topkadertraining/leergang gemeenteraad/Hoger kader managementtraining Nijenrode-ABN AMRO/European banking/ABECOR, Bath Hamburg (Dld.)/Agricultural engineering, Cornell University (USA)/vele management, vaktechnische trainingen
k) Oekraïne: begeleiding innovatieproject voor kolchozen, opzetten 1^e gemeentelijke rekenkamer/consultant bij modernisering Poolse staatsbank/Etnomarketing bij ABN AMRO ingevoerd
l) 1/3/4/6/9/21/25
m) Amsterdam

RIJJPSTRA, J. (M)

- a) Stationsweg 52
b) 7941 HG
c) Meppel
d) 15-07-1955
e) 1977

- f) Atheneum B/Academie Lichamelijke Opvoeding
g) 1979-1988: leraar lichamelijke opvoeding MAVO-HAVO-VWO/1979-heden: docent HBO (ALO/HEAO/PABO)/1991-1995: adviseur bouw en inrichting sportaccommodaties/1992: coördinator Steunpunt Studiefinanciering
h) 1983-1984: penningmeester afd. Peize/vanaf 1992: bestuurslid OC ZW-Drenthe/vanaf 1993: secretaris OC ZW-Drenthe
i) 1988-1990: raadslid gemeente Groningen/1994: raadslid gemeente Meppel
j) -
k) 1979-heden: diverse functies sportverenigingen/1983-1985: HBO-Raad sector lerarenopleiding en Emancipatie-commissie sector lerarenopleiding HBO-raad/1991-1993: lid hoofdbestuur Maatschappij tot Nut van 't Algemeen/1996-heden: bestuurslid Theater Korzo Den Haag
l) 1/7/8/10/15/17/18/19/20/27/28/29/30/31/33/34/39/41
m) HB

RIJTHOVEN, DRS. A.W.M. VAN (V)

- a) Van Eeghenstraat 97
b) 1071 EZ
c) Amsterdam
d) 29-07-1945
e) 1996

- f) 1968: Gymnasium A/1973: doctoraal Filosofie/1982: Nederlandse Vereniging Psychoanalyse/1987: Registratie GGZ
g) particuliere advies- en therapiepraktijk/RIAGG Amsterdam-Noord, t.b.v. indicatie-consultatie
h) 1996-heden: voorzitter bestuur Vrouwen VVD Amsterdam
i) 1996-heden: lid ondernemingsraad RIAGG Amsterdam-Noord-COW
j) presentatietechniek/gemeenteraad- en kadercursus/parlementair debat
k) publicaties (Liberaal Reveil 1997, OPZIJ 1992)/voordrachten (Utrecht 1997, Leiden 1994)/1985-1991: lid bestuur Stg.

Tijdschrift voor Psychotherapie

- l) 1/10/15/16/17/18/19/30/33/34
m) Amsterdam

ROEFS, DR. IR. H.F.A. (M)

- a) Schokkerhaven 49
b) 8308 PX
c) Nagele
d) 15-05-1946
e) 1984
- f) 1958-1964: HBS B/1964-1970: TU Delft/1974-1977: University of Illinois, USA
g) 1970-1974: wetenschappelijk medewerker TU Delft/1974-1977: onderzoeksassistent University of Illinois/1977-1979: ingenieur TNO-FEL/1979-1984: (hoofd)ingenieur NLR/1984-heden: chef afdeling Systemen NLR
h) 1986-1991: redacteur Liberaal Lokale VVD-NOP/1990-1992: vice-voorzitter KC Flevoland
i) 1992-heden: lid gemeenteraad Noord-oostpolder/sinds 1994: fractievoorzitter
j) introductie cursus gemeenteraad/ cursus gemeenteraad/ cursus forum training/ Liberalisme I en II/topkader cursus technologie
k) (vice)president Lion Club Noordoostpolder/vice-voorzitter kopersvereniging Schokkerhaven
l) 3/15/22/27/32
m) Noordoostpolder

ROMMEL, E.A.S. (V)

- a) Ewisweg 42
b) 1852 EK
c) Heiloo
d) 27-11-1965
e) 1988
- f) VWO/Rijksluchtvaart school-opleiding verkeersleidster/Fiscaal Recht aan RUL
g) diverse verkoopfuncties bij o.a. Amici/assistent bedrijfsleider V&D/diverse werkzaamheden bij bloembollenexport en preparatiebedrijf/assistent verkeersleidster/ondernemer/belastingadviseur
h) PR-functionaris afdeling Limmen/PR-functionaris bij OC Noord-Kennemerland/lid Klachtencommissie kinderopvang
i) -
j) Presentatietechnieken I en II/Discusstie technieken I en II/mediatraining/cursus Gemeenteraad/diverse vaardigheidstrainingen/diverse fiscale opleidingen/liberalisme I en II
k) redactrice/technica/verslaggeefster regionale omroep/plv. lid waterschapsbestuur/geven van cursussen/voorzitten van vakvergaderingen
l) 2/3/4/6/14/16/21/22/23/34/37/38/42/44/45/48
m) Limmen

ROZENDAAL, IR. J. (M)

- a) Radiostaat 9
b) 5641 TG
c) Eindhoven
d) 26-01-1957
e) 1987
- f) Gymnasium B/TU-Eindhoven telecomunicatie/postdoctorale commercieel-technische opleiding
g) projectcoördinator bij ingenieursbureau/accountmanager datacommunicatie/werving & selectie telecom-IT
h) lid afdelingsbestuur Eindhoven VVD
i) -
j) Liberalisme I, september nog te volgen cursus gemeenteraadsleden
k) voorzitter stichting 't Busselke
l) 5/11/22/23/24/27/28/30/32/37/38/40
m) Eindhoven/HB

SCHIJNDEL, MR. DRS. A.H.J.W. VAN (M)

- a) Minervalaan 52/3
b) 1077 PC
c) Amsterdam
d) 1960
e) 1994
- f) doctoraal Nederlands recht en bestuurswetenschappen, UVA
g) master in international affairs, Columbia University
h) advocaat
i) -
j) Nordstichting april 1997
k) 8 opiniebijdragen in NRC Handelsblad/Liberaal Reveil augustus 1997
l) 1/3/9/14/31/33/34/35/41/43/44/arbeidsmarktbeleid
m) Amsterdam

SCHIPPER, DRS. A. (M)

- a) Jan Stuytstraat 3
b) 3067 EM
c) Rotterdam
d) 25-09-1957
e) 1995
- f) HAVO/Ped. Academie/doctoraal Pedagogiek en Onderwijsbeleid/doctoraal Psychologie, Bestuurskunde en Filosofie (bijvakken)
g) docent Nederlands, Maatschappijleer en Godsdiens/algemeen beleidsmedewerker bij de landelijke koepel van openbare bibliotheken (onderwijs + cultuur)
h) sinds 1995: bestuurslid deelgemeente Prins Alexander/Rotterdam
i) -
j) -
k) diverse bestuursfuncties op maatschappelijk, onderwijskundig en cultureel terrein/ambtelijk secretaris van de Adviesraad voor Godsdiens en Levensbeschouwing
l) 1/15/16/17/18/27/28/29/30/39
m) Rotterdam

SCHRALLE-ORANJE, MR. J.P. (V)

- a) Kipakkers 20
b) 9321 EC
c) Peize
d) 17-03-1951
e) 1973
- f) Gymnasium-A/Nederlands recht aan RUG
g) medewerker arbeidsvoorwaarden provincie Drenthe/juridisch adviseur (zelfst. Ondernemer)
h) bestuurslid regiobestuur Bestuursvereniging
i) gemeenteraadslid sedert 1982
j) post-HBO en postuniversitaire bijscholing op vakgebied/diversen via gemeenteraadslidmaatschap
k) bestuurslid bejaardentehuis De Hoprank/bestuurslid werkvoorzieningschap Noordenveld/plv. lid commissie voor bezwaar en beroep gemeente Heerenveen
l) 3/9/17/31/32/34
m) Peize

SCHUILING, MR. K.F. (M)

- a) Ubbo Emmius-singel 59a
b) 9711 BE
c) Groningen
d) 01-02-1959
e) 1985
- f) Universiteit-juridische faculteit
g) docent vakgroep bestuursrecht en bestuurskunde/partner Bureau Winter & Schuilings (overheidsadviesering en opleiding)
h) fractievoorzitter gemeenteraad Groningen
i) -
j) diverse
k) ombudsfunctionaris te Meppel/lid R.v.T. woningbouwcorporatie/volkshuisvesting/stadsherstel/SSH te Groningen
l) 1/4/9/21/22/31/32/33/34
m) Groningen

SCHUNSELAAR-HENNING, C.M.P. (V)

- a) Kempenaar 70
b) 2991 PJ
c) Barendrecht
d) 30-09-1949
e) 1971
- f) ULO/Handelsdagschool/makelaar o.g. (geen diploma)
g) wethouder
h) bestuurslid/lid steunfractie/raadslid/wethouder/plv. lid Adviesraad Organisatie Vrouwen in de VVD/lid landelijk bestuur Vrouwen in de VVD
i) lid Emancipatieraad Barendrecht
j) VIP/introductie cursus gemeenteraad/ cursus gemeenteraad/training onderhandelen/presentatietechniek/discusstie-techniek/vaktechnische cursussen r.o./economische zaken/milieuhygiene/algemeen bestuur/gemeentefinanciën/personeel/automatisering
k) lid Vrouwen Advies Commissie voor de woningbouw/commissaris Waterbedrijf/voorzitter Nederlandse Kampeerauto Club afd. Zuid-Holland
l) 3/4/6/7/8/15/18/19/21/22
m) Barendrecht

SCHUT, J.C. (M)

- a) Montgomerylaan 255
b) 5612 BE
c) Eindhoven
d) 06-03-1941
e) 1975
- f) middelbaar
g) hoofd Philips afdeling ruilhandel/directeur Philips Trading House BV
h) 1989-1996: voorzitter afdeling Eindhoven/1990-1996: lid partijraad
i) 1978-1981: lid gemeenteraadsfractie in Eindhoven
j) topkader cursus (1978)
k) voorzitter stichting Srefi-Jepi (verslavingszorg)/secretaris Ronde vormingsonderwijs/bestuurslid vriendenkring Prehistorisch huis museum
l) 1/7/12/14/16/23
m) Eindhoven/HB

SMIT, G. (V)

- a) De Knijpe 6
b) 9474 TG
c) Zuidlaarderveen
d) 01-12-1951
e) 1986
- f) HEAO-EJ/Hoger Management non-profitorganisaties/kaderopleiding non-profitorganisaties/ziekenverpleging B
g) stafmedewerker Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers/afdelingshoofd geestelijke gezondheidszorg/vertrekcentrum Ter Apel
h) voorzitter, vice-voorzitter en bestuurslid van afdeling Zuidlaren
i) gemeenteraadslid Zuidlaren
j) -
k) waarnemer bij verkiezingen in startende democratieën/lid van adviesorganen t.b.v. gemeente, provincie en VNG/bestuurslid Dierenaanbrengstation
l) 1/9/10/11/12/14/17/18/19/20/21/22/31/32/33/34/35/39/41/43/44/47
m) Zuidlaren

SNIJDER-HAZELHOFF, J.F. (V)

- a) Meerweg 1
b) 9945 RC
c) Wagenborgen
d) 26-12-1952
e) 1974
- f) 3 jaar HBS + schakeljaar HBO + HBO analistenopleiding
g) zelfstandig ondernemer-agrarische sector
h) vice-voorzitter VVD-Bestuurdersvereniging/provincie Groningen plaatsvervanger adviesraad Vrouwen in de VVD

- lid provinciale landbouwcommissie
lid landelijke leidraad commissie provincieprogramma 1999
lid algemeen bestuur VVD-Bestuurdersvereniging
i) gemeenteraadslid
lid provinciale staten
j) kadertrainingen landelijk vrouwenwerk, prov. VVD
k) provinciaal bestuurslid Vereniging kleine dorpen Groningen
bestuurslid bejaarden/zorgcentrum provinciaal voorzitter Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen
kerkeraadslid N.H. kerk
lid commissie Grondgebruik en Milieu/Noordelijke Land- en Tuinbouw lid nederlandse delegatie "Wereld Vrouwen Conferentie" 1995 te China
l) 1/4/6/11/22/23/24/25
m) Slochteren/Delfzijl

SPLUNTER, DRS. E.F. VAN (M)

- a) Groeneweg 100 a
b) 2515 LP
c) Den Haag
d) 19-02-1963
e) 1982
- f) VWO/Rijksuniversiteit Groningen: Instituut voor Geschiedenis
g) docent drankenkennis/persoonlijk medewerker kamerlid/beleidsmedewerker-voorzitter VVD-Tweede-Kamerfractie
h) afgevaardigde JAV voor afdeling Leeuwarden/bestuurslid KC Den Haag/redacteur Vrijheid & Democratie/lid LPC
i) -
j) Liberalisme I en II/zomerschool Teldersstg./topkader training 1996
k) 1986-1988: hoofdbestuurslid JOVD
l) 1/6/8/15/16/31/33/43 en staatsrechtelijke aangelegenheden
m) Houten/Den Haag

STOEL, A.L.E.C. VAN DER (V)

- a) Nieuwe Jonkerstraat 18
b) 1011 CM
c) Amsterdam
d) 18-12-1954
e) 1976
- f) MMS/nieuwe lerarenopleiding/colloquium doctum/1 jaar rechten
g) medewerker kamerleden/lid Emancipatieraad/voorzitter SNV/lid-fractievoorzitter gemeenteraad
h) lid partijcommissies onderwijs, homozaken, ontwikkelingssamenwerking /raadslid-fractievoorzitter/commissie GR-programma/commissie Nord
i) lid-fractievoorzitter gemeenteraadsfractie/lid-fractievoorzitter Regionaal Orgaan Amsterdam
j) -
k) diverse bestuurslidmaatschappen/adviseurschappen maatschappelijke organisaties
l) 1/9/12/14/31/33/34/39
m) HB

SWART, A.H. DE (M)

- a) Lange Haven 73
b) 3111 CB
c) Schiedam
d) 09-11-1962
e) 1989
- f) 1975-1979: MAVO/1979-1985: MTS weg- en waterbouwkunde/1985-1986: Kader- en ondernemersopleiding AVBB (HBO)/1986-1987: Atheneum avondstudie, 1987-1988: idem/1988-1989: avondstudie Recht eerste jaar aan EUR/1992-1997: div. meerdaagse cursussen op gebied van marketing, leidinggeven, management bij GITP e.a./1993-1994: opleiding Economie & Beleggen IRIS b.v.-Robeco Groep/1994-1996: CIM Moorsehall UK Certificate in Marketing/1996-heden: CIM Moorsehall UK Diplome in Marketing (post graduate)
g) 1987-1991: handelsonderneming Revaho b.v./1987-1988: calculator, werk-

- voorbereider, verkoop binnen- dienst/1988-1991: bedrijfsleider/1991-1997: Robeco Groep/1991-1993: unit-leider Relatiebeheer en Advies/1993-1995: manager Customer Relation Services/1995-1997: Marketing manager Robeco Groep/1997-heden: Zwitserleven-Swiss life/1997-heden: senior manager en produktontwikkelaar Beleggingen, effecten en leningen
h) 1989-1994: bestuurslid VVD afdeling Schiedam/1989-1993: bestuurslid VVD OC Waterweg-Noord/1991-1994: bestuurslid VVD KC Dordrecht/1992-1994: plv. lid LCJ VVD
i) 1994-heden: gemeenteraadslid voor de VVD in Schiedam
j) 1990: cursus Liberalisme en cursus Besturen/1993: cursus Gemeenteraadslid/1996: Topkadertraining 1996 (Liberalisme I & II, Presenteren en Forum-discussie)
k) 1994-heden: lid Royal Chartered Institute of Marketing/1994-1997: bestuurslid Stg. Pensioenfonds Robecam/1994-heden: plv. bestuurslid GGD Schiedam-Vlaardingen/1995-heden: lid Nederlands Instituut voor Marketing aangelegenheden/1995-1996: interim bestuurder Woningstichting Noordvest Schiedam/1995-1996: voorzitter Stichting Pensioenfonds WSN Schiedam
l) 1/2/3/4/6/11/14/21/22/26/31/32/42/43/44/48
m) Schiedam

TAMIS, MR. M.B. (V)

- a) Moerverweg 23
b) 1834 EN
c) Sint Pancras
d) 03-10-1944
e) 1980
- f) apothekersassistente/drogist/doctoraal Nederlands Recht/HBO management ATM
g) apothekersassistente/stagiaire ATM/juridisch medewerker gemeente Alkmaar/sector Sociale Zaken en Werkgelegenheid/procesvertegenwoordiger/gast-docente Gezondheidsrecht
h) bestuurslid VVD-afdeling Langedijk/bestuurslid oc Waarlanden/lid Partijraad
i) VVD gemeenteraadslid Langedijk (fvz.) lid PS Noord Holland
j) gemeenteraadslid/gemeentefinanciën/onderhandelen/strategisch management/topkadertraining 1992/Liberalisme II/ mediatraining/statentaining/werkgroepen argumentatieve + gezondheidsrecht/toetsingsambtenaar VSD = GSD/onderhoudsplicht en bijstandverhaal/administratieve boete/maatregelen/terug- en inordering sociale zekerheid
k) vice-voorzitter Rode Kruis Langedijk/St. Pancras juridisch adviseur Rechtswinkel te Heerhugowaard
l) 1/4/6/7/8/9/10/12/15/17/18/19/21/22/23/24/25/27/28/29/30/31/32/33/34
m) Langedijk

TERPSTRA, E.G. (V)

- a) Rederserf 112
b) 2586 KD
c) Den Haag
d) 26-05-1943
e) ca. 1966
- f) Gymnasium B/enkele jaren Sinologie, RU Leiden
g) 1977-1994: lid Tweede Kamer/1994-heden: staatssecretaris Volksgezondheid, Welzijn en Sport
h) zie g
i) zie g + lid Provinciale Staten Utrecht
j) topkader cursussen etc.
k) vz. Federatie sport gehandicapten/lid RvB Dijkzigt ziekenhuis/adviseur Artsen zonder Grenzen, etc.
l) 1/8/10/12/13/16/17/18/19/20/26/39/41/43/46/47/ gehandicaptenbeleid
m) HB

TOORN, J.J. VAN (M)

- a) Kapelstraat 85
- b) 4841 GG
- c) Prinsenbeek
- d) 02-08-1949
- e) 1993
- f) HBO-intern Min van Fin-fiscaal recht/bedrijfseconomie HBO-ontvanger belastingen (openbare fin/econ/rechten/bestuurskunde) HBO ROI (BiZa)-informatiekunde
- g) ontvanger belastingen-hoofd belastingkantoren/algemeen projectmanager automatiseringsprogramma's EDP/EDI/informatiemanager/sr. adviseur IT/hoofd-plv. hoofd Douane-eenheid = algemeen manager/reorganisatie/internationaal overleg
- h) bestuurslid afdeling Prinsenbeek bestuur KC Tilburg (PR/LPC, Eurocontact)
- i) -
- j) PR/Liberalisme I/Topkadercursus Europa 1997
- k) -
- l) 2/4/6/23/24/26/36/37/38/42/45
- m) Breda

UDO, DRS. M.W.Ch. (M)

- a) Gevers Deynootweg 1046 A
- b) 2586 BX
- c) Den Haag
- d) 01-05-1954
- e) 1973
- f) Atheneum A kandidaatsexamen Nederlands Recht doctoraal Rechtsgeleerdheid (Bestuurswetenschappen)
- g) ondernemer/secretaris en beleidsadviseur bij de VVD Tweede-Kamerfractie/beleidsmedewerker bij het Ministerie van LNV/secretaris MKB-Nederland
- h) bestuurslid afdeling/opzichter/penningmeester VVD Scheveningen/lid KC Den Haag
- i) lid Provinciale Staten Zuid Holland 1995-heden
- j) meerdere cursussen uit hoofde van portefeuille Vorming en Scholing in KC Den Haag
- k) bedrijfsadviseur baggeronderneming/lid diverse commissies SER
- l) 1/4/5/6/10/11/22/23/25/34/44
- m) Buren/Naaldwijk/Jacobswoude/Den Haag

VEEN, R.H. (M)

- a) Prins Bernhardplein 147
- b) 1097 BK
- c) Amsterdam
- d) 15-11-1950
- e) 1989
- f) Gymnasium A
- g) systeemontwerper
- h) lid Multicultureel Beraad Amsterdam
- i) 1991-heden: duo-raadslid stadsdeel Watergraafsmeer in Amsterdam
- j) Liberalisme II/gemeentefinanciën/gemeenteraad
- k) wedstrijdcoördinator voetbalvereniging, voetbaltoernooien
- l) 8/9/17/18/31/32/33/39/41
- m) Amsterdam

VELTHOEN, M.C. (M)

- a) Kruidhof 16
- b) 4623 BB
- c) Bergen op Zoom
- d) 22-10-1958
- e) 1986
- f) MTS wtb HBAO avondschoon-commercieel economisch (niet afgemaakt)
- g) vrachtautochauffeur diverse verkoop binnen- en buitendienst sales engineer (producten ARBO wet gerelateerd)
- h) plv. fractielid VVD gemeenteraad Bergen op Zoom-"burgerlid fractie"

voorheen lid van diverse gemeenteraadscommissies

- i) lid stuurgroep Oosterschelde lid werkgroep IPO
- j) basiscursus gemeenteraad (kamercentrale Tilburg)
- k) lid hoofdbestuur KNWV/voorzitter waterwerk Scouting Nederland/oprichter + voorzitter BOD (reg. recreatieorganisatie inzake belangenbehartiging waterrecreatie)
- l) 1/6/7/8/11/16/18/22/23/24/33
- m) Bergen op Zoom

VELDHUIS, MR. A.J. TE (M)

- a) Van Kleffenslaan 11
- b) 4334 HA
- c) Middelburg
- d) 14-03-1947
- e) 1973
- f) gymnasium/doctoraal rechtsgeleerdheid
- g) lid Tweede Kamer sedert 1982
- h) lid Tweede Kamer c.a.
- i) lid Tweede Kamer c.a.
- j) -
- k) co-auteur "milieu-voorschriften"/pres-commissaris TRN
- l) 1/4/5/11/13/21/22/23/24/25/31/32/40/43/45
- m) HB

VERBUGT, DRS. P.J.L. (V)

- a) Molenstraat 3
- b) 5988 EM
- c) Helden
- d) 21-02-1957
- e) 1985
- f) Atheneum-B/kandidaatstudie sociale geografie/doctoraalstudie planologie
- g) 1982;1986: contactfunctionaris grensregio Rijn-Maas-Noord/1986-1993: plv. hoofd Economische Zaken bij gemeente Venlo
- h) 1990-1991: bestuur afd. Helden/1991-heden: ABKC Limburg/1991-1993: lid partijraad/1990-heden: partijcommissie VRO
- i) 1986-1990: gemeenteraad Helden/1993-heden: lid Tweede Kamer
- j) -
- k) -
- l) 1/4/6/7/14/21/22/23/24/26/31/36/44/45
- m) HB

VERBURG-V.D. VEGTE, M. (V)

- a) Utrechtsestraatweg 18
- b) 3445 AR
- c) Woerden
- d) 06-05-1948
- e) 1978
- f) 3-jarige HBS/kweekschool/marketing opleiding
- g) marketing-communicatiemanager/eigen bedrijf op het gebied van marketing-c
- h) bestuurslid afdeling/secretaris OC Weidegebied/algemeen bestuurslid KC Utrecht/partijraadslid/inleider introductie cursus-cursus gemeenteraad/vice-voorzitter OC
- i) fractie-assistent/raadslid/fractievoorzitter/algemeen bestuurslid Bestuur Regio Utrecht, namens Woerden
- j) presentatie/liberalisme/archief besturen/gemeenteraad/ruimtelijke ordening en volkshuisvesting/gemeentefinanciën en vervolg
- k) bestuurslid Basiseducatie/voorzitter Raad van Commissarissen corporatie
- l) 1/4/6/7/8/15/16/18/19/21/22/30/37
- m) Woerden/Nieuwegein

VERHAAR, H.N.M. (V)

- a) Leidsestraat 51
- b) 2182 DH
- c) Hillegom
- d) 28-06-1945
- e) 1985
- f) MULO A/juridische avondopleiding tot notarislerk/diverse avondcursussen

- Frans, Engels en Duits
- g) notarislerk
- h) lid promotieteam VVD-afdeling Hillegom/secretaris VVD-afdeling Hillegom
- i) -
- j) leergang besturen-workshop "de secretaris"/workshop verhouding bestuurfractie
- k) secretaris-bestuurslid bestuurscommissie Humanitas/secretaris-penningmeester stg. Hillegom Jazz
- l) 1/2/9/10/15/16/21/22/23/26/34
- m) Hillegom

VERHOEVEN, J.A. (M)

- a) Fresseveenweg 7
- b) 5571 TP
- c) Bergeijk
- d) 29-04-1958
- e) 1973
- f) L.A.S./M.A.S./diverse cursussen
- g) zelfstandig ondernemer melkveehouderij/varkenshouderij/akkerbouw
- h) PR-functie VVD Bergeijk/fractievoorzitter gemeenteraad
- i) bestuur streekorgaan Kempenland/bestuur Technische Dienst De Zuidelijke Kempen/financiële commissie regionale brandweer/bestuur Recreatieschap Eersel-Vessem
- j) aanvullende leergang gemeenteraad/staten VVD bij N.C.B.O.
- k) actief lid in agrarische organisaties
- l) 1/3/4/5/6/11/21/22/23/24/25/26/31/33/34/35
- m) Bergeijk

VISSER, A.P. (M)

- a) Laan van Meerdervoort 306 I
- b) 2563 AL
- c) Den Haag
- d) 01-04-1966
- e) 1991
- f) VWO/1985-1992: doctoraal Algemene Literatuur Wetenschap
- g) 1989: assistent commerciële Trainingen en Consultancy/1992-1994: voorlichter VVD Tweede-Kamerfractie/1994-heden: politiek adviseur vice-Minister President Dijkstal
- h) redacteur "Vrijheid & Democratie"/bestuurslid OA IV, VVD Den Haag/opzetter politiek café "En plein public" in Den Haag
- i) -
- j) -
- k) -
- l) 1/3/15/16/18/14/27/28/31/33
- m) Den Haag

VISSER, E. (V)

- a) Quellijnstraat 138 hs
- b) 1073 XM
- c) Amsterdam
- d) 02-01-1925
- e) 1996
- f) huishoudschool/avondopleiding Middenstandsdiplooma/MULO/middelbare opleiding Kweekschool/onderwijzersakte
- g) loketbediende PTT/onderwijzeres
- h) Groenen assistent statenlid provincie Noord-Holland/5 jaar verkeer en vervoer/4 jaar R.O., VH en SV
- i) -
- j) enige maanden voor raadslid
- k) bestrijden foutief beleid, gericht op grote steden
- l) 21/22/23
- m) Amsterdam

VOGELS, P.L. (M)

- a) Mecklenburg 60
- b) 2171 DV
- c) Sassenheim
- d) 26-03-1941
- e) 1990 (ook eerder van 1970-1976)
- f) 4 jaar Gymnasium/HBS A/Instituut voor Perswetenschappen/diverse studies en cursussen

- g) tot 1 juli 1993: (oprichter en) algemeen directeur van Forman & Partners Public Relations (nu: Forman Grayling BV)/1 juni 1993-31 oktober 1995: interim-parttime directeur Stichting Groenfond's Noord-Holland/1 juli 1993-heden: directeur Vogels PR Consult BV
- h) 1970-1973: lid nationale PR commissie VVD (o.a. campagne Wiegel)/1973-1975: lid bestuur VVD Sassenheim/maart 1994-heden: fractievoorzitter VVD gemeenteraad Sassenheim
- i) -
- j) cursus voor nieuwe gemeenteraadsleden
- k) lid bestuur Nationaal Comité Nederland van de European Cultural Foundation/lid Algemeen Bestuur TROS/lid Rotary Amsterdam-Zuid/lid Senaat JCI/lid Initiatief Comité Amsterdam
- l) 4/7/8/10/16/21/22/23/24/48
- m) Sassenheim

VOÛTE-DROSTE, DRS. W.C.G. (V)

- a) Schulpweg 8a
- b) 2111 AM
- c) Aerdenhout
- d) 05-07-1943
- e) 1972
- f) Baccalauréat (eindexamen) Lycée International, Fontainebleau/doctoraal Frans RU Leiden
- g) lerares Frans/juridische tolk-vertaler Frans
- h) lid PS Noord-Holland/aantal bestuurlijke VVD-functies
- i) lid PS Noord-Holland
- j) -
- k) voorzitter Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel (dep. Haarlem)/voorzitter landelijk lustrumcongres 1993 Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel/lid Raad van Toezicht Kennemer Gasthuis/Kerkvoogd NH Kerken Bloemendaal-Overveen-Aerdenhout/Raad van Advies "Phoenix" loopbaan-adviseurs Amsterdam/bestuurslid Ambachtsvereniging "Les compagnons du devoir" Haarlem/1980-1986: bestuurslid schoolvereniging Aerdenhout-Bentveld/bestuurslid Electronic-Highway Platform Nederland (EPN)
- l) 1/2/3/4/6/7/23/24/36/37/38/42/44/45
- m) HB

VOOREN, DRS. F. (M)

- a) 1^e Constantijn Huygensstraat 55/1
- b) 1054 BS
- c) Amsterdam
- d) 24-12-1934
- e) 1996
- f) HBS A/doctoraal examen Economie
- g) directeur beleggings BV/kunsthandelaar/marktonderzoeker/voor 1987, gedurende 18 jaar, directeur van belangenbehartigingsorganisaties
- h) -
- i) -
- j) introductie gemeenteraad/Liberalisme I en II/
- k) lid DB Welzijnsstichting in Utrecht/voorzitter Welstandscommissie Heiloo/voorzitter Monumentencommissie Heiloo
- l) 6/19/21/22/26/31/32/33/34/41
- m) Amsterdam

VOORHOEVE, DR. IR. J.J.C. (M)

- a) Postbus 20701
- b) 2500 ES
- c) Den Haag
- d) 22-12-1945
- e) 1975
- f) doctor in de Internationale Betrekkingen/ingenieur in de ontwikkelings-economie/landbouwkundig ingenieur
- g) 1986-1990: fractievoorzitter VVD Tweede Kamer/1990-1994: hoogleraar Internationale Organisaties/1991-1994: directeur Clingendael/1994-heden: Minister van Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken/1994-heden: Minister van Defensie

- h) zie g
- i) zie g
- j) -
- k) -
- l) 1/12/14/35/43/44
- m) HB

VOS, MR. O.P.G. (M)

- a) P.C. Hoofflaan 79
- b) 1985 BH
- c) Driehuis
- d) 06-03-1955
- e) 1980
- f) Gymnasium B/rechtenstudie te Leiden
- g) wetenschappelijk medewerker/advocaat
- h) secretaris afdeling/vice-voorzitter afdeling/voorzitter ondercentrale
- i) raadslid gemeente Velsen
- j) -
- k) secretaris ondernemersvereniging
- l) 1/4/6/14/18/22/23/24/25/26/31/32/33/34/42/44
- m) HB

VRIES, DRS. J.M. DE (V)

- a) Johan van Oldenbarneveltlaan 113
- b) 2582 NM
- c) Den Haag
- d) 16-08-1947
- e) 1973
- f) Gymnasium A/doctoraal Italiaans RU Leiden
- g) 1988-1994: docent Koninklijk Conservatorium Den Haag/freelance beëdigd tolk-vertaler/1994-heden: lid Tweede Kamer der Staten Generaal
- h) 1988-1994: voorzitter Organisatie Vrouwen in de VVD/1983-1988: lid, secretaris, vice-voorzitter afdeling-kamercentrale Den Haag
- i) 1990-1994: lid Gemeenteraad Den Haag
- j) -
- k) 1986-1990: lid bestuur SOWOG (Stichting Ondersteuning Welzijnswerk en Ouderenwerk 's-Gravenhage)/1985-1991: lid bestuur SIS (Stichting Invulling Stedenband Den Haag-Juigalpa)/1991: voorzitter Voorlopige Medezeggenschapsraad Hogeschool voor Beeldende Kunst, Muziek en Theater/1992-heden: voorzitter bestuur Pleyersschool (ZMOK-onderwijs)/1992: lid initiatiefgroep "Meer vrouwen in de schoolleiding"/1994: lid Koninkrijksdelegatie naar de Algemene Vergadering aan de VN
- l) 1/9/15/16/18/19/27/28/29/34
- m) HB

VRIES, MR. B.M. DE (V)

- a) Achterwerf 320
- b) 1357 DG
- c) Almere
- d) 15-03-1963
- e) 1988
- f) VWO/rechtsgeleerdheid, specialisatie Fiscaal Recht RU Leiden/diploma belastingconsulent, behaald bij de Nederlandse Federatie van Belastingconsulenten
- g) 1987-1989: belastingadviseur bij Coopers & Lybrand, belastingadviseurs te Amsterdam/1988-1992: belastingadviseur bij Paardekooper & Hoffman, belastingadviseurs te Amsterdam/1988-1989: docent belastingrecht voor SPD bij Instituut Praehop BV te 's-Gravenhage/sinds 1992: belastingadviseur bij Meeuwse Ten Hoopen & Co
- h) 1989-1993: bestuurslid afd. Almere/sinds 1989: plv. lid van de landelijke commissie Vorming en Scholing/sinds 1990: raadslid voor de VVD in de gemeente Almere, portefeuille sociale zaken en welzijn
- i) -
- j) -
- k) sinds januari 1995: beschermvrouwe Stichting Vrouwelijke Entrepreneurs/sinds maart 1996: lid Raad van Advies IPA-ACON groep te Haarlem/sinds mei 1996: lid Comité van Aanbeveling Stichting Dierenasiel Almere
- l) 2/3/4/6/9/34
- m) HB

VRIND RA, DRS. H.V. (M)

- a) Van Hardenbroek laan 18
- b) 2288 CC
- c) Rijswijk
- d) 14-03-1946
- e) 1974
- f) HBS-B/doctoraal Economie/postdoctoraal Accountancy
- g) wethouder te Rijswijk ZH/zelfstandig accountant/interim manager/plv. kroonlid Ziekenfondsraad
- h) secretaris afdeling/voorzitter-lid sociale commissie/lid ad hoc commissies en publicatie Teldersstichting
- i) raadslid en wethouder Rijswijk/lid gewestelijk bestuur
- j) Topkadercursus/communicatiecursus/cursus gemeenteraadsleden/cursus onderhandelingsstechniek/groot aantal management-beleidsvormingstechnieken cursussen
- k) voorzitter organisatie Vrijwilligers Terminale Zorg/vice-voorzitter NOSW
- l) 1/2/3/4/5/8/9/10/22/23/24/32
- m) Rijswijk

WAAL-VAN SEIJEN, A.A. (V)

- a) Buitenlust 32
- b) 9971 BT
- c) Ulrum
- d) 26-12-1955
- e) 1989
- f) MAVO/HAVO/Pedagogische Academie/een aantal cursussen rechten aan OU
- g) groepsleerkracht/plv. locatie-leider
- h) lid steunfractie gemeenteraad De Marne/lid commissie welzijn gemeente De Marne/lid PS van Groningen
- i) -
- j) inleiding gemeenteraad/gemeenteraad/vervolg gemeenteraad/PS/topkadercursus 1995
- k) lid MR obs Akkerwinde/lid GMR gemeente De Marne/lid stichtingsbestuur Expozee
- l) 1/7/8/10/15/18/21/22/28/29/30/32
- m) De Marne

WANING, J.J. (M)

- a) Elise van Calcarstraat 54
- b) 1963 DG
- c) Heemskerk
- d) 25-07-1960
- e) 1986
- f) HAVO/HBO-b chemisch analist/PHTO besturingstechnologie aan de Hogeschool van Amsterdam/cursus HBO-b (HLO ing.
- g) diverse laboratoriumfuncties/maintenance engineer nieuwe installaties/part-time docent bij Hoofd Milieuonderzoeksbureau van de Hogeschool Alkmaar/full-time docent aan de Hogeschool Alkmaar
- h) secretaris VVD Heemskerk/penningmeester VVD Heemskerk/VVD-raadslid gemeente Heemskerk
- i) -
- j) buiten de cursussen via werk, geen
- k) 1977-1983: turntrainer van diverse verenigingen/tijdelijk, vanaf midden 1995:volleybal trainer bij Stg. Welzijn Beverwijk
- l) 1/5/8/11/23/28/33/35
- m) Heemskerk

WEEKERS, MR. DRS. F.H.H. (M)

- a) Observantenstraat 6
- b) 6001 AM
- c) Weert
- d) 17-10-1967
- e) 1986
- f) VWO/doctoraal examen Economie en Nederlands recht
- g) advocaat en procureur/juridisch medewerker/politiek-persoonlijk medewerker
- h) adviserend lid VVD-afdelingsbestuur/programmacommissie/stage VVD-Tweede-Kamerfractie

- i) gemeenteraadslid (fractievoorzitter)/lid diverse commissies (AZ; Financiën; onderzoek)
- j) diverse vakinhoudelijke cursussen voor advocatuur
- k) -
- l) 1/2/3/4/6/9/32/33/34/36/37/38/42/44/46
- m) Weert

WEISGLAS, DRS. F.W. (M)

- a) Bergselaan 232
- b) 3037 CN
- c) Rotterdam
- d) 08-08-1946
- e) 1967
- f) HBS-B/doctoraal Economie Erasmus Universiteit
- g) lid Tweede Kamer
- h) lid Tweede Kamer
- i) lid Tweede Kamer
- j) -
- k) lid dagelijks bestuur Atlantische Commissie/voorzitter Rotterdamse Wijktheater
- l) 1/12/14/35/43/44/buitenlandse handel
- m) HB

WERF, R.H. VAN DER (M)

- a) St. Jorisstraat 15
- b) 5509 LA
- c) Veldhoven
- d) 27-05-1940
- e) 1981
- f) HBS-B/radiotechnicus/div. opleidingen marketing
- g) International Marketing manager N.V. Philips en John Fluke International/wethouder
- h) namens fractie afgevaardigd in afdelingsbestuur
- i) lid commissie Leidraad gemeenteraadsverkiezingen 1998
- j) raadslid/fractiesecretaris/fractievoorzitter/wethouder/lid regionaal SRE/lid Financieringsschap/lid Industrieschap Welschap/lid commissie R.O. VNG
- k) B.A. in- en externe communicatie/B.A. beroep wethouder/HvS topkadertraining
- l) sportcommissie/monumentencommissie
- l) 4/6/7/8/16/21/22/23/26/31/32
- m) Veldhoven

WESTEROUEN VAN MEETEREN, M.A. (M)

- a) Van Houwelingenplantsoen 6
- b) 5263 EK
- c) Vught
- d) 29-09-1948
- e) 1993
- f) HBS-B/Geneskunde/huisartsenopleiding/Health Care bedrijfskunde
- g) praktiserend huisarts/inspecteur Volksgezondheid
- h) -
- i) -
- j) topkadercursus 1997
- k) commissaris heren-top hockey HC MOP/tot voor kort: voorzitter bestuur verzorgingstehuis annex verpleegtehuis
- l) 1/7/10/8/16/31/42/47
- m) Vught

WESTERBRINK, MR. B.N. (V)

- a) Valeriusplein 28
- b) 1075 BH
- c) Amsterdam
- d) 1971
- e) 1996
- f) Atheneum/universitair: Rechten
- g) consultant/bedrijfsjurist/wetenschappelijk medewerker
- h) bestuur Vrouwen in de VVD, Amsterdam
- i) -
- j) discussietechniek/Liberalisme I/Liberalisme in de praktijk
- k) oprichter van stichting Apestaart (internet in ziekenhuizen)
- l) 5/6/10/11/12/13/15/16/18/19/20/23/27/

- 28/37/38/39/41/48
- m) Amsterdam

WIERSEMA, K.H. (M)

- a) Daslook 47
- b) 3621 RR
- c) Breukelen
- d) 20-06-1959
- e) 1986
- f) HTS/Bestuursacademie en diverse HBO cursussen op het gebied van recht, voorlichting & PR en milieu
- g) bedrijfsleven, overheid c.q. wethouder (gemeente Breukelen)
- h) secretaris, voorzitter en wethouder van de VVD
- i) -
- j) -
- k) diversen
- l) 6/10/11/17/21/22/23/32/33
- m) Breukelen

WIJERS, MR. A.J.H. (M)

- a) Venkelhof 6
- b) 4907 HK
- c) Oosterhout
- d) 17-08-1954
- e) 1972
- f) Gymnasium/rechtenstudie KU Nijmegen
- g) 1982-1986: advocaat Ekelmans den Hollander te Amsterdam/1986-1988: secretaris Raad van Bestuur gebr. Broere BV Dordrecht/1988-1991: secretaris Raad van Bestuur Delft Instruments/1991-1994: directeur Enraf Nonius Benelux/1994-heden: advocaat eigen kantoor te Oosterhout, gericht op MKB
- h) 1983-1985: lid "denktank" gemeenteraadsfractie VVD Amsterdam/1987-1989: penningmeester VVD-afdeling Oosterhout/1997-heden: lid Propaganda-commissie afdeling Oosterhout
- i) 1990-heden: raadslid gemeente Oosterhout/1995-heden: lid A.V. Hoogheemraadschap West-Brabant
- j) 1988-1992: diverse VVD cursussen gemeenteraadswerk/Wolfheze Topkader cursussen presentatie-, discussie- en forumtechniek/alsmede overdracht feitenkennis Europa
- k) 1984:penningmeester Amsterdamse Jonge Balie/1985:voorzitter Amsterdamse Jonge Balie, belangenvereniging van ca. 500 Amsterdamse advocaten/1990-heden: lid gemeentelijke commissie van Bezwaar en Beroep/1996-heden: lid bestuur Stichting Eeuwsewilling Oosterhout
- l) 1/6/22/23/34
- m) Oosterhout (NB)

WILDERS, G. (M)

- a) Marco Pololaan 255
- b) 3526 GD
- c) Utrecht
- d) 06-09-1963
- e) 1989
- f) MAVO/HAVO/Stg. Opleiding sociale verzekeringen (diploma)/Rechtsgeleerdheid (certificaten) aan de Open Universiteit
- g) medewerker afdeling Verdragen bij de Ziekenfondsraad/wetstechnisch medewerker Sociale Verzekeringsraad/ beleidsmedewerker SZW + speech writing bij Tweede-Kamerfractie VVD
- h) -
- i) gemeenteraadslid VVD-fractie Utrecht
- j) Topkadertraining 1992
- k) frequente publicaties diverse onderwerpen nationale en internationale politiek etc.
- l) 1/3/9/10/14
- m) Venlo/Utrecht

WIT, A.D.M. DE (V)

- a) Reynout van Gelre/laan 24
- b) 6957 BE
- c) Laag Soeren
- d) 08-03-1948
- e) 1987
- f) M.M.S. te Bergen op Zoom
- g) 1965-1970: secretaresse v.h. Hoofd van Laboratorium v.h. Ziekenhuis "Lievensberg" te Bergen op Zoom/coördinator Bloedtransfusiedienst regio West-Brabant/1994-1995: projectleider bij Bestuur Management Consultant in Leusden/1994-heden: gastdocent maatschappijleer aan het Titus College te Velp
- h) 1986-1991: bestuurslid VVD-afdeling Rheden-Rozendaal/1987-1991: secretaaris Vrouwen in de VVD, afdeling Arnhem-Rheden-Rozendaal/1988-1992: bestuurslid VVD-OC Zutphen/1988-1992: secretaris commissie Vorming en Scholing in VVD-KC Gelderland/1990-1995: landelijk bestuurslid Organisatie Vrouwen in de VVD, portefeuille Secretaris Congres/1991-heden: VVD-gemeenteraadslid te Rheden/1993-1995: member Human Rights Committee van Liberale Internationale, Londen/1993-1995: vice-voorzitter en secretaris Liberale Internationale, Groep Nederland/1995-heden: vice-voorzitter landelijk bestuur, Organisatie Vrouwen in de VVD
- i) -
- j) alle cursussen vanuit de VVD, zowel op technisch en inhoudelijk niveau, bij de Haya van Somerenstichting/alsmede de topkadertraining "Sociale vernieuwing" (1991) en topkadertraining "Liberalisme" (1996)/mediatraining Stg. Burger-schapskunde te Leiden
- k) organisator van het jaarlijkse, tweedaagse congres van het Landelijk Bestuur van de Organisatie Vrouwen in de VVD/voorzitter Stg. Vrouwenennetwerk, deelnetwerk Ijsselstreek/voorzitter MZR van het Rhedens Lyceum in Rozendaal/ lid oudercommissie/bestuurslid Lorentzhuys, verzorgingshuis te Velp/lid R.v.T. RABO-bank te Rheden
- l) 4/6/7/8/19/22/23/14/35
- m) HB

WOLTHUIS, S. (V)

- a) Vijverlaan 4
- b) 3062 HK
- c) Rotterdam
- d) 01-04-1955
- e) 1982
- f) Gymnasium A/4 jaar geschiedenisstudie aan RUL
- g) medewerker Europarlementariër/lid DB deelgemeente Kralingen-Crooswijk/directeur stichting Studentenvoorzieningen Rotterdam, Erasmus Universiteit
- h) trainer-inleider en lid stuurgroep Haya van Somerenstichting
- i) deelgemeenteraad Kralingen-Crooswijk
- j) leergang gemeenteraad/Liberalisme II/topkadertraining 1996
- k) voorzitter bestuur basisschool/Rotterdamse Schoolvereniging
- l) 1/9/15/17/18/20/26/30/44
- m) Rotterdam

ZALM, PROF. DRS. G. (M)

- a) Postbus 20201
- b) 2500 EE
- c) Den Haag
- d) 06-05-1952
- e) 1986
- f) HBS-A, doctoraal algemene economie
- g) directeur Algemene Economische Politiek (EZ)/directeur CPB/Minister van Financiën/hoogleraar economische politiek (VU)
- h) -
- i) -
- j) -
- k) -
- l) 1/2/3/4/9/10/11
- m) HB

ZANEN, MR. J.H.C. VAN (M)

- a) Averkampaan 19
- b) 3533 SK
- c) Utrecht
- d) 04-09-1961
- e) 1974
- f) 1979: Gymnasium A/1985: Nederlands Recht vrije Universiteit/1984: Master of Laws aan Cornell Law School te Ithaca, New York
- g) 1984-1986: student assistent/1986-1989: staffunctionaris juridische zaken bij vereniging Gamma te Utrecht/1989-1991: res. off. Klu, gemachtigde namens Minister van Defensie bij Ambtenarenrecht en Centrale Raad van Beroep/1991-heden: bestuurs- en directiesecretaris ondernemersvereniging VOG te Utrecht
- h) 1981-1982: vice-voorzitter Hoofdbestuur JOVD/1984-1985: lid DB KC Den Helder/1991-heden: lid werkgroep provincie Utrecht bestuurdersvereniging/1993-heden: secretaris mr. Annelien Kappelijne vd Coppellostichting/1994-heden: lid Partijraad
- i) 1980-1983:lid universiteitsraad, lid faculteitsraad/1990-heden: lid gemeenteraad Utrecht/1993-heden: lid algemeen bestuur Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden/1995-heden: lid algemeen bestuur Bestuur Regio Utrecht
- j) diverse cursussen bij de Haya van Somerenstichting w.o. Topkadercursus Zeist (1989) en Borne (1989)/Topkadertraining Wolfheze (1989/1990) en het vervolg daarop (1991)/diverse PAO-cursussen, w.o. Binnenlands bestuur Nederland sinds 1945
- k) 1985-heden: lid reglementenadviescommissie Nederlandse Postduivenhouders Organisatie/1988-1996: vice-voorzitter stichting Exis, Amsterdam/1992-heden: lid bestuur stg. De Winter Heijnsius, Utrecht/1995-heden: lid Rotary International/1997-heden: voorzitter Utrechts Oranje Comité
- l) 1/3/17/18/23/26/31/32/33/47
- m) Utrecht

ZANTEN, MR. D. VAN (M)

- a) Betje Wolffstraat 9
- b) 4207 KE
- c) Gorinchem
- d) 22-12-1951
- e) 1982
- f) HBS A/Nederlands Recht (privaatrecht en bedrijfsjuridisch) aan EUR/Fiscaal Recht aan RUL
- g) inspecteur van 's rijks belastingen (diverse functies)/directeur-bestuuder woningcorporatie/directeur-bestuurder samenwerkingsverband van woningcorporaties + samenhangende functies
- h) afdelingsbestuurder (voorzitter, onder-voorzitter, penningmeester) afd. Gorinchem/wnd. voorzitter OC Vijfheerenlanden/lid Ir. Lelykring
- i) gemeenteraadslid te Gorinchem/DB gem. reg. Beatrixziekenhuis/DB scholengemeenschap Merewade College/AB Werkvoorzieningschap Alblasterwaard Vijfheerenlanden
- j) kadercursus liberalisme 1997
- k) lid V.V. Hoogheemraadschap Alblasterwaard Vijfheerenlanden, cat. ingezetenen/lid G.C. Polderdistrict Tieler- en Culemborgerwaarden, cat. gebouwd./lid Huurcommissie en AWB-commissies
- l) 1/2/21/22/24/32
- m) Gorinchem

ZOON, P.A. (M)

- a) Zeebries 23
- b) 1791 HL
- c) Den Burg
- d) 15-12-1949
- e) 1981
- f) HBS/GA II/hoger management overheidsorganisaties
- g) gemeentesecretaris van Texel
- h) lid PS Noord-Holland/docent Haya van

- Somerenstichting/lid commissie leidraad gemeenteprogramma
- i) -
 - j) -
 - k) -
 - l) 1/3/7/10/21/22/29/30/31/32/33/34
 - m) Texel/Wieringermeer/Den Helder/Wieringen/Enkhuizen/Niedorp/Anna Paulowna/Schagen

ZUURBIER, S.N. (M)

- a) Prins Willemstraat 10
- b) 2991 BS
- c) Barendrecht
- d) 19-04-1945
- e) 1972
- f) MULO A + B/Hogere Zeevaartschool B.S. (gezagvoerder grote handelsvaart)
- g) rijksloods/registerloods/voorzitter regionale loodsencorporatie Rotterdam-Rijnmond
- h) voorzitter propagandacommissies/lid commissies ter voorbereiding van het lokale verkiezingsprogramma
- i) 1979-1991: lid gemeenteraad/1984-1991: wethouder
- j) diverse seminars en workshops bij de VVD-Bestuurdersvereniging/cursus de gemeenteraad bij stg. burgerschapskunde
- k) lid Rotary Rhoon-Barendrecht/lid algemeen bestuur/beleidsraad van de Havenondernemersvereniging Rotterdam (HOV/SVZ)
- l) 1/4/22/24/32
- m) Barendrecht

NIEUWS

Mr. Annelien Kappeyne van de Coppelostichting

De integriteit van de overheid

zal het thema vormen voor het vierde forum van de Mr. Annelien Kappeyne van de Coppello Stichting. Datum: 27 oktober 1997. Aanvang: 20.00 uur. Locatie: Pieterskerk, Kloksteeg 16 te Leiden (de kerk is vanaf half acht open). entree: f 10,-. Onder voorzitterschap van de heer mr. Ph.G. Brood zullen enkele sprekers, waaronder mevrouw drs. S.J. Stuivering en de heer prof. dr. P.B. Cliteur, zich bezinnen op het principe van onze huidige rechtsstaat. Er worden vraagtekens geplaatst bij de manier waarop de overheid met de wet omgaat: *in hoeverre kan en mag de overheid het recht ondergeschikt maken aan haar belangen?*

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het secretariaat van de stichting (tel: 020 - 624 26 27/ fax: 020 - 638 84 01, t.a.v. Willemijn de Jonge) ■

5^e Landelijke Jongerenmeeting 1997

't Gaat om je toekomst!

Op zaterdag 8 november 1997 wordt in het Amsterdamse Renaissance Hotel op de Nieuwezijds Voorburgwal (voorheen de Sonesta Koepel, de vijfde Landelijke Jongerenmeeting gehouden. De dag zal in het teken staan van het (concept)verkiezingsprogramma van de VVD, dat op 20 oktober wordt gepresenteerd. De jongeren hebben daarmee een primeur. Want het zal de eerste keer zijn dat partijleden, inclusief de politiek leider Frits Bolkestein, in het openbaar zullen spreken over de beleidsvoornemens voor de toekomst van Nederland in het volgende millennium.

De dag heeft een informeel programma. Er wordt begonnen met een talk-show waarin de voorzitter van de verkiezingsprogramacommissie, Robin Linschoten, optreedt en de voorzitters van de vier grote politieke partijen. Aan het einde van de dag zal Frits Bolkestein door drie jonge, lastige onderzoekers en door Theo van Gogh aan de tand worden gevoeld over het conceptprogramma. Een groot aantal ministers, kamerleden van binnen en buiten de VVD, partijvoorzitters van verschillende politieke partijen en andere bekende Nederlanders, zal deelnemen aan deze "Toekomstdag". Na afloop is er nog een borrel in de Koepel van het hotel.

Voor deze dag zullen jonge leden een persoonlijke uitnodiging krijgen. Vooral ook introducés worden uitgenodigd om mee te doen, mee te praten, en mee te beslissen over de toekomst van ons land. 't Gaat om je toekomst..... een dag die je niet mag missen!

Investeer in je toekomst, kom een zaterdag naar Amsterdam!

Maandblad voor de Volkspartij voor Vrijheid & Democratie

SEPTEMBER 1997 nr. 1447
IJSBN: 0166 - 8498

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redactie:
Marcel Gerritsen
Mary Honor Kloeg
Michiel Krom

Correspondentie-adres:
(alleen betr. dit blad)
Reny Dijkman,
Postbus 622,
2280 AP Rijswijk

Redactiesecretariaat:
Elisabeth Gans,
tel: 070 - 361 30 61

Ledenadministratie:
VVD, Postbus 30836,
2500 GV 's-Gravenhage
tel: 070 - 361 30 61
Homepage: www.vvd.nl

Druk:
Ten Brink Meppel b.v.
Lay-out:
Siem Willems

Advertenties:
VOME
Bureau Van Vliet B.V., Postbus 20,
2040 AA Zandvoort,
tel: 023 - 57 14 745
fax: 023 - 57 17 680
E-mail: vlietvan@euronet.nl
Site: http://neturl.nl/van_vliet

De VVD doet mee aan de ouderenbeurs 50+

Van 10 tot en met 12 oktober aanstaande wordt in de Jaarbeurs te Utrecht wederom de Jaarlijkse Ouderenbeurs georganiseerd.

De ouderenbeurs wordt sinds 1993 jaarlijks georganiseerd en geeft de bezoeker een keur aan informatie-mogelijkheden op het gebied van zorg en welzijn, financiën, kunst en cultuur en natuurlijk...politiek.

De VVD is op de beurs met een stand vertegenwoordigd. In op beurs kunt u informatie krijgen over de VVD, over de standpunten van de VVD met betrekking tot de AOW of de voorstellen van de VVD Initiatiefgroep Ouderen met betrekking tot Wonen en Zorg. Maar natuurlijk kunt u ook

langskomen voor een kopje koffie. De Jaarbeurs Utrecht is op loopafstand van Utrecht CS, is dagelijks geopend van 10.00 tot 18.00 uur en de toegangsprijs bedraagt 15 gulden, te voldoen aan de kassa van de Jaarbeurs. De NS heeft een speciale treindagtocht ingesteld welke aan het loket van de grotere stations te koop is. Om problemen met vervoer en parkeren te voorkomen, wordt u aangeraden van deze speciale aanbieding gebruik te maken.

Voor meer informatie over de VVD stand op deze ouderenbeurs, kunt u contact opnemen met het Algemeen secretariaat van de VVD, drs. Lucas H.M. Osterholt, postbus 30836, 2500 GV te Den Haag. ■

Competitie VVD-Gemeente Game

Net voor het zomereces werd de eerste Gemeente Game gehouden. Het bleek een doorslaand succes.

Op zaterdag 27 september aanstaande is het tweede spel gepland. De kamercentrales Limburg, Tilburg en Den Bosch gaan dan met elkaar in de slag. In zalencentrum Ambassadeur te Eindhoven zullen teams van jongeren met gemeenteraads- en bestuursleden uit alle afdelingen in het gebied met elkaar strijden om een finaleplaats. Aanmelding van teams of individuele deelnemers kan via de LCJ-ers in de kamercentrales, of via de persoonlijke uitnodiging die jongeren voor dit evenement krijgen toegestuurd. Ook de

voorzitters en de gemeenteraadsfracties van de afdelingen krijgen een mailing thuis.

Op 11 oktober vindt de Gemeente Game plaats voor de kamercentrales Rotterdam, Dordrecht, Leiden en Zeeland. Op 18 oktober strijden teams uit de kamercentrales Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en Gelderland tegen elkaar. Tenslotte zal op 15 november de competitie tussen Amsterdam, Den Haag en Utrecht gaan. Over locaties kunt u worden geïnformeerd via Gerda Velthoof of Dorine Heiden, tel: 070 - 361 30 11. ■

Spreekbeurten VVD-top

alle spreekbeurten zijn onder voorbehoud!

6 oktober - Minister Gerrit Zalm (Financiën) spreekt over actuele politiek in de Pulchri Sociëteit, Lange Voorhout 15 in Den Haag. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Henk van de Stolpe, tel: 070 - 324 60 25

6 oktober - Hans Wiegel (Eerste-Kamerlid en oud vicepremier) spreekt in het Oude Raadhuis, Laan van Hofrust 4 te Rijswijk. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Rob Vermeer: 070 - 393 66 94

7 oktober - Minister Annemarie Jorritsma (Verkeer & Waterstaat) spreekt tijdens het jongerenontbijt in café Broers, Janskerkhof 9 in Utrecht. 08.00 uur. Contactpersoon: Karin Jedema, tel: 030 - 230 46 06

13 oktober - Frits Bolkestein & Hans Dijkstal (resp. politiek leider en vice-premier) spreken in het Motel Assen, Balkenweg 1 in Assen. Onderwerp: Actuele politiek. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Marga Lubbers, tel: 0593-52 55 38

20 oktober - Staatssecretaris Michiel Patijn (Europese Zaken) spreekt in de Raadszaal op het Raadhuisplein 2 in Krimpen a/d IJssel. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Carla de Paape, Tel: 010-450 17 53

20 oktober - Minister Gerrit Zalm (Financiën) spreekt over actuele politiek in het Zalencentrum Vereniging, Dorpsstraat 23 in Elst. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Rein Verdijk, tel: 024-378 95 36

20 oktober - Hans Wiegel (Eerste-Kamerlid en oud-vicepremier) spreekt in Café Onder de Linden, Brink 4 in Vries. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: C.J.P. Thijn, tel: 0592- 54 13 47

20 oktober - Staatssecretaris Frank de Grave (Sociale Zaken & Werkgelegenheid) spreekt in het Golden Tulip hotel, Gertrudisboulevard 200 in Bergen op Zoom. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Hans van Toorn, tel: 076- 541 88 69 of Margreet van Kemenade, Tel: 0164 - 24 65 47

31 oktober - Minister Annemarie Jorritsma (Verkeer & Waterstaat) spreekt in Honselersdijk in restaurant Fleuresto, Dijkweg 66. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersonen: Rob de Bakker, tel: 070- 354 31 88 en John Lindberg, tel: 0180-41 60 86

7 november - Staatssecretaris Frank de Grave (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) spreekt in Auberge Eeckaerde, Icaruslaan 28a, Eindhoven. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Inge Hehenkamp, tel: 040-243 86 39

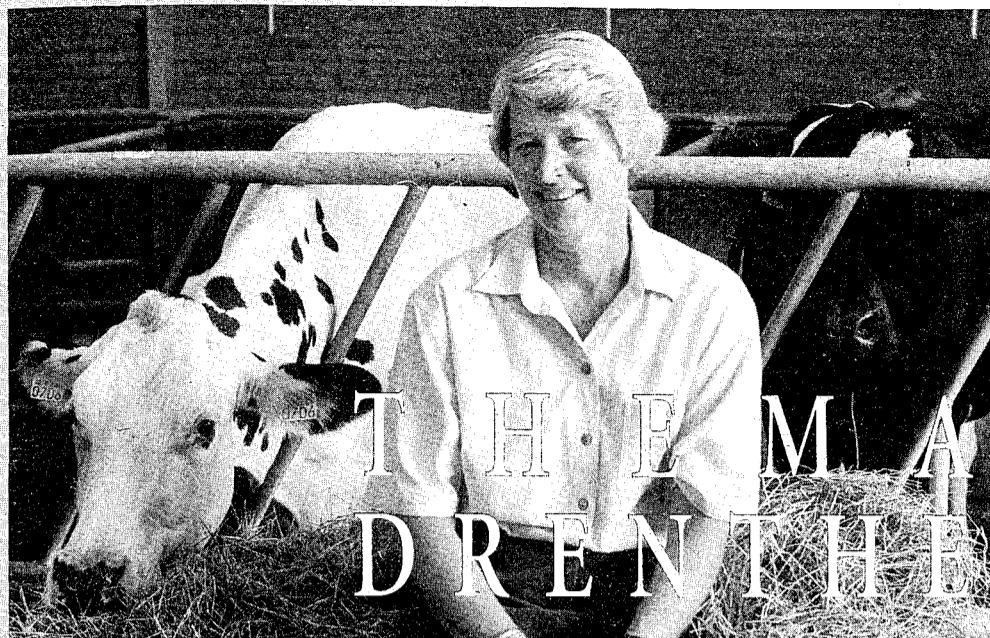
7 november - Minister Annemarie Jorritsma (Verkeer & Waterstaat) spreekt in 's lands Hoeve, Nieuwe Veerдам 2 te Zuidland. Aanvang: 19.30 uur. Contactpersoon: John Lindberg, tel: 0180- 41 60 86

17 november - Vice-premier en minister van Binnenlandse Zaken Hans Dijkstal spreekt in Riche, Steenstraat 51 in Boxmeer. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Mieke Peters, tel: 0411-62 30 38

17 november - Hans Wiegel (Eerste Kamerlid en oud vicepremier) spreekt in Weert. Contactpersoon: Antoine Huijben, tel: 0475- 48 14 85

8 december - Annemarie Jorritsma (minister van Verkeer & Waterstaat) spreekt in Winschoten over actuele politiek. Locatie nog onbekend. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Reineke Spielman-Dijkema, tel: 0597-55 16 33

15 december - Frits Bolkestein (politiek leider) spreekt in Theater De Speeldoos, Van Goghweg 44B in Zaandam. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Arie-Wim Boer, tel: 0299-77 12 06. ■

2 Op 13 oktober zijn Frits Bolkestein en Hans Dijkstal 's avonds in Assen voor een grote VVD-avond. De redactie ging alvast op verkenning in het land van Bartje. Zij bracht een stukje liberale geschiedenis, het heden en enkele bescheiden toekomstverwachtingen in kaart.

Eind oktober gaat - op Assen na - praktisch heel Drenthe naar de stembus om nieuwe gemeenteraden te kiezen, want per 1 januari worden 34 gemeenten tot 12 samengevoegd.

Een provincie met sterke belangenverschillen tussen de stads- en plattelandsgemeenten, veel lokale partijen. Eén van de geïnterviewden is Ina Elting-Heres, boerin en politica.

Aan het woord komen voorts Jan van Heukelum, Onno Tammens en Pieter Hofstra.

9 'De wil om te winnen' is het motto van campagneleider Hans van Baalen. Hij schetst

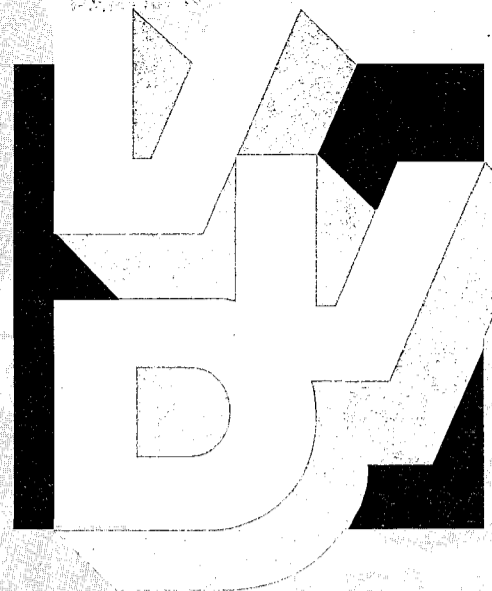
de aanloop tot de campagne die - als wij er allemaal hard voor werken - tot een daverend resultaat moet kunnen leiden. Hans is bezig de partij wakker te schudden, op te warmen en achter de broek te zitten, zodat bij de twee verkiezingscampagnes in de winter en het voorjaar van 1998, alles geolied kan lopen. 'Wij hebben een zeer gerespecteerde partijleider, een goede bewindsliedploeg en een fractie die als eenheid opereert met mensen die kennis van zaken hebben. Wij hebben sterke VVD'ers door het hele land en veel actieve leden. Deze optelsom geeft een goede belofte voor de toekomst', aldus Hans van Baalen.

■ De groslijst (apart bijgevoegd) voor de Tweede Kamer is omvangrijk. Wie stellen zich beschikbaar voor de VVD-fractie in de Tweede Kamer? Uit de omvang blijkt wel dat de Commissie Kandidaatstelling Tweede Kamer heel veel gesprekken heeft gevoerd.

De VVD viert in januari haar tiende lustrum. Op het symposium zal Ignatz Bubis, voorzitter van de Joodse gemeenschap in Duitsland en leider van de FDP in Frankfurt, een van de hoofdsprekers zijn. Zijn bewegende levensloop wordt door Hans van Baalen geschetst. 'Gericht op de toekomst' is het motto voor deze tiende lustrumviering. U kunt via de meegezonden brochure intekenen voor het feest dat op 24 januari in Amsterdam zal worden gehouden.

Uiteraard verschijnt ook een jubileumboek. Dit werd geschreven door Henk Vonhoff, die de partij vanaf haar oprichtingsvergadering meemaakte. Ook op dit boek kunt u nu al intekenen. Dat levert u niet alleen een forse korting op, maar ook de zekerheid dat u een exemplaar bemachtigt.

- Het activiteitschema 1998
- Miljoenennota, Algemene Beschouwingen en Partijraad
- Ineke van Ark-Hessing, nieuwe voorzitter Vrouwen in de VVD
- Enric Hessing ontving persoonlijke bedankbrief van Bill Clinton
- Spreekbeurten
- Aankondiging landelijke jongerenmeeting
- Bloemlezing uit regio- en afdelingsbladen
- Bijeenkomst Mr. Annelien Kappeyne van de Coppellostichting

SEPTEMBER 1997

Nr. 1447

ISBN: 0166 - 8498

VRIDEMOCRATIE

Op 29 oktober gaat het overgrote deel van Drenthe naar de stembus. Dan worden de bestaande 34 gemeenten samengevoegd tot 12 nieuwe gemeenten. Drenthe staat dus aan de vooravond van grote bestuurlijke wijzigingen die de efficiency van de gemeenten moeten vergroten.

Daarom ligt dit keer het accent op het land van Bartje, Drenthe, een van onze meest toeristische provincies.

Wij spraken met drie liberale Drenten, die elk een eigen beeld van hun provincie schetsten. Alle drie tonen een grote verbondenheid met hun provincie en opvallend is hun grote kennis van de geschiedenis en de volksaard van de bewoners in het land van Anne de Vries' Bartje.

Het Drentse VVD-Tweede-Kamerlid Pieter Hofstra schreef een column.

VVD-Eerste Kamerlid Jan van Heukelum:

Jan van Heukelum, VVD-Eerste Kamerlid

'Politieke dicht bij de

door Reny Dijkman, foto's: Frens Jansen

Drenthe, Vries - Een politicus moet weten wat de burger wil en hoe hij die burger terwille kan zijn. Geen verambtelijke politiek, want dat is de dood in de pot en betekent een stimulans van lokale partijen. Regionale kandidaten zorgen voor herkenbaarheid in de eigen streek. Maar vooral: we moeten het landelijk succes van de VVD doortrekken naar de regio en naar de raadsverkiezingen.

Dit zijn een paar uitlatingen van VVD-senator Jan van Heukelum. Hij kent de partij van haver tot gort. Hij was in de roerige jaren tachtig kamercentralevoorzitter van Drenthe en hij heeft zich in de Drentse geschiedenis grondig verdiept. Een gesprek met een liberaal die lang geleden de overstap maakte van het GPV naar de VVD.

Ik ben erg geïnteresseerd in theologie. Ik kom uit een GPV-nest, maar ik ben via een studie theologie vrijzinnig geworden. Mede daarom ben ik bijzonder geïnteresseerd in de relatie vrijzinnigheid en liberalisme.'

Jan van Heukelum constateert met genoegen dat in Drenthe de VVD bij de laatste provinciale verkiezingen de tweede partij is geworden. 'Drenthe is vanouds een liberaal bolwerk,' zo begint hij in vogelvlucht zijn schets van de Drentse geschiedenis. 'Dat gold al in de tweede helft van de vorige eeuw. In feite kun je Drenthe splitsen in het oud zand-Drenthe en de veengronden. Het zand-Drenthe leefde vroeger erg geïsoleerd. De meeste Drentse landdorpen zijn vanouds gemeenten met een sterk liberale inbreng. Dat komt in de eerste plaats door de

**We moeten die afscheiding
wél serieus nemen**

volksaard. De geïsoleerde ligging in het verleden zorgde voor vrije onafhankelijke geesten. Bovendien waren de Drentse predikanten puur vrijzinnig. Wekelijks kwam de voorlichting dus van de kansel. In de kerken werd door vrijzinnige predikanten een voedingsbodemp voor liberale politiek gelegd.

In 1870 - 1871 stond de liberaal mr. Harm Smeenge - de grootvader van mr. Harm van Riel - kandidaat voor de Tweede Kamer. Hij werd ook wel Geiten-Harm genoemd. Een koosnaam die hij te danken had aan zijn campagne-tochten door het Drentse land. Hij was Nuts-lezer (genaamd naar Het Nut voor het Algemeen) en bezocht de kleine zandboeren die hij politiek bewust

Regionale media willen regionale kandidaten

Bestuurders moeten burger staan'

De politieke cultuur moet minder ambtelijk worden

heeft gemaakt. Hij was een van de eerste liberale politici die de burgers serieus nam.

Later begon de vervening van Drenthe en nog later de industrialisatie. Op het veen hadden de liberalen weinig aanhang.'

Na de Tweede Wereldoorlog kreeg de VVD geen grote maar wel een hechte en handwerkende kern in Drenthe. Zo was ook de JOVD in Drenthe heel sterk.

Jan van Heukelum vervolgt: 'De Drent is gesteld op zijn onafhankelijkheid en heeft moeite met van bovenaf opgelegde maatregelen die hun onafhankelijkheid aantasten. Een herkenbare liberale houding. Die heeft echter ook een schaduwkant. Een nadeel was bijvoorbeeld de sterke opkomst van de Boerenpartij in de jaren zestig toen het lidmaatschap van het Landbouwschap verplicht werd. In tegenstelling tot de Drentse zanddorpen waren de veendorpen veelal socialistisch gekleurd. Dit leidde tot scherpe politieke tegenstellingen, zeker als gemeenten zowel zand- als veendorpen binnen hun grenzen hadden.

Voor buitenstaanders lijkt dit misschien vreemd, maar Drenten weten dat Zand-Drenten en Veen-Drenten twee werelden waren.

Door de sterk toenemende industrialisatie en de daarmee gepaard gaande migratie zijn deze tegenstellingen in de loop der jaren meer en meer vervaagd. Het heeft er alle schijn van dat Frits Bolkestein door zijn grote verkiezingswinst bij de laatste provinciale verkiezingen drie jaar geleden een definitieve breuk met dat verleden heeft gerealiseerd.'

En nu gaan er stemmen op om de drie noordelijke provincies af te scheiden en de aardgasopbrengsten ten eigen bate aan te wenden.

Jan van Heukelum: 'Het zal zover niet komen, maar het verschijnsel neem ik wel serieus. Voor het Noorden is de afgelopen decennia te weinig gebeurd. Kijk weer naar de geschiedenis. Door de mechanisering van de boerenbedrijven kampte Drenthe in de jaren zestig en zeventig met veel werklozen. In die tijd ontstonden hier de filiaalbedrijven, maar nooit hoofdvestigingen, van Philips,

AKZO, Danlon, Unilever en andere grote bedrijven. De arbeidskrachten waren hier goedkoop en ruim voorradig. Toen het Noorden duurder werd haalde men de filialen hier weer weg.'

Een andere serieuze vingervijzing naar het tekort schieten van de gevestigde politieke partijen ziet hij in de grote aantrekkingskracht van plaatselijke partijen.

Drenthe is een van de weinige provincies met twee onafhankelijken in de staten.

'Politieke bestuurders moeten heel dicht bij de burger staan. De cultuur moet minder ambtelijk worden. Dat kunnen wij van de Onafhankelijken leren. Drenthe heeft haar eigen cultuur die zich zelfs heel plaatselijk manifesteert. Iemand uit Zeijen stemt op iemand uit Zeijen en niet op iemand uit Vries. In de oude Drentse cultuur kon men het wethouderschap nog combineren met het eigen (boeren)bedrijf. Zo'n wethouder wist daardoor uit eigen ervaring over welke problematiek zijn dorpsgenoten spraken.'

Hij vervolgt: 'Plaatselijke partijen worden vaak uit onvrede geboren. Ze hebben wel alle een verschillende achtergrond. Zo is in een aantal plaatsen "Gemeentebelang" min of meer een afscheiding van de VVD, maar komt bijvoorbeeld de plaatselijke tweemansfractie in mijn gemeente Vries uit de PvdA voort. Wij zullen dan ook voor de gemeentelijke herindelingen heel sterk op

VVD vertolkt de nieuwe tijdgeest

de plaatselijke omstandigheden moeten inspelen en dat moeten wij dan weer koppelen aan het landelijk VVD-succes.

Daarom is het ook belangrijk dat wij in de Tweede Kamer twee Drenten hebben: Pieter Hofstra en Jan Rijpstra.'

'We leven in een tijd waarin de regionale media steeds sterker opkomen. Ze zijn goed beluisterd en worden intensief gelezen en bekeken.' Ter ondersteuning haalt hij een handvol artikelen uit zijn bibliotheek/studeerkamer. 'Ik zit elke week in een radioforum in Drenthe.

Over die afscheidingsdiscussie heeft Pieter Hofstra, die uiteraard niets in zo'n afscheiding ziet, voor de radio het VVD-standpunt verdedigd. Regionale zenders willen regionale Kamerleden.'

'Wij zijn van mening dat het gemeentelijk beleid ingebed moet zijn in het provinciale en het landelijk beleid van een politieke partij. Daarom moet de band tussen de drie politieke lagen heel hecht zijn. De lokale partijen begrijpen ook wel dat de echt grote besluiten in Den Haag worden genomen. De laatste tijd trachten zij zich dus ook te bundelen, maar ik betwijfel of dat ooit lukt gezien de verschillende achtergronden. En one-issue partijen hebben sowieso vaak weinig met elkaar gemeenschappelijk.

En dan zie je toch ook weer dat de VVD landelijk heel veel voor Drenthe kan doen. Denk alleen al aan de infrastructuur. Op dat gebied kunnen plaatselijke partijen op landelijk niveau niets doen, want daar hebben zij niemand. De belangen van de regio worden landelijk het best vertegenwoordigd door regionale kandidaten. Maar ik ben ook nuchter genoeg om vast te stellen dat Drenthe geen afzonderlijk gebied is. We moeten dus een beetje oppassen voor doorgeschoten regionalisme.'

De VVD is nu een hecht team

Uit zijn rijke liberale ervaring weet Jan van Heukelum precies wanneer het mis gaat met een partij. 'De grootste ellende is onderlinge ruzie. Die hebben wij gelukkig niet in de VVD, maar dat is ook wel eens anders geweest. De VVD-fractie in de Eerste Kamer vormt een hecht team; in de Tweede Kamer ook en eveneens in de meeste gemeenteraden. Wel blijft het gevaar op de loer liggen dat wethouders en raadsleden te veel verambtelijken. De deeltijdwethouder met een eigen bedrijf bestaat amper meer. Er is dus een nieuw type bestuurder gekomen met alle risico's van dien. Het gevaar bestaat dat zij verambtelijken en daardoor verder van de burgers komen af te staan. Een goed politicus weet op de juiste wijze leiding te geven aan en gebruik te maken van het ambtelijk apparaat. De politiek moet weten wat het volk, de burger, wil en waarom. Hij moet kunnen inschatten in hoeverre de wens van de burger inpasbaar is in onze wetgeving. Liberalen gunnen de burgers zoveel mogelijk vrijheid, zodat zij hun verantwoordelijkheden kunnen waarmaken. Maar dat vraagt om een open houding van politici. Nu zijn de rijen politici - ambtenaren nog te vaak gesloten. Als de politicus goed naar de burger luistert, zal ook de roep om referenda verstommen.'

Jan van Heukelum proeft een herhaling van de effecten van de tijdgeest, waarover Koos Rietkerk in 1977 een voortreffelijk betoog hield.

'We leven in een tijd waarin mensen het niet meer pikken dat anderen hun leven trachten te leiden. Het immateriële is heel belangrijk geworden. De burger wil zelf verantwoordelijk zijn. Hij laat zich niet meer leiden, maar hij wil in vrijheid zijn leven bepalen en zelf zijn keuzes maken.

'Omdat wij onder leiding van Bolkestein het liberalisme van nu weten te vertalen in een levenshouding voor alledag hebben wij thans dezelfde opbloei als in de zeventiger jaren onder Wiegel. Onze grote opgave is om dat vast te houden. We hebben wat te bieden.' ■

Ina Elting-Heres:

Wij hebben over de herve verdeeld gestemd

Drenthe, Nijensleek - Ina Elting-Heres is boerin. Met circa 100 runderen is het elke dag aanpoten. Daarnaast maakt deze rijzige, spontane vrouw nog vele "overuren" voor de VVD-statenfractie in Drenthe en voor het fractievoorzitterschap in de gemeenteraad van Vledder. Ook is zij plaatsvervangend voorzitter en secretaris van een regio Friesland Dairy Foods, een gebied dat 900 boeren omvat, en zit zij in de Raad van Toezicht van de RABO-bank. Zij heeft haar handen dus meer dan vol.

Toch reageert zij verbaasd en terughoudend als ik haar opbel voor een interview om Drenthe "op de kaart te zetten".

'Waarom ik?'

Relativerend en nuchter geeft zij haar visie op de combinatie van haar werkzaamheden in de Zuid-Westelijke uithoek van het Drentse platteland. 'Maar over mij persoonlijk hoeft niet geschreven te worden.' IJdelheid is niets voor Ina.

In 1994 werd zij in de gemeenteraad van Vledder gekozen. De gemeente omvat circa 4000 zielen. Na de herindeling zal Vledder worden samengevoegd met Diever, Dwingelo en Havelte. Dan zal de nieuwe gemeente ongeveer 18.000 inwoners tellen. Ina Elting zal de VVD-lijst trekken bij de verkiezingen van 29 oktober als de 34 Drentse gemeenten worden samengevoegd tot 12. *) Een rigoureuze ingreep, waarvan de voorbereidingen meer met doornen dan met rozen gepaard gingen.

Uiteraard heeft zij als statenlid met die procedure uitvoerig te maken gehad. 'Wij hebben in de staten daarover heel veel discussie gehad. Onze fractie heeft verdeeld gestemd. Het hele plan is goedgekeurd, maar sommigen wilden De Wolden erbij. Er is heel veel over die herindeling gesproken. Hoogeveen en Meppel zouden beide er plattelandsgemeenten bij krijgen. Maar voor het platteland en de stad moet je soms verschillende prioriteiten stellen. We zochten naar een bepaald evenwicht. Onze fractie is niet tot één standpunt kunnen komen. We worstelden ermee en tenslotte hebben wij verdeeld gestemd. Dat moet in de VVD kunnen, maar dat moet je natuurlijk niet dagelijks doen.'

Lokale partijen draaien de mensen vaak een rad voor ogen

Dat de lokale partijen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 29 oktober goed garen zullen spinnen, lijkt haar onwaarschijnlijk. Lijstverbinding tussen de onafhankelijke politieke verenigingen is in haar toekomstige gemeente al niet mogelijk doordat slechts 17 raadsleden mogen worden gekozen. Was Ruinen bij deze nieuwe gemeente gevoegd, zoals een tijd in de lijn der verwachtingen lag, dan was met de keuze van 19 raadsleden het wél mogelijk geweest. De Gemeentewet zit uiterst ingewikkeld in elkaar.

In een aantal andere Drentse samenvoegingen kunnen die lijstverbindingen echter wel. Ina Elting: 'Ik heb vaak de indruk dat de lokale partijen de mensen dan een rad voor ogen draaien. Waar ze met één lijst uitkomen, moeten de onafhankelijken met een totaal verschillende politieke achtergrond zich mengen. Nee, ik zie de onafhankelijken niet als een probleem. Trouwens, wij hadden in onze gemeente een groep niet gebonden kiezers en daar kunnen we best mee opschieten.'

De burgers moeten die nieuwe huisvesting betalen; dus zonder luxe

Haar belangrijkste zorg is nu al dat de dienstverlening van de nieuwe veel grotere gemeenten aan de burgers straks snel op poten wordt gezet en goed functioneert. 'Met al die kleine gemeenten lijken we soms net op allerlei staatjes in de staat. Ieder behartigt slechts zijn eigen belangen. Wij hebben als gemeenteraden ingestemd met een tijdelijke behuizing in Havelte. De nieuwe gemeenten Vries, Zuidlaren en Eelde blijven eerst in hun oude gemeentehuis zitten. Of dit efficiënter is, is nog maar de vraag. Voor de definitieve huisvesting is veel geld nodig. Vanuit Den Haag krijgen wij daarvoor een bedrag, maar

Er moet wel werkgelegenheid komen onze eigen jongeren

dat is absoluut niet toereikend. Dus een raadhuis zonder luxe.'

Bij Ina Elting-Heres proeft men de sterke betrokkenheid bij haar gemeente Vledder die straks in het nieuwe Westerveld zal opgaan.

'Dat wordt geen groeigemeente. De grootste groei komt bij Hoogeveen, Emmen, Assen en Meppel. We zullen heel zorgvuldig om moeten gaan met woningbouw in kleine kernen. We leven hier in een erg toeristische omgeving. Mensen fietsen graag door ons landelijk gebied en gaan massaal naar de oude dorpskernen, naar de Brink. Daar is het druk. De schil is rustig. Nieuwe bouw moet goed worden ingepast.

We wonen in een prachtig gebied. Dat is een voorrecht. Maar we moeten wél werk hebben voor onze jongeren die hier opgroeien. Het is natuurlijk prachtig dat zoveel mensen uit het Westen hier willen komen wonen, maar we mogen toch wel eerst denken aan onze eigen kinderen. Aan werkvoorzieningen voor hen als zij na hun studie hier terugkomen. Dat zou bijvoorbeeld in de computersfeer of in de dienstverlening kunnen zijn. Het

deling

Ina Elting-Heres

oor

midden- en kleinbedrijf is zeer belangrijk op het platteland.”

Niet afschermen, vindt Ina, want Nederland heeft heel veel mensen. Wel echter de realiteit onder ogen zien. Die werkelijkheid is dat meestal slechts één kind bijvoorbeeld de boerderij van de ouders kan overnemen. De anderen willen ook aan de slag. ‘Worden die mogelijkheden niet geschapen dan vergrijst het Drentse platteland. Daarom is het ook zo belangrijk dat er genoeg geld naar het Noorden komt voor infrastructuur. Bedrijven vestigen zich als er goede randvoorwaarden zijn. En dat is een taak van de verschillende overheden. De commissie-Langman komt straks misschien ook met goede oplossingen voor de werkgelegenheid.’

Ze wordt fel als zij spreekt over wéér nieuwe beschermde natuurgebieden. ‘Na elke vakantietijd begint die discussie weer. Dan komen de Nederlanders terug uit het buitenland, uit enorme natuurgebieden, en dan moeten er ook hier weer grote natuurgebieden bij komen. Men vergeet dan dat we hier met 16 miljoen mensen wonen. Hetzelfde gebeurt in het najaar als de blaadjes van de bomen vallen. De discussie over de aangetaste bossen. Het natuurlijk proces wordt in de stad vaak niet meer beleefd. De mensen wordt enorm veel aangepaard. Vroeger had iedereen wel een familielid op het platteland wonen. Daar ging je dan logeren. Daar leerde je op een heel natuurlijke manier met dieren om te gaan en leven en dood op een natuurlijke wijze te ervaren. Nu zijn er massa's kinderen die niet eens weten waar de melk vandaan komt. Die komt uit een fles.’

‘We moeten ons heel goed realiseren dat we de ruimte die we bezitten nodig hebben. Dat wij ook veel landbouw nodig hebben, mede om het landschap in stand te houden. Oppassen dat we niet verstikt raken in de regelgeving. Elk jaar stoppen er weer boeren. We zien nu al veel jongeren naar bijvoorbeeld Canada emigreren om daar een boerenbedrijf op te zetten. Daar zijn meer mogelijkheden en bestaat minder regelgeving. De boerenbedrijven die hier tot natuurgebied worden

Als agrariër zie je vaak beter de consequenties van een beleid

gemaakt zijn voor altijd verloren, want je draait die klok nooit meer terug. De boerengeneratie is een generatie die uit haar bedrijf een inkomen weet te halen, dat bedrijf weet door te geven aan een volgende generatie zodat die er ook een inkomen uit heeft, en tegelijk ook voor een redelijke oudedagsvoorziening weet te zorgen. Alleen zo houd je de boerenstand. Mis je een schakel dan is de keten gebroken.’

Zelf komt zij uit een gezin met vier meisjes. ‘We moesten allemaal een beroep leren. Ik heb als jongste de boerderij overgenomen. Onze zoon krijgt ook die kans, want hij is enig kind en hij heeft er van jongs af aan plezier in gehad.’

Een boerderij vraagt om een bepaalde mentaliteit. Je werkt erg eenzaam. De techniek staat voor niets en op tijd moet je niet kijken. Het is een bepaalde leefwijze die je vaak aan je kinderen doorgeeft.’

Aan het raadslidmaatschap besteedt zij drie of vier vergaderavonden per maand. ‘Op mijn verzoek doen wij nu op een avond alle commissievergaderingen. Dat is veel efficiënter dan gespreide vergaderingen. Wij hebben een avond fractieoverleg en een avond raadsvergadering.’

Het statenlidmaatschap kost haar veel meer tijd. Ze moet er om te beginnen steeds 40 kilometer naar Assen voor rijden. Haar hoofdportefeuille is de commissie milieu, waterkwantiteit, waterschapszaken en samenvoeging van Waterschappen. Vooral dat laatste trekt de aandacht van de media, want waterschapsbestuurders en agrariërs hebben daar veel mee te maken. ‘In de staten word ik nog al eens in de agrarische hoek gedrukt. Maar dat is een natuurlijk belang, net zoals anderen hun belangen hebben. Als agrariër zie je beter wat de consequenties zijn van bepaalde beleidsregels. We moeten vooral geen

regels maken die niet nodig of onwerkbaar zijn.’

Het is één van de hittestagedagen in augustus. Samen met haar man lopen we de koele en brandschone hoge stal in. De poes heeft gejongd en zit trots naast haar zes borelingen die drie weken oud zijn. Een prachtig nest, dat ze oorspronkelijk had geworpen op de vliering bij de twee stieren.

De koeien staan in de ruime wei achter de stal. ‘Die lopen straks in de hitte vanzelf naar binnen,’ zegt haar man. De mest is al door de zoon uitgereden. Er is spoed bij, want na 1 september mag dat niet meer, maar de grond wordt al droog en neemt de mest moeilijk op. Het zijn de ambtelijke regels die moeten worden nageleefd en waarop de controle bijzonder groot is in Nederland. Maar de natuur trekt zich niets aan van bureaucratistische afspraken. ■

(voetnoot: wat de kandidaatstelling betreft is dit artikel bijgesteld na haar verkiezing tot lijsttrekker, red.)

Elk najaar moeten er weer grote natuurgebieden bijkomen

Column

Op 4 maart en 6 mei volgend jaar vinden respectievelijk de gemeenteraadsverkiezingen en de verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats. Tevens zijn er komend najaar nog herindelingsverkiezingen in de provincie Drenthe en in een aantal regio's in Gelderland, Brabant en Limburg. Miljoenen Nederlanders zullen deze dagen de gang naar de stembus maken. Met het drukken op een toets of het rood maken van een hokje zullen zij steun geven aan een politieke partij en zich daarmee uitspreken over het te voeren beleid op weg naar de volgende eeuw. Om deze verkiezingen tot een groot succes voor de VVD te maken, zullen we de komende tijd zo veel mogelijk mensen moeten overtuigen dat een stem voor de VVD een stem voor een goede toekomst is.

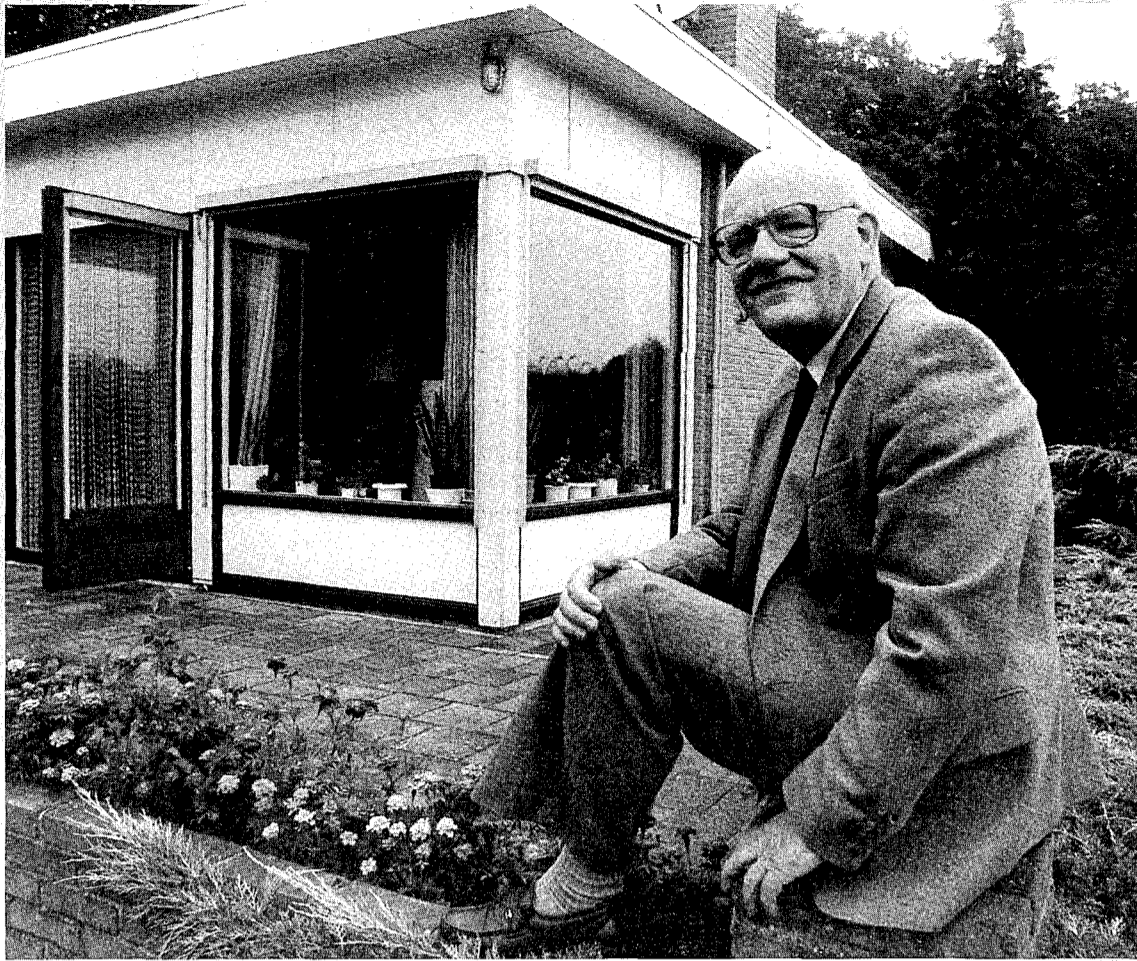
Er is nog veel te doen in Nederland om de uitdagingen van de volgende eeuw aan te gaan.

De VVD wil bouwen aan de toekomst door het beste uit de mensen te halen. De VVD stimuleert het eigen initiatief van mensen door zoveel mogelijk individuele vrijheid te bieden. Op elk niveau gaat het er om dat de burger zo veel mogelijk in vrijheid zelf kan beslissen. Dat betekent dat beslissingen dicht bij de burger moeten worden genomen. Veiligheid, lastenverlichting, goed bestuur, meer werk, onderwijs, gezondheidszorg maken die individuele vrijheid mogelijk.

De fundamenten van het liberalisme: vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid van alle mensen, vormen de basis waarop thans het VVD-verkiezingsprogramma 1998 - 2002 wordt geschreven. Een verkiezingsprogramma waaruit de liberale toekomstvisie duidelijk naar voren komt en waarin vele kiezers zich kunnen herkennen met als gevolg dat zij straks op 4 maart en 6 mei in volle overtuiging hun steun aan de VVD kunnen geven.

De boodschap aan de kiezer zal duidelijk zijn. De VVD is een brede, eensgezinde partij die bouwt aan de toekomst van Nederland. De VVD doorbreekt politieke taboes, spreekt zich uit en schept kansen voor zoveel mogelijk mensen. Met zijn allen zullen we de komende maanden deze boodschap moeten uitdragen om de liberale inbreng in de gemeentelijke en landelijke politiek uit te breiden.

W. J. J. van der Stoep

Onno Tammens

Onno Tammens:

'Bemiddelen vind ik belangrijk'

door Reny Dijkman, foto: Frens Jansen

Drenthe, Zwinderen - Hij wordt wel eens "De Peetvader van de kamercentrale Drenthe" genoemd. Hij komt uit de vrijzinnige hoek en is thans notaris in ruste. Die laatste term moet wel met een baal zout genomen worden, want hij is nog altijd bezig. Onno Tammens' kennis van de provincie Drenthe is encyclopedisch. Bij problemen wist en weet men hem regelmatig te vinden. Hij is een bemiddelaar die het niet nodig vindt om aan de weg te timmeren. Mensen staan in zijn leven centraal. En, met alles wat hij in zijn leven heeft meegemaakt, zijn oordeel is meestal mild.

Onno Tammens bekleedde tijdens zijn studie aan de Rijksuniversiteit van Groningen niet alleen enige functies binnen het District Noord van de JOVD, hij was onder andere ook landelijk algemeen secretaris. Tijdens een van de befaamde districtsdagen van de JOVD in Zuidlaren kwam het kandidaat Tweede-Kamerlid mr. Edzo Toxopeus spreken. Toxopeus kreeg daardoor de gelegenheid kennis te maken met een grote groep actieve jonge liberalen. Hij trof een bomvolle, enthousiaste zaal. Onno Tammens, die voor het eerst zo'n grote bijeenkomst moest leiden, zag daar toen - vermoedelijk

**Het is een voordeel
als je beroepshalve
onafhankelijk kunt zijn**

evenals de spreker - behoorlijk tegenop. Nog steeds praat hij met dierbaarheid over de JOVD, 'maar ze moeten wél goed contact blijven houden met de VVD.' Ook aan professor Oud, de voorzitter én fractievoorzitter van de VVD van eind jaren veertig tot 1963, heeft hij goede herinneringen. Er bestond tussen hen een merk-

waardige chemie. Oud was jurist, inspecteur van belastingen en kandidaat-notaris. De liberale voorman was geïnteresseerd in Onno's universitaire vorderingen. Als hij naar het Noorden kwam, nam hij er de tijd voor om met hem over de notariële studie te praten. Bovendien trok hem de instelling van de jonge Onno, die zijn hele leven is uitgegaan van het motto: 'Ik vind politiek heel interessant, maar ik hoef er niets in. Als men iets nodig vindt, zal ik dat doen als dat in mijn vermogen ligt.'

Tegen de tijd dat hij mocht gaan stemmen - toen nog op 23-jarige leeftijd -, werd hij lid van de VVD. Na zijn afstuderen begin 1960 werd hij vrijwel dadelijk gevraagd voor de functie van secretaris van de kamercentrale Groningen. Onno Tammens: 'In diezelfde periode vroeg men mij me kandidaat te stellen voor de Tweede Kamer. Geruime tijd later kreeg ik diezelfde vraag voor de Eerste Kamer. Ik leefde in de veronderstelling dat er wel zoveel liefhebberij zou zijn dat ik hooguit op een onverkiesbare plaats terecht zou komen.' In beide gevallen ging dat kamerlidmaatschap tot opluchting van Onno gelukkig net niet door. Het zou niet te combineren zijn geweest met zijn werk in het notariaat. Beroepshalve dient men daar onafhankelijk en kritisch te zijn.

Het lag dus voor de hand dat dan bestuurlijk bijna permanent een beroep op hem werd gedaan. De Groningse "Drent" die zijn filosofie omschrijft met: 'Voor mij is liberalisme een levenshouding. Dat is een zaak van hoofd en hart beide. Daartussen moet evenwicht zijn', heeft deze filosofie altijd consequent toegepast.

Liberalisme is een levenshouding van hoofd en hart beide

In al zijn functies - onder andere secretaris van de kc-Groningen, secretaris van de kc-Drenthe, ongeveer 30 jaar partijraadslid, 24 jaar lid van de verkiezingsraad en thans nog lid van de Commissie Evaluatie Updating Reglementen - is hij heel actief geweest. 'Omdat ik vond dat het nodig was'.

Onno Tammens timmert met zijn activiteiten niet aan de weg. Aanvankelijk kost het enige overredingskracht om hem aan de praat te krijgen. En, helaas, helaas, heel veel boeiende facetten zullen ongeschreven blijven, want Tammens heeft er nooit een dagboek op na gehouden, zodat vele vroegere liberale luimen en listen voor het nageslacht verloren zullen gaan. 'Het bemiddelen vind ik belangrijk', zegt hij simpelweg.

Bemiddelen betekent vertrouwen zien te winnen en daar iets mee te doen. Dat is geen publiek gebeuren. Dat bemiddelen uiteraard vanuit zijn uitgangspunt. 'Als je liberaal bent zonder dat het uit je hart komt dan wordt het mij veel te kil.'

Uit waardering werd Tammens al geruime tijd geleden benoemd tot erelid van de kamercentrale Drenthe. In 1991 kreeg hij wegens grote verdiensten voor de VVD de Thorbeckepenning van het hoofdbestuur.

'De kc-Groningen werkte in een sfeer van eenheid. De perifere kamercentrales, zoals Groningen, Friesland en Drenthe, hebben zich lange tijd in verschillende opzichten bestuurlijk onderbedeeld gevoeld ten aanzien van het Westen. Als je vanuit het Noorden een goeie inbreng wilde hebben in de landspolitiek dan moest je je wel organiseren.'

Er kwam een beter contact tussen de Noordelijke kamercentrales

In die periode zorgde Tammens er voor dat een goed contact groeide met de kamercentrales Groningen en Friesland en een betere aansluiting met andere ongeveer gelijkgestemde kamercentrales. Centrales die stuk voor stuk wisten dat alleen niet viel op te boksen tegen de numeriek zoveel machtiger randstadcentrales. Die samenwerking werd gestimuleerd door het feit dat de genoemde kamercentrales alle voor het overgrote deel waren opgebouwd uit plattelandsregio's.

In de tijd dat Haya van Someren-Downer partijvoorzitter was, is hij nog een paar jaar lid geweest van het hoofdbestuur en een korte periode van het dagelijks bestuur. Grinnikend: 'Een medicus en goede vriend vond dat laatste geen goede combinatie met mijn notariaat. Al die vergaderingen werden in het Westen van het land gehouden. Na de vergaderingen kwamen daar altijd nog enige reizen bij. Ik kwam dus regelmatig heel laat thuis. Mijn medische raadsman gaf mij toen het vriendschappelijk advies met die werkzaamheden te stoppen. Dat advies heb ik toen toch maar opgevolgd.'

Het komt overal voor, maar in de jaren zestig ging het mis met de kamercentrale Drenthe. Het bestuur werd door de algemene vergadering naar huis gezonden. Er was een behoorlijk probleem. 'Ik woonde toen al in Zuidlaren (Drenthe) maar was nog secretaris van de kamercentrale Groningen. Toen kwam ir. Biewenga bij mij op bezoek. Hij was een prominente Drentse liberaal. Van hem kreeg ik namens de algemene vergadering van de kc-Drenthe het verzoek een nieuw bestuur te vormen,' vertelt Tammens. 'Het leek mij toen verstandig zelf secretaris van de kc-Drenthe te worden. Natuurlijk moest ik toen die functie in Groningen laten vallen. Kort daarop was een geheel nieuw Drents bestuur gevormd en was de rust in ons bijna altijd goedmoedige Drenthe spoedig teruggekeerd.'

De populariteit van Onno Tammens bleek wel bij zijn afscheid als notaris. Een zeer bescheiden aantal kennisgevingen van zijn vertrek ging de deur uit, maar er kwamen meer dan 1000 mensen...

Verkeerde volgorde gemeentelijke herindeling

Onno Tammens is ook nu nog wat bestuurlijk betrokken bij de grote Drentse herindeling, waardoor het aantal gemeenten van 34 wordt gereduceerd tot 12. Bij deze gemeentelijke samenvoegingen plaatst hij een paar kritische kanttekeningen.

'De volgorde van het gevolgde systeem bij deze herindeling heb ik betreurd. De hele inspraak- en voorbereidingsprocedure zou door de bevolking veel meer zijn gedragen als het andersom was gegaan. Eerst had de bevolking goed duidelijk moeten worden gemaakt waarom deze herindeling nodig was en op welke schaal dat dan zou moeten gebeuren. Vervolgens hadden de gemeenteraadsleden de eigen bevolking kunnen raadplegen over die herindeling. Tot slot hadden de gedeputeerden vanuit de gemeenteraden de standpunten moeten horen, waarna Provinciale Staten tot een goed gefundeerd oordeel hadden kunnen komen.

De gemeentelijke herindeling is nu wel heel fors uitgevallen. Het zal nogal wat tijd en veel tact kosten voordat de mensen zich weer bij hun nieuwe gemeente betrokken voelen. In de nieuwe afdelingsbesturen wordt nu hard gewerkt om de nieuw te vormen gemeenten goed gestalte te geven, zodat de burgers zich daar zo snel mogelijk in thuis voelen.

Onno Tammens blijft het nauwlettend volgen. ■

Er zijn grenzen.....

Op woensdag 29 oktober zullen in bijna de gehele provincie Drenthe vervroegde gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden vanwege de onlangs door de Tweede en Eerste Kamer bekrachtigde herindeling. Aan een Drents kamerlid gaat een dergelijk wetsvoorstel beslist niet ongemerkt voorbij, ook al ben je geen fractiewoordvoerder. Een compliment aan de provincie Drenthe is op zijn plaats: het complexe en omvangrijke project was zodanig goed voorbereid, dat de Tweede Kamer slechts een beperkte, zij het niet onbelangrijke, wijziging heeft aangebracht. En dat terwijl er sprake is van een grootschalige herindeling waarbij in een hele provincie het aantal gemeenten wordt teruggebracht van 34 naar 12. Ik prijs me gelukkig dat het de VVD-fractie gelukt is om een al te grootschalige aanpak in het kleinschalige Drenthe te voorkomen. Op initiatief van de VVD-fractie werd een extra plattelands-gemeente (de Wolden; tussen Hoogeveen en Meppel) gevormd, zonder de economisch belangrijke streekcentra in hun uitbreidingsmogelijkheden te beperken.

Doelstelling van de gemeentelijk herindeling is een efficiënter bestuur, juist dicht bij de burger. Weliswaar worden de afstanden bij samengevoegde gemeenten groter, maar door het verschuiven van taken in de volgorde: Rijk - Provincie - Gemeente zullen meer besluiten dicht bij de burger genomen kunnen en moeten worden. De realisering hiervan zal worden bepaald door de komende verkiezingen en door de daarna volgende collegevorming en vast te stellen bestuursprogramma's. Juist de VVD zal efficiency en soberheid goed in het oog moeten houden. De verleiding van nieuwe kosten (gemeentehuis bijvoorbeeld) en van uitbreiding van het ambtelijk apparaat moet worden weerstaan.

Een ander actueel regionaal thema is de economische ontwikkeling van Noord-Nederland. Een jaar geleden, toen de begroting voor 1997 werd gepresenteerd, kom men in het Noorden beluisteren dat het Kabinetsbeleid een Randstadbeleid zou zijn en dat de regio, en met name het Noorden, wordt vergeten. Afgelopen zomer kwamen tevens suggesties op om de aardgasopbrengsten meer rechtstreeks in te zetten voor Noord-Nederland, en ten behoeve daarvan meer autonomie te bepleiten. Bijvoorbeeld via een apart parlement voor Noord-Nederland. Sommige beweren daarbij dat het aardgas voor Noord-Nederland alleen maar tot bodemdaling en aardbevingen zou hebben geleid.

Nu kan men tegen deze opvattingen van alles inbrengen. Het kabinet mag - en de VVD-fractie heeft dat ook in andere gevallen duidelijk gemaakt - geen Randstadkabinet zijn. Dat is het volgens mij ook niet. Via de begroting worden de vele miljarden zo goed en rechtvaardig mogelijk over de verschillende landsdelen verdeeld. Juist een nationaal parlement staat daar borg voor. Zie bijvoorbeeld de verdeling van bijstandsuitkeringen, huursubsidie en subsidie op het openbaar vervoer over het land. Verder geldt dat als in een gebied specifieke problemen zijn, die extra zorg en financiën vragen. Bijvoorbeeld geldt dit voor de ernstige fileproblematiek en de dreigende verpaupering van stadswijken, problemen die zich vooral in de Randstad voordoen. In Noord-Nederland zijn we toch niet jaloers op deze problemen? En dat het aardgas economisch voor Noord-Nederland niets oplevert, is nonsens. Kijk naar de hoogwaardige structurele werkgelegenheid bij Gasunie en NAM en naar de vele indirecte werkgelegenheid, ook als gevolg van uitvoering van werken, en van exploratie en exploitatie. Maar desondanks is er helaas nog steeds sprake van een economische achterstandssituatie in Noord-Nederland en bestrijding van die achterstand blijft geboden. De zwakke economische structuur uit zich met name in gemiddeld hogere werkloosheid, lagere opleiding en lagere koopkracht in verhouding tot de rest van Nederland. Via het regionale beleid wordt geprobeerd om deze achterstanden te verkleinen en daar worden ook grote geldbedragen voor uitgetrokken. Deze financiële steun voor Noord-Nederland blijft geboden, zowel zonder als met de aardgasopbrengsten uit Noord-Nederland.

Politiek is volgens mij niet de vraag of de steun via het binnenkort aflopende ISP moet worden voortgezet, maar slechts de vraag op welke wijze en uit welke onderdelen het toekomstige regionale beleid moet bestaan. Daarbij is ook van groot belang wat de provincies en gemeenten willen, en de mogelijkheden ter stimulering van de particuliere sector. Hierbij moet worden ingespeeld op de sterke kant van Noord-Nederland. Weliswaar is de economische structuur zwak, maar de ruimtelijke structuur is sterk: veel ruimte, een goed woon- en leefmilieu en filevrije verbindingen.

Juist in dit opzicht kan het Noorden de helpende hand bieden aan de dichtbevolkte en dichtslibbende Randstad. Hierbij past een zelfbewuste houding van Noord-Nederland, met de nodige assertiviteit. Want de Noord-Nederlander is in het algemeen bescheiden, en dat is veelal een goede eigenschap. Maar te veel bescheidenheid is ook niet goed. Ook in dat opzicht zijn er grenzen!

Ik hoop en verwacht dat er een brede steun in het nationaal parlement zal zijn voor zo'n vernieuwend regionaal beleid, en dat de door commissie Langman aangegeven bouwstenen goed kunnen worden benut.

Pieter Hofstra,
VVD-Tweede-Kamerlid,
Paterswolde, Drenthe.

Het Tiende Lustrum: VVD bestaat 50 jaar!

Gericht op de toekomst

Zaterdag 24 januari 1998 is het precies 50 jaar geleden dat de VVD werd opgericht. De oprichtingsvergaderingen vonden destijds plaats in Amsterdam in Bellevue en het Grand Hotel Krasnapolsky. De hoofdstad neemt daarom nog steeds een markante plaats in voor de VVD. Reden voor het hoofdbestuur om het jubileum, genaamd "Het Tiende Lustrum" die 24ste januari dan ook in Amsterdam te willen vieren.

Al geruime tijd bereidt de Commissie VVD-50, onder leiding van campagneleider Hans van Baalen, met veel plezier het lustrumfeest voor. Het resultaat is een zeer interessant en feestelijk programma, waarvoor u de uitnodiging in dit nummer kunt vinden.

SYMPOSIUM

"Gericht op de toekomst"

In de middag zal in de Beurs van Berlage een symposium plaatsvinden waarvoor een groot aantal binnen- en buitenlandse gasten en sprekers zijn uitgenodigd. Eén van de sprekers is Ignatz Bubis. Met deze voorzitter van de Joodse Gemeenschap in Duitsland en leider van de FDP in Frankfurt am Main, vindt u elders in deze krant een interview. Andere sprekers zijn Annemie Neyts, Belgisch Minister van Staat en Lid van de Liberale fractie in het Europees Parlement, en Paul Bremer, directeur van het befaamde Kissinger Institute in Washington en oud-ambassadeur van de Verenigde Staten in Nederland. Frits Bolkestein, onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer, zal daarna een paneldiscussie leiden. De speeches en de paneldiscussies staan in het teken van het thema verantwoordelijkheid.

FEEST

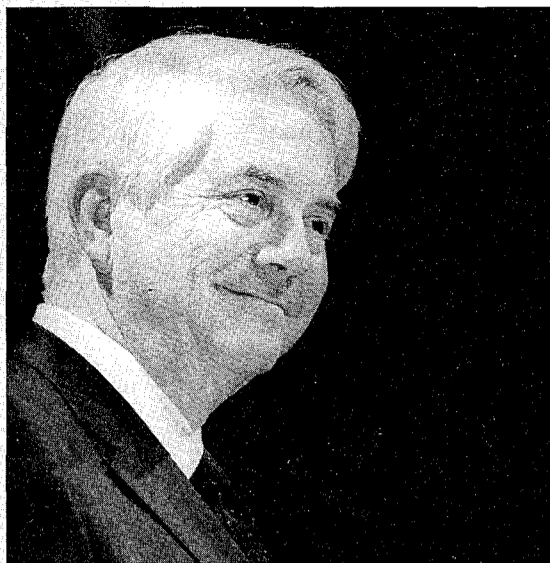
"Bruisend naar de toekomst"

's Avonds gaat in het Grand Hotel Krasnapolsky een feest van start dat wordt geopend door partijvoorzitter Willem Hoekzema en partijleider Frits Bolkestein. Op het feest zal het Lustrumboek worden aangeboden en treden een aantal bands en artiesten op. De Commissie VVD-50 heeft daarnaast een aantal verrassingen in petto voor het feest, die natuurlijk nog niet bekend worden gemaakt. Een warm en koud lopend buffet maken deel uit van het speciale *Tiende Lustrum-Arrangement* dat voor deze gelegenheid wordt aangeboden door de VVD en het Grand Hotel Krasnapolsky. En omdat veel gasten willen overnachten, is met Krasnapolsky een speciale kamerprijs overeengekomen voor VVD-feestgangers.

ANMELDING

"Het Tiende Lustrum Arrangement"

Via de speciale VVD-servicedesk in Krasnapolsky, kunt u zich opgeven voor dit unieke arrangement, door het inzenden van de antwoordkaart en machtiging in dit nummer. Uiteraard kunt u naar het lustrum ook uw gasten meenemen. Er zijn 500 symposiumplaatsen. En 1500 plaatsen voor het Lustrumfeest. Stuur u uw antwoordkaart daarom zo snel mogelijk in, maar uiterlijk voor 1 december. Want vol is vol. En het zou jammer zijn dat we u op dit historische *Tiende Lustrum* niet zouden kunnen verwelkomen. ■

Frits Bolkestein:

'Kabinetsbeleid verdient tien met een griffel'

Door Johan Hommes

Op Prinsjesdag heeft het kabinet in de Troonrede en de Miljoenennota zijn plannen voor het komende jaar bekend gemaakt, het laatste jaar van dit kabinet. In een eerste reactie kenschetste de fractie de plannen als een mooi resultaat en solide erfenis voor het volgende kabinet. De Miljoenennota 1998 laat mooie resultaten zien zonder een feestbegroting te zijn. Alle financieel-economische doelstellingen van het paarse kabinet worden ruimschoots overtroffen. Zowel de lastenverlichting als de verlaging van het financieringstekort zijn bijna twee keer zo groot als voorzien. De staatsschuldquote daalt met 10% en er zullen ruim 100.000 meer banen ontstaan dan in 1994 was aangenomen.

Ook in zijn bijdrage aan de algemene beschouwingen zwaaide Frits Bolkestein het kabinet lof toe. 'Dit is de miljoenennota waarop wij lange tijd hebben zitten wachten. De nota is dun, de analyse is dapper en de resultaten zijn dik in orde. Zij toont een bloeiende economie, een krimpde collectieve sector en een groeiende aandacht voor de kerntaken van de overheid. Bijna nergens in Europa was de verzorgingsstaat zo ernstig ontspoord. Maar ook bijna nergens is de weg terug naar een sobere en effectieve overheid zo overtuigend ingeslagen.'

Bolkestein merkte op dat de beloofde lastenverlichting van 9 miljard gulden bijna twee keer zoveel is geworden, bijna 18 miljard dus. Voor werkgevers zijn de loonkosten verlaagd, het tarief van de eerste belastingschijf voor burgers is verlaagd en de belastingvrije som is verhoogd. Naast de ruim dertig miljard gulden die het kabinet heeft gestoken in lastenverlichting en vermindering van het financieringstekort is er ook geld gestoken in noodzakelijke investeringen in bijvoorbeeld onderwijs, infrastructuur en werkgelegenheid. Er zijn maar liefst 450.000 banen bijgekomen in deze kabinetsperiode. Natuurlijk kunnen er, aldus Frits Bolkestein, ook kanttekeningen worden geplaatst. 'Het kabinet heeft geluk gehad met de conjunctuur. Maar diezelfde conjunctuur geldt voor Duitsland en Frankrijk, die slechtere resultaten boeken. Natuurlijk oogsten wij ook resultaten die

infrastructuur. De gevolgen daarvan merkt de reiziger iedere dag. We mogen niet berusten in steeds langer wordende files en treinen die niet op tijd rijden, aldus Bolkestein. Daarom ligt het voor de hand dat het kabinet veel aandacht geeft en ook geld investeert in infrastructuur. Dat geldt ook voor Schiphol. De luchthaven is van groot belang voor de distributiefunctie, een belangrijke pijler van onze economie. Schiphol staat voor 85.000 banen, met een mogelijke groei naar 125.000 banen. Dat mag niet verloren gaan. De dreigende overschrijding van de geluidscontouren, grotendeels op een weiland en een parkeerplaats, wegen niet op tegen de sociale en economische schade. Flexibiliteit is hier gewenst volgens Bolkestein.

'Mijn fractie kiest voor groei van de luchtvaart binnen een verantwoord milieukader. De vijfde baan moet versneld worden aangelegd. Het kabinet moet zeer spoedig met bijzondere wetgeving terzake komen. Het kabinet moet ook, nog in deze periode, een richtinggevend besluit over de toekomst van Schiphol op langere termijn nemen.'

Wachlijsten worden verkleind

Nederlanders vinden gezondheid een groot goed. De Nederlandse gezondheidszorg behoort tot de beste ter wereld. Toch zijn er problemen. Het kabinet trekt dan ook nog eens 600 miljoen extra uit voor de zorg. Hierdoor kunnen de wachlijsten worden verkleind en kan meer zorg worden geboden in verpleeghuizen bejaardenoord en aan de gehandicapten. Frits Bolkestein sprak hiervoor waardering uit.

Het beleid voor ouderen is waardevol voor de VVD-fractie. Volgens Bolkestein wordt soms beweerd dat ouderen erop achteruit gaan. Het tegendeel is waar. Alleenstaande ouderen met alleen AOW gaan er in 1998 4% op vooruit. De ouderenaftrek is al in 1997 tot stand gekomen. De AOW-premie is gemaximeerd en het AOW-fonds heeft een flinke start gekregen met 23 miljard in 1997 en 1998. De meeste ouderen willen zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen, soms met aanvullende zorg. Dat verdient steun. De eigen verantwoordelijkheid, zo lang die mogelijk is, staat voorop. Bij de zorgen hulpverlening zal voortdurend aan keuzevrijheid voor de oudere moeten worden gewerkt.

Uitdagingen vragen om ambitie

Volgens Frits Bolkestein verdient het paarse kabinet voor het financiële beleid een tien met een griffel. 'Het devies van werk, werk en nog eens werk is in klinkende resultaten omgezet. In de sociale zekerheid zijn alle hervormingen zonder belangrijke wijzigingen uitgevoerd. In de zorgsector is een gematigde kostenontwikkeling gepaard gegaan met oog voor de behoeften van consu-

ment en patiënt. Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is uit een lange winterslaap opgeschud. Veel geld is uitgetrokken voor onderwijs, infrastructuur en openbare orde, en de inkomenspositie van ouderen met een klein pensioen is belangrijk verbeterd.' Dit betekent overigens niet dat er niets meer te doen is. Volgens Bolkestein staan we voor grote uitdagingen. Verdere versterking van onze economie, meer mensen aan het werk, opname van nieuwkomers in onze samenleving, investeren in de inrichting van ons land, beter onderwijs voor de jongeren. 'Uitdagingen die vragen om ambitie. Ambitie vraagt om politieke keuzes. Wij staan aan de vooravond van de periode waarin wij onze ambities aan de kiezers zullen voorleggen. Een periode waar wij ons op verheugen.'

Partijraad

Ook tijdens de partijraad van 20 september stond de miljoenennota centraal.

Frits Bolkestein gaf daar nog eens een resumé van de gebeurtenissen tijdens de Algemene Beschouwingen en zijn inbreng daarbij.

Partijvoorzitter Willem Hoekzema constateerde dat het beleid van het paarse kabinet veel waardering krijgt. Veel doelstellingen uit het regeerakkoord zijn of worden bereikt. De VVD heeft daarbij een doorslaggevende rol gespeeld. Het beleid van de afgelopen drie jaar sluit, op hoofdlijnen naadloos aan bij het verkiezingsprogramma van de VVD in 1994. Veel van de belangrijke onderwerpen die door de VVD op de politieke agenda zijn gezet worden nu breed gedragen. Ook merkte Hoekzema op dat er nog veel te doen is. Er zullen nog veel meer banen moeten komen, met name aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Verbetering van het onderwijs en de gezondheidszorg zijn nodig en ook moet meer aandacht worden besteed aan veiligheid, oplossing van knelpunten in het wegennet en in het openbaar vervoer.

'De VVD gaat verantwoordelijkheid niet uit de weg en wil investeren in de toekomst van Nederland. Er is daarbij een duidelijke toon gezet, we hebben oog voor de lange termijn. Wij werken aan een goed economisch perspectief voor iedereen dat gericht is op het ontstaan van veel banen en ruimte geeft aan de keuzevrijheid en eigen verantwoordelijkheid van mensen. Het is daarom van groot belang dat de verkiezingen voor onze partij succesvol verlopen en dat we de liberale inbreng op lokaal en landelijk niveau verder versterken', aldus de partijvoorzitter voor een goed gevulde zaal. ■

Lastenverlichting twee maal meer dan beloofd

voor 1994 zijn gezaaid. Maar het kabinet heeft zijn geluk toch ook afgedwongen. Het is uitgegaan van een matige economische groei. Het is begonnen met een straf ombuigingspakket van 18 miljard en is niet gezwicht voor de verleiding de bezuiniging weg te strepen tegen de groei. Integendeel, uiteindelijk is zelfs 4 miljard meer bezuinigd dan in het regeerakkoord was afgesproken. Minister Zalm is er in geslaagd meer te bezuinigen terwijl de miljardenmeevallers hem om de oren vlogen. Daarvoor verdient hij een groot compliment.'

Schiphol staat voor 85.000 banen

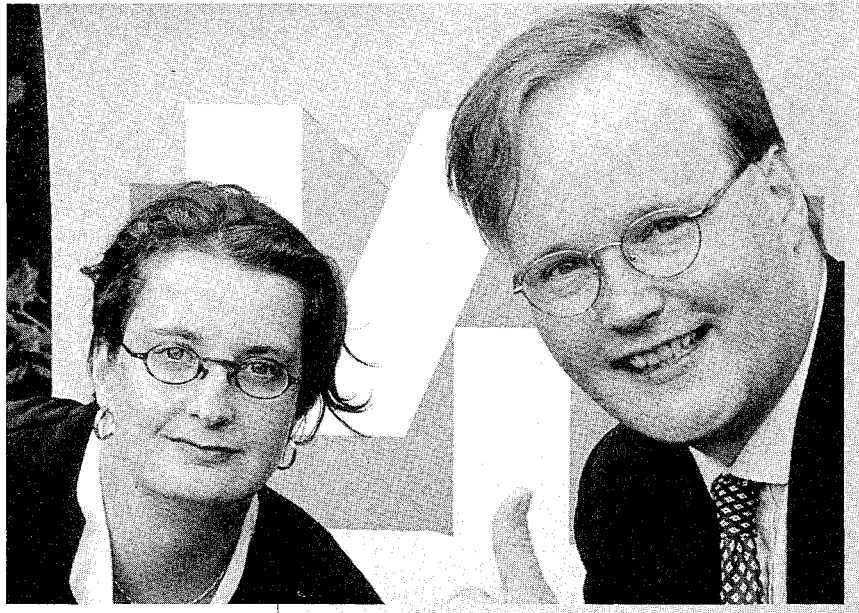
Tijdens de algemene beschouwingen is door Frits Bolkestein ook aandacht gevraagd voor de infrastructuur. In vergelijking met de ons omringende landen is de laatste decennia in Nederland te weinig geïnvesteerd in

De wil om te winnen

door Michiel Krom, foto's: Theo Meijer

Nog niet naar buiten tredend maar wel intern maken de politieke partijen zich op voor de verkiezingscampagnes van 1998. Voor de VVD wordt dit een essentiële campagne, die - naar de peilingen steeds weer aangeven - zal moeten leiden tot de tweede of eerste plaats in het politiek spectrum van Nederland. Een campagne, die samenvalt met het 50-jarig bestaan van de VVD. Gaat onze liberale partij volgend jaar écht geschiedenis schrijven?

Naast de constanten: de bekwame politiek leider Bolkestein, deskundige VVD-bewindslieden en een eendrachtige, hardwerkende fractie, is méér nodig. Namelijk een goed geoliede campagne-organisatie. De eerst verantwoordelijke voor die taak is mr. drs. J.(Hans) C. van Baalen, thans nog hoofdbestuurslid. Vanaf 1 januari treedt hij uit het bestuur en wijdt hij zich geheel aan de campagne. Met de voorbereidingen is hij al volop bezig. Samen met Petra Ginjaar, partijwoordvoerder, fractiewoordvoerder Tom van der Maas en Arno Visser, secretaris van het liberaal bewindsliedenoverleg, en de vele partijvrijwilligers, heeft Hans de laatste maanden al veel plannen gesmeed. In alle ledenbladen tot de verkiezingen houden wij u van het verloop op de hoogte.

Partijvoorlichtster Petra Ginjaar en campagneleider Hans van Baalen druk met de campagnevoorbereidingen

het land. De belangstelling daarvoor is nu al groot. Leden die in onze campagne de handen uit de mouwen willen steken kunnen zich aanmelden bij de lokale afdelingsbesturen. Voor concrete en haalbare ideeën en ondersteuning is altijd ruimte. Als mensen denken dat ze de mogelijkheden hebben een groter project te trekken, kunnen zij altijd Petra of mij bellen. Ik denk dan aan leden die goed ingevoerd zijn in lokale media of die een aantal weken als vrijwilliger beschikbaar willen zijn. Samenvattend: de campagne is een netwerkorganisatie. We halen het beste uit onze partij en uit de VVD goedgezinde professionals.'

Wel inzamelingen maar géén sponsoring

'Het totale budget voor de campagne is ongeveer gelijk aan dat van de vorige campagne, namelijk 1,5 miljoen gulden. Dat lijkt veel, maar het is bar weinig. Zeker in verhouding tot andere politieke partijen die met een contributie werken dat aan het inkomen is gebonden. Dat heeft de VVD nooit gewild, maar alles is wel duurder geworden. De zaalhuurprijzen zijn bijvoorbeeld ten opzichte van vorige campagnes soms verdubbeld. Om zo goed mogelijk met ons budget uit te komen, zullen wij niet alleen proberen via financiële acties geld in te zamelen bij leden en kiezers. Wij kopen ook heel scherp in. Iedereen die voor ons werkt, verdient er weinig aan. Maar wij eisen wel kwaliteit. Heel belangrijk vinden wij de investering in nieuwe folders en brochures. Het is de wens van de LPC om oud materiaal niet meer te gebruiken. Terecht, de inhoud is niet meer actueel en het gebruik ervan zou een verkeerde bezuiniging opleveren. Dat is penny-wise and pound-foolish. Wij komen dus met nieuw materiaal. De folders zijn eind 1997 beschikbaar, weggevers en promotiemateriaal al eerder. Aan het begin van de campagne in februari 1998 na het vaststellen van ons verkiezingsprogramma, volgt een actuele 10-punten folder. Ter ondersteuning van de gemeenteraadsverkiezingen verzorgen wij het ontwerp voor een lokale folder die daarna door de afdelingen zelf kan worden bedrukt. Landelijk bewaken wij daarmee de eenheid in onze uitingen en wij bieden de afdelingsbesturen materiaal waarmee zij de eigen liberale gemeente-identiteit kunnen benadrukken. In het najaar komen wij met een VVD-krant. De betrokken PR-bestuursleden worden via de LPC-leden en campagnebulletins over het nieuwe materiaal (w.o. ook posters, advertenties, lokale en regionale radio- en tv-spots, vlaggen, parasols) nader geïnformeerd.'

Wij zullen op verrassende wijze de kiezer opzoeken

'In de vorige verkiezingscampagne heeft de VVD indruk gemaakt met een vernieuwde aanpak en de hoge kwaliteit van de bijeenkomsten. Wij gaan deze formule verder optimaliseren. De VVD zal ook dit keer grote bijeenkomsten organiseren met de formule van infotainment. Wij zullen opnieuw op verrassende wijze de kiezer opzoeken. Ook van het moderne medium Internet zullen wij gebruik maken. De VVD (partij en Tweede-Kamerfractie) is al permanent actief op het net. De VVD zal een korte, effectieve campagne voeren. Op 6 februari zullen wij de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen starten. De aftrap voor de Tweede-Kamerverkiezingen vindt op 17 april plaats. Men zal verrast zijn hoe breed de VVD dan opnieuw is. Schouder aan schouder voeren wij dan campagne. Een campagne gebaseerd op het consistente VVD-beleid van de afgelopen jaren. Wat mij betreft gaan wij in 1998 voor goud.' ■

Wij hebben informatie uitgewisseld met onze zusterpartijen in het buitenland

'Op weg naar de campagne hebben wij het laatste half jaar niet stil gezeten. Ter voorbereiding hebben wij onder meer informatie uitgewisseld met onze Duitse, Belgische en Britse zusterpartijen. Wij zijn ook in Amerika geweest. Naast de ervaringen van vorige campagnes hebben wij suggesties verzameld van veel VVD'ers. Wij spraken bijvoorbeeld met alle VVD-bewindslieden, met een flink aantal parlementariërs en met vertegenwoordigers van onze Landelijke Propaganda Commissie (LPC) en kamercentrales. Ook hadden wij contact met VVD'ers binnen overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Bij dit alles is partijvoorzitter Willem Hoekzema de grote promotor geweest. De betrokkenheid van Frits Bolkestein en Hans Dijkstal is stimulerend. Maar na al dit voorwerk is het nu tijd om alle ervaringen en plannen om te zetten in concrete activiteiten. En natuurlijk blijven wij de inbreng van de kiezer met behulp van professioneel onderzoek voortdurend volgen.'

Onze campagne-organisatie vormt een drieluik

'Om de campagne vlekkeloos te laten verlopen hebben wij een drieluik geformeerd. Wij hebben een *strategisch campagneteam* onder leiding van de partijvoorzitter Willem Hoekzema. Toppolitici Frits Bolkestein, Benk Korthals, Hans Dijkstal, Frits Korthals Altes, Leendert Ginjaar en Gijs de Vries maken hier deel van uit. Voor de organisatie van alle activiteiten en het monitoren van wat onder de kiezers speelt hebben wij een *campagneleiding* en een *campagne werkgroep*.'

De Landelijke Propaganda Commissie vormt de ruggegraat van onze campagnes

Hans van Baalen benadrukt dat de contacten binnen de VVD-organisatie daarbij essentieel zijn. 'Want wij zullen onze campagne zoveel mogelijk zelf voeren. De VVD is immers een vrijwilligersorganisatie. Zelfs de campagneleider is een vrijwilliger. Onze missie en campagnethema's bepalen wij zelf. Natuurlijk laten wij ons op enkele onderdelen professioneel bijstaan. Externen schakelen wij uitsluitend in waar we de deskundigheid niet zelf hebben. De LPC is en blijft de ruggegraat van de campagne. Met de LPC'ers bespreken wij alle mogelijkheden, zorgen wij voor goede afstemming en voor de coördinatie van de lokale evenementen. Uiteindelijk moeten veel VVD'ers een rol spelen in de campagne.'

Van Baalen is niet te stuiten: 'De wil om te winnen geldt immers voor al onze leden. Dit betekent lokaal dus *niet* wachten op Den Haag. Maar de stoel uit! Onze organisatie-opzet moet een netwerkcampagne worden. Daarmee bedoel ik dat iedereen elkaar achter de broek moet zitten en dat we zonder moeite moeten communiceren. Ik ben optimistisch over ieders medewerking. In september organiseren wij verkiezingsworkshops voor de PR-mensen in de afdelingsbesturen. Verder houden Petra Ginjaar en ik een zogenaamde "campagne-opwarmronde" door

Hans van Baalen: 'Het thema van het VVD campagneplan is: "De wil om te winnen." Voor de VVD valt namelijk veel te winnen. Dit kabinet doet het uitstekend. Toch zijn wij in Nederland nog niet klaar. De VVD pleit voor meer marktwerking, meer efficiency en lagere lasten voor de burger, maar ook voor een versterking van de kwaliteit van de samenleving. Bij dat laatste denk ik aan goed onderwijs, goede zorg, veiligheid en het milieu. De VVD moet doorzetten. De VVD benadrukt al jaren consequent dezelfde thema's. Dat kun je van andere partijen niet zeggen. De VVD heeft een zeer gerespecteerd partijleider. Wij hebben een goede en optimistische bewindsliedenploeg en een fractie die als eenheid opereert met mensen die kennis van zaken hebben. Wij hebben sterke VVD'ers door het hele

Het wordt een grote netwerkcampagne

land en veel actieve leden. Deze optelsom geeft een goede belofte voor de toekomst. Sinds de laatste verkiezingen is de VVD een van de twee sterkste partijen. De VVD staat op een sleutelpositie in politiek Nederland en dat moeten wij nu kapitaliseren. Wel moeten wij nog leren dat wij echt willen winnen. In de voorbereidingen voor de campagne zullen wij alles doen om duidelijk te maken dat de VVD een bijdrage moet leveren aan het bestuur in de 21e eeuw. Het gaat om onze toekomst.'

1998 wordt een politiek druk jaar met op 4 maart gemeenteraadsverkiezingen en op 6 mei verkiezingen voor de Tweede Kamer. De VVD campagnes starten officieel op 6 februari en 17 april. Daarvoor zal de VVD al flink van zich laten horen.

Enkele andere belangrijke data om alvast te noteren:

- 8 november jongerendag;
- 14 november partijraad verkiezingsprogramma (De Flint in Amersfoort);
- 21 en 22 november: 50ste jaarcongres Bestuurdersvereniging;
- 24 januari VVD 50 jaar (Amsterdam);
- 30 januari vaststellen verkiezingsprogramma Tweede Kamer;
- 31 januari vaststellen kandidatenlijst Tweede Kamer;
- 6 februari gezamenlijke start van de campagne;
- maandelijks een zogenaamde grote avond in een regio (o.m. 13 oktober KC Drenthe en 15 december KC Den Helder).

Alle informatie over de verkiezingen loopt via de LPC en de lokale afdelingen. Daar toe verschijnen ook campagnebulletins. Vrijheid & Democratie geeft in elk blad tot aan de verkiezingen een overzicht van de (campagne)stand van zaken. Ideeën en suggesties en het aanmelden van vrijwilligers bij voorkeur rechtstreeks bij de lokale afdelingen of bij het partijbureau: 070 - 361 30 30.

'Mensenrechten zijn ieders persoonlijke verantwoordelijkheid'

Hans van Baalen, internationaal secretaris VVD

Ignatz Bubis is voorzitter van de Joodse gemeenschap in Duitsland. Na 16 jaar afwezigheid bracht hij de FDP weer terug in de gemeenteraad van Frankfurt am Main. Hij overleefde de concentratiekampen. Bubis' levensopgave is het om te zorgen dat de Joden in het naoorlogse Duitsland als vrije Duitse burgers kunnen leven. Ignatz Bubis is een liberaal in hart en nieren. Persoonlijke vrijheid en persoonlijke verantwoordelijkheid zijn zijn politieke bakens. Nooit afschuiven op het collectief. Nooit weggijken. De holocaust heeft alleen kunnen plaatsvinden omdat de mensen de andere kant op keken toen hun Joodse burens werden weggevoerd. Dat mag nooit meer gebeuren.

Op zaterdag 24 januari 1998 opent Bubis het VVD-jubileumsymposium in de Beurs van Berlage in het Amsterdam dat hem zo bekend en zo dierbaar is. Hans van Baalen reisde naar Frankfurt, nodigde Bubis uit en sprak met hem. Hieronder volgt een impressie van het gesprek. Tijdens dit gesprek werd bekend dat een bomaanslag op onschuldige Israëli'sche burgers op de markt van Jeruzalem had plaatsgevonden. Dat zette de verdere toon.

Ignatz Bubis werd op 12 januari 1927 in het toenmalige Duitse Breslau, het huidige Poolse Wroclaw, geboren uit Joodse ouders. 'Onze familie bestond uit geïntegreerde Joodse burgers. Mijn ouders en mijn familie voelden

Wij waren trots op ons land

zich in Duitsland thuis. Sterker nog, zij waren Duitsers met een Joodse achtergrond. Ze bewogen zich in de culturele, sociale en politieke kringen van het Keizerrijk. We waren trots dat ons land zo'n voorname rol in Europa speelde. Het optimisme van de eeuwwisseling, nooit meer oorlog, de ontwikkeling van de economie en van de techniek had ook ons aangestoken.'

Na de Eerste Wereldoorlog maakte de familie Bubis de economische crisis en de politieke onrust, maar ook de culturele opleving in de Republiek van Weimar zeer bewust mee. De Beurskrach van Wallstreet in 1929 veranderde dat radicaal. Het gevaar van links en rechts kwam eind jaren twintig als een donkere wolk boven Duitsland en Europa te hangen. Het opkomend nazisme werd van een niet serieus genomen protestbeweging tot een reëel gevaar voor de democratie. Het antisemitisme werd steeds manifester.

'In onze familie en onze vriendenkring zagen we de jodenhaat als een tijdelijke afwijking, iets dat wel over zou gaan. Niemand kon geloven dat de nazi's zouden uitvoeren wat ze predikten. Ook na de "machtsovername" in 1933 gingen we ervan uit dat de donkere wolken zouden overdrijven, zeker wanneer het met de economie beter zou gaan. De herbewapening en de grote infrastructurele werken losten de werkloosheid op, maar het antisemitisme bleef. Tijdens de Kristalnacht werd op slag duidelijk dat de Joodse burgers het doelwit van brute haat waren geworden en dat die haat door de overheid stelselmatig werd aangewakkerd. Van vrije burgers werden we opgejaagd, vertrapt die op niemand meer een beroep konden doen. Noch op de wet noch op

Gastpreker Ignatz Bubis

de rechters. Noch op de politie, noch op het openbaar bestuur. En vooral niet op onze medeburgers, onze vrienden en kennissen. Stap voor stap werden we uit het openbare leven uitgebannen. De holocaust werd voorbereid. Niemand zag het. Niemand wilde het zien. Joodse vluchtelingen werden aan de grenzen van onze buurlanden geweigerd. Joodse emigranten moesten zich een weg naar de vrijheid kopen. Wie dat niet kon, bleef achter. Er voltrok zich een ramp. Een ramp voor de Joden. Een ramp voor Europa. Een ramp voor het goede, het andere Duitsland.'

In 1935 werd Ignatz Bubis naar Polen verbannen. De oorlog haalde hem in 1939 in. Van 1942 tot 1945 werd hij van concentratiekamp naar concentratiekamp gesleept. Als door een wonder overleefde hij de oorlog. 'Een mens kan heel veel doorstaan, zolang hij maar gelooft in zichzelf, in overleven.' Terug in zijn geboortestad Breslau beleefde hij - hoe cynisch is de geschiedenis - de verdrijving van de Duitse bevolking. Ook de "Duitse" Bubis moest vertrekken. Via West-Berlijn, Dresden en Stuttgart, belandde hij uiteindelijk in 1956 in Frankfurt am Main. 'Vanaf mijn bevrijding heb ik mij willen inzetten voor het grote ideaal, mensenrechten voor alle burgers en veiligheid voor de Joodse burgers in Duits-

land, in Israël en elders. Nooit mogen medeburgers meer de andere kant op kijken ("wegschauen"). Daarom kan ik alleen maar liberaal zijn. Want liberalen geloven in universele mensenrechten, die eigendom zijn van ieder mens. Rechten die niet door God of door een monarch worden toegekend en weer kunnen worden afgenomen, maar rechten die van het individu zelf zijn. De mens is een vrije burger en geen onderdaan. Mijn hoop is dat in het Midden-Oosten de mensen: Israëli's en Palestijnen, Joden en Arabieren vrije burgers worden in plaats van onderdanen.'

We worden onderbroken door een telefoontje van Bubis' dochter in Jeruzalem. Er is een bomaanslag gepleegd op onschuldige burgers op de markt in Jeruzalem. Verslagenheid. Bubis voelt weer die oude

pijn. De pijn die opkomt wanneer mensen niet als mensen maar als "voorwerpen" worden gezien, die je voor een politiek doel mag opofferen. We praten lang door. In dat grote huis in Frankfurt dat permanent door de politie wordt bewaakt. Dat blijkt ook in 1997 nog nodig.

Nederland is een belangrijk baken van verdraagzaamheid

Niet meer praten we over Bubis de oud-ondernemer, zijn lange staat van dienst binnen de Joodse gemeenschap in Duitsland, zijn werk voor de FDP, zijn werk in de media en in de rechtelijke macht. Nu spreekt niet meer de "official" Bubis, die in Duitsland een groot moreel gezag geniet. Die Bondspresident Herzog en Bondskanselier Kohl adviseert en met hen op reis gaat. De liberale vriend van de oud-ministers Genscher en Lambsdorff. Niet meer de official die in Israël de verzoening met Duitsland predikt en symboliseert. Maar de mens Bubis, de mens die zich afvraagt of zijn kleinkinderen in een veilige wereld kunnen opgroeien. Of het wel mogelijk is zijn ideaal te realiseren. Opgroeien en leven als vrije mensen, als vrije burgers. Hij spreekt liefdevol over Amsterdam en over Nederland. Hij ziet ons land als een belangrijk baken van verdraagzaamheid. Hij spreekt over de VVD die voor hem zo duidelijk kiest voor vrijheid, voor verantwoordelijkheid en voor Israël. Bubis accepteert dan ook volgaarne de uitnodiging om op het Tiende Lustrum in Amsterdam te spreken. Bubis is geroerd. 'Ben ik wel belangrijk genoeg om als key-note speaker op te treden?' vraagt hij nog. Die vraag is met dit gesprek beantwoord.

Wij zagen jodenhaat als een tijdelijke afwijking, iets dat wel over zou gaan

Gratis heroïne- verstrekking, VVD terughoudend

Door Mary-Honor Kloeg

In augustus van dit jaar is minister Borst (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) met het voorstel gekomen onderzoek te verrichten naar het medisch verstrekken van heroïne aan verslaafden. Zij wenste een experiment waardoor zou moeten worden vastgesteld of de behandeling met methadon in combinatie met heroïne gunstige effecten heeft op de lichamelijke en geestelijke gezondheid en het sociaal functioneren van verslaafden.

Hieraan wilde zij 750 langdurige en problematische heroïne-verslaafden laten meedoen.

Anke van Blerck-Woerdman

Woordvoerder van de VVD-fractie, Anke van Blerck-Woerdman, had een aantal bezwaren tegen het voorstel van de minister. 'Wij zijn zeer terughoudend ten aanzien van experimenten met vrije heroïneverstrekking,' licht zij toe. 'Alleen al vanwege de verkeerde signaalwerking die er van uitgaat. Het gebruik van heroïne moet juist worden ontmoedigd. De VVD wil dit in eerste instantie bereiken door middel van voorlichting, preventie en afkickprogramma's. Het niet gebruiken van drugs is tenslotte altijd beter, zowel voor de verslaafde als voor de samenleving.'

Twee jaar geleden is tijdens het debat over de drugsnota al gesproken over dit experiment. Benk Korthals heeft toen gezegd dat de VVD-fractie in principe bereid is een kleinschalig experiment te overwegen. In maart dit jaar bleek dat het om een veel groter experiment zou gaan. Daar had de VVD grote problemen mee.'

De VVD is bereid tot een kleinschalig vooronderzoek in één of twee steden met zo'n 50 deelnemers. Alle eventuele negatieve neveneffecten kunnen dan eerst worden geanalyseerd. Bovendien kan een kleinschalig onderzoek, als blijkt dat de uitkomst niet voldoet aan de doelstelling, makkelijker worden stop gezet.

Anke van Blerck-Woerdman vervolgt: 'Ook is volgens ons onvoldoende nagedacht over de situatie na de beëindiging van het experiment. Wat gebeurt er bijvoorbeeld

Vraagtekens bij financiële vergoeding voor heroïne verslaafden

als het experiment niet slaagt? Ook na het onderzoek zal heroïne worden verstrekt aan langdurig verslaafden. Over de wijze waarop dit moet gebeuren en wat zal worden gedaan aan de overlast die dit mogelijk met zich brengt, bestaat nog veel onduidelijkheid.

Verder hebben wij problemen met de financiële vergoeding die de heroïneverslaafden krijgen die aan het experiment deelnemen. Zij zullen, naast de gratis heroïne, nog een financiële vergoeding ontvangen. Mensen die aan een onderzoek meedoen waar zij zelf beter van worden, hoeven geen vergoeding voor hun deelname te ontvangen. Een heroïneverslaafde loopt geen risico's door de verstrekking van zuivere heroïne. Minister Borst heeft inmiddels toegezegd van deze financiële vergoeding af te zien.

Tenslotte bestaan nog onvoldoende garanties voor de beheersbaarheid van het experiment. Het is nog onvoldoende duidelijk hoe met onbedoelde neveneffecten,

vooral op het gebied van de openbare orde, zal worden omgegaan.'

Inmiddels is minister Borst tegemoet gekomen aan de VVD-wens om gedurende 3 maanden met een kleinschalig experiment te beginnen. Zij wil echter nu van de VVD de toezegging dat de fractie daarna akkoord gaat met het grote onderzoek "tenzij er ongewenste effecten en onoplosbare problemen ontstaan".

Anke van Blerck: 'Die toezegging kunnen wij niet zomaar doen. De VVD-fractie wil eerst een evaluatie van de eerste kleinschalige voorfase van het experiment. Hierover zal een debat in de Tweede Kamer moeten worden gevoerd, waarna we ons standpunt zullen bepalen. Daarbij wil ik dat deze eerste fase niet drie maar zes maanden zal duren, zodat ik beter zicht krijg op de neveneffecten die de proef met zich brengt.'

Zou de VVD-fractie ook het initiatief hebben genomen voor zo'n experiment?

Van Blerck-Woerdman: 'Nee, dat initiatief zou niet van ons zijn gekomen. Maar we willen ons ook niet verzetten tegen mogelijkheden die de problematiek rondom heroïne-verslaving oplosbaar en beheersbaar kunnen maken. Een experiment als dit kan hier mogelijk toe bijdragen.'

Voor de CDA-fractie geldt dat de medische verstrekking van heroïne gericht moet zijn op het afkicken van verslaafden? Geldt dat ook voor de VVD?

Anke van Blerck-Woerdman denkt hier even over na: 'Het moet óók gericht zijn op het afkicken van verslaafden. Wij vinden dat medische verstrekking van heroïne niet alléén op afkicken gericht hoeft te zijn. Het is een heel belangrijk neveneffect. Zoals ook het terugdringen van de criminaliteit een belangrijk neveneffect is. Dit zijn zaken die zwaar mee zullen wegen bij de uiteindelijke beoordeling.'

Effectiviteit van methadonprogramma's is nooit onderzocht

Merkwaardigerwijs is de effectiviteit van de gratis methadonverstrekking nooit onderzocht. Anke vindt dat vreemd. Zij wenst dan ook dat een gelijktijdig onderzoek naar de methadonverstrekking wordt gedaan. 'Hetzelfde geldt voor de 260 miljoen gulden die wordt besteed aan hulpverlening aan verslaafden. De meningen over de kwaliteit van deze hulpverlening zijn van plaats tot plaats verschillend. Ook daar zou onderzoek naar moeten worden verricht.'

Het is duidelijk dat het laatste woord over de werking van ons drugsbeleid nog niet is gesproken. Het debat over het heroïne-experiment werd na sluitingstijd van dit blad (vermoedelijk 24 september) afgerond. ■

Column

... it is de Miljoenennota waarop wij al die tijd hebben zitten wachten. De nota is dun, de analyse is dapper en de resultaten zijn dik in orde. Zij toont een bloeiende economie, een krimpende collectieve sector en groeiende aandacht voor de kerntaken van de overheid.

In vier jaar tijd is het beslag op de overheidsuitgaven met 7% gedaald. De collectieve sector beslaat nu 50% van onze economie. Dat getal van 50% is symbolisch voor het evenwicht tussen private verantwoordelijkheid en collectieve taken. Het is niet de abstracte markt die de overwinning heeft geboekt. De overwinning is die van de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven.

De staatsschuldquote daalt met procenten per jaar. Het schatkisttekort is gedaald tot 1,7%. Het kabinet had f 9 miljard lastenverlichting beloofd. Het wordt f 17 miljard. Het tarief van de eerste schijf is verlaagd. Het tarief van de vermogensbelasting is ook verlaagd. De belastingvrije som is verhoogd. Zowel de eerste als tweede schijf zijn verlengd.

Het motto van het VVD-verkiezingsprogramma was: werk, werk en nog eens werk. Welnu: in deze kabinetsperiode komen er 450.000 banen bij - bijna twee keer zoveel als was beloofd. 450.000 keer meer sociale zekerheid. 450.000 keer werk en inkomen.

Wij hebben het overgrote deel van onze verkiezingsbeloften waargemaakt. De VVD kan daarom in de campagnetijd de kie-

zers met open vizier ontmoeten. Het concept-verkiezingsprogramma dat door de Commissie-Linschoten wordt geschreven, zal ongetwijfeld nieuwe elementen bevatten, maar de constante wordt gevormd door de grote liberale lijn: zoveel mogelijk vrijheid voor de burger. Alleen daardoor kan die burger zelf kiezen, zelf zijn verantwoordelijkheid waarmaken, zelf zijn plaats in de maatschappij zoeken.

Het wordt een boeiend jaar!

Frits Bolkestein

Nieuwe voorzitter Organisatie Vrouwen in de VVD

Ineke van Ark-Hessing:

'Opbouw van Vrouwennetwerk krijgt voorrang'

door Reny Dijkman, foto: Theo Meijer

Open oogopslag. Extravert en levenslustig.

Dat zijn de eerste impressies van de nieuwe voorzitter van de Organisatie Vrouwen in de VVD, Ineke van Ark-Hessing. Pratend met haar ontdek je een pure workaholic die zeven dagen per week werkt, een paar banen met daarnaast verschillende bezigheden binnen de VVD combineert en ook haar gezin met drie opgroeiende kinderen runt. 'Er is er nu net één het huis uit', zegt ze. En de twee tieners hebben geen problemen met hun druk bezette moeder. Vakantie houden en dan luiere kan ze gelukkig ook. De boog kan niet altijd gespannen zijn.

Op 30 mei nam Ineke de voorzittershamer over van Tine van der Stroom. Ze spreekt met waardering over haar voorgangster. 'Tine had een enorme gedrevenheid en een grote inhoudelijke kennis van zaken.' Ze begint met een leuk succes.

De Organisatie Vrouwen in de VVD had begin juli alle vrouwelijke VVD-leden aangeschreven met het verzoek een enquête in te vullen en terug te sturen. Ondanks dat het pas medio augustus is - en dus midden in de vakantie - kwamen er al 2000 formulieren ingevuld retour. Maar liefst 400 vrouwen gaven bovendien te kennen dat zij "aangeslotene" wilde worden. Daardoor stijgt het aantal "aangeslotenen" in één klap tot maar liefst 3700. Die enquête was noodzakelijk om tot een goed bijgewerkte databank te kunnen komen, waarin de talenten en vaardigheden van zoveel mogelijk liberale vrouwen zijn vastgelegd en geactualiseerd.

'Onze doelstelling is het bevorderen van de participatie van vrouwen in politiek en besluitvorming. Daarnaast streven wij naar het beïnvloeden van de politieke besluitvorming door vrouwen. Daarom moeten wij inventariseren wat er aan talenten, ervaring en deskundigheid onder vrouwen in de VVD aanwezig is.'

Vertekend beeld

Het leek allemaal prachtig na de vorige Tweede-Kamer-verkiezingen: Annemarie Jorritsma en Erica Terpstra stapten in het paarse kabinet en acht vrouwen kwamen in de 31-koppige VVD-fractie terecht.

Leek prachtig. De gemeenteraads- en statenverkiezingen vielen voor de vrouwen zwaar tegen. (Zie bijgevoegde grafiek) Het VVD-bestuur was not amused. Vice-voorzitter Rolf Haafkens zette en zet zich nog steeds in voor de commissie Positieve Actie die onder het voorzitterschap van Dienny Kroos-van der Meij stevig werd gegrondvest. Nu is het voorzitterschap in handen van

Hanneke van Tongeren.

Ineke: 'Dat is ook één van de redenen waarom wij in tegenstelling tot de PvdA onze Vrouwenorganisatie nog hard nodig hebben. We hebben onze doelstellingen nog niet bereikt. Het gaat erom dat vrouwen precies dezelfde mogelijkheden en kansen krijgen als mannen zowel op partijbestuurlijk als op partijpolitek terrein. Formeel is dat wel zo, maar feitelijk nog lang niet. Bij iedere verkiezing, voor welk gremium dan ook, moeten daarom al vrouwen zitten in de commissies die zich met de kandidaten bezig houden. Daar begint het.

Bovendien is het nog vaak zo dat men bij kandidaten puur naar de studieopleiding kijkt en veel minder accent legt op de opgedane ervaring. Iedereen weet dat veel vrouwen tot voor twee decennia de kans niet kregen om te studeren. Eerst kwamen de zonen in een gezin aan bod. Als er geld over was mochten de meisjes studeren. Dat laatste is nu gelukkig wel achterhaald. Nu studeren meer meisjes dan jongens en ook in vele takken nog met een beter resultaat.'

Beleidsplan

Ineke van Ark gaat door met de uitvoering van het beleidsplan waar Tine van der Stroom mee startte. 'De realisatie loopt door tot eind 1998. Dan gaan we bekijken wat bereikt is en wat de resultaten zijn van de verkiezingen. Onze doelstelling blijft participatie op alle fronten. Speerpunt zijn de raadsverkiezingen. In 1994 heeft de VVD van de grote politieke partijen de minste vrouwelijke raadsleden geleverd.'

De voorzitter van de Organisatie Vrouwen in de VVD wijst erop dat aan het begin van dit jaar het met de kandidaatstelling voor de Tweede Kamer voor wat betreft de aanmelding van de vrouwen niet goed ging. 'Op zeker moment bleek slechts zo'n 10% van de kandidaten vrouw te zijn. Tine heeft toen met Rolf Haafkens en Ton van Voskuilen doorgenomen welke vrouwen bijvoorbeeld de (top)kadercursussen hadden gevolgd. Toen is een groot aantal vrouwen persoonlijk benaderd door het bestuur van de Vrouwen in de VVD. Vrouwen vragen op dit gebied nog om een andere aanpak. Maar die aanpak had wel tot gevolg dat het aanmeldingspercentage omhoog schoot naar 25 à 26%'

Persoonlijk gaat zij zich vooral sterk maken voor de uitbreiding van netwerken. 'De komende tijd ga ik meer het land in om de contacten met de achterban te verstevigen en te trachten de netwerken uit te breiden. Vorig jaar hebben wij een bijeenkomst gehad van landbouwvrouwen. Dat was een groot succes. Dit jaar op 4 oktober houdt de Organisatie Vrouwen in de VVD een bij-

eenkomst over "Problemen in de zorg". Erica Terpstra zal daarop actief aanwezig zijn.'

Voor Ineke betekent dit voorzitterschap dat zij terug moet treden als vice-voorzitter van de kamercentrale Den Haag. De functies zijn onvereenigbaar. Ze vindt dat wel jammer. Zowel zij als haar man zijn al sinds begin jaren tachtig actief in de VVD. Elkaar niet voor de voeten lopend maar beurtelings hebben zij in het bestuur gezeten van de afdeling III in Den Haag. Ze was voor dit voorzitterschap al algemeen secretaris bij de Organisatie Vrouwen. Dat betekende het aansturen van allerlei organisatorische zaken en de coördinatie van het beleidsplan. 'We hebben met Loes Trompet gelukkig een heel goede secretaresse,' meldt zij met waardering.

En dan stormt ze weg naar haar volgende afspraak.

Fotobijlschrift: Ineke van Ark-Hessing, voorzitter Organisatie Vrouwen in de VVD

(aanmelding voor de dag 'Problemen in de zorg' kan nog telefonisch tot en met 3 oktober op werkdagen van 9 - 12 uur bij Loes Trompet, tel: 070 - 361 30 40)

De Organisatie Vrouwen in de VVD organiseert een **Themadag over Zorg**

4 oktober 1997

Van: 10.30 - 15.30 uur

In het Cultureel Centrum Theo Thorn, Calunaplein 77 te Dieren

Kosten f 25,- inclusief lunch.

De inleidingen worden verzorgd door de heer E.M. Koestel, directeur verzorgingshuis te Velp; de heer A. de Heer, directeur Curadomy, zorginstelling voor de thuiszorg; mevrouw mr P. Swenker, directeur Zorg, zorgverzekeraars Nederland; en de heer dr. L. Ginjaar, voorzitter Toekomstscenario's gezondheidszorg.

Na de lunch zullen het VVD-Tweede-Kamerlid Margreet Kamp en staatssecretaris Erica Terpstra hun reactie op de inleidingen geven.

Daarna bestaat de mogelijkheid vragen te stellen aan de inleiders en politici.

Activiteitschema 1998

Hieronder volgen de belangrijkste data uit het activiteitschema 1998. Het volledige schema is gepubliceerd in het Thorbeckehuis Nieuws.

JANUARI		
2 januari	(vrijdag)	Secretariaat gesloten
19 januari	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
23 januari	(vrijdag)	Thorbeckehuis Nieuws
24 januari	(zaterdag)	50 jarig bestaan VVD - lustroefeest Middag: Beurs van Berlage Avond: Krasnapolsky
30 januari	(vrijdag)	99 ^e AV (te Papendal) vaststelling verkiezingsprogramma
31 januari	(zaterdag)	100 ^e AV (te Papendal) vaststelling kandidatenlijst TK
FEBRUARI		
6 februari	(vrijdag)	Start campagne gemeenteraadsverkiezingen
9 februari	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
10 februari	(dinsdag)	Verschijningsdatum V&D
13 februari	(vrijdag)	Thorbeckehuis Nieuws
MAART		
2 maart	(maandag)	Lokale slotavond verkiezingen
3 maart	(dinsdag)	Landelijke slotavond verkiezingen
4 maart	(woensdag)	Verkiezingen gemeenteraad
9 maart	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
13/14 maart	(vrijdag)	Congres Organisatie Vrouwen in de VVD
17 maart	(zaterdag)	
21 maart	(dinsdag)	Verschijningsdatum V&D
27 maart	(zaterdag)	Partijraad
28 maart	(vrijdag)	Thorbeckehuis Nieuws
	(zaterdag)	Jaarvergadering VVD-Bestuurdersvereniging met vaststelling Leidraad Provincieprogramma
APRIL		
2 april	(donderdag)	Penningmeestersoverleg
3/4 april	(vrijdag)	LI executive Amsterdam
	(zaterdag)	
6 april	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
10 april	(vrijdag)	Goede Vrijdag t/m
13 april	(maandag)	Tweede Paasdag (secretariaat gesloten)
17 april	(vrijdag)	Start campagne TK
21 april	(dinsdag)	Verschijningsdatum V&D
24 april	(vrijdag)	Thorbeckehuis Nieuws
27 april	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
30 april	(donderdag)	Koninginnedag (secretariaat open)
MEI		
5 mei	(dinsdag)	Bevrijdingsdag (secretariaat open)
5 mei	(dinsdag)	Slotavond TK-campagne en lijsttrekkersdebat
6 mei	(woensdag)	Dag der stemming Tweede Kamer
15 mei	(vrijdag)	51e JAV te Leeuwarden "De Harmonie"
16 mei	(zaterdag)	51e JAV te Leeuwarden "De Harmonie"
18 mei	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
20 mei	(woensdag)	Secretariaat gesloten
21 mei	(donderdag)	Hemelveeravond (secretariaat gesloten)
22 mei	(vrijdag)	Secretariaat gesloten
25 mei	(dinsdag)	Verschijningsdatum V&D
28 mei	(vrijdag)	Thorbeckehuis Nieuws
31 mei	(zondag)	Eerste Pinksterdag
JUNI		
1 juni	(maandag)	Tweede Pinksterdag
6 juni	(zaterdag)	Partijraad
8 juni	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
19 juni	(vrijdag)	Thorbeckehuis Nieuws
29 juni	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
30 juni	(dinsdag)	Verschijningsdatum V&D
AUGUSTUS		
31 augustus	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
SEPTEMBER		
19 september	(zaterdag)	Partijraad (troonrede e.d.)
21 september	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
25 september	(vrijdag)	Thorbeckehuis Nieuws
26 september	(zaterdag)	Secretarissenoverleg
29 september	(dinsdag)	Verschijningsdatum V&D
OKTOBER		
7 oktober	(woensdag)	Jaarlijkse bijeenkomst HB-partij's
19 oktober	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
23 oktober	(vrijdag)	Thorbeckehuis Nieuws
26 oktober	(maandag)	Bijeenkomst Annelien Kappeyne van de Copellostichting in de Pieterskerk in Leiden.
27 oktober	(dinsdag)	Verschijningsdatum V&D
31 oktober	(zaterdag)	Themadag
NOVEMBER		
6 november	(vrijdag)	Jaarcongres Bestuurdersvereniging
7 november	(zaterdag)	Jaarcongres Bestuurdersvereniging
9 november	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
14 november	(zaterdag)	Landelijke Jongerendag
19 november	(donderdag)	Penningmeestersoverleg
28 november	(zaterdag)	Partijraad
30 november	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
DECEMBER		
15 december	(dinsdag)	Verschijningsdatum V&D
18 december	(vrijdag)	Thorbeckehuis Nieuws
21 december	(maandag)	Hoofdbestuursvergadering
25 december	(vrijdag)	Eerste Kerstdag (secretariaat gesloten)
t/m 31 dec.		

Besluitenlijst

50^e JAARLIJKSE ALGEMENE VERGADERING OP 23/24 MEI TE VENLO

De algemene vergadering heeft de volgende besluiten genomen:

1. Als leden van de notulencommissie worden benoemd:
 - De heer E. Mackay te Leiden
 - De heer R.C.H. Verdijk te Nijmegen
 - Mevr. drs. A.M. Hey te Den Haag
2. Als leden van het stembureau worden benoemd:
 - De heer P. Slijpen te Halsteren
 - De heer A. de Kruyff te Weerden
 - De heer P.H. Boos te De Bilt
 - De heer M.P.A. Beverwijk te Leiderdorp
 - Mevr. H. Verhaar te Hillegom
3. Voorstel A1 van de Kamercentrale Limburg inzake handhaving van de ondercentrales wordt aangenomen. Het hoofdbestuur besluit de voorstellen voor wijziging van de statuten en huishoudelijk reglement integraal terug te nemen en in deze algemene vergadering niet verder te behandelen.
4. De heer mr. F. Korthals Altes wordt benoemd tot erelid
5. Het hoofdbestuur wordt decharge verleend voor de jaarrekening 1996
6. In de commissie van drie leden (financiële commissie) worden benoemd:

De leden:

 - H.W. van Weeren te Voorhout
 - Mevr. I.E.J. Muys te Heerlen
 - Mevr. Mr. M.Th.M. Tangel te Rijswijk

De plaatsvervangende leden:

 - O. Tammens te Zwinderen
 - Dr. A.H.M. Vredembregt te Rotterdam
 - Mevr. F. Nipperus te Voorburg
7. Besloten wordt een telegram te zenden aan HM de Koningin
8. Vrij en verantwoordelijk een Liberaal toekomstperspectief ingetrokken
 - Motie 1 van de afdeling Amsterdam wordt ingetrokken, besloten wordt de discussie over het liberalisme ook na het vaststellen van het rapport voort te zetten. Het rapport is een eerste aanzet. Verder: 9,16(er wordt later op teruggekomen),19,21,22,48
- Overgenomen

2,3,4,5,7,10,11 (met protest tegen de zin ...zonnebankgebruikers en vakantievierders),13,14,15,23,24,27,29,33,37,39,40,41 (term: "en de Verlichting" wordt op blz. 26 tussen haakjes ingevoegd),47,50,51 (blz. 32 wordt "klassieke" ingevoegd voor mensenrechten)
- Strecking overgenomen

10,18,20,25,30 (term positieve discriminatie wordt vervangen door positieve actie),31,35,36,38,43,44,45,46,52
- Afgewezen

6,8,12,17,26,28,32,34,42,49,53,54
- Overige toezeggingen: aandacht voor de noordelijke provincies wordt expliciet in het wijzigingsvoorstel gevraagd op pag. 22, pag. 25: de partij zal hierover verder praten.
- Het Rapport wordt in gewijzigde vorm vastgesteld en aan de verkiezingsprogramma commissie ter beschikking gesteld.
9. Als leden van het stembureau worden benoemd (voor 24-05-1997):
 - De heer P. Slijpen te Halsteren
 - De heer W. Geluk te Duurstede
 - De heer G. Dröge te Rotterdam

10. Het beleidsplan en de begroting 1997 en de meerjarenbegroting 1997-2000 worden vastgesteld.

11. Besloten wordt het voorstel van de ondercentrale Haarlem/Velsen in gewijzigde vorm aan te nemen: Toezending van informatie vanuit het hoofdbestuur blijft mogelijk zonder bestelling vooraf, met deze kanttkening dat afdelingen tot 75 leden één exemplaar ontvangen en afdelingen van 75 of meer leden 2 exemplaren.

12. Voorstel van de afdeling De Bilt/Bilthoven wordt betrokken bij het beleid van de fracties.

13. Voorstel van de afdeling Den Haag wordt betrokken bij het beleid van de fracties.

14. Van het voorstel van de afdeling Hilversum, om betaling in termijnen mogelijk te maken en te promoten, wordt de strekking overgenomen.

15. Het voostel van het hoofdbestuur tot modernisering van het contributiestelsel wordt aangenomen. Waarbij er rekening mee wordt gehouden dat de ondercentrales in stand blijven en de voorstellen voor wijziging van de statuten en huishoudelijk reglement door het hoofdbestuur is teruggenomen.

16. Voorstel van de afdeling Sittard (kortingsregeling) wordt afgewezen.

17. Voorstel van de afdeling Voorschoten (halfgeldregeling) wordt afgewezen

18. Voorstel van de afdeling Maasland (terminologie gereduceerd tarief) wordt overgenomen. Voor de term post-actieven zal een andere minder beladen term gehanteerd worden.

19. Voorstel van de ondercentrale Haarlem/Velsen (bepalen van de kosten) wordt overgenomen.

20. Voorstel van de afdeling Maasland (afdracht aan ondercentrales) wordt overgenomen.

21. Voorstel van de afdeling Dalfsen (ereleden en leden van verdienste) is niet aan de orde vanwege het terugnemen van de voorstellen van de voorstellen tot wijziging van de statuten en huishoudelijk reglement.

22. Voorstel van de afdeling Voorschoten (ereleden en leden van verdienste) idem als 6

23. Voorstel van de kamercentrale Leiden (instellen commissie lidmaatschappen) wordt afgewezen

24. Besloten wordt dat financiële akties ten tijde van de Tweede Kamerverkiezingen twee maal kan plaatsvinden. De data zullen in overleg (met de penningmeesters van de kc's) worden bepaald. Een integrale aanpak van deze financiële akties zal worden bestudeerd en in 1998 worden geagendeerd voor de AV.

25. Het aantal leden van het hoofdbestuur wordt bepaald op 11.

26. Benoemd worden in het hoofdbestuur Als voorzitter: de heer drs. W.K. Hoekzema (herbenoeming) Als secretaris voor de organisatie: de heer drs. A. van Voskuilen (herbenoeming), mevr. drs. H.L. Pieters (vacature Rutte), de heer ing. P.H. Tirion (vacature Breukers)

27. Besloten wordt een telegram te zenden aan de heer Broos van Erp.

■

RADIO & TV

Radio- en Televisieuitzendingen van de VVD

De radio-uitzendingen van de VVD worden elke veertien dagen uitgezonden via Radio 5. Dit gebeurt in de oneven weken. De VVD heeft de vrijdag als vaste zenddag van 17.50 tot 18.00 uur. 10 oktober is de eerste uitzending na het verschijnen van dit blad.

Televisie-uitzendingen en herhalingen van deze programma's vinden plaats op:

- Nederland 1, dinsdag 7 oktober, 19.52 - 19.55 uur
- Nederland 2, woensdag 15 oktober, 15.54 - 15.57 uur (herhaling)
- Nederland 1, donderdag 30 oktober, 11.54 - 11.57 uur (herhaling)
- Nederland 3, donderdag 6 november, 17.21 - 17.24 uur.

De noodzaak van Europese samenwerking op politie- en justitiegebied

Jan Kees Wiebenga, VVD-lid Europees Parlement

Mr. Jan Kees Wiebenga, VVD-lid van het Europees Parlement

Grensoverschrijdende problemen verdienen een grensoverschrijdende aanpak. Dit geldt voor de grensoverschrijdende misdaad maar ook voor grensoverschrijdende migratie. De toename van mensenhandel, handel in verdoevende middelen, kinderprostitutie, terrorisme en fraude met Europese subsidies roept om een Europese aanpak. Grenzen bestaan niet of nauwelijks voor misdadigers. De Europese samenwerking op het terrein van justitie en politie is bijzonder traag en laat zich vergelijken met stroop in een trechter. De belangrijkste reden is dat de Raad van Ministers besluit met eenparigheid van stemmen. De onwillendheid van één lidstaat kan al leiden tot een verlamming van de besluitvorming. Besluiten worden te traag genomen. Bovendien is er sprake van een gebrek aan democratische en rechterlijke controle. Jan Kees Wiebenga, woordvoerder namens de liberale fractie op het terrein van justitie en politie, stelt vast dat een doeltreffende aanpak van grensoverschrijdende misdaad en migratie nog niet in zicht is.

Top in Amsterdam

Sinds de bijeenkomst van Europese regeringsleiders op 16 en 17 juni jl. in Amsterdam tijdens de Europese Raad zijn we een klein stapje verder op de weg naar doeltreffende samenwerking op het terrein van politie en justitie. In Amsterdam werd de zogenaamde Inter-gouvernementele Conferentie (IGC) van de Europese Unie afgerond die op 26 maart 1996 te Turijn van start is gegaan. De IGC had als doel het Verdrag van Maastricht te herzien om de EU gereed te maken voor uitbreiding met nieuwe lidstaten. Een fors pijnpunt is dat een aantal voor de uitbreiding noodzakelijke hervormingen achterwege is gebleven. De kwestie van de omvang van de Europese Commissie en de stemmenweging in de Ministerraad is door de Europese Raad met een grote boog omzeild. Behalve de noodzakelijke institutionele hervormingen laten ook de hervormingen van de derde pijler op zich wachten. (Voor de goede orde: naast de eerste pijler van de Europese Unie, die in hoofdzaak de economische samenwerking betreft, riep het Verdrag van Maastricht in 1991 nog een tweede en derde pijler in het leven. De tweede pijler omvat het buitenlands beleid. Onder de derde pijler vallen twee beleidsterreinen: het immigratie- en asielbeleid plus de bestrijding van de internationale misdaad.)

Immigratie- en asielbeleid

Tijdens de Europese Raad is besloten immigratie- en asielbeleid over te hevelen

naar de eerste pijler van de Europese Unie, die onder meer de economische samenwerking betreft. Hierbij komt dit beleidsterrein onder de gezamenlijke Europese vlag te vallen.

In de eerste pijler heeft de Europese Commissie het voortouw, functioneert het Europees Parlement als een volwaardig parlement en is het Hof van Justitie bevoegd. Daardoor wordt beter voldaan aan de liberale beginselen van een rechtsstaat en een volwaardige parlementaire controle. Helaas is er sprake van een overgangperiode van vijf jaar. Pas dan komt ook de afschaffing van het verlamme vetorecht in de Raad van Ministers aan de orde. Deze veranderingen verdwijnen voorlopig voor vijf jaar in de ijskast. Doeltreffende Europese besluitvorming over immigratie -en asielbeleid laat dus nog op zich wachten, evenals volwaardige parlementaire en rechterlijke controle.

Veel van de huidige politieke problemen in Nederland op het gebied van asiel- en immigratiebeleid zijn gebaat bij een gezamenlijke aanpak. Een voorbeeld daarvan is de noodzaak van een regeling voor een billijke lastendeling - of beter "verantwoordelijkheidsdeling" - tussen de Europese landen met betrekking tot de opvang van ontheemden. Daarmee zou worden vermeden dat sommige lidstaten veel tot zeer veel, en andere landen weinig tot geen ontheemden opvangen, zoals bij de Bosnische ontheemden het geval was. En bij gebrek aan Europese samenwerking op dit terrein blijft onverkort gelden, dat het land met het soepelste beleid ook het meest onder druk komt te staan.

Misdaadbestrijding

De EU-landen hebben tijdens de Top in Amsterdam besloten om nauwer te gaan samenwerken op het terrein van politie en justitie om de grensoverschrijdende misdaad aan te pakken. Op het gebied van de georganiseerde misdaad ligt vanaf april een document van hoge ambtenaren op tafel. Dit document komt niet veel verder dan een tijdstabel en de verdeling van de verantwoordelijkheden. Maar er is natuurlijk veel meer nodig om de misdaad met harde hand aan te pakken. De bevoegdheden van de Europese politiedienst - Europol - zijn tijdens de Top verder uitgebreid. Deze bestonden vooral uit het verzamelen en uitwisselen van inlichtingen. Europol krijgt nu de bevoegdheid om samen te

werken met nationale opsporingsdiensten. In bijzondere gevallen moet Europol de lidstaten kunnen vragen om een onderzoek in te stellen. En omdat de misdaad niet stilstaat houdt Europol zich ook bezig met het witwassen van drugsgeld, de smokkel van kernmateriaal en auto-diefstal. Naar aanleiding van de zaak Dutroux werd het takenpakket van Europol verder uitgebreid met de bestrijding van mensenhandel en kinderporno. Ironisch genoeg moet het Europol-verdrag van 26 juli 1995 nog steeds worden goedgekeurd door de parlementen van een aantal lidstaten van de Europese Unie. Zonder goedkeuring blijft Europol een lege huls zonder bevoegdheden om de misdaad daadwerkelijk aan te pakken. Voor het overige is dit beleidsterrein door de regeringsleiders in Amsterdam niet overgeheveld naar de eerste pijler. De bezwaren van de eenparigheid van de besluitvorming met het daaraan verbonden gebrek aan slagvaardig optreden blijven hier dus bestaan.

De VVD leden van het Europees Parlement

Tijdens de bijeenkomst "Het Nederlands Voorzitterschap halverwege" die de VVD-leden van het Europees Parlement op 18 april jl. organiseerden, stond de strijd tegen de internationale misdaad naast de Economische en Monetaire Unie hoog op de agenda. Bestrijding van de misdaad is één van de hoofdpunten van de VVD. Met name de groeiende activiteiten van de Oost-Europese en de Russische maffia nemen zorgwekkende vormen aan. De tentakels van de Russische maffia strekken zich uit tot ver in Europa. Ook Nederland is daarvan recentelijk het doelwit geworden. Willy de Clercq, Minister van Staat van België en lid van het Europees Parlement voor de Liberale fractie, waarschuwde tijdens de bijeenkomst van 18 april voor een "zaak Dutroux" op Europees niveau, gekenmerkt door een volledig gebrek aan goede samenwerking tussen de politiediensten en een ondoelmatig werkend gerechtsapparaat. Hij riep op om een einde te maken aan het gerechtelijk protectionisme en te komen tot één Europese juridische ruimte.

De Europese Unie moet handen en voeten krijgen om de problemen die burgers raken, zoals migratie en misdaad, slagvaardig aan te pakken. Met het Verdrag van Amsterdam zijn we een klein stapje verder maar het eindpunt is nog niet in zicht. ■

Medio september was Jan Kees Wiebenga 20 jaar volksvertegenwoordiger. Hij begon in 1977 in de Eerste Kamer, maakte de overstap naar de Tweede Kamer in 1982 en in 1994 werd hij gekozen in het Europees Parlement.

Om dit heugelijke feit te vieren nodigde hij al zijn oud-medewerkers uit in Brussel. Zeven zonen had Vader Abraham en 7 medewerkers had Jan Kees.

Helaas konden Fries Heinis en Marona van den Heuvel niet aanwezig zijn. Op de groepsfoto v.l.n.r.: Bertje Buiting-Klerk, Titis Siertsema, Jan Kees Wiebenga, Cherry Lenderink, Anke van Rooy en Ernst van Splunter.

Uit de afdelingsbladen en de regio's

door Reny Dijkman

Hieronder volgt de selectie uit de afdelingsbladen die tot binnen kwamen. Weer dank voor de toezending.

Na het zomervakantie pilde de postbus uit van de vele afdelingsbladen. Een melange ligt over mijn bureau gespreid. De inhoud loopt uiteen van midzomerbarbecues ter afsluiting van het politieke jaar, jubilea, tot de komende kandidaatstellingen voor de gemeenteraadsverkiezingen en de inspraakmogelijkheden op de gemeentelijke verkiezingsprogramma's.

U zult best begrijpen dat niet uit ieder afdelingsblad geciteerd kan worden. Daarvoor is het aanbod te groot. Deze rubriek blijft een bloemlezing bevatten.

De afdelingsbesturen hebben een heel druk jaar voor de boeg. Heel veel afdelingen vragen voor de campagnetijden (drie weken voor 4 maart 1998 en 3 weken voor 6 mei 1998) hun leden de handen uit de mouwen te steken. U gééft om uw VVD, anders was u geen lid. Maar misschien kan de dierbaarheid voor het liberalisme u de komende maanden over de drempel helpen om eens contact met uw afdelingsbestuur op te nemen en een helpende hand aan te bieden. Ook dat bestuur bestaat uit vrijwilligers die vaak weinig vrije tijd hebben.

De VVD is in the winning mood. Steun uw club en laat dus het werk niet geheel op die afdelingsbesturen aankomen.

De bloemlezing uit de bladen:

Sittard kan met voldoening melden dat op 23 juli de "ledenaantalmeter" was gestegen tot het magische getal van 100.

Alfred Boot, de afdelingsvoorzitter van Etten-Leur wijst op het belang van de landelijke strooifolder "Liberalisme in de basis". 'Een alleraardigst stukje leesvoer voor een ieder die kernachtig wil weten waar de VVD voor staat.' Etten-Leur gaat stemmachines aanschaffen.

Minder vrolijke berichten uit Haarlem waar de VVD-raadsfractie en het afdelingsbestuur al maanden met elkaar in onmin leven. De nieuwe voorzitter Gert Anne van Pruisen vraagt zich in zijn inleiding af hoe het zo ver heeft kunnen komen. 'Een antwoord op die vraag is natuurlijk niet eenduidig te geven. Het hangt naar mijn

mening vooral af van de rol die wordt toegekend aan de gemeenteraadsfractie enerzijds en de leden van een politieke partij anderzijds.'

Renkum hield onder haar leden een telefonische enquête over het afdelingsblad. De redactie koos dit tijdstip vanwege het belang van een goede communicatie tijdens de komende verkiezingen. Dat blad kreeg een dikke voldoende. Pluim voor de redactie!

Voorzitter Wim Schoonderveld spoort de leden aan om ook zelf met discussie-onderwerpen voor het gemeentelijk verkiezingsprogramma te komen.

Renkum gaat zelf haar 50-jarige VVD-geschiedenis schrijven. Oudere leden wordt verzocht hun archieven en geheugen te raadplegen.

Vice-fractievoorzitter Rob Metz houdt in Apeldoorn een doorwrocht pleidooi voor grotere mobiliteit bij de overheid. Juist de VVD zou de verantwoordelijkheid moeten voelen om een personeelsbeleid te voeren dat ruimte geeft aan optimale individuele ontplooiing. Maar hoe? Hij vat samen: 'In politieke zin kunnen wij onderscheid maken tussen stroop- en azijnmaatregelen. Azijn is vooral gelegen in aanpassing van de arbeidsvoorwaarden. Afschaffen van de periodieken en jubilea, en drastisch aanpassen van de status aparte van de ambtenaren zijn de meest voor de hand liggende maatregelen. Stroop moeten we zoeken in het belonen van mobiliteit (stop daar het geld van de periodieken maar in),

opleiden en begeleiden bij (tijdelijke) externe mobiliteit...'

'De zon schijnt in Den Haag, maar in gemeentelijk Nederland regent het,' schrijft de wethouder van Financiën J. van Harsel in Etten-Leur. De wethouder wijst erop dat veel gemeentelijke verhogingen zijn te danken aan regelgeving vanuit datzelfde Den Haag. 'Het zijn niet de gemeenten die steeds strengere milieunormen bedenken; nee, die krijgen ze opgelegd. Zij moeten aan de regelgeving voldoen.' Ook de normering speelt een belangrijke rol. 'Dat is de koppeling van de storting in het gemeentefonds en de hoogte van de Rijksuitgaven. Omdat het kabinet in 1996 en 1997 minder uitgaaf dan begroot, zijn de gemeenten tussentijds met nieuwe kortingen geconfronteerd.'

Feestvreugde was er te Etten-Leur rond Ina en Jan Weijermars (links op de foto). De laatste was teruggetreden als voorzitter van de afdeling en kreeg tot zijn verrassing een surpriseparty door zijn afdelingsbestuur aangeboden bij de viering van het 25-jarig bestaan van de afdeling Etten-Leur. Op het feestadres bij de familie Van Leeuwen kwamen Weijermars' vrienden en kennissen van binnen en buiten de VVD hem gezellig uitluiden. Op 7 september hebben de overige leden van Jan Weijermars afscheid kunnen nemen. Hij ontving een gedenkboek ter herinnering aan zijn Etten-Leurse periode.

De afdeling Laren-Blaricum (één afdeling voor nu nog - twee gemeenten) heeft een enquête gehouden onder haar leden. Geholpen door informatie uit deze rubriek heeft het bestuur eerdere enquêtes van twee andere afdelingen (Amersfoort en Hillegom) aangepast aan de lokale situatie. Naast vragen over de interne organisatie van de afdeling en de bereidheid tot

actieve inzet van haar leden kwamen enkele actuele kwesties aan de orde. De belangrijkste was een vraag over een zeer actueel gemeentelijk politiek vraagstuk nl. de samenvoeging van de dorpen Laren, Blaricum en Eemnes tot één gemeente. De uitslag was verrassend. Het bleek dat 84% van de respondenten voorstander is van samenvoeging. Deze uitslag zal mede aanleiding zijn tot voorstellen van de VVD-fracties in de raden van Laren en Blaricum om de procedure voor samenvoeging op gang te brengen. De totale respons op de enquête was iets meer dan 80 %.

Wethouder Han ter Heegde uit Voorburg geeft in het afdelingsblad een boeiend overzicht van een redelijk nieuwe bestuurdersfunctie. Naast zijn wethouderschap is hij sinds drie jaar lid van het dagelijks bestuur Haaglanden. Als portefeuillehouder (Economische Zaken, Agrarische Zaken en Toerisme) kost hem dat naast zijn wethouderschap gemiddeld twee tot tweeënhalve dag per week. Han ter Heegde noemt het 'loodzwaar maar bere-interessant'. Eens in de twee maanden heeft hij overleg met de EZ wethouders van de 16 Haaglandgemeenten; eens in de 4 maanden met werkgevers- en werknemersorganisaties; bijna dagelijks met individuele bedrijven en instellingen en met de Kamer van Koophandel, 'ben je secretaris van het regionaal acquisitiebureau, en ga zo maar door... In het welzijnsveld op zijn hoogtepunt in de jaren '70 waren er volgens mij niet zoveel (reguliere) overlegfora als in EZ-land,' meldt hij. Ook geeft hij een overzicht van de bereikte resultaten.

Onbekend maakt onbemind, moet de grote VVD-statenfractie van Zuid-Holland hebben gedacht. Zij geeft daarom regelmatig een Nieuwsbrief uit met een overzicht van haar werkzaamheden. Fractievoorzitter (en tevens Eerste Kamerlid) Robert de Haze Winkelman constateert in de Halfwegevaluatie dat al veel in beweging is gezet en veel is bereikt. 'De Provincie treedt actiever op als bemiddelaar en regisseur in de regio. Een moeilijke taak, want het valt niet altijd mee om in onze druk bezette provincie de

verschillende belangen tegen elkaar af te wegen. Het gaat dan om economie, woningbouw, bereikbaarheid, en natuur en milieu. Juist in die afweging moet de meerwaarde worden gevonden van deze intermediaire bestuurslaag. De signalen uit het "veld" geven aan dat de Provincie haar rol in toenemende mate succesvol uitbouwt; samenwerken en zoveel mogelijk in lijn opereren met de verschillende partners, maar er ook niet voor terugdeinzen om knopen door te hakken. Te veel heeft een enkele dwarsligger in het verleden hele processen verstoord. Een bewust genomen aan kritiek onderhevige beslissing is vrijwel altijd beter dan helemaal géén beslissing. Onze fractie is een sterke aanhanger van deze zakelijke benadering.'

Ben Joosten, voorzitter van de afdeling Rheden/Rozendaal, noemt in zijn inleiding een mogelijke oorzaak van de lege tribunes tijdens raadsvergaderingen. 'Het is er ronduit saai en nauwelijks te begrijpen. Hoe komt dat nou?'

Mr. Ruud Luchtenveld (41) is op 26 augustus geïnstalleerd als lid van de VVD-fractie in de Tweede Kamer. Luchtenveld is de opvolger van Broos van Erp.

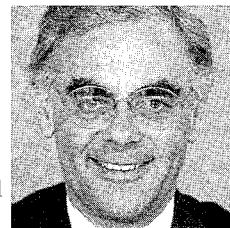
Ruud Luchtenveld deed Atheneum B en Nederlands Recht, zowel privaatrecht als staats- en administratiefrecht.

Ruud Luchtenveld heeft al veel functies binnen de VVD bekleed. Begin jaren tachtig was hij lid van het hoofdbestuur en het dagelijks bestuur van de kc Utrecht. Sinds 1982 was hij lid van de gemeenteraadsfractie in Amersfoort en van 1986 - 1990 plus van 1994 tot heden wethouder. Zijn laatste portefeuille bestond uit Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Woonruimteverdeling en de coördinatie van het Ruimtelijke Ordeningsbeleid. Ook was hij van 1991 - 1994 lid van Provinciale Staten van Utrecht.

Als Tweede Kamerlid is Ruud Luchtenveld lid geworden van de fractiecommissies VROM en Verkeer en Waterstaat en plaatsvervangend lid van de fractiecommissie Binnenlandse Zaken (fotobijschrift: foto: Theo Meijer)

VVD-Tweede Kamerlid

Enric Hessing ontving deze zomer een hartelijke en persoonlijke bedankbrief van president Bill Clinton voor al zijn inspanningen om van de viering 50 jaar Marshall Plan een succes te maken.

De president schrijft: *Ik was verheugd over de mogelijkheid u en uw comité tijdens mijn recent bezoek aan Nederland te ontmoeten. Ik waardeer buitengewoon uw onvermoeibare en onbeperkte inzet als voorzitter van de stuurgroep, waardoor de viering van de 50ste verjaardag van het Marshall Plan tot zo'n ontroerende en succesvolle gebeurtenis is geworden. Ik realiseer mij ook terdege de jarenlange inspanningen die u zich heeft moeten getroosten om ervoor te zorgen dat Nederland het leidende land binnen Europa zou zijn door met zijn talloze activiteiten een duidelijk stempel te zetten op deze belangrijke verjaardag.*

Hillary en ik zullen de oprechte uitingen van diepe vriendschap van het Nederlandse volk voor de Verenigde Staten nooit vergeten. Voor mij was de mogelijkheid tot deelname aan de festiviteiten rond het Marshall Plan een van de hoogtepunten van mijn presidentschap.

Aanvaard mijn dank en de beste wensen voor blijvend succes van de Marshall studiebeurzen en uw andere waardevolle inspanningen.

Bill Clinton.

De heer mr. drs. S.W.H. Huisman (38) is per 1 september benoemd tot burgemeester van Kessel. Voordien was hij plaatsvervangend chef van het kabinet van de Commissaris der Koningin in Utrecht en lid van de Utrechtse VVD-gemeenteraadsfractie.

In Amstelveen is mr. M.H. Kamphuis (54) per 16 september tot burgemeester benoemd. Totdien was hij burgemeester van Bloemendaal. In Amstelveen is hij de opvolger van de VVD'er drs. O. van Diepen, die met pensioen ging.

Mevrouw J.J.H. Colijn-Raat (48) is per 16 september benoemd tot burgemeester van Scherpenzeel. Zij is ook lid van de VVD-fractie in Provinciale Staten van Gelderland. In Scherpenzeel is zij de opvolgster van de VVD'er J. de Korte, die met pensioen ging.

De heer H.W.H. Krijgsman (55) is met ingang van 16 september tot burgemeester van Westvoorne benoemd. Tot 1 januari jl. was hij burgemeester van de door herindeling opgeheven gemeente Budel. In Westvoorne is hij de opvolger van VVD-burgemeester mevrouw I. Bakker van Assen, die benoemd werd tot burgemeester van Bergeyk.

Joosten wijt dit aan het feit dat 'tijdens de raadsvergadering geen gedachtenvorming door uitwisseling van standpunten meer plaatsvindt. De raadsvergadering is verworden tot een beslissingsmachine. Een instantie die formele besluiten neemt, nadat vertegenwoordigers van politieke partijen hun reeds vaststaande standpunten hebben voorgelezen. De werkelijke standpuntbepaling heeft dan allang plaatsgevonden, namelijk binnenskamers, in de wandelgangen en in de commissievergaderingen. De politici verdedigen deze gang van zaken met het toverwoord efficiency. Dat moge zo zijn, voor de belangstellende burger is de lol er op die manier gauw af.' Om de raadsvergaderingen aantrekkelijker te maken adviseert Joosten ieder raadslid zijn politieke gedachten en opvattingen vrijuit, bij voorkeur zonder papier, uit te dragen. Alleen Groen Links weet op die wijze soms 'de dodelijke saaiheid van de Rhedense Raad met een zekere wel sprekendheid te doorbreken.'

VVD-Info KC-Groningen nodigt namens de Organisatie Vrouwen in de VVD een ieder uit voor de "Drie Provinciëndag" op 1 november in zalencentrum De Balk, De Gast 39 te Zuidhorn. Aanvang 9.35 uur. Kosten met lunch f 37,50; zonder lunch f 15,-. Het thema is: Veiligheid en Vrijheid. Burgemeester van Delfzijl en voorzitter van de Bestuurdersvereniging Ed Haaksman, en het VVD-Tweede-Kamerlid Sari van Heemskerck behoren ondermeer tot de inleiders. Opgave/inlichtingen bij mevrouw R. Oldenziel-Mellema, tel: 0597 - 55 26 48 of mevrouw R.H. Polman-Vos, tel: 050 - 312 51 67.

De meest overzichtelijk gepresenteerde groslijst voor de gemeenteraadsverkiezingen is te vinden in Info-Zeist. Wij proeven in de professionaliteit de hand van de meester (Gerard Kroeb). Naast elkaar treft men kolomsgewijs: naam, voorletters, geboortedatum, onderwijs, huidige functie, politieke verdiensten en als laatste kolom: 'Lid VVD sinds.'

Professionaliteit straalt ook altijd uit van het afdelingsblad van Capelle aan den IJssel. Dit keer trok een uiteenzetting van John W. Prins de aandacht. Hij gaat dieper in op het feit dat de VVD (Kamer)kandidaten zocht in het bedrijfsleven. 'Uw en mijn partij is koploper bij het "roepen" dat er meer en meer geprivatiseerd moet

worden. Dat we een kwalitatief goed doch klein ambtenarenapparaat moeten hebben en dat ook bij de overheid meer bedrijfsmatig moet worden gewerkt. Dat roepen heeft kennelijk nog niet veel opgeleverd, want in de afgelopen vijf jaar is het totaal aantal overheidsdienaren slechts teruggegaan van 715.000 naar 680.000. Deze terugloop spoort precies met de vervallen banen bij Defensie als gevolg van het einde van de Koude Oorlog. Als we tegelijkertijd moeten constateren dat tussen 1989 en 1997 het loonzakje van de overheid van f 49 miljard is gegroeid naar f 65 miljard, dan lijkt de vraag gerechtvaardigd: "hoezo minder overheid?"

John Prins vindt dat zolang dit verzet op loze kreten berust, de VVD daar beter mee kan ophouden. 'Want laten we hopen dat er zich onder die 680.000 ambtenaren ook veel stemmers op de VVD bevinden. Wellicht kan die energie beter ingezet worden voor een onderzoek naar het hoe en waarom van de geringe participatie van het bedrijfsleven en het vinden van oplossingen voor de daaruit voortkomende knelpunten.'

Goed nieuws voor onze Euro's. De afdeling Utrecht gaf via een enquête aan de grootste belangstelling te hebben voor het onderwerp: Europa, federatie of confederatie? Al was de respons met 46 respondenten op de 450 verzonden enquêtes niet overweldigend. Het blijft wel frappant dat Europa het won van het onderwerp: Schiphol, Betuwelijn, HSL; kent groei geen grenzen?

De afdeling gaat daarom in december over Europa een debat, discussie of forum organiseren. Naar de leden wordt geluisterd.

Ook in De Vrije Rotterdammer staat een enquête. Rotterdam vraagt haar leden naar een mening over de thema's voor de komende verkiezingen. 'De vraag daarbij is vooral welke thema's in de komende jaren volgens u van het grootste belang zijn, welke problemen moeten worden opgelost en hoe het gemeentebestuur de komende periode moet opereren. En wat is de inzet van de VVD daarbij?'

Deze rubriek is op 11 september afgesloten. Wordt vervolgd!

INTERFLOW

cleanroom en laboratorium
technologie

INTERFLOW
CERTIFIED ISO 9001
MEMBER OF EFBQ

Postbus 48, 1770 AA Wieringerwerf - Tel. (0227) 60 28 44 - Fax (0227) 60 31 65

LA CLOCHE

RESTAURANT

Kloksteeg 3 Leiden Telefoon 071 5123053

T H E M A

NOORD HOLLAND

2 De provincie Noord-Holland bevat veel meer dan alleen bekende steden als Amsterdam en Haarlem. Frits Bolkestein bezoekt op 15 december de kamercentrale Den Helder. Arie-Wim Boer zal in dat gebied de eerst verantwoordelijke zijn voor goed lopende verkiezingscampagnes in 1998. De redactie sprak met hem en met de VVD-afdeling en fractie van Enkhuizen, waar een kleine kern de VVD weer goed op poten heeft gezet. Het Noord-Hollandse kamerlid Henk van Hoof schrijft over zijn provincie.

6 Bijna een vijfde van alle afdelingsvoorzitters hebben zich een hele zaterdag verdiept in de komende campagnes. Ook spraken zij over de problemen waarmee zij in hun afdelingen te maken krijgen en over mogelijke oplossingen. VVD-voorzitter Willem Hoekzema opende de dag met een stevige peptalk.

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

.....EN VERDER.....

- de ontwerp-kandidatenlijst Tweede Kamer
- het ontwerpverkiezingsprogramma
- partijraadsvergadering over het ontwerpverkiezingsprogramma op 14 november
- liberaal kunstbeleid: contradictio in terminis?
- aanmelding lustrumfeest tot 1 december aanstaande. Het loopt storm dus haast u!
- korte agenda's van de 99ste en 100ste algemene vergadering in Papendal op vrijdag 30 en

- zaterdag 31 januari 1998. Respectievelijk: vaststelling verkiezingsprogramma en vaststelling VVD-kandidatenlijst voor de Tweede Kamer
- uit de afdelingsbladen

BR

OKTOBER/NOVEMBER 1997

Nr. 1448

ISBN: 0166 - 8498

VRUJHEID
VD EMO CRATIE

Files en te weinig weg dé problemen van Noord-Holland

Op 15 december bezoekt Frits Bolkestein de kamercentrale Den Helder in Zaanstad. De redactie van *Vrijheid & Democratie* reisde hem vooruit en sprak met de VVD in Enkhuizen en met Arie-Wim Boer, lid van de Landelijke Propagandacommissie (LPC), die in de kc-Den Helder de spil is van de komende campagnes.

Door Reny Dijkman en Marcel Gerritsen, foto's: Meijer uit Hoorn

LPC-er Arie-Wim Boer (foto: Meijer)

LPC-er Arie-Wim Boer: Een uit Limburgs deeg geknede Friese kruidkoek in het Noord-Hollandse land

'Een Friese kruidkoek, maar geknede uit Limburgs deeg', zo kenschetst Arie-Wim Boer, lid van het Kamercentrale bestuur Den Helder belast met public relations, zichzelf. Hoewel zijn wortels elders liggen is de enthousiaste pr-functionaris zijn carrière bij de VVD in Amsterdam begonnen. In Amsterdam volgde hij zijn eerste VVD-bijeenkomsten en ontmoette hij vooraanstaande VVD-ers als Frank de Grave. Een politicus waar hij nog steeds veel bewondering voor heeft.

Na een tijdje de public relations te hebben behartigd in het afdelingsbestuur van Purmerend werd hij vorig jaar benaderd door een bestuurder van de kamercentrale Den Helder. Op de vraag of hij de portefeuille public relations voor zijn verantwoording wilde nemen, reageerde hij positief.

'Public relations is de belangrijkste portefeuille die er is, die bevat heel veel. Je moet contacten onderhouden met mensen van verschillende allure en met andere partijen en dat spreekt me enorm aan. Ik heb daarom vrijwel direct ja gezegd.'

Vanaf dat moment is Arie-Wim met veel enthousiasme en inzet begonnen om een uitgebreid netwerk van PR-functionarissen binnen de Kamercentrale op te zetten. 'Er waren her en der wel bestuursleden die veel aan propaganda deden, maar een netwerk van LPC, ondercentrales, afdelingen en de buitenwacht was er niet.' Arie-Wim spande zich vervolgens in om de pr-functionarissen bijeen te krijgen en geleidelijk regelmaat aan te brengen in de bijeenkomsten. 'In de loop van de

Je moet netwerken bouwen en goed onderhouden

tijd heb ik het overleg meer gestructureerd en vinden er regelmatig besprekingen plaats op ondercentraleniveau. De bedoeling is dat deze ondercentrales vervolgens rapporteren aan de afzonderlijke afdelingen.'

Als lid van het kc-bestuur ziet hij zichzelf als steun en toeverlaat voor alle afdelingen binnen de kamercentrale Den Helder. 'Indien zich problemen voordoen bij de organisatie van een avond of met het vinden van een spreker kunnen ze altijd bij mij terecht.' Ook als afdelin-

n rd-Holland

gen zonder posters of stickers zitten is Arie-Wim niet te beroerd om deze even langs te komen brengen. Daar komt bij dat als het maar enigszins mogelijk is hij op alle avonden binnen de Kamercentrale zijn neus even laat zien. 'Netwerken zijn er immers om goed te onderhouden.'

Frits Bolkestein in de kamercentrale

Het loopt nu goed in de Kamercentrale en met enige trots vertelt Arie-Wim Boer dan ook dat binnenkort Frits Bolkestein de Kamercentrale zal bezoeken. 'Het gaat een enorme happening worden. Na de spreekbeurt van Bolkestein over de actuele politieke situatie vindt een groot forum plaats waarin een parlementariër, een gemeenteraadslid en een vertegenwoordiger van een maatschappelijke organisatie zitting hebben.' Het is duidelijk dat hij de smaak te pakken heeft. 'Als het mee zit mogen we volgend jaar Hans Dijkstal verwelkomen om iets te vertellen over vier jaar de paarse coalitie.' Ook met de komst van de Minister van Binnenlandse Zaken gaat een grote wens in vervulling.

Het loopt gewoon lekker

Al die activiteiten lijken een enorm tijdsbeslag te leggen op Arie-Wim Boer die in zijn dagelijks leven leiding geeft aan een aantal taxateurs bij de belastingdienst. 'Soms ben ik één avond per week voor de VVD bezig, maar het zijn er meestal meer. Zolang je partner geen bezwaren heeft tegen je veelvuldige afwezigheid (en dat heeft ze niet) gaat het allemaal goed.' Ook de kamercentrale Den Helder kampt met een klein campagnebudget en dat betekent volgens de nieuwe premier nog wel eens schipperen. 'Het onderhouden van goede contacten met alle relaties en het regelmatig bedienen van de pers is niet alleen een tijdrovende, maar vaak ook vrij kostbare aangelegenheid.' Overigens vindt hij het wel een goede zaak dat met de financiële middelen van de partij zuinig wordt omgesprongen. 'Het gaat om gelden van de leden en die mag je niet zo maar over de balk smijten.' Op de activiteiten van de kamercentrale Den Helder hebben de krappe middelen gelukkig geen echte invloed. 'Het loopt gewoon lekker.' De contacten met de pers zijn er goed. 'Ik heb weer gebruik gemaakt van mijn oude ingangen bij onder meer de lokale televisiezender en er zijn goede relaties opgebouwd met de regionale schrijvende pers.'

Over zijn eigen politieke ambities doet Arie-Wim Boer niet geheimzinnig: 'Ik zou best in de gemeenteraad willen en ik heb me daarom ook beschikbaar gesteld voor een verkiesbare plaats in Purmerend.' Of die zetel in de gemeenteraad er komt weet hij nog niet. Na de lunch in Purmerend wandelen wij over de locatie

Files zijn DE plaag van de regio

van de veemarkt. De dieren zijn vertrokken. Hun geur hangt er nog. Men is druk bezig het achtergebleven afval op te ruimen. Op weg naar Enkhuizen praat hij over politieke zaken die voor de kamercentrale Den Helder buitengewoon belangrijk zijn. Bovenaan de urgentielijst staat het fileprobleem. 'Veel mensen werken beneden het Noordzeekanaal. Daardoor zitten iedere morgen de snelwegen potdicht. Wil je 's morgens vanuit Purmerend niet in een file belanden dan moet je voor tien over zes vertrekken.'

Wie Noord Holland zegt, denkt eerst aan Amsterdam en Schiphol en pas daarna aan de rest van de provincie, zoals het gebied boven het Noordzeekanaal. Volkomen terecht is er grote aandacht voor de specifieke problemen van de grote stad en voor de belangrijke economische motor, die Schiphol heet. Ook voor het meer noordelijke deel van de provincie zijn deze centra van economische activiteit en daarmee van werkgelegenheid van groot belang. Maar daarmee is meteen een probleem genoemd. Toen men in het verleden nog dacht dat de samenleving maakbaar was, hebben veel mensen zich in de meer noordelijk gelegen groeisteden of het bijbehorende platteland gevestigd. De werkgelegenheid zou immers wel volgen. De werkelijkheid was anders, met als gevolg dat er langzaam maar zeker een mobiliteitsprobleem ontstond. Noordzeekanaal en IJ zetten het noordelijk deel van de provincie nog meer op afstand. Gelukkig is er op dit punt het nodige gebeurd, zoals de Zeeburger- en de Wijkertunnel, maar in feite is de file daardoor slechts 10 kilometer naar het zuiden opgeschoven. Nu we redelijk goed onder dat kanaal door kunnen, is het van belang dat ook verderop, in het zuiden van de provincie, het nodige gebeurt, met name aan infrastructuur rond Amsterdam en Schiphol. Het is tegen deze achtergrond dan ook wat wrang, dat de Noordhollander die in het noorden woont en in het zuiden werkt, of dat nu Amsterdam, Schiphol, Haarlem, Zaan-dam of Beverwijk is, op dit moment nog steeds geconfronteerd wordt met de nadelen van het vroegere overheidsbeleid. Eerst jaren in de file, vervolgens wel nieuwe tunnels, maar dan misschien straks weer extra betalen in de vorm van rekening rijden of iets dergelijks.

En als het nu zo was dat openbaar vervoer altijd een goed alternatief is, dan zou er meer begrip voor kunnen zijn. Maar je zal maar iedere dag met openbaar vervoer van Wognum naar het zuiden moeten! Tel uit je reistijd. Zo heeft een onderzoek onder bewoners van het meer noordelijk gelegen landelijk gebied laten zien, dat door hen het ontbreken van openbaar vervoer (75,5%) en de bereikbaarheid van voorzieningen voor mensen zonder auto (70,5) als een van de belangrijke knelpunten wordt ervaren. Ook hier geldt dat er sprake is van verbetering, maar er is bij lange na nog geen situatie dat in redelijkheid gesproken kan worden van adequaat openbaar vervoer.

Goede verbindingen van noord naar zuid zijn niet alleen van belang voor het woon-werkverkeer, maar zo mogelijk nog belangrijker voor de economische ontwikkeling van gebieden als West-Friesland en de Kop van Noord-Holland. In dat verband moet de beruchte weg van Alkmaar naar

Daardoor is rekeningrijden een heel actueel onderwerp in Noord-Holland. Uiteraard noemt hij de groei of stagnatie van Schiphol en de daaraan gekoppelde werkgelegenheid. Maar ook de hoge lokale lasten vindt hij een belangrijk punt van zorg.

We stappen in de auto en koersen richting Enkhuizen, een afdeling die de laatste jaren is geplaagd door rumoer. 'Ook daar gaat het nu de goede kant op', weet Arie-Wim te melden.

Tevreden kijkt hij voor zich uit en zingt spontaan uit volle borst 'Wie shoan us Limbrug is begrip toch nemens...' Het klinkt vreemd in dit Noord-Hollandse landschap, maar uit de mond van een Friese kruidkoek, gekneet uit Limburgs deeg, toch ook weer vertrouwd. ■

Den Helder worden genoemd, maar ook verbindingen vanuit Den Helder en Alkmaar naar het oosten en noord-oosten, via de Afsluitdijk naar Duitsland en Scandinavië. Wil de economische ontwikkeling, die door grote inspanningen van alle betrokkenen in deze regio's van de grond komt, verder gestalte kunnen krijgen, dan zijn deze ontsluitingen van groot belang. Hoe eerder hoe beter, zou ik willen zeggen.

Nieuwe economische activiteiten moeten niet alleen de verloren werkgelegenheid, zoals bij de Koninklijke Marine in Den Helder compenseren, maar bovendien nieuwe werkgelegenheid toevoegen. Er liggen wat dat betreft mogelijkheden in de aloude agrarische- en visserijsector, zoals de huidige plannen met betrekking tot mosselkweek bij Wieringen. Daarnaast zijn er mogelijkheden door nieuwe industriële activiteiten, maar ook elders, niet in de laatste plaats in de toeristische sector. Wijdse polders met de karakteristieke Hollandse luchten, de dijken, molens, bollenvelden, de prachtige oude dorpen en steden aan de oude Zuiderzee, de watersportmogelijkheden en natuurlijk de Noordzeekust met de fraaie stranden zijn slechts een paar van de trekkers. In Noord-Holland, aan de rand van de Randstad, is het meer dan de moeite waard om er te wonen, te werken en zeker om er te recreëren. Dan moet het wel bereikbaar zijn en het potentieel kunnen ontwikkelen.

Bovendien moet het er leefbaar zijn. Dat is in belangrijke mate ook het geval. Maar ook voor dit gebied geldt, net als voor andere delen van ons land, dat criminaliteit en geweld er hun weg vinden en dat de politie ook binnen een regio soms wel heel ver weg is. Uit het eerder genoemde onderzoek blijkt dat 53% van de mensen in het landelijk gebied zich daarover zorgen maken.

Het zijn allemaal onderwerpen die voor de mensen in Noord-Holland van groot belang zijn. Het zijn ook onderwerpen waar de VVD de nodige aandacht aan geeft. Het is niet voor niets, dat onze partij in deze regio al vele jaren zeer goede verkiezingsresultaten haalt. Laten we er met z'n allen voor zorgen dat dat zo blijft. Het is de moeite waard.

Henk van Hoof
VVD-Tweede-Kamerlid

VVD-Enkhuizen gaf he

weer gezicht

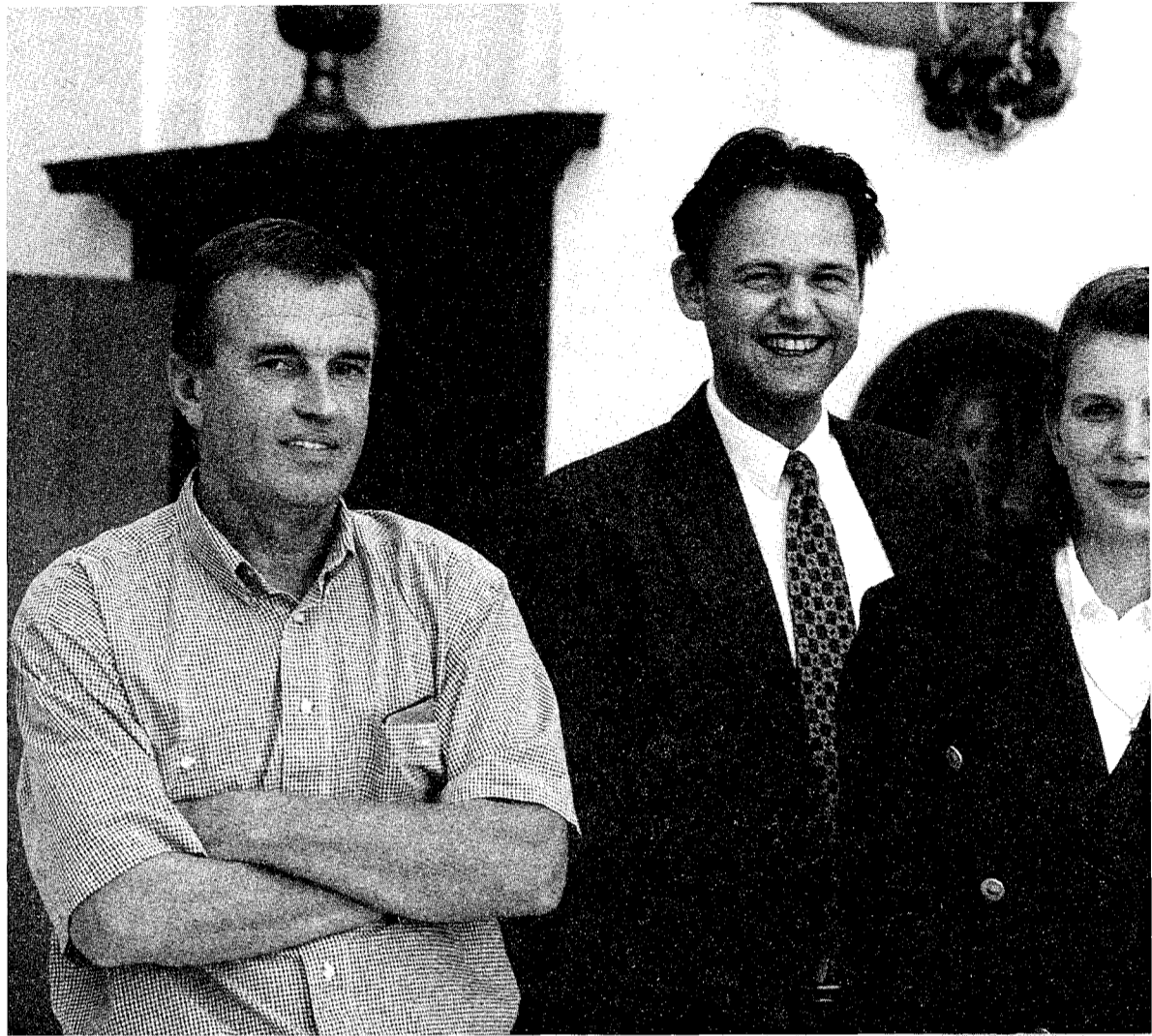
Enkhuizen - In het rustige vaarwater van de havens liggen honderden plezierboten te dobberen in de late herfstzon. Samen met de vele antieke geveltjes van de oude herenhuizen uit de tijd van de Verenigde Oost-Indische Compagnie geven zij op deze stralende herfst-dag een schitterend beeld van een rustieke, historische handelsstad. Geschiedenis en heden zijn in Enkhuizen harmonieus vervlochten. Minder harmonieus was de situatie binnen de Enkhuizer VVD-gelederen rond de vorige gemeenteraadsverkiezingen. Wij praten met de vaste actieve VVD-kern in deze 16.000 mensen tellende gemeente over verleden en heden. Die kern is door dalen gegaan. In het oude Raadhuis verhalen Patricia de Munnik (fractievoorzitter in de gemeenteraad), haar man Jaap de Munnik (VVD-PR ondercentrale en secretaris van de afdeling), Cor de Boer (VVD-raadslid), Willem Bloemendaal (VVD-bestuurslid) en Jan Hekkert (actief VVD-lid) over het leed en het lief van de VVD-afdeling Enkhuizen.

Het najaar van 1993 en het voorjaar van 1994 wordt in de Enkhuizer VVD-geschiedenis bepaald niet met gouden letters geschreven. De toenmalige VVD was een gesloten clubje. Zaken werden binnenskamers besloten. De nieuwe raadskandidaten Patricia de Munnik en Cor de Boer zagen zich tot hun eigen verbazing op respectievelijk nummer 1 en 2 van de kandidatenlijst geplaatst. Patricia: 'Ik ben altijd in politiek geïnteresseerd geweest. Toen mijn man en ik hier vier jaar geleden kwamen wonen, werden wij dus lid van de VVD. Toen de leden-

Met zomerplu op de verkiezingsmarkt

vergadering tot deze uitslag kwam, wist ik niet of ik moest lachen of huilen.' De toen nog zittende VVD-raadsleden splitsten zich af en richtten "De echte Liberale Partij" op. Willem Bloemendaal, 51 jaar, die al van zijn 17de lid is van de afdeling, zegt terugblikkend: 'De afdeling sliep. Na een zeer actieve voorzitter kwam er een ander. Toen is het zo gaan rommelen dat het bestuur van de kamercentrale Den Helder in november 1993 nog heeft trachten te bemiddelen. Maar dat was al te laat.'

Nog denkt Patricia denkt met gemengde gevoelens terug aan de avond waarop zij en Cor zich moesten presenteren, 'maar ook de zittende fractieleden.' En de twee nieuwelingen braken door in het gesloten bastion. Haar man Jaap schetste de situatie als redelijk wanhopig. 'Niemand wilde meer in het bestuur en de VVD had al de bijnaam gekregen van Vereniging Van Delinquenten. De herstart kwam op het meest beroerde moment,

namelijk bij de vaststelling van de kandidatenlijst. De VVD had een waardeloos imago. Als partij gaf men er hier geen cent voor. De schrale troost was dat er toen een hoop interne ruzies in de hele gemeenteraad liepen en maar liefst 11 partijen de gemeenteraadsverkiezingen gingen. Dat unicum heeft zelfs de NRC gehaald.' Het VVD-ledental was door de interne troebelen inmiddels van 50 naar 30 gedaald. Maar het hechte liberale clubje heeft die aanhang met keihard werken weer terug weten te halen.

De kersverse raadskandidaten stonden min of meer alleen toen de campagne begon. Zij hadden geen naam-bekendheid, geen idee over campagnevoering en maakten - dat geven zij ruiterlijk toe - alle beginnersfouten die mogelijk waren.

Een VVD-kraampje op de markt? Doen we. Alleen had de oude club die de verkiezingen inging onder de naam 'De Echte Liberalen' alle VVD-attributen uit frustratie zelf vastgehouden. Cor de Boer verhaalt grijnzend hoe zij als nieuwe VVD-kandidaten met een zomerparaplu die de VVD-kleuren had op de markt hebben gestaan. Aan het aanvragen van een vergunning had niemand gedacht.

Maar ze leerden razendsnel. Patricia stak waanzinnig veel tijd in een reeks van Haya van Somerencursussen. 'Wij hadden nog hulp aan De Gracht gevraagd, maar daar zei men: "Als jullie er zo voor staan, kunnen jullie je beter opheffen". Toen heb ik wel even gedacht van welke club ben ik in hemelsnaam lid geworden?'

Het waren de eigen VVD-leden die bijsprongen. Zij leenden wat geld voor een campagne die aan de twee nieuwkomers de mogelijkheid moest bieden zowel enige naam-bekendheid te krijgen als ook het verkiezingspro-

gramma over het voetlicht te brengen. Dat is in Enkhuizen om de dooie dood geen geringe opgave, want het is een rood bolwerk. Maar met Patricia de Munnik staat er ook werkelijk iemand. Men moet van goeden huize komen om daar langs te gaan.

Patricia is als een razende samen met het clubje gaan netwerken om de gegroeide afstand met de bevolking te verkleinen. 'We hebben een scala van activiteiten opgepakt. Zo hebben wij een enquête gehouden, waarvan de burgemeester bereid was het eerste exemplaar in ontvangst te nemen. Daar kwamen we mee in de pers. Die enquête hebben wij zelf bij alle 6500 huishoudens in de brievenbus gedaan. Die vragen spitsten zich toe op 't Kooizand, het toerisme en de verkeersveiligheid. Er kwam een geweldige respons op.'

Verdeeldheid alom

Enkhuizen is een overwegend 'rode' gemeente. De geesten zijn er overigens zo verdeeld dat op een bevolking van 16000 man maar liefst 11 partijen aan de raadsverkiezingen deelnamen, waarvan 9 de gemeenteraad haalden. Er zijn 17 raadszetels te verdelen.

De VVD was best trots dat zij ondanks alle narigheid toch 2 zetels haalde. En dat zonder restzetel. Daarna begon pas het echte (raads)werk. Patricia: 'Wij wilden een breuk maken met het verleden, waarin alles

Leden leenden geld voor campagne

liberalisme

Zij hebben - met enkele anderen - de VVD in Enkhuizen weer op poten gezet. V.l.n.r.: Willem Bloemendaal (VVD-bestuurslid), Jaap en Patricia de Munnik (resp. VVD-Pr ondercentrale plus afdelingssecretaris en fractievoorzitter), Jan Hekkert (actief VVD-lid) en Cor de Boer (VVD-raadslid).

Roel Smit zette het bestuur weer op poten

binnenskamers werd bekookst. Wij hebben alle VVD-leden de eerste drie keer persoonlijk uitgenodigd om bij het fractie-overleg te komen. Nu komen er zo'n 17 leden in wisselende samenstelling. Bij andere politieke partijen moet men op de raadsstukken geabonneerd zijn. Bij ons niet. In principe bepalen wij eerst ons standpunt, maar we doen de hele discussie met de leden over. Dat vergt veel tijd, maar het heeft wel tot gevolg dat steeds meer VVD-ers zich (weer) betrokken voelen bij het wel en wee van Enkhuizen. Daardoor worden de discussies steeds boeiender.

Met dierbaarheid wordt gesproken over de pas overleden VVD-lid Roel Smit. 'Hij was de geestelijk vader van de nieuwe VVD. Hij heeft de partij bestuurlijk uit het slop getrokken. Niemand wilde op dat moment nog in het bestuur zitten, maar Roel heeft ervoor gezorgd dat er weer een bestuur kwam. En nu telt het bestuur weer 7 leden.'

Patricia de Munnik constateert met voldoening dat - in tegenstelling tot vier jaar geleden - nu veel kandidaten zich voor de gemeenteraad hebben gemeld. 'Vorige keer hebben wij met moeite 15 mensen voor de lijst kunnen vinden. Nu zijn dat 30 man. Het voordeel is dat die lijst qua achtergronden van de kandidaten een heel breed beroepsscala biedt. Nu gokken wij dan ook op 3 of 4 zetels.'

Eenparig zijn zij van oordeel dat het nu mogelijk moet zijn om eindelijk eens een wethouder te leveren. Een liberale dagelijkse bestuurder is broodnodig in het Enkhuizer stadsbestuur. Zo zijn de VVD'ers absoluut niet te spreken over het Enkhuizer woningbouwbeleid dat zich voornamelijk op de sociale woningbouw concentreert. 'Dat zal wel weer kapitalistisch en elitair overkomen, maar kijk nu eens naar al die schepen die er liggen en naar de industrieën die wij hebben. Daar zitten veel mensen tussen die hun geld willen investeren in een goed huis en daar meer dan twee ton voor over hebben.

Tot nu toe zijn de meesten naar Stede Broec vertrokken. En dat zijn toch de mensen waarvan de middenstand het moet hebben.'

Wensen zijn er genoeg. 'Het grote geld gaat allemaal naar Amsterdam', constateert men nuchter. 'De eerste vijf Provinciale Statenleden wonen daar ook. Maar Enkhuizen zit te springen om een goede ontsluiting met Alkmaar. Je bent hier vandaan sneller in Amsterdam dan in Alkmaar.'

Een specifieke aandachtfactor vormen de vele panden die onder Monumentenzorg vallen. 'De restauratiekosten zijn voor het Rijk, maar de gemeente draait op voor het peperdure onderhoud.'

De Enkhuizer VVD gaat dit keer de raadsverkiezingscampagne vol vertrouwen tegemoet. En nu hebben zij één grote wens: Minister Zalm moet komen. 'Hij komt hier vandaan. Zijn familie woont hier en hij is hier regelmatig. Als Gerrit Zalm komt, krijgen wij de zaal vol. En het is hier nu leuk om een landelijk politicus een warm onthaal te geven, want landelijk doet de VVD het goed.'

Met de fotograaf zoeken wij locaties voor de foto's in het beeldschone stadhuis. De oude trouwzaal is een juweeltje. Zo ook de burgemeesterskamer, die wij ondanks de aanwezigheid van de burgemeester en wethouders best even mogen bezichtigen.

De VVD in Enkhuizen heeft zich dankzij deze handvol mensen weer stevig op de kaart gezet. En met Patricia de Munnik als lijsttrekker moet er toch een wethouderszetel inzitten? ■

Column

De VVD investeert in de toekomst!

In dit nummer van ons huisorgaan treft u aan het op 20 oktober gepresenteerde ontwerp-verkiezingsprogramma voor 1998 - 2002: "Investeren in de toekomst".

We zijn in ons land goed op weg, maar er is nog veel te doen voor de huidige en de toekomstige generaties. Dat is de strekking van het ontwerp.

Beleidsintensivering is nodig. Met name voor zorg, onderwijs, bestrijding van de misdaad, infrastructuur en natuur. Maar ook meer werk en lastenverlichting voor burgers en bedrijven staan in het ontwerp centraal. Het financieringstekort moet terug naar 1%; de hoge rentepost op de rijksbegroting moet echt worden teruggebracht. Het ontwerp wordt nu aan de partij en haar leden aangeboden voor verdere behandeling, zoals bijvoorbeeld op de Jongerenmeeting, de partijraadsvergadering en

de vele afdelingsvergaderingen. Op vrijdag 30 januari 1998 wordt in Arnhem (Papendal) het programma definitief vastgesteld door de algemene ledenvergadering.

Ook treft u de ontwerp-kandidatenlijst aan voor de Tweede-Kamerverkiezingen. De VVD bevindt zich in een riant positie: vele goede kandidaten hebben zich aangediend. Hierin heeft het hoofdbestuur, na het advies van de kandidaatstellerscommissie onder leiding van David Luteijn, moeilijke keuzen moeten maken. Het is een evenwichtige ontwerplijst met bewindslieden, zittende kamerleden en nieuwe kandidaten geworden. De kandidatenlijst wordt definitief vastgesteld op de ledenvergadering van zaterdag 31 januari 1998.

De voorbereidingen op de verkiezingen zijn nu echt begonnen. Dat geldt zeker ook voor de verkiezingen op lokaal niveau. Daar worden (of zijn) voor de reguliere gemeenteraadsverkiezingen op 4 maart 1998 de verkiezingsprogramma's en kandidatenlijsten thans vastgesteld.

Het gaat in beide gevallen om verkiezingen die de VVD een historisch aantal zetels kunnen opleveren, verkiezingen ook, die een groot beroep doen op de financiële middelen van onze partij. Ik doe een klemmend beroep op u om onze partij, die in 1998 50 jaar wordt, door invulling van de acceptgiro te ondersteunen. We hebben het geld hard nodig! Veel leden zijn nu al hard aan het werk om unieke verkiezingsuitslagen te realiseren. Ik reken op de inzet van nog veel meer van u.

Laten we investeren in de toekomst van onze VVD!

W. J. van der Vliet

Utrecht- Ruim 100 afdelingsvoorzitters hebben zich eind september gezamenlijk verdiept in de problemen die in de afdelingen (kunnen) spelen en in mogelijke oplossingen. Het ligt voor de hand dat de komende campagnes domineren in de vele discussies.

Het initiatief van het hoofdbestuurslid Ton van Voskuilen tot de organisatie van deze voorzittersdag bleek een schot in de roos. Bijna een vijfde van de afdelingsvoorzitters maakte de agenda schoon voor deze meeting.

Partijvoorzitter Willem Hoekzema opent deze zaterdag met een warm pleidooi voor een totale inzet bij de komende campagnes. 'De afdelingen vormen de wortels die de VVD voeden. Het is aan u, de bestuurders, om leiding te geven aan die afdelingen. [...] Zelf ben ik ook afdelingsvoorzitter geweest en ik weet hoe wij continu aan de kwaliteit moeten blijven werken.'

Hoekzema laat over de komende campagnes geen twijfel bestaan: 'Wij gaan voor goud', zegt hij optimistisch. 'Van de VVD wordt verwacht dat zij het voortouw neemt in de politiek-maatschappelijke discussie en het initiatief neemt om vorm en inhoud te geven aan de richting van een liberale samenleving in de 21ste eeuw.' Hij waarschuwt dat het heel zwaar zal worden, 'want het gaat om de marges. De VVD heeft de toon gezet en een situatie in dit land gebracht die nooit beter is geweest. Nu moeten wij er voor zorgen dat ook in de afdelingen alles perfect loopt.'

Daar is veel voor nodig. Zoals herkenbare gemeentelijke

Bestuur en fractie moeten spiegelbeeld van samenleving zijn

verkiezingsprogramma's waarbij de leden zo veel mogelijk bij de samenstelling zijn betrokken. Maar ook goede planning en kunnen delegeren 'kernbegrippen in de VVD-visie op besturen.' Ook in afdelingsbesturen is het van wezenlijk belang dat met vier- of driejarenplanningen wordt gewerkt. Door vooraf vast te leggen wat wordt beoogd en is gepland hebben alle betrokkenen een leidraad.

Willem Hoekzema bepleit afdelingsbesturen en gemeenteraadsfracties die qua bemensing een afspiegeling zijn van onze samenleving. Intensiever moet worden gezocht naar bekwame vrouwen, waardoor extra kwaliteit kan worden ingezet. Hij spreekt over de noodzaak van goede functioneringsgesprekken die 'bestuurders en fractiele-

den op voet van gelijkheid de gelegenheid bieden om positieve en negatieve kritiek uit te wisselen en de presentatie of het beleid bij te stellen.' Hij wijst op het belang zich nu al te bezinnen hoe men de college-onderhandelingen na de verkiezingen in gaat. En ook op de noodzaak tot afstemming en overleg met de lijsttrekker.

Maar vóór alles stelt hij dat tijdens de campagnes de eenheid binnen onze club van het grootste belang is. 'Ongelukken mogen zich niet voordoen. We moeten kritiek kunnen geven en kritiek kunnen incasseren. Het persoonlijk belang is ondergeschikt aan het VVD-belang. Er mag niet meer worden gezegd: "Binnen de VVD gaat het niet om zaken, maar om personen." Dat kan dus niet meer.'

PvdA en CDA zullen trachten een wig te drijven

'We zullen voluit moeten gaan. Niemand gunt ons de overwinning', zegt campagneleider Hans van Baalen bij zijn aanvang. 'In het verleden heeft de VVD slechts mogen aanschuiven bij PvdA of CDA. Het zou heel goed zijn als wij als eerste partij uit de bus komen. Dan is de dealing and wheeling (gekonkel binnenskamers, red.) over, dan gaan wij zaken doen.'

Van Baalen voorspelt dat CDA en PvdA zeker zullen trachten een wig te drijven tussen politiek leider Frits Bolkestein en de fractie, of tussen hem en de liberale bewindsliden. Niets is immers funester voor een politieke partij dan tweedracht.

Hij spreekt over de veranderende doelgroepen en strategieën. (Die zaken houden we maar even binnen de partij, redactie).

En ook hij wijst op de schade die tweedracht voortbrengt. 'Ruzie voorkom je door goed de uitgangspunten af te spreken. Bij ruzie is goed regisseren zeer belangrijk.' Van Baalen sluit af met: 'Het is nooit zo dat wij denken: "Wij bepalen en jullie voeren uit."

Wij zijn er voor al uw vragen, voor hulp en steun.'

Nieuwelingen moeten geen stage lopen

Professor dr. Uri Rosenthal haalt in zijn inleiding fors de bezem door een aantal vooroordelen. Zo stelt hij onder-

Voorzittersdag

Afdelingsvoorzitters in hun functie

door Reny Dijkman, foto's: 't Sticht

meer: 'Hier zitten allemaal vrijwilligers. Er wordt veel geklaagd over de teloorgang van de vrijwilligers, maar het gaat juist voortreffelijk.' Wel wijst hij er op dat bij de vrijwilligers een verzakelijking is opgetreden. Tegenwoordig leeft meer de gedachte "voor wat hoort wat". Het is dus evident dat we mensen iets te bieden moeten hebben.

Volgens Rosenthal heeft de VVD genoeg te bieden. 'De liberale potentie is veel groter dan vroeger. Lange tijd durfde men niet te zeggen dat men "van de VVD" was, en nog steeds leeft bij velen een soort gêne om er voor uit te komen dat het liberalisme mooi is.'

Uri Rosenthal doet een dringend beroep op de aanwezige voorzitters er alles aan te doen om leden én nieuwe leden direct het gevoel te geven dat zij er bij horen. 'Je hoort nog wel eens dat nieuwe leden het gevoel hebben dat zij heel lang "stage" moeten lopen voor ze er echt bij horen. De sfeer van de vergaderingen is echt heel wezenlijk. Vang nieuwelingen op. Die eerste klap is een daalder waard!', motiveert hij de zaal.

Vooral de afdelingsvoorzitters moeten de relatie tussen fractie en bestuur in de gaten houden. Er zijn afdelingen waar raadsleden en wethouders weinig op afdelingsvergaderingen komen. Dan zit er iets niet goed.'

Hij sluit af met een kleine steekproef onder de voorzitters. 'Er zijn drie rollen die u als voorzitter kunt hantieren:

1. Het leiderschap (stimulerend en energiek bezig zijn)
2. de manager (getting things done; voorzitters die hun brood met andere zaken moeten verdienen)
3. The teamplayer, die harmonieus wil besturen.

zitters verdiepen zich en in de campagnes

U kunt niet over uw schouder kijken

In de zaal scoort de eerste mogelijkheid slechts één stem. De overigen kiezen bijna gelijkmatig tussen twee en drie. Na een intensief benut vragenuurtje en de lopende lunch splitst de groep zich op in vieren. Allen kunnen in de middag twee workshops volgen en die gaan over de campagne, het functioneringsgesprek, de media en de lokale omroep/tv, en het motiveren. Ze worden respectievelijk geleid door Hans van Baalen, Hans van den Broek, Pam Evenhuis en Frank van Dalen.

Wederom verklappen wij niets. Wel dat de discussies zo boeiend zijn dat Ton van Voskuilen zijn oude stiel van schoolmeester maar weer even op pakt en de deuren van de lokalen opengooit omdat de sessies moeten stoppen en de tijd nu echt om is.

In de samenvatting vat Hans van den Broek nog eens de hoofdthema's samen.

'Alles is gericht op de komende campagne. Wat willen we? Een goede campagne, dus geen ruzies. U bent verantwoordelijk. U kunt niet over uw schouder kijken. U moet zorgen dat die campagne draait als een tiereelier. En

dat moet u uitstralen. U moet het maken!'

De hele dag is gelardeerd met de mogelijkheid tot het stellen van vragen. Om vijf uur ging de school uit. Een belofte voor een voorzittersdag in 1998 is echter al gegeven.

Tot slot: uit de gehele dag blijkt overduidelijk: de VVD mag best weer gezellig zijn!

Partijvoorzitter Willem Hoekzema opent de bijeenkomst op deze voorzittersdag. Hij stond bepaald niet voor een lege zaal te praten (foto: 't Sticht)

Kadercursus een groot succes

door Ton van Voskuilen, portefeuillehouder vorming en scholing.

Dit jaar werd voor de eerste keer door de Haya van Somerenstichting (HvS) de kadercursus georganiseerd. Het doel hiervan was leden van onze partij de mogelijkheid te bieden zich te verdiepen in de drie politieke hoofdstromingen in Nederland: de christen-democratie, de sociaal-democratie en het liberalisme. De cursus werd op drie zaterdagdagen gegeven en er waren gemiddeld 150 deelnemers. Dat kan een succes worden genoemd én... het was nog gezellig ook!

Waarom deze kadercursus?

In de afgelopen drie jaren zijn veel cursussen van de HvS herschreven. Nieuwe cursussen werden toegevoegd zoals de leergang besturen, liberalisme in de praktijk e.a. Het aantal deelnemers aan de bestaande cursussen groeide. In onze partij is een grote vraag naar vorming en scholing. Een verheugend verschijnsel, omdat niet alleen door ervaring, maar zeker ook door scholing de kwaliteit van onze politieke en bestuurlijke vertegenwoordigers toeneemt.

De meeste cursussen organiseren we regionaal en/of lokaal. Een groot aantal bekwame inleiders en trainers zijn hiervoor beschikbaar. Ook zij scholen zich ieder jaar bij.

Op landelijk niveau is de topkadertraining een zeer gewild opleidingsinstrument voor het kader van onze partij. Het aantal deelnemers aan de topkadertraining moest tot op heden beperkt blijven tot beneden de dertig. Het "aanbod" ligt ver boven de honderd!

Kortom: er moest een oplossing komen om aan de grote vraag naar scholing op landelijk niveau te voldoen. Ons antwoord was: de kadercursus.

Wat is de kadercursus?

Op landelijk niveau bieden we aan alle leden van de partij de mogelijkheid zich verder te scholen en te vormen zodat zij beter hun functie binnen de partij kunnen vervullen of kunnen gaan vervullen.

De kadercursus is er niet alleen voor leden met een functie in de partij, maar ook voor leden, die zich daarop willen voorbereiden. Maar... de kadercursus is meer! Het is een vorm van longlife learning voor personen, die een politieke of bestuurlijke functie binnen de partij

hebben. Ja inderdaad, óók voor bestuursleden. Ook zij "moeten" zich bijscholen om (nog) beter geschikt te worden voor hun functie.

Ook voor vorming en scholing geldt dat stilstand achteruitgang is: longlife learning is even onmisbaar als ervaring.

Omdat zich ieder jaar zoveel goede kandidaten opgeven voor de topkadertraining is de kadercursus dit jaar, voor wie dat wenste, gebruikt als beoordeling voor toelating tot de volgende topkadertraining. Men kon zich voor de beoordeling expliciet aanmelden, o.a. door het opsturen van een C.V en het schrijven van een artikel. De beste artikelen worden binnenkort gepubliceerd.

Wat is de vorm van de kadercursus?

Per dag is er een vaste indeling.

In de morgen één of meerdere inleiders op universitair niveau, die een (boeiend) betoog houdt of houden. In de middag zijn er discussies in werkgroepen o.l.v. oud topkadercursisten en beoordelaars (de BBC ofwel de beoordelings- en begeleidingscommissie). Daarna vindt de afronding plenair plaats onder leiding van een van de directeurs van één van de wetenschappelijke bureaus van de landelijke politieke partijen of een kamerlid van de partij, die theoretisch goed geschoold is. Dat zijn ze overigens lang niet allemaal.

Deelnemers aan de kadercursus betalen het normale tarief van de HvS, te weten f 25,- per dagdeel.

Nu we het toch over geld hebben: we streven ernaar de kadercursus kostendekkend te houden. Dat kan doordat de inleiders weinig of niets krijgen betaald en door een goedkope locatie te kiezen, bij voorkeur een school voor voortgezet onderwijs: de Thorbecke SG in Utrecht. De morgenzitting vindt plaats in de aula en voor de middag bijeenkomsten zijn klassenlokalen zeer geschikt. Het motto is en blijft: goed en goedkoop!

Hoe functioneert de kadercursus als beoordelingsinstrument?

Ongeveer 90 van de 150 deelnemers hebben de wens te kennen gegeven "beoordeeld" te willen worden om deel te kunnen nemen aan de topkadertraining. We hebben dit jaar gewerkt met een begeleidings- en beoordelingscommissie: een BBC.

In deze BBC hebben alle geledingen van onze partij zitting, onder anderen veel actieve volksvertegenwoordigers. De samenstelling van de BBC is wisselend en vooral

actief tijdens de middagsessies, waarbij een discussie over stellingen centraal staat.

Wat zijn uw bijkomende voordelen?

De kadercursus is gezellig. Er zijn altijd mensen bij die meer dan normaal willen "opvallen", die zijn onmisbaar voor de sfeer. Soms ergeren anderen zich daar dan weer aan maar... we zijn toch allemaal mondig!

En dan is er het "netwerken". Tijdens de koffie en lunchpauzes en tijdens de afsluitende "borrel zonder alcohol" praat iedereen met iedereen. Men wisselt op "landelijk niveau" ervaringen uit en legt nieuwe contacten. Maar we zijn en blijven kritisch. De gehouden enquête leverde op dat de middagsessies beter kunnen en dat gebeurt volgend jaar.

Wat gebeurt met de kadercursus in de toekomst?

De opzet en de structuur van de kadercursus biedt voor ons scholingsprogramma erg veel mogelijkheden. Elders in dit blad vindt u het verslag van de "voorzittersdag". Ook deze had de vorm en de inhoud van een kadercursus en was een succes: er was een groot aantal enthousiaste deelnemers. De kwaliteit van de inleiders en de werkgroepeliders was prima.

De kadercursus zal centraal georganiseerd blijven. Het is wat de inhoud betreft een hoog niveau van scholing o.a. door de te bestuderen literatuur, door de kwaliteit van de meestal hooggeleerde inleiders met hun boeiende betogen.

Door dit instrument is het opleiden binnen onze partij, voor dat deel dat centraal wordt georganiseerd, behoorlijk flexibel. We kunnen in de komende jaren meer inhoudelijke onderwerpen aan de orde stellen.

Voor 1998 maken we een pas op de plaats. De verkiezingen staan dan centraal. Er zullen weer drie bijeenkomsten zijn en niet te vergeten de nu al "traditie" geworden voorzittersdag.

U bent van harte welkom. U zult er geen spijt van hebben!

Wanneer zijn de kadercursussen in 1998?

Die kadercursussen worden gehouden op 17 januari, 4 april en 13 juni op een centrale locatie in het midden van het land. ■

Ja, ik teken hierbij in voor het jubileumboek van de VVD voor de ledenprijs van f 34,95.

- Ik haal het boek na 25 januari 1997 in Den Haag af, dan heb ik geen verdere kosten
- Ik wil het boek toegezonden krijgen en ik betaal f 5,- extra portokosten.

Ik krijg na 24 januari 1998 het speciaal voor mij gereserveerde exemplaar.

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Tel.: _____

Stuur deze bon naar:

VVD Algemeen Secretariaat
Mevrouw M.A.M. Goergen-Coenen
Postbus 30836
2500 GV Den Haag,
Faxnummer 070 - 360 82 76

Jubileumboek VVD 50

"Liberalen onder één dak"

- nu te bestellen -

De Nederlandse politiek trekt in het buitenland vaak minder de aandacht dan wijzelf in onze meest pessimistische ogenblikken kunnen vermoeden.

De Suez-crisis van 1951 en het aftreden van Stikker na een verworpen motie, stond internationaal uiteraard wél in de belangstelling. De correspondent van Reuter doet dat, door zijn telexbericht naar Londen te voorzien van de kop "Stikker does not stick, because Oud says out."

Deze anekdote over een van de vele bekende politici uit de vaderlandse politiek kunt u lezen in het jubileumboek van de VVD dat verschijnt op 24 januari 1998, de dag waarop 50 jaar geleden de VVD werd opgericht. Onder de titel *Liberalen onder één dak* worden veel personen beschreven en zeer veel

anekdotes opgetekend over de Nederlandse politiek. De auteur H.J.L. Vonhoff is als geen ander in staat gebleken om 50 jaar liberale politiek in een helder overzicht vorm te geven. Hij maakte deze bewogen periode zeer actief mee vanaf de oprichtingsvergadering van de VVD op 24 januari 1948 tot op de dag van vandaag als de liberale geschiedschrijver.

Dit unieke boek kunt u nu tegen een voordelingsprijs bestellen. Na 24 januari 1998 kost dit boek in de winkel f 45,00 gulden (ISBN 9012085306)

Als lid van de VVD kunt u, als u nu intekent, dit boek verkrijgen voor f 34,95.

Voor meer informatie kunt u zich wenden tot drs. Lucas H.M. Osterholt
tel.070 - 361 30 13. Bestellen kan echter alleen schriftelijk.

Stuur of fax de hiernaaststaande bon snel in en verzeker u van een exemplaar van dat fraai vormgegeven boek. ■

De VVD bestaat op zaterdag 24 januari 1998 vijftig jaar:

Het Tiende Lustrum-feest

In het vorig nummer van V&D werd de uitnodiging ingesloten voor Het *Tiende* Lustrum; het historische symposium en feest dat het hoofdbestuur organiseert op zaterdag 24 januari 1998. In dit nummer wordt meer informatie gegeven over het programma van het lustrum.

SYMPOSIUM "GERICHT OP DE TOEKOMST"

In de middag wordt onder de titel "Gericht op de toekomst" een symposium georganiseerd in de Beurs van Berlage, waarop binnen- en buitenlandse gasten zullen spreken. Het thema van dat symposium is "Verantwoordelijkheid" in al haar facetten.

Het *Tiende* Lustrum zal worden gepresenteerd door de TV-journalist Pieter Jan Hagens.

Ignaz Bubis, voorzitter van de Joodse Gemeenschap in Duitsland en fractievoorzitter van de FDP in Frankfurt am Main, zal optreden als hoofd gastspreker. Daarnaast zullen Paul Bremer, directeur van het Kissinger Institute en oud-ambassadeur van de Verenigde Staten in Nederland, en Annemie Neyts, Belgisch Minister van Staat en lid van het Europees parlement, een inleiding houden over het thema verantwoordelijkheid. Met mevrouw Neyts vindt u elders in dit nummer een interview. Alle gasten zullen worden geïnterviewd door politiek leider Frits Bolkestein.

Na de pauze vindt een talkshow plaats met bekende journalisten.

Aan het slot van het symposium zal een zeer speciale gast optreden: Johann Olav Koss, Olympisch en Wereldkampioen schaatsen, zal overkomen uit Australië om te spreken over zijn bijzondere verantwoordelijkheid als ambassadeur voor Unicef. In het volgende nummer van V&D zal een interview met Koss worden gepubliceerd.

FEEST "BRUISEND NAAR DE TOEKOMST"

Vanaf 18 uur zal in het Grand Hotel Krasnapolsky het feest van start gaan. Natuurlijk wordt het feest door partijvoorzitter Willem Hoekzema en politiek leider Frits Bolkestein geopend. Daarna vindt de uitreiking van het eerste Lustrumboek plaats, waarna in verschillende zalen buffetten zullen worden geopend.

Er is muziek voor iedereen. De Pasadena Dreamband, een combo en een disco, een Amsterdamse kroeg met dito muziek, maar ook een zaal waar gewoon gezellig kan worden bijgepraat. Er zijn allerlei verrassingen in petto voor het verloop van de avond.

De slotact is gepland rond 23.00 uur. Daarna kan in kleine kring worden na-gefeest.

AANMELDING "HET TIENDE LUSTRUM ARRANGEMENT"

Inmiddels hebben veel leden zich al aangemeld bij Grand Hotel Krasnapolsky. Maar er is nog plaats. Wanneer u de antwoordkaart nog niet heeft ingevuld, kunt u deze alsnog inzenden tot uiterlijk 1 december. Er zijn 500 symposiumplaatsen, en 1500 plaatsen voor het lustrumfeest. Meld u daarom snel aan. Want vol is vol. En het zou jammer zijn als wij u niet zouden kunnen verwelkomen. ■

Europese Beurs voor Ouderen

De VVD was aanwezig op de grootste Europese beurs voor Ouderen, die van 10 – 12 oktober 1997 werd gehouden in de Jaarbeurs te Utrecht. De deelname van de VVD was een groot succes. Zeer veel geïnteresseerden kwamen langs bij de stand en vroegen informatie over de ideeën van de VVD.

Ook Staatssecretaris Erica Terpstra was aanwezig bij de stand en nam daar onder meer de nieuwste folder van de VVD in ontvangst, die over het ouderenbeleid gaat.

V.l.n.r. op de voorgrond: Eric Balemans, afdelingsvoorzitter van Utrecht, Erica Terpstra, staatssecretaris Volksgezondheid en Miep Bregman-Kaaks, hoofdbestuurslid belast met o.a. het ouderenbeleid. ■

Column

Investeren in de toekomst

De VVD wil investeren in de toekomst. Voortzetting van het huidige beleid maakt dat mogelijk. Doorgaan op de ingeslagen weg, dat is ons motto, Nederland is op koers. Maar er is nog veel te doen.

De VVD wil het succesvolle financiële en sociaal-economische beleid voortzetten. Zij gaat daarbij uit van 2% economische groei. Het financieringstekort van de overheid wordt met f 5,5 mld verlaagd tot 1%. Voor burgers en bedrijven komt een lastenverlichting van f 7,5 mld. En f 6,5 mld voor nieuw beleid. De VVD investeert in de kwaliteit van de samenleving.

Beter de warmte van een baan dan de kilte van een uitkering. De werkgelegenheid wordt gestimuleerd door een combinatie van loonmatiging, lastenverlichting, scholing en een goed investeringsklimaat. Binnen de overheid komen 20.000 laag betaalde extra banen. Inkomen uit arbeid wordt minder zwaar belast.

De VVD wil een hoogwaardige gezondheidszorg: kortere wachtlijsten, verbetering van de kwaliteit in de patiëntenzorg en in verpleeghuizen. Dat betekent 2% volume groei.

De VVD wil onderwijs dat beter aansluit op de behoefte van de arbeidsmarkt. Dat betekent een grotere nadruk op exacte, technische en economische vakken. De klassen in het basisonderwijs worden verkleind. De VVD wil dat het onderwijs de ouders ondersteunt bij de overdracht van normen en waarden.

De VVD wil een ouderenbeleid gebaseerd op keuzevrijheid, zelfstandigheid, zelfredzaamheid, medezeggenschap en een actieve deelname aan het maatschappelijk leven. De VVD garandeert een welvaartsvaste AOW.

De VVD wil alle voorrang voor de veiligheid van de burger. Meer zichtbare aanwezigheid van politie en toezichhouders en verbetering van het opsporingsbeleid. Meer centrale aansturing van de politie. Investeren in de organisatie en deskundigheid van het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht. Normbesef en verantwoordelijkheidsgevoel voor de burger krijgen meer aandacht.

De VVD wil investeren in hoogwaardige infrastructuur. Moderne informatienetwerken, auto- en spoorwegen en toegankelijke lucht- en zeehavens zijn voor de internationale concurrentiepositie van Nederland en dus voor de werkgelegenheid van vitaal belang. De burger moet zich snel en veilig kunnen verplaatsen. Maar de groei van het autobezit moet worden beperkt. Maatregelen op dat gebied mogen geen verkapt lastenverzwaring zijn. Schiphol gaat niet op slot.

De VVD wil een marktconform milieubeleid: producenten en consumenten worden door financiële prikkels aangemoedigd tot milieuvriendelijk gedrag. Daar staat strikte handhaving van milieuregels tegenover. Milieucriminaliteit moet krachtig worden aangepakt.

De VVD wil een slanke, effectieve en slagvaardige overheid. Het bestuur moet zo dicht mogelijk bij de burger staan. Meer rijkstaken naar provincies en gemeenten.

De VVD wil een rechtvaardig, maar strikt vreemdelingenbeleid dat wordt gekenmerkt door: bevordering van integratie, beperking van immigratie en bestrijding van discriminatie.

De VVD is voorstander van verdere Europese integratie en uitbreiding van de Europese Unie naar Midden- en Oost-Europa. Nederland draagt naar evenredigheid en redelijkheid bij aan de financiën van de Unie. Niet meer. Niet minder. De Europese munt moet net zo hard worden als onze gulden. Nederland moet zijn belangen internationaal effectief behartigen.

Frits Bolkestein

Liberaal kunstbeleid: contradictio in terminis

Door Atzo Nicolai, secretaris Raad voor Cultuur, foto's: Theo Meijer

Liberaal kunstbeleid: een contradictio in terminis? Onder die titel organiseerde de VVD-Tweede-Kamerfractie, op initiatief van het kamerlid Sari van Heemskerck, op 22 september in Den Haag een symposium. Frits Bolkestein zat de bijeenkomst voor.

Hoe belangrijk zijn kunst en cultuur voor onze samenleving? Wat moet de overheid doen en wat kan de markt doen? Is er extra geld nodig voor cultuur in de volgende kabinetsperiode? Deze vragen wilde de fractie aan de vooravond van de verkiezingscampagne aan een aantal sleutelfiguren uit de culturele wereld voorleggen.

Deze sleutelfiguren waren op het symposium in groten getale aanwezig, evenals een aantal VVD-bestuurders en -politici en andere genodigden. Na enkele korte inleidingen ontstond een levendige discussie tussen de forumleden en met de zaal. De bijeenkomst werd afgesloten met stevige conclusies van Frits Bolkestein.

Over het belang van cultuur waren de sprekers het aardig eens. Maar over de consequenties daarvan voor de overheid bleek enig verschil van inzicht te bestaan.

1% van de rijksbegroting voor cultuur

Frans de Ruiter, voorzitter van Kunsten '92, een vereniging van culturele instellingen, betoogde in zijn inleiding dat cultuur als zodanig van groot belang is en de argumenten voor cultuurbeleid niet buiten de cultuur zelf gezocht moeten worden. Hij noemde de noden van de culturele sector en concludeerde dat een verhoging van het budget tot 1% van de rijksbegroting noodzakelijk is. Hij pleitte ook voor een coördinerend bewindspersoon voor cultuur.

Frits Bolkestein was het eens met het betoog over het belang van cultuur, maar niet met de bepleite financiële verhoging, die een verdubbeling van het budget zou betekenen. Daarmee zou het maken van keuzes ten onrechte uit de weg worden gegaan. Het idee van een coördinerend bewindspersoon wees hij niet af, maar hij merkte wel op dat de ervaringen daarmee niet gunstig zijn.

De filmproducent Matthijs van Heijningen, die ook in het forum zat, stelde dat als je kunst ziet als levensvoordeel, de overheid gewoon moet betalen. Het hoeft dan niet alleen te gaan om directe subsidie, maar het kan ook indirect, bijvoorbeeld in de vorm van fiscale mogelijkheden.

Een ander forumlid, de algemeen secretaris van de Raad voor Cultuur, vond dat het belang van cultuur niet in een percentage van de rijksbegroting is uit te drukken. Hij betoogde dat het belangrijk is dat de regering in het algemeen meer aandacht heeft voor cultuur, bijvoorbeeld op de terreinen onderwijs, ruimtelijke ordening en media en informatie.

Overheid heeft belangrijke rol bij cultureel erfgoed

De directeur van het Rijksmuseum Amsterdam, Ronald de Leeuw, die ook als forumlid aanwezig was, gaf aan dat de overheid bij het cultureel erfgoed een belangrijke rol heeft als hoeder voor het nageslacht. Dat kan niet aan de markt worden overgelaten. Hij tekende daarbij aan dat onze grote zorg voor het behouden er niet toe moet leiden dat we onvoldoende innoveren. Hij pleitte voor meer grote impulsen en 'grand travaux', nu de economische ontwikkelingen daarvoor ruimte geven. Geert Dales, directeur van het Fonds Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst, maakte in zijn inleiding duidelijk dat we ons niet te druk moeten maken over de rol van de overheid, omdat deze maar heel beperkt is. De overheid heeft in de kunstsector zeker geen monopoliepositie. Het meeste gebeurt door de markt, en daar is niets tegen.

Kunstbeleid is paternalistisch

Een vragensteller uit de zaal maakte zich wel druk over de rol van de overheid en stelde dat het kunstbeleid paternalistisch is. Waarom zouden deskundigen beter weten wat goed is dan het publiek? Waarom is Michel Jackson minder goed dan gesubsidieerde kunst? De forumleden betoogden dat het er niet om gaat dat deskundigen het 'beter' weten. Michel Jackson is niet slechter, maar heeft gewoon geen subsidie nodig. Naast wat er allemaal gebeurt, gedragen door publiek en markt, moet er ruimte zijn voor andere dingen. Dat geeft het publiek alleen maar meer keuzemogelijkheden. Michel Jackson noch zijn fans hebben er last van.

Een 'kunstpaus' is een slecht idee

Frits Bolkestein vroeg de forumleden hoe zij dachten over een voorstel dat kortgeleden door de PvdA is geopperd: het aanstellen van zogenaamde 'kunstmeesters', functionarissen die in hun eentje een deel van het subsidiebudget zouden mogen verdelen. De forumleden vonden zo'n 'kunstpaus' met een monopoliepositie een slecht idee. Het zou leiden tot 'achterkamertjes-gedoe'. Zij gaven de voorkeur aan het huidige systeem van openbare adviezen van deskundigen en politieke besluit-

vorming daarover.

Een andere belangrijke kwestie die Frits Bolkestein aan het forum en de zaal voorlegde was de fondsvorming. De afgelopen jaren zijn in de cultuursector de kleinere subsidies functioneel gedecentraliseerd en fondsen daarvoor opgericht. Men vond dat een goede ontwikkeling die zeker nog niet is doorgeschoten. De subsidiëring is op deze manier efficiënter, effectiever en helderder. De overheid kan zich zo concentreren op haar kerntaken: het beleid en de structurele subsidies.

Na een muzikaal intermezzo waarin de pianist Marcel Worms enkele (gesubsidieerde!) recente composities speelde, kwam Frits Bolkestein met zijn conclusie. Hij concludeerde dat er helemaal geen contradictie is tussen kunstbeleid en liberalisme. Naar aanleiding van de kritiek dat kunstbeleid paternalistisch zou zijn merkte hij op: 'kunstbeleid elitair? nou en!' Cultuur is net als onderwijs een staats-taak. Wel moet er altijd voor worden gewaakt dat de overheid zelf geen inhoudelijk oordeel velt. Op grond van dit zogenaamde Thorbecke-beginsel schakelt de overheid daarvoor deskundigen in. Hij betoogde dat kwaliteit in het cultuurbeleid voorop moet staan. Ook als het gaat om regionale spreiding

De discussie over Liberaal Kunstbeleid leverde een volle zaal belangstellenden

nis?

over het land. Ook als het gaat om subsidiëring van allochtone kunstuitingen.

Wat betreft de organisatie van het kunstbeleid concludeerde Frits Bolkestein dat er niet getornd moet worden aan het huidige systeem. Er moeten geen kunstmeesters worden geïntroduceerd, de fondsenstructuur moet gehandhaafd blijven, evenals de in de cultuursector bestaande plansystematiek.

Tot slot concludeerde hij dat het belang van cultuur zo groot is, en de financiële ruimte in die sector zo krap, dat de komende kabinetsperiode het budget voor cultuur verhoogd zou moeten worden.

Het forum v.l.n.r.: Atzo Nicolai, secretaris Raad voor Cultuur; Ronald de Leeuw, directeur Rijksmuseum; Frans de Ruiter, voorzitter Kunsten '92; Frits Bolkestein, politiek leider VVD; Geert Dales, directeur Fonds Beeldende Kunst; en Matthijs van Heijningen, film-producent.

Op naar de verkiezingscampagnes

De VVD werkt

door Michiel Krom

Dit najaar warmt de VVD zich op voor de twee verkiezingscampagnes in 1998. *Vrijheid & Democratie* publiceert maandelijks over de lopende activiteiten. Naast het interne motto "De wil om te winnen" zal het campagnethema voor de beide verkiezingen luiden: "De VVD werkt. Kies voor de toekomst. Stem VVD."

De VVD werkt hard aan de verkiezingen. De afdelingen staan daarbij centraal. Voor de PR-functionarissen van de afdelingen zijn workshops georganiseerd. In een eendaagse training worden ervaringen uitgewisseld. De voorzitters van de afdelingen zijn bij elkaar geweest en hebben onder leiding van partijvoorzitter Hoekzema gesproken over de kracht van de lokale afdelingen in de komende verkiezingsperiode (voor een verslag, zie elders in dit blad, red.). De meeste afdelingen beschikken inmiddels over een eigen campagneplan, verschillende campagnestrategieën en bruisen van creativiteit.

Om de afdelingen verder optimaal te ondersteunen, is inmiddels een standaardconcept voor de gemeenteraadsfolders en een standaardkaf voor de verschillende verkiezingsprogramma's beschikbaar. De afdelingen kunnen daarin hun eigen teksten indrukken. Door gebruik te maken van dezelfde vorm en huisstijl presenteert de VVD zich overal in dezelfde stijl.

Zeilend in de najaarskrant

Op dit moment (oktober '97) verschijnt in een grote oplage de VVD-najaarskrant, die geschreven is door VVD-voorlichter Ernst van Splunter. Deze krant zal op veel plaatsen huis aan huis worden bezorgd. In die krant vertellen toppolitici over wat hen beweegt in de VVD. Daarnaast geven zij ook een beeld van zichzelf. Fractievoorzitter Frits Bolkestein bijvoorbeeld komt in zijn volkstuin echt tot rust. En zo zeilt Benk Korthals (vicefractievoorzitter) pas bij windkracht vijf. Minister van Financiën, Gerrit Zalm, houdt zoveel mogelijk vast aan zijn streven 's avonds op tijd thuis te zijn. Maar daar moest hij wel het nodige voor doen. Hans Dijkstal, Annemarie Jorritsma en Erica Terpstra geven een heldere kijk op hun beleidsterreinen en brengen dit in relatie met persoonlijke drijfveren: respectievelijk jazzmuziek, de elfstedentocht en sport.

Nieuwe folders

Het campagneteam heeft gevolg gegeven aan de vraag van onze vele propagandisten in het land om nieuwe folders te verstrekken.

Voor de campagnes starten zullen diverse thematische folders beschikbaar zijn. De eerste nieuwe folder gaat over het ouderenbeleid. In kort bestek geeft de folder een overzicht van het VVD-ouderenbeleid op terreinen als inkomen, werk, veiligheid, mobiliteit en gelijke kansen voor iedereen. Die nieuwe folders zijn te bestellen bij het algemeen secretariaat.

Eén centraal nummer

Op het landelijk bureau loopt de verkiezingskoorts langzaam op. Een etage van het pand aan de Koninginnegracht is ingericht voor de verkiezingen. Campagneleider Hans van Baalen is trots op deze "campagnevloer". Voor de leden is het belangrijk te weten dat de VVD-medewerkers die bezig zijn met de organisatie van de campagnes, de sprekerscoördinatie en het VVD-jubiläum op 24 januari dicht bij elkaar zitten om snel te kunnen afstemmen. 'Werken wordt samenwerken,' aldus de campagneleider, die deze manier van werken reeds eerder binnen de portefeuille buitenland introduceerde. 'Campagnevoeren vereist een projectorganisatie, waarbij de lijnen kort en niet bureaucratisch zijn. Projectverantwoordelijkheid betekent eindverantwoordelijkheid voor een optimaal resultaat. Hiërarchisch denken is passé. Resultaat denken is het motto...' Om de VVD rechtstreeks te bereiken als het gaat om ieder onderwerp in het kader van de campagnes kan het beste worden gebeld met het rechtstreekse telefoonnummer: 070 - 361 30.

Stemmen in het buitenland

Voor de Tweede Kamerverkiezingen van 1998 kan iedere Nederlander waar ook ter wereld stemmen. Mensen in het buitenland die bij de vorige verkiezingen hebben gestemd, krijgen dit keer hiervoor automatisch een formulier gestuurd. Mensen die niet vanuit het buitenland gestemd hebben of bijvoorbeeld sindsdien zijn verhuisd, moeten zelf actie nemen. De VVD wil kiezers in het buitenland hierbij helpen. Alle leden worden opgeroepen om Nederlanders in het buitenland te wijzen op de mogelijkheid van stemmen. Het gaat daarbij om heel veel Nederlanders. Zo'n 500.000 Nederlanders verblijven in het buitenland. Dat zijn heel wat Kamerzetels. Om het de kiezers in het buitenland zo gemakkelijk mogelijk te maken biedt de VVD ondersteuning. Iedereen die zijn naam en adres faxt of E-mailt naar het internationaal secretariaat van de VVD, krijgt tijdig alle informatie over hoe hij of zij straks zijn stem uit kan brengen. De campagneleider hoopt dat door dit bericht ook Nederlandse VVD'ers die familie of vrienden in het buitenland hebben de komende maanden tijdens contacten hen op die mogelijkheid attenderen. Het faxnummer van de VVD voor stemmen in het buitenland is: 070 - 360 82 76 ter attentie van Arne Geensen, bestuursassistent internationale zaken en Roger van de Wetering. De VVD is per E-mail te bereiken op: int.sec@vvd.nl. Vragen over stemmen in het buitenland kunnen worden gesteld aan Arne Geensen van het internationaal secretariaat. ■

Annemie Neyts: 'politiek is geen beroep, maar een roeping'

door Hans van Baalen, internationaal secretaris VVD

Annemie Neyts, ondervoorzitter Liberale Internationale

Op zaterdag 24 januari 1998 wordt in de Beurs van Berlage te Amsterdam het 50-jarig bestaan van de VVD gevierd met een symposium over "verantwoordelijkheid". Naast de voorzitter van de Joodse gemeenschap in Duitsland, Ignatz Bubis (zie *Vrijheid en Democratie* van september jl.) en de directeur van Kissinger Associates, de oud-ambassadeur van de Verenigde Staten in Den Haag, L. Paul Bremer III, spreekt Annemie Neyts. Annemie is als bestuurslid van onze zusterpartij, de Vlaamse Liberaal-Democraten (VLD), als lid van de Europese liberale fractie en als ondervoorzitter van de Liberale Internationale (LI) een goede bekende van de VVD. Zij spreekt op Het Tiende Lustrum over de verantwoordelijkheid die zij als liberaal politicus voelt voor haar omgeving, het milieu en voor het nageslacht ("rentmeesterschap" vanuit liberaal perspectief). Hans van Baalen sprak haar op het recente ELDR-congres in Brussel en maakte het volgende interview.

Annemie Neyts-Uyttebroeck werd op 17 juni 1944 geboren in het Vlaamse Elsene. Zij is getrouwd met Freddy Neyts die een graag geziene gast is van onze Brussels VVD-afdeling. Annemie studeerde Romaanse taal- en letterkunde en pers- en communicatiewetenschappen aan de Vrije Universiteit van Brussel. Ze doceerde Frans aan het Koninklijk Atheneum van Zaventem, maar werd al snel door de politiek gegrepen.

Als persattaché van minister van Justitie Herman Vanderpoorten en als adjunct-kabinetschef van de vice-gouverneur van de provincie Brabant deed Annemie belangrijke politieke ervaring op. Die bouwde zij uit in een opmerkelijk gevarieerde reeks van politiek-bestuurlijke functies. We noemen de belangrijkste. Voorzitter van afdeling Brussel van de PVV, de voorganger van de VLD. Landelijk voorzitter van de PVV. Ondervoorzitter en voorzitter van de PVV-Vrouwen. Lid van de Belgische

De burger identificeert zich met zijn dorp of stad, niet met de staat

Tweede Kamer. Staatssecretaris voor het Brussels Gewest. Gemeenteraadslid in Brussel. Penningmeester van de LI. Lid van de hoofdstedelijke raad van Brussel. Ondervoorzitter van de VLD - Partij van de Burger.

Sedert 1994 is Annemie lid van het Europees Parlement. Zij werd met bijna 150.000 voorkeurstemmen gekozen. Tevens is ze actief als bestuurslid van de ELDR-Partij, ondervoorzitter van de LI en voorzitter van de VLD-afdeling Brussel. Binnen het landelijk VLD-partijbestuur is Annemie verantwoordelijk voor de internationale contacten. Sedert 1995 is Annemie Neyts minister van

Staat van België, een zeer hoge onderscheiding voor haar politiek-maatschappelijke verdiensten.

'Voor mij is politiek geen beroep, maar een roeping. In België wordt de staat vaak gezien als iets dat niet van de burger is. De burger identificeert zich met z'n dorp of stad, met z'n baan of familie, met de kerk of met z'n partij, met Europa, maar niet met de staat. De politiek wordt gezien als een kleine belangengroep die voor zichzelf opkomt, niet als een groep gekozen medeburgers die opkomt voor het algemeen belang. Als Vlaamse liberalen willen wij een open, pluriforme en democratische maatschappij. Wij staan juist voor dat algemeen belang. De staat is van alle burgers. Onze leden kiezen direct onze partijbestuursleden en stellen rechtstreeks kandidatenlijsten op. Alles in volstrekte openbaarheid. Wij gaan daarin heel ver. We willen echt de partij van de burger zijn. Ook het dienstbetoon door politici is door de VLD nadrukkelijk aan de kaak gesteld.'

Annemie Neyts legt moeiteloos de relatie tussen de democratie thuis in België en de democratie in Europa. 'Voor ons Belgen is Europa van groot belang. In Europa kunnen we onze binnenlandse tegenstellingen oplossen. Maar dan wel in een democratisch Europa. De VLD is voorstander van een verenigd Europa, indien de bevoegdheden die naar het Europese niveau worden overgeheveld democratisch en in de openbaarheid worden gecontroleerd. Voor mij is Europa van de burgers en niet van de ambtsdragers en ambtenaren. Vandaar hecht ik zoveel waarde aan het Europees Parlement. In dat EP werken we als liberalen uitstekend samen. Voor mij is de band met mijn Nederlandse collega's plezierig en heel natuurlijk. Ook met de VVD als partij kan ik lezen en schrijven. Binnen de Liberale Internationale werk ik als ondervoorzitter nauw samen met LI-voorzitter Frits Bolkestein. Binnen de ELDR geldt hetzelfde met Gijs de Vries. Nederlanders zijn vaak wat rechtlijniger. Belgen wat soepeler. Dat vult elkaar uitstekend aan.'

Liever goede burens dan slechte echtgenoten

Lachend, reageert Annemie op het idee van CDA-senator Postma om Vlaanderen en Nederland in een federatie bijeen te brengen. 'Laten we vooral goede burens blijven in plaats van slechte echtgenoten. Trouwens in Europa vervagen onze grenzen toch, dus die discussie is

geheel achterhaald. Wel zou het goed zijn om op taalkundig en cultureel gebied nauwer samen te werken. Vlamingen en Nederlanders spreken wel dezelfde taal maar kennen elkaar vaak bijzonder slecht. Binnen de Europese Unie kan de Benelux echt veel meer politieke invloed uitoefenen dan België, Nederland en Luxemburg apart. De nauwe samenwerking tussen de Vlaamse (VLD), Waalse (PRL), Luxemburgse (DP) en Nederlandse (VVD) liberalen binnen LI en ELDR kan daarbij een goed voorbeeld zijn.' Misschien zijn die nauwe liberale Benelux-bandens wel mede het gevolg van het feit, dat Annemie Neyts (VLD) en Frits Bolkestein (VVD) uitstekend Frans en Louis Michel (PRL) en Lydie Würth (DP) uitstekend Nederlands spreken. Taalbarrières kennen de Benelux-liberalen dan ook niet.

Liberalen zouden alleen maar oog hebben voor materiële zaken

Als ze over rentmeesterschap spreekt, wordt Annemie bijzonder betrokken. 'Christen-democraten en ook sociaal-democraten proberen altijd de zorg voor onze toekomst, voor het milieu, de omgeving en sociale rechtvaardigheid te claimen. Liberalen zouden alleen oog hebben voor materiële zaken. Dat is volstrekt buiten de werkelijkheid. Liberalen stellen de mens centraal en zijn persoonlijke verantwoordelijkheid voor de omgeving. We kunnen en moeten niet alles afschuiven op de overheid. We moeten zelf aan het milieu werken. Natuurlijk is goede wet- en regelgeving noodzakelijk, maar vooral met prikkels en minder met geboden en verboden. Liberalen zouden geen sociaal gezicht hebben? Als ik naar de Europese liberalen kijk, dan staat het centrale pleidooi tijdens het ELDR-congres in Brussel voor meer werk haaks op die opvatting. We zijn als liberalen voor de markt, maar dan wel een markt die ten dienste staat van mensen. Geen sociale afbraak, maar maatschappelijk opbouw. Geen "wildwest" op milieugebied, maar duurzame groei. Kansen voor mensen. Verantwoordelijkheden voor burgers.' Voor Annemie Neyts is politiek bedrijven bruggen slaan naar de burger, bruggen slaan tussen mensen. We zien haar graag komen naar ons Tiende Lustrum! ■

Uit de afdelingsbladen en de regio's

door Reny Dijkman, cartoons Gerard Wiegel

Deze rubriek is aan de magere kant, maar dat ligt niet aan de activiteiten van de afdelingen. Je zou kunnen stellen: integendeel! Heel veel afdelingen hebben hun ledenblad dit keer terecht benut voor de publicaties van gros- en advieslijsten en van hun VVD-gemeenteprogramma. Daaruit valt voor ons landelijk ledenblad natuurlijk weinig uit te citeren, want die doelstellingen betreffen uiteraard de betrokken gemeenten zelf.

Een ander punt. Het is niet zo dat de inhoud van alle opgenomen citaten de instemming van de redactie hebben. Een enkele keer kan zelfs het tegendeel het geval zijn. Wij citeren echter passages die volgens ons een grotere aandacht verdienen dan alleen de eigen afdeling.

Blijf alstublieft uw bladen sturen! Er hoeft echt geen begeleidend schrijven bij, zoals nu enkele afdelingen heel vriendelijk doen. U heeft het in deze periode allemaal razend druk en wij lezen toch alle ontvangen bladen.

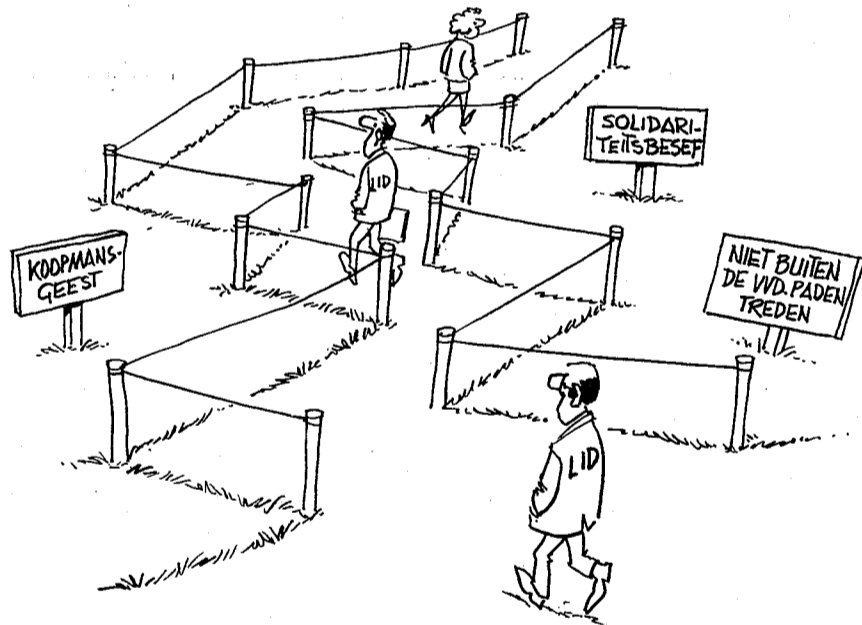
Het adres blijft: postbus 622, 2280 AP Rijswijk.

'Heldere boodschappen en duidelijke taal zijn van essentieel belang voor een stevige en langdurige vertrouwensrelatie met het kiezerspubliek', schrijft Jan van Griensven in het Bulletin van Hillegom. Ter toelichting gaat hij dieper in op de solidariteitsparadox. Liberalen zijn voor vrije marktwerking en solidariteit bij liberalen is geen doel op zichzelf. Maar ook in Nederland roepen de maatschappelijke effecten van de liberale politiek sterke weerstanden op. Momenteel bestaat in Nederland voor de liberale visie (nog) voldoende draagvlak. Een omslag van de kiezersvoorkeur zoals in Frankrijk en Engeland is echter niet denkbeeldig. De Nederlandse liberalen zullen zich gevoelig moeten tonen voor de maatschappelijke effecten van de liberale markteconomie. 'Voor de leden is een belangrijke taak weggelegd. Vooral als het gaat om de afbakening van de onzichtbare maar niettemin duidelijk grens tussen koopmansgeest enerzijds en solidariteitsbesef anderzijds.'

ingelicht over de concrete uitwerking van de enquête.

Etten-Leur roept haar leden op te schrijven voor de opinierubriek. 'Want waarom zouden we wel samen feesten maar ons niet bezinnen op wat er in onze maatschappij en binnen onze eigen VVD afspeelt?'

De Vrije Rotterdammer verdiept zich al in de collegevorming na de komende raadsverkiezingen. 'Het verwerven van een duidelijk en herkenbaar VVD-stempel op de collegevorming en het bestuur van de stad vraagt om een andere en krachtige aanpak. Dat bepaalt het profiel van de nieuwe fractie zoals het bestuur dat ziet. Dit zal tot uiting moeten komen in de manier van werken, de manier van presentatie en vooral in de zichtbare aandacht voor wat Rotterdamers bezig houdt. Het vraagt om raadsleden die een liberale visie kunnen ontwikkelen op het besturen van de stad,

De VVD-fractie in Wassenaar houdt iedere dinsdagavond een telefonisch spreekuur voor haar leden. Charlie Aptroot, Wassenaars lid van de partijraad, wordt bepaald niet vrolijk van de partijraadsvergaderingen. 'Gaan we echt inhoudelijk met elkaar in discussie dan kan de partijraad nuttig zijn. Maar lukt dat niet, blijft het overloos gepraat zonder conclusies en dus zonder invloed, ach hef dan de partijraad op.'

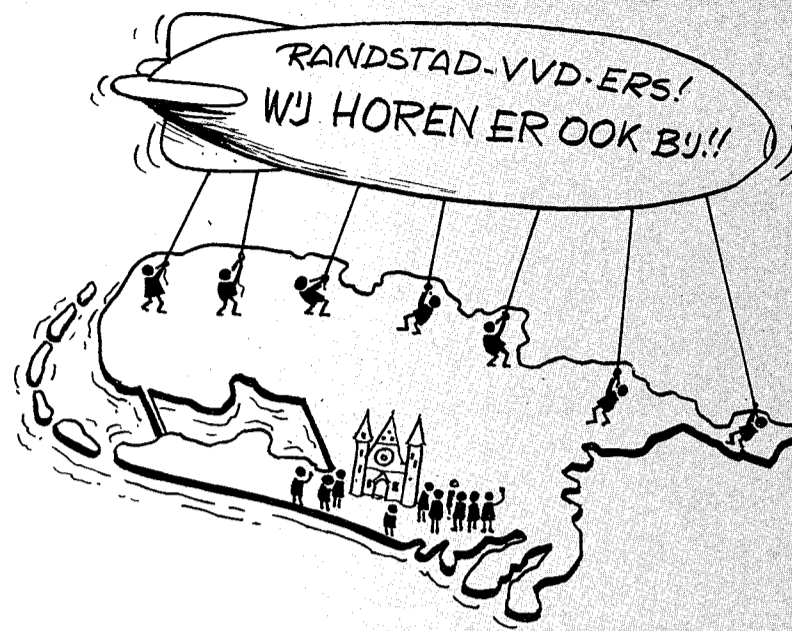
Stadskanaal gebruikt de omslag van haar VVD-Leeswijzer voor interessante krantenartikelen. In Stadskanaal is de leesbaarheid van de raadsstukken na een cursus schrijfvaardigheid in het gemeentehuis er met sprongen op vooruit gegaan. Het ambtelijk taalgebruik is vervangen door begrijpelijk Nederlands.

Leidschendam blijft aan de weg timmeren. Na de schriftelijke enquête van vorig jaar, waarbij door het bestuur gelijk op de resultaten werd ingespeeld, gaat nu de PR-groep alle leden van de afdeling bellen 'om hun wensen en ideeën op diverse terreinen - zoals ledenvergaderingen, verkiezingen en het blad INFO - te inventariseren.' In een van de volgende INFO's worden de leden

die helder kunnen overbrengen wat de VVD wil, die de stad kennen en die herkenning oproepen bij de kiezers. Het verlangt kandidaten die aanspreekbaar zijn voor de kiezers en die vooral met gezond verstand willen vechten voor een sterk en economisch gezond Rotterdam.'

De Zeepest, afdeling Leeuwarden, brengt drie jonge liberalen voor het voetlicht onder de titel: 'Jong en liberaal: over verliefdheid die (nog diep zit)'. De drie studeren bestuurskunde/overheidsmanagement aan de Thorbecke Academie. De "verliefdheid" geldt de VVD, waarvan zij in 1996 bij aanvang van het nieuwe studiejaar lid werden. Diola, André en Bart 'benadrukken dat zij lid zijn geworden om inhoudelijke redenen en niet om snel een netwerk op te kunnen bouwen om carrière te maken.'

Renkum, brengt in VVD Venster een artikel over het dilemma rond de toekomstige premier. Uit opiniepeilingen blijkt dat naar het oordeel van het merendeel der ondervraagden Wim Kok te moeten zijn. 'Opmerkelijk is dat ook bij de ondervraagde VVD-stemmers Wim Kok voor deze functie op de eerste plaats komt, voor Frits Bolkestein!

Dit geeft te denken. Het is te gemakkelijk om te zeggen dat Kok ook bijna een liberaal is in zijn doen en laten en zich vervreemd heeft van zijn eigen achterban. Nee, de vraag is of het fair is een vergelijking te trekken tussen de lijstvoerders van de twee grootste politieke partijen in ons land, terwijl zij zo verschillende posities innemen in het politieke krachtenveld. Kok had toch als minister van Financiën een heel ander imago dan nu als premier.'

Mr. Reinders vervolgt: 'Het mag niet gebeuren dat een VVD-stemmer die toch meer vertrouwen heeft in Wim Kok als premier dan Frits Bolkestein op die plaats "voor de zekerheid" dan maar op Kok gaat stemmen' [...] 'Dat komt neer op verkwanseling van het liberale gedachtegoed en versterking van het socialisme.'

Het Haags VVD-Nieuws meldt dat de provincie Zuid-Holland in overleg met Den Haag en de buurgemeenten zoekt naar oplossingen voor de grootstedelijke problematiek van Den Haag. Dit gebeurt omdat in mei de Tweede Kamer besliste dat er geen stadsprovincie Haaglanden moet komen (motie Remkes). Het kabinet nam dit standpunt over.

Huub Hieltjes, lid Provinciale Staten, beschrijft een driesporen beleid. 'In de eerste plaats moet gewerkt worden aan een oplossing van de oude tekorten van Den Haag. De Provincie ondersteunt Den Haag bij haar pleidooi bij het rijk voor een oplossing van oude schulden...

In de tweede plaats moet een goede alternatieve vorm van samenwerking worden gevonden binnen het gebied Haaglanden. Nu de stadsprovincie niet doorgaat, loopt ook de samenwerkingsvorm af... Eén van de mogelijkheden is een provinciale adviescommissie waarin, naast Statenleden, vertegenwoordigers van Haaglanden zitting hebben. Het derde spoor is een onderzoek naar uitbreiding van Den Haag met bouwlocaties. De motie Remkes spreekt over een versterking van Den Haag met de bouwlocatie Ypenburg, Leidschenveen en het nog resterende deel van Wateringseveld. Daaraan zou een corridor moeten worden toegevoegd. Onderzocht moet nu worden of de overgang van bouwlocaties naar Den Haag een bijdrage betekent voor een gezondere financiële toekomst voor Den Haag. In overleg met de gemeenten wil de provincie proberen zoveel mogelijk overeenstemming te bereiken over de cijfers. Medio volgend jaar kunnen dan knopen worden doorgemaakt.'

Liberaal Leusden meldt het onderzoek naar een mogelijke stedenband met een Oost-Europese gemeente. Dat is 'altijd een wens geweest van de VVD in Leusden.' 'Het gaat om steden die binnen de "controlesfeer" van Leusden liggen waarbij precies kan worden nagegaan waar "elke stuiver" vanuit Leusden aan wordt besteed. Dat verhoogt niet

alleen de betrokkenheid van de burgers, maar geeft de Leusdenaren ook de gelegenheid om kennis te maken met de cultuur en gewoonten van een andere stad in Europa. Een stad die het verdient om ook wat van Leusden te leren.'

De VVD-voorzitter in Apeldoorn Roek Voormeulen plaatst in 'Liberaal' vraagtekens bij de eerlijke verdeling van de voorspoed en welvaart, zoals genoemd in Troonrede en begrotingsstukken. 'Het lijkt er steeds meer op dat Den Haag Nederland gelijk stelt aan de randstad. Veelvuldig wordt gesproken over de investeringen voor Schiphol en de Maasvlakte. Geprobeerd wordt de fileproblemen van de randstad te verminderen door verhoging van de benzine-accijns. Dat daarmee o.m. de pomphouders in het Oosten van onze provincie in de grootst mogelijke problemen komen, lijkt onderbelicht te blijven. Voor Apeldoorn is pas geld beschikbaar voor de ontwikkeling van het stationsplein en omgeving aan het einde van de volgende kabinetsperiode. Aan de proefneming met het verstrekken van heroïne nemen alleen de vier grote steden deel. De voorgestelde financiering van het openbaar vervoer zou voor Apeldoorn wel eens erg negatief kunnen uitpakken... Het zal daarom van het grootste belang zijn via kamercentrale en partijraad er op aan te dringen dat in het landelijk verkiezingsprogramma van de VVD voldoende aandacht wordt besteed aan de belangen van hen die niet in de randstad wonen.'

Liberaal Vizier, Heerhugowaard publiceert in afleveringen de geschiedenis van het Liberalisme. De schrijver, Marcel Schoenmakers, weet daarvan een boeiend overzicht te maken. Nu het vak geschiedenis voor veel scholieren min of meer aan de horizon is verdwenen, is het misschien voor andere afdelingsbladen ook een idee. Veel redacties zuchten om kopij!

Waddinxveen schetst waarom kandidaten wel eens lager op de lijst komen. 'Bij de volgorde van de kandidaten hebben wij rekening moeten houden met de wensen van de kandidaten zelf; bijvoorbeeld bewust nog eerst starten als duolid of laag geplaatst, omdat er op dit moment nog te weinig tijd is in verband met studie of huidige werkzaamheden.' [...] 'Als personen naar uw idee te laag op de lijst staan, dan begrijpt u nu dat daarvoor een grondige reden kan zijn. Op een hogere plaats inzetten tijdens de kandidaatsverkiezing heeft dus in feite weinig zin. Indien op de vergadering gewenst dan wordt dit mondeling toegelicht.'

Het Leids Liberaal Bulletin wil onderzoeken 'of het mogelijk is om een bijdrage te leveren aan de profilering van de VVD in de richting van potentiële leden. Bijvoorbeeld door het uitbrengen van een of twee LLB-specials met een grotere verspreiding.'

(afgesloten op 12 oktober. Wordt vervolgd.)

SPECIALITEITEN RESTAURANT

„Het Kasteel van Rhooon” b.v.

Tevens zalen voor recepties, diners en vergaderingen.

S.G. Abel Dorpsdijk 63, 3161 KD Rhooon, 010-5018896 / 5018884 / 5018488

Spreekbeurten VVD-top

(onder voorbehoud van wijzigingen)

7 november - Frank de Grave, staatssecretaris Sociale Zaken. Auberge Eeckerde, Icaruslaan 28 a, Eindhoven. Onderwerp: sociale zaken en werkgelegenheid. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Inge Hehenkamp, tel: 040 - 243 86 39

7 november - Annemarie Jorritsma, minister van Verkeer & Waterstaat. Onderwerp: actuele politiek. Landse Hoeve, Nieuwe Veerdam 12, Zuidland. Aanvang 20.00 uur. Contactpersoon: John Lindberg, tel: 0180 - 41 60 86

17 november - Hans Wiegel, oud-vice-premier en Eerste Kamerlid. Onderwerp: actuele politiek. Munttheater, Muntpromenade 7, Weert. Aanvang 20.00 uur. Contactpersoon: Antoine Huijben, tel: 0475 - 48 14 85

17 november - Hans Dijkstal, vice-premier. Onderwerp: actuele politiek. Hotel-Restaurant Riche, Steenstraat 51, Boxmeer. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Mieke Peeters, tel: 0411 - 62 30 38

24 november - Gerrit Zalm, minister van Financiën. Onderwerp: actuele politiek. Munttheater, Muntpromenade 7, Weert. Aanvang 20.00 uur. Contactpersoon: Antoine Huijben, tel: 0475 - 48 14 85

1 december - Erica Terpstra, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn & Sport. Onderwerp: actuele politiek. Arion Grand Hotel, Boulevard Bankert 26, Vlissingen. Aanvang 20.00 uur. Contactpersoon: Peter Slijpen, tel: 0164 - 68 31 14

8 december - Annemarie Jorritsma, minister van Verkeer & Waterstaat. Onderwerp: actuele politiek. Klinktheater, mr. D.U Stikkerlaan 41, Winshoten. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersonen: Carolijn Suijs, tel: 0597 - 43 09 24 en Reineke Spielman-Dijkema, tel: 0299 - 77 12 06

15 december - Frits Bolkestein, politiek leider. Onderwerp: actuele politiek. Theater de Speeldoos, Van Goghweg 44B, Zaandam. Aanvang: 20.00 uur. Contactpersoon: Arie-Wim Boer, tel: 0299 - 77 12 06 ■

Openbare partijraads- vergadering

Op vrijdagavond 14 november 1997 zal een openbare partijraadsvergadering worden gehouden in De Flint in Amersfoort; aanvang: 20.00 uur

Korte agenda:

Opening door voorzitter drs. Willem Hoekzema
Behandeling van het ontwerp-verkiezingsprogramma
Afsluiting door mr. drs. F. Bolkestein, Tweede-Kamerfractievoorzitter VVD ■

Mensenrechten in gevaar?

Over dit vraagstuk organiseert de Prof. Mr. B. M. Teldersstichting een symposium. Mensenrechten vormen een wezenlijk onderdeel van de liberale filosofie. De kracht van de mensenrechten lijkt echter te worden ondermijnd door minstens twee ontwikkelingen: de groei van het aantal mensenrechten - waardoor het respect ervoor dreigt af te nemen - en de opkomst van het multiculturele denken, dat de universele waarde van mensenrechten afwijst. Deze (vermeende) risico's worden door de Teldersstichting aan de orde gesteld tijdens het symposium:

MENSENRECHTEN IN GEVAAR

locatie: Hotel Sofitel te Den Haag (naast Centraal Station)

tijdstip: dinsdag 11 november van 13.00 - 17.00 uur

Tijdens dit programma worden de volgende inleidingen gehouden:

- De verhouding tussen mensenrechten en liberalisme, door dr. A.A.M. Kinneging

- Het gevaar van de proliferatie van mensenrechten door prof. mr. dr. P.B. Cliteur en prof. dr. W.J.M. van Genugten
- Het gevaar van multiculturalisme voor de mensenrechtenidee door prof. dr. H.M. Dupuis en prof. dr. H.B. Entzinger.

Discussiemogelijkheden zijn door het gehele programma gegeven.

U kunt met korting het Telders-geschrift 'Proliferatie van de mensenrechten' bestellen bij de Teldersstichting: telefoon: 070 - 363 19 48 of per fax: 070 - 363 19 51. Tegen betaling van f 10,- krijgt u dit rapport bij aanvang van het symposium overhandigd.

Aanmeldingen voor het symposium: tot 7 november op bovenstaande nummers.

'Dag Den Haag' in trek bij afdelingen

Regelmatig bezoeken groepen leden en geïnteresseerden op afspraak de VVD-Tweede en soms ook de Eerste-Kamerfractie. Onder supervisie van Petra Beijersbergen en Sandra Boot van het VVD-fractiesecretariaat, worden door het parlement rondleidingen gegeven door VVD-medewerkers. Daar kunt u met eigen ogen zien hoe de fractie werkt en in welke omgeving.

Sinds kort wordt een aantal groepen na afloop van het bezoek aan het parlement voor een borrel op het algemeen secretariaat in het Thorbeckehuis ontvangen. Daar kunnen zij kennis maken met de partijmedewerkers en zich een beeld vormen hoe het algemeen secretariaat werkt.

Onlangs was het de beurt aan de Limburgse afdeling Reuver, die een 'Dag-Den Haag' had georganiseerd vanwege haar 50-jarig bestaan. Na een toespraak van campagneleider Hans van Baalen en directeur Daan Zwart poseerde de groep in de tuin van het Thorbeckehuis. (foto Theo Meijer)

Agenda 99e AV te Papendal

- alle tijden zijn onder voorbehoud van wijzigingen -

vrijdag 30 januari 1998, 10.30 uur

1. Opening door de voorzitter van de VVD, drs. W.K. Hoekzema

I. Huishoudelijke voorstellen van het hoofdbestuur

Voorstel tot wijziging van artikel 71-77a van het huishoudelijk reglement (de stemprocedure)

II. Verkiezingsprogramma TK 1998-2002

2. Bespreking van de amendementen bij het verkiezingsprogramma 1998-2002

vrijdag 30 januari 1998, 17.00-19.00 uur

- diner -

3. Voortzetting discussie verkiezingsprogramma

4. Vaststellen van het verkiezingsprogramma 1998-2002 ■

Agenda 100e AV te Papendal

- alle tijden zijn onder voorbehoud van wijzigingen -

zaterdag 31 januari 1998, 10.00 uur

1. Opening door de voorzitter van de VVD, de heer drs. W.K. Hoekzema

2. Gelegenheid tot het geven van inlichtingen aan de vergadering door de voorzitter van de TK-fractie en de overige zittende leden

3. Beraadslaging en besluit over het technisch advies TK

4. Vaststelling van de in de onderscheiden kieskringen in te dienen kandidatenlijsten

a. De plaatsen 1 t/m 57 in elke kieskring

b. De plaatsen 58 t/m 62 in elk van de 4 combinaties van kieskringen zoals beschreven in het technisch advies

zaterdag 31 januari, 13.00 - 14.00 uur

- pauze, lunch -

Voortzetting van de vaststelling van de kandidatenlijsten.

5. Toespraak door de lijsttrekker.

6. Sluiting door de partijvoorzitter. ■

RADIO

De radio-uitzendingen van de VVD worden elke veertien dagen via Radio 5 uitgezonden. Dat gebeurt in de oneven weken. De VVD heeft de vrijdag als vaste zenddag. Tijdstip van 17.50 tot 18.00 uur.

Televisie-uitzendingen en herhaling van de VVD-spots vinden plaats op:

Nederland 3, donderdag 6 november, 17.21 - 17.24 uur
Nederland 3, vrijdag 14 november, 13.07 - 13.10 uur (herh)

Nederland 3, maandag 24 november, 17.52 - 17.55 uur
Nederland 2, maandag 1 december, 15.54 - 15.57 uur (herh)

Nederland 1, dinsdag 16 december, 11.54 - 11.57 uur (herh) ■

LA CLOCHE

RESTAURANT

Kloksteeg 3 Leiden Telefoon 071 5123053

INTERFLOW

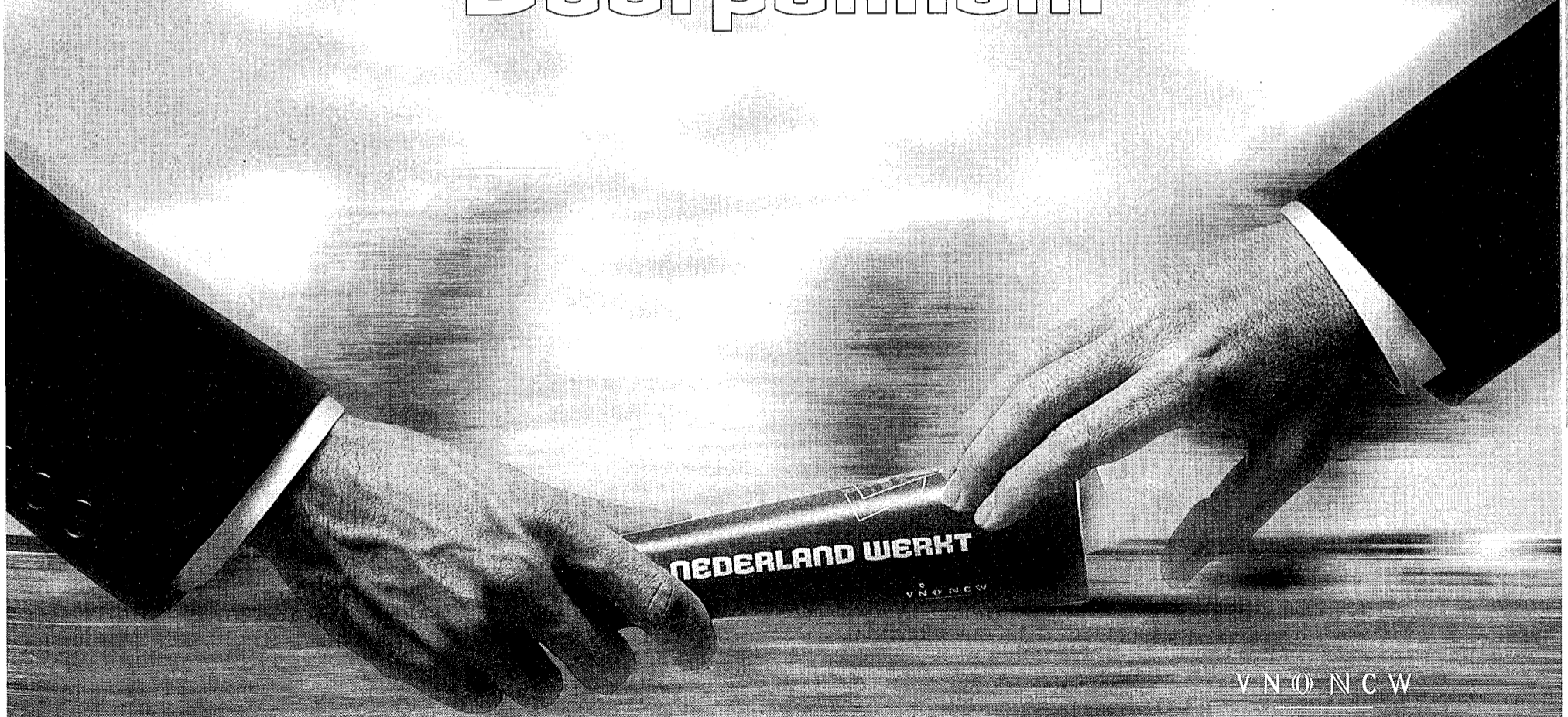
cleanroom en laboratorium
technologie

INTERFLOW
CERTIFIED ISO 9001
MEMBER OF EFBQ

Postbus 48, 1770 AA Wieringerwerf - Tel. (0227) 60 28 44 - Fax (0227) 60 31 65

Doorpakken.

VNO-NCW

doorpakken, (pakte door, heeft doorgepakt) (onoverg.) 1. Het goede werk voortzetten. Combinatie van doorgaan en aanpakken. Term werd in 1997 in gebruik genomen door de Vereniging VNO-NCW in haar beleidsaanbevelingen voor de kabinetsperiode 1998-2002. Die aanbevelingen had zij neergelegd in zes cahiers. Een algemeen cahier, dat de belangrijke actiepunten op diverse beleidssterreinen omvatte en daarnaast een analyse gaf van het veelgeroemde poldermodel. In de overige vijf cahiers werden de voorstellen voor meer werkgelegenheid,

onderwijs, sociale zekerheid, leefbaarheid en een concurrerend fiscaal beleid uitgewerkt. *Het kabinet moet doorpakken.* 2. (voetbalterm) Stevig doorgaan, niet verslappen. *In de pauze zei de coach tegen zijn jongens: "Even doorpakken, dan kan de winst ons niet ontgaan!"*

Geïnteresseerd in de visie van VNO-NCW op het kabinetsbeleid voor de periode 1998 - 2002? Bestel gratis de cahiers. Bel 070 349 02 75.

Cursussen Haya van Somerenstichting

-november en december 1997-

Hieronder treft u een overzicht aan van de cursussen die bij de Haya van Somerenstichting zijn aangevraagd. Voor opgave en/of meer informatie kunt u contact opnemen met de genoemde contactpersoon. Indien u vragen heeft of meer informatie wenst over Vorming & Scholing kunt u contact opnemen met de Haya van Somerenstichting, tel: 070 - 361 30 10. U wordt dan te woord gestaan door Gerda Velthoen, Maaïke van Utrecht of Dorine Heiden.

KC 's-Hertogenbosch
Mevrouw I. Kloosterman
Brouwersbos 88
5432 BE Cuijk
0485 - 32 18 15

PR-cursus
18 & 22 november

Liberalisme II
12 & 13 december

KC Gelderland
De heer E. van 't Hooft
J. van Campenstraat 167
6543 LE Nijmegen
Tel: 024 - 377 89 37

Cursus Gemeenteraad
8 & 15 november
22 november & 6 december
13 & 20 december

PR-training
29 november
19 december

KC Flevoland
De heer C. D. Kerkhof
Postbus 135
3890 AC Zeewolde
036 - 522 21 10

Gemeentefinanciën
22 november

Volkshuisvesting
29 november

KC Rotterdam
Mevrouw S. Korbee-Yildiz
Wilgensingel 184
3053 CZ Rotterdam
010 - 461 17 01

Introductiecursus

Gemeenteraad
22 november
KC Den Haag
De heer mr. drs. C.D.A.
Ruijgrok
Zeekant 65
2586 AD Den Haag
070 - 350 29 17

Terugkomdag Gemeenteraad
8 november

KC Leiden
Mevrouw M.E.R. de Vos
van Steenwijk
Wittenburgerweg 124
2244 CG Wassenaar
070 - 517 89 29

Liberalisme I
11 november

Presentatietechniek I
7 & 8 november
14 & 15 november

Presentatietechniek II
12 & 13 december
19 & 20 december

Cursus Gemeenteraad
17-22-26 november

Mediatraining
december

KC Amsterdam
De heer dr. D. Pinto
van Baerlestraat 75 I
1071 AS Amsterdam
020 - 675 10 88

Discussietechniek I
14 & 15 november

Presentatietechniek I
12 & 13 december

KC Den Helder
Mevrouw Y.C. de Bont
Sweelincklaan 22
1817 KE Alkmaar
072 - 512 23 15

Onderhandelen voor raadsleden
15 november

Mediatraining
13 december

OC West Friesland
Presentatietechniek I
21 & 22 november

Discussietechniek I
12 & 13 december

OC Noord-Kennemerland:
Mevrouw C.C.M. van den
Akker-Smit
Cornelis Kooijmanlaan 9
1862 GG Bergen
072 - 581 22 21

Mediatraining
22 november

Presentatietechniek II
28 en 29 november

KC Haarlem
Mevrouw P.J. Noorduynd -
van Rooyen
Houtwijkerveld 8
2131 ME Hoofddorp
023 - 561 61 92

PR-Cursus
14 & 15 november

Liberalisme in de praktijk
22 november

Presentatietechnieken II
28 & 29 november

KC Utrecht
Mevrouw M.L. Meuwesen-
Verstraaten
Dodaarslaan 142
3645 JG Vinkeveen
0297 - 26 38 25

Introductiecursus
Gemeenteraad
8 november

Cursus Gemeenteraad
8 & 15 november (OC

Vechtstreek)
22 & 29 november (OC
Eemland)

KC Overijssel
De heer J.P. Gebben
van der Schuurenmarke 45
8016 MB Zwolle
038 - 465 47 90

Cursus Gemeenteraad
8 & 15 november

KC Tilburg
De heer H. Kamman
Vlaggeschip 40
4902 CL Oosterhout
0162 - 43 79 35

Liberalisme I
10 november

Cursus Gemeenteraad
22 & 29 november

Liberalisme in de praktijk
24 november

Presentatietechniek I
28 & 29 november

KC Limburg
Mevrouw drs. J. de Blé-
court-Maas
Bungweg 14
6374 RB Landgraaf
045 - 532 34 54

Cursus Gemeenteraad
17-24-29 november (Venlo)
3-10-13 december (Valken-
burg)

8-15-20 december (Horn)

KC Friesland
De heer G.J. van der Scheer
Loengasterlaan 356
8604 ZZ Sneek
0515 - 41 60 85

Cursus Gemeenteraad
15 & 22 november
6 & 13 december

KC Groningen
De heer H.H. Dijkstra
Noorderstraat 96
9611 AM Sappemeer
0598 - 39 11 23

Cursus Gemeenteraad
8 & 15 november

Bestuurderscursus
29 november

KC Zeeland
Mevrouw C.A. den Baars-
Alberts
Postbus 47
4328 ZG Burgh-Haamstede
0111 - 65 23 00

Cursus Gemeenteraad
8 & 15 november
8 & 22 november

Maandblad voor de Volkspartij
voor Vrijheid & Democratie

OKTOBER/NOVEMBER 1997

nr. 1448

IISBN: 0166-8498

Hoofdredacteur:

Reny Dijkman

Redactie:

Marcel Gerritsen

Mary Honor Kloeg

Johan Hommes

Michiel Krom

Correspondentie-adres:

(alleen betr. dit blad)

Reny Dijkman,

Postbus 622,

2280 AP Rijswijk

Redactiesecretariaat:

Elisabeth Gans,

tel: 070 - 361 30 61

Ledenadministratie:

VVD, Postbus 30836,

2500 GV 's-Gravenhage

tel: 070 - 361 30 61

Homepage: www.vvd.nl

Druk:

Ten Brink Meppel b.v.

Lay-out:

Siem Willems

Advertenties:

Bureau Van Vliet B.V., Postbus 20,

2040 AA Zandvoort,

tel: 023 - 57 14 745

fax: 023 - 57 17 680

E-mail: vlietvan@euronet.nl

Site: http://neturl.nl/van_vliet

BARTELS ADVOCATEN

Bartels Advocaten is een middelgroot advocatenkantoor te Utrecht. De werkzaamheden concentreren zich op cliënten met vermogensrechtelijke belangen, zowel in het bedrijfsleven als in de privé-sfeer. Specifieke aandachtsgebieden van het kantoor zijn: onroerend goedrecht, arbeidsrecht, ondernemingsrecht, huurrecht en incasso's. Een ingewerkt team van meer dan 10 advocaten en juridisch medewerkers staat voor u klaar.

Contactpersonen:

Mr D.A.N. Bartels MRE • Mr R.L. Boerman

HET HOOGELAND

Museumlaan 2 • 3581 HK Utrecht • Postbus 64 • 3500 AB Utrecht • Telefoon 31 (0)30-252 25 77 • Fax 31 (0)30-252 39 43 • E-Mail: Bartels@worldaccess.nl

Conferentie

Liberalisme en het nationaal belang in de buitenlandse politiek

Op vrijdag 21 november organiseren de Teldersstichting en het internationaal secretariaat van de VVD een conferentie over de rol van het nationaal belang in een liberale buitenlandse politiek. De bijeenkomst zal worden gehouden in de vergaderzaal van de Eerste Kamer van 10.00 - 16.15 uur.

In de ochtend staat het begrip nationaal belang centraal. Een drietal wetenschappers behandelt onder andere de vragen of beleid dat gebaseerd is

op het nationaal belang een nationale identiteit veronderstelt, en of een dergelijk beleid verenigbaar is met het liberale gedachtegoed. Tevens zal worden uiteengezet wat voor rol het nationaal belang voor de VVD heeft gespeeld bij het denken over en de vormgeving van het buitenlands beleid.

Na de lunch zal door middel van een internationaal-comparatieve benadering worden nagegaan wat het begrip nationaal belang in de praktijk

van de buitenlandse politiek kan betekenen. Verschillende buitenlandse politici zullen hiertoe de buitenlandse politiek van Estland, Groot-Brittannië, Zweden en Nederland analyseren. In de middag is de voertaal Engels. Gedurende de dag is er voldoende gelegenheid voor discussie.

Graag nodigen wij u uit om deze conferentie bij te wonen. De kosten (incl. lunch en borrel) bedragen f 30,-, over te maken op het gironummer van de Teldersstichting: 33 49 769, Koning-

innegracht 55a, 2514 AE Den Haag, o.v.v. 'symposium 21 november'. Na ontvangst van dit bedrag ontvangt u het gehele programma plus inschrijvingsformulier. Nadere inlichtingen zijn telefonisch of per fax op te vragen tijdens kantooruren via tel: 070 - 363 19 48 of per fax: 070 - 363 19 51. ■

ONTWERP VERKIEZINGSPROGRAMMA

1998 - 2002

Vastgesteld door het hoofdbestuur van de VVD
op 18 oktober 1997

Het ontwerpprogramma is opgesteld door de
commissie verkiezingsprogramma 1998-2002:

Voorzitter: R.L.O. Linschoten
Vice-voorzitter: mr. F. Korthals Altes
Secretaris: dr. K. Groenveld
Ambtelijk secretaris: drs. L.H.M. Osterholt
Leden: mevr. mr. M.E. Bierman-
Beukema toe Water
dr. H.W.A.M. Coonen
mevr. H.L. van Eesteren-
Smith B. Sc. M. Sc.
mr. P.A. Nouwen
mr. ing. C. van Tilborg
drs. M.S. Visser
C. Wolzak

Adviseurs: mr. drs. F. Bolkestein
dr. L. Ginjaar
drs. E. Haaksman
drs. W.K. Hoekzema
drs. G.M. de Vries

Datum: 20 oktober 1997

Inhoudsopgave

Ontwerp verkiezingsprogramma 1998-2002	pagina
I Inleiding	17
II Democratie en Rechtsstaat	17
III Economie en Welvaart	18
IV Welzijn, Zorg en Ouderenbeleid	21
V Veiligheid	22
VI Het Gebruik van onze Ruimte	23
VII Informatie-en Communicatietechnologie	24
VIII Onderwijs en Cultuur	24
IX Onze Wereld	26
Globale cijferopstelling <i>Investeren in de toekomst</i>	26

I. INLEIDING

Liberalen verenigd in de VVD hechten grote waarde aan de vrijheid van het individu. Een vrijheid die wordt gebruikt voor individuele ontplooiing. Vrijheid die mogelijk is indien mensen zich verantwoordelijk voelen voor hun welzijn, maar ook voor dat van anderen. Vrijheid en verantwoordelijkheid zijn aan elkaar gekoppeld. Mensen die keuzevrijheid hebben kunnen ter verantwoording worden geroepen. Verantwoordelijke mensen verdienen vrijheid. Dit besef vormt de grondslag van de liberale mens- en maatschappijbeschouwing. Die grondslag is ook de leidraad van het hier voorliggende programma.

De laatste Troonrede, de Rijksbegroting en de Miljoenennota weerspiegelen de sterk verbeterde conditie waarin Nederland in financieel-economisch en sociaal opzicht verkeert. Er is een sterke werkgelegenheids groei. Ook de staatsschuld als percentage van het nationaal inkomen daalt. Een en ander betekent dat Nederland kan toetreden tot de Europese muntunie (EMU).

Er is veel bereikt. In de afgelopen regeerperiode heeft zich duidelijk een omslag gemanifesteerd. Het economisch beleid dat zo duidelijk het stempel droeg van het vorige verkiezingsprogramma van de VVD, is een succes. Omvangrijke besparingen op overheidsuitgaven maakten een aanzienlijke lastenverlichting voor de burgers mogelijk. Hierdoor is een gedifferentieerde loonmatiging gerealiseerd. Steeds meer mensen die kunnen en willen werken, staan hierdoor niet langer aan de kant. Er ontstaat zo weer een perspectief voor mensen die zich verantwoordelijk voelen voor hun bestaan en die deze verantwoordelijkheid waar willen maken door zelf een inkomen te verdienen.

Er is veel bereikt de afgelopen jaren. En er is alle reden om op de ingeslagen weg verder te gaan. Sanering van overheidsfinanciën, versterking van de activerende werking van de sociale zekerheid gericht op toenemende participatie, flexibilisering van markten voor producten, diensten en arbeid en lastenverlichting zijn wederom de kenmerken van een toekomstig beleid waarvoor de VVD verantwoordelijk wil zijn. Wij moeten dit beleid doorzetten omdat, ondanks haar prestaties, de Nederlandse economie nog een aantal onevenwichtigheden kent. De inactiviteit aan de onderkant van de arbeidsmarkt is nog altijd zorgwekkend. Met name laaggeschoolden en migranten zijn hiervan de dupe. Dit is onaanvaardbaar omdat het kan leiden tot maatschappelijke desintegratie. Verder blijkt het voor ouderen die nog lang niet aan hun pensioen toe zijn, steeds moeilijker een positie op de arbeidsmarkt te behouden. Dit verschijnsel gekoppeld aan de gestage vergrijzing van de Nederlandse bevolking baart zorgen. Wij moeten ons inspannen om de positie van deze groepen verder te versterken.

Ook de vergrijzing zelf brengt problemen met zich, waarvan de oplossing een duurzame economische groei vergt. Het basispensioen, de AOW, dat welvaartsvast moet zijn, moet betaalbaar blijven. De gezondheidszorg moet van voldoende kwaliteit blijven en dat betekent dat er meer geld nodig is. Immers door de vergrijzing neemt de vraag naar deze zorg toe.

Besparingen op overheidsuitgaven onder meer door verbetering van de doelmatigheid zijn niet alleen vanzelfsprekend maar ook broodnodig. De economische groei geeft ons namelijk onvoldoende financiële middelen voor de noodzakelijke beleidsintensivering. Meer geld is nodig voor gezondheidszorg, voor de veiligheid, voor het onderwijs, voor het milieu en voor onze infrastructuur. Dat geld is nodig omdat de VVD wenst te investeren in de toekomst. *Te investeren in de toekomst van de huidige en toekomstige generaties.*

Onze uitgangspunten, uitgedrukt door de verbinding van vrijheid met verantwoordelijkheid, hebben als consequentie dat de burgers in de open liberale samenleving in eerste instantie met elkaar hun problemen oplossen. Daarnaast is er een efficiënt functionerende overheid nodig ter vervulling van een aantal essentiële kerntaken. De overheid is er ook om de voorwaarden te scheppen, waardoor het probleemoplossend vermogen van de samenleving zo groot mogelijk is. Daarvoor is een beleid nodig dat investeert ten behoeve van dit vermogen voor nu en in de toekomst. In dit programma wordt helder uiteengezet wat de inhoud van een dergelijk beleid moet zijn voor de komende regeerperiode.

II. DEMOCRATIE EN RECHTSSTAAT

De VVD kiest voor een effectieve en slagvaardige overheid. De overheid dient de burger bij zijn streven naar individuele en maatschappelijke ontplooiing. De overheid schept de voorwaarden voor een duurzame ontwikkeling gericht op de groei van welvaart en welzijn. In Nederland functioneert de overheid binnen een democratie en een rechtsstaat. Dit betekent dat het overheidsbestuur op de verschillende niveaus democratisch gelegitimeerd moet zijn. Wat betreft de vergroting van de slagvaardigheid van de overheid is er reeds veel bereikt. Doeltreffend handelen wordt bevorderd door duidelijke prioriteitsstelling en een besluitvormingscultuur waardoor knopen kunnen worden doorgemaakt. De politiek moet zich daarbij doelen stellen die waargemaakt kunnen worden.

Onderstaande wensen zijn gericht op kwaliteitsverbetering van overheidsbestuur en democratie binnen het kader van de rechtsstaat.

129
130 1. Met het oog op het democratisch gehalte van de besluitvorming moe-
131 ten de zogenoemde functionele regio's (ontstaan door een proces van
132 sectorale regionalisatie) opgaan in democratisch gelegitimeerd inte-
133 graal bestuur.
134
135 2. Functionele decentralisatie is ongewenst indien hierdoor bestuursorga-
136 nen ontstaan met bevoegdheden die verder gaan dan de uitvoering van
137 beleid en die niet of nauwelijks democratisch gecontroleerd worden.
138
139 3. Bij de bestuurlijke organisatie moet de afstand tussen beslissen, beta-
140 len en genieten verder worden verkleind. Met andere woorden: het
141 bestuur zo dicht mogelijk bij de burger. Dit decentralisatieprincipe
142 betekent dat overheidstaken alleen naar een hoger niveau mogen wor-
143 den gecentraliseerd indien dit met het oog op doeltreffendheid
144 gewenst is. Centralisatie van beleid naar het Europese niveau moet
145 alleen plaatsvinden als duidelijk is dat problemen slechts effectief op
146 Europese schaal kunnen worden opgelost. Ze moet worden nagelaten
147 ingeval hierdoor de democratische controle verdwijnt. Decentralisatie
148 moet gepaard gaan met de overdracht van de financiële middelen ten
149 behoeve van dit beleid aan de lagere overheid.
150
151 4. In de afgelopen regeerperiode heeft de VVD zich in het nationale par-
152 lement sterk gemaakt voor dualistische verhoudingen tussen regering
153 en parlement. Op deze weg moet worden voortgegaan.
154
155 5. Met betrekking tot de verhouding tussen gemeenteraad en het college
156 van burgemeesters en wethouders moet de mogelijkheid van een
157 dualistisch stelsel worden onderzocht.
158
159 6. De werkingssfeer van het referendum dient zich niet verder uit te
160 strekken dan tot het correctief referendum.
161
162 7. Het onder Thorbecke ontwikkelde stelsel van drie volwaardige
163 bestuurslagen (Rijk, provincies en gemeenten) is het uitgangspunt van
164 de bestuurlijke organisatie van de binnenlandse overheid.
165
166 8. Samenwerking tussen decentrale (lagere) overheden via gemeenschap-
167 pelijke regelingen dient beperkt te blijven tot de voorbereiding en uit-
168 voering van beleid.
169
170 9. Meer rijkstaken moeten worden toegedeeld aan de provincies. Hier-
171 door kan het provinciaal bestuur als volwaardige bestuurslaag naast
172 Rijk en gemeenten functioneren.
173
174 10. Het bestuur moet zo dicht mogelijk bij de burger blijven. Dit betekent
175 dat steeds weer moet worden nagegaan of Rijkstaken en taken van de
176 provincies niet beter kunnen worden toegedeeld aan de gemeenten.
177
178 11. Het instrument van de gemeentelijke herindeling moet met de nodige
179 voorzichtigheid worden gebruikt om knelpunten van financiële,
180 bestuurlijke en organisatorische aard op te lossen.
181
182 12. Een kwalitatief hoogwaardig en flexibel ambtelijk apparaat is van
183 groot belang. Dit vergt adequate marktconforme arbeidsvoorwaarden
184 en een helder carrièreperspectief.
185
186 13. De kwaliteit van overheidsorganisaties verdient systematisch
187 aandacht. De organisatie moet daartoe transparant en de prestaties
188 zoveel mogelijk meetbaar zijn. Voor schaarstefuncties wordt de moge-
189 lijkheid geopend om een 40-urige in plaats van een 36-urige werk-
190 week toe te passen met bijbehorende beloning.
191
192 14. De overheid kan als gebruiker van informatietechnologie de ontwik-
193 keling van deze technologie stimuleren. De overheid zal bij de uitvoe-
194 ring van haar taken, waaronder het verstrekken van informatie aan
195 burgers en bedrijfsleven, gebruik maken van geavanceerde
196 informatietechnieken. Hierdoor realiseert men een stijging van de
197 arbeidsproductiviteit binnen de overheidssector.
198
199 15. Politieke partijen zijn de belangrijkste schakel tussen het overheidsbe-
200 stuur en de burgers. Het (financiële) draagvlak van de partijen ver-
201 zwakt door het tanen van de traditionele binding van burgers aan de
202 partijen. Steeds minder burgers zijn lid van een politieke partij. Van-
203 wege het fundamentele belang van de politieke partijen voor het func-
204 tioneren van onze democratie is deze ontwikkeling zorgwekkend.
205 Samen met de overheid zullen de politieke partijen moeten nagaan hoe
206 de vitaliteit van het partijwezen kan worden versterkt.
207
208 16. Een verdere ontwikkeling en vervolmaking van de Algemene Bestuurs-
209 dienst (ABD) is nodig om een doelmatige inzet van ambtenaren te
210 realiseren. Meer ambtelijke rangen dan tot nu toe moeten deel uitma-
211 ken van de ABD. De ABD moet meer dan tot nu toe werven buiten de
212 kring van rijksambtenaren.
213
214 17. De inhoud van de wet- en regelgeving vergt steeds vaker een interpre-
215 tatie ervan door de rechter (juridisering). Dit is ongewenst. Vermeden
216 moet worden dat wetten en regels multi-interpretabel zijn.

217
218 18. De arbeidsvoorwaarden van toepassing op topambtenaren met de
219 hoogste ambtelijke rangen moeten zodanig worden aangepast dat een
220 ontslag uit de functie bij niet adequaat functioneren gemakkelijker
221 wordt. Het is ongewenst dat in dit geval inkomenssuppleties worden
222 verstrekt. Voorts is een grotere differentiatie in de beloning van
223 ambtenaren gewenst.
224
225
226

III. ECONOMIE EN WELVAART

227
228 Alom wordt Nederland geprezen vanwege een succesvol economisch beleid
229 gericht op herstel van economische groei en werkgelegenheid. Dit beleid, dat
230 wordt gekenmerkt door sanering van de overheidsfinanciën, lastenverlich-
231 ting, flexibilisering van markten voor producten, diensten en arbeid en loon-
232 matiging werpt zijn vruchten af. Al jarenlang heeft de VVD dit beleid voor-
233 gestaan en aanbevolen. Het heeft enige tijd geduurd voordat de noodzaak
234 van de door de VVD bepleite ombuigingen is ingezien. Mede door dit alom
235 groeiende inzicht en de mogelijkheid die hierdoor werd geschapen om een
236 regeringscoalitie van liberalen en sociaal-democraten tot stand te brengen, is
237 het gewenste beleid gerealiseerd.
238 Door dit beleid is het financieringstekort teruggebracht tot onder 3% van
239 het Bruto Binnenlands Product (BBP) (de zogenoemde EMU-norm). Het hui-
240 dige percentage voor 1998 ligt zelfs ruim onder de 2%. Het zittende kabinet
241 heeft voorts een omvangrijke lastenverlichting (van 17 miljard gulden) gere-
242aliseerd. Hierdoor krijgt onze nationale economie meer ruimte voor groei.
243 Deze lastenverlichting vergemakkelijkt het tot stand brengen van een gedif-
244ferentierde loonmatiging ten bate van werkgelegenheidsherstel. Een her-
245ijking van het stelsel van sociale zekerheid werd door de zittende regerings-
246ploeg doorgezet met het oog op de versterking van de activerende werking
247 van dit stelsel. Mede hierdoor steeg het aantal actieven. Voor het eerst sinds
248 tientallen jaren nam het aantal uitkeringsgerechtigden beneden de 65 jaar af.
249 Het succes van het met name door de VVD voorgestane beleid geeft zeker
250 reden tot tevredenheid. Toch is het economisch evenwicht nog niet hersteld.
251 Nog steeds worden we geconfronteerd met werklozen en gedeeltelijk of tijde-
252 lijk arbeidsongeschikten die al heel lang geen perspectief op werk hebben.
253 Het gaat daarbij vooral om mensen die vanwege onder meer een laag oplei-
254 dingsniveau een te lage productiviteit hebben. Door deze lage productiviteit
255 en het relatief hoge niveau van de laagste lonen in de CAO-schalen ontstaan
256 voor deze groep te weinig banen. Ook is het aantal oudere inactieve werkne-
257 mers onrustbarend groot. Al voor mensen die de 50-jarige leeftijd zijn gepas-
258 seerd is het vaak moeilijk een positie op de arbeidsmarkt te behouden, ter-
259 wijl de routes om uit te treden met het vorderen van de leeftijd steeds aan-
260 trekkelijker worden.
261
262 Ondanks een evenwichtiger overheidsrekening moet er voor overheidsuitga-
263 ven nog steeds worden geleend. De staatsschuld neemt hierdoor in absolute
264 zin toe, de lastenafwenteling op de toekomstige generaties is niet gestopt.
265 Nog steeds heeft Nederland een bovenmatige staatsschuld (de EMU-norm
266 van 60% BBP wordt vooralsnog niet gehaald). Nog steeds is ook de
267 collectieve lastendruk te hoog.
268 Gezien de tot dusver bereikte resultaten is er alle reden voort te gaan op de
269 ingeslagen weg. De hiernavolgende beleidsaanbevelingen sporen met die
270 opvatting.

De openbare financiën

271
272
273
274 1. In de afgelopen jaren is de huidige regeringscoalitie er in geslaagd het
275 financieringstekort, als percentage van het Bruto Binnenlands Product,
276 terug te brengen tot een niveau zodanig, dat toetreding tot de Econo-
277 mische en Monetaire Unie mogelijk is. Ook de staatsschuldquote heeft
278 zich ontwikkeld in neerwaartse richting. Het is noodzakelijk dat het
279 financieringstekort verder wordt beperkt. In de komende regeerperio-
280 de moet ernaar worden gestreefd dit tekort te reduceren tot hooguit
281 1 procent. Dit maakt het mogelijk de schuldquote binnen een redelijke
282 termijn te beperken tot het niveau van 60% (het EMU-criterium). Uit-
283 eindelijk geldt voor de VVD een tekort van nul procent als norm.
284
285 2. De beperking van het financieringstekort betekent dat de investerings-
286 uitgaven van de overheid in de komende jaren voor een deel uit de
287 lopende middelen moeten worden gefinancierd. De staatsschuld als
288 percentage van het nationaal inkomen moet verder dalen. Ruimte
289 voor investeringsuitgaven moet, behalve door economische groei, ont-
290 staan door verdere bezuinigingen op de consumptieve uitgaven van de
291 overheid. Op iets langere termijn moet worden gestreefd naar een
292 tekort van nul procent. Indien de staatsschuldquote tot acceptabele
293 proporties is teruggebracht, is het verantwoord te lenen ten behoeve
294 van investeringsuitgaven. Vanaf dat moment wordt het regime van de
295 publieke financiën bepaald door de zogenoemde gulden financierings-
296 regel. Onder dit regime wordt de overheidsconsumptie betaald uit de
297 lopende middelen (gewone dienst) en mag er ten behoeve van de over-
298 heidsinvesteringen worden geleend op de kapitaalmarkt (kapitaal-
299 dienst). Met betrekking tot de onttrekking van middelen aan de kapi-
300 taalmarkt bestaat er een plafond, dat wordt bepaald door het EMU-
301 criterium en door de afspraken die zijn gemaakt in het kader van het
302 stabiliteitspact.
303
304 3. Voor een aantal kerntaken van de overheid moet meer geld worden

- 305 uitgetrokken. De burger moet zich weer veilig kunnen voelen. Mis-
 306 daadbestrijding vergt daarom meer geld. Datzelfde geldt voor de
 307 handhaving van het milieubeleid. Een toekomstgericht beleid, gericht
 308 op een duurzame economische groei, betekent ook dat wij meer geld
 309 moeten steken in het onderwijs. Voorts brengt de vergrijzing van de
 310 bevolking met zich dat er meer middelen nodig zijn voor (gezond-
 311 heids-)zorg voor ouderen. Meer geld is er nodig voor verbetering van
 312 de kwaliteit van de (gezondheids-)zorg in het algemeen. De noodzake-
 313 lijke verbetering van de infrastructuur vergt meer overheidsinvesterin-
 314 gen. Voor deze beleidsintensiveringen zijn herschikkingen nood-
 315 zakelijk. Besparingen zijn mogelijk indien de overheid datgene nalaat
 316 wat beter in de particuliere sector kan worden gedaan.
 317 De gewenste beleidsintensiveringen kosten ruim 6 miljard, de reductie
 318 van het financieringstekort vergt circa 5,5 miljard gulden, voor lasten-
 319 verlichting wordt 7,5 miljard gulden uitgetrokken. Door economische
 320 groei ontstaat er voor de overheidssector een additionele ruimte van
 321 circa 7 miljard gulden. Dit betekent dat er ombuigingen nodig zijn ten
 322 bedrage van ruim 12 miljard gulden.
- 323
- 324 4. Zoals gesteld moet er in de komende vier jaar tenminste een reductie
 325 van de tekortquote tot 1% worden gerealiseerd. Bij de becijfering van
 326 de consequenties van deze optie gaan wij uit van een economische
 327 groei van 2%. Mocht de groei hoger zijn dan moeten meevallers aan
 328 de inkomstenkant allereerst worden aangewend voor een verdere
 329 reductie van het tekort tot nul procent en daarna voor meer lastenver-
 330 lichting. Meevallers binnen het uitgavenkader worden gebruikt ten
 331 behoeve van meer geld voor de gewenste beleidsintensiveringen (zie
 332 onder punt 3).
- 333
- 334 5. Mede door toedoen van de VVD heeft de particuliere sector in de
 335 afgelopen jaren meer ruimte gekregen. Door lastenverlichting wordt
 336 loonmatiging mogelijk. Hierdoor zijn er in de particuliere sector vele
 337 banen geschapen. Er is alle reden om op deze weg verder te gaan. In
 338 de komende regeringsperiode is een verdere lastenverlichting van 7,5
 339 miljard gulden mogelijk. Voor een deel kan dit het gevolg zijn van een
 340 beperking van de progressie in de inkomstenbelasting. Hiertoe dient
 341 een verlenging van de eerste schijf. Naast een eenmalige verlenging
 342 van de eerste schijf moet de lengte van de schijf automatisch worden
 343 aangepast aan de loonindex. Extra inspanningen worden op die
 344 manier beter beloond. Dit heeft gunstige gevolgen voor de groei van
 345 de economie en daarmee ook voor de belastingontvangsten. Hier
 346 manifesteert zich een paradox: hoe minder belastingprogressie, des te
 347 meer belastingontvangsten.
- 348
- 349 6. Niet alleen een vermindering van de belastingprogressie, maar ook een
 350 verschuiving van de directe naar de indirecte belastingen is gewenst.
 351 Onder de huidige verhoudingen drukt de belasting te veel op de
 352 arbeidsinkomsten. Hierdoor ontstaat er een opwaartse druk op
 353 arbeidskosten waardoor de groei van de werkgelegenheid wordt
 354 geremd. Voorts willen wij een gefaseerde afschaffing van de vermo-
 355 gensbelasting, de overdrachtsbelasting en de kapitaalbelasting. Dit om
 356 respectievelijk de vermogensvorming, de mobiliteit en de investeringen
 357 te bevorderen. Nodig is een zodanige mix van belastingmaatregelen
 358 dat de daaruit voortvloeiende positieve werkgelegenheidseffecten
 359 maximaal zijn; vergroting van het fiscale voordeel bij werken past
 360 daarbij. Nagegaan moet worden welke additionele fiscale maatregelen
 361 genomen kunnen worden waardoor met name de arbeidsmarktpositie
 362 van oudere werknemers kan worden versterkt. De introductie van ver-
 363 mogenswinstbelasting moet worden nagelaten.
- 364
- 365 7. Bij een verdergaande ecologisering van de belasting moet worden
 366 bedacht dat indien het heffen van de belasting op milieuschadelijke
 367 activiteiten leidt tot een milieuvriendelijker gedrag, de grondslag voor
 368 deze belasting erodeert. Verdere ecologisering moet in Europees ver-
 369 band plaatsvinden.
- 370
- 371 8. In de publieke financiën moet de afstand tussen 'beslissen, betalen en
 372 genieten' zo klein mogelijk zijn. Vandaar een pleidooi voor een inten-
 373 sievere toepassing van het profijtbeginsel.
- 374
- 375 9. Middelen kunnen worden vrijgemaakt door extra verkopen van
 376 Domeinen.
- 377
- 378 *Economische Zaken*
- 379
- 380 10. De economische groei en daarmee de werkgelegenheid worden bevor-
 381 derd door gezonde overheidsfinanciën. Maar sanering van die finan-
 382 ciën is niet voldoende. Met het oog op de werkgelegenheid moet de
 383 samenleving ook investeren in de infrastructuur. Daarbij gaat het niet
 384 alleen om een fysieke infrastructuur ((vaar-)wegen, (lucht-)havens,
 385 spoorwegen, etcetera), maar ook om voorzieningen ten behoeve van
 386 het transport van informatie (informatietechnologie, elektronische
 387 snelweg) en om de investeringen in menselijk kapitaal (onderwijs). Op
 388 al deze terreinen heeft de overheid een taak. Soms ligt de verantwoor-
 389 delijkheid geheel en al bij de overheid, soms kan de overheid zich
 390 beperken tot een voorwaardenscheppend beleid.
- 391
- 392 11. Het belang van een moderne en adequate fysieke infrastructuur voor
 393 het Nederlandse bedrijfsleven is evident. De mobiliteit en het trans-
 394 port mogen niet te veel worden gehinderd door vertragingen ten
 395 gevolge van een gebrek aan capaciteit. Uitbreiding en modernisering
 396 van de infrastructuur dient evenwel te geschieden met inachtneming
 397 van wettelijk vastgelegde milieunormen.
- 398
- 399 12. De verdere ontwikkeling van de informatietechnologie is van groot
 400 belang voor onze economie. Achterstanden ten opzichte van het bui-
 401 tenland benadelen onze concurrentiepositie. De overheid dient de
 402 regelgeving zodanig aan te passen, dat de hier bedoelde kostenbespa-
 403 rende technologische vooruitgang niet wordt gehinderd maar wordt
 404 gestimuleerd. Het Nederlandse bedrijfsleven moet beter gebruik
 405 maken van de faciliteiten die er op Europees niveau ten behoeve van
 406 de ontwikkelingen op dit gebied worden geschapen.
- 407
- 408 13. Onderzoek en ontwikkeling (R. en D.) op allerlei terreinen is een nood-
 409 zakelijke voorwaarde om op lange termijn te kunnen concurreren op
 410 de internationale markten. Naast de grote technologische instituten
 411 (TNO, etcetera) is hier ook een belangrijke rol weggelegd voor de
 412 Nederlandse universiteiten. Daarbij gaat het naast toegepast onderzoek
 413 vooral om fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. Door de finan-
 414 cierungsstructuur van het universitaire onderzoek is het toegepaste
 415 onderzoek (gefinancierd uit de derde geldstroom) te zeer gaan prevale-
 416 ren boven het fundamentele grensverleggende onderzoek (tweede geld-
 417 stroom). Deze ontwikkeling is ongewenst en er moeten derhalve meer
 418 middelen via de eerste en de tweede geldstroom worden toegewezen,
 419 waardoor de afhankelijkheid van de derde geldstroom vermindert.
- 420
- 421 14. Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen in het bedrijfsleven ontstaat er
 422 ook door privatisering van overheidsactiviteiten. Door privatisering
 423 beëindigt de overheid bepaalde activiteiten en wordt de productie en
 424 dienstverlening overgelaten aan de particuliere sector, die te maken
 425 heeft met concurrentie en de tucht van de markt. De privatisering mag
 426 niet de vorm krijgen van het verschaffen van monopolieposities aan
 427 verzelfstandigde overheidsdiensten. Monopolies zijn niet in het belang
 428 van de afnemers en leiden niet tot kostenbesparende innovaties.
- 429
- 430 15. Bij de financiering en exploitatie van grote investeringsprojecten moet
 431 steeds worden nagegaan of 'public private partnership' mogelijk is.
- 432
- 433 16. Het Nederlandse bedrijfsleven richt zich steeds meer op dienstverlening.
 434 Het relatieve belang van de industrie neemt af. Dit is een algemene ten-
 435 dens in alle ontwikkelde landen. Het mag echter niet leiden tot veron-
 436 achtzaming van de industrie vanwege de complementariteit van allerlei
 437 vormen van economische activiteit (waaronder de dienstverlening) met
 438 de industriële activiteit. Een gezonde industrie is essentieel voor een
 439 bloeiende economie. Ook al is het directe effect van industriële activiteit
 440 op de werkgelegenheid gering, vanwege de genoemde complementariteit
 441 is de industrie voor de werkgelegenheid in arbeidsintensieve sectoren van
 442 groot belang. Een generiek voorwaardenscheppend beleid met het oog
 443 op een investeringsklimaat ter bevordering van de industrie is dus nodig.
- 444
- 445 17. De betekenis van het Midden- en Kleinbedrijf (MKB) voor onze eco-
 446 nomie blijkt onder meer uit het feit dat een groot deel van de werkge-
 447 legenheid ontstaat in deze sector. Het huidige kabinet heeft veel
 448 gedaan om de positie van het MKB te verbeteren. Het overheidsbeleid
 449 met betrekking tot het MKB moet zich ook in de toekomst richten op:
 450 - lastenverlichting;
 451 - vermindering van regelgeving;
 452 - verbetering van de positie van de starters in het MKB;
 453 - verbetering van de toegang van het MKB tot ontwikkelingskredieten
 454 en subsidies voor technologisch hoogwaardige projecten;
 455 - verbetering van om-, her- en bijscholingsvoorzieningen voor onder-
 456 nemers en werknemers in het Midden- en Kleinbedrijf;
 457 - exportbevordering.
- 458
- 459 *Landbouw in Europa*
- 460
- 461 18. Hoofddoel van het beleid dient te blijven het handhaven en versterken
 462 van een concurrerende, marktgerichte, land- en tuinbouw in Europa.
 463 Bij een verdere aanpassing van het Gemeenschappelijk Landbouw-
 464 beleid dienen de volgende voorwaarden in acht genomen te worden:
 465 - een verbetering van de netto-positie van Nederland; het saldo van
 466 lasten en lusten dient meer in overeenstemming te worden gebracht
 467 met de welvaart van de lidstaten;
 468 - een grotere ruimte voor lidstaten om aan vormen van inkomens-
 469 steun voorwaarden te verbinden inzake milieu-, natuur-, landschaps-
 470 bescherming en het welzijn van dieren;
 471 - gelijke behandeling van alle sectoren, bedrijfstypen en
 472 bedrijfsgroottes in Europa.
- 473
- 474 Voorts dient te worden gestreefd naar;
 475 - verdere harmonisatie op fiscaal, veterinair en fytosanitair gebied en
 476 op dat van kwaliteitsnormen;
 477 - het beperken van de structuurfondsen en het accentueren van
 478 scholingsprogramma's daarbinnen;
 479 - een geconcentreerde actie tot versterking van de (rurale) economieën
 480 van de landen in Midden- en Oost-Europa.

- 481
482 19. Voorts moeten volumerestricties in de export geëlimineerd worden en
483 dient er ruimte te komen voor nationale inkomensondersteuning van
484 de landbouw.
485
486 *Nationaal landbouwbeleid*
487
488 20. Land- en tuinbouw zijn niet de enige economische dragers in het lan-
489 delijk gebied. De agrarische wereld speelt in op maatschappelijke ver-
490 anderingen en wensen. Diversificatie speelt in toenemende mate een
491 rol. Het gaat hierbij onder meer om nieuwe producten, om de biologi-
492 sche landbouw, om nieuwe vormen van natuur- en landschapsbeheer,
493 nieuwe vormen van recreatie en toerisme, alsmede om het in deeltijd
494 bedrijven van agrarische activiteiten.
495
496 21. Het door dit kabinet ingezette beleid gericht op particulier natuurbe-
497 heer heeft verdere uitwerking. Hiervoor dienen meer middelen vrij
498 gemaakt te worden.
499
500 22. De herstructurering in de intensieve veehouderij en glastuinbouw
501 dient te worden voortgezet.
502
503 23. De totstandkoming van Kenniscentrum Wageningen zal voortvarend
504 worden voortgezet. Ten behoeve van het onderzoek draagt de over-
505 heid zorg voor een adequate kennisinfrastructuur en voor die vormen
506 van onderzoek die niet direct door belanghebbenden kunnen worden
507 vormgegeven.
508
509 24. Het subsidiebeleid moet worden toegespitst op innovatie-stimulering
510 in de Nederlandse land- en tuinbouw, de versterking van de interna-
511 tionale concurrentiekracht en de bevordering van de export.
512
513 *Visserij*
514
515 25. Inzet voor het te wijzigen Gemeenschappelijk Visserijbeleid per 2002
516 is het bereiken van een evenwicht tussen economische en ecologische
517 duurzaamheid.
518 Vormgeving hiervan dient te geschieden middels inzet van de op de
519 praktijk gerichte, flexibele managementinstrumenten.
520 De eigen verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven zal worden
521 bevorderd.
522
523 *Onze economie en de Europese Unie*
524
525 26. Onze economie profiteert van de uitbreiding van de markt die het
526 gevolg is van de Europese economische integratie. Ook de totstand-
527 koming van een Economische en Monetaire Unie en de introductie
528 van de Euro moeten positief worden beoordeeld indien:
529 - slechts die landen toetreden tot de EMU die op duurzame wijze vol-
530 doen aan de convergentiecriteria (ten aanzien van financierings-
531 tekort, staatsschuld, inflatie, wisselkoers en rente);
532 - de normen van het stabiliteitspact strikt worden gehandhaafd;
533 - de Europese Centrale Bank autonoom kan opereren en niet wordt
534 gestuurd door de politieke besluitvormers.
535
536 27. Wil de EMU een succes worden dan is het nodig dat in het bijzonder
537 de arbeidsmarkt in de aan de EMU deelnemende landen beter gaat
538 functioneren. Dat geldt zeer zeker ook voor Nederland. Deregulering
539 met het oog hierop is gewenst.
540
541 28. Harmonisatie van regelgeving door centralisatie ervan op Europees
542 niveau is veelal ondoelmatig en ongewenst. Wat met harmonisatie
543 wordt beoogd, kan, indien wenselijk, vaak het resultaat zijn van
544 beleidsconcurrentie tussen de lidstaten van de EU. Wel dienen uitwas-
545 sen op het gebied van belastingconcurrentie te worden tegengegaan en
546 grensoverschrijdende problemen via een gecoördineerd beleid te wor-
547 den aangepakt.
548
549 *De arbeidsmarkt*
550
551 29. Een beleid dat erin slaagt de economische groei te bevorderen is een
552 noodzakelijke voorwaarde voor bestrijding van de werkloosheid. Hier-
553 mee zijn we er echter niet. Een noodzakelijke voorwaarde is ook een
554 goed functionerende arbeidsmarkt. Zonder een goed functionerende
555 arbeidsmarkt schept groei te weinig werk. In Nederland wordt de wer-
556 king van de arbeidsmarkt nog steeds gehinderd door allerlei regelgeving
557 ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden. Deregulering is hier gewenst.
558
559 30. Het adequaat functioneren van de arbeidsmarkt is onder meer gediend
560 met:
561 - de individualisering van het wettelijk minimumloon. Daarmee komt
562 dit wettelijk minimum te liggen op 70% van het huidige wettelijk
563 minimumloon. Indien het inkomen hierdoor lager is dan het sociaal
564 minimum, worden inkomenssuppleties gegeven zodanig dat het
565 inkomen per saldo niet lager is dan het sociaal minimum;
566 - flexibilisering van arbeidsvoorwaarden;
567 - het nalaten van het automatisch algemeen verbindend verklaren van
568 CAO's indien deze in strijd zijn met het algemeen belang;
- 569 - een versoepeling van het ontslagrecht;
570 - een betere afstemming van het beroepsonderwijs op de behoeften
571 van het bedrijfsleven.
572
573 31. In de afgelopen regeerperiode zijn buiten de marktsector en de collec-
574 tieve sector in enge zin enkele tienduizenden arbeidsplaatsen geschapen
575 ten behoeve van werklozen en gedeeltelijk arbeidsongeschikte burgers.
576 De op deze arbeidsplaatsen ten behoeve van de samenleving verrichte
577 activiteiten behoren niet te leiden tot concurrentievervalsing. De op
578 deze wijze geschapen werkgelegenheid moet in stand blijven. Voorts is
579 het wenselijk dat burgers die deze arbeidsplaatsen bezetten op termijn
580 doorstromen naar de collectieve sector en de non-profitsector (waaron-
581 der de zorgsector). Hierbij wordt uitgegaan van 20.000 doorstromers.
582
583 32. Ondanks een succesvol werkgelegenheidsbeleid zullen sommige werklo-
584 zen en gedeeltelijk arbeidsongeschikten om uiteenlopende redenen geen
585 werk kunnen vinden. Voor deze groep moet worden gezocht naar moge-
586 lijkheden om maatschappelijk nuttige activiteiten te ontplooiën (vrijwil-
587 ligerswerk). Deze activiteiten moeten voor een deel worden betaald uit
588 de middelen die nu worden gebruikt om deze groep van inactieven een
589 bestaan te verschaffen. De beloning voor het hier bedoelde werk is
590 dezelfde als voor het werk omschreven in punt 31 hierboven.
591
592 33. Overheidsvoorlichting over de fiscale faciliteiten die betaald werken
593 voor vrouwen aantrekkelijker maken, heeft verbetering.
594
595 *Sociale Zekerheid*
596
597 Met het beleid ter herijking van het stelsel van sociale verzekeringen en
598 sociale voorzieningen is de nodige voortgang geboekt. De WAO is hervormd
599 ten einde de activerende werking ervan te vergroten. Ook andere verzeke-
600 ringen (ZW en AWW) zijn met het oog op kostenbeheersing, activerende wer-
601 king en bevordering van eigen verantwoordelijkheid herzien. Veel is bereikt
602 op de weg die de VVD wenste te gaan. Toch zijn ook in de komende regeer-
603 perioden een aantal ingrepen in het vigerende stelsel nodig. Daarbij gaat het
604 vooral ook om maatregelen, waardoor de kans op werk voor oudere werk-
605 nemers (50+) toeneemt. Arbeid en scholing moeten fiscaal worden begun-
606 stigd. Voorkomen moet worden dat de WW als een route voor uittreding
607 voor ouderen wordt misbruikt. Hiertoe dienen de aanbevelingen 34,35 en
608 36.
609
610 34. De duur van de WW-uitkering moet worden beperkt tot maximaal
611 drie jaar.
612
613 35. De vervolguutkering voor WW-gerechtigden onder de 57,5 jaar moet
614 worden afgeschaft.
615
616 36. Bij de bepaling van WW-uitkeringen moeten de inkomenssuppleties,
617 verstrekt door werkgevers bij beëindiging van het dienstverband, wor-
618 den verrekend.
619
620 37. Bij de bepaling van de duur van de WW-uitkering moet worden uitge-
621 gaan van het feitelijke arbeidsverleden in plaats van het fictieve
622 arbeidsverleden.
623
624 38. Wetswijzigingen, waardoor een vermijdbaar beroep op de WW wordt
625 voorkomen, zijn nodig.
626
627 39. Het aantal WAO uitkeringen kan worden beperkt door objectivering
628 en centralisatie van de keuringsbeslissingen.
629
630 40. Vut-regelingen worden door de overheid niet meer opgelegd aan een
631 bedrijfstak.
632
633 41. De AOW moet welvaartsvast zijn; ook in economisch slechte tijden
634 moet deze zekerheid aan AOW-ontvangers worden gegeven. Dit vergt
635 een aanpassing van de Wet Koppeling met Afwijkingmogelijkheden
636 (WKA, de vigerende koppelingwet).
637
638 42. Door doelmatiger werken zijn er bij de uitvoeringsinstanties van de
639 sociale zekerheid aanzienlijke besparingen te realiseren. De samenwer-
640 king tussen de uitvoeringsinstanties zoals de gemeentelijke sociale
641 diensten, uitvoeringsinstellingen en arbeidsbureaus laat te wensen
642 over. De privatisering op dit terrein kan veel verder gaan. Er moet een
643 einde komen aan de verplichte winkelnering.
644
645 43. Bij de taak die de Arbeidsvoorzieningsorganisatie heeft ten aanzien
646 van het verzorgen van trajecten ten behoeve van moeilijk plaatsbare
647 werkzoekenden en moeilijk vervulbare vacatures moet concurrentie
648 worden toegelaten. Het budget ten behoeve van deze taak zal worden
649 overgeheveld naar de huidige uitvoerders van de werkloosheidsrege-
650 lingen. Door concurrentie ontstaan efficiëntiewinsten.
651
652 44. Door cumulatie van allerlei financiële regelingen en subsidies ten behoeve
653 van burgers met weinig draagkracht ontstaat de zogenoemde armoede-
654 val. Een verbetering van de positie op de arbeidsmarkt leidt dan per sal-
655 do tot een achteruitgang in het besteedbare inkomen. Om dit te voorko-
656 men en de doorzichtigheid van de regelingen te vergroten is de totstand-

- 657 koming van een Voorzieningswet nodig. In die Voorzieningswet wor-
 658 den de bijzondere bijstand, de individuele huursubsidie en de zorgsubsi-
 659 die (nodig bij de invoering van nominale premies in het ziekenfonds)
 660 geïntegreerd. Hierdoor wordt de doelmatigheid vergroot en zijn bespa-
 661 ringen te realiseren. Daarnaast wordt de aantrekkelijkheid van werken
 662 vergroot door de invoering van een arbeidsaftrek in de belasting- en pre-
 663 mieheffing, die aanzienlijk groter is dan het huidige arbeidskostenforfait.
 664
 665 45. In plaats van het volledig declareren bij het Rijk van de bijstandsuitga-
 666 ven door gemeenten wordt het bestaande bijstandsbudget als normuit-
 667 kering toegekend. Aanvankelijk op basis van historische uitgaven, op
 668 den duur op basis van een objectieve verdeelsleutel. Het budget wordt
 669 jaarlijks bijgesteld voor de loon- en prijsstijging en de werkloosheids-
 670 ontwikkeling (conform de voorstellen van de werkgroep Ety).
 671
 672 46. Een betere afstemming van de pensioenregelingen op de wensen van
 673 werknemers (individualisering en flexibilisering) is gewenst. De ruimte
 674 voor een eigen individuele invulling van de pensioenregeling moet
 675 worden vergroot.
 676
 677 47. Bij de toekenning van kinderbijslag ten behoeve van kinderen woon-
 678 achtig in het buitenland, wordt het woonlandbeginsel toegepast.
 679

680 **IV. WELZIJN, ZORG en OUDERENBELEID**

683 De gezondheidszorg wordt in onze cultuur gezien als een belangrijk goed.
 684 Gezondheid staat al decennia op de eerste plaats van de wensen van de bur-
 685 ger. Het niveau van zorg en de toegankelijkheid ervan staan in ons land in
 686 vergelijking met de andere westerse landen op een hoog peil, terwijl de kos-
 687 ten hier niet hoger zijn dan elders.
 688 Zowel nu als in de toekomst worden wij geconfronteerd met toenemende
 689 problemen. De wachtlijsten, de kwaliteit van de zorg, de toegankelijkheid en
 690 de betaalbaarheid staan onder druk.
 691 Waarborgen zijn nodig voor kwalitatief hoogwaardige gezondheidszorg.
 692 Naast de kwaliteit staan de toegankelijkheid en de betaalbaarheid van de
 693 zorg voorop. Bevordering van de kwaliteit en de toegankelijkheid alsmede de
 694 planning en de garantie voor de materiële infrastructuur van de gezondheids-
 695 zorg blijven de taak van de overheid. Dit neemt niet weg dat op dit terrein
 696 een grotere eigen verantwoordelijkheid van de burger mag worden verwacht.
 697 Bij de becijfering van de kosten van de zorgsector gaan wij uit van een volu-
 698 meontwikkeling van ruim 2 procent per jaar. Deze uitgangspunten zijn ver-
 699 der uitgewerkt in onderstaande beleidspunten.
 700

- 701 1. Op termijn moet worden gestreefd naar convergentie van het zieken-
 702 fonds en het stelsel van particuliere ziektekostenverzekeringen. Daar-
 703 toe moeten twee wegen worden bewandeld. In de eerste plaats moeten
 704 de inkomensafhankelijke premies in het ziekenfonds gaandeweg toe-
 705 groeien naar nominale kostendeckende premies. In de tweede plaats
 706 moet de ziekenfondsgrens nominaal worden bevroren. De introductie
 707 van het eigen risico in het ziekenfonds is gewenst. Zodoende gaan zie-
 708 kenfondsen op termijn als normale verzekeraars functioneren.
 709
 710 2. Een ieder moet worden verplicht zich te verzekeren tegen de kosten
 711 van medisch noodzakelijke verstrekkingen uit een opgeschoond zie-
 712 kenfondspakket. Andere, minder noodzakelijke en persoonlijk gerich-
 713 te voorzieningen kunnen in een vrijwillig aanvullend pakket worden
 714 verzekerd. Met betrekking tot het verplicht verzekerde basispakket
 715 geldt een acceptatieplicht voor verzekeraars.
 716
 717 3. Indien de introductie van nominale kostendeckende premies leidt tot
 718 niet acceptabele individuele financiële problemen, kan een beroep
 719 worden gedaan op een zorgverzekeringssubsidie. Deze subsidie is een
 720 onderdeel van de inkomenssubsidie conform de bepleite Voorzinen-
 721 genwet (zie ook de paragraaf over de sociale zekerheid).
 722 4. Teneinde voldoende middelen vrij te maken voor de kwaliteitsverbetering
 723 in de zorgsector, is het noodzakelijk de efficiëntie en doelmatigheid in de
 724 zorgsector te vergroten. Hierbij wordt onder meer gedacht aan beperking
 725 van de bureaucratie en aan doelmatige concurrentie bij de niet-medische
 726 verstrekkingen in de thuiszorg. De besparingen door meer doelmatigheid
 727 kunnen worden omgezet in meer zorg. Met betrekking tot de thuiszorg
 728 moet er een functiescheiding plaatsvinden tussen de medische en de niet-
 729 medische verstrekkingen. Ten aanzien van de niet-medische zorg is meer
 730 keuzevrijheid voor de patiënt en meer concurrentie gewenst. Voorts
 731 bepleiten wij een beperking van de receptregelvergoedingen.
 732
 733 5. Een voortgaand herstel van de AWBZ als verzekering voor alleen de
 734 onverzekerbare risico's is nodig. Nagegaan moet worden of de eigen
 735 bijdragen voor onderdelen van de door de AWBZ gefinancierde ver-
 736 strekkingen niet kunnen worden verhoogd. Voorts moet het verhaals-
 737 recht in de AWBZ worden ingevoerd.
 738
 739 6. De gezondheidszorg behoort tot de beleidsterreinen waar de VVD
 740 beleidsintensivering voorstaat. Wij denken hierbij met name aan
 741 bekorting van de wachtlijsten, verbetering van de kwaliteit van de
 742 directe patiëntenzorg en van de verpleeghuizen (vergroting van de pri-
 743 vacy). Voor de intensivering in de volksgezondheid moet 2 miljard
 744 gulden extra worden uitgetrokken.

- 745
 746 7. Voor de prestaties in de zorgsector moeten (kwaliteits)normen worden
 747 ontwikkeld die mede bepalend zijn voor de toewijzing van budgetten
 748 aan de instellingen. Bureaucratie moet hier worden vermeden en bij de
 749 vaststelling van de normen moeten niet-commerciële reguliere aanbie-
 750 ders van zorg niet in de knel komen.
 751
 752 8. De huisarts is als 'poortwachter' in de gezondheidszorg van groot
 753 belang. Zijn honorering moet worden bepaald door zowel een abon-
 754 nemententarief als een verrichtingentarief voor ziekenfonds en parti-
 755 culiere verzekeringen. Een verrichtingentarief is hier van belang omdat
 756 hierdoor een verwijzing door de huisarts naar de duurdere specialisti-
 757 sche zorg wordt beperkt.
 758
 759 9. Voor de thuiszorg moet een standaardpakket worden gedefinieerd. De
 760 samenstelling van dit pakket garandeert voldoende zorg van goede
 761 kwaliteit.
 762
 763 10. Op korte termijn moet de inkomenspositie van medisch specialisten,
 764 zowel in het vrije beroep als van die in dienstverband van een instel-
 765 ling, worden geregeld. Het uitgangspunt hierbij dient te zijn "loon
 766 naar werk" waarbij in redelijkheid de opleidingstijd, de werkweek en
 767 de inconvenienten verdisconteerd zijn.
 768
 769 11. Het recht op zelfbeschikking moet worden erkend. Maar ook de
 770 plicht van de overheid het leven te beschermen. Euthanasie en hulp bij
 771 zelfdoding kunnen derhalve alleen straffeloos blijven, als daarbij een
 772 arts is betrokken. Tevens moet er sprake zijn van een weloverwogen
 773 en dringend verzoek van de betrokkene in een situatie waarin dit ver-
 774 zoek een schulduitsluitingsgrond oplevert. Bovendien moet de arts
 775 hebben voldaan aan de in de jurisprudentie en literatuur ontwikkelde
 776 zorgvuldigheidseisen, die zijn handelen toetsbaar maken. Dit houdt
 777 in dat de bestaande praktijk vooralsnog wordt voortgezet en op ter-
 778 mijn wordt gecodificeerd.
 779
 780 12. De wettelijke mogelijkheden tot gedwongen behandeling van mensen
 781 met ernstige psychiatrische stoornissen, met name psychotische men-
 782 sen zonder ziekteinzicht, dienen te worden verruimd om het beloop
 783 van hun ziekte zo gunstig mogelijk te maken.
 784

785 *Mensen met een handicap*

- 786
 787 13. De VVD is in beginsel voor een algemeen beleid ten bate van mensen met
 788 een handicap. In uitzonderlijke gevallen is een categoriaal beleid gewenst.
 789
 790 14. Een doeltreffend beleid op het terrein van de volksgezondheid moet
 791 leiden tot en vroegtijdige onderkenning en behandeling van lichamelij-
 792 ke, zintuiglijke en verstandelijke handicaps.
 793
 794 15. Collectieve voorzieningen zoals onderwijs, openbaar vervoer, etcetera,
 795 moeten toegankelijk zijn voor mensen met een handicap.
 796
 797 16. Het Persoonsgebonden Budget als keuze moet, naast zorg in natura,
 798 uitgebouwd worden.
 799

800 *Ouderenbeleid*

- 801
 802 17. Het ouderenbeleid moet zijn gebaseerd op keuzevrijheid, zelfstandig-
 803 heid, zelfredzaamheid, medezeggenschap en participatie van ouderen
 804 in het maatschappelijk leven.
 805
 806 18. De uitkeringen krachtens de AOW dienen welvaartsvast te zijn. Het
 807 AOW-pensioen is een basispensioen. Iedere burger moet in beginsel zelf
 808 zorgen voor additionele pensioenvoorzieningen. Het heffen van de
 809 AOW-premie over de aanvullende pensioenen is onaanvaardbaar. In
 810 uitzonderlijke gevallen is extra ondersteuning van de overheid nodig
 811 voor ouderen die moeten rondkomen van alleen AOW. Dit geldt met
 812 name voor alleenstaande ouderen. Een en ander moet worden geregeld
 813 in de Voorzieningswet. Teneinde de betaalbaarheid van de AOW te
 814 waarborgen komt er een AOW-fonds tot stand conform de reeds hier-
 815 over gemaakte afspraken. De storting van 1½ miljard gulden die door
 816 het huidige kabinet is voorzien, wordt in de loop van de volgende kabi-
 817 netsperiode geleidelijk opgevoerd tot 4¼ miljard gulden.
 818
 819 19. Niet-functionele leeftijdsgrenzen die ouderen discrimineren en hun
 820 deelname aan de samenleving beperken, moeten worden afgeschaft.
 821
 822 20. Ouderen moeten in staat worden gesteld zo lang mogelijk zelfstandig
 823 te wonen. Dit heeft consequenties voor het bouwbeleid, voor het zorg-
 824 beleid en voor het verkeers- en vervoersbeleid.
 825
 826 21. Mogelijkheden voor flexibele pensionering moeten worden bevorderd.
 827 Voorts moet de keuzevrijheid van individuele werknemers ten aanzien
 828 van de voor hen geldende pensioenovereenkomsten worden vergroot.
 829 Gepensioneerden hebben recht op een vertegenwoordiging in de
 830 besturen van de pensioenfondsen.
 831
 832 22. Bewoners van verpleeg- en verzorgingshuizen hebben recht op privacy

833 en afbakening van de persoonlijke levenssfeer. Met name in het bouw-
834 programma voor verpleegtehuizen moet het vigerende beleid met het
835 oog hierop worden voortgezet.

836 *Migrantenbeleid*

- 837
- 838
- 839 23. In het migrantenbeleid wordt een drieluik gehanteerd:
840 - Bevordering van de integratie van hier verblijvende minderheden;
841 - beperking van immigratie;
842 - bestrijding van discriminatie.
843
- 844 24. Migranten hebben binnen de Nederlandse democratie en rechtsorde
845 recht op het beleven van hun eigen cultuur. Dit vindt echter zijn
846 begrenzing waar sprake is van strijdigheid met de Nederlandse wetten.
847 De Nederlandse cultuur moet het bindend element van onze samen-
848 leving zijn. Migranten moeten zich dan ook zo veel mogelijk van onze
849 cultuur eigen maken.
850
- 851 25. De verplichting tot het leren van de Nederlandse taal, als onderdeel
852 van de inburgeringscontracten, geldt niet alleen voor nieuwkomers,
853 maar ook voor degenen die reeds langer in Nederland verblijven voor
854 zover kennis van het Nederlands onontbeerlijk is voor het verwerven
855 van een positie op de arbeidsmarkt.
856
- 857 26. Het vinden van een arbeidsplaats is van groot belang voor het integra-
858 tiebeleid. Een beleid gericht op de groei van de werkgelegenheid is dus
859 essentieel. Voorts moeten arbeidsmarktbelemmeringen die zijn ingege-
860 ven door discriminatie worden weggenomen.
861
- 862 27. Beperking van immigratie is nodig omdat bij een sterke stijging van
863 het migratiesaldo het migrantenbeleid minder effectief wordt. Uit-
864 gangspunt bij het asielbeleid blijft dat politieke vluchtelingen in aan-
865 merking komen voor de vluchtelingenstatus. Economische vluchtelin-
866 gen krijgen geen toegang tot Nederland. Illegalen die in Nederland
867 verblijven, moeten het land verlaten.
868
- 869 28. Gezinshereniging moet alleen mogelijk zijn als degene die zijn partner
870 wil laten overkomen beschikt over een eigen inkomen dat tenminste
871 gelijk is aan de bijstandsnorm voor gehuwden.
872
- 873 29. Erkende vluchtelingen moeten naar evenredigheid over de lidstaten
874 van de EU worden verspreid. Harmonisatie van asielwetgeving en uit-
875 voering van beleid in de EU is noodzakelijk.
876
- 877 30. Landen die niet willen meewerken aan de terugkeer van hun onderda-
878 nen komen niet in aanmerking voor financiële hulp uit Nederland
879
- 880 31. De laatste rechterlijke beslissing in het kader van de asielprocedure
881 moet ook de laatste feitelijke beslissing zijn. De Algemene Wet
882 Bestuursrecht (AWB) frustreert een vlotte uitvoering van de vreemde-
883 lingenwet. Vele juridische procedures zijn hiervan het gevolg. De AWB
884 moet niet langer van toepassing zijn op asielprocedures.
885
- 886 32. Bij de bestrijding van discriminatie is voor de overheid een belangrijke
887 taak weggelegd. Discriminatie en racisme zijn belangrijke oorzaken
888 van de achterstandspositie van vele migranten. Discriminatie en racis-
889 me moeten via voorlichting en onderwijs worden bestreden.
890
- 891 33. In principe moeten alle asielzoekers die beschikken over de juiste
892 documenten, worden toegelaten tot de asielprocedure.
893
- 894 34. Een nauwere samenwerking tussen de ministeries van Justitie (Immi-
895 gratie- en Naturalisatiedienst), Binnenlandse Zaken (vreemdelingen-
896 wet), Buitenlandse Zaken (ambassades en ontwikkelingssamenwer-
897 king) en Defensie (Koninklijke Marechaussee) is noodzakelijk om een
898 betere aansturing en beheersing van het migrantenvraagstuk te krij-
899 gen.
900

901 **V. VEILIGHEID**

902 Het verzekeren van de veiligheid van de burger behoort tot de kerntaken van
903 de overheid. Zorg voor veiligheid door de overheid blijft een aanvulling op
904 de eigen zorg voor veiligheid door individuen, hun organisaties en bedrijven.
905 Ondanks de inspanningen van de afgelopen jaren is de kwaliteit van de
906 rechtshandhaving nog onvoldoende gebleken. Het gevoel van veiligheid van
907 de burger is hierdoor verminderd. Nodig is daarom een nog groter accent op
908 de preventie van criminaliteit, een grotere zichtbare presentie van politie en
909 toezichthouders (waaronder politie ter opsporing van milieudelicten) en een
910 voortgaande reorganisatie van het openbaar ministerie.
911

- 912
- 913
- 914 1. In de eerste plaats moet de politiesterkte met 5000 personen executief
915 personeel worden uitgebreid. Met deze uitbreiding dient de politie
916 zodanig te worden ingezet, dat de zichtbare aanwezigheid van de poli-
917 tie op straat een preventieve werking heeft. Daarnaast moeten bur-
918 gers, bedrijven en openbare instellingen worden aangesproken op hun
919 eigen verantwoordelijkheid voor misdaadpreventie. Het preventief
920 overheidstoezicht kan worden versterkt door middel van stadswach-

921 ten en toezichthouders, zo nodig onder coördinatie door de politie.
922 Gewaakt moet worden voor kwaliteitsbederf en vermindering van
923 integriteit.

- 924
- 925 2. Laat de overheid na de wetten en normen te handhaven, dan grijpt
926 normoverschrijding steeds verder om zich heen. De overheid verliest
927 zo haar geloofwaardigheid. Vergroting van de pakkans bij normover-
928 schrijding is dan ook van groot belang. Hierdoor wordt de preventie
929 van criminaliteit versterkt en neemt het gevoel van veiligheid en zeker-
930 heid toe.
931
- 932 3. Daar een ingrijpende reorganisatie van de politie zou leiden tot min-
933 der aandacht voor de dagelijkse politiezorg, verdient een geleidelijke
934 ontwikkeling van de regionale politie naar een gedeconcentreerde
935 Rijksdienst de voorkeur. De verantwoordelijkheid van de minister van
936 Binnenlandse Zaken voor het beheer moet worden versterkt. Dit bete-
937 kent dat de Minister over meer bevoegdheden moet beschikken om
938 het beleid van de Korpsbeheerders te sturen. Hij is daarvoor verant-
939 woording schuldig aan de Staten-Generaal. Het gezag over de politie
940 blijft wat de openbare orde betreft bij de burgemeester en wat de
941 strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving betreft bij het
942 Openbaar Ministerie. Ter zake legt de burgemeester verantwoording
943 af aan de Gemeenteraad en de minister van Justitie aan de Staten-
944 Generaal. De zeggenschap van de politieministers wordt vergroot,
945 onder andere inzake de verdeling van middelen tussen personeel en
946 materieel.
947
- 948 4. De politie moet in de eerste plaats preventief optreden. Hierdoor ver-
949 mindert niet alleen de criminaliteit, maar ook het beslag op de capaci-
950 teit in de justitiële keten: opsporing, vervolging, berechting en execu-
951 tie.
952
- 953 5. Handhaving van regels waarvan de overtreding niet een misdrijf ople-
954 vert moet zoveel mogelijk, op dezelfde wijze als in het verkeer gebrui-
955 kelijk is, langs bestuursrechtelijke weg plaatsvinden.
956
- 957 6. Bij de lichtere vormen van enkele veel voorkomende misdrijven, moet
958 de transactie die door het openbaar ministerie pleegt te worden opge-
959 legd, bij niet-betaling automatisch overgaan in een te executeren boe-
960 te, tenzij de betrokken verdachte intussen beroep bij de rechter heeft
961 ingesteld. Ook moet het openbaar ministerie in die gevallen een alter-
962 native taakstraf kunnen overeenkomen.
963
- 964 7. Bij de strafoplegging dient beschikt te kunnen worden over een flexi-
965 bel instrumentarium van financiële sancties, taakstraffen en partiële
966 vrijheidsbeneming. Zo wordt de celcapaciteit niet onnodig en in elk
967 geval zo effectief mogelijk aangewend. De ontneming van het weder-
968 rechtelijk verkregen voordeel aan plegers van misdrijven wordt vaste
969 regel.
970
- 971 8. Besparingen zijn mogelijk door een verdere aanscherping van het
972 beleid gericht op de versoering van het regime in gevangenissen.
973
- 974 9. Het openbaar ministerie heeft door een minder succesvol beleid met
975 betrekking tot de vervolging van de georganiseerde handel in drugs
976 aan gezag ingeboet. Alleen die opsporingsmethoden mogen worden
977 gebruikt die bij wet zijn toegelaten. Zoals ook bij andere juridische
978 beroepen met hoge kwaliteitseisen, zullen ook de ambtenaren van het
979 openbaar ministerie zich verdergaand moeten specialiseren. Bij de aan-
980 de ambtenaren van het openbaar ministerie opgedragen justitiële
981 taken dient gespecialiseerd te worden op deelterreinen, zoals milieude-
982 licten, georganiseerde misdaad, geweldsdelicten, fraude- en belasting-
983 zaken, zedendelicten enz. Bij de reorganisatie zal ook een specialisme
984 in het leven geroepen moeten worden ten behoeve van de bestuurs-
985 rechtelijke handhaving.
986
- 987 10. Alleen indien de professionaliteit, de kwaliteit en de verantwoordelijk-
988 heid voor het resultaat aanzienlijk worden versterkt, kan het Open-
989baar Ministerie weer overwicht krijgen op criminelen en hun profes-
990 sionele dienstverleners.
991
- 992 11. De rechter moet meer aan termijnen voor afhandeling van zaken wor-
993 den gebonden. Daar zou een in te stellen Raad voor de Rechterlijke
994 Macht op moeten toezien. Deze Raad zal voorts bevoegd moeten zijn
995 tot onderzoek naar gedragingen van leden van de rechterlijke macht
996 en tot het nemen van maatregelen tegen individuele rechters. Uiter-
997 aard moet een dergelijke commissie uit leden van de rechterlijke
998 macht bestaan.
999
- 1000 12. Bij de reorganisatie van de zittende magistratuur zal de onafhankelijk-
1001 heid van de rechterlijke macht geëerbiedigd moeten worden. Dit bete-
1002 kent dat in een stuurgroep die de modernisering van de werkwijzen en
1003 de vergroting van de effectiviteit van de voorhanden capaciteit moet
1004 begeleiden, de tot de rechterlijke macht behorende leden van die
1005 stuurgroep een doorslaggevende stem hebben.
1006
- 1007 13. Managementtaken die voortvloeien uit het werk van de zittende en
1008 staande magistratuur moeten worden uitgevoerd door professionals.

1009 Voor de magistratuur ontstaat hierdoor meer ruimte voor de eigenlijke
1010 taken.

1011
1012
1013

VI. HET GEBRUIK VAN ONZE RUIMTE

1014 Ruimte is in Nederland een schaars goed. Het is daarom van belang deze
1015 ruimte zo doelmatig mogelijk te gebruiken. Onze ruimte wordt gebruikt
1016 voor economische activiteiten (industrie, dienstverlening, landbouw), ten
1017 behoeve van de natuur, om te recreëren, voor goederen- en personenverkeer
1018 en om te wonen. De verdeling van de ruimte over de verschillende functies
1019 (het ruimtegebruik) heeft belangrijke externe effecten waardoor overheids-
1020 interventie bij het gebruik en de verdeling van de ruimte onontbeerlijk is.
1021 Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en de bescherming van milieu en
1022 natuur zijn daarmee een publieke aangelegenheid. Het ordeningsbeleid in
1023 ruime zin is een belangrijk onderdeel van het overheidsbeleid. Onze opvat-
1024 tingen ten aanzien van dit beleid worden hieronder weergegeven.

1025

1026 *De fysieke infrastructuur*

1027

1028
1029 1. Het is van vitaal (economisch) belang dat Nederland beschikt over een
1030 hoogwaardig netwerk van transportwegen en (lucht-)havens. Het gaat
1031 daarbij om fysiek transport via autowegen, vaarwegen, luchtroutes en
1032 spoorbanen, maar ook om transport van informatie via kabels en de
1033 elektronische media (de elektronische snelweg). Vergroting van de
1034 capaciteit van dit netwerk is een voorwaarde voor economische groei
1035 en daarmee voor de groei van welvaart en welzijn. De uitbreiding van
1036 de capaciteit is voor een deel een verantwoordelijkheid van de particu-
1037 liere sector, voor een deel ligt hier een verantwoordelijkheid bij de
1038 overheid. De capaciteit van een deel van het netwerk wordt direct
1039 bepaald door de overheid terwijl de overheid de voorwaarden moet
1040 scheppen voor de groei van de capaciteit van het andere deel van het
1041 netwerk. In de komende regeerperiode is hiervoor structureel 1 mil-
1042 jard gulden extra nodig.

1043
1044 2. De overheid moet de mogelijkheid scheppen tot capaciteitsuitbreiding
1045 van onze 'mainports' (lucht- en zeehavens). De hiervoor benodigde
1046 investeringen moeten door de particuliere sector worden gefinancierd.
1047 De publieke investeringen die met de capaciteitsuitbreiding gepaard
1048 gaan, komen voor rekening van de overheid.

1049
1050 3. De capaciteit van het netwerk van autowegen is met name in de rand-
1051 stad volstrekt onvoldoende. Dit leidt tot ernstige congestieproblemen.
1052 Deze congestie moet worden teruggedrongen door enerzijds capaci-
1053 teitsuitbreiding en anderzijds door een afname van de groei van de
1054 automobilititeit.

1055
1056 4. Als uitgangspunt geldt dat de burger zich snel en veilig moet kunnen
1057 verplaatsen. Daarbij staat de keuzevrijheid ten aanzien van het te
1058 gebruiken vervoermiddel voorop. Dit neemt niet weg dat de groei van
1059 de automobilititeit moet worden beperkt door een aantal in samenhang
1060 te nemen maatregelen te weten:
1061 - variabilisatie van autokosten;
1062 - het stimuleren van telewerken (de afstand tussen de woonplek en de
1063 werkplek wordt daarmee gereduceerd);
1064 - het stimuleren van bedrijfsvervoerplannen;
1065 - het stimuleren van collectief personenvervoer;
1066 - het aanleggen van een randstadrail (onder meer via ondergrondse
1067 netten);
1068 - de verbetering van de voorzieningen voor openbaar vervoer (onder
1069 meer door de verbetering van de efficiency);
1070 - de aanleg van rijbanen voor specifieke groepen en 'pay-lanes' als
1071 alternatief voor bestaande drukke routes;
1072 - de toepassing van informatietechnologie ten behoeve van verkeers-
1073 geleiding;
1074 - het verbeteren van de aansluiting van verschillende vervoersvormen
1075 (bevorderen van 'ketenmobilititeit').

1076
1077 5. In geval variabilisatie van autokosten de vorm krijgt van rekeningrij-
1078 den mag dit vraag-regulerend systeem niet verworden tot een verkapte
1079 lastenverzwaring. Dit is het geval indien er geen reëel alternatief is
1080 voor het gebruik van de weg waarvoor moet worden betaald.

1081
1082 6. Een doelmatiger gebruik van de ruimte kan worden bevorderd door
1083 het realiseren van combinaties van gebruiksfuncties (landbouw/natuur,
1084 waterwinning/natuur, natuur/ recreatie).

1085
1086 7. De kwaliteit van de omgeving (waaronder de aanwezigheid van groen-
1087 voorzieningen, natuur en recreatiemogelijkheden) bevordert het
1088 woon- en werkgenot in steden en in het buitengebied. Hiermee wordt
1089 ook het vestigingsklimaat voor het bedrijfsleven beter. Een gelijkmati-
1090 ger spreiding van economische activiteiten over het gehele land ter
1091 bevordering van het leefklimaat is dan ook gewenst. Deze wens tot
1092 spreiding van activiteiten mag geen reden zijn om de broodnodige
1093 investeringen in de infrastructuur van de Randstad na te laten.

1094
1095 8. Via aanbesteding kan de doelmatigheid van het openbaar vervoer
1096 worden vergroot. Hierdoor kunnen besparingen worden gerealiseerd.

1097

1098 *Volkshuisvesting*

1099

1100 9. In de stad en daarbuiten neemt de behoefte aan meer passende en
1101 kwalitatief hoogwaardige woningen snel toe. De oorzaken hiervoor
1102 zijn demografische ontwikkelingen (vergrijzing, grotere gezinnen) en
1103 een verdere toename van de welvaart. Hierin kan het beste worden
1104 voorzien door meer marktwerking. Hoogwaardige woonwijken leve-
1105 ren de beste economische en sociale toekomstwaarde. Hiervoor is in
1106 het overgrote deel van ons land voldoende ruimte beschikbaar.

1107
1108 10. De kwaliteit van het wonen in de oude stadswijken van de grote ste-
1109 den moet sterk worden verbeterd. Gettovorming moet worden tegen-
1110 gaan door de concentratie van burgers zonder werk, met een uitkering
1111 en zonder adequate scholing te beperken. Beperking van gettovorming
1112 is mogelijk door een volkshuisvestingsbeleid waarbij in wijken sociale
1113 woningbouw wordt gecombineerd met een aanbod van duurdere
1114 woningen in de huur- en koopsector.

1115
1116 11. De individuele huursubsidie wordt geïntegreerd in de Voorzieningen-
1117 wet (zie artikel 44 van de paragraaf Sociale Zekerheid) en de band
1118 tussen wat de bewoner zelf betaalt en de kwaliteit van de woning
1119 wordt versterkt.

1120
1121 12. Het eigen woningbezit moet worden gestimuleerd. De vigerende fisca-
1122 le faciliteiten moeten blijven bestaan. Overwogen moet worden de
1123 overdrachtsbelasting af te schaffen.

1124
1125 13. Bevordering van het eigen woningbezit is bevorderlijk voor het
1126 beschikbaar zijn van voldoende woningen met een lage huurprijs.

1127
1128 14. De marktwerking op het terrein van de huren moet worden hersteld.
1129 Hierdoor wordt de doorstroming bevorderd.

1130
1131 15. Huurders van sociale huurwoningen moeten worden gestimuleerd hun
1132 woning te kopen. Verhuurders van sociale woningen worden gestimu-
1133 leerd om hun bezit te verkopen.

1134
1135 16. Ouderen moeten in staat worden gesteld om zo lang mogelijk
1136 zelfstandig te blijven wonen. Dit heeft consequenties voor het bouw-
1137 beleid. Dat wil zeggen dat bij de bouw zowel rekening gehouden moet
1138 worden met voor ouderen relevante eigenschappen van woningen als
1139 met de locatie van de woningen.

1140 *Milieu*

1141

1142
1143 17. Economische groei kan zeer wel gepaard gaan met het verbeteren en
1144 bewaren van voldoende milieukwaliteit. Duurzame economische groei
1145 verschaft ons namelijk de middelen om te investeren in milieuvriende-
1146 lijke productietechnieken en om milieuschade te herstellen.

1147
1148 18. Liberalen zijn voorstanders van een marktconform milieubeleid. Dat
1149 wil zeggen dat producenten en consumenten door financiële prikkels
1150 worden aangemoedigd tot milieuvriendelijk gedrag. Als een dergelijk
1151 beleid niet effectief is en het gedrag van producenten en consumenten
1152 ernstige milieuschade veroorzaakt, moet door het stellen van wettelij-
1153 ke regels schade worden voorkomen. Strikte handhaving van deze
1154 regels is noodzakelijk. Daartoe is een uitbreiding van de milieupolitie
1155 onontbeerlijk.

1156
1157 19. Een marktconform milieubeleid moet er voor zorgen dat innovaties
1158 worden gestimuleerd die leiden tot gebruik van schonere en zuinigere
1159 technologie, en tot efficiënter gebruik van infrastructuur.

1160
1161 20. Een voorbeeld van een marktconform milieubeleid is de introductie
1162 van verhandelbare emissierechten. Het gebruik van dit instrument ver-
1163 dient nadere overweging en studie.

1164
1165 21. Voor een succesvol milieubeleid is het nodig om:
1166 - periodiek de resultaten van het beleid te evalueren en zo nodig bij te
1167 stellen;
1168 - te streven naar een grotere spreiding van verantwoordelijkheden
1169 over relevante actoren;
1170 - te letten op de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het beleid;
1171 - de milieucriminaliteit krachtig aan te pakken.

1172
1173 22. Ontkoppeling van economische groei en de groei van het energie-
1174 gebruik is noodzakelijk. Een overgang dient te worden gerealiseerd
1175 naar een energievoorziening die beter aansluit op de vereisten van een
1176 duurzame samenleving en zo een bijdrage levert aan de vermindering
1177 van het broeikaseffect. Ten behoeve van een beperking van de emissie
1178 van kooldioxide moet een toename van het gebruik van veilige kern-
1179 energie worden opgehouden. Voorwaarden voor gebruik van kern-
1180 energie zijn een veilige opslag en duurzame verwerking van kernafval.
1181 Voorts moet worden voortgegaan met onderzoek naar en ontwikke-
1182 ling van duurzame energiebronnen.

1183
1184 23. Een verhoging van de heffingen op energie kan worden toegepast

- 1185 mits:
1186 - de internationale concurrentiepositie niet wordt aangetast;
1187 - opbrengsten volledig worden teruggesluisd;
1188 - en grenseffecten worden vermeden.
1189
1190 24. Door middel van overheidsvoorlichting moet de bewustwording van
1191 de betekenis van milieuvriendelijk gedrag verder worden gestimuleerd.
1192 Gedragsverandering is de basis voor duurzame economische ontwik-
1193 keling.
1194
1195 25. Milieubeleid is kostbaar en de 'milieugulden' kan op vele manieren
1196 worden ingezet. Van elke ingezette gulden moet een zo groot mogelijk
1197 rendement ten behoeve van het milieu worden verkregen. Vaak is het
1198 rendement hoger bij een besteding van de middelen ter bestrijding van
1199 milieuverontoring in het buitenland (Oost-Europa). Het gaat dan om
1200 grensoverschrijdende milieuvervuiling
1201

1202 VII. INFORMATIE- EN COMMUNICATIETECHNOLOGIE

1205 De Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) vormt een van de uitda-
1206 gingen voor de komende regeerperiode. Een goed inspelen op de mogelijk-
1207 heden die ICT biedt, kan een scala aan nieuwe ontwikkelingen inleiden.
1208 Deze zullen effect hebben op ons democratisch bestel, op de effectiviteit van
1209 ons bedrijfsleven en op het functioneren van onze overheid. Deze ontwikke-
1210 ling wordt positief tegemoet getreden zonder de ermee gepaard gaande risi-
1211 co's te onderschatten. Juist daarom dient de overheid actief betrokken te zijn
1212 bij de invoering van ICT in onze samenleving.
1213

- 1214 1. ICT zal in de komende jaren een steeds grotere invloed hebben op het
1215 functioneren van onze democratie en dus ook van de overheid. De
1216 informatievoorziening aan en het raadplegen van de burger zal met
1217 behulp van de traditionele middelen, maar ook met digitale media
1218 plaatsvinden. Hier zijn mogelijkheden om de nationale, de provinciale
1219 en de gemeentelijke democratie te verbeteren, zonder dat daarbij het
1220 principe van de representatieve democratie wordt losgelaten. Een opti-
1221 male toegankelijkheid van deze nieuwe technieken moet daarbij gega-
1222 randeerd worden, bijvoorbeeld via bibliotheken, wijkcentra en scholen.
1223
1224 2. De beschikbaarheid van een goede ICT infrastructuur is voorwaarde
1225 voor een verdere groei van de economie. Het gaat daarbij om de
1226 beschikbaarheid van netwerken van hoge technische kwaliteit en vol-
1227 doende capaciteit, en om de ontwikkeling van de juiste programma-
1228 tuur en interessante toepassingen. Nieuwe werkgelegenheid zal in toe-
1229 nemende mate aan ICT zijn gelieerd.
1230
1231 3. In een geliberaliseerde markteconomie is de totstandkoming van een
1232 adequate infrastructuur primair de verantwoordelijkheid van de
1233 marktpartijen, waartoe overigens ook de overheid (als belangrijke
1234 afnemer van diensten) behoort. De overheid dient de vereiste voor-
1235 waarden voor de gewenste ontwikkelingen te scheppen. Dit heeft
1236 gevolgen voor de verschillende aspecten van de wetgeving, zoals
1237 auteursrecht, privacy, beveiliging etcetera.
1238
1239 4. Ten behoeve van de ontwikkeling van ICT moet meer aansluiting
1240 gezocht worden bij Europese regelingen en ontwikkelingen. Daar
1241 waar gewenst kan de overheid als grote afnemer van ICT bepaalde
1242 ontwikkelingen ondersteunen.
1243
1244 5. De ontwikkeling van het gebruik van ICT in de overheidssector ter
1245 vergroting van de doelmatigheid dient zo integraal mogelijk te worden
1246 aangepakt en gebaseerd te zijn op een voor de gehele overheid gelden-
1247 de beleidsvisie. De VVD bepleit de totstandkoming van een ministeriële
1248 commissie, die deze beleidsvisie formuleert in samenhang met de
1249 ontwikkelingen in Europa en in het (mondiale) bedrijfsleven.
1250
1251 6. Het gebruik van informatietechnologie moet een onderdeel worden
1252 van alle fasen van het onderwijs. De opleiding en bijscholing van
1253 onderwijzend personeel dient daarop te worden afgestemd. In samen-
1254 werking met het bedrijfsleven moet het volgen van ICT-studies op
1255 hoger en universitair niveau gestimuleerd worden. Een en ander, in
1256 combinatie met hoogwaardig onderzoek op ICT-gebied, is nodig
1257 opdat Nederland in deze kennisintensieve wereldmarkt kan blijven
1258 concurreren.
1259

1260 VIII. ONDERWIJS EN CULTUUR

1261 Onderwijs

1264 Onderwijs is een van de belangrijkste instrumenten voor individuele ontplooi-
1265 ing en economische en sociaal-culturele vooruitgang. Het is van belang dat het
1266 onderwijs de burger een optimale toegang verschaft tot een schoolloopbaan
1267 die overeenstemt met de individuele capaciteiten. Het onderwijs dient ook het
1268 aanleren van waarden en normen die van belang zijn voor het individu om te
1269 functioneren als een burger met maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef.
1270 Een belangrijke kerntaak van de overheid betreft dan ook het garanderen
1271 van het aanbod van kwalitatief hoogwaardig onderwijs. Daartoe formuleren

1273 wij de volgende beleidspunten.

- 1274
1275 1. Het onderwijs dient beter aan te sluiten op de behoeften van de
1276 arbeidsmarkt. Dit vergt een groter accent binnen het onderwijs op
1277 exacte, technische en economische vakken.
1278
1279 2. Gezien de snelheid van met name technologische ontwikkelingen
1280 raakt kennis snel verouderd. Er bestaat dus de noodzaak tot perma-
1281 nente educatie (levenslang leren). Dit dient via de fiscaliteit te worden
1282 bevorderd, in het bijzonder voor ouderen.
1283
1284 3. Er is geen behoefte aan nieuwe structuurdiscussies in het onderwijs.
1285 Het is beter om uitgaande van de huidige structuur de inspanning te
1286 richten op kwaliteitsverbetering in het onderwijs.
1287
1288 4. In het verleden was het beleid sterk gericht op doorstroming in het
1289 onderwijs. Kwantiteit ging vaak ten koste van kwaliteit. Het streven
1290 naar zoveel mogelijk afgestudeerden leidde tot een verlaging van de
1291 prestatie-eisen en niveaus. Die ontwikkeling moet worden omgebogen
1292 door introductie en verzwaring van selectie bij het begin en aan het
1293 einde van de studie.
1294
1295 5. Toepassing van informatietechnologie kan de kwaliteit van het onderwijs
1296 sterk verbeteren. Intensivering van het computergebruik op de scholen
1297 heeft gevolgen voor de inhoud van het onderwijs en voor de aan de lera-
1298 ren te stellen eisen. Aan de didactische en inhoudelijke consequenties van
1299 computergebruik op de scholen moet meer aandacht worden gegeven.
1300
1301 6. In een kennissamenleving (Nederland 'brainport') ligt het voor de
1302 hand dat de functie van leraar hoog maatschappelijk aanzien heeft.
1303 Dat is op dit moment niet het geval. Eerder is sprake van een afne-
1304 mende maatschappelijke waardering. Om deze ontwikkeling om te
1305 buigen zijn er inspanningen nodig om de kwaliteit van de onderwijs-
1306 gevenden te verbeteren en om vervolgens de arbeidsvoorwaarden
1307 daaraan aan te passen. Meer kwaliteit kan worden aangetrokken door
1308 een perspectief op betere arbeidsvoorwaarden. Differentiatie in de
1309 salariëring en de rechtspositie van leraren is geboden. Bijzondere aan-
1310 dacht is vereist voor leerkrachten die in moeilijke omstandigheden
1311 moeten werken (bijvoorbeeld in achterstandswijken).
1312
1313 7. Het streven naar een grotere bestuurlijke, inhoudelijke autonomie van
1314 scholen moet worden ondersteund. Wel dienen er dan door de over-
1315 heid heldere eisen aan de deugdelijkheid te worden gesteld.
1316
1317 8. In het onderwijs moet sprake zijn van een toereikende leerlingzorg.
1318 Deze zorg betreft niet alleen de leermotivatie en leerprestatie, maar
1319 ook verantwoord maatschappelijk gedrag, veiligheid en gezondheid.
1320

1321 Primair Onderwijs

- 1322
1323 9. Het accent in het primair onderwijs moet liggen op de instrumentele
1324 vaardigheden zoals lezen, rekenen en schrijven. Dit in een goede ver-
1325 houding tot de wereldoriënterende vakken (geschiedenis, aardrijks-
1326 kunde en natuuronderwijs), de muzisch-expressieve vakken en de
1327 lichamelijke opvoeding. Gewaakt moet worden voor overladenheid
1328 van het onderwijsprogramma door de aandacht voor tal van maat-
1329 schappelijke actualiteiten en problemen.
1330
1331 10. De integratie van delen van het speciaal onderwijs met het reguliere
1332 basisonderwijs vereist een voortdurende oplettendheid. De school en
1333 de leerkrachten moeten in staat worden gesteld te voldoen aan de
1334 eisen die voortvloeien uit het omgaan met de hier relevante verschillen
1335 tussen leerlingen.
1336
1337 11. De groepsgrootte in met name de onderbouw van het basisonderwijs
1338 moet verder worden verkleind, teneinde leerlingen meer ontwikke-
1339 lingskansen te bieden.
1340
1341 12. In het basisonderwijs moeten duidelijke gedifferentieerde eindtermen
1342 worden geformuleerd die zijn afgestemd op de ingangsniveaus bij het
1343 voortgezet onderwijs. Er dienen afspraken gemaakt te worden tussen
1344 scholen voor primair en secundair onderwijs over de normering van
1345 de eindtermen. De onderwijsinspectie houdt hierop toezicht.
1346

1347 Voortgezet onderwijs

- 1348
1349 13. Bij de doorvoering van het studiehuis gaat het om een ingrijpende wij-
1350 ziging met effecten op de kwaliteit van het onderwijs. Op de kwali-
1351 teitsontwikkeling moet nauwlettend worden toegezien. Aan de ene
1352 kant is het van belang om de leerlingen in deze fase van het onderwijs
1353 te leren om zelfstandig te leren, anderzijds moeten de mogelijkheden
1354 van met name minder getalenteerde leerlingen hiertoe niet worden
1355 overschat. Doceren blijft derhalve in deze fase een noodzakelijke
1356 methode van kennisoverdracht.
1357
1358 14. Er is geen reden om het bestaansrecht van het zelfstandig gymnasium
1359 ter discussie te stellen. Hoogbegaafden dienen in het onderwijs extra
1360 aandacht te krijgen.

1361
 1362 *Voorbereidend en middelbaar beroepsonderwijs*
 1363
 1364 15. In het onderwijsbeleid dient een heroriëntatie plaats te vinden op het
 1365 VBO/MBO gezien het grote economische belang van met name het
 1366 MKB en de behoeften van de arbeidsmarkt. Het beroepsonderwijs
 1367 dient een praktische variant te krijgen binnen het bestaande VBO om
 1368 zo het 'drop-out'effect te verminderen.
 1369
 1370 *Hoger onderwijs*
 1371
 1372 16. Het HBO en het WO dienen behouden te blijven als onafhankelijke
 1373 vormen van Hoger Onderwijs met een duidelijk eigen karakter. Bij het
 1374 gebruik van de noodzakelijke voorzieningen moet wel zoveel mogelijk
 1375 tussen HBO en WO worden samengewerkt.
 1376
 1377 17. Terwijl op de universiteiten het onderzoek primair een grensverleg-
 1378 gend karakter dient te hebben (fundamenteel onderzoek) heeft in het
 1379 hoger beroepsonderwijs het toegepaste onderzoek een functie ten
 1380 behoeve van het onderwijs
 1381
 1382 18. Gaandeweg heeft de financiering van het onderzoek op universiteiten
 1383 via de zogenoemde derde geldstroom een te groot gewicht gekregen.
 1384 Hierdoor is het aandeel van het toegepaste onderzoek op universitei-
 1385 ten buiten proporties geraakt. Meer middelen dienen ter beschikking
 1386 te komen via de eerste en de tweede geldstroom.
 1387
 1388 19. Ten behoeve van de lerarenopleidingen (PABO en NLO) zullen krach-
 1389 tige vernieuwingsimpulsen worden gegeven, mede met het oog op de
 1390 versterking van de aantrekkingskracht van het beroep, gelet op de
 1391 behoefte aan voldoende leraren.
 1392
 1393 20. Een al te grote reguleringsbehoefte bij de overheid ten aanzien van het
 1394 wetenschappelijk onderzoek kan het proces van kennisproductie
 1395 ontoelaatbaar verstoren. Terughoudendheid is hier dus gewenst.
 1396 Wetenschappelijk onderzoek voltrekt zich in een creatief proces dat
 1397 niet gehinderd moet worden door het hanteren van criteria gericht op
 1398 het directe maatschappelijk belang op korte termijn.
 1399
 1400 21. Gaandeweg zijn er op de universiteiten steeds meer afstudeerrichtin-
 1401 gen ontstaan die beter passen in het HBO. In het WO dient het weer
 1402 primair te gaan om analytisch denken, kennismaking met de resulta-
 1403 ten van wetenschappelijk onderzoek en om het aanleren van vaardig-
 1404 heden om zelfstandig onderzoek te doen. In het HBO daarentegen
 1405 moet de beroepsmatige inrichting worden versterkt.
 1406
 1407 *Studiefinanciering*
 1408
 1409 Andere onderwijsvormen, differentiatie, internationalisering en combinaties
 1410 van studeren en werken leiden tot nieuwe ontwikkelingen in het hoger onder-
 1411 wijs. De vele herzieningen die hebben geresulteerd in het huidige stelsel van
 1412 studiefinanciering vormen een belemmering voor de flexibiliteit en vernieu-
 1413 wingen binnen dat hoger onderwijs. Zij komen niet tegemoet aan de grote
 1414 verschillen tussen studenten en de uiteenlopende wensen van de arbeidsmarkt.
 1415 In de komende kabinetsperiode moet het stelsel zodanig worden aangepast
 1416 dat er sprake zal zijn van een stabiel systeem dat instellingen en studenten
 1417 niet in een allesbepalend keurslijf dwingt.
 1418
 1419 22. Het stelsel van studiefinanciering moet de ontwikkelingen in het hoger
 1420 onderwijs niet afremmen maar faciliteren. Handhaving van het huidi-
 1421 ge leenstelsel in verband met ouderonafhankelijkheid en toegankelijk-
 1422 heid voor een ieder die daartoe de capaciteiten heeft, zijn daarbij uit-
 1423 gangspunten.
 1424
 1425 23. Het stelsel van studiefinanciering zal ten minste aan de volgende crite-
 1426 ria moeten voldoen:
 1427 - handhaving van de basisbeurs;
 1428 - afschaffing van de OV-jaarkaart en toevoeging van het vrijkomende
 1429 bedrag aan de basisbeurs;
 1430 - opleidingsspecifieke studiefinanciering waarbij het leeftijdscriterium
 1431 vervalt;
 1432 - verschuiving van de maximale leeftijdsgrens naar het begin van de
 1433 studie;
 1434 - geen verhoging van de prestatienorm voor de propedeuse;
 1435 - handhaving van het ouderonafhankelijke huidige leenstelsel;
 1436 - meer mogelijkheden tot afspraken tussen student en instelling over
 1437 de inrichting en duur van de studie;
 1438 - cohortsgewijze invoering van nieuwe maatregelen.
 1439
 1440 *Loting*
 1441
 1442 Het huidige systeem van gewogen loting voldoet niet. Het houdt in onvol-
 1443 doende mate rekening met de persoonlijke inzet van de student. Toekomstige
 1444 studenten moeten de mogelijkheid krijgen het lot meer in eigen hand te
 1445 nemen. Daarom moeten de relevante eindexamencijfers bij de toewijzing, in
 1446 geval van een beperkt aantal studieplaatsen, een belangrijke rol spelen. Het
 1447 gemiddelde eindexamencijfer dat directe toegang tot de studie garandeert
 1448 moet daarbij op een bereikbare hoogte gesteld worden. Goede cijfers moeten

1449 worden gestimuleerd en beloond.
 1450
 1451 *Cultuur*
 1452
 1453 24. Het ontwikkelen van cultuurbesef en het bevorderen van actieve en
 1454 passieve deelname aan cultuur in haar vele uitingsvormen is van het
 1455 grootste belang voor de ontplooiing van het individu en voor de
 1456 samenleving als geheel. Kennismaken van ons cultureel erfgoed ver-
 1457 sterkt de sociale cohesie. De geschiedenis van Nederland is zichtbaar
 1458 in gebouwen, geschriften en afbeeldingen. Deze culturele erfenis, die
 1459 deel uitmaakt van onze nationale identiteit, moet worden overgedra-
 1460 gen van generatie op generatie. Hier ligt een duidelijke taak met name
 1461 voor het onderwijs.
 1462
 1463 25. Ons cultureel erfgoed en de verdere ontwikkeling van onze cultuur
 1464 geven Nederland een eigen gezicht in Europa en de rest van de wereld.
 1465 De overheid moet de voorwaarden scheppen voor behoud van het
 1466 erfgoed en moet nieuwe kwalitatief hoogstaande cultuuruitingen sti-
 1467 muleren. Hiervoor is een verhoging van het cultuurbudget nodig.
 1468 Voor monumenten is een financiële impuls nodig, die vanwege het
 1469 bredere dan alleen culturele belang buiten het cultuurbudget moet
 1470 worden gehouden.
 1471
 1472 26. Kwaliteit is een belangrijk criterium in het kunstbeleid. Een toetsing
 1473 van kunst aan dit criterium vindt plaats door externe deskundigen en
 1474 niet door de overheid. Inhoudelijke keuzes moeten worden gemaakt
 1475 teneinde versnippering te voorkomen.
 1476
 1477 27. Culturaspecten verdienen een grotere aandacht van de verschillende
 1478 ministeries.
 1479
 1480 28. Meer aandacht voor de ontwikkeling en het gebruik van de Neder-
 1481 landse taal, cultuurdrager bij uitstek, is gewenst. De samenwerking
 1482 tussen Nederland en Vlaanderen op het gebied van taal en cultuur
 1483 moet worden bevorderd.
 1484
 1485 *Sport*
 1486
 1487 Ruim 4,5 miljoen Nederlanders sporten in georganiseerd verband via 30.000
 1488 sportverenigingen. In de sportwereld zijn vele honderdduizenden mensen
 1489 actief als vrijwilliger. Sportbeoefening is daarmee niet alleen in sportief
 1490 opzicht belangrijk. Deze getallen geven aan dat sport een belangrijk deel is
 1491 van het maatschappelijk leven.
 1492 Grote waarde heeft de sport als samenbindende factor in de maatschappij.
 1493 Sportbeoefening heeft verder een positieve invloed op de gezondheid. Om de
 1494 sportbeoefening verder te bevorderen wordt het volgende bepleit.
 1495
 1496 29. In navolging van de instelling van het fonds voor de Topsport (40 mil-
 1497 joen gulden) dient er een fonds voor de breedtesport te worden opge-
 1498 richt. Dit fonds dient een belangrijke bijdrage te leveren aan de verde-
 1499 re professionalisering van de georganiseerde breedtesport. Dit gebeurt
 1500 door het financieren van opleidingen, van werkervaringsplaatsen en
 1501 door de versterking van het algemene en sportieve kader, etcetera. Uit-
 1502 gangspunt hierbij is, dat een kwalitatief sterk georganiseerde sport-
 1503 wereld een hogere bijdrage levert aan de maatschappelijk nuttige
 1504 effecten van de sport.
 1505
 1506 30. Zowel de centrale overheid als de overige overheden dienen – vanuit
 1507 dezelfde maatschappelijke overwegingen, ieder op het eigen niveau –
 1508 een aanzienlijk grotere samenhang te brengen tussen hun sportbeleid
 1509 en het beleid op overige terreinen. Ook verticaal dient het beleid beter
 1510 te worden afgestemd.
 1511
 1512 31. Sport dient in het voortgezet en hoger onderwijs opgewaardeerd te
 1513 worden. In het lager onderwijs moeten er weer leerkrachten voor
 1514 lichamelijk onderwijs worden aangesteld.
 1515
 1516 32. De overheid dient meer aandacht te hebben voor landelijke maatreg-
 1517 len die de sport op lokaal niveau benadelen. Zo moet er een landelijke
 1518 OZB-vrijstelling komen voor buitensportaccomodaties van verenigin-
 1519 gen.
 1520
 1521 *Media*
 1522
 1523 33. De overheid heeft een taak als het gaat om het garanderen van een
 1524 pluriform informatie-aanbod.
 1525
 1526 34. Vergaande en grensoverschrijdende concentraties in de mediawereld
 1527 bedreigen de pluriformiteit van het aanbod. Een actief mededingings-
 1528 beleid is daarom nodig. Voorkomen moet worden dat het informatie-
 1529 aanbod op termijn wordt gedomineerd door een gering aantal media-
 1530 concerns. Europese regelgeving is hier nodig.
 1531
 1532 35. Naast de commercieel geëxploiteerde netten moet er een publieke
 1533 omroep zijn. De publieke omroep dient zorg te dragen voor een pluri-
 1534 form aanbod van programma's van voldoende kwaliteit.
 1535
 1536 36. Liberalen zijn voorstander van een open, centraal bestuurd, publiek

1537 bestel. Het bestaansrecht van de publieke omroep in verenigingsvorm
 1538 in dit bestel wordt bepaald door het maatschappelijk draagvlak (aantal
 1539 betalende leden). Bestaande omroepen kunnen verdwijnen, nieuwe
 1540 omroepen kunnen toetreden. Mocht het draagvlak van de verenigings-
 1541 omroepen in de toekomst verdwijnen dan is het voortbestaan van de
 1542 publieke omroep gegarandeerd door de niet-leden gebonden omroepen
 1543 (NOS, NPS, etcetera.).
 1544
 1545 37. Een beperking van het aantal publieke omroepzenders is mogelijk en
 1546 gewenst. De beperking is verantwoord omdat het aantal regionale
 1547 zenders sterk wordt uitgebreid.
 1548

IX. ONZE WERELD

1550 1. In het buitenlands beleid moet de overheid niet alleen opkomen voor
 1551 het nationaal belang en de versterking van de internationale rechts-
 1552 orde, maar ook een actieve mensenrechtenpolitiek en een effectief
 1553 beleid voor ontwikkelingssamenwerking voeren.
 1554
 1555 2. Ons nationale belang bestaat in het verschaffen van veiligheid aan de
 1556 burgers en verdediging van ons grondgebied, de bescherming van de
 1557 fundamentele waarden van de samenleving en het bevorderen van de
 1558 economische belangen van het land.
 1559
 1560 3. Bij het veiligheidsbeleid blijft de NAVO de hoeksteen van de buiten-
 1561 landse politiek. In dit beleid dient de band met de Verenigde Staten
 1562 stevig verankerd te blijven. Ook organisaties als de VN, de WEU en
 1563 de OVSE leveren een bijdrage aan het realiseren van de doeleinden
 1564 van het veiligheidsbeleid.
 1565
 1566 4. Naast de bescherming van het gebied van het Koninkrijk en van dat
 1567 van onze NAVO- bondgenoten heeft de krijgsmacht een taak bij de
 1568 uitvoering van crisisbeheersingsoperaties (vredebewarende en vrede-
 1569 afdwingende activiteiten) in internationaal samenwerkingsverband.
 1570 Deelname aan acties van internationale organisaties moet alleen
 1571 plaatsvinden bij voldoende duidelijkheid over de doelstellingen, de
 1572 verantwoordelijkheden en over de toereikendheid van het verstrekte
 1573 mandaat.
 1574
 1575 5. Toetreding van nieuwe landen tot de NAVO is alleen mogelijk indien
 1576 de stabiliteit van het bondgenootschap en die in Midden-en Oost-
 1577 Europa hierdoor niet wordt aangetast.
 1578
 1579

Europese Integratie

1580
 1581 6. Nederland profiteert van het binnen het kader van de EU afbreken
 1582 van handelsbelemmeringen en van de gezamenlijke Europese aanpak
 1583 van grensoverschrijdende problemen.
 1584
 1585 7. Een verdere voltooiing van de interne markt is van vitaal belang voor
 1586 werkgelegenheid en welvaart. Met het oog hierop is een goede start
 1587 van de EMU gewenst. Dit betekent dat slechts die landen mogen deel-
 1588 nemen aan de monetaire unie die voldoen aan de duurzame
 1589 convergentiecriteria zoals geformuleerd in het verdrag van Maastricht.
 1590 Voorts moet na de start van de EMU strikt worden vastgehouden aan
 1591 het overeengekomen stabiliteitspact.
 1592
 1593 8. In de opvatting van de VVD dient werkgelegenheidsbeleid, anders dan
 1594 het beleid gericht op de voltooiing van de interne markt, en het sociaal
 1595 beleid overwegend nationaal beleid te blijven. In het algemeen blijven
 1596 overheidstaken onderdeel van nationaal beleid indien er geen nood-
 1597 zaak bestaat de taken over te hevelen naar het Europees niveau.
 1598
 1599 9. Op een aantal terreinen is het gewenst om in de EU over te gaan tot
 1600 meerderheidsbesluitvorming onder de conditie van een verhoging van
 1601 de zeggingsmacht van het Europees Parlement. Het gaat daarbij met
 1602 name om de besluitvorming op het terrein van Binnenlandse Zaken en
 1603 Justitie. Bedoeld wordt asielbeleid, immigratiebeleid en controle aan
 1604 de buitengrenzen van de EU. De samenwerking binnen de EU ter
 1605 bestrijding van internationale criminaliteit moet worden versterkt.
 1606
 1607 10. Slechts landen met een stabiele democratie kunnen toetreden tot de
 1608 EU. Voorts moeten zij de verplichtingen van het lidmaatschap kunnen
 1609 aanvaarden. Uitbreiding van de EU vergt nog de nodige institutionele
 1610 hervormingen.
 1611
 1612 11. De VVD is voorstander van de invoering van een algemene netto-
 1613 begrenzer. Hiermee wordt bedoeld een systeem om het verschil tussen
 1614 de afdrachten van een lidstaat aan de EU-begroting en de EU-uitgaven
 1615 die direct aan die lidstaat toegerekend kunnen worden, te begrenzen.
 1616 Deze begrenzer dient gerelateerd te zijn aan het inkomen per hoofd
 1617 van de bevolking. Bij overschrijding van de grens in een bepaald jaar
 1618 worden in het volgend jaar de afdrachten verminderd.
 1619
 1620 12. Bij het verdere verloop van de Europese integratie moet rekening wor-
 1621 den gehouden met nationale gevoelens en belangen. Veronachtzaming
 1622 hiervan door daar te europeaniseren waar de burgers dit niet wensen
 1623 of waar dat niet noodzakelijk is, kan een afkeer van het integratie-
 1624 proces opwekken.
 1625

Ontwikkelingssamenwerking

1626
 1627
 1628 13. Ontwikkelingslanden zijn gebaat bij een overheidsbeleid dat zich ken-
 1629 merkt door een marktgerichte benadering.
 1630 Ontwikkelingssamenwerking moet dan ook de oriëntatie op de markt
 1631 stimuleren (vrije prijsvorming, particulier initiatief, doorbreking van
 1632 overheidsmonopolies, etcetera.).
 1633
 1634
 1635

1636 14. Ontwikkelingssamenwerking moet gericht zijn op het scheppen van
 1637 gunstige voorwaarden voor ontwikkeling. Dit zijn: een democratische
 1638 rechtsorde, goede infrastructuur, stabiele monetaire verhoudingen,
 1639 bestrijding van corruptie en bureaucratisering.
 1640
 1641 15. De VVD wenst een uitgavniveau voor internationale samenwerking
 1642 conform de internationale norm hiervoor (0,7 % van het bruto bin-
 1643 nenlands product) te realiseren. Die norm dient zuiver gehouden te
 1644 worden en niet – zoals in het verleden wel gebeurde – vervuild te wor-
 1645 den door allerlei uitgaven aan Ontwikkelingssamenwerking toe te
 1646 delen die daar volgens internationale maatstaven niet toe behoren.
 1647

1648 16. Ontwikkelingssamenwerking moet niet plaats vinden met regeringen
 1649 van landen waarin sprake is van een voortdurende en/of flagrante
 1650 schending van de mensenrechten of die een aperte agressie tentoon-
 1651 spreiden.
 1652

1653 17. De democratische controle en de effectiviteit van het beleid wordt
 1654 naar de opvatting van de VVD aangetast als publieke middelen ten
 1655 behoeve van ontwikkelingshulp worden versnipperd over verzuilde
 1656 organisaties in ons land.
 1657

Antillen en Aruba

1658 18. De financiële relatie van Nederland met de Nederlandse Antillen en
 1659 Aruba dient ter zelfstandiging van de economie onder de voorwaar-
 1660 de van een goede financiële huishouding van de Antillen en Aruba.
 1661
 1662

Mensenrechten

1663 19. Bemoeienissen met de interne politiek van andere landen kunnen hun
 1664 oorzaak vinden in de ernstige en voortdurende schending van mensen-
 1665 rechten. Met het oog op een positief effect van de inmenging is voor-
 1666 zichtigheid geboden. Inmenging door een groep van staten verdient de
 1667 voorkeur.
 1668
 1669
 1670
 1671
 1672
 1673
 1674
 1675

Globale cijferopstelling bij het ontwerp verkiezingsprogramma

RUIMTE

1676	<i>Ombuigingen in de collectieve sector:</i>	miljard
1677		
1678		
1679	<i>Internationale uitgaven</i>	3,05
1680	(Internationale samenwerking, begrenzing EU-afdrachten)	
1681		
1682	<i>Efficiency/ financiële vernieuwing</i>	3,10
1683	(doelmatigheid SWI, nieuw verdeelmodel ABW, beper- 1684 king receptregelvergoeding apothekers, beperking publie- 1685 ke omroepzenders, versoering regime gevangenis- 1686 sen, verkoop domeinen, vermindering subsidies, doelmatig- 1687 heid openbaar vervoer).	
1688		
1689	<i>Beperking aanspraak op collectieve voorzieningen</i>	2,50
1690	(kwaliteitskorting IHS, uitdunnen geneesmiddelpakket, 1691 verhaalsrecht AWBZ, beperking uitkeringsduur WW, 1692 verrekening uitkering werkgever met WW-uitkering, 1693 opheffing 57,5-regime nieuwe gevallen, objectivering 1694 keuring WAO, bestrijding misbruik WW door werkge- 1695 vers, woonlandbeginsel AKW, versnelling asielprocedure, 1696 vervanging fictief arbeidsverleden door feitelijk).	
1697		
1698	<i>Marktconformiteit arbeidsvoorwaarden</i>	2,40
1699	(bugettering incidenteel, efficiency rijksoverheid en 1700 zorgsector).	
1701		
1702	<i>Overige</i>	1,60
1703		
1704	<i>Totaal aan ombuigingen</i>	12,65 → 12,65
1705		
1706	<i>Additionele ruimte door economische groei</i>	6,75
1707	(bij een economische groei van 2%)	
1708		
1709		
1710		
1711	Totale ruimte	19,40
1712		
1713		

AANWENDING RUIMTE

1714		
1715		miljard
1716		
1717	<i>Tekortreductie (naar 1% BBP)</i>	5,50
1718	- spaarfonds AOW 2,75 miljard	
1719	- rijksbegrotingstekort 2,75 miljard	
1720		
1721		
1722	<i>Lastenverlichting</i>	7,50
1723		
1724		
1725	<i>Intensiveringen</i>	
1726		
1727	<i>Onderwijs en wetenschappen</i>	1,25
1728	<i>Volksgezondheid</i>	2,00
1729	<i>Banen voor laaggeschoolden</i>	0,40
1730	<i>Politie en Justitie</i>	0,90
1731	<i>Infrastructuur en natuur</i>	1,00
1732	<i>Diversen</i>	0,85
1733		
1734		6,40 → 6,40
1735		
1736	Totaal	19,40

ONTWERP- KANDIDATENLIJST

Tweede Kamer 1998

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 20 oktober 1997 de ontwerp-kandidatenlijst voor de Tweede Kamer vastgesteld.

Het hoofdbestuur heeft een evenwichtige ontwerplijst samengesteld. Deze lijst bevat conform het technisch advies 62 plaatsen, waarvan de laatste 5 plaatsen verdeeld zijn over 4 combinaties van rijkskieskringen, totaal derhalve 77 personen. De ontwerplijst bevat 56 mannen (73%) en 21 vrouwen (27%). De lijst is een mix van zittende en nieuwe kandidaten. Zittende leden die niet in deze ontwerp-kandidatenlijst zijn opgenomen, hebben zich hiervoor niet beschikbaar gesteld.

De kandidatenlijst zal worden vastgesteld in de 100e algemene vergadering op 31 januari 1998 te Papendal (Arnhem).

Mr. D.W. Zwart
directeur

Tabel 1: groslijstcode

- Straat
- Postcode
- Plaats
- Geboortedatum
- Aanvang lidmaatschap VVD
- Opleiding na de lagere school
- Beroepshalve uitgeoefende functies gedurende de laatste 10 jaar
- Functies in de VVD en/of andere politieke partijen gedurende de laatste 10 jaar
- Functies in politiek vertegenwoordigende lichamen in de laatste 10 jaar
- Gevolgde cursussen bij de Haya van Somerenstichting en/of andere instituten
- Andere maatschappelijke activiteiten
- De onderwerpen die de voorlopige kandidaat naar eigen inzicht het beste lijgen (zie code onderwerpen)
- Afdeling(en) die betrokkene voorlopig kandidaat heeft/hebben gesteld

Tabel 2: code onderwerpen

- algemene politiek
- belastingen/ fiscaliteit
- financiën
- economische zaken
- energie
- midden- en kleinbedrijf
- toerisme
- sport en recreatie
- sociale zaken
- volksgezondheid
- milieu
- ontwikkelingssamenwerking
- natuurbeheer
- buitenlandse zaken
- cultuur
- mediabeleid
- maatschappelijk werk
- jeugd- en jongerenwerk
- emancipatie
- welzijn
- volkshuisvesting
- ruimtelijke ordening
- verkeer
- waterstaat

- landbouw en visserij
- grote stedenbeleid
- wetenschappelijk/ beroeps onderwijs
- voortgezet onderwijs
- speciaal onderwijs
- basisonderwijs
- binnenlandse zaken
- lagere overheden
- openbare orde en veiligheid
- justitie
- defensie
- industriële beleid
- technologie
- innovatie
- multiculturaliteit
- klimaatontwikkeling
- minderhedenbeleid
- marktwerking
- Ned. Antilliaanse zaken
- Europese zaken
- luchtvaart
- subsidies
- ouderenbeleid
- bevordering buitenlandse handel en investeringen in Nederland

Technisch advies voor de kandidaatstelling van leden voor de Tweede Kamer periode 1998-2002

Het hoofdbestuur heeft op 1 september 1997 het technisch advies voor de Tweede-Kamerverkiezing opgesteld. Dit advies gaat ingevolge artikel 4.3/4.4 TK uit van een aantal onderwerpen waarover de algemene vergadering van 31 januari 1998 zich dient uit te spreken. De volgende besluiten met betrekking tot deze onderwerpen werden genomen.

- Er wordt één gelijklopende kandidatenlijst, behoudens de laatste vijf plaatsen, voor alle rijkskieskringen ingediend bij het hoofdstembureau in Den Haag. Totaal derhalve 19 lijsten. De lijst wordt ingediend onder de naam: V.V.D.
- Er zal geen lijstverbinding met een andere partij worden aangegaan
- Van de reglementaire mogelijk-

heid om leden van de VVD die niet in de groslijst zijn opgenomen alsnog kandidaat te stellen wordt geen gebruik gemaakt.

- Het aantal plaatsen op de lijst bedraagt maximaal 62.
- Het aantal voorlopige kandidaten dat naar landelijke voorkeur is gerangschikt bedraagt maximaal 77, waarvan de plaatsen 1 t/m 57 in dezelfde vaste volgorde zijn gerangschikt. Alle plaatsen worden vastgelegd in de algemene vergadering van 31 januari 1998.
- Door het vormen van 4 combinaties van kieskringen worden de plaatsen 58 t/m 62 per combinatie telkens bezet door 5 kandidaten van regionale herkomst in een vaste volgorde per combinatie. Deze combinaties zijn:

combinatie regio a: Den Bosch, Tilburg, Arnhem, Nijmegen, Maastricht

combinatie regio b: Rotterdam, Den Haag, Leiden, Dordrecht, Middelburg

combinatie regio c: Amsterdam, Den Helder, Haarlem, Utrecht

combinatie regio d: Lelystad, Leeuwarden, Zwolle, Groningen, Assen

1. BOLKESTEIN, MR. DRS. F. (M)

- Cornelis Schuytstraat 50
- 1071 JL
- Amsterdam
- 04-04-1933
- 1975

- gymnasium te Amsterdam/doctoraal examens in de Wijsbegeerte (1959) en Rechten (1965)
- 1960-1976: Shell-manager, laatstelijk lid directie Shell Chemie (Parijs)
- 1982-1986: staatssecretaris van Economische Zaken/1986-1988: vice-voorzitter VVD-fractie in de Tweede Kamer/1988-1989: minister van Defensie/sinds 1990: fractievoorzitter
-
-
- commissaris MSD/bestuurslid Amsterdamse Bach Solisten
- I
- HB

2. DIJKSTAL, H.F. (M)

- Poortlaan 5
- 2242 GN
- Wassenaar
- 28-02-1943
- 1966

- Gymnasium A/drie jaar Rechten
- 1982-1994: lid Tweede Kamer der Staten-Generaal/vice-premier - minister Binnenlandse Zaken 1994-heden
- lid stuurgroep Haya van Somerenstichting/redactieraad Vrijheid & Democratie
- 1982-1994: lid Tweede Kamer der Staten-Generaal
-
- bestuurslid toneel
- I
- HB

3. JORRITSMA-LEBBINK, A. (V)

- Gijsbert Japicxlaan 26
- 8701 DV
- Bolsward
- 01-06-1950
- 1973

- MMS/School voor Toeristische Vorming
- lid Tweede Kamer/Minister Verkeer en Waterstaat
-
-
-
- lid Bestuur Perscentrum Nieuwspoor tot augustus 1994/lid Curatorium Thorbeckeacademie tot augustus 1994
- 1/4/11/19/21/22/23/24/30/42/44/45/48
- HB

4. ZALM, PROF. DRS. G. (M)

- Postbus 20201
- 2500 EE
- Den Haag
- 06-05-1952
- 1986

- HBS-A, doctoraal algemene economie
- directeur Algemene Economische Politiek (EZ)/directeur CPB/Minister van Financiën/hoogleraar economische politiek (VU)
-
-
-
-
- 1/2/3/4/9/10/11
- HB

5. TERPSTRA, E.G. (V)

- Rederserf 112
- 2586 KD
- Den Haag
- 26-05-1943
- ca. 1966

- Gymnasium B/enkele jaren Sinologie, RU Leiden
- 1977-1994: lid Tweede Kamer/1994-heden: staatssecretaris Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- zie g
- zie g + lid Provinciale Staten Utrecht
- topkadercursussen etc.
- uz. Federatie sport gehandicapten/lid RvB Dijkzigt ziekenhuis/adviseur Arsen zonder Grenzen, etc.
- 1/8/10/12/13/16/17/18/19/20/26/39/41/43/46/47/gehandicaptenbeleid
- HB

6. KORTHALS, MR. A.H. (M)

- 's Lands Werf 160
- 3063 GE
- Rotterdam
- 05-10-1944
- 1977

- gymnasium B
- advocaat (en procureur)
- LPC/lid Partijraad/KC-voorzitter Rotterdam
- lid Tweede Kamer
-
- voorzitter Stichting Rechtsbijstand militairen/bestuurslid I.H.S.
- 1/3/14/24/28/31/33/34/35
- HB

7. AARTSEN, J.J. VAN (M)

- Postbus 20401
- 2500 EK
- Den Haag
- 25-12-1947
- 1970

- Gymnasium A/VU-rechten (niet afgerond)
- 1985-1994: secretaris-generaal Binnenlandse Zaken/1994-heden: minister van LNV
- cie. verkiezingsprogramma 1994/1986-1988: steun fractie gemeente Pijnacker
-
-
- voorzitter Stella (jeugdtheater)/voorzitter LOKV (kunstzinnige vorming)/commissaris BNG, SDU, RCC/curator Thorbecke-academie/bestuurslid Stichting Maatschappij en Politie/redactie Liberaal Reveil (bij aantreden als minister alle nevenfuncties neergelegd)
- 1/13/14/15/22/25/31/44/48
- HB

8. BLERCK-WOERDMAN, MR. A.M. VAN (V)

- a) Debussylaan 7
- b) 5049 AB
- c) Tilburg
- d) 20-04-1944
- e) 1977

- f) gymnasium/universiteit Utrecht
- g) -
- h) bestuurslid afdeling/gemeenteraads-
lid/wethouder
- i) gemeenteraadslid/wethouder
- j) -
- k) schoolbestuur/museumbestuur/lid
bestuur Elisabethziekenhuis Tilburg
- l) 9/10/31/32/34
- m) HB

9. GRAVE, MR. F.H.G. DE (M)

- a) Postbus 90801
- b) 2509 LV
- c) Den Haag
- d) 27-06-1955
- e) 1976

- f) Gymnasium A/doctoraal Rechten RU
Groningen (staats- en bestuursrecht,
openbare financiën)
- g) -
- h) -
- i) 1982-1990: lid Tweede Kamer/1982-
1986: lid Gemeenteraad Amster-
dam/1990-1996: wethouder en loco-
burgemeester Amsterdam/sinds 1996:
staatssecretaris van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
- j) -
- k) diverse commissariaten/kroonlid
SER/lid Raad van het Binnenlands
Bestuur/lid Raad van de Gemeentefi-
nanciën
- l) 1/2/3/9/26/31/32
- m) HB

10. REMKES, J.W. (M)

- a) Haddingstraat
14-I
- b) 9711 KD
- c) Groningen
- d) 15-06-1951
- e) 1973

- f) HBS-A te Hoogezand Sappemeer/econ-
omie RUG (niet voltooid)
- g) 1982-1993: lid van het college van gede-
puteerde staten van Groningen
- h) 1986-1991: voorzitter Vereniging van
Statens- en Raadsleden en diverse com-
missies/1978-1993: lid PS van Groningen/
1994-1995: lid gemeenteraad van
Groningen
- i) verschillende commissiewerkzaamhe-
den
- j) -
- k) voorzitter commissie Jongeren/lid Raad
van Toezicht Thorbecke Academie/lid
R.v.C. ESD
- l) 1/3/4/5/16/23/24/25/26/31/32/33/36/37/
42/43/45
- m) HB

11. VOORHOEVE, DR. IR. J.J.C. (M)

- a) Postbus 20701
- b) 2500 ES
- c) Den Haag
- d) 22-12-1945
- e) 1975

- f) doctor in de Internationale Betrekkings-
ingenieur in de ontwikkelingsec-
onomie/landbouwkundig ingenieur
- g) 1986-1990: fractievoorzitter VVD
Tweede Kamer/1990-1994: hoogleraar
Internationale Organisaties/1991-1994:
directeur Clingendael/1994-heden:
Minister van Nederlands-Antilliaanse
en Arubaanse Zaken/1994-heden:
Minister van Defensie
- h) zie g
- i) zie g
- j) -
- k) -
- l) 1/12/14/35/43/44
- m) HB

12. HOOGERVORST, DRS. J.F. (M)

- a) Nassau Odijk-
straat 29a
- b) 2596 AG
- c) Den Haag
- d) 19-04-1956
- e) 1986

- f) Atheneum-B/doctoraal
geschiedenis/master of arts internation-
al relations
- g) 1983-1986: international banking offi-
cer, National Bank of Washington,
Washington D.C./1986-1987: beleids-
medewerker Ministerie van Financiën/
1988-1994: beleidsmedewerker
VVD-Tweede-Kamerfractie, financieel
economisch beleid/1994-heden: lid
VVD-Tweede-Kamerfractie
- h) 1990-1993: secretaris onderafdeling IC
afdeling Den Haag
- i) -
- j) topkadercursus
- k) 1992-heden: lid redactie Liberaal
Reveil/bestuurslid St. Johns Hopkins
Bologna Center/voorzitter stichting
STABIJ (begeleiding startende onder-
nemers in Den Haag) "adoptievader" ach-
terstandswijken in Haarlem en Breda
- l) 1/2/3/9/10/14/27/41
- m) HB

13. PATIJN, MR. M. (M)

- a) Jozef Israellaan 32
- b) 2596 AR
- c) Den Haag
- d) 19-08-1942
- e) 1981

- f) -
- g) Secretaris-Generaal/Ministerie van
Defensie
- h) 1981-1989: commissie Buitenland
- i) -
- j) -
- k) -
- l) 1/4/14/34/35/44/48
- m) HB

14. VRIES, DRS. J.M. DE (V)

- a) Johan van Olden-
barneveltlaan 113
- b) 2582 NM
- c) Den Haag
- d) 16-08-1947
- e) 1973

- f) Gymnasium A/doctoraal Italiaans RU
Leiden
- g) 1988-1994: docent Koninklijk Conser-
vatorium Den Haag/freelance beëdigd
tolk-vertaler/1994-heden: lid Tweede
Kamer der Staten Generaal
- h) 1988-1994: voorzitter Organisatie
Vrouwen in de VVD/1983-1988: lid,
secretaris, vice-voorzitter afdeling-
kamercentrale Den Haag
- i) 1990-1994: lid Gemeenteraad Den Haag
- j) -
- k) 1986-1990: lid bestuur SOWOG (Stich-
ting Ondersteuning Welzijnswerk en
Ouderenwerk 's-Gravenhage)/1985-
1991: lid bestuur SIS (Stichting Invul-
ling Stedenband Den Haag-Juigal-
pa)/1991: voorzitter Voorlopige Mede-
zeggenschapsraad Hogeschool voor
Beeldende Kunst, Muziek en Theater/
1992-heden: voorzitter bestuur Pley-
sierschool (ZMOK-onderwijs)/1992: lid
initiatiefgroep "Meer vrouwen in de
schooleiding"/1994: lid Koninkrijksde-
legatie naar de Algemene Vergadering
aan de VN
- l) 1/9/15/16/18/19/27/28/29/34
- m) HB

15. HOOF, H.A.L. VAN (M)

- a) Isarstraat 21
- b) 1827 GC
- c) Alkmaar
- d) 09-11-1947
- e) 1974

- f) HBS-A/Koninklijk Instituut voor de
Marine
- g) 1981-1986: bestuurder vereniging van

hoger personeel (VHP)/1986-1990:
CAO-coördinator (VHP)/1990-1991:
hoofd vakb. Zaken (VHP)/1991-heden:
lid Tweede Kamer

- h) tot 1985: voorzitter afdeling Alkmaar/
1983-1986: ondervoorzitter KC Den
Helder/1990: secretaris Themawerk-
groep/vanaf 1990: lid parijcommissie
sociale zaken en werkgelegenheid
- i) 1991-heden: lid Tweede Kamer
- j) -
- k) tot 1990: voorzitter wielvereniging/
directeur wielersstation/tot 1992: mede-
zeggenschapsraad basisschool
- l) 1/3/4/9/10/31/35/36/42
- m) HB

16. VOÛTE-DROSTE, DRS. W.C.G. (V)

- a) Schulpweg 8a
- b) 2111 AM
- c) Aerdenhout
- d) 05-07-1943
- e) 1972

- f) Baccalauréat (eindexamen) Lycée Inter-
national, Fontainebleau/doctoraal Frans
RU Leiden
- g) lerares Frans/juridische tolk-vertaler
Frans
- h) lid PS Noord-Holland/aantal bestuurlij-
ke VVD-functies
- i) lid PS Noord-Holland
- j) -
- k) voorzitter Nederlandse Maatschappij
voor Nijverheid en Handel (dep. Haar-
lem)/voorzitter landelijk lustrumcon-
gres 1993 Nederlandse Maatschappij
voor Nijverheid en Handel/lid Raad van
Toezicht Kennemer Gasthuis/Kerk-
voogd NH Kerken Bloemendaal-Over-
veen-Aerdenhout/Raad van Advies
"Phoenix" loopbaan-adviseurs Amster-
dam/bestuurslid Ambachtsvereniging
"Les compagnons du devoir" Haar-
lem/1980-1986: bestuurslid schoolver-
eniging Aerdenhout-Bentveld/bestuurs-
lid Electronic-Highway Platform
Nederland (EPN)
- l) 1/2/3/4/6/7/23/24/36/37/38/42/44/45
- m) HB

17. WEISGLAS, DRS. F.W. (M)

- a) Bergselaan 232
- b) 3037 CN
- c) Rotterdam
- d) 08-08-1946
- e) 1967

- f) HBS-B/doctoraal Economie Erasmus
Universiteit
- g) lid Tweede Kamer
- h) lid Tweede Kamer
- i) lid Tweede Kamer
- j) -
- k) lid dagelijks bestuur Atlantische Com-
missie/voorzitter Rotterdams Wijk-
theater
- l) 1/12/14/35/43/44/buitenlandse handel
- m) HB

18. VERBUGT, DRS. P.J.L. (V)

- a) Molenstraat 3
- b) 5988 EM
- c) Helden
- d) 21-02-1957
- e) 1985

- f) Atheneum-B/kandidaatsstudie sociale
geografie/doctoraalstudie planologie
- g) 1982;1986: contactfunctionaris grensre-
gio Rijn-Maas-Noord/1986-1993: plv.
hoofd Economische Zaken bij gemeente
Venlo
- h) 1990-1991: bestuur afd. Helden/1991-
heden: ABKC Limburg/1991-1993: lid
partijraad/1990-heden: partijcommissie
VRO
- i) 1986-1990: gemeenteraad Helden/1993-
heden: lid Tweede Kamer
- j) -
- k) -
- l) 1/4/6/7/14/21/22/23/24/26/31/36/44/45
- m) HB

19. CORNIELJE, C.G.A. (M)

- a) David Spanjar-
straat 40
- b) 8017 DE
- c) Zwolle
- d) 10-06-1958
- e) 1976

- f) HAVO/nieuwe lerarenopleiding (biolo-
gie en wiskunde)
- g) 1983-1988: beleidsmedewerker VVD-
Tweede-Kamerfractie/1988-1989: poli-
tiek adviseur van de vice-minister-pre-
sident/1989-1994: hoofd voorlichting
VVD-Tweede-Kamerfractie
- h) voorzitter Nieuwe Kiezers
Werkgroep/lid landelijke propaganda
commissie/lid commissies jongerenbe-
leid (Ginjaar, Jacobse)
- i) -
- j) -
- k) 1987-1993: lid schoolbestuur Haagland
(MBO-college)
- l) 1/13/27/28/29/30/31/32/33
- m) HB

20. VRIES, MR. B.M. DE (V)

- a) Achterwerf 320
- b) 1357 DG
- c) Almere
- d) 15-03-1963
- e) 1988

- f) VWO/rechtsgeleerdheid, specialisatie
Fiscaal Recht RU Leiden/diploma belasting-
consulent, behaald bij de Nederlandse
Federatie van Belastingconsulenten
- g) 1987-1989: belastingadviseur bij Coop-
ers & Lybrand, belastingadviseurs te
Amsterdam/1988-1992: belastingadviseur
bij Paardekooper & Hoffman,
belastingadviseurs te Amsterdam/1988-
1989: docent belastingrecht voor SPD
bij Instituut Praehp BV te 's-Graven-
hage/sinds 1992: belastingadviseur bij
Meeuwsen Ten Hoopen & Co
- h) 1989-1993: bestuurslid afd. Almere/
sinds 1989: plv. lid van de landelijke
commissie Vorming en Scholing/sinds
1990: raadslid voor de VVD in de
gemeente Almere, portefeuille sociale
zaken en welzijn

- i) -
- j) -
- k) sinds januari 1995: beschermvrouw
Stichting Vrouwelijke Entrepreneurs/
sinds maart 1996: lid Raad van Advies
IPA-ACON groep te Haarlem/sinds mei
1996: lid Comité van Aanbeveling
Stichting Dierenasiel Almere
- l) 2/3/4/6/9/34
- m) HB

21. RIJPSTRA, J. (M)

- a) Stationsweg 52
- b) 7941 HG
- c) Meppel
- d) 15-07-1955
- e) 1977

- f) Atheneum B/Academie Lichamelijke
Opvoeding
- g) 1979-1988: leraar lichamelijke opvoe-
ding MAVO-HAVO-VWO/1979-
heden: docent HBO
(ALO/HEAO/PABO)/1991-1995: advi-
seur bouw en inrichting sportaccomo-
daties/1992: coördinator Steunpunt
Studiefinanciering
- h) 1983-1984: penningmeester afd.
Peize/vanaf 1992: bestuurslid OC ZW-
Drenthe/vanaf 1993: secretaris OC ZW-
Drenthe
- i) 1988-1990: raadslid gemeente Groningen/
1994: raadslid gemeente Meppel
- j) -
- k) 1979-heden: diverse functies sportver-
enigingen/1983-1985: HBO-Raad sector
lerarenopleiding en Emancipatie-com-
missie sector lerarenopleiding HBO-
raad/1991-1993: lid hoofdbestuur
Maatschappij tot Nut van 't Algemeen/
1996-heden: bestuurslid Theater Korzo
Den Haag
- l) 1/7/8/10/15/17/18/19/20/27/28/29/30/
31/33/34/39/41
- m) HB

22. ESSERS-HUISKAMP, M.J. (V)

- a) Paslaan 39
- b) 7311 AJ
- c) Apeldoorn
- d) 25-08-1954
- e) 1982

- f) voortgezet onderwijs/conservatorium-
mopleiding, hoofdvakken piano en
schoolmuziek/diverse trainingen com-
muncatie en management
- g) muziekdocent/uitvoerend musicus/zelf-
standig ondernemer
- h) diverse bestuurlijke functies in VVD op
provinciaal en landelijk niveau/lid Partij-
raad/lid KC bestuur Gelderland
- i) raadslid en wethouder in
Apeldoorn/regioraadslid/lid Tweede
Kamer VVD
- j) diverse cursussen en topkadercursussen
- k) vrijwilligerswerk bij zieken- en lokale
omroep/bestuurslid jazz-stichting
- l) 1/4/6/9/15/26/31/32/39/41/42
- m) HB

23. KAMP, H.G.J. (M)

- a) Lijsterbesstraat 37
- b) 7271 HL
- c) Borculo
- d) 23-07-1952
- e) 1975

- f) HAVO/opleidingscentrum belasting-
dienst
- g) tot 1986: fiscaal rechercher/1986-1994:
wethouder/vanaf 1994: lid Tweede Kamer
- h) lid commissie Provincieprogramma
- i) wethouder-locoburgemeester gemeente
Borculo/lid Provinciale Staten Gelder-
land (vice-fractievoorzitter)/lid DB
Samenwerkingsverband Oost-Gelder-
land/lid Regionaal bestuur voor de
Arbeidsvoorziening Arnhem-Oost-Gel-
derland
- j) -
- k) lid bestuur Theater van het Oosten/lid
Raad van Advies van de Academie
Bestuur & Recht van de Hogeschool
Enschede
- l) 1/3/16/23/31/32/37/39/41
- m) HB

24. LARIVE, MR. J.E.S. (V)

- a) Belliardstraat 97-
113
- b) 1047
- c) Brussel
- d) 24-11-1945
- e) 1978

- f) doctoraal Nederlands Recht
- g) jurist Benelux economische unie
kabinetschef voorzitter ELDR
lid Europees Parlement
- h) adviserend lid partijcommissie belasting-
gen/financieel economische zaken/
europeese zaken/onderwijs, cultuur en
wetenschappen
mede-oprichter VVD-afdeling Luxem-
burg
- i) -
- j) -
- k) Raad van Advies/comité van aanbeve-
ling Trimbos instituut/European Busi-
ness Club Amsterdam/NIMBAS
Utrecht/AEGEE/Sports and City Mar-
keting Rotterdam/Stichting Model
European Parlement
- l) 1/7/8/10/15/16/19/26/33/34/44/47
- m) Wassenaar/Amsterdam/Brussel e.o.

25. VELDHIJS, MR. A.J. TE (M)

- a) Van Kleffenslaan
11
- b) 4334 HA
- c) Middelburg
- d) 14-03-1947
- e) 1973

- f) gymnasium/doctoraal rechtsgeleerdheid
- g) lid Tweede Kamer sedert 1982
- h) lid Tweede Kamer c.a.
- i) lid Tweede Kamer c.a.
- j) -
- k) co-auteur "milieu-voorschriften"/pres-

commissaris TRN

- i) 1/4/5/11/13/21/22/23/24/25/31/32/40/43/45
- m) HB

26. HOFSTRA, IR. P.H. (M)

- a) Hoofdweg 267
- b) 9765 CH
- c) Paterswolde
- d) 24-09-1946
- e) 1985

- f) HBS-B/TU-Delft (ir, civiele techniek) directeur HVA bv Groningen-Leeuwarden-Almere (verkeer en vervoer)/directeur NAA bv Assen (geluid en milieu)/directeur Datatrafic bv Groningen (management-advisering)/enkele commissariaten (bedrijfsbeleid, exploitatie, financiën, accountancy) c.q. (mede) eigenaar van een aantal andere bedrijven, actief op het terrein van onroerend goed en lichtreclame/1994-heden: VVD-Tweede-Kamerlid
- h) vice-voorzitter OC Noord- en Midden Drenthe/kandidaat statenverkiezingen 1991/1994-heden: VVD-Tweede-Kamerlid
- i) 1983-1992: part-time hoofddocent Noordelijke Hogeschool Leeuwarden/1989-1991: voorzitter landelijk overleg verkeeradviesburo's en bestuurslid ONRI, afdeling ROVV
- j) -
- k) -
- l) 3/4/5/6/7/9/21/22/23/24/42
- m) HB

27. BEEK, W.I.I. VAN (M)

- a) Kijkakkers 78
- b) 6026 ER
- c) Maarheeze
- d) 15-01-1949
- e) 1973

- f) 4 jaar HBS-B/MEAO/HEAO-BE
- g) 1973-1992: financieel manager bij Philips NV/1992-heden: gedeputeerde Noord-Brabant voor financiën, toezicht gemeenten en gewesten, algemene en juridische zaken, openbare nutsbedrijven, automatisering en informatievoorziening, interne dienst en bestuurlijke organisatie
- h) 1983-1989: lid partijraad/1992-heden: penningmeester bestuurdervereniging VVD
- i) 1978-1992: lid gemeenteraad Maarheeze/1982-1986: wethouder gemeente Maarheeze/1987-heden: lid van Provinciale Staten Noord-Brabant/1992-heden: lid van Gedeputeerde Staten
- j) -
- k) Lid Raad van Commissarissen van: NV Provinciale Noordbrabantse Energie Maatschappij/NV Electriciteits-productie maatschappij Zuid-Nederland/NV Samenwerkende Electriciteits Productiebedrijven/Waterleidingbedrijf Oost-Brabant/Waterwinningbedrijf Brabantse Biesbosch Obargas NV en voorzitter van: Stichting Vliegfeld Welschap/bestuurslid Stichting Expertise Centrum Den Haag/Stichtingsbestuur instituut voor verstandelijk gehandicapten Eckardal Eindhoven
- l) 1/4/5/31/32
- m) Cranendonck

28. RĚMAK-BOERENSTAM, MR. P. (V)

- a) M. Yourcenarstraat 21
- b) 1102 AJ
- c) Amsterdam
- d) 16-07-1965
- e) 1992

- f) VVO/Nederlands Recht/Fiscaal Recht
- g) commercieel juridisch medewerker/beleidsmedewerker sociale zaken/belastinginspecteur douane
- h) sinds 1994: raadslid/1995-17 juni 1997: fractievoorzitter Amsterdam Zuid-Oost/vanaf 17 juni 1997: wethouder Welzijn-Financiën/lid verkiezingscommissie in 1994, 1997 voor Amsterdam-Oost en de gemeente Amsterdam

- i) -
- j) leergang Gemeenteraad/verhouding bestuur-fractie/Amsterdamse (top)kadercursus
- k) bestuurslid Zeister Zending Genootschap/bestuurslid van een basisschool
- l) 1/2/3/4/6/7/8/10/12/14/15/16/18/19/25/28/29/30/31/32/39/41/42/44/46/48
- m) HB

29. GELUK, J.M. (M)

- a) Heesterlustweg 1
- b) 4317 ND
- c) Schuddebeurs
- d) 06-08-1950
- e) 1986

- f) HBS/Hogere Landbouw School/deelcertificaten Open Universiteit (Recht en Staatsrecht)
- g) directeur-eigenaar "Geluk Management and Services BV", adviseur International Agribusiness Development/directeur Centraal Aziatische Republieken en hoofd project uitvoering bij Cebeco International Projects BV/bestuursfuncties in landbouwcoöperaties en landbouworganisaties/landbouwer
- h) vice-voorzitter fractie in Provinciale Staten/lid VVD-partijraad
- i) statenlid voor Provinciale Staten van de provincie Zeeland/hoofd Waterschap Schouwen-Duiveland
- j) -
- k) belangenbehartiging van leden van diverse landbouworganisaties
- l) 1/4/6/7/11/12/23/24/25/26/32/33
- m) Schouwen-Duiveland

30. BAALEN, MR. DRS. J.C. VAN (M)

- a) Noordeinde 10c
- b) 2514 GH
- c) Den Haag
- d) 17-06-1960
- e) 1986

- f) Atheneum-A/doctoraal examens Nederlands recht en Staatkundige studierichting (internationale economische betrekkingen) aan de Rijksuniversiteit Leiden
- g) eind jaren '70-medio jaren '80: freelance journalist Sijthoff Pers/1986-1988: officier Koninklijke Landmacht (thans reserve-kapitein)/1988-heden: adviseur Communicatie en Public & European Affairs bij Deloitte & Touche Consulting Group, thans in de functie van directeur Public Affairs Consultants
- h) 1991-1993: lid bestuur KC Den Haag, LCV en Eurocontact/1990, resp. 1993-heden: lid partijcommissies Buitenland/OS, Europa en Defensie/1993-heden: internationaal secretaris in het hoofdbestuur/1993-heden: lid bestuur Liberale Internationale en ELDR-partijraad/lid ELDR-programmacommissies Europese verkiezingen 1994 en 1999/1997-heden: voorzitter Liberale Internationale -Groep Nederland (LIGN)
- i) -
- j) topkadertraining VVD (1991)/trainer en cursusleider bij diverse cursussen van de Haya van Somerenstichting/co-auteur "Wel vrijwillig, niet vrijwillig; talentmanagement bij de VVD", (1991)
- k) lid Koning Willem I Kring /fellow 21st Century Trust/lid R.v.T. Stg. voor het Nieuwe Zuid-Afrika/lid Leids Volkenrechtelijk Dispuut prof. mr. B.M. Telders/gedelegeerde algemene vergadering NOVIB
- l) 1/4/5/12/14/15/16/23/31/33/34/35/43/44
- m) Den Haag

31. KLEIN MOLEKAMP, DRS. J.H. (M)

- a) Mozartlaan 28
- b) 3161 RL
- c) Rhooon
- d) 10-01-1949
- e) 1974

- f) Erasmus Universiteit economische faculteit
- g) secretaris Kamer van Koophandel Rot-

- terdam e.o./adviseur REO Rijnmond
- h) 1981-1983: lid DB VVD/voorzitter LPC/1983-1990: partijraadslid/1992-1994: voorzitter afdeling Albrandswaard/diverse commissies/Thorbeckepenning/1994-heden: lid Tweede Kamer
- i) 1991-1995: lid PS Zuid-Holland/1992-1995: zuiveringsschap Hollandse eilanden en Waarden

- j) -
- k) bestuurslid diverse verenigingen/1996-heden: lid van de Raad van Toezicht Ruwaard van Putten Ziekenhuis te Spijkenisse
- l) 1/4/5/9/11/13/16/22/23/26/31/36/40
- m) HB

32. NICOLAÏ, MR. DRS. A. (M)

- a) Bloemgracht 81
- b) 1016 KH
- c) Amsterdam
- d) 22-02-1960
- e) 1993 (lid JOVD 1980-1985)

- f) 1980: Gymnasium B/1987: doctoraal-examen staats- en bestuursrecht en doctoraal-examen politicologie aan de VU
- g) 1986-1987: student assistent vakgroep rechtssociologie van de juridische faculteit van de VU/1987-1988: stafmedewerker van de Directie Kunsten van het Ministerie van WVC/1988-1990: hoofd van het Stafbureau Kunsten van het Ministerie van WVC/1990-1995: algemeen secretaris van de Raad voor de Kunst/1994-1995: interimmanager van de fusie van de Mediaraad, Raad voor het Cultuurbeheer, Raad voor de Kunst en Raad van Advies voor Bibliotheekwezen en Informatieverzorging/1997-heden: parttime projectleider politieke uitgangspunten van het Ministerie van OCenW/1995-heden: algemeen secretaris van de Raad voor Cultuur
- h) 1994-heden: lid partijcommissie Onderwijs- en Cultuurbeleid van de VVD
- i) -
- j) 1990: beleidskunde II, SIOO Publiek Domein te Utrecht
- k) bestuurslid van het Rushdie Defence Committee en de Boekmanstichting/artikelen in dagbladen en Liberaal Reveil (nr. 1, 1997)/forum-, radio- en tv-discussies/hobby's: alpinisme en ornithologie
- l) 1/15/16/22/27/28/30/31/34/39
- m) Amsterdam

33. NIEDERER, J.M.L. (M)

- a) Dostalstraat 20
- b) 4614 VR
- c) Bergen op Zoom
- d) 21-01-1960
- e) 1985

- f) VVO/Nederlands recht aan KUB
- g) wetenschappelijk secretaris Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak/griffier strafkamer rechtbank/stafjurist OM Middelburg/teamhoofd Immigratie- en Naturalisatiedienst Den Haag/plv. hoofd Juridische Zaken, Dienst Justitiële Inrichtingen Den Haag
- h) versch. functies in diverse afdelingsbesturen VVD/schaduw raadslidmaatschappen
- i) gemeenteraadslid Bergen op Zoom/gewestraadslid streekgewest Westelijk Noord-Brabant
- j) Communicatieve vaardigheden en effectief onderhandelen (Stg. Studietoel Centrum Rechtspleging Zutphen)/budget en beleid (opleidingsinstituut voor de Rijksoverheid)/cursus beleidskunde (stg. Publiek Domein)
- k) voorzitter klachtencommissie Woningstg. Woensdrecht/plv. lid commissie bezwaar en beroep gemeenten Middelburg en Domburg
- l) 1/4/6/7/14/22/23/24/31/32/33/34/35/39/41
- m) Bergen op Zoom

34. DOEL, M. VAN DEN (M)

- a) Valkenhof 53
- b) 3853 BP
- c) Ermelo
- d) 31-05-1952
- e) 1979

- f) HBS-A/Koninklijke Militaire Academie/Nederlands recht/Hogere Krijgsschool
- g) 1984-1985: officier Koninklijke Landmacht/beleidsmedewerker directie Materiaal KL/1985-1989: staf officier bij staf Eerste Legerkorps (Apeldoorn)/1989-1991: hoofd inlichtingen en veiligheid staf 4 DIV (Harderwijk)/1991-1994: wetenschappelijk medewerker instituut Clingendael
- h) tot 1985: lid sprekerspool vrede-veiligheid/1984-1990: secretaris politiek/vice-voorzitter/voorzitter afdeling Ermelo
- i) 1986-heden: lid VVD Defensiecommissie/1990-heden: voorzitter VVD raadsfractie Ermelo/1994-heden: VVD-Tweede-Kamerlid
- j) -
- k) 1990-1992: bestuurslid Intergemeentelijk Samenwerkingsverband NW-Veluwe/lid algemeen bestuur Recreatie Gemeenschap Veluwe
- l) 1/12/14/22/23/31/32/33/34/35/44
- m) HB

35. ÖRGÜ, F. (V)

- a) Van Oldenbarneveldtstraat 70 c
- b) 3135 AR
- c) Vlaardingen
- d) 15-03-1968
- e) 1996

- f) 1988-1994: studie Duits en Engels te Rotterdam/1993-1994: Politicologie en Bestuurskunde te Leiden (niet voltooid)/1991-1993: trainingen en stages bij Council of Europe Minority Youth Committees en Jongerendirectoraat van de Raad van Europa en Long Term Training Course voor internationale jongerenwerkers/1995:cursus Écncare raregie Fulltime bij de Media Academie in Hilversum/1996:cursus Presentatie Televisie en Interview Televisie bij de Media Academie in Hilversum/1996-heden: 2-jarige post-academische studie Taal en Cultuur, specialisatie Turks in Europa in Tilburg
- g) 1984-1986: gezondheidsvoorlichter voor vrouwen/1987-heden: coördinator, begeleider en adviseur van verschillende projecten in binnen- en buitenland/1989: medewerker in het gemeentehuis in Bad Homburg/1991: leraar Basisonderwijs in Londen/1993-1995: medewerker bij Stg. Welzijnsprojecten in Vlaardingen/1995: trainer voor "Training Course for Minority Youth Leaders" in opdracht van het Jongerendirectoraat van de Raad van Europa en projectcoördinator bij International Dialogues Foundation te Den Haag/1993-heden: freelance programmamaker bij Fatusch Productions te Utrecht/1994-heden: fulltime medewerker bij de Nederlandse Moslim Omroep
- h) -
- i) 1989: medeoprichter en voorzitter migrantenmeiden vereniging Selam/1989-1992: secretaris CEMYC-Nederland, actief lid van Institute for International Migration Issues en Stichting Migranten Ouderraad/1991-1994: medeoprichter en bestuurslid van Stedelijk Overleg Migranten en Platform Vrouwenorganisatie Reyhan/1991-1995: lid cte etnische minderheden van de gemeenteraad te Vlaardingen/1995: actief lid Debating Club '94/1994-1995: commissielid van Common Goals en Common Values van de Stg. International Dialogues Foundation/1993-heden: vice-voorzitter Stg. Bijzondere Leerstoel Islam aan de UVA/1993-heden: medeoprichter en secretaris CEMYC-international, Council of Europe Minority Youth Committees
- j) -
- k) 1989-1994: lid van de Executive Committee van CEMYC/1995-heden: opzet en uitvoering van trainingsprogramma's op aanvraag van instituten/initia-

- tiefnemer en adviseur project 'Moslima'/adviseur van trainingsprogramma multiculturele samenleving voor Z.K.H. de Prins van Oranje/voorlichtende werkzaamheden/presentator en gespreksleider van bijeenkomsten en rondetafelgesprekken
- l) 14/16/18/19/28/30/31
- m) HB

36. BLAAUW, J.D. (M)

- a) Julianalaan 43
- b) 3708 BB
- c) Zeist
- d) 27-04-1941
- e) 1966

- f) HBS-B/Koninklijk Instituut v.d. Marine-heroepofficier Koninklijke Marine
- g) 1986-1988, 1989-1990: Marinestaf (Koninklijke Marine Den Haag)
- h) 1987-1993: lid DB/HB VVD, internationaal secretaris
- 1987-1994: lid Executive/Bureau Liberale Internationale
- 1987-1993: lid Council Federatie ELDR
- i) 1978-1986, 1988-1989, 1990-heden: lid Tweede Kamer
- 1987-1990: lid VVD-fractie PS Utrecht
- 1981-1986, 1994-heden: lid Assemblee Raad van Europa en West Europese Unie
- 1995-heden: vice-president Assemblee West Europese Unie
- sinds 1997: vice-voorzitter Politieke Commissie West Europese Unie
- 1994-heden: rapporteur Economische Commissie Raad van Europa en Defensie Commissie West Europese Unie
- j) -
- k) 1987-heden: lid HB/DB Europese Beweging Nederland
- 1988-1994: lid HB Koninklijke Vereniging Onze Vloot
- 1994-1997: voorzitter Stichting Yad-Layled
- l) 1/4/5/6/12/14/23/24/35/36/37/38/43/44/45
- m) HB

37. MEIJDAM, MR. H.M. (M)

- a) Crailoseweg 60
- b) 1272 EW
- c) Huizen
- d) 24-07-1961
- e) 1981

- f) VVO/Nederlands Recht (Staatsrecht)
- g) hoofd afdeling Doc. Kredieten - sectie Corp/Concerns Bank Mees Pierson/wethouder
- h) vice-voorzitter KC Haarlem/voorzitter a.i. OC Gool en Vechtstreek/voorzitter werkgroep Leergang gemeenteraad/Provinciale Staten/inleider centrale deel Leergang Besturen/lid partijraad
- i) wethouder/lid Gewestraad/vice-voorzitter Provinciale Statenfractie Noord Holland/voorzitter Gewestraad
- j) onderhandelen/Topkadertraining 1995/mediatraining
- k) voorzitter Tomingroep (SWV-schap)/voorzitter regionale Prog. Raad (dagelijks bestuurslid STIVAM/bestuurslid Goors Natuurreservaat
- l) 1/3/4/9/10/16/31/32/33/34/35
- m) Huizen

38. HESSING, IR. E.L.P. (M)

- a) Westerlookade 3
- b) 2271 GA
- c) Voorburg
- d) 17-12-1947
- e) 1976

- f) HBS-B/TH-Delft/Erasmus Rotterdam (post-academisch)
- g) 1976-1986: internationaal consultant o.a. voor UN en Wereldbank/1986-1994: directeur VROM
- h) voorzitter partijcommissie/lid partijraad/lid bestuur Liberale Internationale Groep Nederland
- i) voorzitter fractie VVD in gemeenteraad Voorburg
- j) media-presentatie

- k) adviseur strategische beleidsontwikkeling/voorzitter viering 50 jaar Marshall Plan/voorzitter George Marshall Fund
l) 1/3/4/14/15/22/31/35/38/44
m) HB

39. CHERRIBI, O. (M)

- a) Plantagekerklaan 1
b) 1018 SX
c) Amsterdam
d) 04-09-1959
e) 1993
f) baccalaureat/licence-es-lettres/kandidaats/doctoraal
g) wereldomroep/NOS/NOB/Amsterdams Centrum Buitenlanders/onderzoeker UVA
h) kamerlid VVD
i) -
j) diverse cursussen bij de Haya van Somerenstichting
k) Rushdie comité/fondsmaatschappijgericht onderzoek/MTV/Exiel fonds UVA/Tolerance unlimited
l) 14/15/16/18/20/26/27/28/37/38/39/44
m) HB

40. MEIJER-LUBBERS, E. (V)

- a) Menstraat 23
b) 7411 EX
c) Deventer
d) 14-01-1948
e) 1993
f) MMS-verpleegkunde A
g) moederschap 3 kinderen/zelfstandig kunst-organisatiebureau
h) gemeenteraadslid/fractievoorzitter/secretaris bestuurdersvereniging Overijssel
i) bestuurslid verpleegtehuis/bestuurslid St. drugsbeleid
j) leergang gemeenteraad/leergang gemeentefinanciën/discussietechnieken
k) -
l) 1/7/9/10/8/15/16/17/18/19/21/31/32
m) Deventer

41. PASSTOORS, MR. W.H.J. (M)

- a) Prinses Annalaan 562
b) 2263 XZ
c) Leidschendam
d) 19-03-1944
e) 1965
f) gymnasium B/kandidaats wiskunde met natuur- en sterrenkunde/MOA en MOB wiskunde/doctoraal rechten (staats- en bestuurskunde)
g) rector VWO-HAVO-MAVO-scholen in Dordrecht en Voorburg/juridisch adviseur/lid Tweede Kamer der Staten Generaal
h) landelijke onderwijscommissie/commissie secundair onderwijs
i) burgerraadslid commissie sociaal economische zaken en commissie welzijn Dordrecht/burgerraadslid adviesraad detailhandel Dordrecht/gemeenteraadslid Leidschendam/lid Tweede Kamer der Staten Generaal
j) cursus gemeenteraad/gemeentefinanciën/presentatie 1 en 2/liberalisme 1 en 2/afdelingsbestuur en gemeentefractie
k) bestuurslid van: studentendisputen, district Nederlands genootschap van leraren, regionale katholieke schoolraad Haarlem, stichting Interpar (r.k. schoolbestuur k.o.-l.o.-MAVO-s.o./v.s.o.), stichting katholiek onderwijs Dordrecht, schoolbegeleidingsdienst Zuid-Holland Zuid, landelijke en districtscommissie rechtspraak tennis, priesteropleiding Vronesteyn/lid Raad van Toezicht van: Jacobusziekenhuis, Drechtstedenziekenhuis/commissielid van: regionaal overleg primair onderwijs, werkverband regionale en plaatselijke schoolbegeleidingsdiensten, sociale begeleidingscommissie RK-ziekenhuis, werkgroep rehabilitatie buurt- en opbouwwerk, diverse commissies en werkgroepen in sport, onderwijs, jeugdwerk, welzijnswerk en studentenverenigingen/scheidsrechter hockey/referee en internationaal scheidsrechter tennis/

45. BALEMANS, E.R.M. (M)

- a) Bloemstraat 89
b) 3581 WD
c) Utrecht
d) 17-11-1961
e) 1981
f) Universiteit Rechten (doctoraalfase)
g) consultant voor defensie en buitenlands beleid (IFPA, USA)
h) lid commissies soc. econ. zaken, emancipatie, PR, hoofdredacteur VVD Utrecht/algemeen secretaris en landelijk

- actief sporter hockey, tennis, volleybal, basketbal en judo/trainer-coach hockey, tennis, volleybal, basketbal en handbal
l) 6/8/10/13/28/31/32/34/wetgeving algemeen/automatiseringsprojecten
m) HB

42. OPLAAT, G.J. (M)

- a) Visschersdijk 9
b) 7475 PG
c) Markelo
d) 22-11-1964
e) 1989
f) MAVO/HAVO 4/kadercursus diervereiding/Ec. Vorming toek. Ondernemer/middenstandsdiplooma Almelo
g) deelgenoot van een grote agrarische onderneming gespecialiseerd in diervereiding
h) VVD-raadslid in Markelo/lid partijcommissie LNV/lid VVD-Bestuurdersvereniging
i) -
j) Bestuurderscursus/toekomstig raadslid
k) helft van regionaal (dialect) cabaret-duo/columnist landelijke agrarische vakpers/sport/agrarisch ondernemer van het jaar 1994
l) 1/4/5/6/7/8/11/14/21/22/23/24/25/33/44
m) Markelo/Nieuwegein/Lochem

43. VOS, MR. O.P.G. (M)

- a) P.C. Hooftlaan 79
b) 1985 BH
c) Driehuis
d) 06-03-1955
e) 1980
f) Gymnasium B/rechtenstudie te Leiden
g) wetenschappelijk medewerker/advocaat
h) secretaris afdeling/vice-voorzitter afdeling/voorzitter ondercentrale
i) raadslid gemeente Velsen
j) -
k) secretaris ondernemersvereniging
l) 1/4/6/14/18/22/23/24/25/26/31/32/33/34/42/44
m) HB

44. LUCHTENVELD, MR. R. (M)

- a) Mathildehof 15
b) 3813 MN
c) Amersfoort
d) 08-05-1956
e) 1974
f) Atheneum B Nederlands Recht (Bestuursrecht en Privaatrecht)
g) advocaat en procureur/wethouder gemeente Amersfoort/sinds augustus 1997: lid van de Tweede Kamer
h) diversen, w.o. hoofdbestuur tot en met 1985
i) 1982-1997 gemeenteraadslid Amersfoort 1991-1994 lid Provinciale Staten van Utrecht
j) onderhandelingen collegevorming Liberalisme I en II 2 topkadertrainingen mediatraining
k) Nederlands Juristen Comité Mensenrechten voorzitter begeleidingscommissie Nederlands Instituut Alcohol en Drugs (1987-1994)
l) 1/4/10/11/21/22/31/32/34
m) HB

- voorzitter JOVD hoofdbestuur/lid Raad van Advies en Aanbeveling Young Europeans for Security (YES)/vice-voorzitter YES secretaris commissies jongerenbeleid VVD-JOVD secretaris partijcommissie Defensie voorzitter afdeling/ondercentrale Utrecht lid algemeen bestuur KC Utrecht lid redactie "Liberaal Reveil" cursusleider Haya van Somerenstichting

- i) -
j) Public Relations, Liberalisme I & II, Presentatietechniek I & II, Discusstetechniek I & II, Forumtechniek, Leergang Besturen, Topkadertraining 1996 Image Management (First Impressions Business Group)
k) militaire dienst, vice-voorzitter/voorzitter/hoofdredacteur hoofdbestuur AVNM
l) 1/12/19/22/23/26/32/35
m) De Ronde Venen/Utrecht/Nieuwegein/Zeist

46. WEEKERS, MR. DRS. F.H.H. (M)

- a) Observantenstraat 6
b) 6001 AM
c) Weert
d) 17-10-1967
e) 1986
f) VWO/doctoraal examen Economie en Nederlands recht
g) advocaat en procureur/juridisch medewerker/politiek-persoonlijk medewerker
h) adviserend lid VVD-afdelingsbestuur/programmacommissie/stage VVD-Tweede-Kamerfractie
i) gemeenteraadslid (fractievoorzitter)/lid diverse commissies (AZ; Financiën; onderzoek)
j) diverse vakinhoudelijke cursussen voor advocatuur
k) -
l) 1/2/3/4/6/9/32/33/34/36/37/38/42/44/46
m) Weert

47. WILDERS, G. (M)

- a) Marco Pololaan 255
b) 3526 GD
c) Utrecht
d) 06-09-1963
e) 1989
f) MAVO/HAVO/Stg. Opleiding sociale verzekeringen (diploma)/Rechtsgeleerdheid (certificaten) aan de Open Universiteit
g) medewerker afdeling Verdragen bij de Ziektefondsraad/wetstechnisch medewerker Sociale Verzekeringsraad/beleidsmedewerker SZW + speech writing bij Tweede-Kamerfractie VVD
h) -
i) gemeenteraadslid VVD-fractie Utrecht
j) Topkadertraining 1992
k) frequente publicaties diverse onderwerpen nationale en internationale politiek etc.
l) 1/3/9/10/14
m) Venlo/Utrecht

48. BLOK, DRS. S.A. (M)

- a) Roelofsstraat 5
b) 2596 VK
c) Den Haag
d) 10-12-1964
e) 1988
f) Gymnasium/Bedrijfskunde aan RUG 1987-1988: 6 maanden stage bij Société Générale te Parijs/1988-1989: management trainee ABN AMRO Bank/1989-1991: kantoordirecteur in Nieuwkoop/1992: senior beleidsmedewerker Kredieten/1992-1995: kredietanalist-secretaris Concern Krediet College/1996-heden: accountmanager Corporate Banking
h) lid propagandacommissie gemeente Nieuwkoop/lid programmacommissie gemeente Nieuwkoop/fractievoorzitter VVD-gemeenteraadsfractie Nieuwkoop/lid dagelijks bestuur C.A.I. regio

- Rijnland
i) -
j) inleiding Gemeenteraad/gemeentefinanciën/topcursus Raads- en Statenleden/Liberalisme I/voorbereiding op topkadercursus 1997
k) wedstrijdvoeren/diverse functies binnen studentenvereniging/penningmeester tennisvereniging/bestuurslid ondernemersvereniging
l) 1/3/4/6/9/16/22/23/31/32/33
m) Nieuwkoop

49. BEER-VERMEULEN, DRS. A. DE (V)

- a) Stationsstraat 3
b) 5131 BL
c) Alphen
d) 15-08-1964
e) 1995
f) kunstgeschiedenis & archeologie
g) manager Styles Art & Antiques Programs staffunctionaris PR en Veilingorganisatie Veilinghuis De Zon
h) secretaris VVD Alphen bestuurslid PR Alphen en Riel
i) gemeenteraadslid/fractievoorzitter Alphen-Chaam
j) NGRP-A SRM-PRA leergang besturen vergaderstechniek topkadercursus
k) -
l) 1/6/7/15/46
m) Breda/Alphen en Chaam

50. SPLUNTER, DRS. E.F. VAN (M)

- a) Groenewegje 100 a
b) 2515 LP
c) Den Haag
d) 19-02-1963
e) 1982
f) VWO/Rijksuniversiteit Groningen: Instituut voor Geschiedenis
g) docent drankenkennis/persoonlijk medewerker kamerlid/beleidsmedewerker-voorzitter VVD-Tweede-Kamerfractie
h) afgevaardigde JAV voor afdeling Leeuwarden/bestuurslid KC Den Haag/redacteur Vrijheid & Democratie/lid LPC
i) -
j) Liberalisme I en II/zomerschool Teldersstg./topkadertraining 1996
k) 1986-1988: hoofdbestuurslid JOVD
l) 1/6/8/15/16/31/33/43 en staatsrechtelijke aangelegenheden
m) Houten/Den Haag

51. BROOD, MR. Ph.G. (M)

- a) 3 Oktoberstraat 59
b) 2313 ZN
c) Leiden
d) 20-07-1964
e) 1992
f) VWO/Rijksuniversiteit Leiden-Rechtsgeleerdheid (Nederlands recht en Bestuursrecht)
g) 1986-1987: manager fastfood bedrijf/1992-heden: repetitor Staats- en Bestuursrecht/1992-1994: universitair docent RUL/1994-heden: bestuursrechtadviseur
h) bestuurslid KC Leiden/bestuurslid afdeling Voorburg/commissie Liberalisme 21e eeuw
i) -
j) heeft zelf cursus Liberalisme I en II gegeven en geeft regelmatig debatcursussen
k) voorzitter Stichting Talleyrand/bestuurslid Stg. Holland Debate/1995: commentator TV-programma "Hagens/vast panellid radioprogramma "Praatradio" NCRV in 1997 en ook in 1998 (gesprekken met VARA en TROS)
l) 1/6/18/22/27/31/32/33/34/42/44/46
m) Leiden

52. UDO, DRS. M.W.Ch. (M)

- a) Gevers Deynootweg 1046 A
b) 2586 BX
c) Den Haag
d) 01-05-1954
e) 1973
f) Atheneum A kandidaatsexamen Nederlands Recht doctoraal Rechtsgeleerdheid (Bestuurswetenschappen)
g) ondernemer/secretaris en beleidsadviseur bij de VVD Tweede-Kamerfractie/beleidsmedewerker bij het Ministerie van LNV/secretaris MKB-Nederland
h) bestuurslid afdeling/opzichter/penningmeester VVD Scheveningen/lid KC Den Haag
i) lid Provinciale Staten Zuid Holland 1995-heden
j) meerdere cursussen uit hoofde van portefeuille Vorming en Scholing in KC Den Haag
k) bedrijfsadviseur baggeronderneming/lid diverse commissies SER
l) 1/4/5/6/10/11/22/23/25/34/44
m) Buren/Naaldwijk/Jacobswoude/Den Haag

53. SNIJDER-HAZELHOFF, J.F. (V)

- a) Meerweg 1
b) 9945 RC
c) Wagenborgen
d) 26-12-1952
e) 1974
f) 3 jaar HBS + schakeljaar HBO + HBO analistenopleiding
g) zelfstandig ondernemer-agrarische sector
h) vice-voorzitter VVD-Bestuurdersvereniging/provincie Groningen plaatsvervanger adviesraad Vrouwen in de VVD lid provinciale landbouwcommissie lid landelijke leidraad commissie provincieprogramma 1999 lid algemeen bestuur VVD-Bestuurdersvereniging
i) gemeenteraadslid lid provinciale staten
j) kadertrainingen landelijk vrouwenwerk, prov. VVD
k) provinciaal bestuurslid Vereniging kleine dorpen Groningen bestuurslid bejaarden/zorgcentrum provinciaal voorzitter Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen kerkeraadslid N.H. kerk lid commissie Grondgebruik en Milieu/Noordelijke Land- en Tuinbouw lid nederlandse delegatie "Wereld Vrouwen Conferentie" 1995 te China
l) 1/4/6/11/22/23/24/25
m) Slochteren/Delfzijl

54. MANUSAMA, DRS. I.J. (M)

- a) Tournooi 67
b) 2924 VE
c) Krimpen aan den IJssel
d) 18-04-1965
e) 1988
f) HAVO/Atheneum B/doctoraal Bestuurskunde aan EUR/propaedeutische Politologie, post-academische studie/toegepaste Bedrijfskunde aan EUR-Stg. Onderwijs Bedrijfsleven/officiersopleiding Nederlandse Politie Academie te Apeldoorn
g) 1986-1991: bedrijfsconsulent Nationaal Instituut Bedrijfsconsulenten/1991-1993: adviseur projectontwikkelaar onroerend goed/1993-heden: inspecteur van politie, regiopolitie Rotterdam-Rijnmond
h) 1991-heden: lid gemeenteraad/1987-1996: lid DB OC Krimpenerwaard/voorzitter JOVD district West/voorzitter JOVD afdeling Maas en IJssel
i) 1991-heden: lid gemeenteraad
j) vergadering & discussietechnieken (JOVD)/gemeenteraad (VVD)
k) 1993-1994: lid Senaat Nederlandse Politie Academie (q.q.)/1993-1994: voorzitter dienstcommissie NPA
l) 22/31/33/34/41
m) Krimpen aan den IJssel

55. BEELEN-BALAK, DRS. K. VAN (V)

- a) Fluitekruidzoom 14
- b) 2353 RD
- c) Leiderdorp
- d) 04-06-1958
- e) 1996
- f) VWO/Rijksuniversiteit Leiden/Managementleergang De Baak/Nieuw Elan
- g) Onderzoek/beleid/PR/management in m.n. (semi-)overheid
- h) VVD: lid Vorming en Scholing KC Leiden/lid LIGN/lid Organisatie Vrouwen in de VVD D66: VPO (Biza)/redactieraad Democraat
- i) burgerraadslid commissie Financieel Economische Zaken, Sociale Zaken en Onderwijs, gemeente Leiderdorp
- j) gemeente financiën (Haya van Somerenstichting)
- k) besturen maatschappelijke organisaties/Arbeidsvoorziening en Emancipatie
- l) 1/12/15/19/14/26/35/39/41/42
- m) Leiderdorp

56. HEY, DRS. J.M. (V)

- a) Douzastraat 4
- b) 2581 RX
- c) Den Haag
- d) 04-01-1962
- e) 1986
- f) OVWO/Staatkundig Internationaal Recht/NIMA-A
- g) medewerker Corporate development Nutricia NV/(senior) beleidsmedewerker Ministerie van Economische Zaken
- h) politiek secretaris Organisatie Vrouwen in de VVD/lid partijcommissie Buitenlandse Zaken/secretaris studiegroep gemeentepolitiek Den Haag/secretaris partijcommissie Ontwikkelingssamenwerking/aangeslotene VVD-sprekerspoule voor OS
- i) -
- j) 1987: Liberalisme/1993: Vrouwen in de plaatselijke politiek/1993: Leergang Gemeenteraad/1995: Topkadercursus/1996: Nederlands Voorzitterschap Europese Unie/Analyse en synthese van beleid/Persoonlijke vergader- en discussietechniek/Europa-cursus/milieucursus, e.a.
- k) plv. voorzitter dienstencommissie Min. van EZ/diverse activiteiten op het gebied van sport, emancipatie, medezeggenschap en maatschappelijke integratie
- l) 1/4/6/8/11/12/19/14/41/42
- m) Den Haag

57. SWART, A.H. DE (M)

- a) Lange Haven 73
- b) 3111 CB
- c) Schiedam
- d) 09-11-1962
- e) 1989
- f) 1975-1979: MAVO/1979-1985: MTS weg- en waterbouwkunde/1985-1986: Kader- en ondernemersopleiding AVBB (HBO)/1986-1987: Atheneum avondstudie, 1987-1988: idem/1988-1989: avondstudie Recht eerste jaar aan EUR/1992-1997: div. meerdaagse cursussen op gebied van marketing, leidinggeven, management bij GITP e.a./1993-1994: opleiding Economie & Beleggen IRIS b.v.-Robeco Groep/1994-1996: CIM Moorsehall UK Certificate in Marketing/1996-heden: CIM Moorsehall UK Diplome in Marketing (post graduate)
- g) 1987-1991: handelonderneming Revaho b.v./1987-1988: calculator, werkvoorbereider, verkoop binnendienst/1988-1991: bedrijfsleider/1991-1997: Robeco Groep/1991-1993: unit-leider Relatiebeheer en Advies/1993-1995: manager Customer Relation Services/1995-1997: Marketing manager Robeco Groep/1997-heden: Zwitserleven-Swiss life/1997-heden: senior manager en produktontwikkelaar Beleggingen, effecten en leningen
- h) 1989-1994: bestuurslid VVD afdeling

Schiedam/1989-1993: bestuurslid VVD OC Waterweg-Noord/1991-1994: bestuurslid VVD KC Dordrecht/1992-1994: plv. lid LCJ VVD

- i) 1994-heden: gemeenteraadslid voor de VVD in Schiedam
- j) 1990: cursus Liberalisme en cursus Besturen/1993: cursus Gemeenteraadslid/1996: Topkadertraining 1996 (Liberalisme I & II, Presenteren en Forumdiscussie)
- k) 1994-heden: lid Royal Chartered Institute of Marketing/1994-1997: bestuurslid Stg. Pensioenfond Robecam/1994-heden: plv. bestuurslid GGD Schiedam-Vlaardingen/1995-heden: lid Nederlands Instituut voor Marketing aangelegenheden/1995-1996: interim bestuurder Woningstichting Noordvest Schiedam/1995-1996: voorzitter Stichting Pensioenfond WSN Schiedam
- l) 1/2/3/4/6/11/14/21/22/26/31/32/42/43/44/48
- m) Schiedam

De laatste vijf plaatsen worden als volgt per combinatie rijkskieskringen vastgesteld (zie het technisch advies):

combinatie regio a: Den Bosch, Tilburg, Arnhem, Nijmegen, Maastricht

58. ANGEVAREN, C.M. (V)

- a) Kalmoes 14
- b) 5432 DE
- c) Cuijk
- d) 08-04-1965
- e) 1996
- f) Politie diploma A diverse modules diverse diploma's Centrale Opleiding Opsporing Sociale Zekerheidsfraude modules I/II/III/IV
- g) agent/hoofdagent politie Den Haag opsporingsfunctionaris Sociale Dienst Delft opsporingsfunctionaris GUO Uitvoeringsinstelling
- h) commissie sociale/arbeidszaken, gemeente Cuijk
- i) -
- j) introductiecursus gemeenteraad/cursus ondernemingsraad/ Liberalisme I/Presentatietechnieken I
- k) emancipatie commissie politie Den Haag ondernemingsraad gemeente Delft/DMZ
- l) 8/9/33/34
- m) Cuijk

59. JOOSTEN, N.E. (M)

- a) Beumerskamp 43
- b) 6983 GE
- c) Doesburg
- d) 19-11-1964
- e) 1993
- f) HAVO HEAO
- g) beleidsmedewerker Rijkswaterstaat hoofd Algemene Zaken Recreatieschap
- h) fractievoorzitter/wethouder
- i) -
- j) m.i.v. april 1997 kadertraining
- k) lid KAN-raad/recreatieschap (AB)/stichting dierenasiel
- l) 1/3/4/7/8/13/21/22/23/24/31/32
- m) Doesburg

60. VELTHOEN, M.C. (M)

- a) Kruidhof 16
- b) 4623 BB
- c) Bergen op Zoom
- d) 22-10-1958
- e) 1986
- f) MTS wtB HEAO avondschoon-commercieel economisch (niet afgemaakt)
- g) vrachtautochauffeur diverse verkoop binnen- en buitendienst sales engineer (producten ARBO wet gerelateerd)
- h) plv. fractielid VVD gemeenteraad Bergen op Zoom-"burgerlid fractie" voorheen lid van diverse gemeenteraadcommissies
- i) lid stuurgroep Oosterschelde lid werkgroep IPO
- j) basiscursus gemeenteraad (kamercentrale Tilburg)
- k) lid hoofdbestuur KNWV/voorzitter waterwerk Scouting Nederland/oprichter + voorzitter BOD (reg. recreatieorganisatie inzake belangenbehartiging waterrecreatie)
- l) 1/6/7/8/11/16/18/22/23/24/33
- m) Bergen op Zoom

61. HOES, O. (M)

- a) Kruisdaalderlaan 7
- b) 5237 RC
- c) Den Bosch
- d) 05-06-1961
- e) 1982
- f) HAVO/HEAO
- g) directeur Hoes & De Winter BV
- h) diverse bestuursfuncties JOVD/VVD,

w.o. voorzitter Den Bosch/vice-voorzitter OC Den Bosch/lid stuurgroep Haya van Somerenstichting

- i) 1993: lid gemeenteraad Den Bosch/1992: lid Provinciale Staten Noord-Brabant
- j) 2 x Topkadertraining/cursus Gemeenteraad/Provinciale Staten/Liberalisme I + II/Presentatietechnieken/Discussietechnieken
- k) voorzitter cultureel genootschap Nederland-Israël, stadsgewest Den Bosch/voorzitter Vereniging van agenten en importeurs van internationale interieurstoffen
- l) 1/4/6/7/8/12/15/16/17/18/19/14/31/32/33
- m) Den Bosch

62. HAAZEN, J.B. (M)

- a) Veldekelaan 20
- b) 6191 CX
- c) Beek
- d) 08-09-1955
- e) 1994
- f) HBS t/m 3^e jaar/HAVO/MO A + MO B/Duitse Taal- en Letterkunde/diverse cursussen communicatie en management
- g) hoofd bedrijfsopleidingen Handel & Toerisme, partner in adviesbureau (en) directeur stg. RBO Zuid-Limburg/adviseur en zelfstandig ondernemer
- h) bestuurslid afdeling Maastricht/lid PS Limburg/secretaris en penningmeester fractie
- i) -
- j) diverse cursussen op het gebied van PR, communicatie en management/topkadertraining
- k) vice-voorzitter stg. BOM te Maastricht
- l) 1/4/6/7/8/27/28/29/30
- m) Maastricht

combinatie regio b: Rotterdam, Den Haag, Leiden, Dordrecht, Middelburg

58. KORTHUIS, MR. S.E. (V)

- a) Statensingel 155 c
- b) 3039 LK
- c) Rotterdam
- d) 18-02-1959
- e) 1977
- f) HAVO/VWO/doctoraal Nederlands Recht
- g) plv. algemeen secretaris landelijke koepelorganisatie/juridisch beleidsmedewerker Ministerie van SZW/sectorhoofd welzijn gemeente Boskoop
- h) voorzitter, secretaris, lid van diverse commissies op gemeentelijk, provinciaal en landelijk niveau, waaronder secretaris partijcommissie sociale zaken
- i) lid gemeenteraad Rotterdam
- j) 2 topkadertrainingen/diverse managementopleidingen
- k) bestuurslid van diverse stichtingen en verenigingen
- l) 1/4/6/9/10/17/18/20/21/26/28/29/30/31/32/33/34/35/46/47
- m) Rotterdam

59. REUS, DRS. J. DE (M)

- a) Burgemeester le Fèvre de Montignylaan 72
- b) 3055 NE
- c) Rotterdam
- d) 26-04-1956
- e) 1977
- f) Atheneum A/kandidaats bedrijfsconomie/doctoraal bedrijfskunde/postdoctoraal openbare financiën
- g) beleidsmedewerker/ambassadesecretaris HMS Ambassade Caracas/afdelingshoofd Buitenlandse Zaken/plv. directeur DFEZ Justitie/interim manager
- h) in KC lid van diverse ad hoc ingestelde commissies
- i) sedert 1991: deelraadslid Rotterdam (Hillegersberg-Schiebroek)/sedert 1994: fractievoorzitter

- j) 1991: Liberalisme I/1991-1992: Topkadercursus
- k) lid DB schoolbestuur/voorzitter Nieuwbouwcommissie
- l) 3/12/14/22/31/34/35
- m) Rotterdam

60. LIEBREGS, MR. C.L. (V)

- a) Tulpentuin 341
- b) 2272 EJ
- c) Voorburg
- d) 23-03-1948
- e) 1994
- f) Gymnasium A/Nederlands Recht aan Rijksuniversiteit Leiden
- g) hoofd Algemene, Juridische en Bestuurlijke Zaken en belast met interim management afdelingen Welzijn en Personeel & Organisatie gemeente Zoetermeer/gemeentesecretaris Zoetermeer
- h) lid Commissie Evaluatie en Update Reglementen (CEUR)/inleider en werkgroepbegeleider van de Haya van Somerenstichting/secretaris Projectgroep Positieve Actie/lid commissie Gemeenteprogramma 1998-2002/voorzitter Liberaal platform van gemeentesecretarissen, griffiers en secretarissen van waterschappen van de VVD-Bestuursvereniging/lid VVD commissie van advies m.b.t. Binnenlandse Zaken
- i) -
- j) Topkadercursus/Liberalisme I en II/inleidersweekende van Haya van Somerenstichting
- k) bestuurlijk secretaris van de Vereniging voor Overheidsmanagement/lid van de Raad van Toezicht Lange Land Ziekenhuis Zoetermeer/lid regionale commissie vervoersmanagement Haaglanden/lid Algemeen Bestuur Bestuursacademie Randstad/lid van de Commissie van Beroep van de Koninklijke Vereniging Warmbloed Paardenstamboek Nederland/beschermvrouwe van de vereniging "De Zoetermeerse Aanspanning"/tot 1 oktober 1994 vice-voorzitter van de Vereniging van gemeentesecretarissen
- l) 1/6/7/10/8/13/16/19/23/24/31/32/33/34
- m) Capelle aan den IJssel/Voorburg

61. KOOI, DRS. H.O. VAN DER (M)

- a) Zwaluw 1
- b) 2381 KL
- c) Zoeterwoude
- d) 30-09-1946
- e) 1985
- f) staatsexamen HBS B/universiteit Chemie
- g) beleidsmedewerker SZW (R.O.), directeur generaal v.d. Arbeid/hoofd Sector Gevaarlijke Stoffen, DG v.d. Arbeid/cluster coördinator Directie Arbeidsomstandigheden SZW
- h) 1986-1990: fractielid VVD Zoeterwoude/1990-heden: fractievoorzitter VVD Zoeterwoude
- i) lid algemeen bestuur Gemeente vuilverwerking Leidse regio/lid algemeen bestuur Samenwerking Leidse regio en plv. DB/lid van de Blauwe Kamer, regionaal VVD overleg in de Leidse regio en Duin en Bollenstreek
- j) 1994: mediatraining bij Bob de Ronde te Utrecht/1988-1989: leergang beleidskunde II bij het SIOO te Utrecht
- k) vice-voorzitter OR kerndepartement SZW/lid van departementale OR/bestuurslid Vereniging van Middelbare en Hogere Functionarissen SZW, aangesloten bij CMHF-MHP
- l) 3/5/9/11/19/21/22/31
- m) Zoeterwoude

62. VISSER, DRS. A.P. (M)

- a) Laan van Meerdervoort 306 I
- b) 2563 AL
- c) Den Haag
- d) 01-04-1966
- e) 1991
- f) VWO/1985-1992: doctoraal Algemene

- Literatuur Wetenschap
- g) 1989: assistent commerciële Trainingen en Consultancy/1992-1994: voorlichter VVD Tweede-Kamerfractie/1994-heden: politiek adviseur vice-Minister President Dijkstal
 - h) redacteur "Vrijheid & Democratie"/bestuurslid OA IV, VVD Den Haag/opzetten politiek café "En plein public" in Den Haag
 - i) -
 - j) -
 - k) -
 - l) 1/3/15/16/18/14/27/28/31/33
 - m) Den Haag

combinatie regio c: Amsterdam, Den Helder, Haarlem, Utrecht

58. PONT, MR. J.H. DE (M)

- a) Ranonkelstraat 10
- b) 1171 ML
- c) Badhoevedorp
- d) 17-07-1964
- e) 1987
- f) VWO/doctoraal Nederlands Recht (1989)
- g) 1990-1993: Rabobank Amsterdam: relatiebeheerder bedrijven/1993-heden: gemeente Haarlemmermeer: wethouder Economische Zaken, Grondbedrijf, Nutsbedrijf/projectwethouder voor: Hoofddorp Centrum 2000, N.S. Station en Toekomstvisie Haarlemmermeer 2015
- h) 1983-1985: vice-voorzitter JOVD Kennemerland/1993-heden: cursusleider bij de Haya van Somerenstichting
- i) 1986-heden: gemeenteraadslid Haarlemmermeer
- j) Liberalisme II (1990)/Topkadertraining (1992)/Onderhandelen (1994)/Topkadertraining "Sociaal-economisch beleid" (1994)/Algemene opleiding Bankbedrijf/Zakelijke kredietverlening I en II/Binnenland
- k) 1994-1997: president-commissaris NV Nutsbedrijf Haarlemmermeer
- l) 1/3/4/6/10/22/23/30/32/45
- m) Haarlemmermeer

59. RAASVELD, DRS. J.R.A. (M)

- a) Mauvestraat 49/3
- b) 1073 RH
- c) Amsterdam
- d) 30-05-1958
- e) 1985
- f) VWO-B/Geneskunde aan VU Amsterdam (1994: artsexamen)/1996: opleiding Manuele Geneskunde
- g) 1982-1983: Ministerie van Justitie, kantongerecht Amsterdam/1991-1995: persoonlijk fractie-assistent fractievoorzitter VVD gemeenteraad Amsterdam, A.L.E.C. van der Stoep, F.I.M. Houterman/1991-1993: projectmanager Pauline Krikke Organisatie en Promotie/1995: bedrijfsarts SFB ArboDuo
- h) 1985-1987: vice-fractievoorzitter VVD Stadsdeelraad Buitenveldert/1988-1994: penningmeester VVD KC Amsterdam/1990-1994: penningmeester VVD Provinciecentrale Noord-Holland/1992-1996: lid Kascie landelijke VVD/1996: inleider-cursusleider diverse leergangen Haya van Somerenstichting
- i) 1995: lid Provinciale Staten Noord-Holland/lid commissie van Advies Economische Zaken/lid commissie van Advies Maatschappelijk Welzijn en Cultuur/clusteroördinator Maatschappelijk Welzijn en Cultuur
- j) diverse opleidingen binnen de VVD w.o. Topkadertrainingen
- k) 1984-1985: bestuurslid Wijkraad Buitenveldert/1987-1995: bestuurslid Stichting Vrienden van het Amstelpark/1992-1996: bestuurslid 4-5 mei Comité Amsterdam/1994: lid Raad van Toezicht woningbouw coöperatie Nieuw Amsterdam/1995: lid aanbevelingscomité charitatief project Galerie Lughien t.b.v. het Emma Kinderziekenhuis-AMC

- l) 4/9/10/15/17/18/20/26/39/41/47
- m) Amsterdam

60. ZANEN, MR. J.H.C. VAN (M)

- a) Averkampaan 19
- b) 3533 SK
- c) Utrecht
- d) 04-09-1961
- e) 1974
- f) 1979: Gymnasium A/1985: Nederlands Recht vrije Universiteit/1984: Master of Laws aan Cornell Law School te Ithaca, New York
- g) 1984-1986: student assistent/1986-1989: staffunctionaris juridische zaken bij vereniging Gamma te Utrecht/1989-1991: res. off. Klu, gemachtigde namens Minister van Defensie bij Ambtenarengerecht en Centrale Raad van Beroep/1991-heden: bestuurs- en directiesecretaris ondernemersvereniging VOG te Utrecht
- h) 1981-1982: vice-voorzitter Hoofdbestuur JOVD/1984-1985: lid DB KC Den Helder/1991-heden: lid werkgroep provincie Utrecht bestuurdersvereniging/1993-heden: secretaris mr. Annelien Kappelijne vd Coppellostichting/1994-heden: lid Partijraad
- i) 1980-1983: lid universiteitsraad, lid faculteitsraad/1990-heden: lid gemeenteraad Utrecht/1993-heden: lid algemeen bestuur Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden/1995-heden: lid algemeen bestuur Bestuur Regio Utrecht
- j) diverse cursussen bij de Haya van Somerenstichting w.o. Topkadercursus Zeist (1989) en Borne (1989)/Topkadertraining Wolfheze (1989/1990) en het vervolg daarop (1991)/diverse PAO-cursussen, w.o. Binnenlands bestuur Nederland sinds 1945
- k) 1985-heden: lid reglementadviescommissie Nederlandse Postduivenhouders Organisatie/1988-1996: vice-voorzitter stichting Exis, Amsterdam/1992-heden: lid bestuur stg. De Winter Heijnsius, Utrecht/1995-heden: lid Rotary International/1997-heden: voorzitter Utrechts Oranje Comité
- l) 1/3/17/18/23/26/31/32/33/47
- m) Utrecht

61. ZOON, P.A. (M)

- a) Zeebries 23
- b) 1791 HL
- c) Den Burg
- d) 15-12-1949
- e) 1981
- f) HBS/GA II/hoger management overheidsorganisaties
- g) gemeentesecretaris van Texel
- h) lid PS Noord-Holland/docent Haya van Somerenstichting/lid commissie leidraad gemeenteprogramma
- i) -
- j) -
- k) -
- l) 1/3/7/10/21/22/29/30/31/32/33/34

- m) Texel/Wieringermeer/Den Helder/Wieringen/Enkhuizen/Niedorp/Anna Paulowna/Schagen

62. HEEMSKERK-NUSSELDER, H.J. (V)

- a) Koningslaan 51
- b) 1406 KG
- c) Bussum
- d) 16-03-1941
- e) 1981
- f) 1960: examen Gymnasium B/1966: doctoraal examen Rechten RUU
- g) 1968-1973: studentendecaan aan de VU te Amsterdam
- h) tot 1986: afdelingsbestuur/sinds 1986: gemeenteraadslid/lid PS Noord-Holland/1991-1995: bestuurslid Organisatie Vrouwen in de VVD
- i) afgevaardigde vanuit de afdeling naar de algemene ledenvergadering en partijraad
- j) diverse gemeenteraadscursussen/Liberalisme I en II/presentatietechniek/ discussietechniek/cursus verhouding bestuur-fractie/mediatraining
- k) vrijwilligerswerk in de zorgsector/ondersteunende adviezen aan de Nederlandse Orde van Advocaten i.v.m. procesvertegenwoordiging en marktwerking
- l) 1/7/10/12/15/16/17/27/34
- m) Bussum

combinatie regio d: Lelystad, Leeuwarden, Zwolle, Groningen, Assen

58. BOERTJENS, DRS. J.R.A. (M)

- a) Boslaan 65
- b) 9801 HE
- c) Zuidhorn
- d) 29-07-1948
- e) 1972
- f) MULO A/HBS A/Sociale geografie aan RUG
- g) secretaris Groninger Mij. van Landbouw/projectmanager Integraal Structuurplan Noorden des lands (ISP IV)/algemeen secretaris NLTO
- h) lid Landelijke adviescommissie LNV/voorzitter Provinciale adviescommissie Ruimte en Groen
- i) 1986-1990: lid gemeenteraad Zuidhorn/1994-heden: fractievoorzitter
- j) topkadercursus 1989
- k) voorzitter Stg. Borg Verhildersum
- l) 1/4/15/22/25
- m) Zuidhorn

59. BULK, DRS. G.W. (M)

- a) Vliegtuigweg 8
- b) 8308 PN
- c) Nagele
- d) 09-11-1957
- e) 1989
- f) VWO/propaedeuse Rechten/doctoraal economische geschiedenis aan RUG/1 jaar HBO-economie/sociale wetenschappen
- g) docent Algemene en Agrarische economie aan Middelbare Agrarische School/docent Geschiedenis, geestelijke stromingen aan gymnasium/agrarisch ondernemer
- h) lid DB KC Flevoland/lid LPC en campagneleider Flevoland/cursusleider Liberalisme I voor de Teldersstichting
- i) lid PS Flevoland-commissie Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting en Cultuur en Financiën, Zorg en Educatie
- j) besturen/mediatraining/Liberalisme
- k) redactie regionaal historisch tijdschrift/junio kamer Flevoland/vereniging openbaar onderwijs/landbouworganisatie FLTO/co-presentatie NOS tv, verslaggeving koninginnedag 1994
- l) 1/4/6/7/15/16/17/18/21/22/24/25/28/29/30
- m) Noordoostpolder

60. GELDORP-PANTEKOEK, MR.C.J. (V)

- a) J. Leysterstraat 6
- b) 7944 AA
- c) Meppel
- d) 11-10-1944
- e) 1974
- f) HBS-B/juridische faculteit UvA
- g) docente v.o.
- h) 1986-1991: AB lid Vereniging Staten-Raadsliden
- i) vanaf 1982: raadslid/1991: fractievoorzitter/1994: wethouder ROM
- j) oktober-december 1989: topkadercursus
- k) AB lid Meppeler woningstg. Tot 1989/AB lid Hogeschool Drenthe tot 1990
- l) 11/22/31/32/34
- m) Meppel

61. PUIJK, J.Th. (M)

- a) Moerheimstraat 148
- b) 7701 CJ
- c) Dedemsvaart
- d) 24-09-1958
- e) 1992
- f) vwo-b/fysiotherapie beroepsinhoudelijke vervolgopleiding fysiotherapie + haptonomie
- g) fysiotherapeut-haptotherapeut (zowel zelfstandig als in maatschap) part-time docent
- h) (vice-)voorzitter VVD-afdeling Avereest redacteur plaatselijk infoblad PR commissie

schaduwfractie/mede opsteller VVD gemeenteraadprogramma

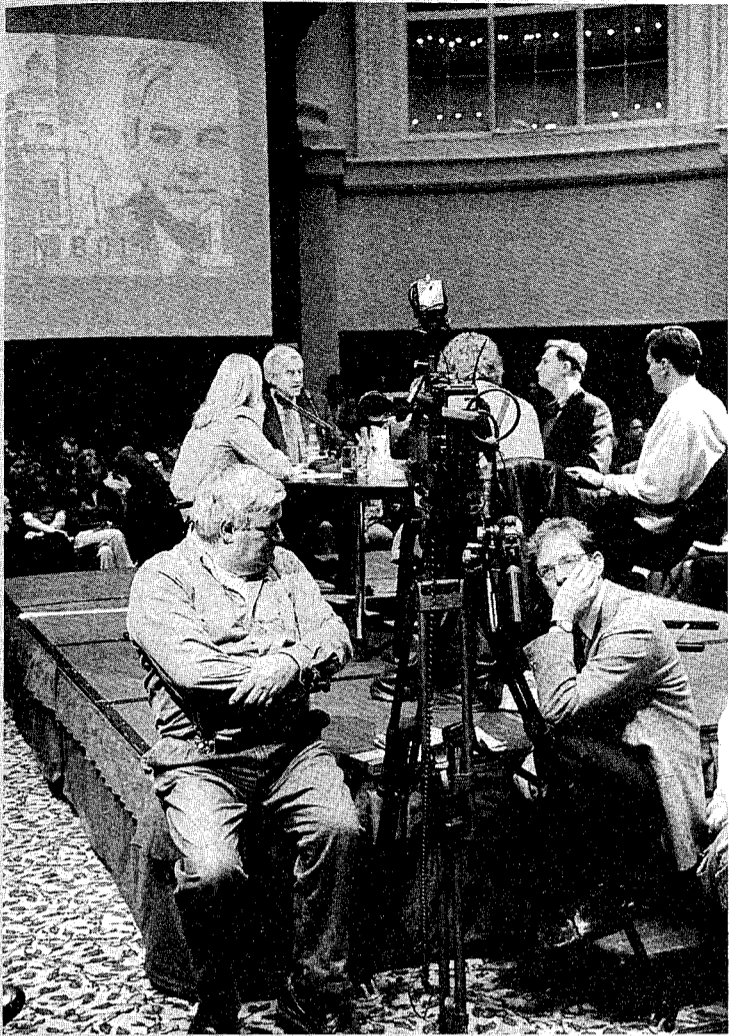
- i) -
- j) -
- k) voorzitter st. overdekt zwembad/bestuur st. Topvolleybal Dedemsvaart/voorzitter SGPA/voorzitter Round Table (serviceclub)/bestuurslid beroepsvereniging/voorzitter sportvereniging/commissies/schoolbestuur/culturele evenementen
- l) 1/6/8/10/15/16/25/32
- m) Avereest

62. SCHUILING, MR. K.F. (M)

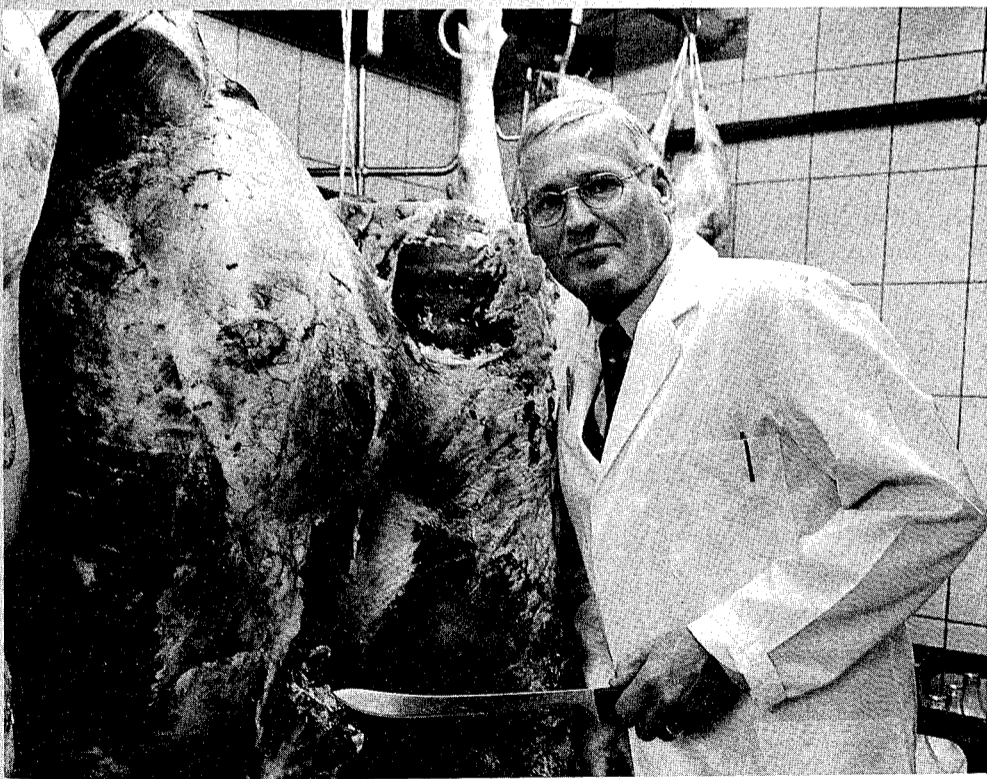
- a) Ubbo Emmius-singel 59a
- b) 9711 BE
- c) Groningen
- d) 01-02-1959
- e) 1985
- f) Universiteit-juridische faculteit
- g) docent vakgroep bestuursrecht en bestuurskunde/partner Bureau Winter & Schuiling (overheidsadvisering en opleiding)
- h) fractievoorzitter gemeenteraad Groningen
- i) -
- j) diverse
- k) ombudsfunctionaris te Meppel/lid R.v.T. woningbouwcorporatie/volkshuisvesting/stadsherstel/SSH te Groningen
- l) 1/4/9/21/22/31/32/33/34
- m) Groningen

VVD ONTWERP- KANDIDATENLIJST Tweede Kamer 1998

2 'Investeren in de toekomst', het ontwerpverkiezingsprogramma is door de partijraad positief ontvangen. Vice-premier Hans Dijkstal vergeleek de politieke programma's: 'Het VVD-programma is de beste waarborg voor Paars II'

5 Ambachtelijk slager Steef van der Wilk - mede-oprichter van de VVD-Wateringen - hangt bij elke verkiezing de VVD-vlag uit

6 Het overvloedig aanbod op de VVD-jongerenmeeting bood stof tot felle discussies en de mogelijkheid tot uitbundig politiek shoppen aan meer dan 600 jongeren

12 Bolkestein bepleit betere scheiding der machten. Zijn verzet tegen de juridisering van de rechtsstaat

13 Bestuurdersvoorzitter Haaksman wil meer zeggenschap voor provinciale en lokale overheden

4 Henk Vonhoff over het jubileumboek 'Liberalen onder één dak'. In dit blad de laatste mogelijkheid om met korting in te tekenen

.....EN VERDER.....

- Kadercursussen geprolongeert wegens groot succes
- laatste nieuws over VVD-jubileum
- kandidaatstelling Eerste Kamer en Europees Parlement
- Bolkestein herkozen tot president Liberale Internationale
- mogelijkheden tot stemmen Nederlanders in het buitenland
- korte agenda's 99ste en 100ste algemene vergadering (de volledige beschrijvingsbrieven zijn op te vragen bij het algemeen secretariaat: 070 - 361 30 61)
- de bloemlezing uit de afdelingsbladen is dit keer wegens plaatsgebrek vervallen

Het volgende blad verschijnt 10 februari 1998.

VVD

DECEMBER 1997

Nr. 1449

ISBN: 0166 - 8498

VRUJHEID VVD MEMORATIE

Ontwerp verkiezingsprogramma 'Investeren in de toekomst' goed ontvangen door partijraad

door Reny Dijkman, foto: Hans Kouwenhoven

Amersfoort - Op de partijraadsvergadering van 14 november is het ontwerp verkiezingsprogramma positief ontvangen. Partijvoorzitter Willem Hoekzema wees er bij aanvang nog eens op dat dit verkiezingsprogramma is gebaseerd op de basisuitgangspunten van de VVD: vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid. Hij was van mening dat de commissie Linschoten uitstekend werk heeft verricht.

Hoekzema wees op het karakter van de bijeenkomst. Deze eerste bespreking is een voorbereiding op de discussie. 'Partijraadsleden kunnen een stimulerende en motiverende rol spelen in de afdelingen en centrales.'

Robin Linschoten lichtte het ontwerp programma toe: 'Investeren in de toekomst' is er in de eerste plaats op gericht om het beleid van de afgelopen jaren voort te zetten.' De schrijvers van het programma zijn uitgegaan van een groei van 2%. Die lijkt heel beperkt, maar biedt wel in de volgende kabinetsperiode de kans meevallers af te dwingen. Werk zal wederom het centrale thema zijn. Robin: 'Werk is de beste vorm van sociale zekerheid. Ook de extra bedragen die zijn uitgetrokken voor scholing zullen zich in werkgelegenheid vertalen. Vooral in banen in de zorg, het milieu en in het toezicht in zijn algemeen.'

Veel aandacht is besteed aan de ouderen. 'Op dit moment is het aantal 55-plussers dat nog werkt schrikbarend laag. Via dit programma hopen wij stimulansen te geven zowel naar de werkgevers als de werknemers waardoor ouderen langer in dienst willen blijven.' Uit de discussie met de zaal bleek dat niet iedereen onverdeeld gelukkig was met de bekorting van de maximale duur van de WW tot 3 jaar. Robin wees erop dat de WW de oude functie van de AOW deels heeft overgenomen. Ouderen, of zij het willen of niet, worden te gemakkelijk "gedumpt" in de WW.

Minimumloon

Moelijk uitlegbaar blijkt de wens van de programacommissie om het minimumloon te verlagen naar 70%. Die maatregel zal echter voor niemand financiële nadelen opleveren.

De huidige regeling, waardoor veel werkwillenden en vooral langdurig jonge werklozen aan de kant blijven staan, moet op de helling. Een simpel voorbeeld. Nu mag niemand aan de slag onder het minimumloon (ongeveer f 1800,-). De bijstand bedraagt momenteel

circa f 1300,- per maand. Als een alleenstaande voor f 1600,- kan gaan werken, mag dat nu niet. Toch zou hij er f 300,- op vooruit gaan en veel meer kansen op verbetering van zijn positie krijgen dan wanneer hij werkloos blijft. Voor de werkgevers wordt door de verlaging van het minimumloon het aantrekkelijker mensen met een laag opleidingsniveau in dienst te nemen. Bovendien blijft het zo dat een kostwinner minimumloonverdiener wel de 100% krijgt. Robin Linschoten: 'Wij vinden het idioot dat een langdurige RWW'er die een baan kan krijgen plus 20 procent meer inkomen dat nu niet mag. Individualisering van het minimumloon is een sociale maatregel.' Hij wees er op dat voor degenen die thans in dienst zijn niets verandert.

Ouderenbeleid

Veel aandacht is besteed aan het ouderenbeleid. Keuzevrijheid en medezeggenschap staan voorop. Ouderen moeten zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven. De AOW moet rotsvast als welvaartsvast pensioen worden verankerd. Op een vraag uit de zaal of daarbij niet moet worden opgenomen 'inkomensonafhankelijk' reageerde Robin met dat dit voor de VVD vanzelfsprekend is. Liberalen hebben een bloedhekel aan verkapte nivelleringsstrucjes. Nog een handvol speerpunten:

Veiligheid van de burger, meer toezichthouders, maar ook betere outillage van de rechterlijke macht. Bij *infrastructuur* denkt de VVD ook aan de toegankelijkheid van onze lucht- en zeehavens. Schiphol mag niet op slot. Frits Bolkestein zal in zijn slotwoord nog een dringend beroep op het kabinet doen om de beslissing over de uitbreiding van Schiphol nu te nemen en niet te wachten tot na de verkiezingen.

De groei van het autogebruik moet worden afgeremd

Presentatie van het ontwerpverkiezingsprogramma in Nieuwspoort: v.l.n.r. Petra Ginjaar, partijvoorlichter; Willem Hoekzema, partijvoorzitter; Robin Linschoten, voorzitter verkiezingsprogramma; Frits Bolkestein, beoogd politiek leider (foto: Hans Kouwenhoven)

maar niet via verkapte lastenverzwaring. Strikte handhaving van het milieubeleid. *Vreemdelingenbeleid*: bevorderen van de integratie, beperken van de immigratie en bestrijden van discriminatie.

Europese Unie. De Muntunie moet vasthouden aan de uitgangspunten van het Verdrag van Maastricht. Robin Linschoten vatte het ontwerp programma samen met: 'Ik geloof dat dit programma borg staat voor een zeer evenwichtige en sociale inkomensverdeling.'

Goede voorbereiding

De partijraadsleden hadden hun huiswerk grondig gedaan. Tijdens de algemene ronde voerden velen het woord.

Eric Mackay, kamercentralevoorzitter Leiden, noemde het 'een redelijk en deugdelijk programma. In bepaalde opzichten zelfs innoverend.' Wel wenste hij een aantal nuanceringen op het punt van de zorg aan te brengen en miste hij een definitie van euthanasie. Vond de ene spreker dat het programma zo zakelijk mogelijk moet worden gesteld om goed aan de man gebracht te kunnen worden, Tine van der Stroom, oud voorzitter Vrouwen in de VVD, miste juist de persoonlijke toets. De voorzitter van de Commissie Financieel Economische Zaken, Pieter Ressenaar, noemde op dit vakgebied het programma 'buitengewoon goed en evenwichtig'. Amsterdams onderburgemeester Edgar Peer complimenteerde de commissie, maar miste wel de term Grote Stedenbeleid. 'Juist onder paars hebben de grote steden een impuls kunnen geven. Dat moet worden voortgezet.'

Kamercentralevoorzitter Den Haag Burgers van de Bogaert vindt wel dat meer taken naar de provincies en gemeenten moeten worden overgeheveld, 'maar dat mag niet leiden tot lastenverzwaring van de burgers.'

Theo Weterings, partijraadslid en wethouder in Rijswijk, was van mening dat in het programma op zijn minst de suggestie wordt gewekt dat een financiële rijksbijdrage aan het partijwezen niet onwelgevallig zou zijn. Hij kon worden gerustgesteld. De VVD is daar mordicus tegen.'

Vragenregen

Robin Linschoten en Klaas Groenveld, directeur Teldersstichting en secretaris van de programmacommissie, hadden heel veel vragen te beantwoorden. Na het hoofdstuk 'Economie en Welvaart' was de tijd al zo ver gevorderd dat Willem Hoekzema voor een verdere tour d' horizon de overige paragrafen gezamenlijk ter discussie stelde.

De conclusies van deze avond.

Het programma is goed ontvangen. Enkele passages zullen door de commissie opnieuw worden geformuleerd. De aanwezigen hebben een aantal wijzigingsvoorstellen aangekondigd.

Bij het verschijnen van dit blad is de inleveringstermijn verstreken en hebben de kamercentrales de gebundelde wijzigingsvoorstellen al bij het algemeen secretariaat ingeleverd.

De wijzigingsvoorstellen zullen bij alle afdelingsvoorzitters en -secretarissen nog voor de Kerst in huis zijn. De maand januari kan dan door de afdelingen worden benut voor een 'tweede ronde verkiezingsprogramma' en op 30 januari zal tijdens de algemene vergadering in Papendal het verkiezingsprogramma 'Investeren in de toekomst' worden vastgesteld. ■

Vice-premier Hans Dijkstal: Voortzetting van paarse coalitie pas na verkiezingen aan de orde

Door Reny Dijkman

Sinds 1981 staan alle VVD-verkiezingsprogramma's in het teken van de toekomst, het belang van betaald werk en een goed lopende economie. Die laatste twee zaken noemde Hans Dijkstal de belangrijkste pijlers voor het draagvlak van de economie en als sociaal doel voor het individu.

'Betaald werk betekent zelfstandigheid, zelfredzaamheid en onafhankelijkheid, en dan zeg ik het Bolkestein na: "De warmte van de baan gaat boven de kilte van de uitkering."

Tijdens de partijraad maakte Hans Dijkstal een snelle terugblik naar het vorige verkiezingsprogramma waarin de VVD 20 miljard wilde ombuigen, met name in het sociaal zekerheidsstelsel. De besteding van dat geld zag de VVD in 1994 als volgt: 3 miljard voor de terugdringing van het financieringstekort; 10 miljard voor lastenverlichting; 2 miljard voor investeringen. Vijf miljard was nog nodig om de financiële gaten te dichten die het derde kabinet-Lubbers had achtergelaten. 'Met dat programma kwam de VVD zogenaamd in een isolement. Iedereen verklaarde ons toen voor gek', zei Hans Dijkstal voor de partijraadsvergadering. 'Onze redenering was gebaseerd op de magische formule dat sanering van de overheidsfinanciën plus lastenverlichting inclusief loonmatiging zou leiden tot aanzienlijke verbetering van de werkgelegenheid.'

Die werkgelegenheidsdoelstelling werd in het regeerakkoord overgenomen: Werk, werk en nog eens werk. 'Het kabinet heeft zwaar ingezet op verhoging van de participatie door stimulering van de economie; door het scheppen van banen voor langdurig werklozen; met het Grote Stedenbeleid en via overheidsinvesteringen. Het kabinet kon dat doen door onder andere de lastendruk te verlagen; het financieringstekort - vanwege de toetreding tot de Europese Monetaire Unie en in verband met de staatsschuld - terug te dringen en een uitgavenkader in te voeren op de terreinen van de sociale zekerheid, de gezondheidssector en de rijksbegroting.'

Op sociaal economisch terrein werd het blauw van de VVD herkend. Vooral de PvdA kreeg de eerste jaren het verwijt dat dit kabinetsbeleid veel te weinig rood was. Menigeen sprak van een oplevend neo-liberalisme. 'Blauw overheerste in paars'.

Doelstellingen zijn ver overtroffen

Nu zegt niemand meer dat de VVD toen gek was. De resultaten spreken voor zich. De ambitieuze doelstellingen van het regeerakkoord zijn zelfs ver overtroffen. De resultaten die Hans Dijkstal noemde spreken voor zich. Hij zette de doelstellingen van het regeerakkoord naast de resultaten in 1998. De doelstelling was om het tekort uit te laten komen op 2,9% BBP; het

wordt in 1998 1,7%. De voorgenomen lastenverlichting van 8,9 miljard komt straks uit op 16,8 miljard. De geplande bezuinigingen van 18,2 miljard zijn opgelopen tot 22,4 miljard en de investeringen bedroegen de laatste vier jaar geen 3 maar 10,2 miljard.

Maar ook in sociaal opzicht zijn de resultaten om trots op te zijn. Het aantal banen neemt met 450.000 toe; de koppeling kan volledig gehandhaafd blijven; de koopkrachtverbetering is voor de modale inkomens 3% en de financiële positie van de ouderen wordt aanzienlijk verbeterd door verhoging van de AOW. Zo is een alleenstaande 65 plusser de afgelopen vier jaar er 14,8% op vooruit gegaan: f 200,- per maand. 'Het succes heeft vele vaders', constateerde Dijkstal. 'De PvdA claimt tegenwoordig ook de successen en spreekt van minder liberaal maar juist sociaal beleid. Niet blauw zou nu overheersen, maar rood. D66 merkt op dat het zonder hen nooit had gekund. Maar, rustig vrienden, wij hebben het samen gedaan. Dit was liberaal en sociaal beleid!'

Hans Dijkstal benadrukte dat de eigenlijke doelen nog niet zijn bereikt. Hij wees ondermeer op de participatiegraad van langdurig werklozen, van vrouwen en ouderen. Bij de komende verkiezingen zal het dan ook om de vraag gaan: 'Doen wij het de komende vier jaar wat rustiger aan of zetten we nu juist door?' Over het antwoord laat Dijkstal geen twijfel bestaan: 'Het kabinet heeft gekozen voor doorzetten. Dus geen potverteren maar reserveren via de tekortreductie en het AOW-fonds. Doorzetten, ook op het gebied van handhaving van het uitgavenkader. Doorzetten met de versterking van de infrastructuur. Nu en morgen. En vooral voor de twee Nederlandse mainports Schiphol en Rotterdam.'

Minder optimistisch

Dat alles moet er toch op wijzen dat een tweede paars kabinet in aantocht is? Maar zo simpel liggen de zaken niet. Ook de twee paarse coalitiepartners hebben hun ontwerp verkiezingsprogramma gepresenteerd en die stemmen tot minder optimisme.

Door voor de komende 4 jaar te willen volstaan met 4 miljard ombuigingen, 2 miljard voor lastenverlichting en 8 miljard voor beleidsintensivering koerst de PvdA volgens Dijkstal aan op een trendbreuk. Ook de PvdA-speculatie op een hogere economische groei dan 2% staat haaks op het behoedzaam scenario van de VVD. Met een dergelijk programma kan het effectieve beleid van dit kabinet niet worden voortgezet. Dijkstal vroeg zich dan ook in gemoede af of premier Kok en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Ad Melkert zich zó van hun achterban hebben vervreemd óf dat de PvdA-achterban zich niets meer aantrekt van de positie van lang-

maar doelen nog niet bereikt...

durig werklozen en al die anderen die een baan willen hebben. 'Is dat dan sociaal?' vroeg hij de zaal.

Moeten wij onze hoop dan op het CDA vestigen? Op een programma waarin 7,4 miljard wordt omgebogen; van lastenverlichting geen sprake is; beleidsintensivering worden geraamd op 7,4 miljard en men uitgaat van 2% economische groei. 'Hoe kan men tot loonmatiging komen zonder de lastenverlichting, waarmee de werkgelegenheid wordt gestimuleerd?'

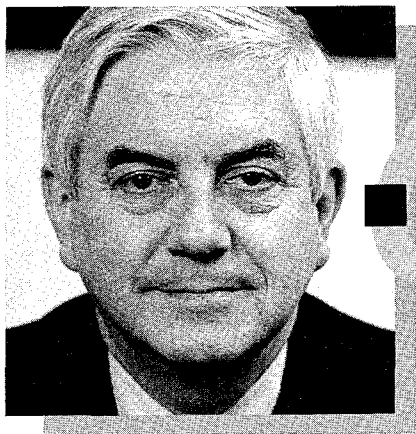
Vice-premier Hans Dijkstal

VVD-programma is beste waarborg Paars II

De vice-premier keerde terug naar het VVD-programma. Ombuigingen 12,65 miljard; een tekortreductie van 5,5 miljard waarvan de ene helft wordt gebruikt voor het terugbrengen van het rijksbegrotingstekort en de andere helft bestemd is voor het AOW-fonds; een lastenverlichting van 7,5 miljard en beleidsintensivering van 6,4 miljard. De getallen gaan uit van een economische groei van 2%.

'Dit programma maakt de voortzetting van het beleid van Paars I mogelijk, want hierdoor kan het tekort worden verlaagd, de staatsschuld verminderd, komen meer mensen aan het werk, kan de koppeling worden gehandhaafd, is er financiële ruimte voor goede infrastructuur, kunnen wij extra uitgaven doen ten behoeve van het onderwijs, de veiligheid en de volksgezondheid, en kan extra aandacht worden besteed aan de positie van de ouderen door onder andere een welvaartsvaste AOW.'

'Dit', beklemtoonde Hans Dijkstal, 'is de inzet voor de verkiezingen. De VVD spreekt over "Investeren in de toekomst" om zoveel mogelijk mensen in onze samenleving kansen te geven. De vraag over de personele invulling van deze coalitie is pas na 6 mei 1998 aan de orde. De inhoud van het verkiezingsprogramma is nu aan de orde. Ons programma is een investering in de mogelijkheid meer mensen meer kansen te geven ter introductie op de volgende eeuw. Wij moeten niet bang zijn voor isolement, want we weten allemaal hoe het vier jaar geleden is gelopen.' ■

Column

De laatste maanden staat onze luchthaven Schiphol voortdurend in het nieuws. Het gaat dan over het toegestane aantal vliegbewegingen en de geluidshinder. Over groei of stagnatie. Het gaat ook over onzekerheid ten aanzien van de toekomst. Maar het gaat vooral over onze nationale luchthaven die samen met de Rotterdamse haven de kroon vormt op 'Nederland Distributieland', zoals wij ons zo graag presenteren. Ons handelsmerk. Schiphol staat voor 85.000 arbeidsplaatsen met een mogelijke uitgroei tot 125.000 banen. Over de toekomst van Schiphol moet snel een beslissing vallen. Schiphol mag niet 'op slot'. Met een dergelijk besluit mag niet worden gewacht tot na de verkiezingen.

Daarom heb ik in Amersfoort tijdens de partijraadsvergadering van 14 november het kabinet opgeroepen nog in deze periode een duidelijke uitspraak te doen over de toekomst van onze nationale luchthaven.

De nadelen van het overschrijden van de geluidscontouren wegen niet op tegen de sociale en economische schade die wordt veroorzaakt als Schiphol zich niet

verder mag uitbreiden. Wij kiezen voor de groei van de luchtvaart binnen een verantwoord milieukader. De vijfde baan moet versneld worden aangelegd. Het gaat hier niet alleen om de werkgelegenheid van vele duizenden mensen, maar ook om de goede naam van Schiphol. Nederland kan het zich niet veroorloven dat buitenlandse vliegmaatschappijen moeten uitwijken naar luchthavens buiten onze grenzen.

De onzekerheid over de toekomst van Schiphol mag door de politiek niet node-loos worden verlengd. Schiphol heeft er geen boodschap aan dat er pas in mei 1997 verkiezingen zijn. Stilstand is achteruitgang. Vandaar mijn oproep aan het kabinet op zo kort mogelijke termijn met een aanvaardbaar voorstel te komen waardoor er voor Schiphol weer letterlijk lucht komt.

Pits Bolkestein

Liberalen onder één dak

Laatste mogelijkheid tot korting op jubileumboek!

Het is nu ruim twee jaar geleden dat het VVD-bestuur aan professor H.J.L. Vonhoff het verzoek deed het jubileumboek voor de 50ste verjaardag van de VVD te schrijven. Dat die vraag bij Henk Vonhoff terecht kwam, is niet verwonderlijk. Hij was vanaf het eerste uur actief VVD-lid. In zijn carrière was hij Tweede-Kamerlid, staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk, burgemeester van Utrecht en hij eindigde - tot zijn spijt verplicht op zijn 65ste - als Commissaris der Koningin van de Provincie Groningen. Vonhoff is niet alleen een boeiend verteller, maar hij heeft ook een aangeboren gave voor saillante details. Desondanks beseft hij dat het een niet eenvoudige opgave zou worden een jubileumboek te schrijven dat zoveel mogelijk mensen zou aanspreken. Samen met zijn rechterhand bij deze klus, Lucas Osterholt, zochten wij hem op in Hilversum.

Door Reny Dijkman, foto: Jaap Herschel, 't Sticht

Henk Vonhoff: 'Twee jaar geleden heb ik met een aantal mensen overlegd over de opzet. Dat waren Wim van den Berg, oud algemeen secretaris; André Szász, oud hoofdbestuurslid van de VVD; Eric Ketelaar, algemeen rijksarchivaris; en Lucas Osterholt, VVD-staf-functionaris en historicus. Ik ben door die gesprekken tot een paar conclusies gekomen. Namelijk dat ik niet mocht uitgaan van het feit dat de lezer kennis heeft van de voorgeschiedenis van de VVD. Datzelfde gold voor personen en situaties. Men had voor mij een geweldige berg materiaal uitgezocht en samen hebben wij toen gekeken naar mogelijke invalshoeken. Maar dan komt een tijd waarin alle helpers weg moeten en je moet gaan schrijven. Verder moet je het alleen doen.'

Het mocht geen hagiografie worden

De opbouw van 'Liberalen onder één dak' bestaat uit drie segmenten. Henk Vonhoff begint met een chronologisch overzicht van het liberalisme in de vorige eeuw. 'Daarna volgt de periode 1940 - 1948, het jaar waarin de VVD werd opgericht, en dan slaan wij de richting in van de VVD aan de hand van thema's.' Zorgvuldig heeft de auteur ervoor gewaakt dat het liberaal verleden te mooi werd weergegeven. 'Het mocht geen hagiografie worden. Men moet het boek wel met enige vreugde ter hand kunnen nemen.' Een voorbeeld van weinig liberaal gedrag was de weigering van de

Henk Vonhoff tijdens de laatste etappe van het jubileumboek

VVD-fractie om begin jaren tachtig mee te werken aan de toekenning van de P.C. Hooftprijs aan Brand Corstius. 'Dat was een kenmerkende misser,' constateert Vonhoff. 'Helaas moet ik vaststellen ook een traditie. Het gebeurt nog al eens dat sommige liberalen als hen iets niet bevalt naar de subsidiekraan grijpen. Daar moeten zij afblijven. Als je iets niet aanstaat dan moet je dat kenbaar maken, maar niet zeggen: "Wij betalen dat ook nog."

Dat is een buitengewoon slechte reactie. Laatst gebeurde dat wéér!'

Tijd nodig om terug te kijken

In de gehanteerde thematische opbouw heeft hij slechts spaarzaam gebruik gemaakt van de jongste geschiedenis van de VVD. 'Er zijn uitlopers naar het heden toe, maar je kunt pas goed over de geschiedenis schrijven als de pagina van de tijd er over heen is gegaan. Dan worden de grotere verbanden zichtbaar. Volgens mij kun je een historische lijn pas verantwoord ontwikkelen als je écht de tijd hebt om terug te kijken.

Wat ik hoop aan te geven is dat de consequentheid waarmee de verschillende beleidslijnen van de VVD zijn en worden uitgevoerd succesvol is. Daardoor kan men naar mijn gevoel een zekere mate van stabiliteit van dat succes verwachten.'

Anekdoten vertellen iets over mensen en omstandigheden

Henk Vonhoff heeft "Liberalen onder één dak" gelardeerd met anekdotes. Uit de losse pols vertelt hij er een paar, er aan toe voegend: 'Anekdoten hebben een duidelijke functie. Afgezien van het feit dat ze hier en daar best geestig zijn, vertellen zij iets over mensen en omstandigheden. Ook over veranderende mores. Bijvoorbeeld de spreekbeurten. Toen Professor mr. P. Oud net in de Kamer zat en een spreekbeurt hield, liep dat wat anders dan tegenwoordig. Hoe ging dat? Je kunt het je nu niet meer voorstellen. Het Kamerlid kwam. Het Kamerlid sprak. De zaal applaudiseerde. En het Kamerlid vertrok. Geen vragen. Absoluut geen vragen.' Breed grijnzend voegt hij daar aan toe: 'Als je dat nu nog wilt zien moet je naar Duitsland gaan.'

Elk vrij moment wordt aan het boek besteed

Henk Vonhoff mag dan officieel met pensioen zijn, zijn agenda blijft zwart van de verplichtingen. 'Ik ben vrij fit. Ik keer mij tegen leeftijdsgrenzen. Dat heb ik altijd gedaan. Leeftijdsgrenzen heb ik altijd als iets onzinnigs ervaren.' Hij geeft colleges aan de Erasmus Universiteit en hij is voorzitter van zeer veel organisaties en instellingen. Het jubileumboek is zijn vrijetijdsbesteding tot diep in de nacht. Van Loes, zijn vrouw, mag dat nu wel eens over zijn. Henk bekennt: 'Het is buitengewoon intensief werk. We komen aan weinig meer toe.'

De laatste themahoofdstukken zijn uitgeschreven. Hij werkt - kenmerkend voor veel liberalen - in een lieflijke chaos. Zijn bureau toont een slagveld van naslagwerken. Lucas Osterholt merkt nog eens voorzichtig op dat het echt niet meer dan 200 bladzijden mogen worden, inclusief foto's en platen. Loes heeft nachtmerries over de tijd die nog nodig is om het te drukken. En Henk zegt: 'Heus, het is op tijd af. Dit boek wordt 24 januari op het jubileum gepresenteerd!' ■

Hieronder volgt voor u als VVD-lid de laatste mogelijkheid tot intekenen voor de voordeelprijs van f 34,95. Na 24 januari 1998 kost dit boek in de boekhandel f 45,-. ISBN 901 208 53 06. Voor meer informatie kunt u zich wenden tot drs. Lucas H.M. Osterholt, tel: 070 - 361 30 13. Bestellen kan echter alleen schriftelijk.

- Ik teken hiermee in voor de ledenprijs van f 34,95
 Ik haal het boek af in Den Haag na 25 januari af, dan heb ik verder geen kosten
 Ik wil het boek toegezonden krijgen en ik betaal f 5,- extra portokosten

Ik ontvang na 24 januari 1998 het voor mij gereserveerde exemplaar

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Tel:

Stuur deze bon naar: VVD algemeen secretariaat, t.a.v. mevrouw M.A.M. Goergen-Coenen, Postbus 30836, 2500 GV Den Haag.

U kunt deze bon ook faxen naar het algemeen secretariaat op faxnummer: 070 - 360 82 76.

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

ZILVER KOOP JE IN SCHOONHOVEN

Enorme sortering tafelcassettes in echt zilver en zwaar verzilverd. NIEUW EN OCCASION. Ook aanvulling van losse onderdelen en het als nieuw opmaken van uw eigen bestek.

EXCLUSIEF VOORDEEL
6-Persoons zilveren tafelcassette. Model Hollands glad. Nederland ca. 1880. nieuw 8804,- occasionprijs **6795,-**

RIKKOERT
SCHOONHOVENS SILVERHUYS
Juweliers • Horloges • Diamanten • Edelsteenkunde E.G.A.
Bedrijfs taxateur • Antiquairs • Edelsmeden sinds 1879
Schoonhoven: Haven 1-13 (0182) 38 26 51/38 58 20
Lekkerkerk: Burg. Roosstraat 22 (0180) 66 14 90

Mijn vader vindt het niet verstandig dat ik politiek naar buiten tred

door Marcel Gerritsen, foto's: Theo Meijer

Volgend jaar bestaat de VVD afdeling Wateringen vijftienvier jaar. Reden voor de redactie van Vrijheid & Democratie om één van de oprichters van destijds, Steef van der Wilk, in zijn eigen slagerij in het hartje van Wateringen te bezoeken. Tijdens een korte rondleiding door de ambachtelijke slagerij prijst Steef van der Wilk de in de eigen slagerij gerookte hammen aan, en constateert met trots maar ook weemoed dat zijn slagerij één van de laatste in zijn soort is.

Terwijl mevrouw Van der Wilk en de slagers Dick en Koos doorgaan met de verkoop respectievelijk het klaarmaken van rosbief en hammen, vertelt Steef van der Wilk over zijn loopbaan in de Wateringse VVD. Als de dag van gisteren herinnert hij zich de oprichtingsvergadering van de afdeling.

'Uit andere afdelingen hadden we onder meer Aart Geurtsen en Pol de Beer uitgenodigd die hun ervaring met de oprichting van nieuwe afdelingen met ons deelden.'

Kort na de oprichting van de nieuwe afdeling werd Steef van der Wilk gevraagd voorzitter van de afdeling te worden. Het motief lag voor de hand. Steef had zich sinds het moment van de oprichting intensief bezig gehouden met de organisatie en de profilering van de afdeling. 'Binnen zo'n kleine afdeling moet je een hoop zaken zelf regelen en het was dan ook niet meer dan vanzelfsprekend dat ik zelf mensen als Neelie Smit namens onze afdeling uitnodigde.'

De afdelingsvoorzitter in die beginperiode van de VVD in Wateringen vond het daarom logisch dat Steef van der Wilk de nieuwe voorzitter zou worden. Iets dat hij gedurende een tiental jaren met veel plezier zou doen. Persoonlijke omstandigheden waren er vervolgens de oorzaak van dat Steef van der Wilk zich een aantal jaren terugtrok uit de actieve politiek, om daarna echter volledig terug te komen.

Sinds eind jaren tachtig maakt Steef van der Wilk nu deel uit van de gemeenteraad van Wateringen. Hij weet zich het begin nog goed te herinneren: 'Hoewel ik op plaats vier stond, kreeg ik de op één na meeste voorkeurstemmen.' Met zekere trots weet hij zich dat aantal stemmen nog exact te herinneren: 372.

Echt vreemd vond hij die voorkeurstemmen niet. 'Wekelijks komen ongeveer 950 klanten onze slagerij bezoeken. Je krijgt daardoor automatisch een zekere bekendheid.'

De VVD-vlag gaat uit bij alle verkiezingen

Overigens maakt Steef van der Wilk nergens een geheim van zijn politieke voorkeur. 'Bij iedere verkiezing gaat de vlag van de VVD uit.'

En ook al zegt zijn vader nog altijd dat het niet verstandig is als middenstander zo met je politieke voorkeur naar buiten te treden, Steef van der Wilk vindt het niet meer dan normaal dat je voor je eigen mening uitkomt. Het gevolg van deze openheid is wel dat hij regelmatig in de zaak wordt aangesproken door inwoners over uiteenlopende onderwerpen die in Wateringen spelen. Zo hoort hij tijdens zijn werk ook wat er precies bij zijn klanten speelt. Volgens de echtgenote van de liberale middenstander is het soms net een politiek café in de slagerij.

Fel verzet tegen annexatie

In zijn periodes als gemeenteraadslid is in Wateringen veel gebeurd. Zonder twijfel is voor Steef van der Wilk de annexatie van een deel van Wateringen door Den Haag het belangrijkste onderwerp geweest. Als enige in de gemeenteraad heeft hij zich daar met hand en tand tegen verzet. Die annexatie typeert hij als 'koehandel'. Zijn dwarsliggerij heeft echter niet mogen baten. Een

deel van Wateringen werd uiteindelijk binnen de Haagse invloedssferen gebracht. Duidelijk is dat Steef van der Wilk zich ook tegen iedere verdere annexatie fel zal verzetten. 'Dit keer zal echter de volledige gemeenteraad mijn standpunt delen', zo verzekert hij stellig.

Een groot probleem voor Wateringen is het doorgaande verkeer. Volgens Steef van der Wilk kan de weg die door Wateringen loopt worden beschouwd als de slagader van het Westland. De grote hoeveelheid verkeer die Wateringen dagelijks krijgt te verwerken, noopt tot intergemeentelijke samenwerking. Deze samenwerking functioneert volgens Steef van der Wilk zeker niet optimaal: 'Indien Naaldwijk besluit tot vergroting van haar veiling met 40%, betekent dit een toename van het verkeer door Wateringen. In de praktijk blijkt hier onvoldoende oog voor te bestaan.'

Die verkeersstroom betekent voor Wateringen extra hoge lasten. Als voorbeeld noemt Steef van der Wilk het wegenonderhoud. Het is te wijten aan de grote hoeveelheid verkeer door Wateringen dat de gemeente voortdurend bezig blijft met herstelwerkzaamheden:

'Is het ene gat in de weg gedicht, dan kan op een andere plek weer worden begonnen.'

Wateringen heeft haar hoop nu gericht op de voltooiing van de nieuwe rondweg. Een ontsluiting van het wegennet die volgens Steef van der Wilk er al veel eerder had moeten komen.

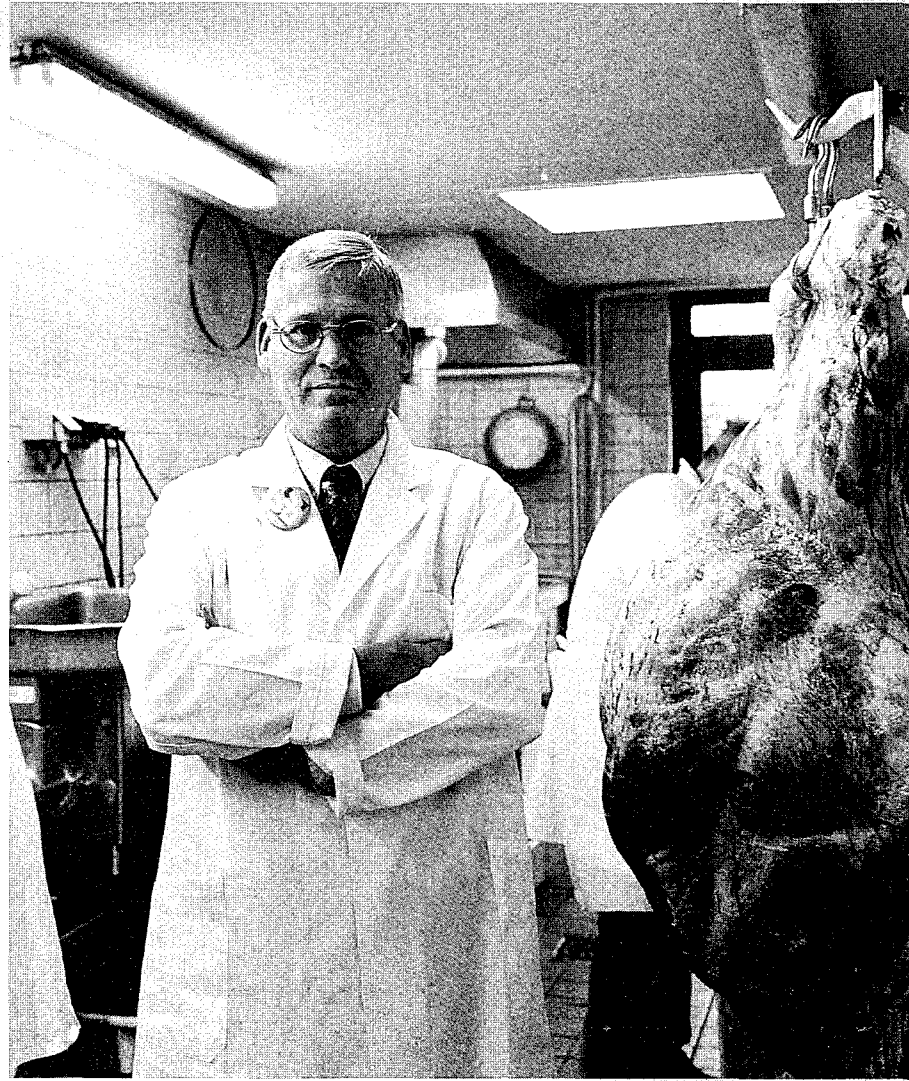
Binnen de Wateringse gemeenteraad behartigt Steef naast het verkeer en vervoer de portefeuille welzijn, sport, ouderen- en jongerenbeleid. Enthousiast noemt hij de speerpunten van het door de VVD in Wateringen voorgestane beleid voor de komende jaren. De buitenschoolse opvang; het privatiseren van gemeentelijke accommodaties en tenslotte het verbeteren van het ouderenbeleid. Allemaal onderwerpen binnen zijn portefeuille.

De middenstanders krijgen het nog zwaarder

Binnen de landelijke politiek mist Steef van der Wilk aandacht voor het midden- en kleinbedrijf. Als voorbeeld hiervan noemt hij het besluit tot verruiming van de winkeltijden. Veel middenstanders zullen het de komende jaren alleen nog maar zwaarder krijgen: 'Als je vanaf 's ochtends vroeg in de weer bent, dan ben je 's avonds om zes uur wel aan het eind van je latijn. Het grootwinkelbedrijf kan het zich dankzij ploegendiensten wel permitteren om langer open te blijven. Veel zaken in het midden- en kleinbedrijf zullen in deze strijd met het grootwinkelbedrijf op den duur het loodje moeten leggen.'

Als voorbeeld noemt hij het aantal slagerijen in Wateringen en omgeving. 'Vijftienvier jaar geleden waren hier nog zestig slagers, nu zijn het er nog maar vijftienvier.'

Een man als het VVD-Kamerlid Broos van Erp, die dit voorjaar overleed, had wel die aandacht voor de problemen van de kleine middenstander. Volgens Steef van der Wilk was het een groot voordeel dat Broos van Erp zelf afkomstig was uit het midden en kleinbedrijf.

Steef van der Wilk in zijn slagerij

VVD hoort thuis in college

Steef staat ook voor de komende raadsperiode kandidaat. Zoals het er nu uitziet zal hij bij de eerste drie kandidaten van de lijst zijn terug te vinden. Gezien de landelijke tendens houdt Wateringen rekening met vijf zetels in de gemeenteraad. Dat houdt volgens hem in dat de VVD dan eindelijk weer in het college vertegenwoordigd zal kunnen zijn. Met waardering denkt hij terug aan de periode dat Heleen Verwaayen de liberale belangen in het College vertegenwoordigde. 'Zo'n periode moet weer terug komen, want de VVD is gewoon een partij die in het College thuis hoort.'

De VVD in Wateringen heeft in ieder geval een goede kandidaat voor het wethouderschap. En dat is niet Steef van der Wilk. Zijn slagerij gaat toch boven alles. En een eventueel fractievoorzitterschap wordt evenmin door hem geambieerd. 'Je bent dan verplicht om de maandagavondvergaderingen bij te wonen, want dan vergadert de Commissie Algemene Zaken.'

Die maandagavonden zijn voor hem heilig. Die zijn gereserveerd voor zijn andere hobby, het zingen in het bekende Oeral Kozakkenkoor. En hoewel hij politiek heel erg leuk vindt, laat hij zijn koor niet schieten: 'Er zijn nog meer belangrijke zaken dan alleen maar politiek.' ■

BARTELS ADVOCATEN

Bartels Advocaten is een middelgroot advocatenkantoor te Utrecht. De werkzaamheden concentreren zich op cliënten met vermogensrechtelijke belangen, zowel in het bedrijfsleven als in de privé-sfeer. Specifieke aandachtsgebieden van het kantoor zijn: onroerend goedrecht, arbeidsrecht, ondernemingsrecht, huurrecht en incasso's. Een ingewerkt team van meer dan 10 advocaten en juridisch medewerkers staat voor u klaar.

Contactpersonen:

Mr D.A.N. Bartels MRE • Mr R.L. Boerman

HET HOOGELAND

Museumlaan 2 • 3581 HK Utrecht • Postbus 64 • 3500 AB Utrecht • Telefoon 31 (0)30-252 25 77 • Fax 31 (0)30-252 39 43 • E-Mail: Bartels@worldaccess.nl

Zij kwamen voor hun toekomst

VVD-jongeredag 1997

door Mary Honor Kloeg, foto's: Frank Fahrner

Een dag om vaker terug te komen.' Dat was het commentaar van een aantal jongeren die de landelijke VVD-jongeredag onder het motto 'Het gaat om je toekomst' bezochten. Was het de professioneel ontworpen uitnodiging, het gevarieerde programma of de aantrekkingskracht van onze hoofdstad die zoveel jongeren deed besluiten om een bezoek aan Amsterdam te brengen? De organisatoren kunnen in ieder geval tevreden zijn. Er waren meer dan 600 aanmeldingen, dus de opkomst was groot. Voor een aantal jongeren was het de eerste of de tweede VVD-bijeenkomst die zij bezochten. Anderen waren gekomen om oude bekenden tegen te komen of om te netwerken.

Het thema van deze jongerenbijeenkomst was 'Het gaat om je toekomst'. Op basis van het net uitgekomen ontwerp verkiezingsprogramma werd gediscussieerd over een groot aantal onderwerpen die voor de toekomstige samenleving van belang zijn. De bijeenkomst vond plaats in het Renaissance Hotel. De Sonesta koepel, een voormalige kerk, bood een prachtige gelegenheid voor de grotere discussiebijeenkomsten. Tegelijkertijd werd in nog twee zalen gedebatteerd over andere onderwerpen. De opzet was informeel. Iedereen kon vrij in en uit lopen, waardoor het mogelijk was van vele onderwerpen iets mee te pikken. Want het aanbod was groot. Er waren maar liefst 11 verschillende discussiebijeenkomsten.

De middag begon met een talkshow van Theo van Gogh, waarin hij gesprekken had met Robin Linschoten, voorzitter van de VVD-commissie Verkiezingsprogramma, Willem Hoekzema partijvoorzitter van de VVD, Tom Kok, voorzitter van D66, Hans Helgers voorzitter van het CDA en Jan Marinus Wiersma vice-voorzitter van de PvdA. Ook staatssecretaris Frank de Grave was uitgenodigd zijn mening te geven over het verkiezingsprogramma. De jongeredag was de eerste gelegenheid waarbij de partijtopy een toelichting kon geven op het ontwerp programma. De jongeren waren dus de eersten met wie zij hierover in discussie traden. In een andere zaal vond tegelijkertijd een paneldiscussie over onderwijs plaats met onder andere Larissa Pans van de Landelijke Studenten Vakbond (LSVB) en VVD-kamerlid en woordvoerder Hoger Onderwijs Monique de Vries. In zaal 3 was op dat moment een discussie over Kunst en Cultuur met Hedy d'Ancona, Euro-parlementariër; directeur van het Mauritshuis, Frits Duparc en Atzo Nicolai, secretaris van de Raad van de Kunst. Hier was de opkomst bedroevend laag. Dit had waarschijnlijk te maken met het feit dat deze locatie zich aan de overkant van de straat bevond. Niet iedereen wist blijkbaar de weg hiernaar te vinden.

De financiële woordvoerders waren kemphanen

Het debatje erna ging over de noodzaak van bezuinigen. Als twee kemphanen stonden financieel woordvoerder van de VVD-fractie Hans Hoogervorst en Jan van Zijl, PvdA-kamerlid, tegenover elkaar. Een pittige stellingna-

me was te verwachten, gezien de uiteenlopende opvattingen van de twee heren over dit onderwerp.

In dezelfde zaal volgden bijeenkomsten over Veiligheid en Verloedering met o.a. Benk Korthals, vice-fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer, en Klaas Wilting, hoofd Voorlichting van de politie Amsterdam. Het was bij dit debat de bedoeling dat het publiek zijn instelling liet blijken door langer of korter te applaudiseren. Daarna volgde een bijeenkomst over Sport. Ruben Maes ondervroeg staatssecretaris Terpstra, Mieke Sterk, eveneens een voormalig atlete PvdA-kamerlid, en de heer Huibregtsen van NOC/NSF over het belang van Sport voor de samenleving.

Na de Oprah Winfrey-achtige bijeenkomst over onderwijs volgde de 'speech vanaf de barkruk' over 'bouwen aan Nederland'. Deze speeches werden gehouden door minister van Verkeer en Waterstaat Annemarie Jorritsma en vice-premier Dijkstal die in deze kabinetsperiode wel het een en ander aan de opbouw van ons land hebben kunnen bijdragen.

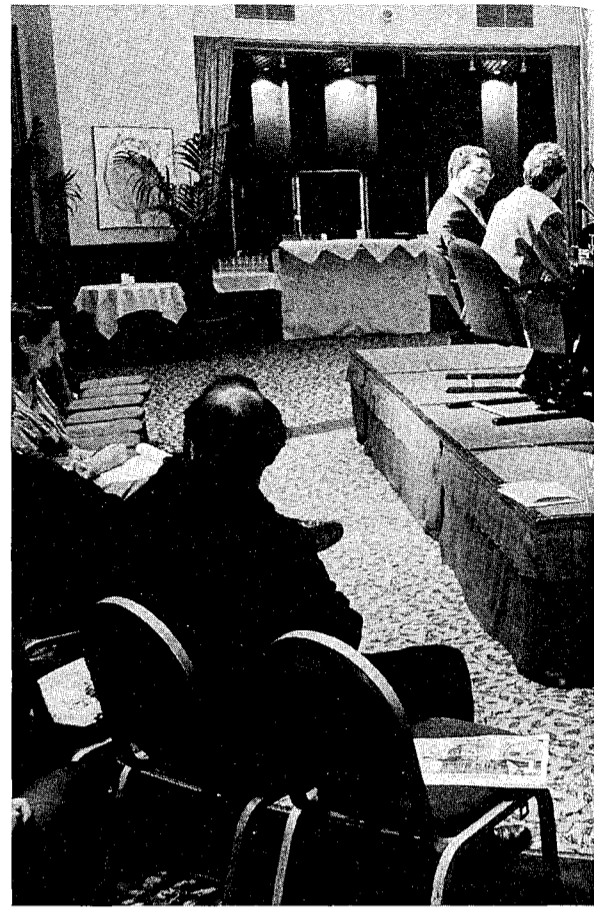
Minderhedendiscussies gaan altijd over problemen

Goed bezocht was de paneldiscussie die daar op volgde over de Islam in Nederland. In het panel zaten onder andere VVD-kamerlid Oussama Cherribi en Coskum Cörüz, aankomend kamerlid voor het CDA. Panelvoorzitter Jort Kelder, hoofdredacteur Quote, gooide meteen de knuppel in het hoenderhok. Cherribi werd er van beschuldigd 'excuus-Truus' van de VVD-fractie te zijn en ook Cörüz moest moeite doen om zijn plaats op de CDA-kandidatenlijst te verantwoorden. Eén van de jongeren uit de zaal werd het op een gegeven moment zelfs te bar. 'Misschien kunnen we het nu ook eens hebben over hoe we allochtone jongeren kunnen bereiken en hoe de multiculturele samenleving er in de toekomst uit moet zien,' aldus de dame in kwestie.

De discussie had ook de aandacht getrokken van een aantal allochtone jongeren. Twee meisjes van Marokkaanse afkomst en lid van studentenvereniging Eurabia uit Rotterdam gaven een andere wending aan de discussie door er op te wijzen dat de discussie over minderheden altijd over de problemen gaat. Er zijn ook vele positieve kanten aan een multiculturele samenleving, die niet uit het oog mogen worden verloren.

Huwelijk kan worden vervangen door registratie

Eén van de best bezochte bijeenkomsten was die over gezinspolitiek met Hans Helgers, Emiel Bootsma van de Gay-krant, hoogleraar Ethiek van de Universiteit van Leiden Heleen Dupuis, en VVD-kamerlid Anne Lize van der Stoel. Discussieleider Frits Huffnagel begon het gesprek met een voorstelrondje. Hans Helgers gaf aan huisvader te zijn en gelukkig getrouwd. Heleen Dupuis vertelde getrouwd te zijn, maar het huwelijk als instituut zou wat haar betreft net zo goed kunnen worden afgeschaft en worden vervangen door een vorm van registratie. Emiel Bootsma verklaarde niet te mogen trouwen. Datzelfde gold voor Anne Lize van der Stoel. Zij is zeer verliefd, maar de wetgeving verbiedt haar in het huwelijk te treden en kinderen te adopteren. Een mooiere aftrap was niet mogelijk geweest. Er ontstond een levendige discussie over samenlevingsvormen en adoptie. Voor CDA'er Hans Helgers is een huwelijk tussen twee men-

sen van hetzelfde geslacht als vloeken in de kerk. Ook van adoptie door homoparen kan geen sprake zijn. Helgers stond behoorlijk alleen in zijn opvattingen. Van der Stoel en Bootsma wisten zich gesteund door de hele zaal die het Helgers niet makkelijk maakte. Hij werd door iemand zelfs van discriminatie beschuldigd. Hier nam Heleen Dupuis het voor de getergde CDA-voorzitter op door er op te wijzen dat ook de christelijke opvatting over het gezin dient te worden gerespecteerd. Dat was niet makkelijk voor sommigen. Iedereen bleef van het begin tot het eind geboeid. 'Het was het meest bewogen debat, waarnaar je met gespitste oren bleef luisteren', aldus Merijn Zee, Margriet Niehoff en Barbara Solleveld uit Leiden en Den Haag. Hierna volgde een veel rustiger bijeenkomst over Europa. Jan Kees Wiebenga en Jim Janssen van Raay discussieerden over de toekomst van de Europese Unie, een eventuele uitbreiding van het aantal lidstaten en over de Europese munt.

Garantie krijg je alleen op stofzuigers

Een luisterrijke afsluiting van de dag was het 'prettige gesprek' van Theo van Gogh met Frits Bolkestein. Bolkestein werd mede-ondervraagd door drie VVD-jongeren die ook aan tafel waren aangeschoven. De zaal werd door Van Gogh opgeroepen kritische vragen te stellen. En die kwamen ook. Iemand miste een jongerenparagraaf in het verkiezingsprogramma. Bolkestein wees op het terugdringen van de staatsschuld en het instellen van een AOW-fonds, maatregelen waar vooral de jongere generatie in de toekomst plezier van heeft. 'Maar wie garandeert ons dat het AOW-fonds door volgende kabinetten niet wordt aangetast?', riep iemand uit de zaal. 'Garanties krijgt u alleen op stofzuigers', was het antwoord van de fractievoorzitter. Een lachsalvo. Er waren overigens een aantal punten die Bolkestein wel in het ontwerp verkiezingsprogramma had gemist, zoals een visie op het drugsbeleid en meer aandacht voor kinderopvang. Van Gogh snapte niet waarom de VVD het drugsbeleid niet wil liberaliseren. 'Heeft de heer Bolkestein wel eens drugs gebruikt? XTC bijvoorbeeld?' 'Nee, u wel?', vroeg Bolkestein. 'Jawel, ik neem wel eens een pilletje,' deelde van Gogh mee. 'Dat verklaart veel,' grapte Bolkestein. 'Het is wel een persoonlijkheidje hè,' hoor ik iemand achter mij over de VVD-fractievoorzitter zeggen.

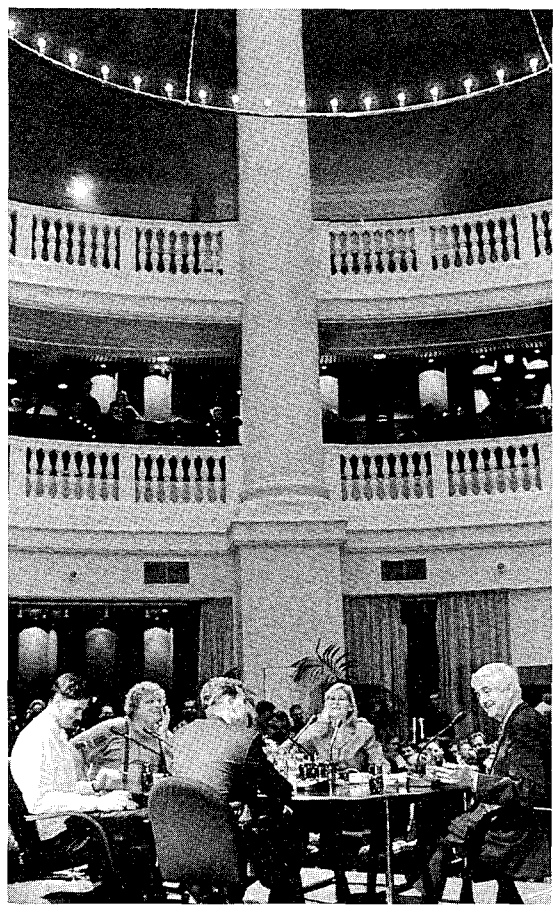
Bolkestein merkte op dat hij de jongeren van nu realistischer vindt dan 25 jaar geleden. Maar zijn de jongeren die zich voor politiek interesseren niet te blank, man en

Alle jongeren hadden één Bolk gekregen, in te ruilen voor een pilsje

Een van de best bezochte bijeenkomsten ging over gezinspolitiek. Op het podium op de rug gezien Emiel Bootsma, Gaykrant; met de klok mee: Hans Helgers, CDA-voorzitter, gespreksleider Frits Huffnagel, Anne Lize van der Stoel, VVD-Tweede-Kamerlid en Heleen Dupuis, hoogleraar Ethiek Universiteit van Leiden

Frits Bolkestein: ..'Garanties krijgt u alleen op stofzuigers'

Column

Over ongeveer drie weken is 1997 alweer voorbij. Een jaar dat is omgevlogen. Wellicht omdat er zoveel te doen was: verkiezingsprogramma's, kandidatenlijsten, herindelingsverkiezingen, voorbereidingen op de verkiezingen, kadercursussen, partijraden, jongerenmeeting, regio bijeenkomsten, etc. Te veel om op te noemen. Terugblikken is soms goed, vooruitkijken is vaak beter.

Zoals u allen weet zal het nieuwe jaar heel belangrijk worden. Naast de verkiezingen die van ons allen veel inspanning zullen vragen, vieren we eerst op 24 januari het 50-jarig bestaan van onze partij. Een internationaal symposium "Gericht op de toekomst" dat wat betreft de aanmeldingen de stoutste verwachtingen overtreft. Een feest dat een grote eigen VVD inbreng zal hebben. De organisatie zal de uiterste inspanning plegen om de gouden lustromviering tot een groots feest te maken.

Het ontwerp-verkiezingsprogramma "Investeren in de toekomst" wordt besproken op de 99ste AV vrijdag 30 januari 1998 te Papendal. Het programma moet een uitstekende basis zijn om de verkiezingen mee in te gaan. Over de definitieve kandidatenlijst vergaderen wij op 31 januari.

Het mag dan misschien nog ver weg lijken, maar de gemeenteraadsverkiezingen komen razendsnel nader. De PR-functionarissen van uw afdeling zijn reeds in het bezit van een aantal hulpmiddelen om de gemeenteraadscampagne vorm te geven en te ondersteunen. Vrijdag 6 februari is de landelijke start van de gemeenteraadscampagne in Muis Sacrum te Arnhem. Op dinsdag 3 maart zullen we onze GR-campagne afsluiten in Dordrecht. In de tussentijd zullen in het hele land vele verkiezingsactiviteiten plaatshebben.

Na enkele weken zal vervolgens de verkiezingskoorts weer toe nemen: vrijdag 17 april start de VVD haar landelijke verkiezingscampagne, dinsdag 5 mei wordt deze afgesloten.

In de peilingen staan wij er goed voor. Maar alleen met gezamenlijke inspanning kunnen wij in maart en mei 1998 een klinkend resultaat behalen. Rest mij nog u namens het hoofdbestuur fijne kerstdagen en al het beste toe te wensen voor het nieuwe jaar.

Hellen Hoekstra

Twee financiële kemphanen. Links VVD-Kamerlid Hans Hoogervorst en rechts PvdA-kamerlid Jan van Zijl

Volle bak bij Hans Dijkstal en Annemarie Jorritsma die spraken over 'Bouwen in Nederland'

hoog opgeleid? Hoe bereik je de rest?, vroeg Caroline Peeck, een van de jongeren aan tafel, aan Bolkestein. 'Door bijeenkomsten als deze,' was het antwoord. Laten we het hopen. De dag werd door de aanwezigen in elk geval zeer gewaardeerd. Na afloop werden nog vele 'Bolk-biertjes' getapt. Eén biertje voor één Bolk. Een nieuwe muntenheid die we bij andere VVD-bijeenkomsten vast terug zullen zien. ■

“Goede bedoelingen zijn niet voldoende. 'Getting things done', daar gaat het om”

door Hans van Baalen, internationaal secretaris VVD

Op zaterdag 24 januari 1998 wordt in de Beurs van Berlage te Amsterdam het 50-jarig bestaan van de VVD gevierd met een symposium over 'verantwoordelijkheid'. Naast de voorzitter van de Joodse gemeenschap in Duitsland Ignatz Bubis en de Vlaamse Europarlementariër Annemie Neyts, spreekt de oud-ambassadeur van de Verenigde Staten in Nederland L. Paul Bremer III.

Bremer behandelt het thema internationale verantwoordelijkheden. Voor hem telt vooral het resultaat, 'getting things done'. Goede bedoelingen alleen zijn niet voldoende voor het nemen van verantwoordelijkheid voor de internationale samenleving.

Bremer kan zich goed vinden in de drie thema's die Frits Bolkestein voor zijn voorzitterschap van de Liberale Internationale (LI) heeft gekozen: mensenrechten, vrijhandel en de bestrijding van de internationale georganiseerde criminaliteit. Het een kan niet zonder het andere. Ambassador Bremer, zoals hij in de VS nog wordt genoemd, kent Nederland door en door en spreekt nog steeds goed Nederlands. Zijn betrokkenheid met Nederland is nog niet voorbij. Hij is lid van de Raad van Commissarissen van Akzo Nobel en is betrokken bij The Netherlands-America Foundation. De oud-ambassadeur kent niet alleen Frits Bolkestein en partij-voorzitter Willem Hoekzema, maar ook de voorzitter van de Eerste Kamer Frits Korthals Altes en VVD-senator Aarnout Loudon (voorzitter van de Raad van Commissarissen van Akzo Nobel) persoonlijk. Bremer wil dan ook graag erkennen dat hij nog steeds een "soft spot" voor ons land heeft, met name voor de VVD'ers die in zijn tijd

L. Paul Bremer III

een belangrijke rol speelden en dat nu nog steeds doen.

Als ambassadeur moest Bremer zich tijdens het eerste kabinet-Lubbers (1982 - 1986) tot het uiterste inspannen om de verhoudingen tussen de VS en Nederland op peil te houden. De kwestie van de mogelijke plaatsing van kruisraketten in Nederland had de Nederlandse politiek en de samenleving tot op het bot verdeeld en vormde ook een bedreiging voor de goede relaties tussen Nederland en zijn NAVO-bondgenoten. Naast premier Ruud Lubbers (CDA) en Minister van Defensie Job de Ruiter (CDA) waren de liberale bewindslieden van die dagen bruggenbouwers. Minister van Justitie Frits Korthals Altes en staatssecretaris van Defensie Willem Hoekzema hadden destijds intensief contact met Paul Bremer om te voorkomen dat Amerika en Nederland blijvend tegenover elkaar kwamen te staan. Ook vice-premier Gijs van Aardenne en de staatssecretarissen Willem van Eekelen (Buitenlandse Zaken) en Frits Bolkestein (Buitenlandse Handel) waren daarbij actief betrokken. "Dat is in Amerika niet vergeten. De VVD en zijn mensen, daar konden we en kunnen we volledig op bouwen", aldus ambassadeur Bremer.

Paul Bremer blikt terug op een rijke carrière. Hij studeerde aan de universiteiten van Yale, Parijs (Institut d'Etudes Politiques) en Harvard. Bremer spreekt zijn talen. Zo beheerst hij perfect het Frans, Noors en het Nederlands. Hij begon zijn loopbaan binnen de Amerikaanse diplomatieke dienst in 1966. Hij bekleedde politieke, commerciële en economische functies in Afghanistan en Malawi. Hij was ambassadeur en chargé d'affaires in Noorwegen. Terug bij Buitenlandse Zaken in Washington diende hij direct onder de ministers Rogers, Kissinger, Vance, Muskie, Haig en Schultz. President Reagan benoemde Bremer tot ambassadeur in Den Haag (1983-1986). Na drie dierbare Haagse "tropenjaren", werd Bremer ambassadeur in algemene dienst voor Anti-Terrorisme. In deze positie was Paul Bremer topadviseur van de Amerikaanse president en diens minister van Buitenlandse Zaken op het gebied van de wereldwijde bestrijding van het terrorisme. Bremer heeft deze taak zich zeer persoonlijk aangetrokken. Dat commitment heeft hij ook nu nog.

"Terrorisme is het grote kwaad dat de vrede en de mensenrechten vandaag de dag direct bedreigt. Onschuldige burgers vallen ten prooi aan de meest inhumane acties tegen hun persoonlijke integriteit. Angst regeert hun leven. Zie Algerije. Zie Bosnië. Zie Israël. De verlamming van het openbare leven en de ontwrichting van de economie kan ertoe leiden dat regeringen het ene kwaad met het andere gaan bestrijden. Burger- en mensenrechten zijn vaak de eerste slachtoffers in de strijd tegen het terrorisme. Dat is ook precies wat de terroristen willen

bereiken. Veelal bestaat er een internationaal netwerk van samenwerkende terroristische personen en organisaties, gevoed door de onmetelijke rijkdom van de drugskartels. Regeringen staan vaak machteloos aan de kant. Het ontbreekt hen eenvoudig aan de middelen om effectief iets te ondernemen. Amerika heeft op dit gebied een bijzondere verantwoordelijkheid, niet alleen voor zijn eigen burgers, maar ook voor de wereldgemeenschap in het algemeen. Wij hebben de middelen en de slagkracht om een sterk tegenwicht te bieden. De instrumenten bij uitstek om het terrorisme te bestrijden zijn de opbouw van een stabiele democratie en een integere rechtstaat, een vrije wereldhandel en internationale samenwerking, integratie van minderheden en een blijvend respect voor de mensen- en burgerrechten." Voor Bremer is het in de Nederlandse politiek spreekwoordelijke "blik agenten" slechts een van de middelen om veiligheid te scheppen, maar niet het belangrijkste. Democratie in de meest brede zin des woords, daar gaat het om. Inspirerend, dat is Paul Bremer. Zeker bij dit thema, dat aan zijn hart is gebakken.

In 1989 stapte Bremer van de diplomatieke dienst over naar het bedrijfsleven. In Amerika een niet ongebruikelijk stap (ook het omgekeerde gebeurt regelmatig). Bremer is thans directeur van het befaamde Kissinger Associates, een adviesbureau van oud-minister van Buitenlandse Zaken Henry Kissinger. Bremer's uitgebreide contacten-netwerk komt hem bij het adviseren van bedrijven en overheden goed van pas. Naast zijn functies in Nederland, is Bremer ook verbonden aan een aantal internationale bedrijven, de Economic Club of New York, het Russisch-Amerikaanse Pers en Informatie Centrum, het International Institute for Strategic Studies, de Council on Foreign Relations en de Lincoln Scholarship Foundation, een beurs die hij heeft helpen oprichten. Hiernaast publiceert oud-ambassadeur Bremer regelmatig over internationale ontwikkelingen.

Kortom, Paul Bremer is een zeer druk bezet man met de wereld als werkterrein en een "soft spot" voor Nederland en de VVD. Een man die leeft voor resultaten. Dat maakt hem tot een logische gast op ons 50-jarig bestaan. 'Getting things done', dat is ook binnen de VVD een gewaardeerd motto. ■

De radio-uitzendingen van de VVD worden elke veertien dagen uitgezonden via Radio 5. Dit gebeurt in de oneven weken. De VVD heeft de vrijdag als vaste zenddag van 17.50 - 18.00 uur.

De televisie-uitzendingen en herhalingen vinden plaats op:

- donderdag 11 december op Nederland 2 van 17.21 - 17.24 uur
- dinsdag 16 december op Nederland 1 van 11.54 - 11.57 uur (herh.)
- woensdag 31 december op Nederland 2 van 15.54 - 15.57 uur (herh.)
- woensdag 31 december op Nederland 3 van 21.52 - 21.55 uur
- donderdag 15 januari op Nederland 1 van 11.54 - 11.57 uur (herh.)
- dinsdag 20 januari op Nederland 1 van 19.52 - 19.55 uur
- vrijdag 30 januari op Nederland 3 van 13.07 - 13.10 uur (herh.)
- maandag 9 februari op Nederland 3 van 17.50 - 17.55 uur.

R&A

Het ontzag van Bolkestein

Arne Geensen en Roger van de Wetering

Binnenkort verschijnt het nieuwe boek "Onverwerkt verleden" van Frits Bolkestein. Het boek bestaat voor een belangrijk deel uit interviews met politici en intellectuelen uit Oost-Europa. Bolkestein hield de afgelopen jaren talloze gesprekken over de val van het communisme, de oude cultuur in Midden- en Oost-Europa en de huidige hervormingen van de samenleving in deze landen. Het boek is een getuigenis van de diepgaande belangstelling van Bolkestein voor die regio. Ongetwijfeld is deze belangstelling voor Bolkestein een drijfveer om een tweede termijn als President van de Liberale Internationale te aanvaarden. Zijn voorzitterschap vormt in samenhang met het Midden- en Oost-Europa programma en de activiteiten in het kader van de ELDR (de Europese liberalen), de basis van het internationaal partijwerk van de VVD.

Oproep tot presentatie, identiteit en eenheid

De ontwikkelingen in Bulgarije en Roemenië waren in mei van dit jaar aanleiding tot een bezoek aan de betreffende landen door een VVD/Liberale Internationale-delegatie, bestaande uit Frits Bolkestein, Hans van Baalen (internationaal secretaris in het hoofdbestuur van de VVD), Jan Weijers (medewerker van de Liberale Internationale in Londen) en Roger van de Wetering (medewerker internationale zaken van de VVD). In Bulgarije hebben de socialisten de macht moeten afstaan aan een hervormingsgezinde regering die direct een indrukwekkend programma heeft gestart om de economie te stabiliseren. Frits Bolkestein sprak met de President van Bulgarije, Petar Stoyanov, en Premier Ivan Kostov over de nieuwe situatie. Onder toezien oog van het Internationaal Monetair Fonds wordt de Bulgaarse economie - drastischer dan in voorgaande jaren - hervormd. De delegatie had ontmoetingen met de verschillende liberale partijen en groeperingen. De Bulgaarse liberalen hebben een sterke intellectuele basis, maar missen eenheid. Het wetenschappelijk magazine van de liberalen heeft het volume van een telefoonboek en wordt voor universitair onderwijs gebruikt, maar op het politieke toneel zijn de liberalen versplinterd. Frits Bolkestein riep de liberalen op te streven naar eenheid. Politieke partijen kunnen zich alleen succesvol ontwikkelen - zo hield hij de Bulgaarse liberalen voor - als zij voldoen aan drie basisprincipes: presentatie, identiteit en eenheid. Vier maanden na het bezoek van Bolkestein besloten de Bulgaarse liberalen hun krachten te bundelen en

Een hartelijke kennismaking. Frits Bolkestein en de Bulgaarse President Petar Stoyanov.

sloten zij een samenwerkingsconvenant dat onder meer moet leiden tot een gezamenlijk lidmaatschap van de Liberale Internationale en een lijstbundeling bij de volgende verkiezingen.

Roemenië heeft lage inflatie, maar hoge werkloosheid

In Roemenië werd de socialist Ion Iliescu in november 1996 verslagen door de presidentskandidaat van de verenigde oppositie, Emil Constantinescu. Voor het eerst sinds de val van de communistische dictator Nicolai Ceausescu, kregen de Roemeense liberalen - als onderdeel van een coalitie met christen-democraten, sociaal-democraten en de Hongaarse minderheidspartij - ministersposten toebedeeld en vergaarde de Nationale Libera-

le Partij een substantiële vertegenwoordiging in het parlement. Tijdens het bezoek in mei werd uit ontmoetingen met President Constantinescu en de verschillende liberale bewindslieden duidelijk dat de invloed van de liberalen weerklank vindt in het hervormingsprogramma van de Roemeense regering. In oktober ontving Frits Bolkestein Calin Popescu Tariceanu, de liberale minister van Handel en Industrie. Tariceanu kwam naar Nederland om te praten over Nederlandse investeringen in Roemenië. De privatisering van de staatsbedrijven verloopt gestaag en de inflatie is teruggedrongen naar 2% per maand. Ondanks de positieve ontwikkelingen en vooruitzichten hebben de Roemenen te kampen met grote problemen. Massa-ontslagen hebben bijvoorbeeld geleid tot een hoge werkloosheid. Het voorstel van de Europese Commissie om Roemenië uit te sluiten van de eerste ronde van besprekingen over toetreding en slechts met Estland, Hongarije, Polen, Slovenië en Tsjechië de onderhandelingen te starten, is gebaseerd op de slechte conditie van de Roemeense economie. Hoewel de Roemeense regering beseft dat de Roemeense economie op dit moment nog ver van de toelatingscriteria verwijderd is, wordt uitsluiting gezien als een degradatie naar een subdivisie van Europa. De regering kan in de kwestie van toetreding tot de EU en de NAVO rekenen op steun van ruim 80% van de Roemenen; een ongeëvenaard percentage in Midden- en Oost-Europa. Zij beschouwen lidmaatschap van deze organisaties als een teken van aanvaarding door het Westen. Minister Tariceanu lijkt, in tegenstelling tot veel Roemenen, te beseffen dat deze organisaties meer een doel dan een middel zijn. Niet de Europese Unie, maar Roemenië zelf dient haar economie op orde te brengen. ■

Spreekbeurten

- Onder voorbehoud -

15 december - kc Den Helder
Frits Bolkestein
Onderwerp: actuele politiek
Theater de Speeldoos
Van Goghweg 44B,
Zaandam
Aanvang: 20.00 uur
Contactpersoon: Arie-Wim Boer, tel: 0299 - 77 12 06

17 januari - kc Drenthe
Jozias van Aartsen
Onderwerp: actuele politiek

Motel Assen
Balkenweg 1, Assen
Aanvang 10.30 uur
Contactpersoon: Marga Lubbers, tel: 0593 - 52 55 38

19 januari - kc Den Helder
Hans Dijkstal
Onderwerp: actuele politiek
Theater Purmarijn, Waagplein 1,
Purmerend
Aanvang 20.00 uur
Contactpersoon: Arie-Wim

Boer, tel: 0299 - 77 12 06

26 januari - kc Haarlem
Annemarie Jorritsma
Onderwerp: actuele politiek
Thermiekstraat 152 Schiphol Oost (Hangar DDA)
Aanvang 20.00 uur
Contactpersoon: Huib de Ceuninck van Capelle, tel: 0297 - 52 13 30

De VVD bestaat vijftig jaar;

HET TIENDE LUSTRUM

Het is inmiddels wel iedereen bekend: op vierentwintig januari 1998 bestaat de VVD vijftig jaar. En dat heuglijke feit wordt met een groot feest in Amsterdam gevierd. De voorbereidingen zijn in volle gang. En in dit nummer vindt u opnieuw een interview met één van de sprekers van het symposium, de u waarschijnlijk bekende oud-ambassadeur van de Verenigde Staten in Nederland, Paul Bremer III.

Bubis, Bremer, Neyts en Johann Olav Koss

U weet het. Het Lustrum begint met een groot symposium met als titel "Gericht op de toekomst". Het thema van de middag is "Verantwoordelijkheid". Op het symposium zullen optreden Ignatz Bubis, voorzitter van de Joodse Gemeenschap in Duitsland, en leider van de FDP in Frankfurt am Main; Annemie Neyts, Belgisch Minister van Staat en lid van de liberale fractie in het Europees Parlement, en Paul Bre-

mer, oud-ambassadeur van de Verenigde Staten in Nederland en nu directeur van het Kissinger Institute in Washington. Een zeer speciale rol is weggelegd voor politiek leider Frits Bolkestein.

Tot slot zal de oud-Olympisch Kampioen Schaatsen en Unicef Ambassadeur Johan Olav Koss de zaal toespreken waarbij, ter gelegenheid van het lustrum, ook een cheque voor Unicef wordt uitgereikt aan Johann Olav Koss.

Het avondprogramma vindt plaats in het Krasnapolsky Hotel. Vanaf 18 uur begint een feest met warm en koud lopend buffet, artiesten en bands van verschillend pluimage en een aantal zeer opvallende verrassingen! De slotact is gepland om 23 uur, waarna in kleine kring kan worden doorgefeest.

Boekingen bij Krasnapolsky

In de afgelopen nummers van V&D trof u een folder aan waarmee u zich kon aanmelden voor Het Tiende Lustrum. Inmiddels hebben heel veel mensen daarvan gebruik gemaakt. Het symposium is reeds volgeboekt, voor het feest zijn al meer dan 1300 plaatsen verkocht en het Krasnapolsky Hotel heeft nog maar weinig bedden over, omdat de VVD-leden vrijwel alle kamers hebben gereserveerd!

Het gaat dus goed met Het Tiende Lustrum, maar het kan nog beter!

Er zijn nog wat plaatsen vrij voor het feest. Wanneer u alsnog wilt komen stuur dan zo snel mogelijk de folder in. En als u deze niet meer heeft, kunt u bellen met de Coördinator van Het Tiende Lustrum, Christiaan van Eekhout, op het Algemeen Secretariaat van de VVD, 070 - 361 3021.

PERSONALIA

De heer ir. C. Sellenraad is in de laatste algemene ledenvergadering benoemd tot Erelid van de VVD-afdeling Oss en omstreken. Het erelidmaatschap is de heer Sellenraad verleend op grond van zijn actieve lidmaatschap gedurende ruim 40 jaar. In die periode heeft hij ondermeer 12 jaar deel uitgemaakt van het bestuur van de afdeling Oss en omstreken en was hij penningmeester van de ondercentrale Brabant Noordoost. Daarnaast heeft Sellenraad de afdeling Oss vele malen vertegenwoordigd op landelijke partijbijeenkomsten en bijeenkomsten van de kamercentrale 's-Hertogenbosch.

Op 12 november is op de algemene ledenvergadering van de kamercentrale Friesland de Gouden Speld van Verdienste uitgereikt aan mevrouw Eelkje Hilarides-Noordenbos. Het Goudenspeldcommissielid Marina Brouwer verwoordde precies wat de extra reden was om Eelkje Hilarides te onderscheiden: 'Voor de lokale en provinciale VVD staat zij altijd klaar om bij te springen daar waar het nodig is. Zij komt toezeggingen altijd na. Zij doet dat zonder op verbetering van haar eigen positie uit te zijn. Zij denkt eerst aan het belang van de VVD en van anderen.'

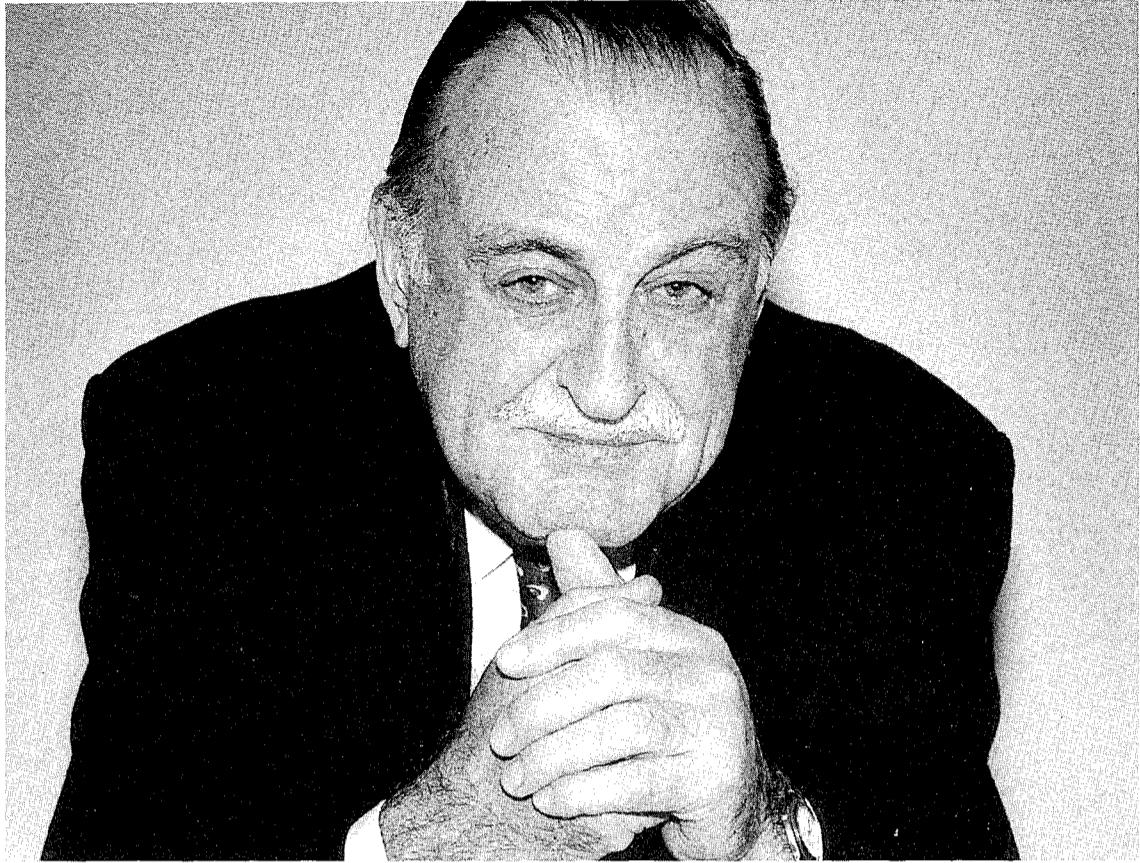
BULLETLAND

Onder auspiciën van de Liberale en Democratische fractie in het Europees Parlement

Kandidaten Europees Parlement

door Michiel Krom, foto: Luuk Gosewehr

In de periode december 1997 - mei 1998 zullen oriënterende gesprekken plaats vinden met geïnteresseerden in het lidmaatschap van het Europees Parlement. Vanaf juni 1998 zullen gesprekken worden gevoerd met voorlopige kandidaten. De Commissie Europees Parlement zal in 1998 een advies uitbrengen aan het hoofdbestuur. Daarna zal door het hoofdbestuur een ontwerp kandidatenlijst worden opgesteld en kunnen de VVD-leden zich hierover uitspreken. In de periode december 1997 - mei 1998 vinden oriënterende gesprekken plaats met geïnteresseerden. Vanaf juni 1998 zullen gesprekken worden gevoerd met voorlopige kandidaten. Begin november 1998 biedt de Commissie Europees Parlement haar advies aan. Een gesprek met de heer A. Geurtsen, oud Europarlementariër en voorzitter van de adviescommissie.

Aart Geurtsen, voorzitter van de Commissie Europees Parlement

De heer Geurtsen: 'Wij starten met een schriftelijke voorronde. VVD-leden die zich aanmelden ontvangen een formulier waarop zij enkele basale gegevens moeten invullen over wie je bent, je opleiding, talenkennis en waarom je denkt dat Europa wat voor jou is. Op basis van een selectie uit de ingestuurde c.v.'s gaan wij oriënterende gesprekken met geïnteresseerden voeren. Daarvoor splitst de commissie zich in tweeën. Belangrijkste uitgangspunt is natuurlijk dat kandidaten affiniteit hebben met het liberalisme en met de politiek in zijn algemeenheid. Opgedane ervaring en deskundigheid spelen een belangrijke rol. Je moet een inhoudelijke pilaar hebben waar je op staat. Het gaat erom dat je een bepaalde deskundigheid hebt. Generalisten zijn mooi en noodzakelijk, maar het is belangrijk dat je op een specifiek terrein bijzonder thuis bent.'

Als voorbeelden noemt Aard Geurtsen de landbouw en ondernemingsvraagstukken. Hij vervolgt: 'Vooral persoonlijke eigenschappen zijn heel belangrijk. Denk daarbij aan het werken in teamverband, contacten achterban, sociale vaardigheden, presentatietechnieken en het hebben van perscontacten. Uiteindelijk is het de bedoeling dat onze commissie komt tot drie lijsten. Een lijst van mensen waarvan wij denken: die hebben het in zich; een lijst van mensen die nog wat groei nodig hebben om eerste keus te worden; en tenslotte een hopelijk klein lijstje van mensen waarvan wij menen dat ze beter naar iets anders kunnen uitzien. Dat geheel zenden wij naar het hoofdbestuur. Zij hebben dan de lastige taak om te komen tot een voorstel voor een lijst. Voor de goede orde: dat doet de commissie dus uitdrukkelijk niet. Wij zijn een echte adviescommissie en kijken ook niet naar zaken als: dit is de lijsttrekker of dit zijn de vijf beste kandidaten. Als commissie hebben wij wel de mogelijkheid om ongevraagd op mensen af te gaan. Ik schat die kans zeer laag in. Als je op dit niveau iets wilt bereiken dan moet je toch in staat zijn daarvoor zelf de eerste stap te zetten.'

Het dubbelmandaat was een goede zaak

'Wij kijken niet hoeveel Euro's iemand in zijn porte-

monnee heeft. Natuurlijk kijken wij wel naar houding. Wie zuinig staat tegenover de bevoegdheden van Europa, diens enthousiasme om daar voor de volle honderd procent voor te werken moet je niet te hoog inschatten. De discussie over de bevoegdheden van Europa binnen de VVD gaat ook meer over het leggen van accenten, dan dat wij echt afhoudend zijn. Het gaat er om dat je als individueel land bereid bent meer bevoegdheden af te staan naar gelang de bevoegdheden van het Europees parlement groter worden. Het is jammer dat die uitbreiding zo traag gaat. Dat komt niet alleen omdat ministers niet graag macht afstaan. Maar ook omdat ze daarin vaak worden gesteund door nationale parlementen. Fysiek was het destijds niet langer haalbaar, maar nog steeds vind ik het zogenaamde dubbelmandaat (tegelijk Kamerlid en Europarlementslid) op zichzelf een goede zaak. Gelukkig zie je dat mensen vanuit verschillende politieke partijen met nationale en internationale ervaring zich inzetten voor het Europees Parlement. Persoonlijk, maar dat is toekomstmuziek, vind ik ook dat als wij echt ernst met Europa maken wij afstemming moeten hebben met andere politieke partijen. Het zou niet nodig moeten zijn dat alle politieke partijen met een landbouwspecialist komen. Maar we doen het wel.'

Groei aantal fractieleden

De VVD heeft momenteel zes Europarlementariërs. Europarlementslid Jessica Larive heeft zich inmiddels kandidaat gesteld voor de Tweede Kamer. De adviescommissie Europees Parlement zal in de zomer van 1998 ook gesprekken voeren met de zittende leden. Als de VVD aanhang even stevig blijft als momenteel in de peilingen, zal de fractie met enkele plaatsen kunnen groeien.

Aanmelding

Aanmelding voor een oriënterend gesprek kan door een brief te sturen aan de Commissie Europees Parlement, t.a.v. drs. A. Geensen, postbus 30836, 2500 GV Den

Haag. S.v.p. met vermelding van 'persoonlijk'. In de Commissie Europees Parlement hebben naast de voorzitter mr. A. Geurtsen zitting de heren mr. A.Ph. Hertog, de heer mr. J.G.N. de Hoop Scheffer, mevrouw E.F.M. Coenen-Vaessen, mevrouw A.M.J. Smits van Oyen. De heer drs. A. Geensen is secretaris van de commissie. ■

Kadercursus

geprolongeerd wegens groot succes

Na het grote succes van de kadercursus dit jaar, wordt in 1998 weer een kadercursus georganiseerd. De kadercursus is voor alle geïnteresseerde leden en is tevens het voortraject van de Topkadertraining.

Gedurende drie zaterdagen wordt intensief gesproken over het liberaal gedachtegoed. Daarbij staat de achterliggende gedachten van het beginselprogramma centraal. Vanuit Christen-democratische en sociaal-democratische hoek zullen de beginselprogramma's worden vergeleken. De zaterdagochtenden staan in het kader van colleges door gerenommeerde hoogleraren. 's Middags krijgt u de kans uw inzichten aan te scherpen in kleine werkgroepen (10 personen). Aan de hand van concrete politieke onderwerpen wordt u verzocht stelling te nemen. In de penaire afsluiting geven politici uit de praktijk hun mening over de politieke vraagstellingen die u hebt bediscussieerd.

De cursussen worden gehouden in Utrecht en duren van 10.00 tot 15.30 uur. De kosten van de cursus bedragen f50,- per dag, exclusief lunch.

Zaterdag 17 januari
Beginselverklaring van de VVD
Theoretische inleiding door de heer Prof. dr. W.J. van der Dussen met praktische invulling door de heer mr. F.H.G. de Grave. De heer drs. J.F. Hoogervorst geeft 's middags zijn visie.

Zaterdag 4 april
De beginselverklaringen van de VVD en het CDA staan centraal. Een theoretische inleiding door Prof. dr. H.E.S. Woldring. De heer drs. J.S.J. Hillen geeft 's middags zijn visie.

Zaterdag 13 juni
De beginselverklaring van de VVD wordt vergeleken met die van de PvdA. De inleiding wordt verzorgd door Prof dr. J. de Beus. De heer ing. J.P.C.M. van Zijl geeft 's middags zijn visie vanuit de praktijk van de Tweede Kamer.

AANMELDING
U kunt zich aanmelden bij de Haya van Somerenstichting, t.a.v. drs. Gerda Velthoen, Postbus 30836, 2500 GV Den Haag, (070 - 361 30 10, per fax 070 - 361 82 76 of per e-mail alg.sec@vvd.nl onder vermelding van uw naam en adresgegevens.

TOPKADER-KANDIDATEN
De kadercursus is evenals voorgaande jaren het voortraject voor de Topkadertraining. Indien u in aanmerking wilt komen voor de Topkadertraining kunt u dit aangeven bij uw aanmelding. Voorwaarde is dat u alle zaterdagen aanwezig bent en dat u na afloop van de kadercursus een artikel schrijft. Uw participatie in de werkgroepen en uw artikel worden dan professioneel beoordeeld en op basis van deze beoordeling en uw c.v. wordt u al dan niet toegelaten tot de Topkadertraining. ■

SPECIALITEITEN RESTAURANT

„Het Kasteel van Rhooon” b.v.

Tevens zalen voor recepties, diners en vergaderingen.

S.G. Abel Dorpsdijk 63, 3161 KD Rhooon, 010-5018896 / 5018884 / 5018488

LA CLOCHE
RESTAURANT

Kloksteeg 3 Leiden Telefoon 071 5123053

Kandidaten Eerste Kamer

Mevrouw M.W.M. Vos-van Gortel

door Michiel Krom, foto: Theo Meijer

'VVD-leden die belangstelling hebben voor het Eerste-Kamerlidmaatschap moeten van goede huize komen.' Aan het woord is mevrouw M.W.M. Vos-van Gortel, voorzitter van de adviescommissie voor het hoofdbestuur over de mogelijk geschikte kandidaten voor de Eerste Kamer. In het dagelijks leven is de oud burgemeester van Utrecht mevrouw Vos o.m. lid van de Raad van State.

Mevrouw Vos: 'De Commissie Eerste Kamer onderzoekt voor het hoofdbestuur welke kandidaten geschikt zijn. Het hoofdbestuur zal uiteindelijk een lijst opstellen waar de VVD-leden zich over kunnen uitspreken.' De commissie kijkt daarbij primair naar de geschiktheid van de betreffende persoon. Liberalisme is daarbij natuurlijk een belangrijk uitgangspunt. Secundair gaat het bijvoorbeeld om spreiding van leeftijd, man-vrouw, levenservaring en de landelijke spreiding. Juist voor de Eerste Kamer zijn specifieke vaardigheden gewenst. Deze Kamer houdt zich vooral bezig met het laatste proces in wetgeving. De Kamerleden hebben de functie van controleur. Zij bekijken of wetten goed in elkaar zitten. In feite gaat het om een beschouwende functie. Je moet om die taak te kunnen vervullen een zekere inbedding in de maatschappij hebben. Ook speelt mee dat de Eerste Kamer minder vergadert dan bijvoorbeeld de Tweede Kamer. Vaak hebben Eerste-Kamerleden er al een carrière opzitten. De Eerste-Kamerfractie is een gezelschap waarin men met wat meer reflectie moet werken. Men staat daar minder in de schijnwerpers van de media. Het is misschien een wat minder spectaculaire politieke functie. Dat vraagt een wat ander type mens dan bijvoorbeeld voor het Tweede-Kamerlid-

maatschap. Maar als je in zo'n Kamer zit moet je wel in staat zijn om een standpunt te verdedigen.

Veel Kamerleden zullen opteren voor tweede termijn

'Bij de vorige verkiezingen heeft de VVD goed gescoord. De kans op uitbreiding van het aantal zetels is daarbij in tegenstelling tot de Tweede Kamer-verkiezingen minder groot. Dat geeft meer spanning op de lijst. Ik verwacht dat veel van de huidige 23 VVD-Eerste-Kamerleden zullen opteren voor een nieuwe periode. Onze commissie zal ook gesprekken voeren met de nu zittende VVD-Eerste-Kamerleden. De huidige fractie is een ervaren ploeg en fungeert als een goed team. Dat vind ik ook een belangrijk uitgangspunt voor leden van een toekomstige fractie. Als je het reëel bekijkt, dan moet je als nieuwkomer dus wel heel goede papieren hebben. Hoewel de VVD geen onderscheid maakt tussen mannen en vrouwen, wij kiezen gewoon de beste kandidaten, is het momenteel wel een feit dat vrouwen onderbedeeld zijn in de Eerste Kamer. Ook voor wat betreft bepaalde specialismen is enige spreiding van belang. Eerste Kamerleden zijn overigens vooral generalisten.'

In de periode tot juni 1998 is de commissie beschikbaar om met de door de ledenvergaderingen van afdelingen als voorlopig kandidaat gestelde personen te spreken. Lien Vos: 'Uiteindelijk moeten wij als commissie straks

tegen het hoofdbestuur kunnen zeggen: "Dit zijn allemaal uiterst aantrekkelijke kandidaten." Dan is het aan het hoofdbestuur om te kiezen.'

Aanmeldingen

Officiële aanmelding als voorlopig kandidaat kan alleen plaats vinden door het bestuur van een afdeling naar aanleiding van een zodanig besluit van de ledenvergadering. Deze vergadering moet voor 1 juni 1998 worden gehouden. De personen in kwestie kunnen zich voor een oriënterend gesprek schriftelijk melden. De brief moet worden gezonden aan de Commissie Eerste Kamer, t.a.v. de heer mr. D.W. Zwart, postbus 30836, 2500 GV Den Haag. S.v.p. met vermelding van 'persoonlijk'. Kandidaten kunnen een gesprek verwachten met de Commissie Eerste Kamer, die bestaat uit mevrouw drs. M.W.M. Vos-van Gortel (voorzitter), de heer drs. F.M. Feij, de heer drs. T.C. Braakman, mevrouw ir. J.M. Leemhuis-Stout en mevrouw T. van der Stroom-van Ewijk. De heer mr. D.W. Zwart is secretaris van deze commissie. ■

Doorpakken.

doorpakken, (pakte door, heeft doorgepakt) (onoverg.) 1. Het goede werk voortzetten. Combinatie van doorgaan en aanpakken. Term werd in 1997 in gebruik genomen door de Vereniging VNO-NCW in haar beleidsaanbevelingen voor de kabinetsperiode 1998-2002. Die aanbevelingen had zij neergelegd in zes cahiers. Het algemeen cahier (dat de belangrijkste actiepunten op diverse beleidsterreinen omvatte en daarnaast een analyse gaf van het veelgevoemde poldermodel. In de overige vijf cahiers werden de voorstellen voor meer werkgelegenheid, onderwijs, sociale zekerheid, leefbaarheid en een concurrerend fiscaal beleid uitgewerkt

Het kabinet moet doorpakken. (Vroege ballen) Stevig doorgaan, niet verlaten. In de pauze zei de coach tegen zijn jongens: "Een doorpakken, dan kan de winst ons niet ontgaan."

Geïnteresseerd in de visie van VNO-NCW op het kabinetsbeleid voor de periode 1998 - 2002? Bestel gratis de cahiers. Bel 070 349 02 75 of kijk op internet: <http://www.vno-ncw.nl/verkiezingen>

VNO-NCW

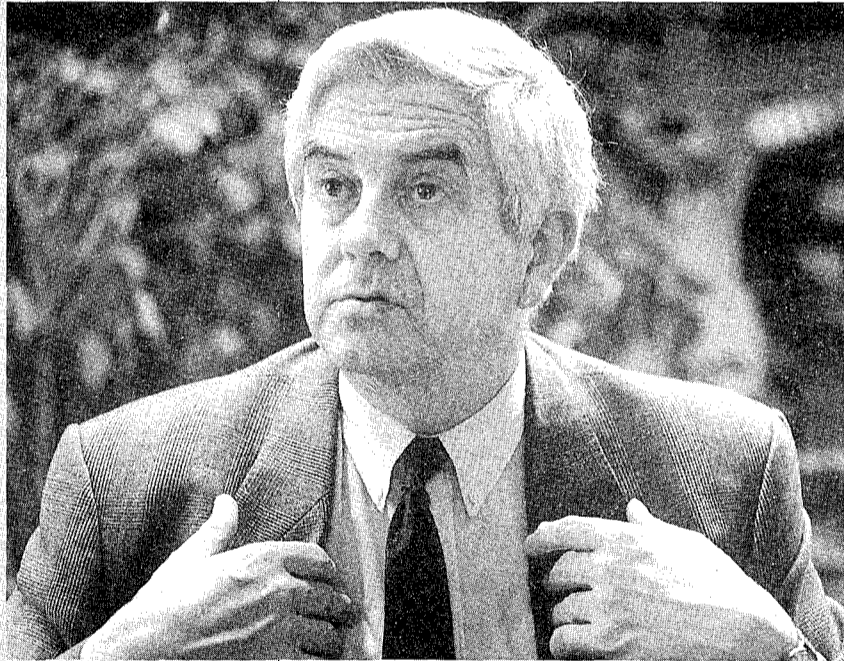
Bolkestein bepleit betere scheiding der machten:

Actie tegen de juridisering van onze rechtsstaat

door Reny Dijkman

Lunteren - Binnenkort komt de regering met haar standpunt over evaluatie van de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB). Een herbezinning op deze AWB is noodzakelijk. 'Er zijn steeds sterkere aanwijzingen dat politiek bestuurlijke afwegingen in bestuursgeschillen door de rechter worden gemaakt,' constateert Frits Bolkestein. 'Dat raakt de kern van ons staatsbestel, namelijk de scheiding der machten.' In een democratie hoort de rechter niet op de stoel van de overheid te gaan zitten en de overheid moet de onafhankelijke rechterlijke macht respecteren. Maar is dat in Nederland nog altijd het geval?

Al tijdens de Algemene Beschouwingen ging de VVD-voorman hier uitvoerig op in. Nu sprak hij erover tijdens het jaarcongres van de Bestuurdersvereniging, het gezelschap van VVD regionale en lokale overheden. 'U neemt na zorgvuldige afweging van belangen een beslissing in het algemeen belang. Maar iedere belanghebbende, dus ook belangenorganisaties, kan met succes daar tegen in geweer komen. U betreft belang-

Frits Bolkestein

hebbenden zoveel mogelijk bij een besluit en legt daarover telkens uitvoerig verantwoording af. Vervolgens moet u constateren dat een rechter uw beslissing niet gerechtvaardigd vindt. De rechtsbescherming op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht is te ver doorgeschoten. Rechter dienen bestuursbeslissingen op *rechtmatigheid* te toetsen.'

Het kan ook anders

In een dynamische maatschappij moeten besluiten binnen een redelijke tijd kunnen worden genomen en uit-

gevoerd. Daartoe zouden procedures minder omslachtig en tijdrovend moeten zijn. In sommige zaken bestaat de mogelijkheid om in achtereenvolgende procedures een bepaalde beslissing van de overheid aan te vechten. Daardoor verstrijken vele jaren waarin het onmogelijk is om bijvoorbeeld infrastructurele zaken uit te voeren. Het kan ook anders. Kijk maar naar de Deltawet grote rivieren. Na de overstromingen in het Zuiden van ons land mochten de dijken toen zonder verdere vertraging worden verhoogd.

Bolkestein wil besluiten voor grote infrastructurele projecten in een formele wet vaststellen. Daartegen zou dan geen beroep meer moeten openstaan. Zo'n wet zou vervolgens nader moeten worden uitgewerkt in een besluit waartegen men wel in beroep kan gaan. 'Daarmee wordt voorkomen dat aan de rechter wordt gevraagd om nut en noodzaak van het project te toetsen.'

Te ver doorgeschoten bevoegdheden

De bevoegdheid bezwaar en beroep aan te tekenen wordt ook benut door organisaties of groepen die ideële deelbelangen nastreven. De Commissaris der Koningin in Noord-Holland, Jos van Kemenade (PvdA), zei daarover in zijn laatste nieuwjaarsrede: 'Daardoor hebben vaak sterk geprofessionaliseerde en niet zelden ook financieel zeer draagkrachtige belangenorganisaties en actiegroepen de gelegenheid gekregen een niet welgevaldig overheidsbesluit - zelfs na ruime inspraakprocedures waarin zij hun opvattingen en belangen kenbaar konden maken - administratief-juridisch in meerdere instanties te bestrijden.' Ook hij stelde de vraag of wij niet te ver zijn doorgeschoten door de bevoegdheid tot procederen ook te geven aan ideële belangengroeperingen die niet rechtstreeks in hun materiële belangen zijn getroffen.

Frits Bolkestein wees erop dat het primaat voor bestuurlijk beleid bij de politiek ligt. 'De rechter behoort zich bij toetsing van bestuursbesluiten uitsluitend te richten op de vragen of het bestuur daartoe de bevoegdheid had, of is voldaan aan de voorgeschreven procedures, en of alle feiten en bezwaren en bestaande belangen zijn meegewogen. Daartoe behoort de rechter zich te beperken.'

Oeverloze vertragingen

Een schoolvoorbeeld van oeverloze vertraging vormt de "Afrikahaven". De strijd tussen de rijksoverheid, de provincie Noord-Holland en de gemeente Haarlemmerliede loopt al sinds begin jaren zeventig. Die haven is er nog steeds niet. Er loopt nog een bodemprocedure tegen de grenscorrectie, er is nog bezwaar en beroep mogelijk tegen de MER (Milieu Effect Rapportage), tegen het aanstaande bestemmingsplan van de gemeente Amsterdam en tegen de beslissing van de gemeente om dat goed te keuren.

Ook noemde Bolkestein een aantal saillante gevallen waarin de rechter op de stoel van de overheid is gaan zitten.

De uitspraak dat de overheid de Betuwelijn op een bepaalde plaats onvoldoende in het landschap heeft ingepast.

De uitspraak waarbij de rechter de aanwijzing van een plaats voor oprichting van een MBO-instelling wegens onvoldoende motivering verwierpt, hoewel de minister het besluit na overeenstemming daarover met de Kamer had genomen.

De uitspraak van de rechtbank in Den Haag dat de minister van Binnenlandse Zaken opnieuw moest laten onderzoeken of de heer Brinkman toch als korpschef in Rotterdam kon terugkeren. De rechter had zich moeten beperken tot een beoordeling van de rechtmatigheid van het ontslag.

De rechter beslist een vergunning voor het houden van een "hennepbeurs" in Valkenburg alsnog te verlenen, hoewel de gemeente die vergunning had geweigerd.

Bolkestein heeft inmiddels het rapport van de werkgroep inzake terugdringing van de juridisering van het Openbaar Bestuur "Bestuur in geding" ontvangen. 'Veel voorstellen en aanbevelingen spreken mij aan. Zij kunnen de nadelige werking van de Algemene Wet Bestuursrecht ongedaan maken. Zo ben ik met de werkgroep van oordeel dat geen beroep tegen algemeen verbindende voorschriften moet worden ingevoerd.'

Zelf heeft hij ook een aantal suggesties:

De wetgeving moet eenvoudiger worden en onderling beter gecoördineerd worden. Er moet één projectwet voor grote projecten komen in plaats van vaak tientallen procedures naast en achter elkaar. (Schiphol).

De termijnen moeten niet meer termijnen van orde zijn maar als valbijl gelden: dat wil zeggen fictieve goedkeuringsbesluiten bij tijdsoverschrijding.

De Algemene Wet Bestuursrecht kan en moet worden versoerd.

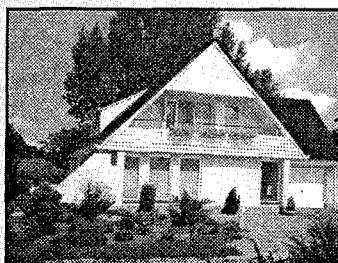
De rechters moeten toetsen op rechtmatigheid.

Bekeken moet worden of de rechtsgang - soms wel in drie instanties, namelijk bezwaar, beroep en hoger beroep - niet kan worden beperkt. Slagvaardigheid van bestuur komt vooral in het geding als de rechter een bestuursbesluit voor onbepaalde tijd schorst. Dan wordt de overheid helemaal afhankelijk van het tempo waarin de rechter werkt.

De rechter door een commissie van leden uit de rechterlijke macht wat meer te binden aan termijnen voor afhandeling van zaken.

Ik ben er voorstander van de burger actief te betrekken bij de voorbereiding plus besluit (inspraakoverleg) maar minder repressieve mogelijkheden te geven in verband met het primaat van de politiek.

Per project moet er maximaal één keer inspraak zijn, één keer bezwaar en één keer beroep, in plaats van verschillende keren zoals thans vaak het geval is. ■

Heeft u een bouwkaavel?

Afgebeelde woning kan onder architectuur van BNA Architectenburo Kranenburg ook op uw bouwkaavel worden gerealiseerd. Dit is slechts een voorbeeld. Bouw betaalbaar vol variatie. De woningen worden traditioneel geheel op basis van uw eigen wensen gebouwd. Prijzen voor een standaard-ontwerp v.a. ca. f 235.000,- (inhoud 520 m3). Heeft u belangstelling, neem dan contact op met

ED HILLENAAR HUIZENPLAN, 0591-612105 of 0524-512062.

INTERFLOW

cleanroom en laboratorium
technologie

INTERFLOW
CERTIFIED ISO 9001
MEMBER OF EFBO

Postbus 48, 1770 AA Wieringerwerf - Tel. (0227) 60 28 44 - Fax (0227) 60 31 65

Pleidooi van voorzitter Ed Haaksman

Voor meer autonomie en meer VVD-posten

door Reny Dijkman, foto's: Peter Drent

Lunteren - Tijdens het drukbezochte jaarcongres van de VVD-Bestuurdersvereniging (BV) op 21 en 22 november hield BV-voorzitter Ed Haaksman een causerie waarin hij voor de aanwezige bewindslieden en Kamerleden enkele harde noten kraakte. Zijn kritiek betrof vooral de dictaten vanuit de Haagse politiek op het gebied van financiën en asielzoekersopvang, maar ook het magere VVD-benoemingsbeleid.

Uiteraard zijn de gemeenten verheugd over het feit dat in 1998 door het Rijk f 680 miljoen méér in het gemeentefonds wordt gestort. Haaksman betreurt het echter dat de beslissing over de wijze van toekenning van de f 100,- die de rijksoverheid per huishouden aan lastenverlichting heeft toegezegd geen ruimte laat voor sturing door de gemeenten. 'Dat per decreet wordt opgelegd op welke manier gemeenten dit moeten uitvoeren, staat gelijk met het ontkennen van een normale staatkundige verhouding tussen de overheden. Het openbaar bestuur is geen regelcentrale, geen filiaalbedrijf zoals Albert Heijn.'

Ook de afschaffing van milieuleges is de provincies in het verkeerde keelgat geschoten. 'Wij zijn natuurlijk voorstanders van lastenverlichting voor het bedrijfsleven, maar wij zien ook graag nuances. Jarenlang zijn provincies en gemeenten door het rijk aangezet om kostendekkende milieuleges te hanteren. Nu slaat de wijzer door naar de andere kant als provincies en gemeenten nu opeens gratis kostbare dienstverlening naar bedrijven moeten plegen.'

Te weinig centrale opvangcapaciteit

De voorzitter van de Bestuurdersvereniging riep Rijk, provincies en gemeenten op elkaar goed vast te houden bij de opvang van asielzoekers en statushouders. 'Onlangs zijn wij door de minister van Binnenlandse Zaken geïnformeerd over de nieuwe taakstelling voor de huisvesting van statushouders voor de eerste helft van 1998. Dat betekent bijna een verdubbeling. Dit vraagt van de gemeenten en de provincies een aanzienlijke extra inspanning. In het bijzonder geldt dit nu er in het land onvoldoende opvangcapaciteit beschikbaar is voor de wassende stroom asielzoekers uit Irak en Afghanistan.' Ed Haaksman bepleitte grote zorgvuldigheid van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) ten opzichte van de gemeenten bij het realiseren van opvangcapaciteit, van tijdelijke opvang, aanvullende opvang en pensions. Het komt bij de burgers merkwaardig over als het COA het ene jaar de centrale opvangcapaciteit drastisch afbouwt en nu weer alle registers opentrekkt om nieuwe opvangcapaciteit te creëren. 'Met een budget van ruim 1 miljard moet het mogelijk zijn een bepaalde buffervoorraad aan opvangcapaciteit op te zetten.' Hij deed een dringende oproep op kabinet en Kamer de procedures met betrekking tot instroom en terugkeer te verscherpen en te effectueren.

Meer VVD'ers op bestuursposten

Veel te weinig VVD'ers worden volgens Ed Haaksman benoemd op bestuursposten. Daarover krijgt hij veel kritische geluiden uit de achterban. In de ambtelijke toppen op de departementen moet de VVD sterker present zijn. Van de deskundigheid van provinciale, lokale en waterschapsbestuurders wordt te weinig gebruik gemaakt in adviescommissies. De VVD zou verhoudingsgewijs meer burgemeesters moeten leveren. In de top-10 en de top-25 steden is onze partij ondervertegenwoordigd. 'D66 trekt wat de benoemingen betreft behoorlijk bij, maar wat opvalt is het graaiend gedrag van de PvdA in het benoemingspel.' Zelf overweegt de Bestuurdersvereniging een instructie-bijeenkomst te organiseren voor VVD'ers die binnenkort kunnen verwachten in een vertrouwenscommissie terecht te komen. Te veel wordt intern gedacht: 'Je bent lid van de VVD, dus je komt er wel.'

Forum

De avond werd geopend met een paneldiscussie over politiek in de toekomst. Het panel bestond uit panelvoorzitter Ivo Opstelten, voorzitter van de commissie Liberalisme in de 21ste eeuw; en de panelleden Louise Engering, voorzitter van de commissie Gemeenteprogramma 1998; Frans Tielrooij, voorzitter van de commissie Provincieprogramma 1999; plus Robin Linschoten, voorzitter van de commissie Tweede-Kamerprogramma. De discussie werd gevoerd aan de hand van stellingen. Tielrooij constateerde dat het liberalisme thans het nadeel heeft van de wet op

Het panel: v.l.n.r. Robin Linschoten, Louise Engering, Frans Tielrooij en voorzitter Ivo Opstelten

Hans Dijkstra luisterend en later sprekend op de jaarvergadering.

de remmende voorsprong. De VVD wortelde zich al eeuwen geleden van uit haar liberale visie op staat, burger en kerk. Louise Engering opperde dat wij ons misschien moeten voorbereiden op een systeem waarin politieke partijen helemaal niet zo belangrijk zijn. 'De liberale stroming is een grote stroming. Dat betekent niet dat mensen lid willen zijn van een partij.' Robin Linschoten gaf als voorzet voor de discussie mee: 'Ik stel vast dat er maar één partij is die niet op de drie andere grote partijen lijkt. Ik blijf het verstandig vinden als politieke partijen het aandurven profiel te kiezen.'

Het ei van Columbus werd helaas niet gevonden, ondanks verwoede pogingen van de aanwezigen.

De avond werd afgesloten met een voortreffelijk optreden van 'Opera della Casa'. De cabaretgroep bracht luchthartig en soms hilarisch prachtige liederen. Wat een stemmen hadden die vrouwen!! ■

(advertentie)

"Oogluikend laten passeren, dan gaat het net als het parkeerprobleem. Het lost zich vanzelf op in een janboel", zegt Brigadier Snuf in Heer Bommel en de Unistand.

De regeringsverklaring van 1994 stelt "beheersing van de mobiliteit (is) een wezenlijk aspect van milieubeleid". Het is ook een levensvoorwaarde voor een 'distributieland' waar ruimte schaars is.

Een onmatige vraag, zoals queuën bij een uitverkoop of files in het verkeer, wijst op een goedkoop of gratis aanbod. Discrepancie tussen vraag en aanbod doet velen denken aan uitbreiding van het aanbod. Beperking van de automobiliteit eist echter afremming van de vraag.

Het Nederlandse wagenpark gebruikt 20 miljoen parkeerplaatsen (190 km²) met een geraamde waarde van circa f 100 miljard. Slechts een klein deel van de kosten van dit ruimtebeslag wordt in rekening gebracht via betaald parkeren. Er is dus impliciet sprake van parkeersubsidies. De SER stelt: "Het is moeilijk te rechtvaardigen en economisch gezien verre van optimaal om een deel van de openbare ruimte zonder individuele kostentoekening aan parkeerders ter beschikking te stellen".

De 'werkende' sector die zowel veroorzaker is van de file als belanghebbend bij de aanpak ervan, bestaat voor 24% uit zakelijk- en 6% vrachtverkeer tegen 57% woon-werkverkeer. Voornamelijk de laatste groep wordt door (lang) parkeersubsidies begunstigd terwijl zij juist de bereikbaarheid van de Randstad bemoeilijkt voor automobilisten met een hoger economisch nut.

Al in 1968 werd in het rapport "Ruim Baan" door de Telders-stichting betoogd dat parkeerplaatsen de toestroom van auto's bepalen. De meest effectieve manier om het autogebruik te matigen is een - in tijd en plaats gedifferentieerd - 'betaald parkeerbeleid'. Het is bovendien zinnig om subsidies die het autogebruik stimuleren af te schaffen vóórdat nieuwe heffingen worden opgelegd of f 500 miljoen in het fraudegevoelige rekeningrijden wordt geïnvesteerd.

Een centraal parkeerbeleid, gericht op de doelstellingen van het Rio-verdrag en het SVV-II blijft ontbreken. Zelfs de 'bereikbaarheid' van het distributieland blijkt minder zwaarwegend dan het dogma van de 'deregulering'. Het rijk legt de (inter)nationale verantwoordelijkheid bij gemeenten.

Gemeenten dienen hun eigen belangen: schaarste aan grond voor bedrijfsvestigingen maakt 'parkeren' een wapen in de intergemeentelijke concurrentiestrijd. Gemeenten willen ook parkeeroverlast op straat voorkomen en zij dwingen ondernemers tot aanleg van "voldoende" (= maximale) aantallen parkeerplaatsen voor het woon-werkverkeer van hun werknemers (het bedrijfsleven neemt hierdoor, letterlijk, de rol van parkeersubsidiënt voor zijn rekening). In het Bouwbesluit van de Woningwet sanctioneert het rijk dit verkeersaanzuigende beleid. In veel gemeenten bevindt zich nu de helft van de parkeerplaatsen op bedrijfsterreinen. Uiteraard nemen de files op het hoofdwegennet spectaculair toe.

Beheersing van automobiliteit is niet mogelijk als het woon-werkverkeer wordt aangemoedigd. Natuurlijk

moet er geparkeerd worden, maar moet dit bij ieder kantoor en ieder bedrijf afzonderlijk? Publiek-toegankelijke parkeervoorzieningen zijn functioneler en billijker. Functioneler, omdat zij minder grond vergen. Billijker, omdat zij de consumptievrijheid dienen en alle automobilisten er gebruik van kunnen maken, 24 uur per dag.

(In de Haagse binnenstad, op 'eigen' terrein, bieden drie ministeries hun ambtenaren gratis gebruik van een parkeerplaats. Deze plaatsen - a f 40.000 per plaats - zijn niet beschikbaar voor Hagenaars, overdag niet, 's avonds niet en ook niet tegen betaling. Ook de fietssende ambtenaar wordt achtergesteld. Anders dan zijn automobiele collega ontvangt hij niet zo'n riant secundaire arbeidsvoorwaarde.)

Parkeren hoort niet bij een gebouw maar bij het auto-stelsel, net zoals de benzinepomp. De overheid beseft dit niet. Zij heeft die denkfout zelfs een naam gegeven: 'bedrijfsgebonden parkeren'. Natuurlijk moeten ondernemingen laden en lossen en er zijn dienstauto's nodig. Parkeren is echter geen onderdeel van IT, staalproductie of onderwijs. Het is onderdeel van een verkeersstelsel waar de overheid voor verantwoordelijk is.

Het is in ieders belang om selectief gebruik van ruimte te bevorderen door afschaffing van de parkeersubsidies en multifunctioneel en tijdsfunctioneel gebruik van de ruimte. Het toerekenen van parkeerkosten aan de gebruiker en het openbaar stellen van parkeerruimte, is ingrijpend en biedt uitzicht.

Toerekening van parkeerkosten:

- maakt verlaging van de motorrijtuigenbelasting mogelijk;
- maakt reiskostenvergoedingen voor alle werknemers mogelijk;
- ontslaat de laagste inkomensgroep, de autoloze, van betaling van parkeerkosten voor hogere inkomensgroepen;
- geeft autogebruikers inzicht in, en greep op de autokosten.

Minder woon-werkverkeer:

- geeft ruimer baan aan vervoer dat niet anders dan per (vracht)auto kan plaatsvinden;
- beperkt de f 4 miljard economische schade door files;
- vraagt minder grond en investering voor infrastructuur en temperd de opwaartse druk op grondprijzen;
- versterkt de concurrentiepositie van fiets en openbaar vervoer;
- maakt steden plezieriger en spaart het groene hart;
- vermindert de CO₂ uitstoot;
- geeft kinderen weer de mogelijkheid te fietsen en ontslaat ouders uit hun rol als taxichauffeur.

Voorwaarde voor dit opgeruimde vooruitzicht, is dat parkeerplaatsen niet langer gratis worden verstrekt en dat parkeren, als onderdeel van het verkeersstelsel, een rationele aanpak krijgt die het ruimtebeslag beperkt.

Amsterdam, december 1997

Sascha Tavere.

BUITENLAND

Nederlandse kiezers in het buitenland: Stem op 6 mei 1998 VVD!

door Arne Geensen

Reeds vele jaren spant de VVD zich in om meer Nederlanders in het buitenland actief deel te laten nemen aan de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer en van het Europees Parlement. In juni 1997, vlak voor het zomerreces, is in de Tweede Kamer een wijzigingsvoorstel aangenomen, dat het voor Nederlanders in den vreemde gemakkelijker maakt om te stemmen. Dit kan op het conto worden geschreven van de VVD-fractie in de Tweede Kamer. Zowel Jan te Veldhuis, als ook eerder Jan Kees Wiebenga en Frans Weisglas, hebben zich hiervoor sterk gemaakt. Nu onlangs ook de Eerste Kamer het wetsvoorstel heeft aangenomen, zullen op 6 mei 1998 hopelijk veel meer Nederlanders in het buitenland aan de Tweede Kamer-verkiezingen meedoen.

Volgens de laatste schattingen van het ministerie van Buitenlandse Zaken gaat het om ruim 500.000 kiesgerechtigden, die over de hele wereld gevestigd zijn. Veel van deze mensen zijn op een of andere manier nog betrokken bij wat er in Nederland gebeurt. Maar wanneer we kijken naar cijfers uit het verleden dan blijkt dat de opkomst onder Nederlanders in het buitenland zeer laag is. In 1989 stemden voor de verkiezingen van de

Tweede Kamer en het Europees Parlement naar schatting resp. 4,3% en 6,3%; in 1994 was dit percentage zelfs nog lager. Van de ruim 500.000 kiesgerechtigde Nederlanders in het buitenland hebben er in 1994 feitelijk slechts 21.881 deelgenomen aan de Tweede Kamer-verkiezingen. Hiervan stemden 40,7% op de VVD, 12,3% op de PvdA, 15,4% op het CDA en 15,6% op D66. 'Voor de VVD is er dus een wereld te winnen,' aldus Tweede Kamerlid Jan te Veldhuis. 'Wanneer het voor Nederlanders in het buitenland gemakkelijker is om te stemmen, wat sinds de wetswijziging het geval is, kan de VVD wellicht meerdere zetels uit het "buitenland" krijgen.'

Registratie moet voor 24 maart 1998

Het probleem met stemmen vanuit het buitenland is vooral dat verkiezingen voor een deel van de in het buitenland woonachtige kiezers pas onder de aandacht lijken te komen wanneer de verkiezingscampagnes en de daarmee gepaard gaande publiciteit goed op gang zijn gekomen. Echter, de deadline (24 maart 1998) voor het zich laten registreren als kiezer ligt ver voor de datum waarop de campagne voor de Tweede Kamer-verkiezin-

gen van start gaat. Om te kunnen stemmen moet u zich dus tijdig als kiezer laten registreren. Van 3 november jl. tot en met 24 maart 1998 kunt u zich laten opnemen in het kiesregister voor de Tweede Kamerverkiezingen. De kiesregistratieformulieren zijn op aanvraag verkrijgbaar bij uw ambassade of consulaat. Tevens kunt u de formulieren terugvinden op de internet-site van het ministerie van Buitenlandse Zaken (<http://www.minbuza.nl>). Ook kunt u per fax (070 - 360 82 76) of E-mail (int.sec@vvd.nl) een kiesregistratieformulier opvragen bij Arne Geensen, bestuursassistent Internationale Zaken. Wanneer u bij de vorige Tweede Kamerverkiezingen in 1994 vanuit het buitenland heeft gestemd en nog steeds op hetzelfde adres woont, krijgt u, als alles goed gaat, automatisch van de gemeente Den Haag een nieuw registratieformulier opgestuurd. Eenmaal geregistreerd, wordt het gemakkelijk om te stemmen. U hoeft het toegezonden stembiljet alleen maar tijdig terug te sturen aan de gemeente Den Haag. 'Ik doe een oproep aan alle VVD-leden en natuurlijk hun familie en vrienden in het buitenland om gebruik te maken van hun stem', aldus Jan te Veldhuis. 'Ook vanuit het buitenland kunt u de VVD sterker maken. Wij hebben er nu veel aan gedaan om het u gemakkelijk te maken. Denkt u dan op 6 mei 1998 aan de VVD door van uw stemrecht gebruik te maken.' ■

Agenda 99ste Algemene Vergadering te Papendal

- alle tijden zijn onder voorbehoud van wijzigingen -

vrijdag 30 januari, 10.30 uur
Opening door de voorzitter van de VVD, drs. W.K. Hoekzema

Huishoudelijke voorstellen van het hoofdbestuur

Voorstel tot wijziging van artikel 71-77a van het huishoudelijk reglement (de stemprocedure)

Verkiezingsprogramma Tweede Kamer 1998 - 2002

Bespreking van amendementen bij het verkiezingsprogramma 1998 - 2002

vrijdag 30 januari 1998, 17.00 - 19.00 uur
- diner -

Voortzetting discussie verkiezingsprogramma

Vaststellen van het verkiezingsprogramma 1998 - 2002

INTEKENBON

voor de lunch en/of diner voor de Algemene vergadering van vrijdag 30 januari 1998. Deze bon moet vóór 10 januari worden gezonden naar:
Mevrouw E. Gans, algemeen secretariaat VVD, Postbus 30836, 2500 GV Den Haag

Naam:.....

Adres:.....

Postcode:.....Plaats:.....

Ik teken in voor

de lunch,

het diner op vrijdag 30 januari in Papendal.

Het bedrag (f 27,50 voor de lunch, en f 40,- voor het diner) betaal ik bij binnenkomst bij de VVD-ontvangstbalie.

(Wilt u uw keuze s.v.p. aankruisen)

Handtekening:

Agenda 100ste Algemene Vergadering te Papendal

(deze algemene vergadering is alleen toegankelijk voor VVD-leden!)

alle tijden zijn onder voorbehoud van wijziging

Zaterdag 31 januari 1998, 10.00 uur

Opening door de voorzitter van de VVD, de heer drs. W.K. Hoekzema

2. Gelegenheid tot het geven van inlichtingen aan de vergadering door de voorzitter van de Tweede-Kamerfractie en de overige zittende leden

Beraadslaging en besluit over het technisch advies Tweede Kamer

Vaststelling van de in de onderscheiden kieskringen in te dienen kandidatenlijsten
De plaatsen 1 t/m 57 in elke kieskring
De plaatsen 58 t/m 62 in elk van de vier combinaties van kieskringen zoals beschreven in het technisch advies

zaterdag 31 januari, 13.00 - 14.00 uur
- pauze, lunch -

Voortzetting van de vaststelling van de kandidatenlijsten
Toespraak van de lijsttrekker

Sluiting door de partijvoorzitter.

INTEKENBON

voor de lunch op zaterdag 31 januari 1998
Deze bon moet vóór 10 januari 1998 worden gezonden naar:
Mevrouw E. Gans, algemeen secretariaat VVD, Postbus 30836, 2500 GV Den Haag

Naam:.....

Adres:.....

Postcode:.....Plaats:.....

Ik teken in de voor de lunch tijdens de 100ste AV op zaterdag 31 januari 1998 in Papendal. De lunchbon ontvang ik tegen betaling van f 27,50 bij de ontvangstbalie.

Handtekening:

Cursussen Haya van Somerenstichting

december 1997 t/m maart 1998

Hieronder treft u het overzicht van de cursussen die bij de Haya van Somerenstichting zijn aangevraagd. Voor opgave en/of meer informatie kunt u contact opnemen met de genoemde contactpersoon. Indien u vragen heeft of meer informatie wenst over Vorming & Scholing kunt u contact opnemen met de Haya van Somerenstichting, tel: 070 - 361 30 10. U wordt dan te woord gestaan door Gerda Velthoën, Maaïke van Utrecht of Dorine Heiden.

KC 's-Hertogenbosch
Mevrouw I. Kloosterman
Brouwersbos 88
5432 BE Cuijk
0485 - 32 18 15

Mediatraining
17 januari

Liberalisme II
11 & 13 december

Onderhandelen voor raadsleden
14 februari

Cursus Gemeenteraad
21 & 28 maart

KC Gelderland
De heer E. van 't Hooft
J. van Campenstraat 167
6543 LE Nijmegen
024 - 377 89 37

Cursus Gemeenteraad
13 & 20 december
10 & 17 januari
24 & 31 januari
14 & 21 februari

PR-training
19 december

KC Flevoland
De heer C. D. Kerkhof
Postbus 135
3890 AC Zeewolde
036 - 522 21 10

Mediatraining
13 december (Almere)

Cursus Gemeenteraad
3 & 10 januari

Leergang Prov. Staten
17 januari

Algemeen bestuur
14 maart

Gemeentefinanciën
21 maart

Vergadertechniek
21 maart

Sociale Zaken
28 maart

Ruimtelijke ordening
4 april

Seminar Onderwijs
11 april

Seminar Volkshuisvesting
18 april

Onderhandelen voor raadsleden
25 april

Workshop verhouding bestuur fractie
23 mei

KC Rotterdam
Mevrouw S. Korbee-Yildiz
Wilgensingel 184
3053 CZ Rotterdam
010 - 461 17 01

KC Leiden
Mevrouw M.E.R. de Vos van Steenwijk
Wittenburgerweg 124
2244 CG Wassenaar
070 - 517 89 29

Liberalisme I
10 januari (Capelle a/d IJssel)

Liberalisme II
6 & 7 februari (Capelle a/d IJssel)

Presentatietechniek II
12 & 13 december (Zoetermeer)
19 & 20 december (Zoetermeer)

Cursus Gemeenteraad
31 januari & 7 februari (OC Duin & Bollenstreek)
6 & 7 februari (Capelle a/d IJssel)

Onderhandelen voor raadsleden
6 februari (Zoetermeer)

Mediatraining
17 januari (Zoetermeer)

KC Amsterdam
De heer L. Kamman
Van Boshuizenstraat 617
1082 AW Amsterdam
020 - 644 35 62

Presentatietechniek I
12 & 13 december

Vaktechnische cursussen
16 & 17 januari

Onderhandelen voor raadsleden
7 februari

KC Den Helder
Mevrouw Y.C. de Bont
Sweelincklaan 22
1817 KE Alkmaar
072 - 512 23 15

Onderhandelen voor raadsleden
6 december

Mediatraining
13 december
17 januari

Discussietechniek I
12 & 13 december

Discussietechniek II
14 februari

Presentatietechniek II
28 en 29 november

Cursus Gemeenteraad
14 & 21 februari

Fractiemanagement
12 december

Gemeentefinanciën
10 januari

Onderhandelen voor raadsleden
28 februari

Vergadertechniek
21 maart

Liberalisme i/d praktijk
17 januari
7 februari

KC Haarlem
Mevrouw P.J. Noordduyn - van Rooyen
Houtwijkerveld 8
2131 ME Hoofddorp
023 - 561 61 92

Cursus Gemeenteraad
10 & 17 januari (Amstelveen)
7 & 14 februari (Haarlem/Velzen)

Debatting
7 februari (Amstelveen)

Presentatietechniek I
13 & 14 februari (Eemnes)

Onderhandelen voor raadsleden
14 februari (Amstelveen)

Discussietechniek I
13 & 14 maart (Amstelveen)
20 & 21 maart (Eemnes)

KC Utrecht
Mevrouw M.L. Meuwens-Verstraaten
Dodaarslaan 142
3645 JG Vinkeveen
0297 - 26 38 25

KC Overijssel
De heer J.P. Gebben
van der Schuurenmarke 45
8016 MB Zwolle
038 - 465 47 90

Cursus Gemeenteraad
10 & 17 januari

Fractiemanagement
24 januari

KC Limburg
Mevrouw drs. J. de Blécourt-Maas
Bungweg 14
6374 RB Landgraaf
045 - 532 34 54

Cursus Gemeenteraad
3-10-13 december (Valkenburg)
8-15-20 december (Horn)

KC Friesland
De heer G.J. van der Scheer
Loengasterlaan 356
8604 ZZ Sneek
0515 - 41 60 85

Cursus Gemeenteraad
6 & 13 december

Onderhandelen voor raadsleden
10 januari

Liberalisme in de praktijk
17 januari

KC Groningen
De heer H.H. Dijkstra
Noorderstraat 96
9611 AM Sappemeer
0598 - 39 11 23

Onderhandelen voor raadsleden
31 januari

Fractiemanagement
18 april

KC Zeeland
Mevrouw C.A. den Baars-Alberts
Postbus 47
4328 ZG Burgh-Haamstede
0111 - 65 23 00

Cursus Gemeenteraad
7 & 14 februari

Frits Bolkestein herkozen tot President Liberale Internationale

door Reny Dijkman, foto: Frank Fahrner

Oxford/Amsterdam - Frits Bolkestein is herkozen tot president van de Liberale Internationale (LI) tijdens het congres in Oxford. Dezelfde stad waar 50 jaar geleden de Liberale Internationale werd opgericht.

De algemeen secretaris van de LI, Jules Maaten, is dik tevreden. 'Bolkestein wordt buitengewoon gewaardeerd als voorzitter. Hij is sinds het begin van zijn politieke carrière actief geweest in de Liberale Internationale. Daar zit geen opportunisme bij. Zijn belangstelling heeft altijd veel verder gereikt dan Nederland. Hij kwam naar de bijeenkomst als kamerlid, als staatssecretaris, als minister en als politiek leider van de VVD. Hij staat open voor veel verschillende zaken en culturen. Wij hebben nu meer discussie dan ooit in de LI.'

Jules Maaten - uit een liberaal nest afkomstig - begon zelf binnen de JOVD. Hij vertegenwoordigde enkele jaren de onafhankelijke liberale jongeren op internationaal niveau en was daarnaast VVD-raadslid in Amstelveen. Tegen een dergelijke achtergrond kan hij een goede analyse maken van het ontstaan en de geschiedenis van de LI.

'De Liberale Internationale werd in 1947 in Oxford

verbonden met de Nederlandse VVD. Hij kan zich opwinden over kranten die schrijven dat Bolkestein afstandelijk is, moeilijk benaderbaar. 'Ik erger mij daar geweldig aan. Ik lees in de dagbladen dat de VVD zich niet zou interesseren voor andere culturen of voor de mensenrechten, of de internationale misdadbestrijding. Bolkestein is juist zeer geïnteresseerd om zaken te horen die hij niet kent. Wij hebben nu meer discussies dan ooit te voren. Hij is een populaire voorzitter juist omdat hij zo benaderbaar is. Het klinkt wat arrogant om te zeggen dat hij niveau heeft, maar het is wél zo. Bolkestein is niet zo maar een politicus.'

Grote waardering heeft hij ook voor ondervoorzitter Annemie Neyts-Uyttebroeck, ooit voorzitter van onze zusterpartij de PVV, de latere VLD in Vlaanderen. Zij is nu Europarlementariër.

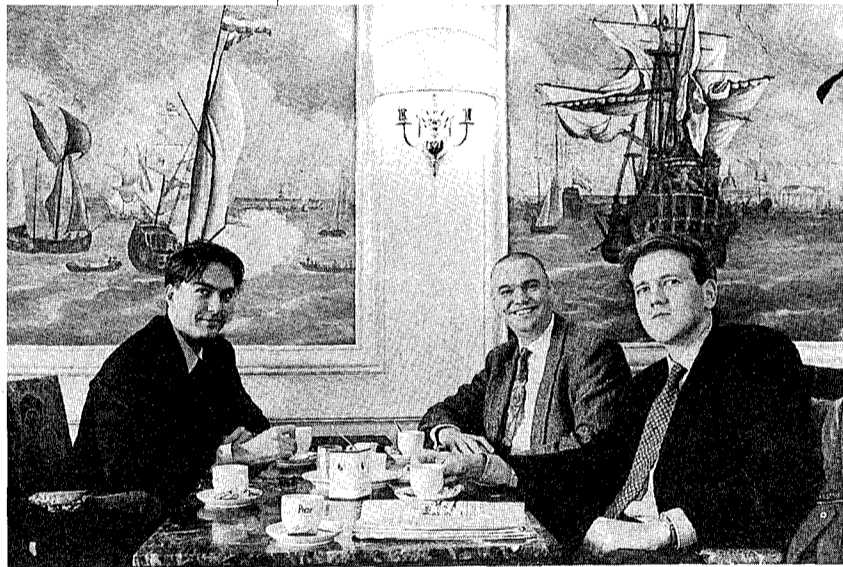
In het Amsterdamse Krasnapolsky, waar volgend voorjaar een vergadering van de LI wordt gehouden, somt hij

op waar de LI mee bezig is. 'Aan de groeimogelijkheden van de LI wordt veel aandacht besteed. Frits Bolkestein heeft de laatste twee jaar liberale partijen bezocht in Zuid-Amerika, in Senegal en Zuid-Oost-Azië. Bolkestein werkt hard aan de aansluiting van Oost-Europese landen. Hij heeft de Baltische staten, Roemenië, Bulgarije en Hongarije bezocht.'

Kaliber stijgt

Het valt de secretaris-generaal vooral op dat het kaliber van congresgangers stijgt. Het is inmiddels heel gewoon dat liberale ministers van over de hele wereld de congressen bezoeken. Nu blijkt - ook weer in Oxford - dat de belangstelling van niet westerse landen nog steeds groeiende is. En dat er een duidelijke versterking is van het wereldwijde mondiale netwerk. Een liberale cirkel onder wiens plu de verdrukten kunnen schuilen en bescherming zoeken en krijgen. Zoals Martin Lee in Hongkong, die anderhalf jaar geleden de LI-Vrijheidsprijs kreeg. Mondiale aandacht voor liberalen die knel zitten, maken hen in eigen land wat minder kwetsbaar doordat zij over de hele wereld door die Liberale Internationale bekend zijn geworden.

Jules Maaten prijst met name ook twee internationaal secretarissen van de VVD: Jan Dirk Blaauw en Hans van Baalen. Beiden hebben erg veel tot stand gebracht. De laatste is in Oxford verkozen als één van de vice-voorzitters van de LI. Met ingang van 1 januari aanstaande zal Hans van Baalen zijn internationale portefeuille overdragen aan partijvoorzitter Willem Hoekzema. Arne Geensen zal per 1 januari 1998 worden benoemd tot internationaal secretaris binnen het partijbureau. Dan begint voor Hans officieel het campagneleiderschap. ■

Jules Maaten, secretaris-generaal Liberale Internationale in het midden in conclaaf met de medewerkers van het internationaal secretariaat, (links) Roger van de Wetering en (rechts) Arne Geensen

opgericht. Uiteraard was de VVD daar nog niet bij, want die werd pas een jaar later een feit. Als partij is de VVD tot de LI pas toegetreten, maar tegelijkertijd ook actief geworden, in 1961. Zo werd Edzo Toxopeus in 1963 vice-voorzitter en in 1966 voorzitter. Hij bleef in die functie tot hij Commissaris der Koningin in Groningen werd in 1970.'

Mensenrechten en vrijhandel

De kracht van de LI is volgens Maaten dat de LI zich sinds de komst van Otto Graf Lambsdorff heeft gericht op mondiaal heel concrete zaken, zoals mensenrechten en vrijhandel. 'Ik ben bij hem eind 1991 in dienst getreden en ik moest die omslag in de LI vorm geven. Toen besefte ik ook dat als wij mondiaal als liberalen iets doen zoiets een geweldige impact heeft. Sindsdien worden wij heel serieus genomen.

De tweede grote wijziging kwam met het verdwijnen van het IJzeren Gordijn. Het was essentieel dat ook wij als LI een andere koers moesten gaan varen.'

Na graaf Lambsdorff kwam David Steel als voorzitter. Zij handelden in dezelfde lijn. Twee jaar geleden werd de voorzittershamer door Sir David Steel in Noordwijk overgedragen aan Frits Bolkestein.'

Frits is zeer benaderbaar

Vanuit het LI hoofdkwartier in Londen organiseert Jules Maaten (36) de LI-activiteiten. Daarnaast voelt hij zich

Bundel van Jan Kees Wiebenga

'De Ondergang van het Avondland?', gedachten over Europa en het Binnenlands Bestuur

Deze publicatie bevat een weergave van een reeks columns die in 1996 verschenen in het blad Binnenlands Bestuur. Jan Kees Wiebenga gaat op een persoonlijke en luchtige wijze in op een aantal actuele Europese vraagstukken, met een schuin oog gericht op de "mede-overheden". Aan de orde komt een aantal inhoudelijke onderwerpen als het immigratie- en asielbeleid, de bestrijding van de internationale misdaad en Eurofraude. In zijn bijdrage over het verdovende middelenbeleid bepleit hij de totstandkoming van een "roesarme samenleving".

Daarnaast worden ook institutionele onderwerpen aangevoerd als de Brusselse bureaucratie, het Europese lobbywezen, het (pan-Europese) referendum en de verhouding tussen de vier bestuurslagen gemeente, provincie, rijk en Europa.

Die laatste onder het motto "radicale decentralisatie".

Wiebenga acht de ondergang van Europa geenszins nabij. Integendeel. Zijns inziens maken we een periode van bloei door: 'er is nu al vijftig jaar vrede; er is een redelijke welvaart; en de mensenrechten worden, zeker in vergelijking met veel andere gebieden, doorgaans geëerbiedigd.'

De leidraad van deze bundel is, dat een goed werkend Europa in het belang is van ons binnenlands bestuur en een goed werkend binnenlands bestuur in het belang van Europa.

Jan Kees Wiebenga is lid van het Europees Parlement voor de VVD

De bundel is te verkrijgen na overmaking van het bedrag van fl. 15,- op rekeningnummer 49 69 45 882 (ABN/AMRO) t.n.v. Mr. H.R. Nordstichting onder vermelding van "De ondergang van het avondland?"

ISBN 90-9011063-1

HERINNERING

Heeft u nog geen gift voor het 50-jarig bestaan overgemaakt?
Dan is dit een goede gelegenheid.

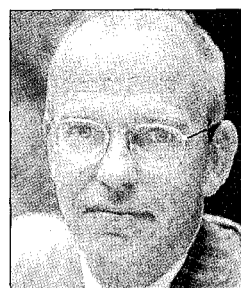
Frank de Grave

Annemarie Jorritsma

Ed Nijpels

Gerrit Zalm

Jozias van Aartsen

Jan Gmelich Meijling

Jan Kamminga

Erica Terpstra

Leendert Ginjaar

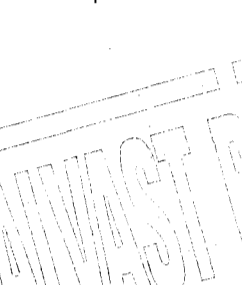
Willem Hoekzema

Frits Bolkestein

Michiel Patijn

Hans Dijkstal

Hans Wiegel

Joris Voorhoeve

Dian van Leeuwen

Frits Korthals Altes

Edzo Toxopeus

ALVAST BEDANKT

EENMALIGE MACHTIGING *Mijn Gouden Gift*

Ja, ik geef nu een eenmalige gift ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de VVD en bestem die voor de komende verkiezingscampagne.

Het gewenste hokje aankruisen en/of invullen.

Mijn bedrag is:

f 25,- f 50,- f 75,-

anders, s.v.p. bedrag invullen _____

Naam: _____

Voorl.: _____ M V

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Ik verleen hierbij machtiging aan de VVD het bovenstaande bedrag eenmalig af te schrijven van mijn rekening:

Bankrek.:

Postbank:

Als u het niet eens bent met de afschrijving, dan heeft u een maand de tijd om uw bank- of girokantoor opdracht te geven tot terugbetaling.

Datum: _____

Handtekening: _____

Bon opsturen in gesloten envelop, zonder postzegel, aan:
VVD
Antwoordnummer 1877
2501 WB Den Haag

DOE MEE! BELEG IN DE VVD 1 maal f 50,- is f 1.000.000,-

Vijftig jaar is een gouden jubileum.

Vijftig gulden is een gouden kans om met het beste verkiezingsresultaat te voorschijn te komen. Voor het gouden jubileum zorgt de VVD. Zorgt u voor de feestelijke financiële stimulans? Voor de gouden jubileumgift van ééns in de 50 jaar? Dan kan de VVD een verkiezingscampagne ontketenen als nooit tevoren. Daar plukt u zelf de vruchten van. Want beter kunt u niet beleggen in de toekomst, in die van uw land, in die van uzelf, in die van de volgende generaties. Daarom: kies voor de toekomst. Kies genereus voor de VVD. Als de helft van de VVD'ers eenmalig f 50,- betaalt, hebben we voor onze verkiezingscampagne liefst f 1.000.000,- extra. Daar kunnen we heel wat stemmen mee mobiliseren. Een fantastisch cadeau - ook voor uzelf.

KIES VOOR DE TOEKOMST. STEM VVD.

